

\$2,700
FGDXX

Ernest Noyes

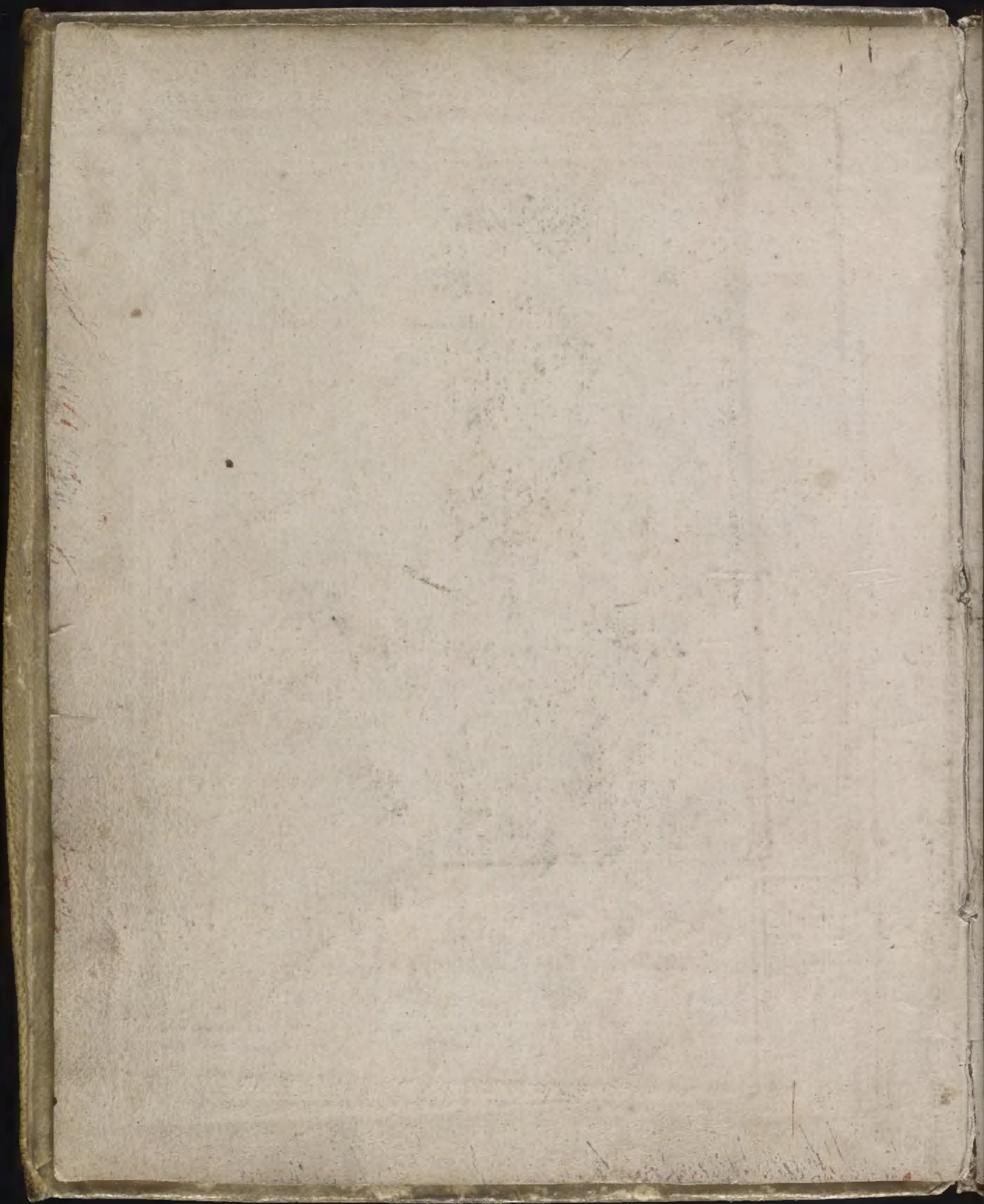
4

~~RECEU~~ dominus georgius de laurion
Fopiercha d'hesquelles

pour adresser à mons^r de la beronrie
de Gaverelle pour enuoier à son frere
à Tournay. La logique de M. son pere

De Lauerdure
D^e hesquelles

LJS BIBLIOTHECA
SCHOENBERGENSIS
203
LJS
SCHOENBERG DATABASE
OF MANUSCRIPTS

PROEMIUM.

Deo auspice Logicam Aristotelis explicare aggredior
 Antequam tamen illius absconditos Quastionum
 Recessus penetrem infirmioribus Tronum
 Intellectibus Esagogen porphirianam
 Quasi facem claritalis
 gratia secundum scholae
 morem opportune
 praemittam.

ISAGOGE PORPHIRIANA

CAPUT PRIMUM.

Hoc capite ostendit porphirius Tractatum esse quatuor uerbis
 ad quatuor utilissimum, scilicet ad categorias Aristotelis, ad
 Definitionem, ad diuisionem, ad demonstrationem quod ex eorum
 horum quatuor satis manifestum est. cum autem eundem tractatum
 obtinere sit uniuersale, quod illud sit inquirimus.

Verbe & unum modo multis ita Aristoteles septimo metaphysicorum
 cap. 13. hae definitio est officialis quia datur per unum genus et diuisionem
 Descriptiue autem et accommodatiue logo. ab eodem Ariste sic definitur.

Verbe est unum aptum praedicari de multis.

Haec definitio est descriptiua quia datur per proprietatem.
 praedicari est proprietas uerbis, definitum cuius definitionis &
 Verbe reale quia definitur in ordine ad praedicamenta quae sunt series
 entium realium. genus definiti & ens unum reale id est unius naturae.
 excluduntur entia artificialia quae ad diuisionem praedicamentum pertinent.
 excluduntur omnia composita quorum scilicet o & unius mentis conceptus
 siue sunt substantiae et accidentis, ut homo albus, sic uir et signi et omnis homo,
 siue substantiae et modi ut homo sedens.

per hoc reale excluduntur priuationes negationes et alia entia rationis.

Diuisa definiti & aptum praedicari de multis.

Dicitur aptum quia o & necesse ut uerbe actu inest uel praedicetur
 de multis sed sufficit aptitudo quae quidem debet esse physica quia scilicet
 & repugnat naturae ad id pluribus, ut praedicari de pluribus
 produciabilibus per quam naturam modo naturae oppositum sed solum
 requiritur aptitudo logica uel metaphysica quia scilicet o repugnat naturae
 praedicari de pluribus per quam libet quam tunc ex datam finem in datam

producibilibus, sic sol & uelut et actus & sunt plures soles.
 p. predicam intelligo affirmatiuam, uniuersalem, intrinsecam et ordinate repositam.
 p. si uniuersum id est secundum rationem tandem, ut excludatur equivocum ut eamque
 demonstrat, et eorumque, excludatur omni analogia ut ens et alia transcenduntia,
 et unum, bonum, uerum, ut in sanum in pulchrum et medicina, uirga, alius
 et edam. excluditur omni indium, ut petrus de hoc illo petro quod o
 predicatur secundum eandem rationem intrinsecam, et fortasse secundum extrinsecam,
 quia ut nati sunt eodem die, ut propter parentes sic nominatos ratione
 quodammodo nomini petri respondens et simpliciter imposita ad secundum
 quod singularem formam pro ut ab aliis distinguitur et consequenter ab aliis qui
 omni dicitur petrus ad hoc fit ut sub illa ratione duo singula nominis concordant.
 p. si diuinitas id est sic predicabit ut ad seorsum predicatur de inferioribus
 atque illis multiplicatur et diuidatur: quare excluduntur nomina
 collectiua quae proprium de suis inferioribus predicantur ut
 universitas, populus et edam. excludatur omni deus et omni diuina natura
 predicatur de tribus personis seorsum et triplicatur in illis
 unde et uera sit haec propositio deus est in tribus personis et si
 deus absolute deus est in tribus personis quod deus per se et absolute supponit
 pro concreto diuina natura quae in se simplicissima et ens modum unum
 et indium. excluditur domus uel in petrus et paulus coloratum uel
 albi et cygni et similia, quia sunt plura realiter distincta, simuliter
 praedicantur accidentales de subiectis subordinatis, ut albedo in substantia
 et superficie quae in substantia media illa.
 p. si ordinate excluduntur praedicationes inordinate ut cum predicatur
 superior de superiori propositio de proprio accidentis de accidente quod sit forma
 Tertio, et ut quod unum et alterius forma uel eam, ut si dicatur album et dulce
 quia facti ut tertio conuenit albedo, et dulcedo.
 p. si intrinsecas excluduntur de usum in paucis de quo tunc predicatur et respondet.
 Nota quod quod dicitur uelle predicari de multis id est de inferioribus et quod
 et propositio uel substantia ut accidentis, uel quasi substantia ut dicta et proprium deinde
 enim erat quing propositio uelut sit quod propositio diuinam proprium et accidentis.
 per quomodo colligitur numerus quing uelut.
 R. sic colligi quod predicatur de alio uel predicatur in quod uel in quale
 si in quod uel per modum partis uel per modum totius effectus, si per modum
 partis et de pluribus propositio propositio diuinitatibus et quod: si per modum totius
 effectus predicatur de pluribus numero et de specie, si in quale uel predicatur
 quod quale quod id est officialiter et per modum formae aduocatis et licet de dictis
 uel predicatur in quale accidentaliter et si conuenit et necessitas
 et proprium si contingenter et accidentis.

Caput ^{secundum} primum De genere.

Vario est quing acceptiones ad hoc ad tollendam equivocationem illos porrigimus
 reponit sit am tres eorum acceptiones.

5

directus multitudi ut opponitur paucitati sed unitati unde duo filii re-
tentionis patris sufficient ad generand multitudinem.

Effectum sed passivum, nō distinctum eum detere voluerim. p
matres familiae detegere.

equaliter cooperantur: includitur etiam u.g. S. Thomas cum Thomistarum
ga. o. a principium effectuum cum o faciat uos huiusmodi sed etiam doctos.

Præterea ut inter se habent unum duplex itaq. v. unus ad eam finem
principium et vocatur notae designantiae. per v. al. unum diversa. aut.

Quo duo fratres ad gloriam referuntur & equiparantur, si
pater referatur ad filium & pater volat dignificatione.

Romulus u. g. ut romanorum, Duacum rñ Duacensium reliqua explicanda
sunt. Superius unde uides quod po et pdo modo ad correctionem, multum pdo corrigitur.

Tertia acceptio genus tertio modo d. cui subiicitur propterea ut ad cui subiicitur

Quali grammaticalis & a alia uocantur.

Definitum a quo logum: quod dicitur.

hæc ipse quid in prædicari officialiter p̄ modum partis m̄alis logæ
et p̄ modum m̄alis

Nota pō illi distinguere numero quae sūt eiusdem speciei, quoniam utroque in
 & illa speciei quae sub eodem genere habet distinctas species.

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

illa quoque quae sub diversis qualitatibus distinctas positiones habent
 in diversis predicamentis.
 Similiter eadem numero sunt eadem res diversis nominibus significata.
 eadem species sunt plura individua eiusdem speciei. eodemque sunt species eiusdem generis.
 nota secundo quod officia alieuius dicatur sine quo res non de se non concipi potest
 sunt per illa res predicata et quibus proprietates profluunt ita officia quoque
 sunt a se et ratione sine quibus non potest de se non concipi species et quibus
 proprietates quoque profluunt ut visibile.
 nota tertio quod officia verum qualiter et de duabus partibus symmetriae et forma.
 materiae generis et pars praedicata seu subiectum fore vocatur in
 parte quia in se de quo res fieri potest itum quia in indifferens et
 indeterminata pars ad diversas formas.
 forma vero in id quod advenit illi materiae illam determinat ad unum.
 nota quarto duplicem esse compositionem unam scilicet logicam et philosophicam
 alteram. philosophica est quae fit de partibus a parte rei existentibus
 et quae sub rationem eadem ut species philosophica componitur de materia philosophica
 et materia rationali, similiter ab arte facta ut ludus constat materia philosophica
 ut ligno et forma artificiali.
 compositio logica fit de partibus quae sunt in intellectu et non a parte rei.
 talis est ea quae componitur de materiali et rationali et qualiter est
 compositio de genere et specie. unde
 collige pro partes philosophicas distinguere a logicis quod philosophica a parte rei
 et sunt eadem sub rationem et sunt de facto distincta materialiter ut
 patet in corpore et materia rationali. partes vero logicae sunt in
 intellectu et non nisi per ipsum distinctae.
 collige secundo quod recte dici predicari per modum partis materialis logicae.

Caput tertium

Cum species sit genus correlatum sic recte potest dici species quod de genere tradit
 am porro duas acceptiones species quarum prior est grammaticalis.
 species est quae unius cuiusque forma dicitur.
 formam ubi sumit pro qualitate respulante ut soluta membrorum et colorum
 proportionem et similitudinem. logica autem species primo definitur.
 species est quae sub assignato genere collocatur intellige immediate et in
 recta linea, ut individua et diversa includantur sic definitur species subiectibilis
 quae est per genus definitur a se de se, quia in solutis bene definitur
 unum per aliud ut patet per se in absolutis. ideo species sic definitur
 species est quae sub genere ponitur et de qua genus in de se quod dicitur.
 hoc ideo definitur priorem replicat ab ea non differt quod prior replicat
 eius officium per hoc quod subiectatur per modum, posterior per modum
 per hoc quod subiectatur per modum predicando.
 species qualiter sumpta est tripliciter predicabilis ut subiectibilis ut
 subiectibilis et predicabilis simul.

in Rationale
brutum

Animal

Homo

Rationale
homo

Hic
petrus

joannes

iste
joannes

Caput quintum

De Regulis Attributionum ad Individuum

Tres adfert porro regulas attributionum sive predicationum.

Prima quae dicitur semper de specie et omnia superiora de inferioribus.
Species vero non de propinquo genere non de superioribus, ratio est huius regulae
quia o reciprocantur id est quod species sunt inferiora aequalitate potestate superiora
omnium autem predicationum ordinata de aequalitate intelligimus unde et patet de puri et
divina et proprie de specie ad superioris de inferiori, unde quod de specie.
Secunda de genere dicitur species ad speciem dicitur species quae usque ad quae generalissimum.
Hae regulae in locum habet in predicatione officiali et accidentali modo
observantur ut quod et species de eodem modo dicantur in concreto, unde
utroque in abstracto, unde o valet petrus et alius ergo et color
sed in concreto et sic de ceteris.

Tertia quae generalissimum dicitur de omnibus quae sub ipso, seu quibus, seu
speciebus, seu individuis: quod vero quod specialissimum antecedit de omnibus
tam specialissimis quam individuis predicatur ad individuum de uno singulorum dicitur.
Haec regula intelligitur de predicatione ordinata et necessaria in eis quibus
continetur definitio individui sicut graduum, id est de uno singulorum dicitur
quod definiti et ens unum predicamentale, unde explicatur contra artificia
et ea quae o sunt ens unum.

Ad notandum hic definiendi individuum primo intentionaliter id est pro nobis ipsis.
Qua dicuntur individua: et sic petrus joannes et eadem quae proprie non definiuntur
sed pro intentionaliter id est pro sua intentione individui sumpta in concreto
unde et alii volunt pro nobis ipsis et substantia, id est intentioni in qua
res individuae conveniunt et sic ratio secundum quod definiuntur et unius essentiae
ratio oblationis, quia dicitur individua definiendi o pro nobis cadere substantiam
pro ut in docuit philosophus septimo metaphysicorum capitulo
secunda definitio et individuum id est quod constat proprietatibus quarum tota
multitudo nunquam eadem et malis futura.

Haec definitio o convenit modo primo intentionaliter de pro nobis ipsis
quae dicuntur individua ut petrus et eadem.

Noti proprium constare propriis et illis quoniam de partibus integrantes aut
essentialibus sed et accidentibus suis et extrinsecis inter se quia hoc nota continentur

Idem figura locus nomen, species patria tempus.

Forum omni accidentium tota multitudo namque in duobus subiectis invenitur praesertim
secundum intrinsecam et in eodem modo alio modo in duobus subiectis reperitur. et in
eadem numero de accidentibus numeris intelligimus. Indium et quadruplex
quidum de nomine. Indium de demonstratione. Indium vagum et. Indium de geopo
Indium de nomine et nomen proprium alicuius rei ut petrus goannes et eia
Indium de demonstratione et quod constat nomine cor et pronomen demonstrativum ut hic ille
Indium et quod constat nomine cor et signo particulari, ut aliquis homo
Indium de suppositione et quod constat nomine quod idem est nomen sua propter de ci de
multis facta et suppositione quod geopo. uti. Ut appropriatur ut filius
philippi significat alexandrum et suppositione quod philippus unumquemque filium habuerit.
Sub ratione cap. declarat quod id totum Indium de partem et totum in
partem et de partem subiectum subiectum in superiorum et totum quod habet
partes subiectas de quibus dicitur. propter am et partem et totum. partem
propter subiectam in superiorum, totum vero in inferiorum de quibus praedicatur
sic igitur per totum intelligitur totum unum, et partem intelligitur pars subiecta
sive subiectum. alias autem propter et totum officiale, morali, etiam tam in
superiorum et inferiorum. et ita patet quomodo Indium dicatur contineri
sub specie et specie in quo quod scilicet est pars in suo toto contractum.

De variis modis dicitur

Dicitur pro propter dicitur in eodem proprio et modo proprio dicitur quod dicitur
est pro realis latissime sumpta pro et pro partiali, quia quid a se vel ab alio
differt de eo et eliditur negationis, privationis et similia quia et pro realis, et eliditur
omni substantia posita dicitur in predicamento et omni pro reales et
humanitas, equitas.

Dicitur etiam et accidens inseparabile quod quis a se vel ab alio differt ut goannes
scribens differt ab alio scribente: unde videtur aliquid ab alio differt quod
qualicumque diversitate accidentali et separabili differt a se vel ab alio.

Dicitur pro propter et accidens inseparabile ut similitudo nali in gradu coeni
Hic aliquid proprio quatuor modo contrahi autem nali unde totum male si mentem
propter propter unde aliquid ab alio differt dicitur cum differt accidenti
inseparabili sic equus pro alio modo differt a coeno. quia omni pertinet
Dicitur Indiales et omni tamque accidentia inseparabilia quorum subiectum

Dicitur modo proprio quod propriissima et pro officialis pro quod aliquid in suo ad constitutum
et differt officialiter sive pro ab alio, ut rationale pro quod petrus sit homo et differt a beato
Advertit auctor tres illas dicitur modo inter se differre quod dicitur propter
quod cum unum dicitur ab alio accidentiter. tertia dicitur
officialiter proinde solum tertia est utilis ad faciendas utrasque
demonstrationes dicitur propter ad descriptiones.

Dicitur pro dicitur in separabilem dicitur et in inseparabilem ut
propter et propriissima
Dicitur inseparabilem in inseparabilem pro se ut in propriissima et
in inseparabilem pro accidens ut in propter.

Sed dicitur in separabilis p se in diuisam et constitutam.
Diuisa e qua dicitur qd in pps ut rationale et irrationale in aalis diuisi in bonum et malum.
Constitutiva e qua qd ad rationem constituit ppsm ut rationale in aalis qum pps constituit bonum.

Caput septimum

De definitionibus diuinae

prima definitio

Diuisa e qua pps qd excedit. qd definiti e pps in aliis locis p ppsm
excludit qd nam est qd p aal excedat ppsm ual in o v diuisa
Qd o e pps. p li ual excludit qd confibile et hoc rationale et hoc uale
p li loca excludit pps ppsia ut aal. p li excedere qd in officialiter
plus continere qm qd. qd om p rationale excedit aal cum possideat aal qd
officialiter et ipsum rationale qd in aal o possidet. sic om excludit diuisa
induales i eo pps accidentales qd indua o excedunt pps officialiter
et constitutiu et substantiu illa diuisa induales excedunt pps.
nota pps sic docere qd pps habeat suas diuisas qd qd in o sic e
qntelligendum quasi uero habeat actu diuisas ppsm alias actu eodem
qntelliguntur ut rationale et irrationale sed solum qd habeat illas
possidet ut tangm e maas determinabilis ad similitudinem maas
p ppsia igitur pps ppsia in pps continere dicitur.

Secunda definitio.

Diuisa e qua de multis pps ut numero diuisibilibus ex pps pps predicatur
definitur sic am tertium predicabile. qd definiti e uale predicabile
qntelligit qd o officialiter et o accidentaliter et qd diuisa m o pps
se habent p modum qntitatis officialiter determinantis qd in compositione
metaphisica eo modo quo pps ppsia determinat maas in compositione ppsia
Vnde o habetur diuisum predicabile uale diuisa ppsia et pps
Qd utraq predicatur in complete p modum pps ppsia, sicut qd
p modum pps maas et pps ut tota pps ppsia qd diuisis
predicandi modis habetur diuisibilibus predicabilis.

Tercia definitio

Diuisa e qua pps naa separantur qua ut sub eodem pps qd facit differe officialiter
p pps infra qd a se diuisum constitutas ut rationale et irrationale separant bonum et malum.
Vbi aduerte qd rationale, et inanimatum et finis ueris sub quo non pps
Rationale et ppsia, facit om ppsia e cabulorum ut ppsia applicans p negans.

Quarta definitio

Diuisa e qua singula singulis differunt.
p singula intellige pps eundem qd et pps diuisarum ppsm indua
p li differunt intellige officialiter.
Nota obiter qd pps ppsia o pps dicantur differre sed eo pps diuisa qd o
st pps eundem pps et pps ut eant. dictis diuisis
neg diuisa dicantur pps inter se differre, id est et dicantur pps pps
differendi, late tñ pps ppsia dicantur inter differre qntitatis
naa qua o, et eadem differre dicantur.

Caput octauum De proprio.

Postquam porro agit de predicabilibus essentialibus accedit ad predicabilia accidentalia
 ■ prius tractat de proprio quoniam de accidente quia proprium dicitur ad effectum vel accidentem
 ut autem clarius cognoscatur quod nomen proprium sit et predicabile adducit aliquid proprii acceptum
 proprium per modo dicitur quod soli accedit species et sic totum ut de eodem soli quod conuenit
 ut si dicitur quod definitur de forma accidentalis, per hoc accedere intelligit inhaerere.
 per soli ageludur subiecta et ordinata. sub ordinata autem dicuntur quorum unum
 sub altero ponitur ut quorum unum aliud ab alio participat ut species et genus
 hinc de eodem et sit proprium primo modo postea conuenit ad uerale
 intelligitur, item aali, uiuenti, corpori, et eadem quia haec omnia sunt subordinata
 nam species tota est in materia, materia autem in genere, genus uero in materia, et edes
 superioribus ut pars inferior in quo toto uerale.

per hoc species intelligit ultimam fundamentum porro tam et si desinit
 potest accommodari proprio specierum subalternarum.

Proprium per modo dicitur quod soli accedit species et sic soli ut de apostropha habere
 Quod pedes in genere sic in conuenit oculus gaudens ut omni oculus auisus.

Intelligendum autem de aptitudine naturali quia natura aberrante hoc curare
 potest pedibus. hoc proprium improprie accedit quia potest eod multo
 dicitur de proprio ad aliquid quod uelapide metatristem in topicis quia facta
 comparatio ad aliud, cui conuenit de proprio = de eodem de proprio
 hoc comparatione ad equum.

Proprium tertio modo dicitur quod soli et sic ut interdum accedit ut canescere in genere
 dicitur interdum ad ageludum proprium quarto modo quod semper accedit
 quaterdum de aliquo eodem tempore a natura determinate ut canescere in genere in consuetudo
 hinc ageludur dormire ambulare quia a natura de praestitum aliud tempus dormiendi
 et eadem. dicit illa canities improprie de id est illa quae oritur ex defectu caloris
 naturalis impotentis uisitare humiditatem coram, nam si uimones aliud
 canescant hoc sit uolenter uel ex morbo, uel ex aeri studio et improprie et naturaliter
 similiter in brutis color albus de canities sed albuties secundum Aristotem libro 3.
 de oculis alium pronuntiat in temporamento quod habent diuersum ab hoc.

Sicque desinit intelligenda de aptitudine propria et de his quae ut plurimum
 Accidunt nisi ponatur impedimentum ut si quis canitatem inueniens excedat.

Proprium quarto modo dicitur quod toti, soli, semper accedit ut uisibile in genere

Intelligendum autem de aptitudine ad videndum de autem de actuali visu quod
 potius de proprio per modo, eadem legimus aliquis de uisibile qualis fuit Crassus

Teste Cicrone, et Christus dominus prout uisitantur plurimi patres.

Ad hoc proprium quarto modo sic praecipue agimus: porro autem illud potius desinit
 Quam uerale predicabile, aliter igitur prout quantum predicabile sic desinitur.

Proprium de uerale quod de pluribus accidentaliter et de cessario dicitur.

per hoc accidentaliter ageludur diuisa per cessarium ageludur accidentem tam
 separabile quoniam inseparabile utrumque omni de facto contingenter dicitur.

Proprium uero est sit extra officium sicut ab ea omni actum dea profluit cum ea
 non cessariam habeat connectionem sicut proprium et officium quod ex murcom
 Reperiri neguant aqua late patiant et conuolse de hoc mutuo praedicantur

Accusans I qd eodem potest in d. et in d., similis I prima

Accidens dividitur in inseparabile et in separabile.

4) condens separabile \exists qd a subto facile separari potest ut albedo a pumete.

secedens inseparabile $\frac{1}{2}$ g^o naturaliter a futo separari n^o potest ut m^o modo a d^o uno

Et cum de alba vetere cornu o deo nigrudo omis est accidens reparabile, quia illa
de albedo est ab actibus deo et voluntaria et a causa libera. o am a naali gis am loquimur
de deo qd eumq naali p caus naales conuenit deinde tñ ad tempus efferret
color naalis qui post modum reurgeret.

Tercia definitio

Accidens a qd neg a neg, neg pprium sed in ea fulta semper ingredit.

Intellige de ingeæronten affitudinali nam d. vñ de accidentis affia - t patet in

aditatem speciem sacramentalium; cum assignate copiam magis replicent officium

accidentis predicamentalis cuius est terminus qm qd predicabilis cuius res inde consistit

Qd' great contingencies undrinen ad d' iudicia d' g'ngs p'cedicatur.

gen accidit ut \square tunc predicabile sit definitum.

Accidens & qd de multis iniquale accidentaliter et contingenter predicatur.

Accidens & quidditas in genere ad idem modum
predicari contingenter & sic predicantur pot. negati.

nota id idem pot. ad accedendi finem et quod in finem diuersorum, ut colore in

negradinis, et albedinis in g^o, in qualitate in sp^o, in sub^o et accidens.

similiter solum potest de p[ro]p[ri]o et accedens ut diffundatur usque ad p[ro]p[ri]um in albedinis in g[ra]do p[ro]p[ri]o

Non uesta goe agnum a qd conuoluitur cum fulta ut pprium qd preest alteri conuoluit.

2a hoc in uocantur qd fultum cui p p riam conuenit. alteri uero conuenit

accidentaliter aliaque si fuerint primum a Civit. consuevit accidentaliter em

gac 3d a illi pprium accidentaliter illi competet ut patet in exemplo allato.

petes an mors vi gōy fit aedwng.

petes an mors viri gōt sit accidens.
R. cum diffinitione si mors sumatur et possit pro ipsa suppositione proxima
esse determinatur.

R. cum Ignitione si mors sumatur et possit per se
ad separationem a corpore, potest dici necesse est quod sit nullam separationem.

ad separationem a corpore, potest necesse esse quod sit propria
essentia, si in interit affia goq? si vero non fumatur in factu sicut propria

■ *eparatione o a accidens ga o a fca pofitua qualy dicitur de accidens*

Expirations o u arewenfaga o a foa poffen gaa
 lud o prunatio doo nullwennus - eidenf drei dseel

Segmentum capituli comparat porpgerius infra inter h. et profundius

conueniant, et quibus Sympliciter nomen quod hoc facile colligi debet possunt.

of antievidentiality is a messis ad quaestiones progrediemur.

FINIS TEXTVS PRÆDICABILIVM

Antequam ad disputationes progrediamur quae de praedictis utilibus demonstrabunt
defendamus, duo praemittimus et explicabimus quorum cognitio utilis est
ad faciliorem disputationum intelligentiam. itaq. hic

defendamus; duo promittimus; et explicabimus quorum cognitio utilis et
et faciliorem dicitur hunc intelligendum.

ad faciliorem Syceonorum intelligentiam. itaq. sic

Quid et quomodo sit intentio.

Intentio de qua hic agimus, nec est aliud quam cognitio finis operis habentis
gen. suum. Actum, sed sicut nomina actuum voluntatis transgressus valent
velta quo longe res voluta dicitur voluntas, volamata dicitur amonstrata
qua nomina actuum gen. bellat tribuantur. et res voluntatis voluntatis
cognitio res cognita cognitio et res voluntatis voluntatis voluntatis voluntatis
promiss nunc operati intellectus nunc et signific et nomina
non bonum.

In sum = id est, sed sicut nomina actuum voluntatis transgressus solent

oalta yuo hinf. uq uo lita dretur uofuntat; uofamata dretur amonstata

qua nomina actuum ~~prohibentur~~ tribuuntur, et ~~etiam~~ ad intentum vocatur.

conferentia vel congregatio ecclesiastica ipsorum nomine et consensu definit proprio et com-

entirely not log normal, which is why we use concepts: define properties from
from name operations, imperfectly named, it's significant & common

wurde nicht
abgegeben.

per se unde fuit qd ens vaois o potit ut a parte vni
 R. qd hoc gabat ab utroque sunt vna sua, de eo videtur qd fuit partes incompatibiles in p diuina poam:
 vnde ideo ex mera o potest agere vnde dicitur qd fuit duas naas incompatibiles puta qm et hoc similita
 Hec dicitur et similia ista om o possunt se coniungi ut de illis fiat unum.
 per se dicitur quomodo diuidatur ens vaois. R. diuidi qd nullum habeat fundamentum in re addog o
 membrum ens vaois vao finantia: et ens vaois qd habet fundamentum dicitur ens vaois vao finantia.
 prioris p ex mera hypocothesibus et vniuersi sumia signantur quae nullum habent usum in se.
 posterioris p dicitur qd illa, quae considerantur in se ut in loga velle, factum predicationem
 et eda quomodo quae funguntur ab intellectu cum fundamentum in re qd deo vocari possunt omnia
 haec loga sumalogia considerantur qd oibus propositis et questionibus proagredimur itaq fuit.

DISPUTATIO PROEMIALIS

DE NATURA obto ET NECESSITATE LOGICES

DVBium primum

ANLOGICA SIT SCIENTIA

Notandum sciam sic defini seia est habitus p demonstrationem acquirere eundem et certus.
 conuenit in eo habitus cum aliis habitibus intellectualibus, in eo um qd sit p demonstrationem acquirere
 differt ab illis p qd sit eundem differt a seia quae ne cessaria o obscura p hoc qd
 sit certus differt ab opinione quae includit formidinem de opposito.
 nota pdo logam diuidi in doctorem et utentem fuit in conuentionem et auulsum.

Loga doctus e quae nam de est et p p rdtates dnam intentionum legatum seu modorum sciendi.
 Loga utens e quae applicat dictas intentiones ad usum demonstrandi seia diuidendo et argumentando.

CONCLUSIO prima

Loga doctus e uere et p p rdtates dicta seia.

probur e habitus p demonstrationem acquirere eundem et certus.
 probur andens fuit om ne cessaria e demonstratione p seia et ne cessarium inferens conclusionem.
 qd corpus naale mouetur atqui corpus constans contrariis e naale, ergo mouetur. ita logus
 demonstrat qd hanc coneluz, ondm, syllogismus demonstratur qd seiam hoc e dicitur syllogismum
 cui syllogismus constans ne cessarius qd seiam atqui demonstratur e talis ergo qd seiam.

obes loga e ars bene differendi ergo loga e e seia.
 R. dicitur andens loga e ars bene differendi luto sumpta, sic concedo andens p p rdtates sumpta nego
 dicitur sumpta pro ut sumitur pro quouis habitu quo vtrum attingimus et de p rdtates ut p rdtates
 cum seia, itaqz habitus intellectualibus: o e sumpta qd ars p rdtates sumpta e habitus
 cum veta vaois p rdtates alicuius operis p rdtates, id e dirigere et onere transduntel in
 p rdtates nam maam qualis e loga. defendat igitur seia ab arte p rdtates sumpta in do potissimum
 qd loga intendat p rdtates p rdtates cognoscere et p rdtates ars e o intendit cognoscere eae.

q rdtates loga agit de contrariis et talibus ergo o e seia.
 probur qd seia agit de ne cessariis: ergo. probur agit de seia p rdtates syllogismi ergo o e
 R. nego andens ad p rdtates quomodo dicitur andens, syllogismi possunt de o o o e um dicitur
 concedo andens o p rdtates p rdtates ngo andens, igitur omnes syllogismi et sic de aliis p rdtates intentionibus
 p rdtates ad o o o qd possunt facere syllogismos et o facere, p rdtates p rdtates vno o possunt.
 ut id o possunt o habere illa p rdtates p rdtates quae modo e habent ne possunt p rdtates
 de illis alie p rdtates qm p rdtates ita em ne cessaria e qd e p rdtates
 syllogismus demonstratur qd seiam qm seia qd o o o e al naale.
 obes pdo artes mechanicas ag p rdtates quae videntur circa domum on cor o p rdtates
 similiter naq grammatica naq rhetoricas ergo loga o seia probur p rdtates vaois.
 R. nego paritatem et dando disparitatem talis e om disparitas qd artes mechanicas
 o agunt de p rdtates proponendo p rdtates et definiendo ne applicando nam alti
 itaqz concludendo p rdtates de illo qd p rdtates loga circa obto suum.

CONCLUSIO secunda

Loga ingtum utens o e seia
 probur loga sub illa vaois dicit usum seia, pnt applicationem cognitionis
 p rdtates nam loga de contrariis ad usum. atqui usus seia o e seia sicutus qd di
 e g rdtates, ergo loga sub illa vaois o e seia sed a modo seia vaois.

Obiecto logica docens et utens se idem habitus vocaliter ergo si logica docens et utens sunt se?
 R. diffido consequens si materialiter et identice sumatur, concedo, si formaliter et vocaliter nego.
 simile est argutum figuris dicitur rationale et aial o diffinguntur in go. Alqui rationale d
 principium discernendi ergo et aial: qd nullo modo loquuntur formaliter propter distinctionem
 iniqualem qua a parte rei operatur in actum, sicut et in nostra manu.
 Logica docens et utens est idem habitus formaliter ergo si logica docens et utens sunt se?
 R. diffido et utens est idem habitus formaliter dicitur, concedo, formaliter formaliter nego.
 ut in aliq. predicatum dicatur de aliquo adduplicatum debet idem cum do
 et formaliter formaliter logica aut utens et utem idem habitus formaliter identice
 in uno formaliter.

Verum logica docens et utens sunt

Duo habitus vocaliter distincti

Nota aliter poni in proa ad superandum aliquam difficultatem unde aliqui logicam
 docentem et utentem ut duos habitus vocaliter distinctos multiplicant quasi due
 difficultates ab intellectu surrondentes: una consistens in doctrina alia in usu quod
 logica facultas intellectum et doctrinam et utens, utrum alter habitus formaliter ad usum contrarius.

Conclusio prima

Logica docens et utens o est duo habitus vocaliter distincti et ratione designantur
 per bar auctoritate d. Thomae q. 102. logicam dividit in docentem et utentem secundum
 diversas consideraciones et munera ergo consistit in distinguendo vocaliter.
 per bar nam q. 1. actus logicae docentis et utentis habent inter se ordinem sed sicut
 videtur utens o addit difficultatem supra primum ergo sit idem habitus.
 coram patet q. habitus ponitur ad superandum difficultatem ergo novus
 habitus ad superandum novam difficultatem: ergo ubi nulla nova difficultas
 superanda superflua est novus habitus.
 utens potest sicut in p. habet seipsum qd sit syllogismus et omnes principia et
 regulas sine ulla novo habitu poterit facere syllogismos.
 Sicut om. perfectissimus logicus o poterit sine novo habitu facere syllogismos
 quod physica aut alia scia ergo logica utens o habitus distinctus a docente.
 R. diffundo autem o poterit facere syllogismos in physica ratione
 maiori sic concedo nam facit sic negandum.
 Obiecto actus logicae docentis et utentis distinguuntur vocaliter.
 ergo et habitus
 per bar regula q. habitus distinguuntur per actus aliqui actus sit
 distincti ergo et habitus.
 R. negat etiam ad probandum diffido maiorem habitus
 distinguuntur per actus adeo quod ut et sub ordinatos
 concedo maiorem actus logica sit sit actus subordinati.

per actus in ad quos et subordinatos nego maiorem ita actus
 siue morales, et actus medicinales arguunt duos habitus
 scilicet et sicam videtur et modernam, quia actum istum
 unus — sequitur ordine et alio, nec versantur circa eadem
 obiecta: et utroque cognitio modi servandi, et usus illius ita loquuntur
 quod usus presupponat doctrinam, et ad illam sequitur? unde logica
 utroque presupponit docentem et ad illam sequitur.
 ob id quod usus addit difficultatem supra doctrinam ergo logica
 utens et habitus distinctus — docente.
 probatur antecedens in arte citandi ubi usus addit
 difficultatem supra doctrinam.
 R. Logicae conditio ad probationem — Distinguo casus quos
 Usus addit difficultatem supra doctrinam ubi necessarius
 sunt necessari — Distincta potest ad usum, et doctrinam et
 mente citandi cuius doctrinae potest per intellectum.
 et usus habetur per digitos (ordo), et per eadem potest tempore
 doctrinae, quoniam usu, et in logica: quia principia cognoscuntur
 per intellectum et per eundem reducuntur ad usum, et nego
 consequens.

Subiectum tertium

An logica sit ad alias scientias

Aequivocum an necessaria?

Nota primo logicam esse duplicem naturam artificialem
 Naturam.

Logica naturalis est ipsum lumen intellectuale, quo verum et
 et falsum cognoscimus.

Logica artificialis est duplex ut antea dictum est, docens videtur
 et utens, de qua logica artificiali proferens est questio.

Nota secundo per se per se acquiri dupliciter scilicet in statu perfecto,
 et in imperfecto.

facientia tunc acquiritur in sensu perfecto qd omnes conclusiones
illius aut saltem maior pars eorum cognoscitur. in statu
imperfecto acquiritur qd pauca admodum et
faciliora tm conclusiones illius cognoscuntur.
Nota tertio dici aliquid necessarium ad aliquam finem
dupliciter simpliciter, et secundum qd.
Dicitur illud necessarium simpliciter sine quo finis
nullo modo haberi potest scilicet (sibi), necessarium ad utrumque
secundum qd necessarium dicitur sine quo finis haberi
potest, scilicet et ita facile, scilicet p quod dicitur necessarium
ad utrumque faciendum, quibus premissis.

Conclusio prima.

Ad sciendum in statu imperfecto acquirendum o s logica
artificialis simpliciter necessaria, scilicet tm secundum
q.
probatur: qm lumen intellectus nostri potest propria
virtute se respondere ad assertum primorum principiorum,
ergo potest eadem virtute, se respondere ad unam aut
alteram conclusionem valde conunctam eidem
principiis.
probatur qd qm scire eorum cognoscere p suam lumen
cognitum ut talem, qm o contingit aliter se habere
scilicet potest quis unam aut alteram conclusionem facilius
et immediate deducere ex primis principiis cognoscere
p suam lumen cognitum ut talem sine logica ergo et ita.
minor probatur solo lumine naturali potest ^{quis} formare hunc
syllogismum et modo cognoscere conclusionem p suam,
facilius enim totum et maius parte.

Atqui hoc est totum et brevium et pars ergo hoc est
maior sua brevitas.

Sicque cognoscitur in syllogismo conclusionem si ostenditur nisi malitia
tantum est animi fortiter: ergo probatio est subsistit.

Præterea audiens quod ille loquens est habet evidentiam consequentem quod
requiritur ad sciam fortiter: ergo.

Præterea audiens est cognoscit quod sit maior quod minor, et consequentia
ergo est cognoscit evidentiam consequentem.

R. nōdo audiens ut si cognoscitur conclusio per suam causam
cognitam ut talem? nam constat a tali cognoscere ut, rustico,
quare hoc sit maior brevitas apponatur quod totum est maior sua
parte.

Ad eius probationem ego audiens: bene si cognoscit rusticus
ut, bene sequi de eo, quod totum magis sit sua parte, hoc est
maorem brevitas.

Ad ulteriorem probationem concessit audienti ego conquinam:
quod artificium legale tunc concurrat instrumentaliter ad
sciam: et animi in ordinando naturali effectus deo faciles, ut
causa principalis est ergo instrumentum ad illud producendum, sicut
in presenti.

quod impossibilitas animi per se opposita ostendatur? quod de illa sequitur,
quod si possit se ostendere acquirit ipsa logica? sed hoc est falsum, ergo
quod si possit se ostendere acquirit ipsa logica debet aliqua
sequela probatur: quod in acquisitione logica debet aliqua
demonstratio acquiritur animi prima, antequam acquiritur logica,
ut de illa prima quoniam an generet evidentiam consequentem,
vel est si primum, ergo sine logica habetur evidentia consequentem,
si secundum, ergo nunquam habetur logica.

Sed secundum sciam (secundo aristotele), est habitus per demonstrationem
acquisitus, sed est potest acquiritur habitus per demonstrationem in fine
logica: ergo sine logica est potest acquiritur sciam in statu imperfecto.

R. distinguendo maiorem, scilicet & habet p. deinde & rationem,
scilicet, vel virtualem acquisitum, unde maiorem necessario
p. scilicet nego potest in hunc discursus et haberi in se
de bono modo informandi, & virtute scilicet, & ratione claritatis
obvius: et sic discursus aequivaleret demonstrationi scilicet.

Conclusio secunda -

Logica artificialis necessaria & simpliciter ad sciendam in statu
perfecto aquirondam. & sancti Augustini quidam vocat
personarum formationem.

plurimae rationes nullus discipulus potest habere habitum in statu
perfecto alienius scire nisi prompte, et cum facilitate in illa
scire, ut definire, dividere, et argumentari possit: atqui
ne nullus potest prestare finem logicae. ergo. probatur minor.
nullus potest facile definire, dividere, et argumentari
nisi sciat quid sit definitio, divisio, et argumentatio:
atqui nullus hoc scire potest finem logicae. ergo -

obij. primo si logica esset necessaria ad omnes scias, foret etiam
necessaria ad se ipsam, quod est absurdum.

R. logicam naturalem, finem intellectum modum in apponenda et oblatione
est sufficientem ad inveniendam aliquam partem logicae
artificialis, quae pars inuenta inveniatur intellectum ad aliam
partem inveniendam, et ita donec docet ac si esset
integra logica artificialis. & quo tunc sequitur quod logica secundum
priorem praesupponatur ad se ipsam secundum partem
posterius, sicut vivens, quod praesupponitur secundum unam
partem, vel potius unum statum, ut a puerili ad se ipsum
secundum alium statum.

obij. secundo solo lumine naturali possumus facile et sine erroris
periculo discurre in qualibet materia. ergo logica non est necessaria.

Confirmatur primo quia ratio affertur logica artificiali,
partiali et imperfecta scilicet acquiri potest sic in totali
et perfecta.

Confirmatur secundo in evidentia obiecti alterius scilicet tolli
necesse est. Logica cum non versetur circa illud obiectum,
sed auferat doctores propriam scilicet.

R. ad argumentum negando antecedens ad primam confirmationem
concesso antecedente, negando consequentiam: quia inter magis una
est facilius altera, unde si haberi possint unus, duo, tres actus
servantes sunt logica ratio evidentia unius, aut alterius punctis
obiecti? si habebuntur in eis alii actus, propter aliam partem
eiusdem obiecti in evidentiam, et omni aliqua in obiectis scilicet
que remote deducuntur de principis, ac remote est tam facile
apparere. Deinde in illis multa sunt confusa, immo non nunquam
falsa per mixta veris: de quo fit ut verorum evidentia et
tam facile appareat.

Ad secundam affirmationem.

R. quod logica versetur circa alias scilicet: de eis enim ante disputat
logica, et tanquam de propria materia sed ut applicans per logicam omni
anti.

instans primo salutem dari necessario ad operandum, sed ad facile
operandum: ergo poterit haberi scilicet perfecta sunt logica.

R. concesso antecedente negando consequentiam: quia habitus datus ad
operandum perfectus, scilicet animi perfecta intendit perfecte
operari et in eis magis.

facilissimum omnes conclusiones de eisdem rationibus ad eos pro eis
sequuntur sunt logica, sicut argueretur una.

R. dist. in quoniam antecedens omnes conclusiones et eisdem rationibus
quod sibi, concedit quia sunt eisdem obiecti. Et eisdem
rationibus in eis inquisibilis, nego. et Ratio est quia una conclusio
alterius alterius de quod magis remote deducitur de principis
ut ante dictum est.

Vnde necessaria est logica de qua doceat quomodo propria resoluenda
sit in sua principia.

quasi tertio: qualibet scientia in sua propria materia est facilitas
ad definiendum, dividendum et argumentandum. Ergo est quia
Logica.

R. audiens ad falsum conclusam oportet concurrere directio logica, quod modum
iustus temperantiae est facilitas ad omnes actus. Et erendum est huius
sine virtute prudentie potest quis modum temperantiae attingere.
obest tertio de dictis sequitur per logicam ad scientiam omnium
perfectissimam ut patet quia scientia omnis praebeat, dicitur dicitur et
sed hoc est falsum ergo.

R. Insequendo sequens sequitur logicam ad perfectissimam,
secundum quid concedo id est secundum formam de trinitate deam et eodem
sine prout tribuit artificium suum: simpliciter et absolute,
ergo: quia scientia perfectio simpliciter = perfectionis obiecti
ad hoc principaliter consideratur sub hac ratione in qua logica
excedit alia: Nam aliarum scientiarum obiectum est ens reale,
Logica vero est ens rationale, quod est ens reale imperfectius.

Dubium Quartum:

Quid nam sit obiectum logicae.

Nota primo obiectum subiectum et materiam respondere pro eodem
similiter: Dicitur obiectum prout in ipsum flexus scientia illud quod sub
obicit: subiectum vero quia in illo sunt proprietates, quod ipsa scientia
demonstrat: et quod ibi scientia dirigatur. vocatur anima materia
est de qua, sed circa quam scientia versatur sumpta similitudine
ab operationibus artium, quae versatur circa res eternas et
materiales.

Suberit in talo quod possit confid. crani in vi. ante. & quidam
modo contineri intra obiecta aliarum sciatarum. ~~scilicet~~ propter
eandem rationem obiectum metaphysicis & circa id. ~~est~~
Plus pronotatis

Conclusio prima.

Quamvis ergo dicat specialiter quod rationes intellectus & ita
quod obiectum formale et adaequatum logicae; sed ad summum consequenter
Rationem obiecti naturalis. Prima pars & depresso sancti thome
primo sententiarum his verbis: sicut est ratio artis fabricacione
quoniam ita et eadem ratio adinvenit logicam. quod constat logicam
propter istas res dirigere operationes intellectus. propter quod
dicitur secundum sciatarum, quod dicitur intellectum ut cog. nescit res ois
o. idem quodum predicata naturalia sed secundum eas que conveniunt
nobis in intellectu. quoniam tradendo notitiam secundum eam
intentionem diriguntur intellectus in modo proprio operandi. ut ita
loquar que nescit eas intentiones ordinari illas ad instrumenta
logica prebet intellectui facilitatem quandam ut ~~scilicet~~ ad
qualibet fine ordine cognitionem acquirat unde patet quo modo
specialiter dicitur dirigere operationes intellectus.
probat per istam partem. Actus intellectus ut singuli sunt virtutes
naturalis: ergo o possunt ad obiectum formale logicæ.
probatur contra quia alius o differret per logicam & metaphysicam
sed hoc est falsum, ergo.
sequela probatur ex notabili ultimo, quia logicus et metaphysicus
considerant omnia entia, sed metaphysicus considerat illa per rationem
predicatorum naturalium ergo si datur omni ratione attingeret ad logicam
convenirent in obiecto formali et consequenter in ratione propria
sine.

Confirmatur obitum logicae sit syllogismus definitio diuisio et locutio sed illa sit
actus intellectus, sit effectus illicum: ergo actus intellectus sit obitum
logicae.

Et sic patet 3 pars conclusionis quod scilicet actus intellectus est summum consequentia
rationis obitum moralis logicae, et scilicet, quod caet secundum sedas intentiones
et scilicet rationis.

Conclusio secunda.

Obitum sociale logicae est in rationis in tomis cum d. thoma quarto metaphysicae
lectura quarta, sic videlicet in rationis dicitur de illis intentionibus,
quas ratio demonstrat in rebus consideratis sicut intentiones gratias, per se, et
quae quidem inveniuntur in rebus naturae, sed considerationem
consequuntur rationis et quibus modi in sit obitum logicae.

Probatur quod illud est obitum sociale alienius sit, quod praedicatur
in rebus de oibus, quae in illa sita inveniuntur: sed in rationis praedicatur
in rebus de oibus, quae inveniuntur in logica ergo est obitum sociale
logicae.

probatur minor potest dici oibus utraque sit oibus rationis syllogismus et
rationis praedicamentum est in rationis, et sic de ceteris.

Sed logica agit de praedicamentis ut scilicet substantia quantitate, sed
illa est sit oibus rationis ergo logica agit in de oibus rationis.

■ distinguendo minorem sed illa est sit oibus rationis prout considerantur
a logico, prout considerantur a metaphysico igitur praedicamentum
consideratur a logico prout in illo inveniuntur rationes gratias praedicamentis
inducit: quae rationes socialiter sumpta sit oibus rationis, et sic praedicamenta
socialiter sumpta sit oibus rationis: ■ metaphysico autem considerantur
secundum rationem realem, prout praedicantur sedas intentiones
gratias praedicamentis, et cum: unde potest inueniri minor sita distinguere
praedicamenta est sit rationis moraliter sumpta eundem socialiter nego.
petes quod nam in rationis sit obitum logicae.

R. modum secundum latum sumptum prout ad ostendit ad oibus intentiones
logicales, in minoris nego.

petes sed quid sit modus secundum.

R. modum secundum est per normam aliquam secundum modum disponendi rationis et

sed illa considerat actus voluntatis ut dirigatibiles tanquam obiectum suum
facto ergo ut esse actus intellectus.

R. J. Doctorem intelligendum ad circa primam partem prima
conclusionis, scilicet actus intellectus dei obiectum legem moraliter, siue
cavaliter sicut operationes artificis uti. futuri dei passante
et valde improprie obiectum artis futuri casualiter.

Sed valde improprie constat in manus futuri et dirigibiles in
artem illam modo bene posita ad dei obiectum factum talis
Artis, cum potius sit ipso calceus factus et refectus, et cerio
tanquam materia, et figura illa artificiali tanquam forma: ita similiter
improprie et abusive dicitur quod operationes intellectus in
ut dirigibiles, et legem ad factum obiectum illius, cum potius ipsa obiectum
sit quodam artificium rationis qualescunque velut talia materia, et quod forma
rationis, siue facta intentione tanquam ex materia forma, ipso autem operatione,
vel potius intellectus per illas ad summam universalem rationem principii
R. J. huiusmodi artificium rationis sicut inveniuntur ad operationem futuri
et ita calcei: unde recte inferuntur actus intellectus ut dirigibiles
cum ipse dicantur potius passivam ut dirigantur per legem, reducantur
ad obiectum materiale ipsum. Legem enim est agere ad dirigibilem actum
intellectus ut male sentiant ad dirigibilem, sed de instrumentis
Legem scilicet de definitione divisione, argumentatione, et ceteris, quae
sunt directum huiusmodi actum ad confirmationem negationem
Cetera vero differentia est quod facta moraliter est in potentia et in
rectitudinem accidentalem operationum voluntatis, quod est
circumstantiis habetur habitus sed omni intentionem suam
substantialem quae est ex alio deo: unde obiectum illius est
operatio humana ordinata rationem. Legem vero est agere
intellectus rectitudinem, substantialem in ordine ad rem
cognoscendam quod ad suam intrinsecas entitates (scilicet omni facit
alia scilicet), sed in accidentalem quandam in ordine ad intellectum
quod ad aliquid extrinsecum sit ordinationem, vel dispositionem
rationem in se non modum scilicet quod est intentione extrinsecam. nam rationem
ipso scilicet legem quod nota per se rectitudinem

aliq. qd. dirigere operationes intellectus in munus proprium
alienu. scia. realis. alterius qm. logica ut patet. Ergo logica
prestat ut munus proprium et conferentem operationes reales
intellectus ut ab ea dirigibilis. Et forte et adqueatum dicitur
dictum. minor constat. directio in quovismodi operationum
in quid reales. ergo simile. per aliquem feram.

R. modo etiam conceptus in se directus magis ad aliud quam
ad ordinatos sub sua syllogismi vel definitionis et ceteris quo foris
considerantur a logica. Et sic intentiones sicut edas. Et an
dirigibilis fundamentaliter, prout vel considerantur a metaphysica
tamen proprietas alius. vel a physica, que considerat
conceptus mentis secundum se.

aliq. 3o. quid consideratur a logica per se. et non reale. ergo hoc dictum
eius ad equatum.

probat in proposito de eorum et predicatum ad gratum, et per gratum
in conceptibus. et sic de ceteris. considerantur per se. et non reale.
Sed illa per aliquid reale ergo.

R. modo andens ad probationem dirigere minorem sed illa per aliquid
reale manifeste translati. fortiter ergo.

Quod tunc oportet considerare in secundis intentionibus reale
sibi et forte reale quidem sepe in reale et in se per se
petrus in dictus. petrus et dictus per aliquid reale per forte
nempe petrus ante vel post copulam. et aliquid realis.

Est quarto demonstratio in aliquid reale per demonstrationem in
obiectum logica. ergo. dictum. logica in aliquid reale.
probat minor demonstrationis generat sciam. ergo in aliquid
reale.

R. modo minorem ad probationem. Ergo andens demonstratio
generat sciam. tamen etiam primis ali. ergo tamen etiam instrumentali
suis conditio sunt qua in eadem. et in in conventionibus per aliquid
realis concurrat tamen in humerum sunt conditio sunt quibus
ad productionem in his realibus. et omni ut dicitur in philosophia.

Cum s. 22. goma sacramenta nonne legi? p. 12. ca. 1. graam
 f. n. a. c. u. quam concurreit significatio huiusmodi modus non parius
 et conditio sine qua o. c. a. c. u. n. t. que h. a. a. c. o. l. a. t. i. o. r. a. c. i. s.
 O. f. f. e. r. u. i. n. t. e. s. a. b. a. c. t. u. s. a. c. t. u. s.

Oportet quidem in rationibus habere proprietates demonstrabiles:
ergo oportet ut obiectum sit agens.

R. Sicut videtur ex rationibus quod debet proprietas in actu signato
negari, in actu vero esse conditio sufficiens ad inferiora dantis
Rationes habent proprietas neg. si loquimur, de primo, ut de secundo.
In primo ultimum scilicet debet esse certum, sed ex rationibus
certum quia multi dubitant unde, ergo debet ultimum logice.

R. nōgo minorem q̄ patet de quibus sequenti. ad e altum scie
o habere probant, sed supponit

Appendix De ortho Racijs
et secundis intentionibus Logickis

Mirum fortasse videtur quod modo conatus est ratio agamus
Cum hoc sit proprium mundi metaphysici ei nonum tñ d' abfio
factum d' diffinitur si consideratur haberi o pōd perfectam
volitionem veli legē ut dixerunt intentionem quas obtingit
fine aliquali notitia entis ratio in act? idēq opere finem erit
Apondicom a metaphysice mutuari

Articulus primus
An dentur aliqua sententiae novae

nota hinc de sancto Thoma coniungulo ad tractatum sdo cap su
 ons raris diei tripliciter po subiectum quatenus dicitur illa
 que sit in intellectu tanquam in subiecto ita scilicet ois & galitus
 & illi eius dicuntur entia raris. Et effectus quatenus significat id
 quod prout a raris tanquam a causa ut area. Inquit quod in
 in mente ut in eis unum in materia et genera l. etc.

omnes operationes intellectus tam naturales quam artificiales dicuntur
per modo entia rationis sunt secundum eam.

Tertio tandem obicitur quatenus importat ea omnia, quae quovis
modo representantur intellectui per modum obiecti cogniti, quae
iterum considerantur dupliciter: videlicet habent illa
aliquid ad se per intellectum et sic sunt videlicet entia realia.
vel nullum prorsus aliud de se habent, quam obiecti intellectus,
ita ut statim evanescant effante cognitione intellectus,
et haec proprie sunt entia rationis, de quibus procedit haec questio.
pro qua

conclusio unica

Ante factum entia rationis sunt quibus procedit haec questio,
in rationem istam ita ut philosophi pauci de septis.
Primo primo argumento ad hoc videlicet qui negant ens rationis,
intelligunt quod dicunt ad hoc: non intelligunt, cum intelligant
et ignorant et disputandum, si intelligunt ergo faciunt
conceptum alius quod negant, et indicant impossibile quod conceptus
faciunt illud existere in suo intellectu per quod dicitur in intellectu
et illud illud est ens rationis: ergo qui negant entia rationis,
faciunt entia rationis.

Primo pro tanto sit ens rationis quod quod est appropinquat ad se
est atque multa sunt, quae appropinquat ad se perinde ac si dicitur
qua tunc est et ut ergo dicitur conceptus per modum eiusdem
voluntate negat affectum altem: ergo dicitur entia rationis.
Obus primo ens rationis non habet aliquam causam sui de se: ergo ens
rationis non datur proprie anders, sed causa realis terminatur
ad affectum realem per ens rationis et affectus realis: ergo
non habet causam realem.

R. Distingueno anders: habet aliquam causam proprie dictam
condo anders non habet causam improprie dictam negandam.
similiter potest distinguere materiam causam realem proprie dictam
habet causam realem conio si causam sit improprie dicta nega

V. q. quamvis posset cognoscere relationem rationis, si quomodo natura humana ut una referatur ad multa individua cognoscit in fundamentum talis relationis, nempe naturam humanam a parte rei in individuis.

Articulus secundus

Quae sit natura et officia rationis?

Quia hae difficultate potest fieri modus discordandi, quod sit capitulum putant enim aliqui officium rationis consistere in denominatione pura destricta, ita ut quodlibet denominatione unde cumque sumatur, sit ens rationis: ita Scotus et scriptor. Notandum igitur denominationem vocari duplicem: aliam enim in abstracto, aliam destrictam. prioris quae datur a se, quae est in re denominata: ut denominatione albi in pariete. posteriora autem in quae sumatur a se destricta, quae datur a se, ut denominatione nisi in pariete. quae datur a se, quae datur a se, quae datur a se.

conclusio prima
officium rationis est consistit in sola denominatione destricta: ita sicut Thomas opusculo de natura gratiae. Proinde denominationes destrictas unde cumque procedunt, sunt non reales: ergo in illis est officium rationis. proinde videtur quod non pariter denominationes nullo cogitante intelliguntur atque denominatione nisi est denominatione destricta ergo est aliquid reale.

Conclusio secunda.

Est ratio facultas et proprietas consequens nom ut habet ad adiectivum in intellectu pro cuius maiori intelligit ha. Nota quod cum natura aliqua realis possit tripliciter considerari, scilicet dum sit in se, dum sit in intellectu, dum sit in intellectu: ita proportionate conveniunt hae tria rationes attributionis.

et denominatio pura et intrinseca id est habet ad obiectum
in intellectu ergo denominatio pura et intrinseca essentiam habet entis
Rat. -

maior patet: minor probatur quia ad cognitum nihil reale ponit in se.

ergo quod est in se conceptum fingitur ab intellectu.

R. ergo nomen et idem illud ad cognitum et habet et formaliter
in intellectu, et est in obiectum nisi ergo intellectus reflectit supra
actum suum et cognoscit.

ob id ergo Deus denominatur creator, dominus et cetera: sed sola extrinseca
denominatio est realis ergo ratio, et per consequens denominatio
extrinseca est ens ratio.

Maiores constat minoribus impossibile aliquid reale ad venire in
tempore, deo, quia ipse mutetur realiter, quod est impossibile, sed
denominatio creatoris, domini et cetera ad venit deo in tempore
ergo est ens reale.

R. ergo minorem videlicet dico maiorem est denominatur
creator a relatione reali creaturarum ad ipsum, quia ipse deus
existit, ergo: quia existit in creaturis, ergo et sic realiter
denominatur creator.

ut melius intelligatur nunc entis ratio,

Nota fundamentum entium ratio ex parte intellectus nostri erit
ex triplici capite. Primo ex latitudine quadam cognitionis

intellectus nostri: ratio cuius se extendit ad omnia et tamen,
sed omnia ad omnia per rationem connaturam se habet ad negationem et
privacionem quae nihil habent positivum entitatis quia vero hae ratio
videtur habere locum in relationibus, id est.

Secundo desumitur fundamentum entium ratio ex imperfectione,
et multitudine intellectus nostri, qui quia quod est potest
recipere nos pro ut in se ipsis cogitur et semper comparatur,
ad alias, ad quas tamen diversa sunt ordinantur. Idem ergo sunt
inter illas quamdam relationem quae cum a parte vero existit
est ens ratio.

Tertio et idem ex quamvis fecunditate intellectus nostri cuius
Ratio pro suo obiectu potest et veris et positivis intellectus fore

Figmenta uq. et monte et auro. montem aurum.

Articulus tertius

quid sit prima et secunda intentio.

Nota nomen intentionis et sumi possit pro actibus aliarum potentiarum,
sic. tñ a philosophis usurpant pro potentia intellectus in actu: hoc
autem duo involvit, scilicet actum potentie, nempe cognitionem intellectus:
scilicet actum, nempe eam ipsam.

2. *conspicuo p̄ modo sumpta accatur localis, seu activa.*

Sed modo dicitur obiectiva primo pagina: viz visio localis factus oculi quo
videt et abjectum; res vero quae videtur, est visio abstractiva.

videt et abiectum? res vero quae in actibus & agere solent.
utraq; hae in seipsis dividitur in primam et secundam pro et dictum
in seipsis. Et go artinet ad intentiones formales (dictum & sal ois tam
primam quam secundam ad entia realia reales selt actus intellectus,
quibus fertur in res abiectas, sunt fictas, sunt utraque de abiectivis
gie potissimum queritur.

Conclusio prima

conclusio prima
Intentio prima auctoris est res quae concipitur secundum se
fundatum modo cognito.

Quid autem modo cognito.
prout auctoritate d. Thomas p^o sententiarum distinctione 2^a articulo 2°
ubi ait cognitionem intellectus ad similitudinem rei extra animam
q^d idem d^r ac res o^{mn}is habens ad fundatur modo cognito? ut idem d^r
dicitur prima intentio q^a o^{mn}is ad o^{mn}is fundatur in cognitione
conclusio prima.

Conclusio Secunda

Intentio sua obiectiva & sua ratio fundata non cognita.
Sua vero intentio formalis & cognitio talis fore. proaffirmatione conclusionis
sit ut exemplum: intelligitur concepit aal ut in cor de in multis
proposibus, quod modo obicitur. & eo in qd aal sit de cognitum
et rebus illi entitatem quamdam quae cepit nam illius
cognitionis et de sua relatione ratio, qua aal ad pugnans
refertur: ut quod quae a pugnans conclusionis aali, & eo
qd habet de in intellectu cum pugnans sit aal. & aal
habet de habere, namque ad pugnans, & aal de relatione ratio.

sicuti factum quod hoc dicitur patet ex relatione (nimirum paternitatis)
cuius totum est ad aliud se habere sicut filium.
Item vero probatur ut potius colligitur conclusio de sancto thoma
quod dicitur de natura gratiae ubi docet aliquam dupliciter convenire volens
quidam in se quae volens conveniant. Et dicitur operatio intellectus
sive per se convenit ad actum rationis quodammodo ita quod volens conveniant
et ad quod habent in intellectu sicut in ut fundamētum dorum sit
operatio activa intellectus ut ad cognitum, ad abstractum et ad
quod cognitum dicitur non convenit, quia cognitio activa negatur circa
illam dicitur aliam sit quae volens conveniant et ad quod habent in
intellectu ut fundamētum illius ad se sit cognitio passiva
sive recepta in eo, namque quod actus sit cognitum et quasi
transfertur dicitur volens ad actum rationis illi convenit ad quod sit
sive factus argumentum ad quae primo et secundo modo conveniant
volens pertinet ad primas intentiones et patet de dictis.
Sunt illae relationes quae fundantur ad cognitum habent diversum
fundamētum a primis intentionibus, ergo sunt diversi generis et
consequenter sunt intentiones.
probat. Etiam namque iuxta Aristoteli relationes quae habent diversa
fundamēta sunt dissimiles.

Obiectum cognitum volens ut sit in intellectu ergo modo assignatur
inter primas intentiones et actus.
R. sicut intentionem debent convenire ad actum modo aliquo
quod habent de operatione intellectus et pro supposito ad cognitum
et modo ipsum cognitum convenit volens pro supponendo aliam
ad cognitum in quo fundatur sicut ipsi convenit sicut in fundamētum
volens nam fundamētum ad cognitum dicitur cognitio activa intellectus
sicut fundamētum ad actum dicitur actus.
petit pro an hoc proprium sit officium hoc est prima intentio
R. affirmativum sicut in predicatum dicitur aliquid esse sed non conditum
ut sit eam dicitur hoc est finitum.
probat. eam enim est prima intentio
R. affirmativum sicut in se habet ad actum nisi hoc agnoscat dicitur in
prosupponit ad cognitum passivum sed etiam cognitio non activa.
probat. prosupponit ad cognitum primarium R. dicitur prosupponere
ad fundamētum cui convenit et quod ipsum dicitur nominat, sicut quod convenit
ad actum

Cognitio, qd est ut conditionem requisitam ad hoc, ut cognoscatur.
 Id est sufficit ad idam intentionem.
 Petes tertio quare dicitur qd intentionem est aliud goal uter. so.
 quam actus intellectus est in se. Dominantem utrum, sicut ppter
 nihil aliud sit quam actus intellectus est in se. Dominantem utrum ut
 non aliquid quod dicitur ppter.
 R. nulla ratio hanc ppter dicitur, tum qd qd est utrum est intentionem rationis
 moraliter id realiter tam qd est utrum est relatiua. qd in ppterius est ppter
 docet capite de ppter et utrum est ppter actus intellectus est utrum est relatiua.
 Petes quarto utrum qd intellectus multiplicat ppter actus reflexos qd
 intentiones supra se inuicem, dicitur tertio et quarto intentiones
 utrum intellectus est utrum sit actus cognitum in multis ppteribus affert
 qd intentionem autem qd est idam intentionem. utrum est utrum qd qd sit cognita
 al intellectus est in quatuor actus affert qd intentionem
 rationis, quoniam utrum illa intentionem rationis est utrum est utrum.
 R. utrum est idam intentionem utrum dicitur tertio et quarto sicut utrum
 substantia utrum tam ppter ppter qd utrum substantia et suprema
 dicitur qd substantia.

Disputatio prima

De variis distinctionum generibus

Quoniam in tractatu de utrumlibet frequenter futurus est sermo de ordine
 distinctionum utrali et utrali. deinde da qd ad utram distinctionis
 spectant, sic proportionemus.

Questio prima

Quotuplex sit distinctio.

Nota qd distinctio utrumlibet nihil sit aliud qd quodam utrali
 sentia illa quorum unum est aliud, sicut sit utrali predicamentalis
 sicut manifestum est.

Conclusio prima.

Distinctio in eo est duplex utrali et utrali.

Utral distinctio in eo est duplex utrali et utrali. utrum est distinctio
 utrum inter lapidem et alium, qd alium est utrum utrum et utrum lapis.

Diffinitio vocis in eo consistit quod res quae a parte rei est una et simplex
per intellectum distingatur seu dividatur: quia intellectus dicitur
et inaequatis conceptibus non unam apprehendit, sed dicitur si homo
prima parte quod est uiginti annorum aetate quod unde diffinitio vocis idem est
cum distinctione facta per rationem sui intellectum.

Oportet diffinitionem esse propriam: ergo sicut diffinitio vocis quod
unum reale est a realiter aliud: sic et diffinitio vocis, cum utrum
est ens est ens aliorum est vocis.

R. Diffinitionem realem est per se realem et per se unum reale
est aliud, sed quod inum (qualecunque sit illud reale vel reale) est
realiter aliorum: et similiter vocis diffinitio est inter illa et propria
qualia cumque sint realia vel reale quae vocis sunt distinguuntur,
et realiter.

unde diffinitio est propria entis ut in se per se per se est ens
et est definitio est et est aliorum realiter vel reale.

Conclusio secunda

Diffinitio realis alia est positiva alia negativa.
Positiva est quae datur inter propria realia, ut inter petrum et paulum.
Negativa dicitur quae inveniuntur inter ens et ens, ut inter lucem et
tenebras: vel inter duo entia, ut inter eccitatum et tenebras
similiter duo entia vocis distinguuntur realiter negativa, et si
sunt vel intellectu conficta per se sunt facta est et in se unum, nec
indigent operationis intellectus ut distinguantur quod tamen requiritur
ad diffinitionem vocis.

Conclusio tertia

Diffinitio realis positiva subdividitur in physicam sive realem strictam
sumptam et modalem.
Physica est quae intercedit inter propria, quorum utrumque est entitas
realis facta, et proprio dicitur qualis est diffinitio inter bonum
et lapidem.
aliam modalem sive realem lato sumpta est quae reperitur inter propria
quorum unum dum taxat est realitas proprio dicitur aliud in se
modus sive modalitas.
modus est entitas diminuta, id est cuius natura est aliorum ita in genere
ut nulla potest perit a subiecto separata et est realis diffinitio

Inter quoniam et effluem omni quod sit ratio ut possit esse pro effluem.
 Nulla tamen ratio fieri potest, ut aliquid pro subiecto per se ducatur effluem.
 Ergo modalitatem ad entitatem diminutam, unde excludet a ratione
 modi non illas, quae sunt ratione completae vel incompletae et partialis, qualis
 est prima.

Probatur haec conclusio et quidem quantum ad physicam per se patet
 quantum uocatur ad modum, quod illa sit realis cum sit inter se tota
 quoniam unum est aliud a parte rei et separari possit ab illo, ut
 est extra controuersiam: quod cum summi distinctio sit physica,
 probatur cum distinctio propria realis dicat eandem. Identitatis realis
 et ipsa est tota, quoniam unum est entitas alterius, qualis est entitas
 tota, talis est distinctio: sed entitates modales, de quibus sic loquimur,
 non sunt entitates simpliciter, sed secundum quod sunt cum adiectis, entitates
 reales modales ad affectiones et modificationes, ergo haec distinctio
 non est secundum reales simpliciter, sed minor realis.

Obiectum si latet in parte de minoritate extremi minoritatem
 distinctionis ergo de maiestate extremorum et in parte similiter
 minoritatem distinctionis: consequens est falsum ergo similiter
 est antecedens.

Probatur minor in distinctione rationis ratione nata de tota per
 simpliciter realia, ut sapientia et misericordia in deo: et qui
 haec distinctio est de minore modali: ergo et cetera.

R. respondetur per se maiorem et dico ad distinctionem realem duo
 requiri, scilicet reales entitates, et eandem identitatis reales
 quibus talis, ubi maior est realitas, ibi maior est distinctio, ubi
 minor ibi minor. cum autem in distinctione rationis ratione nata deo
 unum agitur, eandem scilicet identitatis reales, et ita minimo
 per se maiestate reali de minorum quibus distinctionis in parte
 maiestatem distinctionis.

Gradus passio petri est entitas modalis, et tamen distinguitur realiter
 a paulo, et dicitur passio ergo minor ut entitas extremorum
 et acquirit minoritatem distinctionis.

R. distinctionem illam realem est pronuntiare de entitate modali;
 quae a paulo distinguitur, sed ab entitate subiecti in quo est.

Ratio cuius salus qd possit sine paulo existere addit ab illo realiter
Pestigui.

Hac om̄ ē regula gr̄alis qd, quae unū ē dependens a se mutuo
quo ad existiam, sed possunt separari necesse est distinguantur
Realiter physice, et o conuaso, quae distinguuntur realiter
o semper possunt a se inuicem separari ut patet in tribus
personis sanctissimae trinitatis quae et a se inuicem distinguuntur
realiter, nullo tñ modo separari possunt.

obes sdo vel res et eius modus et ita una entitas vel dua:
o primum o ergo sdom et ita ois distinctio erit physica et propria
dicta

R. pō pōr ex quo non sumus ois sed quid modum adque una
entitas simpliciter, et alia sdom quid sicut si diceres ita sicut et
belga vellet unum album simpliciter vel duo alba simpliciter
ubi fallacia ē manifesta, nam ut sicut ois simpliciter albus
sed ita sdom dentes.

petes an possit modus alio solum p̄ diuinum potius a sulto
R. negatur, qd ē offiade modo actu inherens sulto.

conclusio quarta

Distinctio rationis una ē distinctio rationis rationis ex parte alia rationis
Rationis.

pā ē quae sit ab intellectu nullo p̄sulto in rebus fundamento
ut cum intellectus distinguit potrum a se ipso, ut in re
propter petrus ē petrus in qua concepit potrum solum ut
solum, et solum ut p̄cedens solum ipsius ubi nihil in parte
oēti, sicut petri reperitur, qd solum ē et distinctio, sed
gratū sane solum sicut intellectus.

Qdā uero rationis rationis debet habere fundamentum ex parte
oēti Quasi potius, ut intellectus sumamus p̄cedens distinctionem
conceptum propter fundamentum, qd ē aequalentia plurium con
uentionem oēti de quo intellectus sicut conceptus in adagratū ē
conceptus, quibus ē concepit nec ex aurit potrum qd ē in re et singuli
conspiciunt, atq̄ illius asi, sic in deo qui ē simplicissimus distinguimus

Sapientiam misericordiam, iustitiam, et eam illius attributa vel a
ordine quodam ad diversos effectus quos illa attributa produciunt,
vel propter quamdam habitudinem ad virtutes, quas in creaturis
videmus distinguere.

Sic agens potest producere idem sedum diversas virtualitates et
producere: ergo non intellectus poterit cognoscere idem sedum
diversas virtualitates.

R. nōdo coram nam et concedatur audens quod in se ipsum et tum in divinis
tum in naturalibus in fontem dūi regem, nihilominus dō sequeret
de cognoscere quod producere datur simpliciter a parte rei sicut
in suo tō involuit virtualitates, quod rei idem significatur?

Cognoscere autem ē terminatur ad rei simpliciter, sed modo quodam
approprins iuxta unum intellectus qui ē potest approperandis
virtualitatis alius aut simul alioquin comparandis ut ipse
modo ipsum deum quod ē impossibile ut docetur in theologia.

Dico quod contra distinctionem rationis rationem emanantem quod nulla distinctionem qua
intellectus concepit petram ut substantiam et ut predicatum se plures
videtur conceptus et tamen correspondere eis plures rationes obiectivas
ex parte petri ergo illa distinctio ē tamen repetitio eiusdem conceptus
formalis circa unum eundem prout sibi proponitur nomen petri videtur
distinctio in re significata

R. nōdo audens cond omni aliter petrus concepitur ut substantiam,
et aliter ut ē predicatum: quia ratio substantiæ et ratio predicati, quas
intellectus attribuit petro tamen sui ipsius est ratio determinata et quod
nullum ē fundamentum ex parte petri: deo ē distinctio vocis nominis
sedum tamen diversas rationes obiectivas substantiæ et predicati, et consequenter
et tamen distinctio conceptuum formalium sed omni obiectivam.
nec ē sic sola repetitio eiusdem conceptus, ut solum diceret
eandem res concepi sub eundem nomine obiectiva sic autem si eundem
conceperetur idem petrus, sed sub diversa ratione obiectiva, modo ut
substantiam modo ut predicatum.

Quæstio secunda

An distinctio formalis ex parte qua
media ē inter realem et rationem sit admittenda?

Scotus et eius discipuli arbitrantur aliquam distinctionem
veram et actualem dari quia sit in volu et intellectu
mediante veralem et actualem minorem veralem et maiorem veralem,
quae mirum intercedat inter duas formalitates sive actualitates
eiusdem rei d. e. habentes veralem identitatem et hanc
distinctionem vocant formalem sive ex natura rei existunt
igitur scotus aal et reale in hoc reg. substantiam, et mixtum
quod eo distinguuntur formaliter a parte rei nullo intellectu operante.
contra quod

Conclusio unica

Distinctio scoti sic replicata est ad multum.
probat quia summum incommunionem reputant theologum in eadem
ontitate actualiter simplicissima ut in deo, ut actualitates
simpliciter distinctas et plures: cum omni quia illa dua actualitates,
quo modo inter se distinguuntur eodem modo ab entitate
distingueretur. ergo non possent esse una ontitas.
ob id pro paternitas in deo est actu et a parte rei principium
incommunicabilitatis, et officia est actu et a parte rei principium
verale et actu principium discernendi: statim est actu principium
discernendi: ergo est si una et eadem res paternitas indicat officia,
nam verale et aal in deo.
R. id quod dicitur andon paternitas in deo. Denique de verale, et similibus,
est actu principium incommunicabilitatis et officia est actu et a parte rei
paternitas secundum omni alud, quod sibi distinctio a parte rei argo:
si consideretur paternitas ut importatur isto nomine ando: nam si
paternitas sumatur, precise sive per intellectum, ista modo distinguitur
ab officia: nomina enim significant res ut substantiae nostris conceptibus:
si vero consideretur paternitas pro ut a parte rei tunc
paternitas est eadem res cum officia: unde andon brevius potest
distingui, paternitas est principium incommunicabilitatis, et cum
formaliter est reduplicatum sumpta ando: multum et distinctum est
Principium incommunicabilitatis ergo eadem est et ontitas in deo

Paternitas et officia.

constat saltim plus differre paternitas ab officio qm = corpora o m
Realiter, ergo formaliter ad sensum secti.

R. disqdo maiorem plus differre paternitas ab officio qm a se ipsa distinctione
actuali, nego, virtuali cōdo.

constat pō distinguuntur illae virtualitates sicut a parte, sed a parte
rei pō actu, ergo distinguuntur actu.

R. disqdo maiorem distinguuntur sicut a parte rei absolute considerando
solum essentiam, nego sicut a parte rei ut ut una o a alia = parte
rei cōdo pō aīi due virtualitates, et itē plures virtuali distinctione.

Obes pō dantur in gō animalitatis et rationalitatis, indeo misericordia et
iustitia: sed gae distinguuntur inter se ante intellectum, o reali pō pō
distinctione, nec modalis: ergo formali ad sensum secti.

R. nōdo cōiam qm itē distinguuntur virtuali distinctione, quae cum
o pō actualis, o pō pō pō dicenda distinctio ut iam dictum ē
sed itē fundamentum distinctionis rāōis rāō cōmāte, quae o actualis
pō intellectum, o itē virtualis distinctio in una o eadem ad virtualitatem
multiplicem pō cōmāte distinctionis modalis: intelligentiā

Adulente qd, cum dicimus virtualitatem distinctionem dari a parte
rei, debet intelligi illud a parte rei affere li virtualitatem, o
aīi li distinctionem: qm uoluntate adiecta a parte rei in hoc casu nulla o
distinctio sed itē a parte rei o aliqua uoluntate complacentis plures virtutes
qñ quibus fundatur distinctio actualis uidet rāōis rāō cōmāte.

Obes tertio compositio metaphysica de gradu generis et diuina o compositio
rāōis, sed realis: ergo si gradus distinguuntur realiter de nāa rei.

R. nōdo audens o itē compositio rāōis, o itē ex morico ficta, sed habens
fundamentum in re, rāōis cuius potest intellectus unum gradum

concipere quicum pō pōalem aliorum diuina pō daterminantem;

ac pōinde istius modi compositio repugnat in deo, o qd supponat

distinctionem extremam a parte rei cum sit compositio rāōis.

Ut dictum ē sed de alio capite, uidet de limitatione et infinitate.

Nāa diuina rāōis cuius pō, ut nullus possit concepi gradus

eorum, quō includatur in rāōis diuina, o uicē uicē.

Obes quarto pō itē offia distinguuntur de nāa rei ab eo qd o de offia:

atqui diuina individualis qd paternitas o pōtra offia in gōis, ergo diuina

gradualis distinguuntur de nāa rei ab offia gōis.

R. 1° 2° de minorum dicitur individuali & de tra effiam 3° ut consideratam
sua & de tra definitionem conditio & de tra effiam 3° ut agitur
A parte rei, nego: siq. Maior & solum uera dicitur qd & de tra effiam
rei a parte rei sumpta. & am p. intellectum abstracto. & quibus
Colligo p^o de una eadem ex affirmari contradictoria in cum hoc
addito, a parte rei modo res illa sit unius et multiplex, ut de
Auctoritate dici potest qd sit principium sensendi et de rationalitate qd
o sit tale principium, sed principium discernendi et qualitas et
Rationalitas sint una res: similiter qd offia in diuinis filio communicatur
et o paternitas? qd in re paternitas grt et o offia.
Colligo p^o hoc et similes dykursus o ualere, ael et rationale o
dyguntur in 3° atq. uale. & principium discernendi, ergo et
ael & principium discernendi. gustitia et misericordia in deo
o dyguntur: atq. deus p. misericordiam miseretur: ergo p.
gustitiam miseretur.

Rao pro priori syllogismo a qd sint quatuor 1° unus om et idem
tous dupliciter sumitur materialiter hoc o identitudo et formaliter,
que duplici sumptio equialet duplici tro unde maiori propo^o
Rationale et ael sumuntur identitudo in minori in rationale sumitur
formaliter.

Rao om p^o syllogismi & eadem, qd in maiori misericordia sumitur
identitudo et in minori formaliter, qd oia uerba sig. fientia actum
Anini, reduplicant ipsa instrumenta p. q. exercent tales actus.
Colligo tertio auctoritatem ut habere qd om equalom identitudo
cum rationalitate ac ipse rationalitas habet locum si sit sermo de
entitate que opponitur distinctioni actuali: o am si sit sermo de
entitate que opponitur distinctioni actuali: o am si sit sermo de
entitate opposita distinctioni virtuali: qd sola rationalitas o ita
multiplex sicut auctoritas et rationalitas simul.

Quae praecedentes propo^oes p. modum appendicis de tra qd sit
consideratio metaphisica? quare ut ad propositum logum reddamus,
sit p. disputationis

Questio tertia

An logica sit speculativa an practica.

Resolutio illius difficultatis pendet ex perfecta intelligentia

Horum trium speculativa vel practica, deoq
 Nota qd prout sit actus seu operatio alterius potest ab intellectu,
 Nata illi conformiter recte rationi ita rationis et scientia
 ut illi animi qui hanc definitionem o admittunt legem practicam
 statuunt. sed hoc secundum principia. et hoc conficta.
 Proinde et Aristoteles 3o de anima cap 1o et alibi saepe ubi docet
 intellectum sola et ratione fieri practicam et rationis animi significat
 progressum ab intellectu et hoc idem ut intellectus non illius
 operatio propriam secundum se considerat et practica.
 Dicitur nata illi conformiter recte rationi ut operatio voluntatis
 ut et eludantur objectiones rationes et similia, quae opponuntur
 a ratione.
 Speculatio a qua dicitur habitus speculativus et actus intellectus
 ordinata ad primum et quae est sui generis.
 actio sic tenet locum quasi factoris particularis locum dicitur.
 Dicitur actio intellectus ut dicitur rationis speculativae actiones
 sensum.
 Dicitur ordinata ad primum ut eludantur operationes
 Actus mechanice quae sunt subiectae in intellectu, et sunt in
 speculativa, quae dirigunt potentiam ad actus et rationes.
 Dicitur sui generis quia speculatio proprie dicta et refertur alio
 tanquam in primum, sed non in limites alii illius scientiae,
 quae dicitur speculativa. ad cuius plenitudinem intelligentiam,
 Notandum de S. Thomas per parte quaest 1a articulo 12
 quod corpore, scilicet aliquam potest dici speculativam tripliciter,
 prout ex parte sui alii quod necessarium est et ad operabile, seu
 factibile ab ipso sciente in tali scientia: ita dicitur speculativa
 philosophia naturalis quia considerat prout obiecto suo ens mobile quod
 est factibile a philosopho.
 prout ex parte modi resolvendi, qui est opinando dividendo, et
 resolvendo non in sua prima principia quae communiter
 vocatur resolutiva.
 Tertio ex parte finis talis Aristoteles 1o metaphysicae cap 1o speculativa
 animi scilicet finis est veritas sicut practica operatio: ita metaphysica

Secundum sententiam speculativam

habitus practicus est ille qui dirigit alias potestates ab intellectu ad praxim in obiectis operabilibus modo operabilibus et in finem operationis.

habitus speculativus est qui dirigit intellectum ad actiones speculativas modo speculativas et finem cognitionis. sic notatis.

Conclusio prima

Logica est scientia speculativa. ita Aristoteles. S. Thomas cum suis. Securus cum suis contra quosdam.

probat illa scientia est speculativa quia habet pro fine cognitionem et veritatem sed sed logica habet pro fine cognitionem et veritatem ergo est speculativa. maior patet minore probare finis logica est cognoscere definitionem divisionem, argumentationem et easdem intentiones.

probat sed logica est scientia practica ergo speculativa.

probat videns si sunt practica vel sunt activa vel passiva: si activa quia idem est agibile et eligibile: si passiva quod dicitur circa operationes in eternam vitam.

obes pro logica videtur circa praxim ergo est practica.

probat videns videtur circa syllogismos construendos: sed construere syllogismos est praxis: ergo videtur circa praxim.

probat minor construere syllogismos est operari: sed operatio est praxis ergo construere syllogismos est praxis.

R. nunc videns ad probationem minorum ad eam probationem dispo minorum omnes operatio de intellectu ad praxim transiit in intellectu namque est igitur qualibet operatio est praxis pro illa sola quia est aliorum potestas ab intellectu: sed in operantibus logicalibus remanent in intellectu. Adde finem logicae est ad applicare suas intentiones ad usum ipsarum illas cognoscere.

Instalis pro et ratiocinatio nullam dari scientiam practicam atque contra Aristoteli ergo.

probatur sequela omnis praxis debet in aliorum potestas ab intellectu: sed omnis scientia est actus intellectus: ergo nulla scientia est practica.

Ad hoc argumentum respondent aliqui concedere quodlibet et rigore
 falsum, dicuntque aristotelem hoc dividit sciam in speculativem
 et practicam, scilicet sciam pro habitu qui dividatur in speculativem
 et practicum sed hoc est responsio in singularibus, quare valet etiam,

R. igitur sequentem ad eius probationem diggo maiorem esse praedicti
actus alterius potest ab intellectu elicito vel dicto concedo
elicito necessario igitur. ad eius sensum. Diggo maiorem
esse per se actus intellectus elicito concedo elicito et dicto
simul igitur: aliqui enim actus sensus fieri ordinantur ad dirigendas
actus aliarum potestatum, ut voluntatis, et illi actus dicuntur
practici.

gestabil fto prafil e operatio cuius libet parte singulibiles p regulas
 sed operatio logica de singulibiles p regulas singulis prafil.

R. p[ro]p[ter]o maiorem d[i]c[t]am illa definitio, magis confecta & equalitatem uel proportionem contra omnem antiquitatem q[uam] intellectus sola et ratione sit practica, non moralis dicimus.

ergo legā o queritur propter ipsam sed propter alia serā pūta unisprudētia.

p. Dico minoribus leges queritur propter seipsam sed et propter alias. Scilicet primario
nō p. dario et intentione querentis, accedo qui sū. Audet leges stud. primario
ut cognoscet principia et conclusiones legales, quae et necessaria ad alias. Scilicet.
Secundo dicitur leges queri propter alias.

Conclusio 2^a.

Logu o a simplicitate sau practica si speculativa, si sa e contra usurur.

probatum potest officiebus ratione deducta. Sed Tergema per parte quae per
Articulo si repugnat aliquem solutum rationem et ordinem ordinis. Sed ut
speculativum et practicum. quatenus speculatio et practica sunt duae oppositae
de quibus dicitur solutum. sed repugnat eidem spiritui competens. Insuper oppositae,
et constat ergo ut practicum et speculativum non potest competere. Ita tria
quod in loco.

probatum p^{ro}p^{ter} s^{ci}entiam hydrologi- duo u^t practica et speculativa, q^{ui}a u^t participata
cogitatio fieret diuersimodis quae omnino inter practica et speculativa ut
dicuntur hydrologi: sed logica o^{mni}s iⁿ talib^{us}, cum tractat de Deo,

aut velut diuini ergo o. i. simul speculativa et practica.
obes po. loga procedit modo resolutorio et simul compositius ergo i.
practica simul et speculativa.

probatur andeas uisatus in cognitione sui abt. p. resolutionem usque
ad pa. principia. donec introducit formam definitionis diuisionis, inquam
notam sed prior ille modus i. resolutorius posterior uero compositius,
ergo et ead.

si ergo andeas ad resolutionem dicitur andeas introducit formam in materiam
egrediendo limites intellectus, ergo manendo in intellectu, tondo totum.

DISPUTATIO II

De uerbi Quæstio prima.

Utrum a parte rei detur unitas formalis

Quod ut infra dicemus datur a parte rei natura que dominatur utique
p. intellectum, idcirco inquirimus quidnam natura a parte rei presupponatur
ut sit capax unitatis, nec enim natura potest eam recipere modo
unitatis humorice, cum sub illa ratio sit specialiter singularis.
ergo pro intelligentia trahitur.

Nota est aristotele octauo metaphysicorum cap. octauo quod unitas sit
indivisum in se ut diuisum a quolibet alio: unde unitas unde unitas erit
indivisio seu carentia diuisionis, que tripliciter erit quod tripliciter erit
diuisio: nam optima cognoscitur carentia diuisionis p. diuisionem
quasi p. formam oppositam,
diuisio autem i. duplex alia materialis alia formalis, mater
materialis i. que sit p. principia materialia sunt p. diuisas in diuisas, que
diuisiones spiritus i. uidetur in sua materia.

Formalis i. que sit p. principia formalia sunt specialia: quo modo diuisus
sunt in suas species: que diuisio maior i. uel minor respectu ad principia
p. que cadunt magis uel minus contra.
utrumque diuisionem uidetur i. in petro, qui differt a paulo materialiter, et
distat a paulo p. diuisam in diuisam, id uero p. principia formalia

Ab equo unum focaliter per principium officiale, sicut rationale et ab hac
 planta differt per principium officiale cuius sicut per constitutum et ab
 hoc lapide per principium ad hoc gradus nomen per unumatum equulum.
 Collige per quod unitas sit duplex, materialis et focalis per quod focalis habeat
 latitudinem sicut divisio illi opposita.

Collige per quod unitas numerica sit cum magis per nullam mensuram admittit
 divisionem unitas vero focalis est illa minor quam admittit divisionem
 focalem.

Collige tertio quod est statum questionis an datur unitas focalis in petro,
 Pestele a numerica hoc in satis constat et igitur quae dicta sunt contra
 distinctionem factam inter officium et genus officium nulla intercedit
 distinctio actus in parte rei nam cum sit actualis distinctio inter
 unitatem officii et unitatem numericam generis officii, sed quaeritur
 an sicut datur petro unitas singularis sive materialis aut numerica, ita
 cum datur unitas focalis correspondens officio ad quod sit

Conclusio prima.

ante operationem intellectus datur in volens unitas focalis,
 per hoc quod datur officium sive principium focale est divisum in plures species.
 igitur datur unitas focalis.
 Non dicatur per unitatem numericam ut sit haberi in divisionem
 plures officii et consequenter etiam, datur per focalem, id est
 superfluum est focalem: nam sit habetur modus unitatis focalis,
 sicut magis divisionis super unitatem numericam est tamen habetur est tamen
 habetur substantia unitatis focalis sicut ens focale est divisum sed illud
 habetur per unitatem focalem.

ob hoc per quod est a parte rei sub ratione qua existit dupliciter id est
 sicut est et sicut est solum habet unitatem numericam, sed quod
 est a parte rei est ratio existit: igitur solum habet unitatem numericam.
 R. igitur maiorem, sub ratione qua existit dupliciter id est sub ratione

essentia seu singularitatis, conda, sub ea ratione qua de esset
specificatur, id est si prematur illa, que de esset nego, sicut in
omni ratione habet de esset in se o in omni ratione eius de singularitas,
sine essentia.

Obes sdo Aristoteles quinto metaphysicorum capitulo sexto: solum
enumerat tres unitates scilicet numericam specificam et genericam
Pater postremus est per intellectum et per a parte rei: ergo o
datur unitas formalis in parte rei.

R. po o ualere argumentum ab auctoritate negato.

R. sdo Aristoteli sub unitate generica et specifica comprehendisse
formalem tum quia unitas de parte nature et fundamentum utriusque
id eoque appellatur unitas generica et specifica fundamentaliter, tum quia
esse unitatis communium ratione earentie diuisionis, ois enim
seunt earentiam diuisionis formalis.

Conclusio Secunda

Unitas illa formalis o in multis rationibus a parte rei.

probatum po natura et localiter diuisa a parte rei in multis: ergo o in una.

probatum etiam quia multiplicitas et diuisio tollunt unitatem.

probatum sdo quia semel in se o datur unitas formalis a parte rei ois natura specifica
qua sic illa officialis vel propria ois passio ut uolunt aduersari? oportet illa
conuenire quilibet in se o illius speciei et ita potest esse unus sdo in multis.

Quod o in se o sententia paradoxum et euidenter falsum alioquin petrus posset esse
in paulo.

probatum assumptum unum proprietas reales que predicantur de natura, predicantur
in se o in multis illius nature: ergo.

Obes po natura solum diuiditur ratione singularitatum et sic sepe manet
una formaliter.

R. nro etiam nam si sdo sit unum in diuisum, quia o difficultas et
opponitur similitudini in se o unum de diuisum formale, que opponitur unitati.

probatum dictum in multis? unde natura o in una simpliciter in multis.

Obes sdo petrus et paulus conueniunt in natura: ergo sit unum in se.

Probat eam qd qd distincta sit unum in aliqua re, talis res debet omnia
habere.

R. Sgdo conueniens: sit unum a parte rei unitate similitudinis et conformitatis.
Condo: unitate simpliciter dicta, ngo: nam ad unitatem simpliciter necesse est
qd res sit una et simul in eodem statu et sit eadem multiplex qualitas unitas
similitudinis qm habet nam a parte rei in multis: et idcirco uicarij solent unitas
scdm qd qd stat cum actuali multiplicatione in multis: similitudo in
necessario importat plures cum idem sit sibi simile.

Ad confirmationem Sgdo minoris sed ratio fundatur in unitate totaliter et
ad confirmationem Sgdo minoris sed ratio fundatur in unitate totaliter et
simpliciter ngo fundamentabiter et scdm qd concedo: qd am unitas est in
similitudinis seu conformitatis: et ita fundatur ratio in aliqua unitate cor
multis a parte rei.

Oba ratio nam possibiles potest in pluribus a parte rei ergo habent
unitatem positam eam.

R. Sgdo andens potest in pluribus ut una, ngo ut multiplex in pluribus idem
scdm una in pluribus sed plures in pluribus concedo.

Oba qd nam humana a parte rei est definibilis: ergo una unitate cor qd est
definibile habet in unum unitate cor.

R. Sgdo andens a parte rei definibilis pro una sua totaliter ngo: namote
sua fundamentabiter, condo sic am o in una unitate cor, nam ut aliqd
sit comote definibile, sufficit qd habeat unitatem conformitatis, qua
fundamentum unitatis habet unde p intellectum rationis eius nam sit proxima
definibilis.

Questio Secunda

Vtrum uniuersalia sint naturae reales A parte rei existentes.

Nota po uide eorum sumptum est qd unum dicens = ad nom ad multa
quibus notat de quibus scriptum predicari unde liquet nos sic agere de
utro in offendo, et predicando, o uero de alijs utris acceptionibus de quibus
inter se agimus.

Nota Sdo nos fuisse esotericos sententias philosophorum de utro
pa o Platonis afferentis Aristoteli eius discipulo erodamus,

Verū o solummodo nāq̄ uales, sed om̄ singularibus separatim
existentes.

Sed hinc opposita est et nominalium dicentium utrum nihil aliud ad qm̄
nomina et uerba plura significantes aut conceptus plura representantes.

Tertia modū inter et nomina illas et in Aristotelis et D. Thome
Aliorum eorum ponentium ad qd̄m uerba nāq̄ uales, sed
singularibus separatim existentes.

PARAGRAPHVS PRIMVS.

Relucet sententia platonis

Conclusio i

Nulla datur nāq̄ quae subsistat separata a singulis et consequenter
nec idē platonice quae dicuntur nāq̄ uerba separatim singularibus
existentes.

prūm pō qā talis nāq̄ est singularis et oīe, qd̄ implicat est in oīe
singularis qd̄ ex suppositione ad uerborum uerba quos sunt uerba,
est aut singularis, qā qd̄ est existit a parte uerba qd̄ deus oīe sit oīe
productum p̄ actionem singularem, et p̄ consequens ipsum est singularis.
Nec dici potest huiusmodi nāq̄m ad qd̄ inuentum, sic in deus est
deus et eiusdem officii cum singularibus: unde nullo modo potest admitti
qā sententia et propterea difficile ē credere diuinam platonem
sam tenuisse sine grauissimi auctores (inter quos S. Augustinus)
conantur illum ab hoc errore uindicare dicentes p̄ ideas illum oīe
intelligisse nāq̄ uerba a singularibus separatas: sed ideas sunt
conceptus rerum creatarum in mente diuina, quae suo modo
et principia rerum exorandarum.

obes qd̄ habent obia necessaria, atq̄ uerba, si oīe sunt separata
a singularibus, oīe sunt necessaria. sed corruptibilia sicut ipsa
singularia, ergo et separata.

R. Dico minorum o erant necessaria, sedum actualom existiam,
 concedo sedum existiam nego. necessitas am offas nihil aliud qm
 invariabilis et necessaria connectio predicamentorum officialium talis
 naa? adeo ut si quis velit talom naam conceipere, vel deus produere
 debeat conceipere vel produere eum talibus predicamentis officialibus.
 Vg o potest deo sedum se conceipere, vel produere, nisi conceipatur vel produatur
 substantia corpus, mindus, aal rationale, et hac necessitas sufficit ut ob tum
 seia qe de talibus predicamentis necessario profluit aliqua passio, quae p
 seiam demonstratur de subto et quibus
 patet necessitatem existiae o requiri? deo oet seia? nam omni
 Vg nulli existant in eodem flexu voca in d o illis potest haberi seia.
 et similiter dicendum e ad proposas quas vocant eterne veritatis,
 unde qd o requiratur actualis existia predicamentis et subti? dicuntur
 ino reales, quatenus st de volub opis existere, stantem se connecti.
 Dicuntur um eterne veritatis quatenus st de ipsis offas in so
 spectatis? quae si sumptur fiam existia conditionibus materialibus
 graduantibus, st eterne veritatis id si sunt ab aeterno necessario
 eodem modo se habent quo se habent qd st in tempore.

PARAGRAPHVS II

Reiectur sententia nominalium

Conclusio II

Verba materialiter de quibus in praesenti o st unde vocis aut
 conceptus formales.

probre uniuersa st quorum nomon eod e rad vno substantia nomini
 accommodata eadem u? atqui verba st uniuersa: ergo debent
 habere idem nomon? sed vocis o habent nomon, qd st ipsum
 nomon ergo vocis o st utiles.

probre sed vnde e unum ipsum nomon multis, sed vocis et conceptus
 o st apta in vno multis: ergo o st utiles.

probat minor quo ad utramque partem vocis & reperiantur in multis
quod in illis & multiplicentur nec conceptus reperiantur in multis
nisi coniungatur ut patet.

probat tertio vocis et conceptus per signa ex natura sua, quae proinde consistunt
in representatione sicut & natura speculi in representatione, ergo & possunt
esse utiles vel praedicabiles nisi rationem rerum quas significant ac proinde
et alia ratione vocis debet dici utilis, vel singularis, nisi per nos significata
talis sit, et cum signum supponat suum obiectum quod representat necesse est
et si sit utilis aut singularis antecedenter ad signi representationem,
sicut speculum & representat rem nisi prius rem sit et si prius obicitur.

Obespo. utilis praedicatur univoco sed sola voces aut conceptus possunt
praedicari univoco ergo sola voces aut conceptus sunt utiles.

probat minor praedicari univoco & praedicari in eadem significatione
sed sola praedicta sic praedicantur quia cum sint signa consequenter omnia
illa sola habent significationem.

R. negdo. minorum ut praedicationem vocis similiter minorum et dico
quod praedicari univoco & sit praedicari in eadem significatione sed
sub eadem ratione quod patet ex definitione univocorum.

Obespo. auctoritatem Aristotelis per idem ubi dicitur, utilis nihil est,
aut posterius est. quod idem est videtur ac si diceret nihil est utile
nisi vocem et conceptum quod posterius est.

Item in praedicamentis est de substantia ubi dicitur quod substantias (sive
utiles) significant qualiterquod sed hoc videtur conveniri sed vocibus
ergo utrum voces et utiles.

R. quia est sensum aristotelis nullam ad naturam eorum in parte earum,
et separatim in singularibus existentem quod volebat plato sed naturam
est utilem per operationem intellectus, quod est posterius.

ad idem R. quia est sensum Aristotelis quod substantias (sive nomina
substantiarum) significant qualiterquod per se substantias ad
nomina parum substantiarum hoc aliquid sed nos ipsi ad substantias
et in eis ad substantias.

Insuper ergo saltem uoces et conceptus sicut Aristoteles possunt
dici utiles.

R. Dico illatum uoces et conceptus possunt utiles in significando et
representando, concedo in offendo et predicando nego. igitur uoces
et conceptus et nra sua sicut signa que representant aliqd a se distinctum,
et quidem uoces representant res exteriores, conceptus autem repre-
sentant illas interius in mente adeoq. ut utiles qm res utiles
representant, qd fatentur ipsi nominales qd qd uelament admittunt
im uoces et conceptus ut utiles qm supponunt pro multis ut me-
gos pro petro et paulo sicut calculus supponens pro multis floribus
sed calculus est in plurimi floribus nisi representatiue ergo uoces
et conceptus si nisi representatiue dicuntur de multis.

Insuper dico uoces et conceptus sicut utiles in predicando nam uoc gos
predicatur de petro et paulo, potest em dici petrus et gos, paulus et
gos et cetera.

R. Dico etiam uoces et conceptus sicut utiles in predicando secundario
et modice, concedo, primario et immediate, nego: deo em uoces
et conceptus sicut utiles in predicando, qm significant et representant
nam utilem.

Ad probationem dico primum quod propositus petrus et gos ut qd res
significata per uocem petrus sit res significata per uocem gos, et am.
ad uoc petrus sit uoc gos.

Obest tertio qd qd est parte rei et eptis uocibus et conceptibus et
singulare: ergo non potest concipi utile.

prur. andens qd qd est genus uel productum et consequentia.

in actionis singularis ergo in singulare.

R. Dico etiam andens qd qd est parte rei et eptis uocibus et conceptibus et
singulare uel duplicatiue concedo: specificatiue nego si em consideretur
sub ea nra sub qua potest obici intellectui sine singularitate
et eptis abstractiue et nra singularis.

Insuper nam obici intellectui nihil est aliud quam modus conceptum

Et imaginem natæ ergo solus conceptus est unus.
 probatur audiens quod videri in imagine nihil est aliud quam ipsa imago:
 ergo videri in conceptu nihil aliud est quam ipse conceptus.
 R. quando assumptum quod natam esse intelligitur obiectum est ipsa natura
 solucio in conceptu aliquo singularitate: quod autem sonat obiectum
 natæ distinguatur a conceptu, constat: quod est conceptus, et est
 qualitas et consequenter accidentis: res autem que habet esse
 obiectum: sepe est substantia sicut in conceptu natæ humane in eo,
 id est est obiectum sicut obiectum in mente est substantia natæ humane.
 ad probationem distingo audiens videri in imagine nihil est
 aliud quam ipsa imago immediate concedo, modice nego et in
 modice illud quod representatur ab imagine in quantum mouet
 intellectum ut representet sibi representatum ab imagine.
 R. 2do dissimulato audente, quando coram: ratio disparitatis est!
 Quod imago representat modo mortuo videri intellectus autem modo vitali.

PARACRAPHVS III

^

Assertur sententia ratiū

Conclusio

Sole nāc vales denominantur propriae viles. et represso Aristotele
 in posteriorum cap quinto, subiit verum alius viles, alius
 singulares.
 probatur proinde ratio viles est unum apud multos, sed sola nāc
 vales et apte in multis, ergo solae sunt viles.
 minor clara est probatur minor et duobus precedentibus paragraphis magis
 ostendimus, viles et conceptus est propria viles: et ratio confirmatur
 ergo nāc humane potest dici de petro et paulo in concreto.
 obiecta nāc sunt abstracta et singularis tum quia sunt per se determinata
 nāc sunt tum quia hoc est determinatum obiectum cognitionis ergo
 nāc vales, et possunt dici viles.

R. Sūgdo autem nā concepta ē una numero in ratiōe altī, concedo
 sūm ē istam realem, nō, qālibet sit determinatum abrum intellectus,
 concepitur tñ sine singularitate sū determinata ad om̄m singularitatem
 realem et consequenter ō a singularis infē sū solum, transita
 et respectiva ad intellectum. pro completamento cuius doctrine.
 Nota significatum cuius vocis sū duom sū completi realem statum sū
 et unitatem realem a parte rei, unitatem in intellectu.

Questio tertia

utrum nā reales sint formaliter unitates
 an sū solum conceptum intellectus.

Nota pō nām pōt considerari in triplici statu sū a abstractionis
 qui nāe communis consideratur et nā ē dō sūm sua propria
 essentialia ē consideratis indies.

Sū ē unitatis, in quo nā formaliter ē q̄ba predicari de multis.

Tertius ē contractus, qui nāe competit ut ē a parte rei
 singularitas et unitas ē accidentia, quae sūm ē negant nāe
 Ratiōe duorum statuum, tñ ē dō sū nā, alia si nā ē
~~unitas~~ essentialiter singularis et sūm sū pōt ē unitas? nō contra
 quāta q̄a agnomē q̄d communis sū alia sūm sū ubiq̄ communis ita
 oppositum nō ē sū nō ē accidens illi pōt communis ut nō ē
 communis sū sū sū reale q̄s sūm sū ubiq̄ communis nō
 oppositum eius sū sū aut ē accidens illi pōt competere.

Nota sū in secl. d. Tertia abstractionem sū propriam et
 conditionibus induentibus nō aliquid sūm sūm sūm sūm sūm
 sūm alio qui tñ nō ē communis: nō in pōt ē dōa colōr sūm sūm
 si nō ē considerat colōr ē considerato sūm sūm sūm sūm sūm
 colōr a sūm sūm sūm sūm sūm sūm sūm sūm sūm sūm sūm
 q̄ndūa communis ē ē consideratis singularibus, dicitur abstrahere
 nām a singularibus, additq̄ aptam ad unitatem, facitq̄ unam q̄ue

primus oritur multiplex.

Conclusio prima.

o datur aliqua natura quae unius formaliter a parte rei;
probat ut natura sit unius, requirit unitatem multis posita eodem?
sed o datur talis unitas a parte rei ut ante probatum est, ergo.
confirmatur natura ex data multiplicatur sicut multiplicatur materia,
in quibus reperitur; ergo o datur natura unius formaliter a parte rei?
o in o ex do a parte rei unius natura ad multa, quod unius formaliter?
sed potius e ordo multorum ad multa.
Obes pro auctoritatem aristotelis qui multis in locis dicit unum esse ad multa
separatas, sed in ipsis verbis;
R. Aristotelem tunc loqui contra platonem, et solum de concursu
o o separata a singularibus, sed o fundamentaliter in illis, qd o
dicere unum pro fundamento o in verbis aristotelis ad in solo
intellectu.

In generalibus. Aristoteles libro de interpretatione cap 2to docet, rerum alias
se unum, alias singulares: ergo o loquitur de unum fundamentaliter? non se
omne o est bona, qd membra diuidentia o se mutuo, qd eluderent.
R. Aristotelem hoc loco o diuidere res absolute, et solum se, sed pro se substant
nostris conceptibus a quibus representantur ut sunt conditionibus indistantibus,
et ita se unum, ut cum illis certat singulariter? qd qdem manifestum e
qd ibi tractat Aristoteles de rebus et nominant in proprio aduq ut substant
conceptibus.

Obes qd singulariter o relatum ad unum: ergo sicut singulariter o a parte rei
ita o unum.

R. singulariter pot sumi dupliciter primo solum suam entitatem realem
quam habet a parte rei p principia induentia ut sic o o relatum unum
sunt formaliter, sunt fundamentaliter acceptis: hoc ipso in quo aliqua natura
indivisa e in rerum natura et multum datur unum ad singulares.
qd singulariter potari potest totaliter et ut o subieibile et inferius
ut ita o relatum unum: sed tunc o o a parte rei sed in intellectu
sicut om unum ad qd refertur.

Singulariter pro modo tractatum potest vocari singulariter pro intentionaliter.

Sumptum. sdo modo, sdo inportionaliter sumptum.

obes nā humana, ego a parte rei communicata pluribus: ergo a parte rei communicabilis pluribus.

R. dygdo audens nā ē a parte rei communicata pluribus, ut una ego ut plures concedo: ergo ē communicabilis ut plures, utrumque: ut una pluribus, falsum ē, qd om̄ sit indivisibile sit numero distincte nā.

gastalis nā petri sdu se, sdu sdu predicata sua officialia ē salot dygdi qd ē salot nā pauli: ergo nā humana a parte rei ut una ē utriq̄ cor̄.

R. nōdo audens qd nā petri salot totum offiū et entitatem nāalem existentem ipsius petri qm̄ ē salot nā pauli nisi sola similitudine dōmde offia pīd nā petri et nā pauli a parte rei sō totis differunt ergo ē si solas singulas (estis sōi et totum qd sit).

gastalis sdu: ergo tanta ē distantia a parte rei inter petrum et paulum, quam inter petrum et eusebiū galum.

pulm̄, qd eōiā quē sō totis differunt summo differunt dōe possunt plus differre atq̄ nā petri et nā pauli sō totis differunt sō nostram doctrinam ergo ē possunt plus differre.

R. nōdo sequēdam ad probatōem dico in interea quē sō totis differunt quādamōdū similia inter se ut petrus et paulus quādamōdū dissimilia ut petrus et eusebiū galus illa autē quā sō dissimilia magis differunt qm̄ quā sō similia, quia dissimilia sūt plura entia inter se distincta et dissimilia sūt similia, quia dissimilia sūt plura entia inter se distincta et dissimilia.

similia vero sūt qd multa entia sōd ē dissimilia. cuius similitudinis fundamentum ē unitas conformitatis. gastalis tertio iam dictum ē petrum et paulum sō totis differre a parte rei: ergo nulla tenus conveniunt sō om̄ conveniunt sō aliquid simul conveniunt.

sōd sō ē qd sō totis differunt ergo ē conveniunt.

pulm̄ sequēda implicat idem sō idem conveniunt et dissimiliant: ergo

R. qd aliqua duo sō totis differant et inter se in aliquo conveniunt magis implicat qm̄ duos qd sō similes sūt sūt distincti. Rōg etiam quatenus et duo

conveniunt et quatenus sō totis differunt et quatenus sūt similia

conveniunt uno contractum nullo modo potest stare in similitudo

conveniunt nōdō sō distincti sōm quē sūt similia et qd in corpore

in quē sūt similia, quatenus idem ē sibi ipsi simile.

obes Quarto qd nā sō se et sdu offiū conveniunt a parte rei conveniunt

sōd ē sō singulare conveniunt nā sdu se: ergo conveniunt ipsi a parte rei.

Et consequenter a parte rei sunt utiles
 R. dygdo maiorem, qd nāc conuenit sūm se sū a parte rei conuenit
 h' conuenit positiuo, concedo, si negatiuū h'm, nego, iam uero singularit
 o conuenit nāc sūm se nisi negatiuū h'm id ē nāc sūm se considerata
 o ē singularit sūm se ē utilis: sicut passio sūm se et negatiuū albus
 id ē nāc ē albus nāc niger, sed indifferens ad utrumq; sic nāc sūm se
 nāc ē singularit, nāc utilis sed indifferens ad utrumq;
 Inferens qd modo dictis nāc sūm se o ē singularit: ergo o ē
 singularit et p consequens ē foaliter utilem.
 R. nōd. totam rāo ē qd pā ppositio sensus et negatiuū sūm ppositio
 sensus ē positiuū.

Quaestio quarta

p quam operationem intellectus fiat
 utile foaliter?

Notandum pō actionem sentiendi, qm uocant sensationem, sensum quoniam
 sūm p hoc qd obiectum sensibile, uig passio emittit a se pōm quoniam sui
 representatiuam qā informatā pāa uig usus producit info pōm appresson
 talis obiecti, p cuius receptionem sit usus et dem ē de obiectis sensibilibus
 gateris in qbus modo proportionato sit sensatio interior p illas pōos
 quas cōi nomine uolunt phantasmata sū numero et diuersitate eorum
 sensum sicut et de pōobus eorum, atq obiectis, dicitur in libris de aā.
 Notandum sūo qd cum intellectus in hoc differat a sensu, qd obiectum quius
 sit singulare, illius utilis, testis Aristotele pōphizicorum cap quinto,
 sine oriatur oia phantasmata sūm pōos appressos interiorum
 sensum representant suum obiectum singulare, uig phantasma petri
 refert illius nāc cum suis qualitatibus sensibilibus, sicut albedine,
 similitudine et eā quae constituent ipsam singularit: eam am
 alit illud ut sic o possit cognosce ab intellectu qā o sūm ē utilis,
 debet necessario separari ab istis proprietatibus ut fiat proximo

Intelligibile et proportionatum alio intellectus? cuius separationis
nullus est intellectus agens qui est per se ad intellectum illuminantem
phantasmata et separantilla - conditionibus induantibus naturam et
efficiens quod illa natura que representabat petrum affectum albedinis
carne et eadem cum dicitur representet solam naturam humanam?
talis autem natura ut sic elicit intellectus agens suo lumine per se
intelligibilem in intellectu possibili cuius ope ille intellectus possibilis
producit in se speciem suam conceptam per quam cognoscit naturam scilicet
propositam ab intellectu agente. hoc autem potest contingere
duplitter potest ita ut intellectus possibilis cognoscat naturam per se
secundum sua predicata essentialia et ut abstractam a singularibus? que
abstractio dicitur propria.

Id est ita ut cognoscat naturam per se secundum sua predicata essentialia,
cum habitudine ad singularia et ut ab illis participabilem que operatio
dicitur comparatio intellectus possibilis? que si fiat per simplicem
approperiationem cognoscendo scilicet naturam cum ordine ad inferiora
sive aliqua affirmationem vel negationem dicitur comparatio simplicis.
si vero fiat per predicationem unius de alio dicitur comparatio
composita. de quibus patet duas de abstractionibus unam intellectus
agentis connotantis naturam - conditionibus induantibus et alteram
intellectus possibilis et duas quoque de comparationibus intellectus
possibilis de quibus procedit presentis diffinitionis per quam clarum fiat
pro eius definitione.

Conclusio prima

per solam abstractionem intellectus agentis et per se inam
possibilis natura non fit formaliter utilis sed utrumque fundamentaliter.
potest per se per se nullum ens naturae quod sit per se intentio potest
fieri per actionem intellectus agentis: atqui ens utilis est ens
naturae quod est per se intentio ergo non potest fieri per abstractionem

intellectus agentis minor et eia constant
prae maior intellectus agentis et per se cognoscitiva ut
supponimus et libris de anima ergo per simplicem viam abstractionem
et resultat ens rationis quod sit per se intentio.
etiam patet ex dictis: nam totum de entis rationis est cognoscere.
prae per se pars contra totum durandum et alios per abstractionem
intellectus possibilis praecipuum est cognoscere non aliter, quam
in se sit: sed ut sit utilis debet aliter cognosci quam in se sit, tunc
ut sit ens rationis ergo per talem abstractionem est utilis.
prae maior et eo omni quod intellectus possibilis cognoscit nam ut
humanum, idem se est cognoscit indus ut petro paulo et eia foaliter
Logico est cognoscit illam aliter quam in se sit: sicut idem intellectus
concepit in pomo et saporum qui a parte veri est in illo, negatius se
habens circa colorem illius est cognoscit pomum aliter quam in se sit nec
per talem cognitionem facit aliud ens rationis: ergo similiter intellectus
possibilis cognoscens praedicata officia sua praecise negatius se habens circa
singularia facit per se cum aliud ens rationis, quod sit per se intentio utilis.
et sic sequitur per abstractionem simplicem intellectus agentis et praecipuum
intellectus possibilis servata proportionem ita fieri nam in potestate proxima ad
reipondam per se intentionem utilis, quod est eam fieri fundamentaliter
utem: quae est tertia pars conclusionis: hoc in ordine quod per actionem
intellectus agentis sit in potestate magis remota, sicut in actu per se in
utilitatem, atque per cognitionem directam intellectus possibilis in
actu per se et consequenter in potestate proxima ad illam. et ita
intelligo D. Thomam opusculo 22. Dum aut eadem natura quae est
singularis, dicitur per se utilis per actionem intellectus operantis
ipsam a conditionibus, quae sunt sic et nunc.
Conclusio secunda

Nam sit utilis foaliter per comparisonem simplicem intellectus
possibilis ut d. Thomas per parte quae 28 articulo de incorporeis.

Et opusculo 49 cap p^o ubi docet qdam intentionem utilis fieri p^o
 Actum reflexum, quo nra abstracta et cognita comparatur ad inferiora
 gignit uolens qm intellectus reflectitur supra se ipsum, et super ea que in
 eo sunt sicut subiectum actum: considerat iterum qdam se ipso intellectum
 sine conditionibus nra. et uidet qd talis nra cum tali utilitate intellectus
 potest attribui quic et illi indue deo sicut qdam intentionem de tali
 nra qm proinde eorum sequuntur Thomistae.

Præter ratio ut nra ut humana sit sicut utilis et p^o debet habere
 qdam intentionem p^o, sed o potest illam habere sine actione
 intellectus reflexantis seu comparantis eandem ad inferiora ergo p^o debet
 sit actu in nra humana p^o simplicem comparationem intellectus
 possibilis.

Maiores constat præter minores deo intellectus actu tribuit aali gradatam,
 Et o qm et similiter qm p^o debet et o aali, qm sicut ad uolens aali
 Et in pluribus p^o debet, qm in pluribus modis et o contra.
 Ergo ut tribuat actu istis naturis utilitatem requirit comparationem
 simplicem earundem ad sua inferiora.

Præter qd utilis est relatio ueris ergo habetur in nra n^o simplicem
 comparationem intellectus possibilis.

Præter tota relatio ueris est habitudo ficta inter aliqua inter qua
 o o aliquis ordo ueris: sed o potest accipi habitudo talis sine
 cognitione et numerorum comparando ea æqualiter inter se ergo
 talis relatio ad suum complementum requirit comparationem
 simplicem intellectus possibilis.

Plures rationes uidende sunt apud auctores Thomistas.

Præter p^o nra p^o abstractionem intellectus agentis aut saltem
 possibilis sit o singularis ergo sit utilis.

R- dicitur consequens sit utilis metaphysice d^o nra representatur
 o representata singularitate: eodem logico d^o representatur
 cum ordinatur ad inferiora.

Instalis p^o talis nāa ē apta mō multis ergo et eā.

R. Dico assumptum ē apta mōa multis negativis concedo: positivis nego. ē una negativus dō ē plures? ē tñ una positivus, qā nāa sic concepta ē habet propriam dictam unitatem multis eōm? ergo nāa sūm se (qua ibi concipitur) ē indifferens ut sit una in uno et plures in pluribus? imo nōdem habet unitatem p^o dictam unde inter unum et plura positivus datur modum, nempe unum negativus.

Instalis s^o talis unitas negativa sufficit ad utle eum sufficiat ad predicabilitatem dō multis.

R. ē sufficiens ad utle: sufficit q^odem ad predicabilitatem nāa dō pluribus in differenti unitate, sōdō p^o modum utlis nāa: nam ad hoc requiritur unitas utlis in qua sit ita una ut simul ē sit indifferens ut sit actu multiplex q^o facit unitas negativa, quae relinquit nāam indifferens utle ad unitatem utle ad singularitatem.

Obes s^o nāa p^o contractionem ad principia induantia sit singularis ergo p^o abstractionem ab illis sit utlis.

Confirmatur si daretur utle platonice a parte sufficeret nāam = parte rei separata ē a singularibus: ergo cum p^o abstractionem intellectus separaretur nāa = singularibus erit utlis.

R. nōdō etiam sicut om^o eo q^o tollatur albedo a pariete ē sit paries niger sōd utm^o ē albus ita p^o abstractionem qua tollitur singularitas ē reddetur nāa utlis positivus, sōd utm^o singularis sūm utlis negativus.

ad confirmationem R. data contentia platonis nāam utlem

Distingui vultiter a singulari ac p^o consequens resultare q^o in relationem valem qua respiciunt inferiora, et p^o hanc relationem ē formaliter utlis: p^o abstractionem am nōg

Resultat in nāa relatio nōalis ut patet: nōq̃ ratio eum p̃ illam
 o cognoscatur nō ratio ad aliud referri.

Obes tertio intellectus tribuit nāa s̃dam intentionem ur̃itatis

Ad cognoscit ip̃sum ut aptum f̃ fundamentum illius: s̃d p̃ abstractionem intellectus
 Agentis sic cognoscitur ergo p̃ illam recipit ur̃itatem. maior constat
 p̃bue minor: q̃a tunc in isto statu f̃ unum aptum inō multis.

R. quing modi abstractionem f̃ facere nāam formaliter unam, s̃d it̃m s̃dum
 predicata sua essentia que habet a parte rei: at uero cognoscitur ut una
 cum ordine ad multa p̃ sequentem comparationem qua fit formaliter
 ur̃is.

Obes quarto s̃d ur̃is in actu f̃ s̃d actu intelligibile: s̃d nāa fit actu
 intelligibilis p̃ abstractionem intellectus agentis teste Aristotele tertio de aā
 natura 8: ergo p̃ eandem sit formaliter ur̃is.
 p̃bue maior. ur̃is f̃ ob̃tum intellectus: ergo tunc f̃ ur̃is, q̃d ob̃tum actu
 f̃ intelligibile.

R. nōq̃d maiorom intellectum s̃d it̃: s̃d s̃dum formaliter, nam ob̃tum
 intellectus em ut sic it̃ quatenus f̃ actu intelligibile, it̃m f̃ ur̃is
 fundamentaliter proximus s̃d ob̃tum intellectus et actu
 intelligibile sortitur ab intrinseca sua entitate p̃fectione, et
 g̃neralitate: super quam postea fundat intellectus s̃dam
 intentionem ur̃is formaliter.

Obes quinto nāa p̃ abstractionem p̃cedentem intellectus possibilis
 o recipit fundamentum proximum ur̃itatis ergo ip̃sam ur̃itatem.
 p̃bue ostendit nāa recipit fundamentum proximum ur̃itatis s̃d
 ip̃so quo separatur a singularibus in quibus multiplicatur realiter:
 s̃d talom separationem = singularibus habet antecedenter
 ad abstractionem intellectus possibilis: ergo p̃ illam o recipit
 fundamentum proximum ur̃itatis s̃d ip̃sam ur̃itatem.

R. nōq̃d ostendit ad probandū R. ur̃itatem, que s̃d s̃da
 intentione conveniunt nāa ut prius cognoscitur

praeter unitatem formalem seu individuationem quam habet natura abstracta
per intellectum agentem requirere in eadem extrinsecam denominationem
cognitam a qua habet rationem fundamenti et sit in propria propria
ad formam ultimam? hanc autem denominationem recipit natura per abstractionem
praecipuam intellectus possibilis et autem ipsam utilitatem quae
subsequitur ut patet postea.

Quaestio Quinta

Quot sunt utilia.

Nota proinde quod et in libris frequentius utamur nominibus connotatis
quam abstractis quia sicut sunt magis usitata apud philosophos potiorum
in eorum ut apud eosdem et de ipsis connotatis ut patet per se de ipsis
sententiaribus? quibus propria convenit ut patet per se. et sequenti queritur,
An utile sit genus? sensus illius est quod sint utilitates, sicut sunt intentiones
utilium et utrum utilitas sit genus ad quantitatem et ad.

Nota proinde quod Thomas variis in locis dicitur officialem accidentium
tam vocalium quam rationis, petendam autem esse propriam et adequatam unius
quiusque subiecti? unde proinde definiuntur in abstracto, subiectum ponitur
Loco dicitur in connotato utroque loco quod ut latius infra: in proposito
ergo ad cognoscendum quod utilitas quae est accidens generis rationis,
requirendum est quod possint esse subiecta adequata et distincta inter se
contra illud genus quae denominari possunt ab illo accidentis rationis
et genus facile possunt eligi tres dicitur diversa, et consequenter
numerus specierum utilitatis. his praemissis

Conclusio

est quinque utilia.
probatum est quinque adequata et propria subiecta utilitatis: ergo est
Atque quinque species illius? sicut generis? quae sunt propria intentionis generis
speciebus dicitur proprietas et accidentalitas.

Cota patet de sdo notabili?

Prbue andens: proprium et adequatum subiectum utilitatis in cor
 e nra simpliciter una p qm definivimus ipsam supra: sed tm
 p quinq modi nra simpliciter unius qz distincti inter se? selt
 nra pfectibilis quae e adequatum subiectum groutatis: nra pfectiva
 sine constitutiva quae e subiectum adequatum dualitatis nra pfecta
 sine constituta quae e subiectum pfectitatis? nra dimanans ab offia
 quae e subiectum pfectitatis et nra contingens quae e subiectum
 accidentalitatis ergo et eua.

Prbue minor selt qd isti modi nra simpliciter unius sint
 distincti qm nra pfectibilis comparatur ad inferiora et qd
 pfecta: nra pfectiva p modum actus? nra pfecta tanqm deum
 offia nra profluens ab offia, ut qd necessario coniunctum cum
 eorum offia et tandem nra accidentalitatis ut qd contragony ad illa
 prbue sdo duntaxat: o qd predicatur de altero ut predicatur
 offialiter vel accidentaliter: si offialiter vel ut totum vel ut
 pars, si ut totum, e pfecta, si ut pars, vel ut pars maalis
 et e gus: vel ut focalis pars, et e dca: si accidentaliter et
 necessario e proprium si accidentaliter contingenter et e
 accidens.

obis po dca gna et pfectiva distinguuntur pfecta: ergo et p
 utilia.

Prbue andens deo gus et pfecta distinguuntur pfecta qm pfecta
 predicatur de multis solo numero duntaxat tm, gus vero
 de multis pfecta duntaxat sed dca gna et pfectiva se
 predicantur: ergo pfecta differunt.

R. negde andens ad probationem nego maiorem qm gus et pfecta
 ideo constituant duo pfectabilia qm gus predicatur ut pars
 maalis pfecta am ut tota offia, qui diversus modus predicandi
 o videntur in dca gna et pfectiva: cum utraq

predicatur per modum partis formalis et respiciat eundem terminum
sunt plura imperfectibilia multaliter tanquam per diuersum tanquam
per partem formalem.

Obij. 1° si diuersum predicamentum ergo omni debent esse diuersa predicabilia.
R. negdo etiam in eodem longe diuersus modus colligendi predicamenta a nobis
colligendi predicabilia in predicamentis diuersis considerantur nam secundum suas
entitates ac officia, quae sunt primo diuersa, et numerantur diuersimodum.

predicabilia autem considerantur poeneque modum quem una natura ut predicatum
dicit ad aliam ut subiectum.

Formalis predicamenta identium diuersificantur pro diuersis modis,
quibus inueniuntur substantiae: ergo pro illis debent multiplicari diuersi modi
predicandi.

probat etiam pro diuersitate modi in offendi variatur modus predicandi:
sed accidentia variis insunt modis: ergo variis modis predicantur et per
consequens singula constituent diuersum predicabile.

R. negdo etiam ad probandum dico: pro diuersitate modi offendi predicabiliter,
variatur modus predicandi: concedo pro diuersitate modi in offendi
predicamentaliter variatur modus predicandi: nego modum in
in offendi predicabiliter a quo unum est in alio ut superius in
inferiori ut dictum est in conclusionis probatione et hoc 1° intentionaliter
ut modus in offendi in alio predicamentaliter est, quo unum est in alio
ut in subiecto pro intentionaliter puta quantitativum, vel qualitativum.
unde novum modi offendi predicamentaliter constituent et in unum
modum in offendi predicabiliter: adeoque unum solum predicabile
sunt accidentia quae novum quod accidentium habent eundem
predicandi modum sunt, siue affirmantur, siue negantur, siue
sunt corruptione.

Obij. textus indium vagum in signis 1° et 2° ubi est aliquid de supra
dictis, ergo factum. similiter per predicamentum petuntur a capitulis
existens, subsistens, ad nullum predicabile de vulgo assignari
solvitur.

R. ad primum indium vagum ad nullum predicabile potest
pertinere: quia dicitur nomen individuale et confusum et indeterminate.

R. ad secundum predicationes illas et similes reduci vel ad proprium vel
ad accidentem in ea connectionem predicationum sicut necesse est vel
contingentes.

Obes quarto fit ita quatuor predicata topica: ergo et ita quatuor predicabilia.
proinde etiam predicatum comparatur ad predicabile sicut actus ad potentiam.

R. Aristotelem aliunde numerum predicatorum topicorum aliunde numerum
predicabilium perperit colligere. Aristoteles enim sumebat numerum
predicatorum de modo quo aliquid predicatur de alio conversum vel
conversum et in ordine ad faciendas argumentationes: quia ratio
tam exempli a, quam incomplexa comparanda sunt et proinde magis
confuse agit Aristoteles de his predicationibus unde et definitionem quod
ad exemplum assignat pro predicato: quia conversum de potentia dicitur.
perperit numerum colligit predicabilium de modo quo aliquid ordina-
tur ad faciendas categoricas: ubi solum est mentio de simplicibus.
et igitur patet ad probandum totum: cum omnia predicata topica sint
actus proportionati predicabilibus perperit: sed potius omnino
alioni: et predicantur ad illa tanquam ad potentiam.

Quæstio sexta

ANURLE sit genus ad quinque
predicabilia.

Nota secundam intentionem cuiuscumque predicabilis potest
considerari ut quo et ut quod dicitur in se, et prout est forma
qua nomen aliqua denominatur taliter predicabilis: et fit
atque modo sit omnis ratio et secundam intentionem: si tamen consideretur ut
quod induit rationem per intentionem: et potest subsistere nomen
denominationi et secundam intentionem: ut quod sit vel sumitur
ut quod et sic est forma denominans ad se ipsum: de quo accidentaliter
predicatur: sicut albedo vel sumitur ut in se prout secundam intentionem suam

Et ut qd atq ita sustineat potest noue denominationi, et dici
 spōs Rū quing et illius q'uitatis: quomodo modum albedo rū
 quing et illius albedinis, de q'bus specialiter predicatur: et sic
 de ceteris q'd intentionibus aliorum predicabilium philosophan-
 dum ē unde et ut qd pertineat ad s'dum predicabile
 et sint spōs qā tū ut quo, quā ē potissima uorum rāo,
 sicut diuersas rāos predicandi hinc ē qd ut sic uarias et
 diuersas rāos predicabilium spōs constituent. itaq

Conclusio

Uerbo ē uerum et unum unumquodq' ad quing predicabilia.
 prout in illis ut in spōs diuinitatibus inuenitur specialiter uide, et in uno
 independentem ab aliis et equaliter in cōibus: ergo uerbo ē uerumq' ad
 quing predicabilia.

Prout autem uerbo equaliter predicatur de quing uerbis: nam querenti
 Quid sit q'uitas, recto respondet, qd sit ueritas: et sic de ceteris.

Prout autem pro s'da parte qā intra illis q'd intentionibus participat
 istam rāonem ueritatis de pendentem ab aliis: ergo illam participat equaliter.
 Autem prout nam quilibet ex illis ē uera ueritas quamuis ceteris dat
 prorsus impossibiles.

Nec obstat qd una spōs sit altera p'fectior, ingitum ut q'us, spōs
 d'ia sit in multis specialiter: proprium uero et accidens ita
 accidentaliter, qā illa rāo arguit uerbo unequaliter participari
 ab illis, nō impedit uniuocationem, qā illa maior p'fectio ē procedit
 a uerbo q'uea uerbis sed a diuis contragentibus: nam aā ē q'us
 uniuocum ad q'om, ad b'utem? Et q'ō sit spōs multo p'fectior uerbo
 qā s'et ista p'fectio maior ē accrescit q'ō et participatōis q'is
 sed d'ia contragente, uidet rāonem.

Nec obstat s'du qd spōs predicatur de p'rioribus q'm q'us: nam
 inde solum inferitur qd spōs ē sit uerbo tam et trinuocum

Quam genus: simile est in numeris ternario et binario
participantibus uniuersa rationi numeri, ita enim binarius est multitudo
mensurata per unum, sicut ternarius non ternarius est magis numerus
quam binarius sed etiam modo maior, seu magis et longius.

Ob hoc potest albedo potest esse in multis factis, nisi sit in multis individuis: ergo
Accidens dependet a proprio, et sic per posterius erit utile.

R. diffido audens nisi sit in multis potest intentionaliter de nisi sunt a
parte rei multa quibus albedo coniecturatur, condo. sed intentionaliter de
nisi coniecturatur albedo ad una coniectura ad multas albedines, igitur.

Ob hoc sicut accidens (et deinde de proprio), ut predicatur officialiter de multis
ergo accidens est utile.

R. diffido audens ut predicatur de multis officialiter potest intentionaliter condo
sicut intentionaliter igitur: hoc est dicere quod intentio accidentis habet
ipse sibi officialiter, quod si nunc quoniam facit utilem, sit ratio offendi in
multis subiectis accidentaliter: ergo talis nunc est officialiter sicut una
prima predicabilia sed accidentaliter coniecturatur eum suis inferioribus.

R. quorum est quoniam predicabile.
Ob hoc tertio utile predicatur de omnibus predicamentis ut quod superius
ad illa: sed est datur quod superius predicamenta: ergo utile est potest ad quod.
Confirmatur de omni est quod ad sua inferiora, quia transcendit
eorum duas: sed utile transcendit duas quoniam predicabilium:

ergo est quod ad illa.

Maiores patet et videtur in metaphisica: per

propter minor duas est unum et sic quoniam ergo quodlibet duas duas.

R. diffido minorem predicamenta est habent aliquid superius uniuersum utile
quod quod conueniunt condo, est habent aliquid denominatum utile, quod est
accidens rationis, quod tribuit ipsis intellectus, igitur. quod est modo impedit.

quo minus uolenter sunt per diuersa.

Ad confirmationem R. utilitatem transcendere duas generalitatis, specialitatis
et ceterorum. hoc enim predicatio falsa est localiter igitur, duas constitutiva
gras officialiter est utilitas: quam tamen utilitatem esse utilem ad rationem
transcendentia: quia uero illi duas tribui potest quod intentio

Agua Sreitur urbis deo talis Sreitur eodem officialiter sed accidentaliter,
et denominatur et m.

Oves qto si uolē uatgus pognoretur maxima abpurditas, pā qd una ppos
prædicatur de alia: sed hoc ē inconueniens ergo.

prædicationis maioris quia quæ est spiritus uerbi: ergo spiritus prædicaretur de gratia.
Sed, quod eadem spiritus prædicaretur de se ipsa, prædicatione formalis: hæc enim
est prædicationis ipsius prædicabilis spiritus est spiritus uerbi. Item hæc est uera
prædicationis est spiritus uerbi.

tertia tandem qd gus collocaretur sub una spou, eo ipso in qda gus
ad quing uoluer, a qddam gus particulari: ergo continetur sub gus
gnti, qd a primum predicabile et spou uilis: ergo uile o gus

Ad quintum predicabilia: pro solutione harum difficultatum,
Nota proposita quae fiunt inter ista verba sicut in duplici tria: alia enim
specialia sunt alia denominativa sive accidentalia. illa predicatio dicitur
affinitas: cuius predicatum est de officio ^{substantia} quod constat quod propositum verificetur
tam in concreto quam in abstracto: ut in his et similibus: quia verba
generata sunt in verba: hoc propositum est propositum: hoc propositum est propositum
Denominativa vero proposita cuius predicatum contingenter conuenit
falso: quod inde apparet quod propositum quod est verum in concreto falsificatur
in abstracto: ut ut in his: verba. et quia quia est propositum verum: et cetera,
quae idem ut sic non sunt falsificabilia in se dicantur: veritas est
et cetera. et cetera. et cetera. et cetera. quo pronotato

gratias, gratias a gratias
R. ngde solum et eius probatio: qd impossibile qd in istis
intentionibus vel una propter de alias vel propter de propter gratias et
convenit de abstracto praedicatur officialiter. Ideo qd qd
in argumento relative praedicatio est officialis, sed tunc in nomina-
tiva, et accidentalis quoniam praedicabilis est omni falsificatur
in abstracto: qd tunc una propter nge gratias possit ad nra
et nominata in praedicabilis ita ut nomen sit qd gratias sit propter
utrisque et dem de de exteriori, hoc plane est in accidentis et in
et acuritate intellectus multiplicantis cuius modi intentiones
illas et nominando.

Adverte tñ qđ si in similibus contingat abstractum ē dō reuocare partem
concretū, et concretum ē includere aliqd prater abstractum. conf
pōt tunc unum alio predicari propter modam identitatem realem
vtriusq̃ ratiō cuius gā ē uoce deus ē deitas et contra. item
vtrūq̃ ē una entitas ē oas et eā.

Suppono tertio eadem consuetudine oīs predicationes, in quibz abstractum,
qđ ponitur loco predicati ē dō dō offia abstracti qđ ponitur loco
subiecti ēo falsas: tales sūt humanitas ē uisibilitas, rationalitas ē
aualitas, et contra. unde sola diffingultas ē et qđem satis
controuersa de ueritate illarum propositionum in quibz abstractum
substantiale qđ ponitur loco predicati ē dō dō offia abstracti qđ
habet uerū subiecti: uig gā et similes humanitas et aualitas
aualitas ē corporalitas, quā sūt oīm iudicio sūt uoce et in sensu
dentico, merito tñ ambigitur ardent uoce in sensu foali.
pro quo sit

Conclusio unica

Abstracta substantia sumpta cum praecisione ^{superiorum} inferiorum
ō predicantur dō illis foaliter sed identice. Sumpta tñ sine
tali praecisione possunt dō illis foaliter predicari. Ita eorum ^{inferiorum} homogene.
Nota tñ qđ sicut concretum substantiale uig aal potest dupliciter sumi
scilicet uelut pars actualis qđ quom composuit metaphysice uelut
totum qđem poale superius ad qđem, et eque dō qđem ē predicabile
ita quoq̃ abstractum eiusdem, uig. aualitas potest dupliciter
considerari, scilicet cum praecisione suorum inferiorum et prout
praecise habet ratiōem uelut habet qđam modo ratiōem totius
saltem qđum qđ, quatenus confuse et in pōa continet sua
inferiora, scilicet humanitatem equinitatem, et eā. sic praenotato.
pōt Conclusio pōt pōa parte: nulla pars potest predicari
dō suo toto foaliter sed abstracta superiora substantia habent
ratiōem partis rē inferiorum: ergo ē predicantur foaliter
de illis.

prout qđam pars abstracta substantia sumpta sine praecisione habent

Saltem aliquo modo rationem totius Rationis suorum inferiorum quae
confuse et implicite continentur. Sed hoc sufficit ad formalem
predicationem ut vultur latenter. Ergo si in tali praecisione possunt
predicari formaliter de suis inferioribus.

Primum maior praeter abstractionem formalem, aqua praese habent rationem
partis, possunt quoque participare abstractionem totalem humanam, aqua habent
Rationem totius saltem ut cumque, ut patet de abstractis accidentibus et suis
principiis: ergo ut sic possunt habere ut cumque rationem totius.

Sed primum officie demonstrata humanitate egrati: hoc proprio formaliter
vera, hoc aalitas et aalitas, ergo et ista humanitas et aalitas.

Andens constat illa omnia et similis quae humanitas egrati et aalitas quae
notissima est.

Primum tota a paritate: sicut omnia in hac subiectum involuit aliquid, quod est
de officio predicationis, scilicet rationalitatem: sic in illa subiectum involuit
principium individuale signatum per hanc quod est de officio aalitis: ergo si
aalitas salva proprietate abstracti substantialis habet rationem totius
predicabilis de hoc et illa aalitate, ita potest habere eandem
Rationem cum humanitatis, aequitatis et eorum.

Nota in ordine quomodo predicationes quae sunt inter abstracta
substantia et praedicantur per se, et simpliciter ad predicabilia sed primum
quod, et reducuntur tamen, quia scilicet sunt simpliciter partes compositi substantialis
tota enim dum quod: ut cum aliquid sit predicabile simpliciter, ut quod sunt
et eorum dicitur ut omnia et totum per se simpliciter. contra hanc conclusionem
ob hoc per et sancto Thomas variis locis, quibus passim docet abstracta
substantia significari ut partes formales, et consequenter et habere
Rationem totius cum suorum inferiorum: ergo unum est potest predicari.

De alio formaliter.

patet eorum et dictis: primum enim est predicatur de toto formaliter.

R. S. Thomam illis locis quibus videtur dicens oppositum conclusionis
intelligendum est meta primam partem conclusionis: et tamen nullum
negat quin cum inferiorum possint inducere aliquam rationem totius et
humanitas sunt praecedunt et predicantur quod sufficit ut predicentur
de illis formaliter et sunt simpliciter praesentia sunt ut ostensum est.

obis qd aalitat e id quo aal e aal et humanitas e id, quo goo e
goo. sed id, quo goo e goo e a id, quo aal e aal: ergo humanitas e
e id, qd a aalitat.

maior constat probur minor: ga id quo goo e goo, e principium
constitutuum goy: et id quo aal e aal e principium pda ras foaly aaly:
sed ras foaly aal goy e o ras foaly aaly eum diffingantur saltem
raon, sicut meludens et inelufum: ergo et eoa.

R. et dicitur diffido maiorem si id, quo goo e goo, et id, quo aal e aal
gumantur in omnia paeisiois unum unum e alterum foaliter,
concedo, sed quingmodi paeisiois: nego.

Circa praedicationes quae fieri possunt in nominibus pdae intentionis
tam inter se quam ad primas comparata eodem plano modo de his
philosophandum sicut circa accidentia qd se inter se comparantur,
sicut id fiat in concreto sicut in abstracto: habet om id ad naas
quas denominat sicut accidentia ad substantia quibz ingeantur: ut
gratitas comparatur ad aal, sicut albedo ad paritatem, ad utilitatem
tam sicut albedo ad colorem, at vero ad illam gratitatem, sicut
albedo ad hanc et illam albedinem: unde sicut qd est utree:
albedo e color, album e coloratum, gae albedo e albedo e albedo,
sic paritas e albus, et ita et istae utree st, gratitas est utilitas
qut e utilis, gae gratitas e gratitas, gae gus e gus et eoa.

Et idem eum proportionem dicendum e de illis quae fieri possunt in eis
praedicabilibus utrum sit utilis ut illas praedicationes in quibz pda
intentionis quae a parte praedicati, aliqua tonus pertinet ad tam, quae a loco
subt, ut utras: de illis am, in quibz ut concretis e abstractis ut abstracta
de concretis praedicantur, ut gus e utilitas ppositas e pposit, et eoa, et
videatur eo eadem ras, quae supra de concretis, et abstractis prima
intentionis, inter qua e vera praedicatio agnizis et similibus
goo e aalitat, albedo e albus et e contra: a in paeialis diffingulitas
circa pdae intentiones comparatas inter se, eum om una in abstracto
significata habet quodam modo rasom prima intentionis cu alterius
potest quoq ab eadem denominari et consequenter de illa om praedicari
In abstracto,

quod non dicitur veritas et quod generalitas et species specialitas et proprietas, et eadem
nam ut dicimus veritas et quod ad generalitatem, specialitatem, et eadem, quae est illius
species

probatum est non quod illa sit vera predicationis, neque est aliqua identitas
inter predicatum et subiectum, sed supra dicta sunt huiusmodi: in illis enim ratione
significata per nomen species conveniunt subiectis eademdem: ergo sit vera.

hoc autem intellige si res predicata possit convenire rebus subiectis, aliter absolute sit
falsa quales sunt species generalitas et quod generalitas et quod est eadem in illis ratione
significata sit predicatum et conveniunt rebus significata per subiectum.

possunt autem modo comparari istae intentiones ad primas, quas designant
tam in concreto, quam in abstracto, tunc quarum eodem modo sunt
habent, sicut ipsae primae inter se accidentaliter comparatae designantur supra:
cum hoc in omnia quod accidentia realia quae videtur predicantur de inferioribus
predicantur quoque de superioribus: ut album de petro, de homine animali, et eadem.
at non in istis intentionibus est sic species in vera predicatione de homine
in de animali: item induum predicatur de petro in hac predicatione
petrus est induum, et tamen de homine animali, et eadem: huiusmodi vero quae
accidentia realia conveniunt subiectis absolute ut sit apud tercia sit vero
ista intentiones quae sunt accidentia, vero est conveniunt subiectis nisi ut
tali modo concipiuntur ab intellectu, ut in eis aut singulari, et de
illa ista intentio, quae convenit inferiori ut induum, et convenit species:
nam ista intentio induum convenit petro tanquam indivisibile materia
indivisa concepta, quod tamen repugnat homini animali, et eadem. ex quo inferitur
has omnes esse veras animalem et quod, homo est species, petrus est nomen reale
et divina visibile et proprium album et accidens et hoc de proprietate
veritas, nunc ad singulas species accedamus.

Quaestio octava

utrum veritas in actuali predicatione
perdat veritatem.

Conclusio unica

Urbe dum predicatur perdit utilitatem.

probat contrahitur ad inferioris et sic o manet amplius abstractum ad eum non urbe.
Nam sicut p abstractionem qua separatur nra a suis indiciis, probat urbis saltem
fundamentaliter sic p actualem predicationem qua e mentis distinctio
et unio nra cum singularitate. fit iterum singularis.

Nec sufficit dicere contractionem secundum unionem ut in de agnitionem,
quatenus o ita alligatur, petro igit p actualem predicationem de illo quia o
sit ordinabilis ad parum hoc, inquam, o sufficit qd p actum o agnitionem
probat urbis: ergo sicut aeris agnitionis abstractionis et comparationis sufficeret
ad utilitatem: ita o actus agnitionis contractionis, priori oppositus qualis
predicatio actualis sufficeret simpliciter ad singularitatem.

Obes po ergo urbe formaliter o predicatur de singulari.

R. cum dictum o predicatur urbe formaliter in sensu composito concedo in sensu
diviso de sublata utilitate, quam immediato ante habuit, nego.

Sensus ergo e quibus proposuit urbe predicatur qd nra illa que modo erat urbis
jam facta singularis predicatur: sicut cum dicimus cecus videt sensus o qd
geles, qui modo erat cecus iam videat.

Constat nra predicatur que e in predicatione, sed in predicatione e
singularis: ergo nra singularis predicatur et o urbis.

R. diff. maiorem nra predicatur, que e in predicatione inflexa, concedo
in facto o nego, et ad minorem dico, in predicatione nra e singularis
in facto o, concedo, in sensu nego et qd uero totum: sicut videtur
venitque distincta unum unum in fieri, o in unum in facto o.

Quia tunc po unita ut igitur nra singularis predicatur debet ante
predicationem o singularis.

Obes po nra urbis e predicabilis de multis: ergo potest predicabilis p
predicationem de uno.

Ad idem patet probatur etiam: p predicationem de uno po intentionaliter

actus o tollit poam sed per se

R. diff. consequens p predicationem de uno po intentionaliter sicut

p relationem qua refertur ad unum ex multis, que volas e utilitati
proportionato concedo: p predicationem de uno po intentionaliter
que e uera affirmatio nego.

Ad probationem potest utriusque sumptum addens negari; quod clarum est in exemplo
Vt signum bipedale est divisibile in duos pedes divisione am facta et sic
Absolutius divisibile.

R. in hoc d. gdo addens proportionatus actus est tollit probationem, concedo,
Improporionatus, nego preedictio am actualis est actus improporionatus utriusque.
Ad hoc am est actus proportionatus.

Adde deo potissimum per affirmacionem de uno tolli utilitatem quae est pro ratione, quia tollitur
abstractio, quae est fundamentum utilitatis.

Disputatio tertia

De genere

Quaestio prima

Quod sit definitum in definitione generis.

Nota potest aliter defini: accidentia aliter substantias substantiae omni o
Referuntur ad aliud quod per se stant, sunt substantiae, dantur igitur de se
et tribuuntur aliis quod ipsis solis: accidentia vero cum referantur ad
ad substantiam (aliorum omni de se in se), dantur definitiones et illis solis conveniunt
sed omni dorum substantiis alia in et alia ratione, nam accidentibus specialiter
Specialiter, et tanquam illis quorum natura explicatur: substantiis vero denominatiis
materialiter, et connotatiis: accidentibus immediate substantiis mediate, ut cum
Definitur album est corpus discretivum visus est de se de se competet
Albedini specialiter, specialiter, et immediate: corpori vero denominatiis
materialiter, et mediate. hinc liquido constat quod in definitione connotatorum
accidentalium sit duplex definitio, unum speciale aliud accidentale.
Nota ergo in definitione connotati accidentalis formae, quae proprie dicitur
Definitum quo speciale facta comparatione ad substantiam quod proprie est nota eodem
loquendi modum dicitur definitum quod, et sit solum definitum quod accidentale,
potest omni vocari definitum quod specialiter quia in accidentia cum sint omni
omnino, et vere sint principia quae actionum, et quibus procedunt et denominantur
in absolute principia quae actionum, sed actiones tribuuntur denominatiis
suppositis: deo in definitionibus explicantibus similes actiones, ipsum
suppositum denominatur proprie ut quod (actiones omni sit suppositorum
accidentia vero simpliciter et absolute dicuntur de quo, deo magis de

Verum habet quo accedens quod dicitur de principis actionis immovibilis
entitatis: ad eam cum sua intentione nullam habent entitatem realem,
quod inter omnia rationes sunt de numero relationum et quidem earum quae
necessario praesentant ab omni realitate. sic propterea dicitur quod aliud potest dicitur.

Refertur, et eadem.
Nota tertio quod de accedens definitur in concreto, solum ponitur loco gratia,
sola accidentaliter dicitur dicitur ut si definiant finem dicitur quod sit natus
curius et hoc de finem per se sicut metaphysice definitur definitur per
concretum, aut abstractum superius: ut si definitur album definitur coloratum
diffinitivum usque si albedo color diffinitivus usque cum in accidentia
definiuntur in abstracto, sola habet locum gratia et solum dicitur secundum
si definitur finem, definitur eius usque natus. semper in in his definitibus
intelligitur ordo ad finem, unde definitiones accidentium sunt proprie definitioes,
sed non per additamentum et per se.

Nota autem de finem dicitur dicitur per additamentum solum finem et eam quae
datur per aliquid, quod de extra officium definiti.
Nota quarto quod cum gratia sit concretum accidentale constans naturaliter semper
sua reali et locali, sicut sola intentione diffinitiva est in presenti, quoniam
sit definitum in definitione gratia (etadem de eorum utilibus) in solam
realem: an sola sola intentio an constatum de quo de natura et sola intentione
in sola intentio in concreto, pro quo

Conclusio prima

Definitum indefinitum gratia est et natura realis sunt ad quod a gratia per intentionaliter
sumptum.

Probat illud est definitum eius officium de per se est definitum: per definitum
gratia est applicat officium naturae reales, ut patet: ergo natura realis est et sic definitum

Conclusio secunda

Definitum cuius definitionis est coniectum de facto per se abstracto et per se
intentionis de quo.

Probat per se intentio et factum, ut de quo ad integrant illud coniectum
et officium dicitur per accidens coniectum ergo per se de quo et eque officium et proinde
requirant ad definitum cuius definitionis.

Ansens patet: probat tota ultima: quia dicitur nos dicitur et possunt una
definitione definitum, sed duplici: atqui definitio gratia est una, ergo dicitur
definitum est una, ergo est aggregatum de quo de natura et sola intentione.
Oportet pro definitum indefinitum gratia est gratia: per illud est aggregatum de quo
et sola intentione: ergo et eadem.

probat minor quod dicit officialiter nāam ut superiorem predicabilem de
de inferioribus: ergo in definitione gr̄is ingreditur nāa vobis, que
predicatur de multis officialiter, et sc̄da intentio, qua constituitur superius.
R. nego minorem. ad probationem dico quod nāa ingreditur definitionem
gr̄is ut definitum et secundarium et ut primarium. quod subito patet ex
pro nobilibus.

constat primo dum plura concurrunt ad constitutionem unius termini, sc̄da
constituta aliquid resultans ex illis pluribus: sed ad constitutionem gr̄is
concurrunt: secunda intentio et nāa. ergo definitum gr̄is et connotatum
ex æquo et sc̄da intentio et nāa.

Minor et eorū patenti probat maior a simili: ut quod in compositione gr̄is
concurrunt corpus, et anima: deo quod est compositus ex æquo et corpore et anima.

R. Dico maiorem dum plura concurrunt et eorū sic concurrant æque primo
et in recto: concedo si unum primario et in recto, aliud autem secundario et
connotatum et ego: ingrit autem definitio sc̄da intentio primario et p̄ se
concurrit ad constitutionem gr̄is nāa autem et sc̄da intentio.

Ad probationem maioris a simili, dico nullam esse similitudinem et similitudinem
quā nāa et sc̄da et compositionem gr̄is concurrunt in recto, et æquā primo,
et vero ad compositionem gr̄is nāa et sc̄da intentio.

Et sc̄da definitum in definitione gr̄is est et simplex ergo et compositum ex nāa, et
sc̄da intentione.

Ad alteram dico definitum in definitione gr̄is est et simplex, sc̄da id quod

definitur officialiter nego, accidentaliter concedo.

Conclusio tertia

sc̄da intentio in abstracto est et definitum totale, et integrum in

definitione gr̄is, sed et definitum quod officialiter.

Probat per partem definitum integrum quod est connotatum debet in se
complecti utrumque definitum accidentale sc̄da et officiale, et hoc quidem
primario et formaliter illud vero sc̄dario, connotatum, et materialiter, ut qui
sc̄da intentio in abstracto et includit definitum accidentale ergo et eorū
probat maior ex modo significandi nominis connotatum sc̄da connotatum. — quod
albi, quod significat formaliter albedinem connotando in se ipsum albi
accidentaliter connotat albedo.

Et quod etur minor q̄a s̄da intentio in abstracto ē id cui accidentaliter
communiter predicantur de multis p̄p̄a d̄n̄tibus in quid ergo ē
definitum accidentale.

pr̄bur s̄da x̄no docet quod ubi assignatur definitio officialis sicuteductina
ad officialem qualis ē illa quae datur p̄ proprietatem oportet om̄ assignari
definitum officiale: sed nāc gr̄ica ut aalis ē communiter officialiter ut tuncquam
proprietatē gr̄a definitur ut probatum ē prima conclusionē: ergo illud debet
communire s̄da intentioni.

Obes: gr̄icas ē id, quod officialiter de multis p̄p̄a d̄n̄tibus predicatur
sed potius nāc gr̄ica ergo gr̄icas ē s̄da definitum officiale.

pr̄bur andens: o potest dici s̄da ē gr̄a equat gr̄a s̄da ē aal
equat s̄da ergo et eā.

R. s̄da andens ē predicatur officialiter de multis p̄p̄a intentionaliter concedo,
s̄da intentionaliter nego: predicantur s̄da p̄p̄a intentionaliter ē unum
actu affirmari de alio predicantur vero s̄da intentionaliter ē s̄da s̄da,
s̄da enim officia ē facere aliquid predicantur vel referri ad multa p̄p̄a
d̄n̄t qualis ē s̄da intentio.

quasi talis gr̄icas ē id quod refertur ad p̄p̄a d̄n̄t officialiter, sed
ad p̄p̄a ut subiectibiles gr̄a in qua nāc ē eiusdem p̄p̄a.

R. s̄da andens ē refertur ad p̄p̄a d̄n̄t tanquam ad suum trun-
caliter sumptum, concedo: nam sic ē p̄p̄a d̄n̄t eiusdem r̄as:
ē refertur ad p̄p̄a d̄n̄t tanquam ad substratum adequatum sui tr̄i
caliter sumpti, nego: et in hoc gr̄a ē parte a p̄p̄a distinguuntur
nam et caliter gr̄a et p̄p̄a in d̄n̄t distinguuntur s̄da gr̄a respiciat r̄as
diversas a p̄p̄a caliter s̄da plura ut subiectibilia parti m̄ali p̄p̄a
vero ut subiectibilia toti officio in distinguuntur m̄aliter de parte
substrati totorum calium: et om̄ substratum tr̄i p̄p̄a et m̄ plura
numero d̄n̄t: gr̄a vero habet plura p̄p̄a d̄n̄t, propterea dici
potest quod gr̄a refertur ad trun, qui erigit pro suo substrato
adequato plura p̄p̄a d̄n̄t

Conclusio quarta.

Definitum integrum et totale definitionis ē s̄da intentio in concreto
significatio p̄p̄a trun connotatum gr̄a.

probat illud a definitum aliquid definitum cuius nomen explicat definitio et
 qui p se primo definitio convenit: sed predicari de pluribus non in omnibus
 convenit sed intentioni in concreto, non alteri convenire potest: ergo
 probat minor nulla definitio duo importat, scilicet definitum materiale et formale
 sed sda intentio in concreto utrumque importat: quod totum est et nomen qui convenit
 gradus: ergo sda intentio in concreto utrumque importat: gradum scilicet et nomen
 adeo a definitum cuius definitionis.

Dicitur quod si ens p accidens ergo o potest definitum.
 Contra patet ex Aristotele septimo metaphysice ubi affirmatur ens p accidens
 non definitum. respondens tunc respondens: quia illud dicitur ens p accidens quod
 constat pluribus diversis rationibus qualiter tunc constans nomen reale, et sda intentio.
 R. ergo etiam ad Aristotelem dico ipsum intelligendum unde dicitur: quod constat
 pluribus diversis rationibus quod primo quod am p materia et specialiter dicitur gradum
 sda am et materialiter nomen, et hoc patet ex mente Aristotelis qui loco
 citato dicitur album.

Aliter patet quod in concreto o predicatur de multis quod in omnibus ergo o definitum
 quod definitum gradus.

probat autem sola nomen predicatur de multis propter in omnibus: ergo.
 R. ergo autem quod o predicatur de multis propter in omnibus in actu signato
 nego in actu et evento concedo: ad eius intellectum

Nota in definitum aliquid nomen eius duplex est definitum proprium scilicet
 quod a nomen et nomen quod est inferius nomen ut in definitum
 definitum proprium t nomen humana cui definitio convenit in actu signato
 quia dicitur quod necessaria est ad essentiam gradus: definitum vero nomen
 p petrus, paulus, et sda gradus definitio gradus dicitur convenire in actu
 et evento: quia in illis de eventus nomen reale: et sic de genere et alius

definitum philosophandum
 ob id sda illud t nomen definitum, quod definitur in actu, sed nomen
 definitur in actu: ergo o nomen definitum saltem speciale.
 probat minor quia in definitum accidentis in concreto nomen ponitur in
 actu et habet rationem gradus.

R. ergo maiorem illud t definitum proprium quod in definitum
 ponitur in actu, si ponatur quod speciale, concedo, si ponatur tamen
 p additamentum sicut nomen ponitur in definitum gradus, nego

Questio sda

Utrum genus possit conservari in una specie et specie in uno individuo

Nota primo quod et species potest sumi tripliciter primo legem quatenus se habet
stultitia et importat habitudines suas volantes rursus ad sua inferiora
secundo physica et quasi materialiter ut se habet precise dicunt substantiam rationem
suorum predicatorum officialium, ut patet ut a minoris sensetivum, 300 a ad
rationale.
tertio tandem metaphysica et quasi formaliter ut se habet importat conceptus
quosdam precise, qui approximantur per lignum et speciem, ut conceptus
aales ut a quodam totum potale et informe simile materia prima et conspiciunt
perfectibile et contrahibile per rationale et irrationale, tanquam per duas oppositas
sive duos gradus officialis perfectionis, et conceptus quod ut a totum
quodam officio in se officialiter completum et perfectum, deo ut in perfectibile
accidentaliter per duas materiales. De his acceptationibus quod et species constat
procedere difficultatem circa legem acceptationum, cum omni quod
et species legem ut se habet requirant plura inferiora a parte rei
existant, possunt fieri similes intentiones ab intellectu considerante
quiusmodi nunc possibiles in ordine ad inferiora possibilia sive existant
illa sive constet quod quod et species precise physice in uno inferiori
conservari: nam predicata officialia aales ut in solo 300 a continentur
quod in solo petro. igitur tota difficultas de deo et species metaphysice
consideratis pro eius divisione.

Conclusio unica

Nunc grica metaphysice considerata potest salvari in una specie potest in
nunc species physice conservari in unico indiviso.
probat pro prima parte: implicat aliquam speciem recipere plures duas
oppositas ergo implicat quod metaphysice considerata conservari in una specie.
contra a evidens et notabile: quod, ut dictum est in illo, quod ut a potest
quodam nunc contrahibilis et perfectibilis per duas oppositas ergo si est illa
contracta et determinata ad unam speciem, haberet quod duas oppositas.
videns quod constet: omni nunc grica contrahitur per unam duam ad
compositum certe speciem, deo contenta a unica dua, sicut materia prima
una forma.
probat secundo potestas quod a habet omnes perfectiones sibi debitas in una specie
ergo potest salvari in unica specie.
contra patet perfectio sui alicuius potest pensatur ex actu et perfectione illi
ad quate correspondente.
probat videns: actus, sive perfectio potestatis quod sit omnes duas per quas
contrahitur ad singulas species: sed omnes illae potest possunt non capi

quoniam unica species cum sint opposita et impossibiles, sicut plures species
 una natura ut est eorum sententia Thomistarum ergo non potest talis pluralitas
 saluari in unica specie.

probat pro ista parte naturam specificam secundum se et intra latitudinem perfectionis
 specialis est completa et perfecta specialiter: ergo cum illa perfectione omni modo
 potest reperiri in uno individuo.

Ansens constat ex dictis: dicitur enim individualis, quia addit individuum specificum
 supra naturam specificam, et more accidentales.

Ad id quod est ostendens: si enim requireret plura individua deo esset quod sub unica
 non haberet completum et adequatum perfectionem.

Confirmatur natura specifica comparatur ad individua, sicut natura prima rerum
 corruptibilium ad plures species eiusdem generis: sed hoc sub unica forma habet
 quam ad adequatam perfectionem ergo et illa sub unico individuo.

Obes primo species non requirit plura individua ergo non quod plures species.

probat eadem deo species non requirit plura individua quia tota eius perfectio habetur in uno
 gradu sed omni tota perfectio generis ut auctus, continetur in specie individui sed
 ergo videtur per rationem.

R. negando eadem ad probationem dico: minorem totam perfectionem continetur
 una species si concipitur generis secundum quod includit actum, concedo: si concipitur
 secundum quod includit potentiam, nego et hoc est metaphysica eius consideratio
 de qua in presenti.

Obes secundo si argueretur quod plures species, argueretur infinitas consequens est
 absurdum: ergo et antecedens.

probat maior cum omni ut sit sit purum quasi pluralitas non subtrahitur duabus vel
 tribus dicitur: ergo arguitur item sine contradictione infinitas.

R. negando maiorem ad probationem dico: quoniam pluralitatem specierum vel
 triarum sufficere, et non implicet habere plures: et hoc colligitur in ipsa
 definitione generis omni logica sumpti quod in eo cum genere metaphysico convenit,
 quod pluralitatem item in speciebus requirat: unde impertinens est ad generis
 utriusque rationem sicut dicitur item duae, sicut plures species.

Obes tertio specialiter contra istam conclusionem: species de natura sua
 postulat plura individua: ergo.

probat ansens plus dicitur species quam individuum: sed individuum arguitur unum:
 ergo species arguitur plura.

R. negando ansens ad probationem dico: speciem metaphysice consideratam

est plus d'ordre quam induum sed potius minus; nam spiritus dicitur hinc
principia officialia; induum autem propter illa; melius conditiones induentes.
Instabis nam quod conditionibus induentibus considerata est saltem remota
et fundamentaliter apta in eo multis quod est convenienter induo: ergo nam
metaphysice considerata ad plura se ostendit quam induum.

R. Dico consequens: ad plura se ostendit actum, sicut ordines positum; nego:
aptitudinem inquantum sibi per actus sequentes potest fieri utilis et respectus
sunt rationes multae; concedo sed hoc nihil contra nos.

Obes quarto nam quia aalis ut per se habet in solo hoc post diem indui
ceteris propter destructis: ergo tunc pluralitas illius saluabitur in unica
pro.

Ad hoc constat: tota probatur: talis nam in illo statu erit definitiva: ergo
constat quod est divina; sed gradus gricus est ipsa grus pluralitas; ergo per se habet
in illa pluralitas in solo hoc.

confirmatur in eadem probatur: hoc propter est officialis; hoc est aalis: sed est predicatio
grus ad pro: ergo nam aalis est in una pro.

R. nego totum ad probationem nego minorem gradus omni illo quo definitur
est propter pars; sicut ipsa nam aalis secundum praedicta quae includit actum
et sic saluatur in una propter physice consideratum.

Ad confirmationem R. quod datur nullum aliud aut possibile praeter
hoc; identificatebitur realiter hoc et aalis et praedicatio aalis in eo casu
erit equalis de equali est cum superioris.

Obes quinto ubi datur nova definitio debet pro dari quod sit unde possit de
grus legum: ergo tunc aalis non dicitur poterit grus vel legum; vel metaphysiceum.
probat autem quod grus definiti debet latius patere quam divina: atqui si
est grus metaphysiceum, est latius pateret quam divina: ergo debet de grus
metaphysiceum.

R. nego etiam: nego tamen definitionem grus futuram bonam in eo casu
aalis rationale: quod nomen est latius pateret grus quam divina: unde grus
definitio haec est in unum rationale.

Instabis invariata manente; invariata manet definitio: atqui omni
si daretur solus hoc; invariata maneret officia grus: ergo invariata
est est definitio.

R. Dico maiorem invariata manente nam debet invariata
manere definitio; secundum rem; concedo; secundum facultatem; nego.

Quod ad focalitatem definitionis reperitur ut una pars latius pateat
 quam alia? si autem iam species una supponatur impossibilis, una pars
 latius patebit altera et sic o manebit eadem definitio secundum
 focalitatem, et secundum eam sit eadem.

Quaestio tertia

Utrum definitio generis data in textu sit essentialis,
 An descriptiva et utrum possit essentialiter definiri.

Nota primo solam illam definitionem esse essentialem sunt quidditativam
 qua traditur per verum genus et veram diviam: illam autem, qua deficit in
 Alexandro o potest esse nisi descriptiva.

Nota secundo ut definitio accidentis sit completa metaphysice sufficere
 poni nudum subiectum loco generis sed debere poni affectum illo accidente,
 quod est genus ad definitum accidentis, ut in hac definitione album est corpus
 aggregatum usque ad omni de parte completa nisi dicatur, album est
 corpus coloratum aggregatum usque, quia subiectum (quod est corpus)
 implicite continetur in colorato.

Quo notato

Conclusio prima

Supra dicta definitio generis est essentialis et quidditativa, sed descriptiva.
 Nam: datur per predicari de multis quod est passio unius: ergo est descriptiva.
 Probatur datur per predicari de multis quod est passio unius: ergo est descriptiva.
 Obes hoc ipso quo abstractitur vel comparatur nam sit illi connotationis
 a quo abstractitur vel cum quo comparatur sed est connotationis
 aliqui est de predicabile de illo: ergo unum aptum modo multis
 et unum aptum predicari de multis idem per: et conso quod datur
 definitio per predicabilitatem de multis o datur per passionem, sed per essentiam,
 si ergo ostendens de connotationis idem est et de predicabile
 radicaliter concedo, focaliter nego: et hoc patet, nam ratio unius
 precedit ordinem rationem predicabilis sicut de in alio radicaliter
 presupponitur ad predicari de illo.

Conclusio secunda

Quod definitio in definitione generis est unum aptum in con
 sumptum.
 Probatur in definitione alienius species aptius assignatur pro genere definiti
 verum genus quam quod nunc aliud. atqui unum aptum est connotationis generis sicut aliorum

predicabiliū ut ostendimus disputatione sequenti procedenti ergo etiam
obes porphyrius in applicatione cuius definitionis dicitur per gas particulas
predicari de multis et eludit indium: quod si potest de uerum per uerle est
quod iam omni foret per illud excludum quippe indium est de uerle.
pro solutione Nota in or definitione licetum ad loco gr̄is definiti ponere
definitionem illius: ut si quis definiat goem loco gr̄is (quod est aal
licetum est eius definitionem substituere et uimons sensitiuum, unde
bona est hae definitio goe et uimons sensitiuum rationale cum ergo definitio
uerlis sit unum aptum predicati de multis et hanc porphyrius posuit loco uerlis
Dicens quod est per quod predicatur de multis specie orientibus in quid
ubi quod definiti est quod predicatur de multis tria et taliter predicari
selt de specie orientibus in quid.
et quo statet responsio ad objectionem: deficit in in do hae definitio
ab officiali: quod porphyrius loco gr̄is: nimirum uerlis posuorit eius
definitionem descriptiuam, selt aptum predicari de multis, et uero
officiale selt aptum in do multis.

Conclusio tertia

potest quod hae definitione officialiter defini quod est uerle in multis
specie orientibus in quid.

ista definitio est per uerle similis quae album et coloratum uerlis
quam constat de officiali: nam sicut coloratum sic ponitur loco gr̄is
pro ut implicite includit corpus, et de gradationum uerlis assignatur
pro tria sic in presenti uerle tractat locum gr̄is in quod implicite
continet naturam, et am in multis specie orientibus in quid sunt
officialiter et tria per quam quod a ceteris predicabilibus differunt.
Dices et quod definitur, debet de specie, sed quod est de specie ergo de definitur.
R. ergo minorem quod omni de specie uerlis et sic definitur.

constat quod definitur ut quod ergo est ut species.
R. ergo eorum quod quod quod de specie uerlis: illud est axioma quod nihil
definitur nisi ut species duplicem habet sensum: primo potest sic intelligi,
quod ratio speciei explicatur in or definitione: et ita falsum est.
Secundo potest intelligi quod de specie sit conditio necessaria ut aliquid
possit propria defini defini, et ita uerum est quod ut quod
possit officialiter defini, debet de specie alicuius gr̄is, et in

Sabet res pposi in eius definitione de plicari.

Quæstio quarta

Angenus possit a parte rei immediate
 Gnduiduari an per intellectum

Nota illud dñ induum ppositum quod ē res pposita contracta ad dñ
 gdeceitatem, ut sic gōo sic dñs. et cōa
 Gnduum am gricū ē qd ē res grica contracta ad gdeceitatem,
 ut qd gōe aal gōe uiuōis et cōa: siquidem nulla subō diffingulitas dñ gric
 Rñ indui ppositi illa quippe ē pcedatio modnata, qd aliqd quod ē
 superius subō, et inferius pcedato: sed in illa pcedatione petras ē
 aal datur gōo qui ē petro superior et aali inferior: ergo gōe pcedatio
 modnata ē: et dñ illa sic o inquitur.

Conclusio prima

Nā grica ut aalis o existit potest immediate induari sdu rem,
 sūa a parte rei.

prbū nā grica nōquit existere sine officialiter requisito ad existētiā:
 ergo nōquit a parte rei immediate induari.

patet aliqd prbū cōia o potest existere nā grica si o ultimo
 terminata sit totaliter atōmā seu infimā dñā sed o oot ultimo
 terminata ut supponitur ergo.

prbū maior sicut dñ de principis dñi: qd oia implicat mām o
 qñ rerum nā sūa oī fōa, p qñam ultimo terminetur, ut quod oot
 Acta et o oot acta, cum sit pura pōa sic dñ implicat nām gricam
 o in rerum nā sūa suo ultimo actu totaliter.

Nōc obsta quod gū includat in se aliquod actum: cum dñ ille actus
 sit incompletus, et officialiter pfectibilis p dñā atōmā o potest
 sine tali dñā existere: cum existētia sit aliqd ultimo completus
 offiam et pposita vā supponit constitutam qñm ut oia officialia

Conclusio secunda

potest gū immediate induari p intellectum ut cum dicitur gōe aal o aal
 prbū potest concipi gradus contractus ad gdeceitatem o conceptu ppositi
 ergo potest gradus gricū immediate induari sub conceptu.

probat autem possum videre aliquid singulare = longe in quo apparent
operationes sentendi, & uero operationes alienius speciei, sed per
operationes singulares ducunt me in cognitionem cuius singularis uidentis
sensitui sunt aalis et in cognitionem speciei: ergo potest concipi
hoc aal & cognito hoc god, uel hoc bruto.

Supponit hanc predicationem hoc aal & aal, ad immediatam, quia nihil
proprie mediat inter factum et predicatum, quod sit superius hoc
aal, et inferius aali ut sic, unde inter aal et hoc aal = mediat god,
in si illud aal quod uideo sit god: nam si god sit inferius aali,
et in superius hoc aali pro ut sic concipitur, sed in complete,
pro ut aequialet deo, & potest ad uera quod predicatio hoc aal & god,
nisi materialiter et identiter, dato uidelet quod nos quod aal hoc sit god
ut ad uera formaliter si hoc aal sumeretur complete pro ut aequialet
huiusmodi: at uero tunc ista predicatio, hoc aal & aal & ad immediata
grati deinde gratio, quod daretur aliquid superius subto, et inferius
predicatio, puta god.

Obes primo contra primam conclusionem: factus dum uinit in
utero matris ita negotiatur cum habet aam & planta cum habet aam
sensitivam & aal et nullius speciei infimae plantae uel aalis, ergo
quomodocumque induatur.

R. ergo assumptum quia factus dum uinit ita negotiatur & planta
sed cum plantis ita communis in ratione gratio. Differt in tam aliis
quam a ceteris uidentibus et aalibus per diuina ultimam, qua
constituitur in embrionis: similiter quod uinit ita sensitiva & aal
compositum. distincte speciei ad god et eorum aalibus, induetur in
speciem humanam, ad quam ordinatur tanquam forma uialis.

Obes secundo contra secundam conclusionem cum dicitur substantia & rationalis, & predicatio
mediata: ergo et ista hoc substantia & substantia.

Cum probat sicut rationale & potest = immediate contrahere substantiam ita nec diuina
quidam.

R. diffinitio uidentis ergo etiam quia per rationale, et diuina individualis & possint
ad ipsam immediate contrahere substantiam modo in concipiendi nostro possumus
concipere substantiam contractam per diuina individuali immediate, & uero per
rationale sicut diuina specificum cum diuina individualis sit materialis et quod
deus ille de consuetudine potest per intellectum diuini in plures partiales,
et una quod suum gradum motus, cum habet at uero diuina specifica

Vt rationale tanta perfectionis sit, ut concipi o possit tanquam sensibilis aut
ab alio sumi quam se.

petes an prædictio immediata græ de indue græco sit formalis.

R. dici debere formalem et prædictio de indue, quæ non græca prædicatur, ut dicit
totam offitiam aalis, quod est proprium prædictio in indue.

sed inferens si græ prædicatur ut prædictio in nostro casu, ergo græ immediate
quadrupliciter.

1. o dicitur græ non nām græcam prædicari in prædicto casu quæ agere potest rationem
græci sicut primi prædicabilis, sed quæ ut quod prædicatur talis est nām, ut talis
possit de multis prædictis prædicari. et est aliquid prædictio determinabile per
dnam specificam.

Quæstio Quinta

An genus prædicetur de specie ut totum vel ut pars

Nota primo de totum dicere ordinem ad partes de quibus componitur
Ac proinde de modo de totum quæ habet partes: sine quibus nō potest
potest sumi quadrupliciter.

primo ut totum actuale, quæ nām includit itē prædicta essentialia de quibus
actu componitur.

Secundo ut pars, prædictio actu vel prædictio componens eam dicitur altera cum parte
ipsam prædictio compositionem prædictio.

tertio ut est aliqd totum, quod propter identitatem, quam habet realiter
et identitatem eum dicitur totum, id continet quod continet prædictio.

Quarto ut dicit nām ab inferioribus abstractam potestatem continens plures dicitur,
et ita dicitur totum prædictio quod a nonnullis dicitur totum ut de noncupatur,
nōpe nām prædictio totum quod prædictio illas continet, ubi in est realiter, identitatem,
ubi o prædictio et prædictio dicta continentia, nām dicitur totum nām dicitur, quæ
de illis componatur, aut componi possit sicut dicitur inferiorum prædictio,
et ipse prædictio est dicitur conceptum græci quod de determinate nullas dicitur
dicitur dicitur totum prædictio, quæ potestatem completatur.

Nota sdo hanc maximam prædictio prædictio sumitur a nām dicitur a prædictio o o
accipiendam in o vigore, quasi nām quæ sumatur = sola nām prædictio
dicitur a sola prædictio o o in falsum = quæ nām quæ quam dicitur sumitur prædictio
a tota nām et identitate compositi sicut dicitur gradus consideratur,
si in consideratur nām sub gradu utiori in quæ = o principium
operationum magis totum dicitur ut sic sumitur quæ: sicut consideratur
eandem nām sub gradu magis prædictio ut o principium operationum
magis particularium, ab ea ut sic sumitur dicitur.

de quibus patet quod in prædictio erantur ut angelis prædictio habent
nam suam, quæ sumatur = tota prædictio sicut nām prædictio prædictio
tertiū dicitur am prædictio a tota prædictio sicut nām determinatum et
prædictio

Quia cum individualis ab eadem ut o recipitur in alio iam ergo quod magis
 aut intelligitur aliquid precise secundum rationem eodem se habet per se
 ita ut excludatur alios gradus aut rationesque sit in eadem entitate
 et sic dici potest abstracti abstractione locali; quod o concipitur
 aut secundum rationem gradum in eorum ita ut nullius conceptus o quod
 determinate includantur inferiores, o in peritus excludantur; et hoc
 modo dicitur quod abstracti abstractione locali vel totali; et quod totum
 locale.
 præterea secundum prædictos sic intelligere nam quicquid item
 prædicatur affirmari. et præmissis.

Conclusio prima

genus o prædicatur de specie et pars actualis vel locale, inde ut totum actuale.
 præterea ut aliquid prædicatur de alio debet confuso saltem et potestati
 continere quod o in illo: sed quod sunt ut pars actualis sunt locale, sunt ut
 totum actuale supra duplicatum includit totum quod species includunt.
 ergo sub aliqua forma ratio o prædicatur de specie.
 maior sortis o de eorum sortis propriis, per quam significatur hoc o illud,
 quod o potest ad idem nisi prædicatum contineat totum quod continet
 partem et idcirco partes proprias o prædicantur in recto de genere
 quia una o continet totum id quod o in genere.
 præterea minor genus ut totum actuale includit item prædicata affirmativa
 de quibus actu componitur; deinde ut pars sunt actualis, sunt locale
 semper accipitur eam ex elusione alterius compositis; et per consequens
 o habet continentiam localem requisitam ad prædicationem
 in quantum pars o continet ut quid o in toto.

Conclusio secunda

quod prædicatur de specie ut totum locale sunt locale.
 præterea sub illa ratione o aliquid totum potestati sunt superius
 continentis inferiores.
 Adverte in quod genus determinatur ad unam speciem et de ea
 prædicatur; rationem prædicandi et affirmandi o ad de ratione
 est et omni eius ad o species sed per potestatem ut in quod illa
 species de qua prædicatur; universalitatem seu locale itatem ad plura
 o conditionem, quæ illi competit antequam prædicetur.
 sunt cum incipit prædicari; alioquin o prædicatur de specie
 prædicationis quod, quia in actuali prædicatione in facto o
 non dicitur universalitatem.

omnes primo inueni dictum de quo gus predicatur ut pars ergo
ut totum.

R. dicitur autem secundum quod dicit de phetice concedo secundum id quod dicit
confusio nrogo.

omnes sicut gus gus predicatur secundum nos continuo confuso sua inferiora: ergo
ut dicitur gus o aal, dicitur gus o brutum confuso.

propter eam aal predicatur de gus secundum id quod significat: sed significat
confuso brutum ergo predicatur ut significat brutum confuso.

R. nrogo etiam ad probationem dicitur maiorem predicatur secundum quod
significat de secundum omni rationem quam confuso significat nrogo

secundum rationem conuenientem fultis concedo: et sic predicatur de gus
secundum quod o pro et confuso gus, o an ut o confuso et pro brutum:

sicut de givum cum vel analogum, multa significant de dno inferiori
predicatur, o predicatur de illo secundum id quod significat secundum

secundum tagat in ista rationem illam que competit illi a quatuor analogis
ut gus dicitur: substantia o an significat multa et quasi actu

confuso sua inferiora gus o an attribuitur substantia: nro significat o an
substantiale.

quasi ergo saltem gus dicitur gus o aal, confuso erit gus de gus confuso.
quod o nroculum.

R. dicitur confusio est gus confuso totaliter et depresso in propriis nrogo:
o gus confuso quasi materialiter et in alio fultis aal, quod dicit de proffe

actualitatem, ut confuso seu potestate secundum concedo: nro illud o incommensurans
quomodo modum gus o an: dico quod gus o gus in parte confuso sed o recte

infertur ergo gus absolute et simpliciter o gus confuso.

Ex dictis colligitur primo quod gus o includat in suo conceptu totali
determinato et actuali: trias inferiores per quas contrahitur sed

ut continet o an potest et confuso.

Id confirmatur primo quia trias est opposita, sed opposita o possunt
concludi in eodem conceptu: ergo nro trias inferiores conceptu gus.

confirmatur secundum si gus continet actu et essentialiter suas trias o totum
modo totum proale, sed potius totum actuale: quod o contra superioris

dicta. colligitur secundum gus o includit in conceptu totali triarum
quod contrahentium: ut aal o o de conceptu rationalis quia de ipso

quod gus includitur in dno: id est gus: quippe, dno o o gus
o o colligit philosophus primo metaphysicorum quia includitur

in dno o o illis predicatur: ergo h aal o o conceptu rationalis
o post o gus nro gus et bruti.

Adde quod alias in definitione *gus* *ng* *et* poneretur *aal* *pmd* *rao* *a*
 sui ut semel *rao* *d* *dra* *set* *rao* *al* *in* *qua* *foal* *ter*
 concluderetur ad *eo* *g* *ae* *oot* *nugatoria* *definitio* *gus* *aal*
rao *al* *sicut* *et* *ista* *gus* *aal* *sensibile* *rao* *al* *ga* *et* *ponitur*
sensibile

et *gus* manifeste sequitur *gus* *o* *pro* *predicari* *p* *so* *et* *foal* *ter*
de *dra* *eum* *sa* *extra* *rao* *om* *rao* *um* *noe* *in* *a* *offia* *noe* *passio*
noe *pprius* *illarum* *effectus*.

S *dra* *rao* *al* *foal* *ter* *sumptum* *ad* *us* *sed* *o* *a* *accidens* *ergo*
a *substa* *et* *p* *consequens* *includit* *gus*.

R *rao* *al* *foal* *ter* *sumptum* *ad* *substa* *incompletam* *o* *udro*
completam *dictur* *am* *substa* *de* *dra* *o* *illa* *quod* *a* *supremum*
genus *substa* *sed* *alia* *eorum* *qua* *a* *diversa* *contia* *accidens*
continetur *o* *nam* *integras* *eorum* *partes* *et* *modo* *substa* *al*
quo *modo* *substa* *o* *quedam* *naa* *analogica* *et* *proinde* *o* *gus* *ut*
supra *dictum*.

Disputatio quarta -

De specie

Questio prima -

Utrum definitiones a Porphyrio traditae sint bonae

Nota novum dubium de *sp* *o* *cuius* *porphyrius* *duas* *tradit* *definitiones*
quarum *prima* *sp* *o* *qua* *definitio* *grub* *et* *de* *qua* *gus* *indog* *quid*
predicatur
Secunda *sp* *o* *qua* *de* *pluribus* *numero* *drionibus* *in* *eo* *quod* *quid* *predicatur*
pa *definitio* *a* *sp* *o* *subi* *cibilis* *p* *respectum* *ad* *gus*
Secunda *a* *sp* *o* *predicabilis* *p* *rum* *ad* *indua* *de* *ut* *trius* *q* *de* *eodem* *a* *alig*
sed *prius* *circa* *primam* *oportet* *scire* *quod* *scit* *gus* *sic* *habitudinem*
duplicem *unam* *ut* *lis* *qua* *consistit* *in* *eo* *quod* *fit* *aptum* *multis*
sp *o* *bus* *ind* *aliam* *predicari* *quo* *aptum* *a* *de* *aliis* *predicari* *ita*
conformiter *sp* *o* *subi* *cibilis* *qua* *a* *correlativa* *gus* *a* *duplicem* *quod*
habet *rum* *ad* *gus* *unum* *tangam* *in* *quo* *existit* *gus* *et* *a* *subi* *cibilitas*
in *offendo* *alterum* *udro* *tangam* *de* *quo* *gus* *predicatur* *et* *a*
subi *cibilitas* *prior* *rus* *respondet* *habitudini* *quam* *habet* *gus* *ad* *sp* *o*
quod *endo* *et* *posterior* *illi* *habitudini* *quam* *habet* *gus* *ad* *sp* *o*
in *predicando* *p* *quam* *nimirum* *sp* *o* *a* *apta* *subi* *c* *gr*
in *predicatione*.

Conclusio prima

Definitio assignata speciei est una, sed duplex.
 pars pars definitionis preloso explicat primum respectum speciei ad genus.
 scilicet primum quod illi rursus inter se differunt ut patet per notabilia.
 et alterius confirmatur quia rursus quidem dicitur species ad genus per hoc quod subest
 illi in dicta linea predicamentali. et dicitur rursus compositionis in propositione.
 atque sic de quibus illius rursus precise est dicitur dicitur hoc est aal sed non
 hoc continetur sub aali. rursus autem quomodo dicitur species ad genus ut de illa possit
 predicari. et rursus qui importat compositionem in propositione ita ut
 in illius uerbum sit dicitur: hoc est aal: ergo isti rursus se inter se differunt
 et per consequens omnis definitionis explicantes quibusmodi rursus.
 Nec obstat quod de ista definitione inferatur per hoc omni dicitur dicitur
 rem ut patet in definitionibus quibus hoc est aal rursus aal rursus quia sit
 ueliter sunt idem definitiones in se aliter et diuersa.

Conclusio secunda

prior earum definitionum est officialis posterior descriptiva.
 probatur utraque pars: sicut enim officialis genus est hoc consistit quod est per pluribus
 predicari. et tunc passio seu proprietas sic omnis officia speciei subiectionis consistit
 quod subiectione quo ad officium et proprietas illius in subiectione quo
 ad predicandum. sed earum definitionum pars explicat priorem subiectionem
 scilicet posterioritatem pro illa est officialis et hoc descriptiva.

Conclusio tertia

Definitio predicabilis assignata est bona et sufficientis est in officialis.
 probatur quia datur per predicationem qua est passio ergo et eadem
 probatur contra primum conclusionem: subiecti alterius et aliud primum de illo predicari
 et idem ergo definitio speciei subiectionis est duplex.
 R. respondendo autem subiecti et eadem sit idem uirtutaliter et uirtutaliter conueniens.
 formaliter et explicite ergo: nam omnis proprietas uirtutaliter continetur
 in officio est in formaliter ipsa officia, et pariter dicendum est de definitione
 officii proprietas.

Questio prima

An species in quantum subiectionis sit uirtus et quo modo
 se habent isti respectus

Nota quam libet speciem sunt subalterna sunt infima duos dicitur
 Rursus? alterum ad genus superius alterum ad inferiora sicut dictum est in textu.
 Non oppositum dicitur porphyrius quod sunt species subalternae duplicem
 rum dicitur infimam autem sunt rursus unum: quia per hoc solum uirtutem
 infimam sunt in ordine ad superiora sunt ad inferiora semper est
 speciem in quo differt a subalterna quia sit in ordine ad superiora
 sit species in ordine ad inferiora compertum est genus

Cum igitur eorum sit quemcumque de suis speciebus habere rationem
Vnde per ordinem ad inferiora, quae vniuersum modo an speciem in quantum
Respicit superiora et dicitur subiectibilis respiciat in inferiora
et sit predicabilis vel quod in idem vadit multae relationis, scilicet
subiectibilitus speciei et vniuersi cuius seruantur inter se ordinem officii
et passionis, unaque oritur ex alia.

Conclusio prima

Species subiectibilis formaliter dicitur et vniuersi sic quod natura constituitur in vniuersi aut
predicabilis per ordinem ad superiora.

Natura speciei constituitur in vniuersi subiectibilis per ordinem ad superiora cui
vel quod comparatur tanquam solum in eis contentum.

Vnde autem constituitur in vniuersi per ordinem ad inferiora in quorum
continens ipsa ergo species in quantum subiectibilis dicitur et vniuersi

Conclusio

Haec relationes se habent sicut. Officia et proprietates sic ut quod et
subiectibilitate oritur vniuersitas ut carotantes vel de vniuersitate subiectibilis
ut multo intellectus.

Propter istas relationes adiunguntur naturae de eo quod intellectus comparat
seclam ad diuersos rationes atque una eorum comparationum dicitur dependet
ab alia nec relationes inter se: ergo.

maior patet ex dictis, et probatur minor de eo quod intellectus comparat
speciem ad genus, ipsa dicitur manet aptior aut magis disposita ut comparatur
ad individuum quam si dicitur praedesset talis comparatio idem contingit de natura
ergo una dicitur dependet ab alia.

ob hoc per naturam qua species respicit genus necessario supponit vniuersitatem
genus per alioquin definitio speciei subiectibilis competere in individuo.

ergo subiectibilitas in specie dicitur tanquam propria ab vniuersitate.

R. Respondendo aduersus naturam qua species respicit genus necessario supponit
vniuersitatem metaphysicam, fundamentalem, et remotam concedo: quoniam
debet esse abstracta ab individuo supponit vniuersitatem positivam, formalem,
et legem in eo: cum enim natura abstracta dicitur a singularitatem potest
et intellectus pro suo libitu comparare illam vel ad genus vel ad individuum.
Vnde habentur tales relationes quae sunt propter ordinem et sunt notae
a se mutuo independentes nec omnes habentes idem fundamentum
proximum quia fundamentum subiectibilitatis dicitur abstractio naturae a
singularibus in ordine ad ^{superiora} vniuersitatem autem dicitur abstractio
naturae a singularibus in ordine ad superiora.

obes sed correlative et sub eodem genere sed species subiectibilis et predicabilis
 quibus ergo ponitur sub utriusque sicut quod.

Confirmatur species subiectibilis predicatur de hac et illa species subiectibilis
 ergo quatenus subiectibilis et utilis.

R. Dico maiorem correlative et sub eodem genere remoto concedo. proximo ergo
 ut patet et sub genere producentis filius sub genere producti uterque sub genere relationis
 non similiter quod sub genere utilis species subiectibilis sub genere subiectibilis utrumque
 sub genere sacramentalis.

ad confirmationem R. Dico autem predicatur species subiectibilis de hac et
 illa species subiectibilis quatenus subiectibilis, ergo quatenus predicabilis concedo.
 Verum est quod ad quicquid predicabilia ergo species quae est secundum predicabile dicitur,
 ergo omni ut subiectur quod.

R. Concesso antecedente et pro tota ergo totam idem quia sicut hoc officialiter et
 alio de quod participet officium talis etiam communiter illi ad subiectum quod
 quod est accidentis variis. Ita species quae est secundum predicabile officialiter et
 utilis quia participat rationem utilis etiam quia subiectur quod sic omni item recipit
 quod ut superius.

De dictis collige per species subiectibilem et predicabilem de istis manifestis
 eandem, quia sunt fundatur in una natura specifica formaliter utroque duplicem
 species propter duplicem eam nimirum ad quod, et induram utroque species
 predicatio species subiectibilis et predicabilis et sunt similis quod alium
 et dicitur.

Colligo sed nomen species pro ut significat species subiectibilem et
 predicabilem formaliter et de univocum sed equivoce cum quia unus enim
 subiectibilitatis et predicabilitatis et oino diversis ita quod oino et
 communant sub nomine species. habent in solum nomen eod. et
 officium plane diversam.

Item sub nomine species nam sub nominibus his significatur utraque
 naturae vel setas intentiones, nihil prohibet species subiectibilem et
 predicabilem univocari sicut contingit in canis et canis, et canis
 quae est similes equivoce in nomine eam univocum et communant in
 ratione substantiae.

Quaestio tertia

Utrum natura angelica in hypothesis Divi Thomae
 possit dici species predicabilis.

Nota primo o hic movetur dubium de natura angelica, dato meta scilicet quod possit
 habere plura individua. parte vero de oino oino certum est. sed quodritur an supposita
 sententia Divi Thomae qui asserit nulla rationis per se esse angelicam habere plura individua
 unde per species dei absolutam ad quod tenet possit de utilis: deinde procedit difficultas
 quod suppositione quod natura angelica propter imperfectionem intellectus nostri
 possit abstracti. singularitate nam alias posito quod nullo modo possit abstracti.

A singularitate componitur ad unum.

Nota scdo de cardano urbe ad duplex: aliud scdm rem et rationem simul seu logicam
et significat aliud scdm rationem item fund logicam item ad primum requiritur de
modo offendi quoniam habet nam in intellectu, et repugnat illi: sed in pluribus
et quod de facto in pluribus reperitur actu vel pota, sic qd de illis absolute
predicari possit et ad ea referri: et vero ad urbe scdm rationem item sufficit
quod nam de modo offendi in intellectu habeat respicere plura prout est
et magis sunt a parte rei, nam ad possit per deum et logice de hoc urbi posteriori.

Conclusio

Nam angelica prout a nobis per hoc statu impfecte concepitur et urbi et omnium
rationalium contra multos modernos.

prout per auctoritate. et Thomas libro de ente et essentia cap. 6. ubi dicit quod
substantia angelica sunt ordinabiles in predicando et propter hoc induitur
in eis quod est spiritus et divites. et opusculum 42 cap. 3. scilicet habet quod nam
angelicam cognoscimus per aliam speciem nam manifeste est per propriam,
unde formam intentionis eorum quia uniformiter illis, et igitur conveniunt
idem repetit per parte quod est art. 9. unde de mente. 3. Thomas hanc
conclusionem ad nullum dubitare potest.

prout scdo ratio nam angelica de modo offendi in intellectu, et dicit
Repugnantiam et possit multiplicari ergo potest ad urbi.

prout videtur et dicit incommunicabilitatem nam singularitatem cum alia
sit abstracta sic de facto scilicet habet ut si ponderentur a parte rei plura
indua et mutantur eius conceptus: ergo nam angelica sic concepta
apta et in eo multis logicis.

obes per nam angelica et apta in eo multis: ergo et divites.

prout videtur per quod in hypothese. 5. Thomas repugnant multa: ergo et apta
in eo multis.

scdo videtur illa multa sunt: actu vel pota, vel ficta: et primum nam scdm
de hypothese. 5. Thomas, nam tertium: quia tunc vult et potest predicari
de omni ratione.

nam videtur ad primam probationem dispo videtur repugnant multa
logicis, nam: per se concedo: ista enim nam habet habet plura indua logica
et de parte intellectus: et quia intellectus illa plura fingit sed quod
ponit nam in tali statu quod illi de sua parte et repugnat ad in multis
non aliter scilicet haberet si ponderentur multa.

Ad scdm probationem nam videtur procul partibus: illa enim plura et
ficta, nam realia absolute, sed conditionaliter item fundata
quod modo offendi nam in intellectu: imo aliquo modo in ipsa nam
a parte rei, scilicet sub ea ratione quia est distinguibilis a singularitate.

Et modo digne a nobis conceptibilis.

Instalis po si indua naa angelica sunt utm conditionaliter plura ergo
naa angelica erit solum unis conditionaliter.

R. nro totam: ga si naa angelica utm habeat plura conditionaliter physica
et consequenter o sit simpliciter physica unis? habet nihilominus plura
indua simpliciter eoge.

Instalis seto si predicta indua conditionaliter sufficerent em petrus
potest dici unis sub illa seto conditione si haberet plura.

R. nro p quidam: ga petrus et sic de ceteris induis, dicit officialiter
singularitatem et incommunicabilitatem quam o dicit naa angelica.
obes seto naa angelica xui abstractionis solum habet pcedicare
o indua equaliter sicut rationale d o h o: ergo o d unis.

R. nro andens ga gradus pcedens a singularibus pcedens latius potest
gradu numerico ga gradus ille pcedens o dicit incommunicabilitatem
sed potius indiciam, et o repugnantiam ut ad plura noscatur, qd
repugnat conceptui gradus numerici.

obes tertia inde seto stat rationem et m o purum segmentum ergo o ^{fundum}
preluc andens o habet fundamentum in re ergo.

R. nro andens ad probandum d ego andens o habet fundamentum quod potest
competere quilibet unis eonudo: o habet fundamentum sufficiens ad
unle legum negr. pro quo

adnoto duplex fundamentum in re potest conuenire unis: unum quod de
parte naa pproquiritur, setur sit ens finitum constans ex o d et d etas
habeatque unitatem formalem, rati eius potest abstrahi a singularibus:
aliud fundamentum in re setur de parte multiplicis tignificorum,
qd o induit naam in multis - partem or actu vel poa physica: utrumq
que fundamentum habet unle legum et physiceum, simul primum
eorum tm unle legum et setum - habet a parte unis sed de modo offendi
gn intellectu p quom naa habet plura si oont

obes quarto deus o potest concipi unis: ergo nro naa angelica.

Andens cortex admittitur et eora pducit ga naa angelica d officialiter
singularis.

R. nro etiam de rati disparitatis o quod dicit sit actus purus o naa
angelica addit et alias rati. d. thomas in primum destructione id
quod est arti po ideo probat deum o poa de unlem ga in diuinis nihil
particulare ga particularia st in poa in suis unibus et in diuinis o d
aligo in poa. seto ga ubi d inferius tm d superius, et contra ubi.
inferius - d d alig supra superius, sed inde o null potest fieri
additio, cum sit summo simpliciter.

praevidens \bar{o} abstractit ab immaterialitate specifica sed illa \bar{o} potest
 abstrahere a radicali determinatione ad singularitatem ergo ita
 R. ngdo autem ad probatorem d'isso minorem: \bar{o} potest abstrahere a
 radicali determinatione ad singularitatem, si p' propriam speciem
 concipitur, concedo: si p' speciem rei naturalis nego: sicut in intellectus
 dividit naturalitatem naturae naturalis = genericam, specificam et individuaem, ut
 ut conceptus specificus praesentet omni a radicali singularitate ita

Obes Quinto de eo qd non angelica concipiatux ad modum uoi maaalis,
o sequitur qd possit concipi maaalis: ergo non uulq.

q. nōdō etiam ad p̄bāōm dīgō andēns ē minus officialiter ē singularis,
quam māali adaequate concepta; concedo inadēquate nō. et nā ē
dīparitatis, q̄ā immāalitās vū nāe angelica ē p̄dicatum transcendens,
a quo ē potest p̄aeferēdere, ē am singularitatis, quae itē sequitur
quādam indualitatem, a quo nā p̄aeferēdi potest.

Nā anglica sic implicat
R. solutū vnde datam ad bonam ad reprobam dico qd implicat p^oposita
q implicat cogē si ad aequale concepiatur res, concedo: p. inaequale, nō.
ad cuius sensum dispo minore, et dico quod repugnantia in nā anglica
ō oriatur ex conceptu sing^l ad aequale in quo t^o intrat singularitas sed ex
conceptu sing^l ad aequale. ex dictis

collige p^o qd tri^o p^odicabile p^oss^o angelice sit unum indum actus plura
conditionata sunt ex parte intellectus possibilis que nōq^{ue} sint plura
actualia nōq^{ue} possibilis, nōq^{ue} ficta sed plura velle conditionate que
habent fund^o a montum sui d^oi conditionalis p^o ordinem ad modum offendi.
Nāc in intellectu o^o vero p^o ordinem ad p^oam eorum productivam.

Collige sdo predicabilitatem speciei angelice habere pro suo actu et sua parte
Referri ad plura si vultis et quibus predicantur nulla facta mutatione et
parte nature.

Questio quarta

An recte definiatur individuum quod de uno singulorum dicitur.

hec defunctio de bona. probatur tum auctoritate porphyrii, tum quia applicat
secundum modum de modo, quo applicari debet ratio tri: et in definitionem totalem
et sola intentio in concreto definitum officiale ipsa sola intentio indivi in con-
creto abstracto: definitum vero male in quo exercetur definitio et ipsa natura vel
quodammodo ut natura petri que tunc patet et his que dicimus de putatione precedenti.
Quod patet de definito et definitione generis. Obsequio.

Obsequio de definito et ratio eorum quod individuum est et eorum ergo potest definiatur antequam respondamus
Nota primo individuum sumi vel non intentionaliter vel solo intentionaliter sicut
supra usum de dogma.

Individuum non intentionaliter est res indivisa, sunt composita et officia et singularitate.
Individuum solo intentionaliter est velut ratio quia natura indivisa refertur ad se
ipsam vel predicatur de se ipsa et quidem hac sola intentio indivi sumpta in
concreto ad que tripliciter usurpatur.
primo ut est aliquid accidentis ratio est cum dicitur petrus est individuum nam sola intentio
indivi accedit petro per intellectum et per predicationem similis quicquid est quod quod
accidentis de subiecto.

Solo potest considerari ut quod et sic est species specialiter predicabiles de hac et illa
solo potest considerari ut quod et sic est species specialiter predicabiles de hac et illa.

Secundo intentione indivi: ut cum dicitur petrus est petrus: petrus est predicatum
tertio sumitur ut quo ut cum dicitur petrus est petrus: petrus est predicatum
gabet et sola intentione indivi. quod predicatur de se ipso ut per tenet et parte
subiecti et quod est propria predicatione indivi est in sola intentio indivi gabet de
predicatum in predicatione de indivi proprio sed solum gabet et conditio
requisita ut petrus affirmetur de se ipso.

Nota secundo illud quod supra dictum est de definitione generis magis unde de definito
proximo et remoto sic habere locum et id est in quod dicitur de actu exercito
quod definitio applicata quod scilicet debet notificari de proximo definito
sed tamen de remoto his premissis.

R. ergo minorem quam individuum prout sic definitur sed solo intentionaliter ut
proximo et quod loca in istius et illius indivi et predicatur de multis in
actu signato ut sola predicandi: in actu tamen exercito definitum
remotum de uno tamen predicatur.

Nec dicat definitum simul potest de individuum et eorum: hoc enim est in consideratione
quia individuum potest esse officialiter individuum et hac ratio applicatur in definitione
et potest esse propria et quod eorum denominatum a sola intentione propria, quod
ipsi competit accidentaliter.

obis sicut aristoteles in predicamentis cap. de substantia docet primam substantiam
sine indumento de nullo dici: ergo.

R. Aristotelem intelligendum de de predicatione formaliter, et non de materiali identitate.
Quo sensu sic affirmat porphyrius.

Constat hic album de indumento. sed hoc album predicatur formaliter de substantia, ut
petrus de hoc album ergo falsum de indumento predicari materialiter.

R. indumentum potest predicari formaliter de indumento eiusdem rationis, sicut in de indumento
dicitur rationis: hoc de substantia indumentum sit substantia vel caneretur ut dicitur
erit in predicatione identica de vero formaliter et accidentale de substantia
predicatur erit formaliter: nec propterea sequitur hoc album dici multis
de petro ut de hoc albo de, in predicatur eodem genere predicationis
nam de hoc albo dicitur materialiter de petro vero formaliter.
petes an supra dicta definitio conveniat indumento nago?

R. indumentum nagum diversimode replicari, et proinde in hoc illud philosophum
pro aliqui dicunt indumentum nagum significare rationem eorum singularitatem
abstractam ab hoc et illa singularitate determinata ita aliqui tenuerunt.

Sed volunt alii indumentum nagum significare immediate plura indumenta
disiunctionis, et ita quodammodo hoc erit idem quod petrus vel paulus et cetera, et
sic sensus videtur de magis communis et proprius.

tertio indumentum nudo indumentum determinati, ut cum dicitur philosophus per hoc
primum substantiam assignat pro de exemplo aliquis hoc, supple designabiles ut sit
idem, quod hic hoc. cap.

supra primam et secundam de predicationem hanc definitio de convenit indumento nago
de sic de pluribus predicatur et iuxta tertiam convenire manifestum.

Disputatio Quinta

De differentia

Questio Quinta

An recte dividatur differentia in communem propriam et propriissimam

Conclusio prima

Hæc divisio est sufficiens.

probat vel potius applicatur: est differentia vel de de officia vel de: si sit de
officia vel de differentia magis propria? si de vel de accidentis proprium vel potest?
si proprium est differentia propria: si secundum id differentia est et de alio quod
differenti: ergo contra de hæc divisio.

obes pro hoc substantiam differt ab accidente ergo substantia est differentia hoc arguitur
de assignatis tribus: ergo hæc divisio est insufficiens.

R. ad antecedens hoc proprium logico de differre ab accidente per substantiam sed de
diversum igitur ut aliqua propria differant oportet de convenire in aliquo
termino: accidentis tamen de hoc in nullo univoco conveniunt. 2

quasi talis ergo saltem talis erit. Dicitur quod quodammodo differat a planta, cum quia
 non sit in ratione vivens tanquam in greminis animalis. Sed dicitur dicitur esse dicitur
 propria non propriissima: ergo.

¶ R. nōdō nōdō nōdō nōdō ut aliquid sit dicitur se unum ab alio distinguere debet ut
 conveniant unum et dicitur, quia differunt in illa dicitur in alio. Quod taliter
 contento in ipsa: quod est et planta conveniunt unum et dicitur in ratione vivens
 et substantia, quae rationis includuntur formaliter in tali: et consequenter talis
 dicitur.

Obes sēdo principium inductionis sēlt gēlētāt dicitur formalis, quia facit
 unum unum ab alio differre. Sed gēlētāt continetur sub uno et talis monitis
 ergo supra dicta divisio dicitur bona.

¶ R. nōdō eōtām quā dicitur quae dicitur gēlētāt dicitur formalis: et ita nihil mirum
 dicitur, quia dicitur inductionis, quae dicitur maius continetur ab aliquo monitis
 diuidentium.

Obes tertio diuisio gēlētāt tertium predicabile dicitur dicitur et propria
 dicitur ad tertium predicabile ergo diuisio dicitur nulla.

¶ R. nōdō maiorem quod est gēlētāt dicitur dicitur tertio predicabile
 nōdō dicitur sēlt quādam rationem faciendi differre in qua ratione
 nōdō dicitur ad minus analogia conveniunt.

Obes gēto monitis quibus diuisiois conveniunt inter se: ergo diuisio dicitur bona.
 probatur andens nam dicitur ab eis in se, sēlt dicitur gēlētāt nōdō dicitur rē

¶ R. nōdō andens ad probandum dicitur quod ille rationis in una dicitur inducantur
 acta et a parte rei indistincta formaliter in illa: idcirco
 habet illa diuisio monitis, quae sēlt mutuo includunt, quomodo modum
 gēlētāt dicitur boni in bonum, solvibile, et utile: quoniam idem
 bonum a parte rei sit gēlētāt, solvibile, et utile.

Conclusio sēda

Quoniam in predicta diuisione dicitur dicitur potest intentionaliter sumptis, dicitur nōdō sēda intentio,
 nōdō dicitur ut denominatur a sēda intentione sed sēlt rationem rationem faciendi
 differre.

¶ R. nōdō per se sēlt dicitur in gēlētāt diuisio dicitur quoniam facit differre: sed
 R. nōdō dicitur facit unum differre ab alio sēlt dependentia aliqua a sēda
 intentione, quia sēlt dicitur in opere monitis quod differat officialiter ab equo pēlētāt,
 equus albus - equus nōdō pēlētāt et petrus stans a iohanne sedente pēlētāt
 gēlētāt. cum ergo per se sēlt dicitur diuisiois predictam diuisiois dicitur
 in se monitis illius procedit nostra conclusio: et quoniam dicitur inferitur ipsum
 dicitur dicitur principaliter agere de dicitur sēlt intentionaliter et ut
 predicabile: sed sēlt sequitur, quod antequam de illa disputaret illum
 praemississe diuisiois dicitur sub ratione tali, quae dicitur facit differre ut nōdō
 gēlētāt dicitur quomodo faciat differre illum quae denominatur a sēda intentione.

tertiū predicabile.
petos inq. consistat rāo dīa lōgē ut tertium predicabile. pro responsione
pro adducte dīam aliam uocari p̄signatā quē dīa p̄signatā constituit
Rām in suo dīo p̄signatō qualis dīa rāoalis rā gōis. aliam mota p̄signatā,
quē dīa gradus dīalīs p̄ modum gōis, ut rāoale: aliam dīnq. dī lōgē p̄
tertium predicabile quē dīa mota p̄signatā sub rāo rāo dī quē dī abstracta
et uolūtua ad multa: unde pro māali dīcit ipsam nām, pro foali rāoalōdīm
Rāoīs, quā nām illa dī apta mōo multis p̄ modum partis foalis dīalīs: ad quē
Rāoalōdīm sequitur ut p̄prioritas quod sit predicabile dī multis.

Questio secunda

An differentia inferior includat formaliter superiorem uel dī contra
sensu diffinitatis dī foalis et. procedit dī dīa sūm p̄portionem sūm gradum
quom foaliter significat nam ex tra dubium in foru māali et dēntio
dīam infimam includere subalternas sūm superiores, rāquē ac ipsa grā,
cum gōis rāoaliter dēntificātur.

Quelitur ergo. — rāoale uq. pro ut significat p̄ p̄portionem illam sūm
gradum quē constituitur. gōo in rāo dī sua foali includat aliquam dīam
superiorem: — s. foalibile ex qua cum p̄priora rāo dī intelligitur componi;
ut sūm, sūm mōdum, quē p̄priora componitur ex gre et dīa.

Conclusio prima

Dīa superior dī includit in suo conceptu dīam inferiorem: nam
s. ualut p̄batum dī dī gre in conclusionē, dī includat rāoale, nōq. foalibile
gēnd includit eum sit eadē rāo utriusq.

Conclusio secunda

Dīa inferior dī includit foaliter superiorem.

p̄bat quod dī dī foaliter aal, dī dī foaliter sensibile: sūm rāoale dī foaliter aal: ergo dī foaliter foalibile.
p̄bat minor qā alioqui gōo p̄ rāoale conueniret eum bruto, quō cum conueniret p̄ aal ergo
dōbet habere aliam dīam, p̄ qm differat a bruto: et dī illa eadē dī diffinitas et
sic in infinitum.

confermatu si rāoale includeret foalibile dī finitō gōis quē ut aal rāoale dī utroq.
qā foalibile in illa dī finitōne dī p̄poneretur, sūm rāoale aalīs in quo continetur,
et sūm rāoale rāoalīs in quo includeretur: atqui in bona dī finitōne nīl dōbet dī finitōne;
cum nīl dōbet abundare ergo ista dī finitōne dī ut bona.

obes p̄o ut gōo foaliter dī sensibile, ut gōo foaliter dī rāoalīs ergo aliquid rāoale foaliter dī sensibile.
dī bonus syllogismus in dī arapti sūm foalibile dī dīa superior et rāoale dīa inferior
ergo in bono syllogismo dīa inferior subiicitur superiori: ergo dī foaliter continet
Rī concedendū totum argutum si tū eodē modo sumantur: alia nōq. etiam pro quē
aducte particulam foaliter atigeb sumi pro ut opponitur identēs dī pro ut indicat
propter om dī dī sūm in foru dēntio uocant: atigeb ut opponitur nāaliter
et idē significat uod unlicetū: q. dī foaliter in sensu dēntio sumatur dī
propter p̄dicti syllogismi p̄ uocē qā uod dūat gūne sūm: dī suppositum, gōo
gōo, dī dī cui conuenit foalibile p̄ modum foal gūica: et dī suppositum qū dī gōo

Et id cui communis rationale per modum ~~for~~ pro effecta atque aliq. suppositum cui communis
et exhibile foaliter Et id cui communis foaliter rationale qd am ga pro pccat patiantur
gunc pccat, patet ex particula ad quae significat subsum sumi distributio, scilicet
pro inferioribus suppositis.

Verum quia aduocari dum arguantur in hac materia solent accipere literaliter in se loquuti
ut ad hoc literaliter et sensibilibus de conceptibus hoc et sensibilibus et sub conceptu hoc
et vacante, ad hoc volunt inferre, quod vacante sub conceptu vacante sit sensibile.
Deinde nota est tota in hoc syllogismo, quia sit quatuor termini, quod ostenditur quia et literaliter
solum reduplicat et cadit supra hoc et hoc quod est modum in praemissis et vero
supra sensibile, vel vacante, vacante dupliciter accipitur, scilicet in praemissis primo
Reduplicatio, et scilicet in conclusione cum reduplicatio et proposita
equivaleret duobus terminis.

o bes sdo vaoale foaliter pmo vffaliter n pnt culpa eum fr. ony, et o accidens.
p d o i culpa in corpore ergo corpore et consequenter includitur
foaliter in vaoale.

R. Dico maiorem rationem esse substantiam quam est supremum genus prædicamentale, nego: quæ est superior analogice concedo: et ita rationale includit corpus et analogicum omnium unum cum et prædicamentale.

petas in quo distinguitur substantia quae est gulf a substantia analogica.

R. qd illa quae est gus dicitur gradum completum qui dicitur tanquam cum parte
constituit gus. at vero sicut analogica componit cum dna unam
gus, sed effluenter imbibitur motu rad, quae pertinet ad substantiam om
et completam.

3. dicitur tertio in nobile & principium conlationis equine: sed principium
 conlationis equine includit principium conlationis ergo in nobile
 includit perfectum et consequenter dicta propter inferiora superiorum
 4. dicitur minorem principium conlationis equine totale ut ad equatum
 includit principium conlationis concado partiale ut in ad & quantum
 igitur conlatio equina duo dicit videlicet conlationem et equinam quod
 dicitur duo principia eorum prout est, unum quod est eorum prout est
 conlationis: scilicet prout est quod eorum prout est equine prout est perfectum
 & in nobile.

Quasi si non innotuit & confutatio: ergo principium innotuit includit principium
confutationis.

Sensationis.
R. igitur audens utitur in completo sumptus o. dicit actum vitalis sed ut
caliditatem actus vitalis et sic non sensationem, sed ut caliditatem sensationis, sicut dicit
sensationem o. ut sensatio t. sed ut equina t. praecise, et sic innibile o. o. principium
sensationis sed ut caliditatis sensationis sicut sensationis equina ut equina.

obis quarto aristoteles nra docet de duobus: primum per primum ultimam dnam in
definitione qm includit ois superiores sedum dnam et totam reinam:;
secundum ad inuicem dnam alteras speciei diuidentiam et supraduonem

et inferiores? ut podalitatem in fitionem pedis et in fitionem pedis in fitionem pedis
et quaedam podalitat et quibus videtur manifeste deduci in opinione aristotelis, dicitur
ut superiorem includi in inferiori.

R. ad primum de s. thoma, quod in definitione in qua genus ultimum ponitur cum ultima
dicitur dicitur dicitur inferior includens superiores et ratio sui, sed ratio generis, cum
quo coniungitur quod genus illas includit.

R. ad secundum dicitur dicitur nam species per se ultimam et principium eius
complementum, addit dicitur tota species totaliter, sed complementum.

R. ad tertium dicitur dicitur et ratio sui, sed generis, quod constituit et in quo
totaliter includitur, et quod in dicitur inferior, sed in species per se dicitur quod dicitur
superiores dividit materialiter in inferiores: ergo dicitur, species pedis et
podalitat utrumque in seipso materialiter et identico dum tagat.

Quaestio tertia

An dicitur sit utilis per ordinem ad solam speciem cuius est dicitur

An vero per ordinem ad inferiora

Sensu est an rationale sit utilis in genere in seipso et pauli: et dicitur
difficultas de dicitur generis in seipso, an sit utilis in seipso, an in genere et dicitur.
ad idem difficultas de proprio: quare quia hoc dicitur, proprio applicari poterant
in proprio.

Conclusio

Dicitur est et totaliter utilis per ordinem ad speciem sed per ordinem ad inferiora.
propter rationem: utilis debet respicere propter inferiora, propter am et equalis.

nam in utilis si contrahatur ad unum quorumque unus, debet actu multiplicatum
in illis, atque si dicitur contrahatur ad speciem et actu multiplicatum in specie
sed quod unum sicut species et unum sic dicitur per seipso quod unus est et participat
unius species plures generis et unus generis: ergo per ordinem ad unam speciem dicitur et
utilis.

Obest primo quod potestati plura ergo dicitur per ordinem ad illam dicitur utilis.
R. in primis quod species ut subicitur dicitur et habet rationem utilis non quod erat
continuum inferiorum.

Secundo obest quod species sit potestati plura et inde inferatur quod dicitur sit utilis per
ordinem ad illam sed per ordinem ad de, in quorumque potestati multa;

sed in inferiorum species. nam in ratione aliquid in utilis, in quum respicit
multa: cum uno dicitur respiciendo speciem, ut species et, et respicit plura
simpliciter, sed unum simpliciter, quod est utriusque multum: ergo in dicitur
et simpliciter utilis, sed ad summum virtualiter.

Obest quoque quod debet utilis contrahatur ratio talis per ordinem ad ea, dicitur immediate
predicatum: sed dicitur predicatur immediate de specie: ergo.

R. dissimulata maiore diffinitione maiorem dicitur predicatur immediate de specie
quod ratio et utilis, non quod ratio et equalis, concedo: tunc amon abest ratio utilis
quod talis per se predicatio generis et rationalis et dicitur et totalis: ergo et
aliquis predicabilis utilis.

R. ergo etiam quicquid modi in predicationes et equalium de equalibus, et sit
sunt dicitur et totalis totalis pertinent in de se ad predicabile de uno,

Ad aliqui vocant predicabile reale possunt in aliquo modo dici tertii
 predicabilis, quia illis predicatur vel quia alias si comparatur ad inferiora
 et tertii predicabilis et sic modus loqui et familiaris inter homines.
 quastabit sicut quod predicatur dicitur de se ipso et predicatur non singularis:
 ergo non utilis.

R. d. quod consequens ergo non utilis loqui ergo metaphysice concedo.
 petes an dicitur ultima sint conuenientes cum prioribus et an illas comprehendat
 definitio tertii predicabilis a porphyrio assignata.
 R. ad primum affirmatur. ad secundum negatur definitio in porphyrio dicitur
 per ordinem ad priora dicitur, quae utrum potest de quibus: unde credo porphyrium
 nullas admisisse dicitur atomas fuisse specificas simplices: assignat dicitur producta
 quod rationale mortale.

Disputatio sexta

De proprio

Qualis sit diuisio proprii in quatuor uulgata membra
 et an proprium quarto modo solum spectet ad quartum predicabile.

Diuisio proprii in quatuor uulgata membra est analogia et adaequata.
 probatur per partem de aristotele per topicorum cap. 4 ubi dicitur: nemo enim proprium
 dicit quod contingit alio modo: forsitan si per aliquid tempus in loco
 si forte aliquid dicatur talium proprium simpliciter, sed diuisum quod in
 simpliciter et proprie conuenit aliis: utroque simpliciter diuiditur in ea
 diuisione analogia: ergo proprium diuiditur in quatuor uulgata membra
 diuisione analogia.

probat per partem de tribus conditionibus quae ad proprium praeter dictum
 requiruntur: scilicet quod conueniat omni soli, et semper: vel conueniant omni ille
 conditiones vel dicitur aliqua: si conueniant omni et proprium quarto modo: si
 deest aliqua vel per se et proprium primo modo vel per se et proprium secundo modo?
 vel per se et proprium tertio modo: erga alia diuisio est adaequata.

petes quoniam sit diuisum cuius diuisionis?
 R. ad accidentis per intentionaliter sumptum: prout fundare potest
 relationem conuenientiae ad aliquid sub formalitate proprietatis.
 ad istam sub formalitate proprietatis quia propria per se et solo modo est absolute talia
 sed utrum oppositum: ut de se ipso, et simpliciter proprium cum quibus
 sed relatiue ad quatuor modum.

Conclusio secunda.

solum proprium quarto per se constituit quantum predicabile.
 probatur illud constituit et per se spectat ad hoc predicabile per quod
 simpliciter et octo modis aliquid accidentis ab accidente eorum diffinitur.
 sed solum diffinitur per proprium quarto modo: ergo tamen proprium quarto modo est
 constitutum cuius predicabilis.
 probatur minus per illud sit simpliciter definitio a tota, per quod saluatur de

aliquid simpliciter proprium: sed solum proprium quarto modo & simpliciter tale,
cum illud non conveniat nisi soli, et semper: ergo.
confirmatur illud & proprium stricto dictum a quo vel videtur ad operandum,
ut docet d. thomas in primum distinctione octava quaestio per articulo 1o
ad secundum sed solum proprium quarto modo videtur ad operandum quia semper videtur
soli, et soli etiam absolute semper, vel soli, vel soli ergo.
obes pro propria tribus primis modis sumpta pro aptitudine et pro, propria
passiones emanantes ab officio: ergo potest ad quodam predicabile.
probur andens quia et ad modicum ut potest ad eadem in quo est in pro
ad modicum.
q. d. d. andens propria tribus primis modis sumpta pro aptitudine vel
passiones emanantes ab officio concedo sumpta pro aptitudine partiali
ut ergo sumuntur, ergo. d. d. et itaq. & caritas in quo ad peras, una vel
quam habet quo pro intellectu quaestio proprium quarto modo: alia particularis
quaestio & non particularium peritum, ut ergo unus habeat particularium
inclinationem et aptitudinem ad modicum alter ad iuris prudentiam et hoc
est proprium sed ad eadem est.
obes s. d. proprium tertio modo convenit soli et soli: et emanat ab officio et
si convenit tempore a natura statuto: ergo potest ad quodam predicabile.
obur etiam ad proprium & requiritur ut semper conveniat subto sed non ergo
quo inveniatur dispositio ad talam emanationem.
q. d. ergo etiam ad productionem d. d. andens ad proprium individuale & requiritur
ut semper conveniat subto concedo, et illud & potest ad quodam predicabile:
ad proprium proprium ergo.
proprium individuale d. d. ex completionem individuali habetur ad quodam concurrunt humores
et alia qualitates et dispositiones ut canities quaestio & simpliciter proprias.
proprium vero speciei, cum quod emanat a principiis speciei sicut generis ordinis
ut visibilitas in quo et illud debet semper convenire subto quia de natura
officii sequitur et eodem modo & immutabilis sicut illa.
potest pro quodam sit locale quibus predicabilis?
q. d. relationem rationis qui refertur tale predicabile ad multa quibus non
accidentaliter necessatio.
petes s. d. an operetur rationem predicabilis in officio aqua emanant aut in
inferiorum?
q. d. dictis precedenti disputatione quaestio & de erat in officio quia & illi aquale,
sed in inferiorum, & completorum, quia in illorum & proprium, sed species sed
in incompletorum: ut visibile & operetur rationem quarti predicabilis in illis
et quibus visibilis, quia sic potius predicatur predicatione speciei cum predicatur
quid sit actus, et ut totum actuale: sed & quartum predicabile in eodem ad
petrum et paulum, et ita
petes tertio quare igitur sic sit mentio de proprio ut profuit ab officio si in
dicitur & sit tale q.
q. d. rationem ut ut sciamus potest nam quarti predicabilis materialiter
sumptis sunt subtrahi quod debet ab officio emanare et cum ea converti: quia
ad hoc tendit proprium absolute sumptum ut importatur isto nomine significare
aliquid quod respicit officium cum qua convertitur proprium ad rationem vel

tale dicitur in induorum habentium talem spem unde completam rationem
et officium predicabilem o habet proprium nisi cum ordine ad inferiora nec a solis
inferioribus nisi cum ordine ad spem et hoc ipsum docet per se quod si quis
proprium quo modo o quod soli et toti spem accedit: ubi p. illud soli
insinuat cum ad spem: p. illud vero totum cum ad inferiora sub specie contenta.

Collige po qd proprium ut uideat possit conuerti cum subto inferiori sedum rationem
ultimam subti, sed substat si conuertatur cum deo sedum rationem superiorem aqua
po et p se dimanant o om o visibile conuertibile cum p. hoc sedum hoc
Collige s. d. proprium respicere spem et indua diuersis modis quia p. proprium
respicit spem tanquam subum sibi adequatum et cum quo conuertitur
et respicit indua et sibi inferiora et inadequata. itaq. illa prior, et hac
posterior habent tros inter se diuersos. — quale s. et inferioris.

Collige tertio proprium quicquid et specie suum in suorum pulchrum
quod ad equatorem de eisdem rationibus, sicut et in suorum pulchrum ad equatorem
Collige ultimo hoc quod proprium s. d. intentionaliter acceptum de proprio dici
conuenit uidetur ut uideatur habet ad spem et ad inferiora: quia ista uideatur
q. re uariantur, quia o proprium s. d. conuenientia et ordine.

Quaestio s. d.

An propria passio per absolutam dei poam possit a subto separari

Conclusio prima

R. negatiue p. l. autoritate d. i. thoma quaestione de spiritualibus creaturis arti
undecimo ad septimum. ubi sic ait o potest intelligi qd hoc o sit visibile, uel
triangulus o habet tres angulos aequales duobus uel
probur s. d. ratio: creatura ad deum relatio o propria passio creatura: sed
creatura s. d. p. absolutam dei poam o potest de sine tali relatione: ergo et crea-
tura maior nam propria passio creatura o illa quae necessario conuertitur officium
relatio uero creationis passio in creatura ad deum necessario conuertitur quam
eius creaturam.

Minor s. s. thoma quia cuius modum hoc ipso quod sub propria creatura comparatur
ad deum, conueniunt ipsam aliquid accidens, sicut ipsa relatio creationis,
aut seruitutis, aut alia similis relatio: sicut deus o potest facere qd creatura
o dependeat ab ipso ita o potest facere qd sit absq. quicquid modi accidentibus:
potest ita facere qd sit absq. aliis accidentibus.

probur dicto obex primo in sacramento conuersionis — anentia accidentia
panis absq. subto: ergo manent et accidentia propria: ergo supernaturaliter
possunt a subto separari. ita solo.

Construatur de s. thoma — primum distinctione 45 quae p. a. ut s. d.
Quaestio uel s. d. ubi o habet pro impossibili, quod elementa post diem iudicii
manent sine propriis qualitatibus.

R. qd in conuersione illa accidentia conceduntur remanere quae spectant ad
quod predicabile o am quae spectant ad quartum unde hoc arguitur
numum probat om oppositam sententiam de de fide. cum in hoc falsum sit,
ga utraq. sententia pro geometrica inter uiros doctos sustinetur.

ad confirmacionem R. qd q. uel. s. thomas dicat o de impossibile elementa
post diem iudicii manere sine propriis qualitatibus in nostra subdit

Quod ̄ credat hoc ̄o probabile.

Oves sdo actualis scriptura o minus sequitur officium quam passio subitum pfa in
quam consequitur ut docet b. Thomas pa parte quarta articulo 5. sed
p dei oipotentiam datur naa humana sine ppria scriptura ut patet in domino:
Ergo ergo steda.

R. pō nupta sententiam. M. bannes pū parte quāt 4 quod vō opit
pū nupta pōe pōd dum tacet effectus dei, ut ita ab offia separabile.
R. sdo ad montem caritani ad pōe ex pōe a cō

phica o loga ppositas vero pto ppositate pifica pparari potest a pto
 ita o pparatur a pto o vero ppositas pto ppositate loga sicut o
 Ridibile in g. Cuius intelligitur.

Nota de carotano, quod aliquid competens aliter in fdo modo dicendi pfe
contingat dupliciter.

po simpliciter et absolute nulla facta suppositione, et hoc \bar{v} competit p^{ro}
p^{ro}portate log^a? et qd competit hoc modo competit ob necessariam
connotationem extremorum? ut qd^m \bar{v} risibilem? nulla in facta
suppositione necessarium \bar{v} qd^m \bar{v} risibilem.

sed competit alicui p[ro]p[ter] absolute et necessarium connectionem
retrorum sed ut facta aliqua suppositione, si nimirum ponatur
intra sua ea[us]a: et hoc est competere p[ro]p[ter] p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]a, quo
p[ro]p[ri]a est p[ro]p[ri]a passio angelus, celi [] rationalis, et ea: q[uod] ad conuenit
q[uod] est absolute et simpliciter, q[uod] inter illa et ea est necessarium
connectionem, sed facta hac suppositione, nimirum quod ponatur in rerum
nat[ur]a. q[uod] conuenit p[ro]p[ter] p[ro]p[ri]a, et tunc inseparabile est utroq[ue] conuenit p[ro]p[ter] modo:
et hoc quia est q[uod] p[ro]p[ri]a est p[ro]p[ri]a fundatur in connectione retrorum
absolute officiali: p[ro]p[ri]a vero p[ro]p[ri]a fundatur in connectione retrorum
absolute p[ro]p[ri]a sed fundatur in connectione illorum sed
fundatur in ea nat[ur]a ponuntur quo modo sit p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ista
et necessaria eadem, angelus igitur fortisq[ue] corrumpitur,
nam corruptio est conuenit ipsi nisi ponatur in rerum nat[ur]a ob
ea[us]a tertio p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a est p[ro]p[ri]a illa p[ro]p[ri]a tunc independens
ab illa: ergo potest ab illa separari.

tota patet: quia alias ab illa dependeret et o dependeret.
 unde? utro probur: id, quod e prius, e dependet = posterior.
 ergo.

ergo. Arguendo autem ad probationem dico, id qd o prius dependere a posteriori cum pfo coniungitur pfectate loga, sicut coniungitur oia cum passione? om si indrum sit qd prius o dependeat a posteriori, quo cum pfo pfectate loga o coniungitur, sed dum ratur pfecta pfectate.

Disputatio ultima Quaestio prima de accidente

In quo posita est ratio quinti predicabilis

Nota primo de 5. Thomae opusculo de spiritualibus accidentibus summi dupliciter
pro ut distinguitur contra substantiam et partitur.
Primum quia accidentum dicitur infra quod proinde vocatur accidens predicamentale
secundo loco pro ut distinguitur contra officium rei quod dicitur accidens rei, quod
pertinet ad eius officium sive sit substantia, ut accidens sine rei, ut dicitur sine rei, ut
ut ita dicimus aurum, vel argentum de accidentibus annuli, et istam peritiam dicitur
secundo loco, quia sicut sunt propositi contingentes et proprii quibus predicabilis
dicitur accidens sub hoc descriptione dicitur predicabile, et ultimum est quod pro quo

Conclusio prima

maiale quibus predicabilis est quod dicitur predicatum dicitur contingens ordinatum
substantiam in ratione necessitatis per predicationem, hoc est quod sit tale ens, ut si
affirmatur, sine negetur de substantia nihil contra officium substantiae dicitur, sine tam
aurum vel lignum in statu et sic accidens, quoniam albedo in parietis.

Idem Thomae loco superius citato.

probat numerus predicabilium propter defectum de modo quo predicatum
habet ad substantiam in quo predicatur et habita ratione ens predicamentale,
sed predicabilis quod sit, ut unum et idem ens in diversorum possit ob tenere
rationem diversorum predicabilium, ut color in albedine, et nigrum in nigritudine,
et uno parietis et accidens. Conclusio secunda.

haec particula in definitione non per se habet ad se et ab eo non pro non
applicari debent per intellectum de se de intentionaliter videtur per ad
affirmari, aliter vero negari. Ita 5. Thomae opusculo citato.

probat per hoc definitio intelligi potest per intentionaliter.
probat unde ens quod definitum huius definitio est per intentionem: atqui hoc est
principium quod sine ratione sua realiter in se ordinatur, ut in se ordinatur substantia: sed
ita quod de illo affirmetur vel negetur: ergo intelligi potest per intentionaliter,
sed de intentionaliter.
probat deo sequentes propositi proprii sunt illius predicabilis, annulus et argentum,
hoc est propositi: atqui predicata propositum illarum non possunt in se ordinare realiter
substantia, quod quidem aliter eorum sit substantia alterum illius rationis: ergo ita
conveniunt substantia per intellectum. unde haec definitio accidens est quod ad atque
ab eo sine substantia corruptione sive duplicanda accidens est quod indifferenter
affirmatur vel negatur de substantia absque eo quod destruaturs eius definitio et officium.
ob hoc pro proprium potest esse ab eo absentia mentali sine substantia corruptione:
ergo ab eo et ad eo male sic applicatur.
et quod abstracta proprii substantia potest de abstractiva, et negativa quia in eo non
est de accidenti.

Instabilis hanc negationem fore falsam siquidem ab eo quod res est vel non est propositio vera
vel falsa dicitur. Atque a parte rei hoc propositio non est. Eignus est niger et deformis
subto. ergo est falsa.

R. siquidem andans hoc propositio eignus est niger, est falsa pro intentione naturaliter expressa,
concedo: sed intentionaliter et logice nego: idem quod est a parte rei nigredo
conueniat eigne. sed logice potest nigredo affirmari de eigne et sic est uera, cum
faciat hunc sensum: nigredo dicitur contingens ordinem ad eignum.

Instabilis sed hoc propositio nigredo dicitur contingentem ordinem ad eignum et
necessaria ergo non est generaliter predicabilis.

R. siquidem andans est necessaria in actu exercito concedo: in actu signato, id est nego.
Quia in actu signato est contingens, cum significet predicatum ad extra officium subti.
In actu autem exercito est necessaria quia claudit modum ad id quod cum ueritate est
necessaria.

Obes sed hoc est mortuus, et similes predicationes sunt accidentales sed mortuus
potest ad id quod in intellectu sine corruptione quod ergo est uera.

R. siquidem minorem sed mortuus potest ad id quod in intellectu sine corruptione,
si mortuus sumatur in facto et concedo minorem: si sumatur in priori nego
minorem. mortuus in priori est dispositio a mortem quae uera est accidentem quod
in facto est cum omni repugnat facto, cum illud destruat.

Conclusio tertia —

Quis predicabilis fore est uel non est, per quam tale predicatum accidentaliter
et contingentem refertur ad subto. manifestum est ex dictis.

Quarto scilicet

Utrum ad accidentis arbitrium sit necessaria diuersa actualis existit in subto.

Conclusio

R. negatio quod est manifestum patet ex dictis: quia in propositionibus in libris copulatis
significat ad id quod de facto et ualiter in subto, sed affirmari contingentem de illo
aliquo destructione officii. ergo est uera.

FINIS TEXTVS

PORPHIRII SVB

REVENDO PATRE

CHRISTOPH

ORO DE LA

BBALETRIE

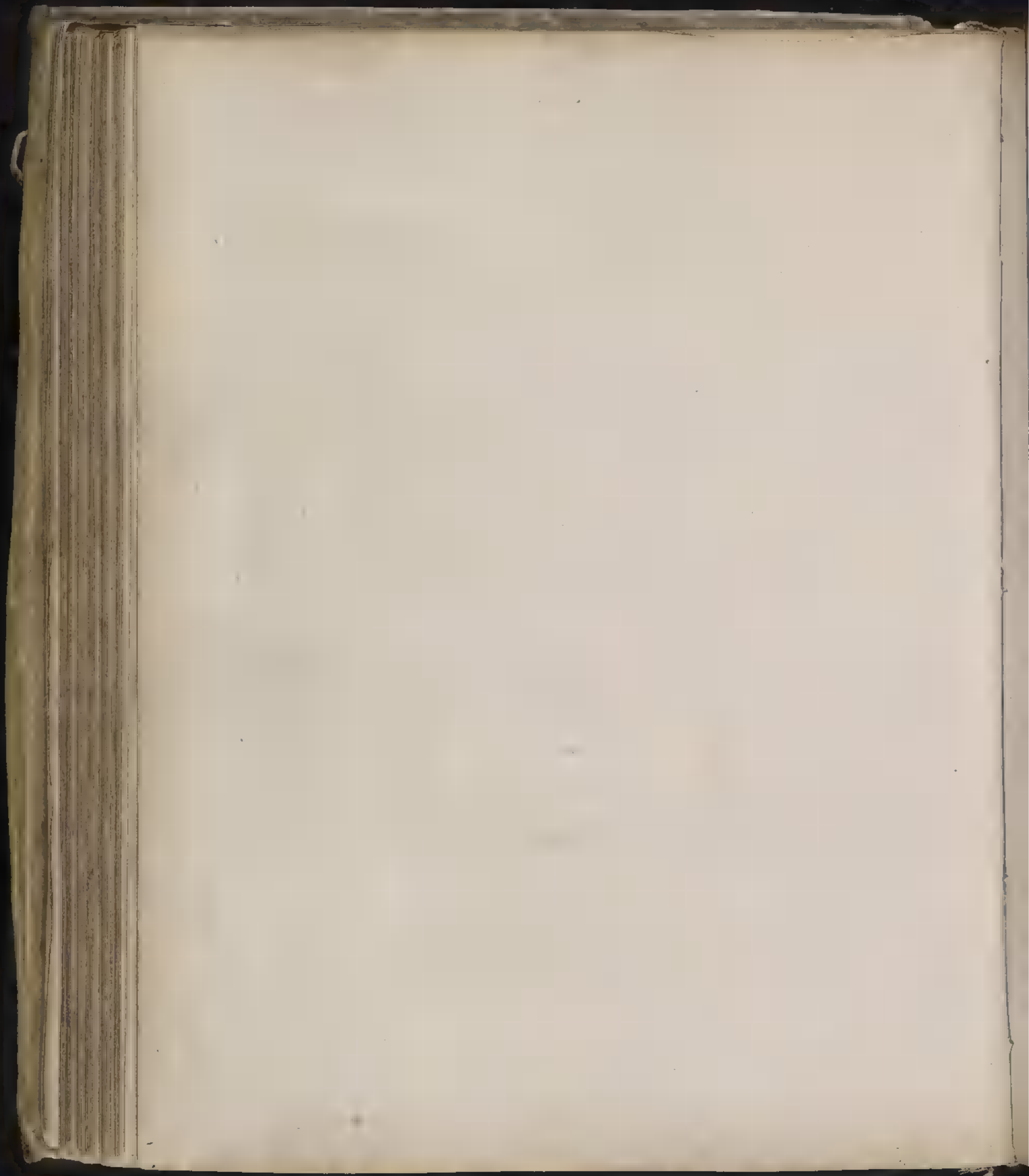
ORDINIS

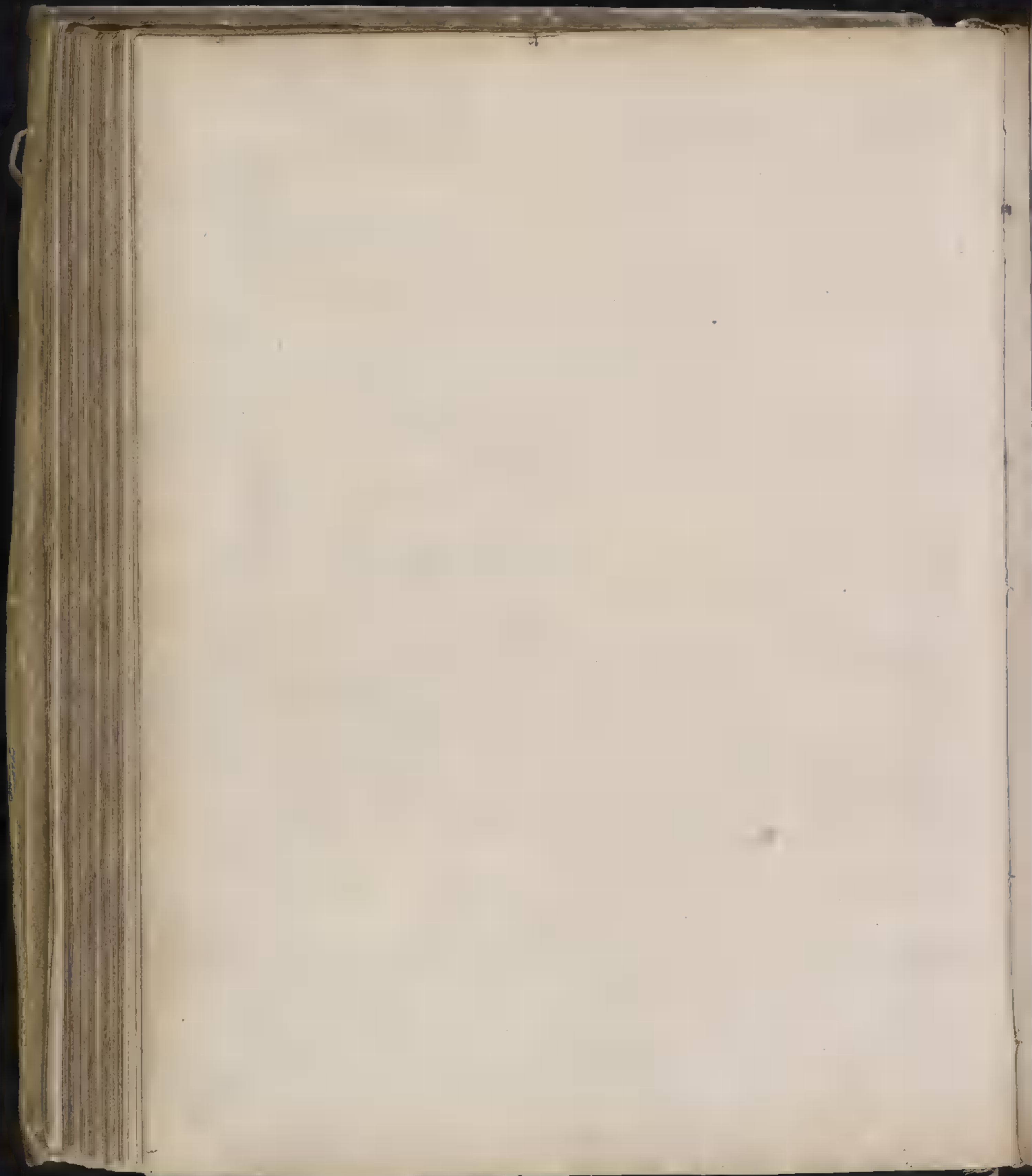
SANTI

AVGV

STIN

I

Libet categoriarum Aristotelis diuidetur in tres partes. Nam
 Quarum prima vocatur ante praedicamenta continens res definitas.
 Scilicet equiuocorum uniuocorum et denominationum duas diuisiones
 et duas regulas praedicationum: secunda vocatur ante praedicamenta
 quia eorum cognitio conducit ad intelligentiam praedicamentorum.
 Tertia pars continet de eorum praedicamenta ea explicans secundum notiores
 eorum proprietates.
 Tertia pars dicitur post praedicamenta continens modos prioris et
 posterioris, modos simul et opposita.

CAPUT PRIMVM

DE AEQUIVOCIS

Equiuoca alia sunt equiuoca quae vocata aliud equiuocant. Equiuocant.
 Equiuocum equiuocant dicitur nomen multa sub diuersa significans
 ratio ut canis in canis coelestis et terrestris.
 Equiuoca equiuocata sunt illa multa, quibus nomen tribuitur in diuersa
 plane significatione: ut canis coelestis et terrestris in canis.
 Equiuoca ab Aristotele sic definiuntur.
 Equiuoca sunt quorum nomen commune est rationi uero substantiae
 nomini accommodata est diuersa.
 Definitum est equiuoca equiuocata quae definiti sunt omnia plura,
 quae habent idem nomen sed rationem substantiae nomini accommodatam
 diuersam: ut canis coelestis et terrestris habent nomen eodem, scilicet canis.
 Res in quam importat canis, est diuersa in illis: nam in eandem terrestrem
 autem canem, et in coelestem est constellatio siue quaedam multitudo
 stellarum referentiam similitudinem canis.
 Nota quod equiuoca debeant habere omni idem nomen: ut autem
 consideratur idem nomen, debet habere eandem materiam et formam.
 Nam autem uocis est o uero esse et syllaba sed omni proprietates
 grammaticales: itaque cum sit aliqua mutatio in istis, nomen est consideratur
 manens idem: sic populus est tribuitur equiuoca arbori et
 multitudini hominum, quia o manet idem, mutat enim quantitatem.

CAPUT SECUNDVM

DE VNIUOCIS

Uniuocum fuit ■ nomen aliud uniuocum aliud uniuocatum: quod
patet ex precedenti capite.

Uniuoca sunt quorum nomen eod. r. r. uero subiecta
nomini accommodata est eadem. talia sūt petrus et paulus u. g. ois.
petes = quo differant. uniuoca ab equiuocis.
R. in do, quod uniuoca dicant principaliter aliquam nām pfecto unam
pacificam ■ multis et scario ipsa multa: equiuoca uero principaliter
et immediate dicunt ipsa multa et o. nām aliquam ipsi eodem. scario
dicunt immediate eandem reuerentem et eadem et o. aliqd illis eod.
gō uero dicit principaliter nām humanam scario petrum et paulum.

APPENDIX

DE ANALOGIS

Non agit sicut quidem aristoteles de analogis de quod analogia importatur
maxime in transcurrentibus. sicut in ente r. suorum inferiorum
de quibus ex professo tractat in metaphisica sed q. d. dorum cognitio ad
maiorum intelligentiam conducit uniuocorum et equiuocorum,
inter quae mediant: et q. d. redit fructus dorum mentis, deo de eis
paucis trademus latius acturi in metaphisica.

ANALOGA in eo sūt quorum nomen eod. r. r. uero subiecta nomini accommodata sūt
partim eadem, partim diuersa. talia sūt subiecta et accidentia, in entis ual. et
medicina r. sani.

Quidam autem analogia in analogia attributionis et proportionalitatis.

ANALOGA attributionis sūt quorum nomen eod. r. r. uero subiecta nomini accommodata
sūt eadem in r. o. sed diuersa sicut habitudinem ad illam. talia sūt ual. medicina,
cibus, pulsus et ead. r. sani q. d. in oia dicuntur sana ual. q. d. sūt
sanitatis cibus q. d. illam conseruat. medicina q. d. illam efficit, pulsus q. d. illam
indicat ad ual. sanitas q. d. importatur p. sanum sūt eadem in r. o. sicut mali
q. d. medicina, pulsus et ead. ordinantur ad illam tanquam ad r. o. in sicut
habitudinem ad illam sūt diuersa: cum medicina ordinem dicat ad illam
effectuius r. o. cibus autem dicat habitudinem conseruantis r. o. pulsus dicit
habitudinem signi.

Nota pō q. d. in hac analogia unum analogatum semper sit principale, sicut
qui ual. significata p. nomen intrinsecus r. o. alia uero sūt scaria, et
minus principalia, in quibus sūt res importata p. nomen eod. r. o. in r. o. intrinsecus
et p. dependiam a principali. sic in exemplo predicto analogatum principale
sūt ual., reliqua uero sūt scaria. sic in diuisione entis in creaturam et deum.

Nota sdo attributionem nihil aliud esse quam dependentiam unius ab altero,
qualem habent res analogae, in quibus semper aliqua ratio eodem dependente
ab altero participant, videtur a principali.

Petitur po quo modo res analogae dividantur.

R. in analogae unius ad alterum et analogae utriusque ad tertium: priora sunt
ad id quod est medicina in sano, et quibus unum solum medicina, dicitur sana
per unum ad aliu: posteriora sunt ab eis, et medicina quia utrumque dicitur sanum
per unum ad idem tertium videlicet aali.

Adverte itaque in hac analogia rationem eodem esse ut in intrinsecis in uno et
extrinsecis in aliis ut supra dictum est.

Analogia proportionalis est quorum nomen eodem est ut ratio videtur substantiae nomini
accomodata est intrinsecis in utroque et simpliciter diversa secundum quod in illis
eodem: talia sunt deus et creatura in ordine: ratio in ordine est intrinseca et
simpliciter diversa in illis, secundum quod autem eadem.

Ad hanc analogiam tres requiruntur conditiones.

primo ut utraque per nomen significata sit intrinsece utroque.
Secundo ut sit simpliciter diversa in illis.

tertia ut sit secundum quod eadem.

Prima et secunda analogae differunt ab analogis attributionis per secundam ab
univocis, per tertiam ab equivocis nam in univocis ratio est eadem in
univocis, et inequivocis ita est simpliciter diversa ut nullo modo sit eadem.
Petitur sdo quomodo res analogae eadem sint secundum quod.

Quia sunt eadem proportionaliter.

Petitur tertio quid sit proportionalitas.

R. est convenientiam in proportionibus ut quia tria habent se ad se ut
dimidium ad duplum est proportio, et ideo proportio semper est inter
duos terminos: similitudo autem proportionum habetur, quando aliqua duo
similitudinem proportionis habent quales est inter tria ad seipsum se ad
quoddam, quia utroque est proportio dimidia ita convenientiam in
proportionibus dicitur proportionalitas quae proinde semper habet quatuor
terminos.

CAPUT TERTIUM

DE DENOMINATIVIS

Sicut ratio rei significata mediant analogae inter univoca et equivoca
sic ratio nominis mediant inter illa denominationum, quia habent nomen
partim idem, partim diversum: rationem autem eandem.

Denominativa ab aristotele hoc modo definiuntur.

Denominativa sunt quae ab aliquo nomine appellationem habent solo
duo casu. quibus definiti sunt convenientia accidentalia habent appellationem
Nominis est habere nomen significandi sicut habere significationem ab aliquo
est abstracto: solo duo casu, id est, a quo abstracto differunt sola

Finali nominatione. talia sunt albus, doctus, et cetera. sunt enim conereta
accidentaliter habentia significationem ab abstracto, sicut albus ab
albedine, doctus a doctrina agentis differunt. Item finis vocis et initio
conveniunt.

Petes propter hoc conereta accidentaliter dicantur habere significationem
ab abstracto.

R. quia abstractum est primaria et officialis significatio conereti sic ut per
significationem differant illa duo, sed non connotato, quia connotatum
significat formam ad idem abstractum substantivum.

Significare adiectivum est connotare connotare autem est praeter illud quod aliquid
importat in recto, insuper aliud in obliquo. Importare ut album praeter albedinem
quam in recto dicit insuper in obliquo parietem vel aliud substantivum importat.

Petes ideo quare dicantur ibi designari sola conereta accidentaliter?

R. ideo quod denominare competit solum terminis accidentalibus et non officialibus, et
nam denominatio supponit constitutionem rei.

Petes tertio quare nam sit dicta inter denominatum et denominans.

R. dictam esse quod denominatum sit ipsum coneretum accidentale
denominatum vero sit ipsum substantivum accidentalis formae et denominans
ipsa forma accidentalis. Ita album est denominatum, par vero denominans,
albedo denominans.

Capitulum Quartum

De his quae dicuntur

Hic est prior divisio ante praedicamentalis, eorum quae dicuntur, alia enim
complexiones, alia sunt complexiones dicuntur.

Quisquam est de quae dicuntur de quae praedicantur, sicut de sunt res, sicut
voces. Dei cum complexione est de complexum, ut homo albus, et
cuiusmodi orationes. Dei sunt complexione, et de in complexum, ut homo.
sensus itaque est hic praedicatorum alia est composita alia simplicia
simplex est id, petrus est homo, compositum vero est petrus est homo albus

Capitulum Quintum

De his quae sunt

tria complexiones in hoc capite posterior divisio ante praedicamentalis
secundo duae regulae ante praedicamentales tertio enumeratio praedicatorum
posterior divisio ante praedicamentalis est eorum quae sunt alia de facto
quodam dicuntur, et in nullo propositum est facto, alia in facto quidem sunt
sed nullo vero facto dicuntur, alia de facto dicuntur et sunt in facto.
Alia vero sunt in facto vero de facto dicuntur.

Quisquam est de quae sunt sunt res ipsae.

Quisquam quatuor habet membra. primum continet substantias velles
secundum accidentia singularia tertium accidentia velles.

quartum substantias singulares. itaque si substantivum in hac divisione dicitur
sumitur dei in de facto, et praedicant de suo inferiori quia sunt de suo
officialiter subiectibili inferiori enim dicitur substantivum ex superioribus, quia illi

Subiectur, alias a subiectum officiale, quia superius semper a de officia inferioris.
ut in fulco am a in fulco ingressionis ut? qualia subiecta habent oia accidentia,
ut nigredo albedo, frigus, calor, et cetera. unde sensus divisionis manifestus
patet pro omni membro subiecta utres continentur, de quod illa de fulco
accidentia. sedum am membrum continet accidentia singularia, quia illa
accidentia in fulco quidem sunt, quia sunt accidentia, de fulco vero o dicuntur,
quia subiectum nullum habent inferioris sine officiale. et sic explicatur membrum aliud.

Quid sit esse in subiecto

Item quidem paucis dictum est, quod de in fulco subiectis accidentibus competat.
verum quia in eo in uoluitur nunc accidentibus Aristoteles specialiter explicat quomodo.
Quod de de in fulco, inquit Aristoteles, quod in aliquo quidem est, ut pars
etiam potest sit ab eo, in quo in, fieri negat.

Definitum id quod est in alio officiale accidentis praedicamentale qualiter sumptum
Quod in aliquo quidem est ut pars, id quod est pars officialis sui subiecti,
ut per hoc elucidatur forma subiectalis et utam sit seorsim et eadem id in
naturaliter separari nequit a subiecto: talia sunt quantitas, qualitas, et cetera.
quae omni est pars officialis subiecti in qua sunt, sed ut quid illis ad unionem,
et quidem sic ut ab illa naturaliter separari possint.

Sic naturaliter, quia quantitas super naturaliter sine subiecto de potest ut patet
per memorabile sacramentum Eucharistiae. pro eo subiectum accidentium
uocatur subiectum ingressionis et de corpus naturale in quo oia accidentia
responderunt ad distinctionem subiecti sustentationis, qualia habent forma
subiectales quod est materia prima.

occasione cuius definitionis alii adiciunt sic aliam de Aristotele breviorem
qua facit eundem sensum quia sic se habet accidentis in subiecto in alio. id quod ad sui
naturalem existiam requirit subiectum ingressionis sine requirit recipi in subiecto
aliqua sic, ut potest naturaliter separationem ab eo ostendere, et in eo differre a
substantia quae est in se per se sine qua potest alteri ingere ut existat.

Quorum gratia o male sic adferunt octo modos existendi sine deinde in alio,
de quibus Aristoteles ait in sexto physicorum qui sunt duobus modis continentur

consunt pars totius, species utraqueque utraque forma.

Item eadem affectus in se in fine totum.

primus in quo pars officialis sine totum, sine physica sine integralis
et in toto? ita autem est in toto, caput et cetera.

Secundus est de toto totum est in oibus partibus simul sumptis uti sunt in capite,
pedibus, et manibus et cetera et sic modus in existendi significat perfectionem
totius consistens in actione oium partium.

tertius quod species est ingere et quod est inferioris in suo superiori ut autem
est in uiuente quod in animali.

Quartus est quod species est in sua specie et o superius in inferioribus: ut
autem est in hoc uiuente in animali.

Quintus est quod sunt in subiecto: utrumque quod sunt dupliciter et scilicet officialiter et
accidentaliter, ideo additum est in usu utraque quod utrumque sic modus subdividitur
in duas partes, quarum prior continet quod officialiter sunt substantiales et
posteriores accidentales.

Sextus est quod effectus dicitur esse in sua causa sic calor est in igne.

Septimus est cum modia sunt sunt sic studium anari est in divitiis.

Octavus, quo locatum est in loco et ut contentum in suo continente.

Sic homo est in scola piscis in aqua.

prio

PRIOR REGULA ante prædicamentalis

habetur ista pars quinti Capituli in qua tradit aristoteles duas regulas predicationum,
et per consequens suas assumpsit prior est hæc cum quidpiam in subiecto prædicatur
de quo de prædicato dicuntur dicuntur omni de subiecto. Hæc de quopiam
prædicari officialiter: de subiecto, de de inferiori. Ratione regulæ est, quia
superiora continentur in suis inferioribus: addo quod communiter supponitur
communiter omni inferiori.

POSTERIOR REGULA ante prædicamentalis

eorum quæ sunt diversa genera et omnia se habent ut alterum sub altero
collocatur, diversa sunt species et diversa. eorum in genus quorum alterum
sub altero collocatur. eadem est diversa nihil uetat

affigatur sic diversa inter genera singulorum prædicamentorum de una parte: et
inter genera diversi prædicamenti, de alia parte.

De communiter autem inter illa est quod genera diversi prædicamenti nullas
habere possunt species aut diversa eadem: genera autem eiusdem prædicamenti
habent speciem aliquam. diversa sunt species superius residuum rationis sui generis,
ut sunt illa genera sunt sub altero, ut animal et brutum, sunt animal et planta
ratione prioris partis erga illa cum sint singulorum prædicamentorum, non
possunt habere eandem speciem, et diversa: et patet in animal et colore.
Ratione posterioris partis erga illa cum sint eiusdem prædicamenti,
necessario habent aliquid quod in quo conveniunt in isto prædicamento,
et consequenter habent omni diversa ultimi generis: ut animal et planta
habent diversam inveniunt, corporis, et eorum

Enumeratio prædicamentorum

hæc tertia pars capituli. unum quodque eorum quæ nulla cum
completionem dicuntur, aut substantiam aut quantum, aut qualem aut ad
aliquid aut ubi aut quando quod aut situm, aut habere, aut agere
aut pati significat. hæc sunt simplicia sunt prædicamenta de eorum sunt,
videlicet substantia, quantitas, qualitas, relatio, actio, passio, ubi,
situm quod et habitus.

CAPUT SEXTUM De substantia

Substantia aliquando sumitur pro officio secundum naturam vocis: et ita sumpta tam
accidenti communis quam substantie sic novo = dicitur quatenus opposita
accidenti predicamento tali quod est ens malis et dicitur hoc novo
Substantia est ens per se existens. id est ens = substantia = personis
independens: tales sunt ens, quae in predicamento substantie collocantur.
videlicet genus, species, et cetera immutabilia unde = corpora inanimata.
Substantia = substantia accidentibus dicitur quia scilicet est substantia
accidentium: nam in dicitur unde dicitur accidentibus secundum quod naturaliter
sunt illa de adqueunt: ipsa autem quod est requirit substantiam tale dicitur
ens per se.

Unde patet si per se aliter dicitur de deo et aliter de substantia creatura.
Quia cum dicitur deus est ens per se facit hunc sensum deus est ens
independens ab omni alio ente, adeoque per se opponitur enti creato, quod est
ens a deo dependens: substantia dicitur ens per se modo supra addito.

Quid sit substantia prima et secunda.

Substantia prima est quae non est in subiecto unde de substantia ullo dicitur. Et aliter
substantia prima est quae substantiat accidentibus independenter ab omni alia secundum
substantiam singularem. ut petrus et eadem individua substantia quae est in subiecto
dicitur, unde nullum inferiorum habeant: non sit in subiecto videtur
quod personis, quia entia per se. item substantiat accidentibus independenter
ab omni alio utribus, quia generat ut sit eadem accidentia per se sunt
individua substantialibus et his mediantibus substantiis utribus? Et hoc in quod
petrus sit albus sit ut hoc sit albus.

Substantia prima ab aristotele dicitur de maximis substantiis
quod substantiat omnibus superioribus predicatis: nam ab huiusmodi
sustentatione predicatorum officialium quam accidentium dicitur
substantia prima maximis substantia.

Substantia secunda est quae de substantia quod est dicitur sed in nullo prioribus
est secundum substantiam utribus ut hoc, albus et eadem.

Substantia secunda ab aristotele dicitur minus substantia quam prima
quia substantiat paucioribus predicatis et dependenter a prima dicitur
accidentia.

Habet hoc caput aristotele celeberrima sunt sublati primis
Substantiis impossibile est quidem ceterorum remanere.

qđo s.ō vōt pā substantia sūt - sūt sōia, nec ulla prorsus
accidentia adeoq nulla prorsus praeiudicantia entia

CAPVT SEPTIMVM
DE PROPRIETATIBVS

pprietas sic sumitur pro qualicumq; attributo nam substantie
Declarante siue illud sit officiale, siue accidentale, siue sit
positivum, siue negativum.

pa p m u r a c o e d o i f u l t a e n f u l t o d e s .

competit ut subiectum tam complete, quam incomplete. potest
salutem in se habere. sic o tam datur propter, quam officia.

sta p[ro]p[ri]etas: in q[uo] sub[st]ant[ia] et d[iv]is[is]is requiritur, ut o[mn]es animas
predicantur.

of intelligence gathering and doing work.

Ratio proprietas est quod est gradus superiores tam divales, quam alii dicuntur univocis.

De inferioribus: nō petrus 350 aul, ronalis ponsitum et sic de edis.

tertia oif sulfura zoc aligd fignificare videtur. zoc aligd da substiam
lingularem.

Quarta conuenit, subiectis nihil ipsis uo contrarium. conuenit intellige p^o p^o p^o

Quarta conclusio. Quia per accidens una alteri contrariatur, ut ignis aquae, raro coloris et frigoris quæ sunt accidentia contraria.

Quinta, pulchra o videtur superare magis et minus.

Quid sit magis et minus dicitur infra.

Quid sit magis et minus dicitur infra.
 Sexta maxime proprium a substantia quod una et eadem permanens sit
 susceptiva contrariorum.

APVT OCTAVUM

De Quantitate

Quantitas v. for secundum quam aliquid dicitur quod, ut aliqua dicantur

Quantitas & sua pars sunt
Aequales ut magnitudo, & aliquis dicitur magnus Cicerone & quomodo
fieri dicuntur in aliis suis duobus.

quantitas similis in continuum et discretum.

continua in eum partes aliquas tunc eorum copulantur: talis est magnitudo
et tempus? partes singule inter se coniunguntur tunc aliquas eo
solum instanti.

Continua dividitur in permanentem et successivam.

Successiva & cui repugnat habere omnes partes simul & quoniam.

ut vocat qae in consistit in continuo fluxu ut ut una pars alteri succedet

Succedat, et nunquam una simul sit cum altera.

Permanens est cuius omnes partes simul existant: et quae aliter dicitur magnitudo a qua corpora dicuntur de longa, lata et profunda.

Permanens dividitur in lineam superficiem et corpus.

Linea est magnitudo longa punctis continuata.

Superficies est magnitudo lata lineis continuata.

Corpus est magnitudo profunda superficiebus continuata.

Quantitas diversa est cuius partes inter se nullo modo copulantur ut numerus.

Petitur quid sit quadruplas sit triplis in quantitate?

R. ad primum quod sit aliquid indivisibile continuans, aut terminans.

Quantitas.

R. ad secundum quod sit triplis videtur incoans, continuans, aut terminans.

Quid finis?

Dividitur per quantum in quantum per se et quantum per accidens.

Primum est magnitudo, numerus, et tempus quae sunt in se ipsis quantitates.

Posteriorum sunt substantia, et alia accidentia quae sunt per quantum per quantitatem.

Dividitur ideo quantum in illud quod habet positionem partium et illud quod non habet.

Prioris quod sit linea, superficies, et corpus: posterioris, numerus et tempus.

Et cum aliquid quantum consideratur habere positionem partium non est conditio eius.

Primum ut habeat partes integrales.

Secundo ut illae partes simul existant.

Tertio ut eodem distinctum occupent.

Defectu prae conditionis indivisibilia non habent positionem de se ipsis.

Tempus: defectu tertiae corporis existit innumerabili Sacramento.

Caput nonum

De proprietatibus quantitatis

Primum per modum: quantum nihil est contrarium intelligi legem et per se quod per accidens.

Linea nigra contrariatur lineae albae item parum minus contrariatur magno.

Ista in se sunt leges contrariae, quae contrarietas legum non reperitur in

predicamento qualitatis.

Secundo quod magis aut minus de eo competit: intelligitur legem et per se de quantitate.

Non recipit gradum intentionis vel emissionis quae specialiter repugnat

quantitati, quia secundum quod habere partes de tres partes intensio autem fit in

eodem parte subiecti.

Tertio maxime proprium est quantitati aequalitas vel inaequalitas: deo proprium

officium quantitatis est facere in nobis aequalitatem et inaequalitatem.

Aligualitas est relatio inter quantitates mensuratas orta ex eo quod neutra alteram
excedat: talis est inter duas lineas pedales inaequalitas est relatio inter quantitates
mensuratas orta ex eo quod una alteram excedat: talis est inter duas lineas
quarum una est pedalis, altera bipedalis.

Quantitas commensurata est quae mensuratur eadem specie mensura in infinita
maxime propria.

Mensura infinita est triplex: magnitudo scilicet, longa, quae mensurantur lineis
magnitudo lata quae mensurantur superficiibus, et magnitudo profunda quae
mensurantur corpora.

perro haec mensura dicuntur infinitae, quia non exprimuntur sub certo
numero partium sunt sub determinata aliqua extensione, sicut scilicet
ex prima mensura infinita ut ulna.

petes quid sit mensura?

R. est aliquid primum quod applicatione sui aptum est notificare extensionem
alterius: ut ulna.

mensura primum est quod nihil potest addi illi vel detrahi. Deinde dicitur
consistere in indivisibili est quasi mensura eadem partibus, debet enim
extensa, sed quia illius extensio est continuo invariabilis, sicut si quis
possit fingit additur vel tollatur ab eo.

Capitulum decimum De his quae dicuntur ad aliquid

si autem ad aliquid relatum, est appositum, et simile, et synonymum
Deinde significantia valent ac id, quod aliud referunt.
Correlativa est quae recipit ad se invicem referantur ut pater et filius.
ut autem aliquid ad aliud referatur interveniunt quatuor:
primum est relatum, secundo fundamentum quod est subiectum relationis tertio terminus qui est
ad quod refertur fundamentum per relationem: quarto ratio fundandi.
Quae est conditio requisita ex parte fundamenti relationis. Quinto ratio
terminandi quae est conditio requisita ex parte termini. Nam cum pater
refertur ad filium relatum est paternitas, fundamentum est homo ille qui
est pater: terminus est filius ratio fundandi est ratio activa patris: et ratio
terminandi est ratio passiva filii. adfert Aristoteles duas definitiones relationis
quarum prior est haec, quae prior vocatur, est quia priori loco traditur, sed quia
datur ex mente priorum, hoc est ex antiquorum philosophorum qui
Aristotelem praecesserunt comprehendens qualiter omnia relationia tam
transcendentia quam praedicamentalia inter quae sunt istae illi
distinguantur etiam haec definitio talis

¶ Est ad aliquod quod id quod est aliorum est aut ad aliud aliquo modo
dicuntur.

Definitum fit volatium in eo: quod definiti fit entia quae id quod fit,
quod quae propter notitiam quam dicunt aliorum id id referri ad aliud
scilicet ad suum correlatum ex proffum in genitino casu dicuntur: ut pater
dicitur id filii pater aut ad aliud aliquo alio modo dicuntur id aut
Referuntur ad suum correlatum in sui casu quam genitino ex proffum:
ut simile & simili simile.

posterior definitio est talis ea sit ad aliquid quorum est idem quod est aliqd
aliquo modo se habere.

Definitum est sola relativa praedicamentalia, quorum est idem obiectum
id est, quorum tota officia sunt ad aliud referri et per eos excluduntur.
Relativa transcendentalia quae sunt praeter relationem sicut omnia
absoluta, ut obiectum, vel subiectum.

De proprietatibus relationis

pa contrarietas in grego quaerit ad aliqd. D^o inter relativa quaedam reperiri
Contraria: ut ventus et nubium. connotat gae p^oprietas solis relativi transcendentia
libus, o in oibus, ga o duplo, et dimidio.

seta videtur in quae fr ad aliquot gradus fuisse exo ut magis et minus cubia

Dicuntur. communiter & expressius solis transcendentalibus relatiuis & in illis qm &
Diplo, paruo: magno & eda -
tertia urfa, quae fit ad aliquid ad ea dicuntur, quae conuertuntur urfa. & oia
relatiua cum praedicamentalia, quam transcendentalia referuntur ad suum
correlatiuum seu principium seu aequivalenti nomine & proffum, quod
magis refertur ad ipsum: ut ex omni? relatiuum et correlatiuum & exproco
do mutuo praedicantur. Ita dicitur, gocurs & geri ferunt, gerus & perui
gerus, ut am legitime referatur relatiuum, debet referri ad suum trum
ad equatum et exproffum uoce relatiua. defectu pra conditionis, ala &
beno referuntur ad anam dicendo, ala est unis ala, ga unis & a tras ad agty
ala, nam om pifos habent galas, ut ergo in similibus exprimatur tras
ad equatus debet fingi nomen ab ipso relatiue ut al ala alatum, & sic
de ceteris et tunc dicitur, ala & alati ala, et alatum & ala alatum.

Deferitur g^oda conditionis, 7° caput 7° bene deferitur ad aal, g^oa aal 7° tras
8° solatimus, sed ab solutus, cui proinde debet similiter 7° ingi tras
■ solatimus ab illo dominatus, 7° caputatum, ut dicatur, caput 7°
caputatum caputatum, 7° caputatum caputatum. De g^oda 7° ad
A lig^o 7° simul naa 7° videntur.

Et simul nata est conuerti offendi eorū, sic ut neutrum sit eā
Alterius: offendi eorū, et illatio epistola illius et epistola alterius:
Conuerti autē dōndi eorū, et duoque priam se mutuo inferre, quā
inferre mutuum epistolam: ita pater filius se mutuo inferunt:
nam si pater est, filius est, si filius est pater est.
Si ergo modo neutrum sit eā alterius, quā tunc dōndi simul nata
Quā eā est prior effectu.

Atque modo neutrum fir-
 ma eam & prior affectu. eam alterius, quia tunc o sunt formulae

Quarta Relativa fit simul cognitione. De o potest ut quis in particulari
gane relationem cognoscere conuenire fundamento, nisi in gnoscatur in
in particulari. CAUSAE FUNDAMENTUM

Capvt duodecimum
de Qualitate

Qualitas d'finitur fca qua qualis qdani dicuntur: talis e albedo, p qm pcc e
dicitur albug.

Substantia et reliqua predicamenta accidentium — quibus substantia d. denominatur
praecipue quale, sed quod vel volatum vel agens et cetera: unde quale est
generatur fructibus quam sumpserit propter quod et pro solo concreto eius
predicamenti. apud in propter quod sumptibus habet pro concreto etiam
accidentium predicamentorum qualitas quatuor habet species.

per se salubris et dyspositio. Secunda naturalis et moralis et utilitas.
Tercia probabilis qualitas et passio. quarta figura et forma.

habiles & qualitates permanentes sumuntur in generis suble p^r quantumlibet
indistinctum p^r compositum ad facile operandum ut scia et coa.

De positis & qualitatibus de natura sua facile mobilis = facto facili nihilominus
operandum, ut = pinis.

Naturalis est qualitas a natura ingenerata, per quam pulchrum est aptum ad aliquid faciendum
respirandum conservandum, vel ad respirandum aliquid quod sit eius perfectio
ut inquit, et intellectus.

ne alii in Boëllital 5 qualitas a nāa infirmitate debilis ut facile possit impediri,
ne in alium ag dat: ut possit infirma et notitia = scire. de alul

evellige wijzen om te naalen nimm er in oscillatorem.

ita e qua factum uel dictum naturaliter potens uel impotens ad operandum?
ut per uisum in imagine, et sensu.

Scdē in qua cultum ad Deum potest esse impotens ad volūtatem corrumpendi
ut durities in ferro, mollescit in cōra.

tertia a qua saltum redditur potens vel impotens ad recipiendum
suam perfectionem ut p^oa qua quis ē facile sanabilis et p^oa qua quis ē
difficulter sanabilis.

paribilis qualitas qualitas realis sensibilis firmiter inherens subiecto, et
alio ordinata ut albedo in eadem dicitur paribilis qualitas, quia generat passionem
in sensu, ut frigus generat passionem in tactu amaritudo in gustu generat
passionem in sensu et reductione aliquid in sensu cum eius alteratione
qua est aliud quam motus ad qualitatem sensibilem.

passio qualitas realis sensibilis alio ordinata nec firmiter subiecto — generat et
pallor ex subiecto motu rubor ex uide eundem.

Dicitur passio quia alba subiectum dicitur absolute pallidum ut si sit
aliquid passum ut de palusse: unde arguitur negat passionem de qualitatibus et
predicam in quale? quod intelligi debet de absoluta et perfecta predicatione
alias est falsum.

Sic in utroque definitur qualitas realis ad excludendam quartam speciem,
figuram scilicet et formam quia tunc est modalis qualitas.

addidi alio ordinata ut excludat quod pertinet ad eandem speciem quae ad
actionem ordinatur sicut et multa alia quae sunt in praesentia speciei.

Sic dicitur sensibilis id est aliquo sensu et rationem perceptibilem, ut
excludat ea quae ponuntur in praesentia et sola specie, quia non est necesse ea esse aliquo
sensu et rationem perceptibilia. et dictum.

Collige passiones ad hanc speciem et pertine, nisi ratione qualitatum
sensibilium, quae simul cum ipsis nascuntur in corpore, ut calor et iracundia,
frigus et motus.

Nota quod si dicimus qualitates paribiles dicitur ex eo quod generant
passionem — sensu, aliquas tamen dicitur etiam, quia scilicet efficiunt
passionem ut calor, quia est eadem passio id est combustionis in ligno et
qualiter est eadem confusum sic eadem passionem quia continetur in quodam pati:
alia dicuntur paribiles qualitates quia sunt effectus passionis, ut eundem
Rubescit ex uide eundem.

Dicit ergo Aristoteles dicitur praecise aliquid paribilem qualitatem quasi efficiat
passionem in sensu, atque tunc quia non est motus dicitur pati quia habet
dulcedinem, non ignis, quia habet calorem: sed ex eo dicitur de paribiles
qualitates, quia subsunt eadem passionis vel effectus. scilicet

scilicet est qualitas resultans ex positione partium uti quantitas: ut forma in
ligno et lapide. Describitur autem a figura quod forma est formam effigiem utrum
naturam, figura vero in naturam et maxime artificialium significat:
quae sunt uerum.

Videntur suam praeter dicitur de figuram.

Ad hanc speciem connotat Aristo volubilitatem et curvilitatem quae sunt in his
 figurarum. Deinde subiungit raram, densam, asperum et levissimum.
 Qualitates sunt pertinent ad situm quia significat positiones partium.
 Rarum dicitur si cuius partes a se mutuo magis distant ut spongia.
 Densum si cuius partes minime a se invicem distant quia habet
 partes maxime connexas et confusas ut lapis.
 Asperum si cuius partes inaequaliter existunt ut terra.
 Levissimum si cuius partes equaliter existunt.

CAPUT Tredecimum de de proprietatibus Qualitatis

Prima proprietas contrarietas in qualitate ut videtur. Si, qualitates sunt inter se
 contrariae ut calor et frigus et similes. Quae contrarietas est logica et non
 dico si sit quia per se qualitates conveniunt ad contrarias etiam uno sunt substantiae
 quibus et eadem sunt contrariantur quia qualitatibus. non videntur autem qualitates
 contrariae nisi per se in parte ut in iustitia et in iniustitia. Sed per se et impossibile
 videtur in terra calor et frigus in qua volubilitas et curvilitas.
 Secunda qualia gradus suscipiunt ut magis minusve dicuntur. ut qualitates
 suscipiunt gradus intentionis et remissionis rarum enim nunc dicitur ut
 paulatim perficiantur et deversent.
 Intentio est cum dicitur hominem et maiorem radicatio in subiecto sicut est perfectio
 participatio sicut in subiecto. ut calor dicitur intendere cum perfectius
 participatur. ab eo vel ligno rariorem talis intentionis qualitatibus sit quod ipsa
 Qualia recipiant magis et minus propter dici potest unum lignum esse
 magis vel minus calidum quam alterum.
 Quarta species nullae qualitates intenduntur aut remittuntur de quod illae
 Qualitates sunt modi quantitatis quae sunt incapaces intentionis et remissionis.
 In tertia species, calor, et frigus. in secunda gradus et contritas in parte ut habet.
 tertia similia, dissimilia per se qualitates dicuntur. ut sola qualitates
 sunt fundamentum et ratio eorum corpora sunt similia: sic duo homines albi per
 albedinem dicuntur similes si unus sit albus et alter niger dissimiles dicuntur.

CAPUT decimum quartum de sex ultimis praedicamentis

Actio est per quam a quo quidpiam dicitur agere ut calor factio per quam magis calofacit
 passio est per quam a quo quidpiam dicitur pati. ut calor factio quia homo calofacit alique
 eius modi calofactio prout est ab igne dicitur calofactio activa et prout videtur
 quia homo calofactio passiva.
 Prima proprietas actionis et passionis: suscipit ipsum agere pati contrarietatem
 dicitur actio actioni et passio passioni contraria: actiones contrariae sunt
 calofactio et frigidifactio activa, passionis contrariae sunt calofactio et frigidifactio passiva.

Sed actiones et passionis intenduntur et nominantur: datur enim calofactio altera
perfectior et imperfectior.

Nota in quod quodammodo proprietates conveniant actioni et passioni nam qualitatem,
et o modo sui.

Ubi est presentia ubi in ecclesia.

Quod est presentia ubi in tempore. ut quotidiana duratio petri
sit est certa positio partium in loco ut statio.

habitus est vestitus vel ornamenti ad corpus applicatio est elamidamentum

Capitulum decimum quintum de oppositis

Hoc est tertium pars quinti libri quod dicitur post predicamenta.

Repugnantia in eo est quod non possunt simul eodem modo. Dividuntur in opposita
et disparata.

opposita sunt quae precise repugnant ut calor et frigus, et eadem.

quae precise repugnant quae sic repugnant ut neutrum illorum aliquid vel magis
repugnat eodem repugnandi modo sic repugnant calor et frigus quorum neutrum
aliquid vel magis repugnat eodem repugnandi modo.

Quod eodem repugnandi modo quia calor alio modo magis repugnat ~~et~~ calidius quam
frigori.

modi repugnandi principales sunt quatuor videlicet scilicet contrariae primativae et contradictoriae.

probat quod sufficientia divisionis: omnis oppositio est inter ens, et ens, vel inter ens,
et non ens, si primum, vel ista entia sunt respectiva et sic relatiue opposita vel sunt

absoluta, et sic contrariae oppositae, si vero secundum vel illud non ens est quod primativum

scilicet negatio entis apti modi subiecto capaci, et quod sunt opposita

primativum vel non ens est quod inere negativum et sic sunt opposita contradictoriae.

De relatiue oppositis

relatiue opposita sunt quae ipso quod sunt aliorum dicuntur aut quomodo libet

aliter ~~et~~ hoc. hoc definitio coincidit cum definitione relatiue oppositorum supradictarum

recepto quod hoc loco agit Aristoteles de relatiue quatenus sunt opposita non autem

quatenus sunt entia predicamentalia

De Contrariis

Contraria sunt quodammodo reales oppositae, quae sub eodem genere maxime distant

et ab eodem subiecto sed mutuo se ~~ex~~ pellunt ut calor et frigus.

quod definitio sunt quodammodo reales: unde ab hac definitione excluduntur quodammodo reales

modales, quae proprie sunt quodammodo, sed modi quodammodo: ut velutina: similiter

excluduntur primativae, et contradictoriae: debent autem esse sub eodem genere

ut albedo et nigredo sub colore vel sub gradibus contrariis ut iustitia sub

virtute et iniustitia sub vicio vel de ipso contraria genera ut virtus et vicius

Vnde sic p̄ q̄ intelligitur tam q̄ prop̄rium quam remotum.
preter quo modo sint intelligenda hæc axiomata philosophorum unum uni
est contrarium :

R. sic est intelligendum quod unum uni sit ad æquale in vigore
contrarium? q̄a nihil repugnat uni plura contrariari in æquale vig
liberalitati contrariatur avaritia et prodigalitas.
ut hæc verba se mutuo foaliter repellant intelligantur nota duobus modis
foam a fulto repellit: effectius scilicet et foaliter. repellitur foam effectius
cum agens producit foam illi contrariam in fulto: ut frigus repellitur
effectius ab igne producente calorem.
tunc foam repellitur foaliter q̄d contraria in fulto producta: si ipsa sunt
in unitate aliam repellit.

Sic calor et frigus ut quatuor o repellunt se mutuo ab eodem fulto,
ut uidere o in aqua tepida.

R. quo ad gradus intensos o compati simul sed excludere se mutuo?
In aqua sufficit.

Contraria subdici duntur in immediata et mediata.
Contraria immediata sūt quæ nullum habent medium et quorum unum
necessario in fulto: ut sanitas et ægrotudo cu aalis par et impar
in numeri.

Contraria mediata sūt quæ habent medium, et quorum alterum o
in necessario fulto capaci: ut albedo et nigredo inter quæ mediāt
alii colores.

triplex o medium inter contraria.

Primum p̄ participationem utriusq̄ contrarii: et sic inter frigus et
calorem mediat tepiditas. Scdm p̄ negationem utriusq̄ contrarii
sic incontinentia infantis o medium inter salutem temperantiam
et intemperantiam.

Tertium iuxta estimationem moralem quo modo liberalitas o quid
medium inter avaritiam et prodigalitatem.

De privatione oppositis

Privantia sūt habitus et eius privatio ut usus et egestas.

Salus sic late sanatur scilicet p̄v̄o de q̄ saltem potest in fulto sūt
q̄tus sūt saluta sūt sūt accidens.

Privatio o egestas foam deest in fulto apto tam recipere loco et
tempore deest.

Dicitur foam dubitatur q̄ saltem p̄v̄o o dicitur privatum foam sibi indubitat?
Lapis o o bono dicitur privatus usu.

Dicitur o o loco et tempore deest q̄a q̄o o dicitur egestas quamvis

oculos o galeat — dorso: nec ante nonum diem capulus potest dici cæcus.
 Nota quod doctrina philosophi quam tradit cap. sequenti scilicet a
 privatione ad habitum o dari cognoscitur, ut sit una intelligi debet
 de for. ad quorum susceptionem o potest naturaliter disponi saltem qualis e
 usque in god. et in aali: in aliis in qualis e luc. in aali, virtus in aali
 ista doctrina suscipi o potest: nam et ista for. dependentur, possunt
 in naturaliter renouari o quidem eodem numero sed pro

De contradictoriis

Contradictoria sunt opposita quae nullo modo habent medium, ut god et o god.
 dicuntur magis opposita quia opponuntur sicut ens et o ens, nec alia sunt opposita nisi
 quæ unus virtute includunt contradictoria alii:
 Nota 2o inter contradictoria nullum oino dari medium, nec affirmationis nec
 negationis: dicitur nullam oio non dari, de qua potest utrumque contradictorium
 affirmari vel negari, sicut utrumque ista existat sicut o et o p hoc differt a
 contrariis immediatis ut privativis, quia illa habent medium negationis. dicitur quo
 utrumque negari potest: utrumque ergo neg. o sanus neg. o aeger, neg. indens,
 neg. cæcus.
 Nota 3o contradictoria de hac parte potissimum ab aliis differre, quod magis
 negatio sit utilis et ostendatur, præterquam ad formam negatam: dicitur de
 quavis re, que o, et o decepto god: in aliis ut oppositis negatio inclusa
 determinata solum ostenditur ad aliqd certum: ut habens includit
 ut sit o dem negationis patris, o in qualom i ta ut filius sit idem ad egrate
 ac o pater, sed ita quod determinatum quod o pater: eodem modo album
 includit negationem nigredinis? o o in idem album, ac non nigrum,
 in genere, sed solum tale non nigrum. similiter. tenebre
 includunt negationem lucis o sit in quod tenebre
 sint de quod o luc in quod

Proprietates Contrariorum

Proprietates

bonum malo contrarium o ac malum interdum bono ^{interdum malo} si quid contrariatur
 bonum illud necessario malum o sed malo contrariatur potest o et
 bonum et malum: ita liberalitas quæ bona contrariatur avaritia
 cui omni contrariatur prodigalitas. vas purius purius o quia nua nuda
 parca bonorum noluit ea inter se pugnare et se mutuo repellere,

Quod fieri debent si bona sunt inter se contraria.

Ratio posterioris partis est, quia in moralibus proceditur a bono dupliciter scilicet per excessum, et per defectum, ac proinde ipsa extrema vitiosa pugnant et inter se, et cum bono, et sic malum habet pro contrario et bonum et malum, pro quo —

Nota per bonum, sive virtutem moralem esse in medio duorum extremorum vitiorum: unde illud vulgare dictum in medio stat virtus. — ut liberalitas stat in medio duorum vitiorum scilicet prodigalitatis et avaritiae quae dicuntur duo extrema vitiosa, eoque procedunt a virtute media per excessum et defectum prodigalitas per excessum avaritia vero per defectum.

Nota secundo quod ipsa virtus media contrariatur utriusque istius extremi et quia super vitio sibi opposito, ut liberalitas contrariatur utrumque prodigalitati et avaritiae sed cum illi liberalitati quae directe oppositur prodigalitati: extrema vero vitiosa contrariantur inter se, et cum medio.

Nota tertio illa omnia contrariari inter se eodem modo, nam aliqua contrariantur primario et gratia sui, alia autem secundario et gratia alterius. liberalitas illi liberalitati. id est extrema ipsa vitiosa inter se, ut prodigalitas, et avaritia.

Secundo vero virtus media contrariatur ipsis extremis vitiosis, ut liberalitas prodigalitati et avaritiae. Autem contrariatur illis quia illi liberalitatis, sub qua continentur ipsa extrema vitiosa, et cui per se contrariatur liberalitas: item simpliciter ipsa extrema vitiosa. Autem secundario contrariantur virtuti mediae, ut prodigalitas et avaritia liberalitati scilicet ratione liberalitatis sub qua continentur et quae per se contrariatur liberalitati.

Modi prioris

hoc est modi quibus unum dicitur altero prius quatuor contentis ac utrum

Tempore natura prius ordinis die et honore
primus est quo quid dicitur altero prius tempore: ut petrus natus anno praeterito priores tempore joannem nato hoc anno.

Secundus est quo quid est prius natura sicca et natura prior effectu.

Tertius quo quid est prius ordine: ut exordium est prius narratione.

Quartus quo quid est prius honore ut rex prior est subditis.

Modi posterioris et simul

Tot sunt modi posterioris et simul sunt modi quibus aliquid dicitur altero posteriori, id est simul cum ipso quod sunt modi prioris, ac proinde ex dictis facile illos dare.

Modi habendi

Modi habendi sunt octo.

primus est quo quis habet qualitatem — et peram.

Secundus quo quis habet quantitatem, ut eandem magnitudinem.

Tertius quo quis habet uestem, ut clamidem.

Quartus quo unus habet partes ut petrus habet manum et eam.

Quintus quo pars habet sibi aliquid adiacens, ut digitus anulus.

Sextus quo continens habet contentum ut poculum habet aquam.

Septimus quo possidens habet rem possidendam ut petrus domum.

Octavus quo quis habeat ut omni habeatur ut uir mulierem.

FINIS Textus

ANNO 1688

AN RECTE DEFINIERIT ARISTES
vniuoca, egiuoca, et denominatiua

Conclusio
prima

Definitio assignata supra sunt bona
 probatur sufficienter auctoritate aristoteli et omnium dialecticorum consensu et oblationum solutione.
 Ques pro 2da definitione debet ad uniuersum quod dicitur pro ut sumitur de aristotele quinto
 metaphysice tractu octauo: ergo equiuoca possunt defini.

R. 2da 2da consequens equiuoca possunt defini. materialiter primo intentionaliter secundum primum
 rationis. Unde quod quod immediate significat concedo: sed intentionaliter pro ut
 induunt primum intentionem qua constituuntur in equiuocorum nego: nam hoc modo
 sunt uniuoca: siquidem equiuocatio est quaedam pro ut primum intentionis quod equaliter
 participatur ab eis et illis equiuocis, ut ednis, os et eda - ra suorum significatorum
 se habent equiuocum primum ad primum intentionem in eis equiuocationis uniuoca.
 Inferes ergo o definiuntur equiuoca.

probatur si definiuntur debent defini. ut sumuntur formaliter sed ut sic sit uniuoca ergo
 Equiuoca o definiuntur sed uniuoca.

R. nego illationem, ad probandum 2da consequens definiuntur ut uniuoca si sunt
 significat rationem competentem equiuocis, sic concedo: si ei ut significat quod ratio
 uniuocorum debet explicari in supra dicta definitione nego: quia potius sic definiuntur
 et applicatur ratio secundum intentionem equiuocorum pro ut tribuntur eis quod accidentaliter
 conueniunt ad uniuoca in eadem primum intentione equiuocorum.

obest 2da nomines equiuocum utre o ad unum nomen eodem, sed potius plura ergo male.
 Dicitur quorum nomines eodem.

probatur audiens nomines constituitur in talis per significationem sed plures sunt
 significationes nominis equiuoci ergo eum significat immediate ergo plura
 nomina.

R. nego audiens ad probandum dico quod ad multiplicationem conueniendi o sufficiat
 pluralitas primum quod quod habet plures artes dicitur 2da unus artifex, et ratio
 quod conueniunt significat primum conueniendi solum et de modo significandi supponit
 pro illo. unde ad eius multiplicationem debet quod multiplicari solum ut
 plures ostendit 3da Thomas per partem quod est 20 articulo tertio.

Non obstat in praesenti quod significationes nominis equiuoci sunt oppositae quia o
 Repugnat unam naturam simul affici a foris oppositis ut patet in columna quod un
 duorum 2da simul dextra et sinistra cum igitur significationes sunt formae
 accidentales bene possunt esse o oppositae competere eidem naturae.

obest tertio denominationum sunt uniuoca
 ergo male definiuntur defini. duos ab uniuocis.

R. ad audiens quod primum pro ut subiectibilibus formaliter o ad unum nomen dextra et si
 intentionem: ista materialiter conueniunt in eadem natura, pro denominatione formaliter
 conueniunt talia o sit uniuoca, ut contra et ista intentiones o non sunt
 denominationum in ordine ad primum denominationem a qua nominis
 appellationem recipit ad unum uniuocum quod habet in ordine ad plura
 inferiora in quibus equaliter inueniuntur.

Quaestio secunda

In quo consistat essentia praedicamenti.
 praedicamentum nunc usurpatur alogis quod in significat idem quod
 praedicatum, et ita uidetur sumptum a Verro et Teste 5da Thomas

opusculo de nona quæstione de eorum hanc predicationem fuerat et ad de predicamento
accidentali. de de predicato.

et de acceptationibus omnis ceteris usurpatur pro generali quod dicitur in
de eam. suprema gratia predicationem. de quibus per se infra pro resolutione
quæstionis.

Nota. Prædictum predicationem, de modo quo supra dictum est de uel de intentionem
Quoddam accidentale ratio aliquid includens de materiali aliquid de formali unde
ad quæstionem.

Conclusio prima

predicationem de serie per se coordinatio predicabilium sub uno supposito
græ in qua superiora de quibus inferioribus quidditatem predicantur.

hoc est de uniuscuiusque philosophorum quæ præinde probatione indiget.

Nota. Et quod si quis huius coordinationis sit, ut cum verum ratio præ oculis
haberi possit, sunt omni predicationem sedes et quasi classes seu receptacula
cum verum de quibus consequenter fieri possant predicationes veræ et
necessariæ, falsa autem sunt.

Conclusio secunda.

predicationem fundamentaliter per se promali dicit ipsa predicabilia ordinata
inter se, formaliter uero dicit relationem rationis et per se intentionem consequenter
passivam coordinationem quousmodi predicabilium. ita est Thomæ.

præter per predicationem de partiale obitum logica ergo formaliter de eis rationis
et consequenter de per se intentionis logicalis.

Ad idem constat et etiam patet: particulare omni obitum eorum rationis cum totali
de in eo logica de per se intentionis se extendens ad omnes ut dictum est.

præter per se quousmodi considerat predicationem per se de reale hoc omni de unius
metaphysicis, de solum quatenus induit per se intentionem logicam ergo
pro formali de relatione rationis et per se intentionis.

obes omni relatione habet aliquam formam, sed predicationem ut sic per se
habet aliquam formam ergo ut sic de relatione.

Si respondetur tunc quousmodi relationis de predicabilia inter se ordinata
sunt quousmodi per se, per se ad quousmodi.

contra de quod de hoc signatur predicationem de eis præcedens sed hoc est falsum
cum sit vere impossibile, sit obitum quousmodi tractatus ergo et eam.

præter per se nota nam colligeret ex omnibus relationibus omnium predicabilium
Quasi aggregatum de illis sine ordine.

R. nōdo minorem ad probationem R. illi bene de responsum fide quod dictum est
hanc intelligatur: omni comparatur illa per se intentionis ad predicabilia
ordinata per se intentionem operationem quatenus sunt predicata sunt.

sunt unde predicata sed illa simpliciter sine affirmatio aut negatione
quatenus collectum ordinata sunt inter se in linea predicationem

per modum inferiorum et superiorum sub uno supposito quousmodi unde
tunc quousmodi relationis de per se solum in quousmodi, sed etiam predicabilia

ordinata in uetula linea.

QUESTIO TERTIA

Ex quibus per se coalescere debeat Linea predicamentalis.

pro maiore intelligentia tituli notandum aliquid per se dicitur poni in predicamento
nihil aliud esse quam poni in dicta linea quod patet in serie predicamentorum
Substantia quae completur his quinque predicamentis.

Substantia corpus vivens aeternum habet etiam praeter hoc predicamentum duo latera
Quibus utrumque coniungitur, quae constant duos oppositos per quos dividuntur quae in se
Quae sunt in eodem predicamento, ut corporeum aeternum sensibile rationale
Quae correspondent opposita et haec duo dicuntur poni lateraliter in predicamento.
Alia denique sunt quae aliquo modo pertinent et componunt illud quod
directe ponitur in predicamento, ut partes integrales quae per manus et cetera
et illa dicuntur reducere poni in predicamento, quo praenotato

Conclusio prima

Sola entia ^{universalia} realia completur, et in completa ponuntur per se in predicamento
ut proinde se eo regulant entia rationis, et quaecumque incompletur et completa
entia realia quae nullam involunt contradictionem, et quod potest a parte ubi
existere ut homo, entia incompleta et entia unius naturae, id est quod constat
partibus pertinentibus ad diversa predicamenta.
probat conclusio ratione deducta generali et definita posita.
predicamentum est series suae coordinationis praedicabilium inter se. Ita ut illa
sint facta simpliciter, sed sola praedicta entia sunt facta simpliciter praedicabilia
etiam opposita: ergo illa sola constituunt predicamentum.

Conclusio secunda

Quia ponuntur in predicamento tamquam basis et fundamentum praedicabilium
probatur inducitur ut substantia et ens reale per se completum et incompleta
substantia omnia quae praedicata sunt substantialis quibus per se subiicitur ut patet
in petro, ergo ponitur in predicamento.
Nota quod illa quae ponuntur lateraliter vel reducere reducuntur ad praedicamentum
primum quibus sunt proprium dicitur quae reducuntur ad praedicamentum
eandem rationem cuius diximus supra poni a latere.
Sed quibus sunt partes officiales suae integrales quae reducuntur ad
predicamentum sui totius. Tertiis sunt entia possibilis quae reducuntur
ad categoriam entium in actu. Quartis sunt principia et cetera
qui spectant ad praedicamentum rationum, et principiorum ad illa.
Quintis sunt motus et cetera pertinentes ad praedicamentum
sui totius.

Sexti primum et notandum quod adducuntur ad predicamentum sextum, quorum est eorum.

obes pro predicabilia sunt entia rationis solum de se ipsis ut dictum est supra.

Sed illa ponuntur in predicamento ergo entia rationis ponuntur.

probat minor predicamentum in se series predicabilium.

R. quando minorem ad probationem et gratia et species sumi dupliciter ut super dictum est, scilicet pronas denominationis et pro se ipsis seu pro se ipsis intentionibus denominationibus: pro modo constituentur per se secundum predicamentalem et per se modo.

obes secundum et per se ipsis cap de pro ubi statuitur predicamentum substantie pro gre unione ponit corpus actum, et pro gre solum et demonum: actusque ergo de mente eius complura substantia ponuntur in predicamento per se.

Coia patet: gratia enim sunt subalterna sunt infima conficiunt predicamentum.

Confirmatur: et quod loco definiti constituitur definitum ut loco solum actus rationis, loco actus unionis constitutionem sed definitio est quod complerem ergo et est.

R. idem per se ipsis posuisse complere a loco simplicium et quod putaret illa

constituitur per se predicamenta sed tamen est solum vel maioris replicationis gratia

vel quia non agnoscit gratia simplicia ad eam.

Ad confirmationem et. andens est falsum videtur. ut enim semper et loco

definitum ponere definitum sed in aliquibus tamen casibus: quod proinde est licetum

quod presentem cum in res est ponantur in predicamento quomodo enim sed tamen

pro gre solum et species, quia sunt entia incompleta quibus modi est definitum

qua proinde est potest contineri modum predicamentalem nam generis et animalis

suo definito quod in rei veritate est in complerem solum se est in complerem

que ad modum significandi quomodum significandi maxime spectant ad aliter.

obes tertio partes physica tam substantiales quam integrantes possunt poni

in predicamento substantia sed illa sunt entia incompleta ergo incompleta

ponuntur in predicamento.

probat maior pro parte nam in partibus substantie sunt sua gratia et species sicut in

substantia totali: partialis sunt substantia tam bene dividitur in corporalem et incorporealem

et substantia totalis, ergo sicut coalescit predicamentum ex quibus et species

substantia totalis ita et substantia partialis.

probat tamen pro parte aliqua partes integrantes sunt eiusdem rationis cum substantia

totali: idem dicuntur homogenei sunt substantie completae divisionem:

ergo possunt poni in predicamento.

Andens patet magna divisa in partes quae separatae a toto sunt complete et

interdependentes ab illis.

R. quando andens proutque parte: ad probationem per parte. Disgo andens in partibus

possunt intelligi gratia et species, quae formaliter et proprie sunt talia: ergo similitudinarie

et improprie translat: itaque partes in eis concipiuntur quasi abstractae, a

partibus singularibus, in quo habent similitudinem aliquam generis et species?

quod tamen gratia et species formaliter de modo quo concipiuntur sunt entia completae

partes tamen solum se est possunt concipi, nisi ut substantie incomplete

ideoque non pugnat cum una gratia et spiritus specialiter et consequenter constituitur
per se predicamentum.

ad probationem secundae partis nego etiam, quoniam in toto retinetur rationem partium
in illo, a quo dependent ut fit, et consequenter in completum modum offendi;
sed de ipso quo fit separata a toto, sunt quaedam tota et completa substantia, quae
proinde possunt constituere predicamentum.

obes quarto contra ultimam conclusionem. indua propter quod est predicabilia:
ergo o constituunt predicamentum.

etiam patet de predicamento definitio et ostendens de cap. de sp. d.
confirmatur per de porphyrio ostendens tres gradus clauduntur predicamentum et
supremum gradus et sp. d. atomam.

confirmatur per indua o possunt coordinari in rationem superiorum et inferiorum:
ergo o possunt poni in predicamento.

ostendens praeur coordinare aliqua et simul illa ordinate disponere: sed indua negantur

sic ordinate disponi cum ratione porphyrio sint infinita: ergo et eadem.

Ad negando etiam cum in indua sint plura et bases omnium predicabilium quod

sufficiens ut ponantur per se in predicamento, per quod patet quod ad primam

confirmationem de porphyrio, quod induum o predicabile per bases predicabilem.

ideoque pro de remissis o quidem lineae sed predicatorum illius, quod supremum,

et in finem sp. d. assignat.

Ad secundam confirmationem ad negando ostendens quamvis in sint infinita et nihilominus

coordinabilia inter se o quidem ut infinita et sed ut parti expant de

predicamentis officialibus gradus sub ieruntur in dicta linea quod o illis eod. sunt

sint finita, sunt infinita.

Quaestio quarta.

An accidentia ponantur in predicamento in concreto vel in abstracto

Suppono substantias poni in predicamento in concreto, et o in abstracto, quia

in abstracto o sunt entia completa, sed significantur ut partes.

Respondet igitur difficultas de accidentibus. pro quo

Conclusio

concreta accidentium videlicet a predicamentis: quia proinde sunt

ordinanda solum nominibus abstractis specialiter et per se ita per Thomam de ente

et substantia cap. 7. in fine et respondet contra rationem de toto.

praeur per pro parte: concreta accidentium sunt entia per accidens: ergo

o constituunt per se predicamenta eorundem.

etiam patet de quibus praecedenti: ostendens per Arist. 7. metaph. textu 25.

et praeur: nam de unione accidentis cum substantia o subsistat una aliqua

natura, cum sint res diversi gradus: sed concreta constata de accidentibus et

substantia, ut patet: ergo.

Hanc conclusionem omnes probant per arguta gradus probavimus diff. 4

tractatus porphyriani. Quia per solum secundam intentionem in concreto

de definitum gradus.

praeur per per auctoritate Arist. tertio top. cap. 1. ubi de est iustitiam

et ingratum id est in predicamento amittitur.

obes per de Arist. hoc cap. ubi videtur predicamenta accidentium

et in concreto. Nam per top. cap. 7. idem utrumque translationem

Enumerat oia rerum gra in concreto, dicitur, Sedem poni album sub colorato,
ut spem pulchro: ergo ex mente Aristi concreta p se constituunt
predicamenta accidentium.

Aristi hoc idem fuisse qd concretum nobis magis nota, ut p se facilius
demonstramus in cognitionem abstractorum, ut qd solus coloratus est album
p se qd am dicitur coloratum de quo, id e proprie, sed reductus intelligit, qd
sest in albi habet se tanq qd.

Obes p se accidentia in concreto et superiora et inferiora predicabilia
et se inuicem formaliter: ergo et eda.

Andens p se hunc esse omni predicationis gra de spem album et coloratum, am qd
p se de induo hoc album e album: ergo concreta accidentium se predicabilia
et se inuicem p modum superiorum et inferiorum, et consequenter
constituunt p se predicamenta.

R. dicitur andens et de se inuicem predicabilia quomodo eumq transmutat:
formaliter ut gra et species, ngo, talia omni se sola ontia p se unde ille
predicationis e p gra de spem, et spem de induo proprie, sed similitudinarie
am, qd sest se alicuius superioris de inferiori.

Obes tertio album ut definitur corpus designatum inus: ergo e onspem,
et consequenter ponibile in predicamento qualitatis.

p se hunc quid quid omni e definibile uton p se ponipotest in predica
mento.

Confirmatur album se Aristi solam qualitatem significat, ergo
nam talis significati collocari potest p se in predicamento, o minus
quam albedo.

R. album p se logo e de definibile unica definitio sic ut quodlibet accidentis
o rationem possum in conclusionem: definitur nam nam accidentis significati ut
et terti in hunc, que definitio e e illi p se, sed quasi accommodata

qd idem tradatur p se hunc loco gra.

A. Confirmatur dicitur andens ut primarium significatum considerat
ut locale et inadequatum ngo album in p se albedinem importat se hunc
dicitur et sumatur p se hunc significati formalis e in ponitur in predicamento
ut importatur p se album, nam albedo e potest intelligi p se albedinem p se de
qd eon p se hunc cui in hunc.

Gratias quousque aliqua ponantur in predicamento

R. dupliciter dicitur inducto, et reductio.

quod ponitur inducto in predicamento qd e officio uniuocum per modum
per se hunc. et qd genus p se.

univocum

quod id e officio p modum aduocatis et ut dicitur aduocatis, qd e incompletum
et quomodo pertinet ad precedentia, ut pars vel principium dorum ad dicitur
quod precedentia

Quaestio quinta

Quid sunt predicamenta

Conclusio unica

Tantum est de eodem predicamento tantum verbum enumeratum in textu.
 Quia est peripatetici de Aristotele contra multos veteres philosophos quorum alius
 ut unum ut Plato admisit alii duo, alii quatuor, alii plura quoniam de eodem
 est in hac conclusio ita est ut paradoxum est oppositum sentire.
 prout videtur S. Thomas. tot est supposita verum quia est fieri possunt tres
 seu coordinationes predicabilium, sed tamen possunt fieri de eodem ergo per tamen
 de eodem predicamenta.
 maior patet de dictis: minor prout coordinationes predicabilium sunt de
 modis diversis ordinandi in praesentia substantiae et predicandi de illa sed tamen est
 de eodem modi similes: ergo.
 prout minor quod predicatur de praesentia substantia et est in illa, vel pertinet ad
 eius officium vel est. si ad officium pertinet constituit predicamentum substantiae
 sine modo tamen vel modo absolute vel intrinsece et constituitur materiam,
 et tunc est quantitas: vel constituitur formam et est qualitas: si modo intrinsece sed
 cum ordine ad aliud constituit predicamentum ad aliud sine respectu ad tamen afficit
 ita ut sit oino extra substantiam vel in illo prout principium et est actio:
 vel prout terminum, et est passio: si sit oino extra substantiam in se est mensura unius:
 est habitus: si sit mensura, vel est mensura unitatis vel durationis: si
 est habitus, vel absolute sine ordine partium in loco, et sic ubi: vel est habitus
 cum tali ordine et sic est situs: si mensura sit durationis, constituit
 predicamentum quod sed est tamen de eodem modo afferendi ubi nam substantiam
 ergo est tamen de eodem predicamenta: sine omnia aut hoc differt quod
 numerum illud predicamentorum elegantem quodam in sua dialectica
 indicat.

Arbor quae servos servare refrigerat ustos?

Rursus eras stabo, inde tunicatus ero

obest per tamen est unum predicamentum substantiae ergo tamen est unum accidentis.
 prout etiam est modis dicitur unum propositorum tot modis dicitur et aliud:
 sed substantia et accidentis opponuntur per se et est in se: ergo tamen
 faciunt duo predicamenta.

Confirmatur predicamenta differunt per diversos modos ordinandi in praesentia
 substantiae et predicandi de illa sed tamen est duo modi ordinandi scilicet ordinandi per se
 et ordinandi in alio: item duo modi predicandi in quod est in quale
 ergo est duo predicamenta.

R. negando etiam ad probationem concedo maiorem sanos sensu intellectum,
 de oppositis scilicet contradictoriae qualia est substantia et accidentis
 quod intendit arguere substantiam in se est materia negatio ordinandi in se ulla prout
 ostendit ultra quae a posteriori tamen est declaratur per illam negationem.
 Ad confirmacionem R. numerum predicamentorum petendum est de
 diversis modis ordinandi et predicandi uniuscuiusque modus autem ordinandi in alio
 est in uniuscuiusque sed analogus in omnibus accidentibus sicut et accidentis
 R. novum quoniam.

ob id sicut entia supernaturalia possunt inter se coordinari per modum inferiorum et
superiorum ergo possunt omni constitutio predicamentum sicut dicitur in
per aliquid de assignatis ab Aristotele ergo sunt plura quam decem.

probat subsumptum: illa entia ut per ordinem sunt supernaturalia et sunt cognoscibilia
luminis naturalis ergo illa non agnoscit Aristotelem ut reducere ad aliquid de assignatis.
Respondetur subsumptum: et si philosophus lumine fidei destitutus non agnoscit
Qualitates supernaturales ut caritatem et gratiam ad deum in artificiose
predicamentum qualitatis sicut et eadem considerant ut ad illud non
minus reduci possint supernaturales illa qualitates quoniam naturales quas
agnoscit? et cessat si quidem dicuntur superius et tamen in angelis naturalibus et per se
non enim loquor.

vel dici potest qualitates illas ut sunt participationes divinitatis et non de aliis
predicamentis de assignatis sicut non ipse deus? si enim considerantur
ut sunt qualitates habentes affectiones substantiam et de genere qualitatis.

ob id sunt tamen quatuor predicata topica ergo sunt tamen quatuor predicamenta.

probat omnia predicamenta nihil est aliud quam series predicatorum ergo tot
erunt predicamenta quot sunt predicata.

Respondetur etiam ut probatum dico considerans tot erunt predicamenta quot
sunt predicata dialectica seu topica, ergo, nonne concedo predicamentum
inter alia est idem ut ostensum est in probato.

ob id quarto de scaligero ubi et quod perducuntur ad qualitatem ergo sunt
tamen octo predicamenta.

Respondetur ostendens quod omni ubi est quod qualitatem supponant in variis rationem
unam afficiunt et valde modeste a qualitate differunt: et de quod
Qualitatem supponant et sunt modi eius male inferitur quod non sunt predica-
menta ab ea distincta ut ostenditur patet in figura et hoc.

Quas

Questio sexta

An predicamenta debeant distinguere realiter.

Conclusio unica

predicamenta citius distinguuntur inter se ad minimum modeste
modaliter ita videtur: Caretanus, Joannes a S. Thoma
et alii contra magistrum Scotum alium et alios quoniam contentia
valde de probabilibus.

probat conclusio diversis entibus in decem predicamenta de naturalibus
ergo membra dividentia sunt ad minimum modeste distincta.

ostendens videtur de oppositis Aristotelem qui ens reale dividit in decem
predicamenta ad evitandam confusionem entium realium.

Contra ostendens de ratione diversorum naturalium ad quam requiritur
distinctio diversorum distinctio membrorum distinctio entium, et valde de ratione
distinctio.

o debent realiter distinguantur.
R. Dico minorem actio se pati a distinguuntur realiter per se
concedo: realiter modaliter. igitur dum d. Thomam actio et
passio differunt secundum diversam habitudinem ad rem et diversa
diversas modalitates quae sunt. Diversas etiam ad deum
difficultate fuit in se ipsa.

Quod sit genus Supremum substantiæ?

[illegible]

Conclusio unica

CONCLUSIO UNICA
Substantia tertia acceptione sola est supremum quod quibus predicamentis.
probat per substantia est est supremum quod quibus predicamentis sub prima, et
secunda acceptione: ergo sub tertia non.
Cura patet quia est est alia acceptio illius: videns patet quod debet quod debet
uniuscumque quod inferioribus ita ut dicat concordantiam propter praecisum ab illis:
sed substantia dualis est acceptioibus est est submodi: est est in prima quia nihil
reale potest est uniuscumque substantia et accidenti et ostendimus in moribus
contra factum suum et alios, nec secunda ob eandem rationem substantia est
est potest dici uniuscumque est completa et incompleta sed ita analogice.

Ergo substantia illius = conceptionibus o o supremum quod substantia cuius predicamentum
adeoq talis e sola portio conceptione.

Procur pto illud o supremum quod cuius predicamentum a quo derivatur quia
et ppter illius qd predicatur uniuersum de inferioribus: qd independens a
quo libet alio predicato uniuersum sed sola substantia completa et finita in eo

talis: ergo et cetera.

Substantia quae o supremum genus potest sic defini

Substantia e naa creata completa et integra cui de naa sua debetur

p se subsistere independentem a quo libet alio o solum ut fultor, sed om et

lumparte seu eum caa sua fultoria p se creata recluditur deus, p se

integra et completa recluduntur partes p se creata p oas particulas recludunt

abstracta modisubstantiales, et diuina.

Obes p substantia completa constat qre et diuina ergo o potest de quod supremum genus

predicamentum.

Andens constati completum om dicitur quasi compositum fult de alio p modum actus,

et alio p modum pot.

Cetera probatur qd suprema gra dicunt conceptus simpliciter.

Confirmatur diuina deo o o substantia completa qd inuoluit hanc conceptionem

simplicem actuantem substantiam p modum totae ead suprema genus dicit

similem conceptionem componentem eandem p modum potest substantia ergo o completa

sed potius incompleta substantia.

R. nro andens ut ante aliquid sit substantia completa simpliciter sufficit apprehendi

reclud p modum totius suae substantia integra et totalis nam sicut dari potest

substantia completa sua aliqua composita materia de deo (qualis e angelus) sic

assignari potest substantia metaphis completa quae in o constat qre et diuina et talia

p gra qualissima.

Ad confirmationem R. hanc de differentiam inter gra et diuina qd illa concipiantur

p modum totius p se subsistentis adeoq predicantur de substantia p modum substantia

ut diximus supra. Diuina am potius concipiuntur p modum alteri adiacentis

quod qualificantis fultum o alio p modum substantia: unde ex parte modi

significandi o sumuntur ut substantia nro predicantur ut qd p se subsistentis,

sed potius ut qd alteri inhaerentis.

Obes pto ons completum o quod ad decem predicamenta sed analogum ut docuimus in

metaphis ergo nro substantia completa.

Cetera probatur: nam ons completum tam e extra rationem interiorum quam quam substantia

extra rationem diuinalem.

R. nro coram et eius probatam ons om completum intrinsece includitur = diuina in

quod inuoluitur eius naa, ut dicimus quod in metaphis deo am substantia completa constituit

quod determinatum, qd inuoluit = determinandi determinatum, suae rationem determinata

functionis pto qm o substantia creata et completa R. perfectiones accedunt entibus completis,

et substantis incompletis.

Quaestio secunda

Quae nam sit formalis ratio constitutiva substantiae

P^{er} substantiam sic intelligimus substantiam prior^{em} ~~et~~ ^{duplex} ~~et~~ ^{definitam} cuius nomen ut
 melius intelligatur.
 Nota illud doctrinari de duplici eius proprietate scilicet substantiandi in se, et p^{er} se substantiandi
 aliis: quae proprietates in hoc differunt, qd substantiare in se, et p^{er} se p^{er}fecte independentem
 a quo libet alio ut substante, substantiare vero aliis, et sub eo iisdem tanquam basis et
 fundamentum illorum: unde constat prius de in se substantiare, qm substantiare, sicut
 prius de in se qd sit constituta, quam qd ordinetur ad aliud hoc posito.

[illegible]

R. nōdo andens ad probandū R. pō nōdo minorem et dīi humanitas equestris o gabeat
pprium existētiā evocatā sufficiēter in dicitur qd p pō existētia merdata vult.
o dīi nōquiritur ad rāonē substantiā pōia existētia pō sufficiēti aliqua, quē
eumq illi pōit nam mād pōa vnde i substantia quē in o existit pōia pō aliena
tū existit selt pōia substantiā ut docent eōter i gometia pō significorū.
R. pō nōdo minorem o existit pōia existit pōia actum conēdo, pōia aptitudinē nōdo illa
in inqūisto retinet pōam existētiā evocatā, pō quam rāonē existētiā nisi fuisset pōa vnta
i supposito dīiino et merdata pōa substantia completē rāonē cuiuslibet existētiā evocatā
ut docent i gologī et tātō loco.

obes 3. o p se conuocit om accidentibus: ergo o p pōrium substantia:
pōia andens accidentia sacramentalia facta conuocit existunt pōa independentē
ab oī subto: eum ibi nullum sit eorum substantum ergo et eā.
R. dīgdo utrumq andens existunt p se nōatiue id o nōlio ut subto inqūisionis,
conēdo, existunt pōa pōitiue ita ut gabeant existētiā et substantiā pōiam vel
qellam existant q nāa sua: nōdo: oīm accidentia illa om q nāa sua pōtunt
inqūerere subto dōq ibidem adque retinent suam aptitudinalē inqūerentiā
Quā illis o offialis, et auctoratur ibi actus inqūerendi subto unde constat
qella om ibi o existere quā rāonē conuocit substantia.

Quaestio tertia

An legitima sit diuigio in primam et secundam et Qualis

gane diuisionem oī existētiā constantē oīum pōlogosopporū pōia eum
sit oēpōia Arist sic et eōter accepta pōtentia sola ergo dīfficultas o
o vulgaris i qualitāte illius selt sit nō uniuoca, aloga, accidentalis.
Nota pōmo diuigūm cuius diuisionis oī oī p se completum, siue substantiā
directe pōibilem in pōedīcamento dā pōtate quā sumptimus in pōedīcamentis
ita ut pōius diuisionis sit oī p se completum aliud o substantia pōa, aliud
pōa nota sō diuigūm et mōmbra diuidentia cuius diuisionis comparari
pōa inter pō quadruplex.
pōa ita ut sumantur pōa intentionaliter, selt vel pōm conēptum qd dīctatum
substantia vel pōm pōrietates rōales substantiā aut substantiā accidentibus.
sōa dētra pōa intentionaliter selt pōa felis intentionibus a gbus
substantia dīnominandā subto pōedīcationis
Tertia ita ut diuigūm sit pōa intentionaliter et mōmbra diuidentia
pōa intentionaliter.
Quarto dētra ut pōius sit id qd substantiā accidentibus aliud fundatū
in substantia pōa uali, aliud in pōa.
o gis constat gane diuisionem oī sumi pōa acceptione, qd dīcant aliqui
cum dīn Arist sic agat o pōfesso o substantia pōibile in pōedīcamento
gieri o pōest rāonē alicuius sōa intentionis: pōa pōtius rāonē ontitatis
rōalis oīus dētra pōm quā dīfīnit utramq substantiā et assignat pōrietates
rāonē quōq rāonē occluduntur tertia et quarta acceptio: unde restat
dīfficultas circa pōam tūm cuius pōius erit utrum sumatur substantia inqūe

Divisione secundum suam officium et faciat illam divisionem accidentalem an
vero secundum realem proprietatem subsistendi vel subsistendi accidens vel
faciat illam analogam. pro cuius decisione.

CONCLUSIO prima

Divisio substantiae in primam et secundam, si substantia proprie sumatur et secundum suam officium,
est facta in accidentia. Ita expressit S. Thomas quest. 9. d. 2. per articulo secundo ad primum respondens:
Secundum quod cum dividitur substantia in primam et secundam est divisio in seipsam, sed
divisio secundum diversos modos etiam scilicet veliter et secundum se, et individualiter: sed illi modi
sunt accidentales ut constat: ergo illa divisio est facta in accidentia.
Quidam est accidentia secundum se et talis, ergo et eadem.
maior constat ex eo quod de divisione.
minor per hoc quod divisum est substantia completa directio per se in predicamentorum membra
Quid est accidentia est modi quos per se et secundum substantiam addunt supra substantiam ut sic, quorum
prior est realis scilicet subsistendi singulariter: posterior est per se et secundum se scilicet
subsistendi veliter, quorum quilibet accedit substantiae ut sic.

CONCLUSIO secunda

Si substantia sumatur secundum proprietates secundum se pro se et substantia accidentibus
est divisio analogi in analogata. Ita S. Thomas loco citato ubi affert divisionem illam
est analogi magis quam minus.
per hoc utraque illa divisio in qua divisum predicatur per prius et posterius de
membris dividens vel analogi in sua analogata, qualis est divisio generis in species et
urinem, modum et eadem. sed in dicta divisione et per se diversa sic predicatur ergo et
per hoc minor substantia in hac divisione consideratur secundum rationem substantiae accidentibus
sed substantia per prius substantiat accidentibus quam secundum se: ideo in substantia secundum substantiam
quod per substantiam ut patet: nam ideo hoc dicitur alius doctus et eadem quod petrus et alius,
doctus et eadem ergo hoc est divisio est analogi in analogata.

Obes pro substantia quae est divisum cuius divisionis est substantia velis, ergo illa divisio
est bona. Ceterum patet: quia idem est potest et dividens et divisum.
Ansens per hoc substantia quae dividitur in multis eorum ergo est velis.
R. negando ansens ad probationem dispo assumptum est multis eorum possunt de habet
secundum realem multis eorum ergo ansens est eorum negative id est est indifferens
ad hoc ut singularis vel velis concedo ansens habet omni per substantiam quae
dividitur in se et secundum se sunt partes eorum albedine et nigredine ad albedinem
et nigredinem.

Obes secundum rationem substantiae conuenit secundum substantiam dependenter a parte ergo conuenit
geli analogice. Ceterum patet a simili: deo enim ens dicitur analogice et de
substantia et accidente quia hoc participat rationem velis dependenter ab illa
ut docuimus in metaphisica.

Ansens per hoc nam hoc in substantia albedine dependet a parte.

R. eo quod si sumatur substantia pro ut sumpta est in ista conclusionem est analogi in analogata.
R. secundum divisionem illam est analogam proprie qualis est ens in substantiam et accidentibus
per se et secundum substantiam est participant rationem substantiae ut sic, cum uera est propria
dependenter ita ut una sit simpliciter talis et alia secundum quid.

Obij tertio primum substantia simpliciter et modo tale esse Aristotelem primum vero
hunc participatum et secundum quod: ergo participant rationem substantie ut sic: seu substantia
Analogice.
R. in illis nihil inferri contra nos quia hoc ob hoc hunc probat eandem conclusionem, ut
benedicuntur computantur.

Quæstio quarta

An orbis cælestes et intelligentie sint de hoc prædicamento.

Conclusio prima

Orbes cælestes directe et per se in hoc prædicamento ponuntur.
Colligitur ex Aristotele præsertim octavo metaphysice textu primo, ubi docet, corpora cælestia
esse composita ex materia et forma: sed omnia de partibus integrantibus de modo quo eadem
corpora naturalia: ergo habent sufficientem fundamentum compositionis generis et diversæ et
consequenter ut sint de hoc prædicamento.
Præter breviter ratio: corpora cælestia conveniunt in ratione substantie finite
et complete cum substantiis sublunariis: ut constat, ergo sunt eiusdem generis et
prædicamenti.
Eodem patet ex dictis namque supremum cuius prædicamenti est substantia
completa et finita.
Obij primo, orbis cælestes sunt substantie incorruptibiles: ergo non sunt de hoc prædicamento.
Respondens supponitur de libris de celo. Eodem præter qua ponuntur in prædicamento
hoc est eundem generis sed corruptibile et incorruptibile. Differunt genere secundum Aristotelem
tertio metaphysice ultimo: ergo orbis cælestes non ponuntur in prædicamento.
Respondens eodem ad probationem dico minorem corruptibile et incorruptibile
differunt genere philosophice id est materialiter concedo: differunt genere logica id est de dictis illis
eius gradus ex proportionalitate in quo. Ita dicitur Thomas per partem quæstionis 66 articulo 2
ad secundum.
Obij secundo, quæcumque sunt de prædicamento possunt suscipere contraria sed corpora
cælestia non possunt suscipere: ergo
Respondens dico minorem non possunt suscipere contraria destructivas concedo: sed in
generis incorruptibilia: non possunt suscipere contraria perfectionis nam sunt modo in oriente
modo in occidente modo in meridie, et sic recipiunt tropos contrarios. Item
affirmantur raritate et densitate quæ sunt qualitates contrarie.

Conclusio secunda

Intelligentie sicut angeli ponuntur directe et per se in prædicamento.
Præter omnia substantia completa et finita composita ex genere et diversæ ponitur in hoc
prædicamento sed angeli constant genere et diversæ: genere namque spiritus et diversæ quam
ignoramus ergo sunt de hoc prædicamento.
Hoc videtur quod Aristoteles nono metaphysice textu 22 docet intelligentias esse substantias pure
simplices et incorruptibiles: intelligendum enim est quod intelligentie sunt simplices
philosophice id est ex parte compositionis materia et forme non vero metaphysice: nam sunt composita
ex substantia et essentia, et consequenter ex genere et diversæ.
Petes unde petatur ratio generis et diversæ in angelica natura.
Respondens dico petatur ex eadem natura metaphysice et necessario ab essentia divina.
Præter quia quod sumi debet ab eo, quod habet eorum potestatem et quod accedit magis
ad illam habet eorum actus: ergo et eadem.

probat assumptum quo magis aliquid recedit ab eo, quod est primario et magis actus,
hoc est magis possibile: et quo magis acceditur magis actu sed de ista divina et primo
et magis actus: ergo accessu ad illam erit aliquid magis actu et de excessu magis
possibile

Quæstio quinta

Utrum ens infinitum possit poni in predicamento.

Nota infinitum dupliciter: aliud secundum essentiam aliud secundum accedens.

Infinitum secundum essentiam est illud, cuius essentia nullis finibus est circumscripta, sed
ambit totam rationem entis ita ut non vel minimus gradus entis illi deesse possit.
Infinitum secundum accedens est ens infinitum secundum longitudinem vel calorem
infinitas secundum intensionem

Conclusio unica

Infinitum secundum essentiam quod est deus ponitur in predicamento. hæc conclusio

testatur unio de scriptis nominalibus et eorum omnium philosophorum.

probat ratio: quod si ponitur in predicamento, vel ponitur ut quod qualissimum,
vel tanquam aliquid sub illo quod contentum atque deus neutro modo ponitur:
ergo absolute poni non potest.

probat minor pro parte, si poneretur ut quod supremum omnis substantie
quod participantes sunt infinita: quod nullus actus admittit.

probat in pro parte: quod si ponitur sub quo qualissimo constat quod est
divina: ergo et cetera.

probat quod eadem minor quod essentialiter deest proam passivam determinabilem,
et contragibilem per diversas oppositas quæ proa nullo modo potest reperiri: deo enim

est actus simplicissimus et purissimus: ergo deus nullo modo continetur in predicamento.

obes pro auctoritatem Augustini et topi capitulo deo loco ubi dicit deum de
genere aalis et separari ab eo per propriam divinam immortale quod ueritas
si divinam ut quod assignantur ut si immortale quod deus a divina et aalis immortale:
ex loco deo eiusdem capitulo si divinam respice posuit ut immortale id ipsum
quod est deum est

R. deorum nomine non videtur deos intelligisse: cum certum sit apud eum
unum esse deum deum: sed substantias quasdam superiores subtilissima corpora
habentes quas plures philosophi racionales de dixerunt quod perfectiones quod
immortales: cum deo tamen convenientes sub quo aalis racionales: distinguuntur unde
si divinas mortales et immortales.

obes pro auctoritatem Augustini libros de civitate capitulo nono de deo
ubi affirmat, quædam predicata predicamentalia videlicet substantiam, quantitatem
et actionem dici proprie de deo, reliqua vero metaphysice ita nominales.

R. Augustinum non vult dari aliquod nomina quæ ad rem significatam
proprie substantur in deo et analogice: et quibusdam de nomina substantia volunt actiones
ita est hæc de deum conceptum univocum: quo unum quod predicamentum suum significat)
salvetur in deo in deum analogum abstractum ad quod voluit evocari et a
similibus proportionaliter de perfectionibus de deo proprie predicantur.

obes tertio quod cui competit definitio, competit definitum: sed deus non est per se definitus
ergo ponitur in predicamento.

R. deum non de se per se existens finitum, quod requiritur ut ponatur in predicamento.
quod talis non repugnat deo compositum de proa de actu secundum nostram considerationem,
ergo quod sit substantia a se: ubi substantia habebit rationem quod est esse divina

Erge deus potest poni in predicamento
 potius videns actus purissimo & repugnat diuinitati nostro modo considerandi
 qd gustata concipitur sine misericordia: ergo nō repugnabit compat. gao
 oppositorum eadem & rati.

oppositorum eadem est ratio.
 R. neg. ostendens qd eum sit purus, hoc ipso qd concipitur aliquid illius eam positivitate
 et abstractione unius ad aliud constituitur conceptus actus puri aut qd
 concipitur aliquid attributum in deo, vel concipitur ut ens divinum vel ut
erectum vel ut abstractum ab utroq. et concipitur ut pertinens ad deum
 qd constituit deum: si ut inverdatum ergo ut actus purus et infinitus et p
 consequens excludens omni positivatem, sicut ut sub conceptui.

Ad probandum dico ardens actus puro & repugnat diuisio opposita
compositio. ergo ardens: & repugnat diuisio opposita perfecte replicationi
eiusdem simplicissime unitatis, concedo: & ergo conuenit deo compos uacui.
Quia fundatur in realitate unius & totum et ad ditione alterius ad illud.
Sed in maiori uel minori replicatione eiusdem

Quaestio sexta

Anchistus ponatur in praedicamento.

Conclusio

Christus ut 800 ponitur in predicamento Ita S. Thomas 3 parte quaest 2
Art 2 ad 1um et alibi.

Art 2 ad secundum statuti:
propter rationem nos ponitur in predicamento rationis officii fuerit nostra sed nostra
humana equitatis in toto rigore et proprietate suadem potest et cum nostra
ergo nostra et proprie ponitur in predicamento rationis

obes po deus o ponitur in predicamento atqui i gustus e deus? ergo e gustus
o ponitur in predicamento.

p. no ngdo eoriam ga = istu pille qimo st quatuo tri; egristul im egruualit
 Duoluf mif, ga somel sumitur ut deus, et somel sumitur ut go.

R. ſcđo diſſo conſequens ergo oſcuſtus o ponitur in predicamento nac
gumanee nac, ingo: nac diuine nac.

gumaneae nae, ngo: raon^o diuinee nae.
gustabil^{is} egru^{us} ponitur in praedicamento ut suppositum: sed ut suppositum
Deus: ergo ponitur ut Deus.

R. Siquid maior est in praedicamento ut suppositum, dū
suppositivitas ponitur primario ppe, ut ut p^r, igo ut quo et scilicet et
ratio humana nāe concedo. Itaq^{ue} qā habet nām humanam sibi unitam
— dūm dicitur qdō, et sic qdō et ponitur in praedicamento sed qā
qdō habet rāō nāe humanae, et o dūm id o ponitur ut dūm in praed.

obscristus dicitur creatura ergo ponitur s. m. in p. nec in a. m. t. u.

R. nōdō etiam gā erdari sūt suppositi gō in cristo diuinum &
poni om in predicamento & nacc. qua in cristo humana &.

Questio septima

AN pprietates Substantiae in seculo Aristotelis sunt Legitima

In assignanda quarta proprietate videtur huius contrarius Aristoteli per primo principium
 Sexto quinto dicitur principia veri naturalia ad contraria: semper in unoquoque quae sunt
 contrarietatem unam ergo falsum est principium esse positum ab Aristotele.

R. ibi Aristotem intelligendum est de contrarietate sub ratione principii quod dicuntur
contraria principia entis naturalis inter se. Sic autem quod dicitur subtilia nihil est
contrarium intelligitur saniora et propria contrarietate quae est in ipsa distantia
secundum quod sub eodem nomine ponuntur, et ab eodem fullo se mutuo repellunt.
Qualia sunt albedo et nigredo, calor et frigus, et cetera.

Obes pro elementa sunt nova subtilia, sed illa et contraria. ergo.

R. Dico minorem elementa et contraria ratione sui magis unius. unde glitatum,
concedo.

Obes pro contra quam proprietatem Aristoteli comparans per subtilias cum suis affectibus
et magis subtilis quam has ut inter se comparans per se dicitur propter quod propinquiores
quod dicitur et magis subtilis quam gra ergo esse suscipere magis et minus et
proprietatem subtilitatis.

pro responsione ad hoc argumentum, nota de Aristotele sic aliud est quod una subtilia sit
perfectior altera aliud autem quod suscipiat magis et minus, sed ut ostendatur et committatur
ad istud in sufficit quod eadem indubitanter officia habent perfectius et in uno supposito
quam in alio ratione inaequalium dicitur sunt officia sunt naturalium ut videtur
suscipere magis et minus congruitur in ipsa officia in una latitudo quodam
gradualis ratio cuius posset aliquis vel minus quod satis deprimunt nomina
intensionis et remissionis intransmissa transmissa in finibus prima quae
cum ubi omenter sonant dicuntur intensae, cum autem sonant modeste.
Remissione et committit subtilia et in uno sit altera perfectior quoad aliud
in eodem officio. nam quamvis puer ut sit minus perfectus quam vir et in minus
hoc quam vir. et sic patet responsio ad argumentum.

Obes ratio nota contentum probabilis ad rationes per inaequalitatem
ergo suscipiunt magis et minus quae in et subtilia.

R. Similiter quod sit de illa contenta de qua alibi, illam inaequalitatem
sacrum petendum est vel de maiori dicitur naturalium perfectione, quod
dignitate corporum quae insunt tales ad eam et aliqua latitudine
aut intensione gradualis quae dicuntur proprie suscipere magis et minus.

Disputatio Tertia

De Quantitate

Quaestio prima

In quo sita sit ratio formalis quantitatis

Varia est hic notatio figurarum contenta. prima ponit rationem formalem
quantitatis in mensura.

Sed contendit eam de divisibilitatem ita potius cum suis.
Tertia constituit eam in extensione, actuali respectu loci, et quodam quoad
actuale repletionem, ut nominales quidam consueverunt sed in
aptitudinali sunt radicali. In omni quantitas per se postulans talem
repletionem. ut autem ista ratio comprehendat omnem quantitatem tam continuam
quam discretam et successivam tripliciter distinguit spatium,
loci scilicet, durationis, et extensionis. et secundum spatium loci sit
repletio quantitatis continua quae commensuratur diversis partibus loci.
Secundum spatium durationis sit replecio quantitatis successiva correspondens
diversis partibus temporis, vel motus secundum spatium extensionis
sit replecio quantitatis discreta, correspondens diversis partibus numeri.
Quarta assignat officium quantitatis in extensione partium quod dicitur
apta est ad resistendum penetrationi, et ad replendum locum

Quantum d. de natura quae.

Quarta constituit officium unitatis in extensione partium in ordine ad locum, sed ad totum.

Quia hac tanta multiplicitate diversitate duo constent.

Primum quod formalis ratio unitatis potest consistere per se et primario in mensura formalis vel divisibilitate formalis vel actuali repletionis loci vel actuali impenetrationis vel quaecumque actuali extensione in ordine ad locum, constat enim in mysterio fidei sunt istis affectibus unitatem generari, et in corpore existit in penetrabili. Hec Aristoteles cum sua unitate, sicut et cum aliquis accidentibus et in modo divisibili nec modo mensurabili in ordine ad locum, nec in penetrabili modo constat enim penetratam fuisse unitatem quod ad discipulos iannius clausis extravit. nec in Hec Aristoteles replet locum actu cum ut sit in toto, ut totus in qualibet eius parte.

Secundum d. ad ipsam rationem intrinsecam unitatis pertinere extensionem unitativam, quae sit radix et aptitudo fundamentalis ad istas formalitates et proprietates: petit enim unitas ut sit in se replevere locum, et penetrativum ad formaliter divisibilem et eadem sunt in istis modi conaturalitas unitatis, et eius proprietates perficere: unde contentio quatuor per secessima et sed diminuta, quae replicant naturam et per id, quod dicitur formaliter, sed per id quod petit radicaliter. Difficultas etiam in quo consistat ista Audire pro eius de ratione.

Conclusio v. nica

Propria et formalis ratio unitatis consistit in extensione in ordine ad se, ut alii loquuntur in ordine ad totum. Propter unitatem d. Thomas opusculum 48 tractatu de unitate cap. 4. ubi dicit quod propositio uno modo dicitur ordo partium in loco. et sic d. unum et predicamentum, quod dicitur situs: alio modo propositio ordo partium in toto, et sic propositio d. tria unitatis. et in quantum distinctione in quaestione per articulum 3. quaestione 1. ubi dicitur ad totum quamquam, quod sit. accipere ordinem partium temporis secundum comparationem ad partes coelestes in accipere ordinem ipsarum partium in mundo, et corpore Christi secundum propriam unitatem. unde d. doctorem sequuntur ceteri eius discipuli, et alii multi.

Ad idem conclusio probatur. Notum quod ista in praesenti sumatur prout est magnitudo illa, sed moles, quam intelligimus in substantia corporea unitate affecta quod representamus per habere partes extra partes. hoc autem ostensio duplex est: alia in ordine ad locum, quod partes una pars actu d. extra locum alterius, ut in nobis manus et pedes et cetera extra locum capitis, cum actu respondent distincto spatio: alia est extensio partium in ordine ad se, quod partes una pars extra aliam et ita ut secundum suam molem unitativam o. sint permixtae et confusae. hoc cupit ut in hoc et unitate commoditate collo, collem positum, et sic d. alii, quod contingere potest tametsi tales partes correspondant eidem loco ut patet in rationabili Hec Aristoteles ubi Christus Dominus vere habet extensionem in ordine ad se, quod partes eius o. sit confusae, sed bene servant ordinem inter se et una d. extra unitatem alterius, et hoc sunt in actuali extensione per ordinem ad locum, ut dictum est superius.

H

prout videtur ostia. ubi in eo primo debet consistere qd primo de illo concepiamus:
 in alijs: quia de eo loqui intelligimus: sed primum qd concepiamus in qditate,
 est extensio partium in ordine ad se: ergo talis extensio partium est
 ostia qditate.
 prout minor qd prius d habere partes quam ut diuisibile in duas aut p duas
 inmensurabile aut ratio illarum possibile in loco: ergo extensio partium in
 ordine ad se erit ostia qditate. diuisibilitas autem est mensura p pnditates.
 Confirmatur in illis constituenda est ostia ad: in quod soluantur p pnditates
 est. sed in hoc qd d habere partes extra partes est p pnditates qditate
 resoluantur: ergo ut etiam
 prout minor petenti quate qditas sit diuisibilis, nota respondetur.
 Quia habet partes extra partes, quare sit mensurabilis eodem modo.
 Quod po extensio intrinseca partium in ordine ad se o sit est partes d
 extra partes ergo in illa extensione o consistit ratio qditate.
 prout videtur partes sic distantes o distant inter se, cum o possint o
 in inuisibili loco, sicut dictum est de partibus corporis. Quasi in
 venerabili sacramento ergo o sit est se mutuo: o in d intelligibile,
 partes o extra se mutuo sine o illarum inter se distantia.
 R. nro videtur ad probandum dispo videtur partes sic distantes o distant
 distantia extrinseca et locali o conuoluto: et ita nro sit distantes localiter:
 o distant distantia intrinseca et ontologica, nro: nam am et sit
 impossibile intelligere partes extra partes localiter sine distantia
 locali: o d in addo difficile concipere partes qditative et extrinseca
 extensas absq o distantia locali: sed cum sola intrinseca earum
 distantia inter se p quam sint partes, et sibi immediate
 immolatione locali, o sit in sibi immediate immolatione ontologica
 continuatione, ut ita cognare: quasi vero pa pars o sit continuata sda,
 qda recte o sit sint o in eodem loco.
 Obes sda, arguitur qd probare sic oratione qd qd, qd mensuratur syllaba longa et
 breui ergo ostia qditate consistit in mensura.
 R. illud Aristus Argutum o d a priori, et p eam, sed a posteriori, et p ostium, et dem
 d a se argumentatur ita: petrus o capax disciplina, ergo d hoc: pari ratio,
 ergo oratio mensuratur syllaba longa et breui, colligit Aristes tanquam ex pnditate
 orationis o quantam.
 Qd si quidam d: quoniam loca obiciantur, magis constet rationem qditate
 consistere in mensura, intelligendus est in mensura radicali: o locali.

Quaestio sda

AN quantitas distinguatur realiter a rebus quantis

Conclusio unica

Quantitas distinguatur realiter a rebus quantis, et contra nominales.

prout primo potest mutari qditas o mutata natura sine substantia ergo ab illa distinguitur
 realiter.

prout videtur in accessione mutatur quantitas sit in maiore, et o mutatur
 substantia: ergo quantitas distinguatur a substantia

prout sda separatio est infalibile signum distinctionis: sed qditas separatur
 a substantia: ergo ab illa distinguitur.

Quod si hoc non possunt retineri a quantitate sicut substantia materialis. Unde sequitur quod substantia
non potest recipere albedinem nisi prius sit alba entitativa. Quod est radicale cum
debeat ante actum ad actus sed per modum actus. Neg. secundum deum potest. Item si substantia
materialis in se haberet distinctionem partium entitativarum ipsa non haberet substantiam
quod est ens unum per se ergo non habet huiusmodi distinctionem officialem sunt
substantiali.

probus hoc videtur de duobus suppositis totis non potest fieri ens unum per se in tali ordine
sed substantia materialis cum generatur de toto per se et tota entitativa, quod est duo in modum
officia ergo non est ens unum per se. Item in officia non sufficit dicere quod ista duo sola ratio
distinguantur: nam contra hoc est illa ratio diffunditur realiter cuius partes diffunduntur realiter
sed partes per se et partes entitativae diffunduntur realiter ergo est totum per se
et totum entitativum.

ob hoc primo substantia habet suam indivisibilitatem substantiali in quo substantia videtur
ad omni quantitatem ergo habet partes.

R. si ergo videtur habet indivisibilitatem formalem secundum quantitativam. nego: per aliam concedo.
Nam vero quantitativa indivisibilitas presupponit partes formales: substantialis non item.

Vbi ne deceptus

Adverte indivisibilitatem radicalem per se sumi pro radice indivisibilitatis formalis

quantitativa, et sic confunditur cum actione partium: aliquid per indivisibilitatem.

Radicalem substantia materialis et non est distinctio formalem partium. Item dolum
Radicalem.

ob hoc per se et totum sunt et tota actione partium actualis et de entitate substantiae ergo
substantia ante quantitatem habet partes.

probus videtur partes substantiae dicuntur aliquid substantialiter distinctae.

R. ergo videtur ad probationem si ergo videtur partes dicuntur aliquid substantialiter

distinctae quasi distinctio et ratio partium sit de entitate substantiae. nego: quasi

ut creduntur et recipiuntur in substantia partes, concedo sic partes dicuntur substantialiter

aliquid et hoc albedo sit de substantia parietis sed hoc non recipitur in substantia parietis.

ob hoc 3. substantia aquae et immediate indivisibilis formaliter ergo habet partes, cum
indivisibilitas per se presupponat partes.

probus videtur duae substantiae aquae numero distinctae et formaliter et substantialiter distinctae,
ita et formaliter et substantialiter plures substantiae: ergo et eadem.

R. ergo videtur ad probationem si ergo assumptum sit formaliter et substantialiter distinctae

indivisibilitate proprie dicta quae est aliquid quod in se est indivisibile et continet plura

formaliter ergo: hoc enim soli quantitati convenit: indivisibilitate improprie dicta

quae est ratio de parte per se productae plurium aquarum formaliter distinctarum

qualiter dicimus maiorem possibilem per se multiplicari et dividi a parte rei

concedo, itaque hoc indivisibilitas non arguit pluralitatem partium modo quod dividitur:

itaque in divisione daqua sermo nunc est in hac materia semper immediate eadem:

divisio supra ipsam quantitatem ad cuius divisionem resultat divisio substantialis.

ob hoc quarto si substantia per se substantia haberet actionem, sequeretur maiorem unius formae

ad eam capacem recipiendi formam gigantis quam ipsa materia gigantis habet huiusmodi: ergo

R. ergo secundum maiorem et enim nulla illorum materia habet in se partes.

In materia gigantis habet maiorem unius formae huiusmodi huiusmodi, per actionem maiorem

formae: unde radice quantitas habet et hoc gigantis in se illius gigantiam, cuius

quantitas est in radice materiae formae quia caret illa maiore unius formae.

Obes quinto transsubstantio qua terminatur circa substantiam panis uero sic fieri
potest ut substantia panis quae est sub una medietate hostiae conuertatur in conuersa
Alia parte quae est sub altera medietate: ergo substantia habet partes a se ipsa
potebat eam tunc quae ibi manet integra hostiae quantitas: tunc quae si esset una eadem
substantia panis sub tota hostia nihil eius conuerti posset: quia tota conuertitur
quod est falsum.

R. ergo eam ad probationem dico: quod si substantia agitate habeat partes actualiter
distinctas, scilicet accidentaliter: non habet in se plures partes potenter distinctas
sed radicaliter: et per consequens et substantia non haberet partes potenter plures
sed esset eadem tota perfectissima simplicitate sicut angelus: non posset aliquid
eius conuerti nisi totum eius conuerterebatur: quia non habet talis distinctionem
partium: potest sedum aliquid quod sibi identificatur ad id sedum illud quod sub
medietate hostiae est: id est sedum aliud: quod sub altera medietate.
Obes sexto si aqua diuidatur: unum membrum erit actualiter substantia ab
alio distinctum ergo si postea conuertatur unum cum altero adque
substantia erit distinctum.

Nota proinde quod quod est semel actualiter ab alio distinctum non potest unum
quod identificari cum illo.

R. ergo eam ad probationem dico: andens quod est semel ab altero actualiter
distinctum non potest unum identificari cum illo: si haec sint duae
species: uel si sint eiusdem speciei et sint uae habentes partes: concedo et ita
hoc est verum una pars quantitas et altera unum poterunt identificari: et
ita est quod distincta species habent distinctionem officii: et ipsae et in
amiciabiliter: si uero sint eiusdem speciei et habeant unitatem uel distinctionem
ab alio: id potest uariari: non poterunt identificari: ergo: hoc in habebunt: si
sympliciter ut eandem numerum et unitatem et haec quidem sigillatim cum alia
substantia distincta (per eiusdem speciei) sit per hoc quod agens, sunt per generationem.
Sunt per nutritionem sunt per aliam actionem determinat substantiam corporalem
ut sit sub eodem numero quantitate continua cum illa substantia: aqua prius dissoluta
et ita sit illarum inter se identificatio: nec est mirum debet mirari:
cum in maiori sedum se sua potius se ipsa nullam habeat unitatem: et
distinctionem positivam: sed optinet illam per distinctas sigillationes ad ipsam
quantitatem: si perdat sigillationes distinctas: optinetque unam et eandem
opportet de pluribus maius aliquid distinctum unam fieri.

QUESTIO quarta

Utrum linea superficies et corpus sunt tres uerae species
quantitatis continuae.

Nota: primum: et superficiem potest considerare: superius per sedum proprias rationes
Quae habent extensiones: linea quidem sedum longitudinem: et superficies sedum
latitudinem.
Id est sunt diuisibiles a qua ratione linea continuat superficiem: prout scilicet
indivisibilis sedum profunditatem latitudinem: et superficies continuat
corpus: prout ut indivisibilis sedum profunditatem et ratione illius indivisibilitatis
A primis clarius continuatur indivisibilia: ut quibus

collige qd superficies dicitur solum latitudinem focaliter et in recta longitudinem
non focaliter solum prae-supponit et in oblique ad qd superficies recte
distinguitur longitudo et latitudo, sed latitudo continuata longitudine.
quomodo distinguitur corpus qd sit profunditas longitudo et latitudo, sed
profunditas longitudine et latitudine continuata. sicut linea obliquatur
longitudo punctis continuata. quo prae-supposito

Conclusio.

Linea superficies et corpus sit aequalis qd sit continua species.
propter sit intrinsecas et essentialiter qd sit, quae ex se ipsis, et ab alio habent de rationem.
ergo et eadem.
propter autem qd sit continua dicitur partes in eis copulantur: atque partes
quarum species diversa sequuntur continuatione qd sit copulantur: partes
in eis copulantur punctis, partes superficies lineis, et partes corporis
superficiibus: et habet unamque suam propriam extensionem, linea scilicet longitudinem,
superficies latitudinem, corpus profunditatem: ergo illa sit tres diversa, et
distincta species qd sit continua.

Obiecta sola linea diversimode se habens potest constitui et se se habere

et diversimode: ergo a unica species qd sit.

R. quando autem ga linea potest se extendere in latam ut in profundum: dicitur
quomodo eum se habet per varios amplexus et circuitus, nunquam recte facit
superficiem sicut latitudinem nisi super adungantur partes superficies:
sed dicitur solum diversimode se habens suam rectitudinem, obliquitatem, et
similes figuras, quae sit in rectis accidentales sicut et superficies circulares
et quadrata, et in corpore pyramidalis atque aliae similes.

Obiecta ita si linea superficies et corpus distinguuntur inter se, non differunt
per longitudinem, latitudinem, et profunditatem: sed per illas differunt ergo.
propter minor superficies includit longitudinem et corpus latitudinem sed dicitur
per illud distinguuntur diversa dividenda qd longitudo in proprium et obiectum eorum.
ergo linea differuntur = superficies per longitudinem, et superficies
a corpore per latitudinem.

R. quando minorem ad probandum differuntur maiorem superficies includit longitudinem
et corpus latitudinem manifeste, concedo: focaliter nego: et idem de corpore
in latitudinis: distinctio enim peti debet poensum quod recte dicit focaliter.
quod sit totum includit suas partes focaliter: sed superficies componitur
ex lineis et corpus et superficies ergo superficies includit focaliter lineam,
et corpus superficies.

propter minor de recte qd sit metaphys cap 13 ubi dicitur, lineam ad magnitudinem
ad unum de solum longitudinem, superficies ad duo, scilicet ad longitudinem et
latitudinem et corpus ad tria de longitudinem, latitudinem et profunditatem.

R. quando minorem ga linea non superficies est a parte magis superficies in corpore
sed habent se sicut ut unum partium: cum in qd sit continuum sit
totum cognoscendum de galens partes eiusdem rationis, quaelibet pars eius est
qd sit continuum, et per consequens quaelibet pars superficies est superficies,
et quaelibet pars corporis est corpus.

Ad probandum R. Anstom definuisse eandem superficiem, et corpus tam
 solum in quæ includit foaliter, quam solum in quæ includit maaliter: nos
 vero illos considerare solum in quæ includunt foaliter o euntes de
 maalibus quæ præsupponimus necessariis includere, superficies o includit
 longitudinem maaliter, et corpus longitudinem et latitudinem in maaliter.
 Obey tertio una linea alteri superposita et mutuo penetrantia ergo o sit spogitatis.
 Qui euntes p se impenetrabilitas.

probat Andens una loba in dicto capu p^odm suam totam existetiam i simulcum
Aeterna ergo se mutuo pervertant.

R. $\text{dy} \text{ gdu}$ andens una linea alteri superposita, se mutuo penetrant pprie et uter qta.
Nego improprie et ut o fit quantu, concedo ubi aduocata penetrationem pua suu pprie
et improprie

proprio gumtuz pro agitia duorum ut quanta sunt, in eodem loco quomodo se penetrarent
Quo corpora pedalia si agiterent in eodem loco pedali.

Empoiphis fumiatur pro egypta quoniam unum suorum in eodem loco et hoc modo puncta
 vel suo angeli ostendit in eodem loco quoniam et multum perhibetur et quod

modo quod dicitur per unum penetrare dicuntur, nempe secundum latitudinem quo modo

possibiles ut duce ludo possent. \bar{D} ab

deberent se simul dūm concordant in omni et terminant superfluitatem.

et consequenter debent esse simul dum ad unam idemque

Quod melius probur ga possunt ea simul

populus god = sic terminant ut sit individua. Nam quod terminant dictum super seidem

Longitudinem. atque indivisibiles dum latitudinem: ergo sum suam

propter minor inuisibilitat in linea secundum latitudinem et solum negat inuisibilitatis,

qua. potest comminatio aliqd. populus.

terminant superficiem dum latitudinem et p consequens

quoniam indubie libertatem, quae indubie libertas est, et non negatio, sed est libertas positiva.

gn contritae obedi indugai pcut am indinifibulituz psum om dmonzionem

qua angelus et puncto communicat et negao fidei a ipsa natura angelis, ubi puncti, qua de

Sungibilakale Com.

et non sua positioe conuenit.

QUESTIO QVINTA.

AN Locus sit vera species quantitatis

Locus in superficie corporis ambientis immobilis: ut superficies aeris, qui non
ambit.

Conclusio prima

Si g^{ra}tas consideretur, tum quam offam o^{ro} & distincta p^{ro}pos g^{ra}titatis a superficie.

Præter hoc quod præter superficiem includit aptitudinem ad continentiam aliquam
coram præter

corpus locatum, quae accidens sit gabet ad p^{ri}nam et essentiam vacuum
superficiem, ut

superfieri, ut p^r manifestum ē: ergo locus ut sic ī inf^p accitens ē +
consequenter nōq̃t īt.

con-una tunc nullam aliam habet extensionem.

ergo potest concludere quod quod est verum et certum, sed ad est ut et superior.

§. 1. *Compositio* *speciem* *perpetuam*, *perpetuam* *est* *ad* *superficiem*

Conclusio secunda

Si quantitas consideretur secundum rationem mensuram, sicut dialectice Aristoteles constituit
 Rationem quantitatis dialectice consideratam in mensura: affert omni rationem ad
 quantitatem, quia mensuratur. syllaba longa et brevis locus et uera species quantitatis
 distincta a superficie. hanc conclusionem et contra unum Iohannem a S. Thoma
 et alios et in approposito Aristotelis. pro quo
 Nota superficiem seu extensionem diuidi in intrinsecam et extrinsecam.
 Intrinseca est quae inhaeret subiecto longo et lato: extrinseca quae circumhaeret
 subiecto longo et lato, sed alteri ab doctissimo.
 probatur per dicitur: ad mensuram intrinsecam et extrinsecam differunt species
 in ratione mensurae: sed locus est mensura extrinseca et superficies intrinseca:
 ergo locus et superficies in ratione mensurae differunt species.
 Obiectum primo si ratio mensurae sufficeret ad constituendam speciem quantitatis, et quod
 est mensura, est genus: sed unitas metra Aristotelis est mensura et est
 quantitas ergo.
 R. Duplex est mensura una per adaequationem ut ubi parum aliam per
 multiplicationem quae fit per plus et minus et aliquam metitur et haec ratio
 unitas est mensura quia plus et minus quae fit subiecta non manifesta est
 primo modo mensuram pertinet ad quantitatem, et per
 obiectum per se intrinsecum et extrinsecum per accidentia in quantitate ergo et faciunt species
 distinctas, ergo mensura intrinseca et extrinseca differunt species.
 R. Nihil ergo autem de intrinsecum et extrinsecum per accidentia in quantitate
 metaphysice considerate, concedo, logicę nego: quantitas metaphysice consideratur
 secundum rationem extensionis partium in ordine ad se, sub qua ratio locus est a
 distincta species a superficie ut dicitur in conclusione prima: ergo ratio
 consideratur in ratione mensurae secundum quam ratio intrinsecum et
 extrinsecum faciunt species differre.
 Obiectum 3. si locus est species quantitatis ab illo respiciatur quia ratio dicitur quia: ergo et con-
 probatur minor locus supponit rationem quantitatis: ergo et facit.
 4. Distinguo minorem a loco: dicitur ratio quia intrinseca concedo extrinseca nego!
 Dicitur omni quantitas ad mensuraturam per longitudinem et latitudinem.
 Ad probationem 3. assumptum locus supponit rationem quantitatis intrinsecam, concedo:
 quia ut ponantur circumscriptum in loco debent habere partes extra partes
 et per consequens ad quantitas: locus supponit rationem quantitatis tam intrinsecam quam
 extrinsecam nego, sed omni ratio dicitur quantitas, quia quaelibet pars loci
 correspondet partibus loci.

Quaestio sexta

An tempus sit uera species quantitatis continua

Nota primo tempus ab Aristotele in physicis sic defini: tempus est numerus motus
 prius et posterioris. ubi numerus debet intelligi quantitas distincta, sed
 mensura sicut extensionis partium priorum et posteriorum ipsius motus et est
 mensura ut substantiam secundum se ut quantitas permanens, sed ut in motu successione.
 Nota 2. tempus est durationem cuiuslibet motus sicut localis, sicut alterationis,
 sicut alterius: quia ad motus primi mobilis constat unum et est motus
 regulatur eodem modo 3. tempus semper habet et consequenter eius duratio

Semper eadem motus am forum inferiorum eum sunt regulares sed modo
ad locos, modo tardi et propterea eorum durationes non constantes sunt et quod
et duratio primi mobilis sit intrinseca solo primo mobili in propter dictam
solum constantiam assumitur quod mensura detrahenda eorum inferiorum
motuum quia mensura debet de eorum essentia et uniformis et si va eorum
absolute vocatur tempus. Sic praemissis.

Conclusio.

Tempus est vera species quantitatibus a eis distincta. hanc conclusio est contra
suavem, qui eodem modo philosophatur de tempore quoniam de loco diximus,
et quoniam a. s. Thomas sic qui miratur hanc nostram conclusionem sustineri
ab aliquo Thomista, sed immo, cum maior pars illorum tendat.

probat per auctoritatem Aristotelis qui praesenti cap. expressis verbis assignat
tempus inter species quantitatibus.

probat per rationem effectus rationis quantitatibus in eo consistit quod habeat partes extra
partes sed tempus habet partes extra partes, quia una pars forae est extra
aliam partem in quadam et extra primum et sic de aliis, ergo tempus est
vera species quantitatibus continua.

Quod sit quantitas continua patet per hoc quod partes temporis copuletur
instantibus.

quod vero extensionem distinctam ab extensione motus habet, in quo
videtur eadem praesentis difficultatis.

probat quia contingit quod motus habet magnam extensionem, et tempus parvam,
et contra motus parvam, et tempus magnam ut patetur ipse Johannes

a. s. Thomas ergo o habent eandem extensionem formaliter.

probat autem motus ut qui fit in intra spatium forum duorum parvum
una media forae et qui fit in una forae integra haberet eandem
extensionem et in durationis eius extensio est eadem sed una
maior et altera minor ergo distincta est extensio durationis temporis
ab extensione motus.

Respondetur cum ad idem si duratio motus tardioris extendatur ad tempus
extensioem seu motum imaginariam sunt quoniam magis extensa, quoniam ipse
motus si audire ad durationem intrinsecam eiusdem motus est maior
vel magis extensa quoniam ipse motus atque ita semper sunt verum, tempus
nullam habere durationem distinctam a suo motu.

Sed contra est nam in casu praedicto in intrinseca et propria duratio
maior et in motu tardiori consistit in una integra forae ad durationem
motus velocius consistit dum itaque semper forae ergo maior et non
est intrinseca et propria duratio eiusdem motus.

Respondetur: sicut motus velox et tardus sunt eadem species sed partes motus
velocius comprimuntur: similiter duratio est eadem in utroque motu,
sed in motu velocius habet partes compressas et condensatas.

Respondetur assumptum falsum est nimirum quod ut partes motus velocius
comprimuntur ita in partes durationis: partes enim motus comprimuntur
non est velocitatis quae est quasi modus illarum ut profitetur Aristoteles. et
tempori conuenit iste modus velocitatis dicente eodem Aristotele

Γενόμενος, ergo.

Diximus: Effrenar, ut moribus et caritatem aliorum temperet, p. 84 m.

Não obteve o resultado desejado.

flamifug solum uocat quatuor. Sed uo a hoc nomen permanente, illam

5to ut si p accidens idem sit, qd si aliqd, et sic remaneat hic per quantum

Nonne obstat? Sed effectus obstat et effectus cum motus in hunc paucitas et o

Verre de l'empire.

Rood pur' schied: vooe in't nuch forum nteb je loon nteb.

part temporary in verum nra immutabile in aeternitate

praeterita et hanc similiter posterius suatque immediate futura ardeat.

non enim potest fieri ex Ruino regis maiorem: quia idem illum datus patet

gigantia sursum et infra iam sua dextra et unguitam guttur partem
procedit in laevam.

Concedo, modo suscollino.

H. gu ex naa sua et ab incompletum ut pote rina et flouus ad hunc et confugit.

QUESTIO septima

AN NUMERUS SIT LEGITIMA SPECIES QUANTITATIS DIGERETAE

Notu pro numerum in eo nihil aliud eo quam multitudinem vel collectionem multarum
unitatum ut numerus decem ponitur e multitudine unitatum quae reperiuntur
in decem panibus: unde numerus in eo dividitur secundum divisionem unitatis
qua quae duplex est prae dicamentalis scilicet et transcendentalis, primum duplex est
numerus:
unitas transcendentalis simpliciter ut secundum quam effiam, et unitatem ut
unitas petri angeli, et cetera vocatur transcendentalis, quia in eis uno

Tercium et infimum forma accidentales compositae habentur ut sanctas quae in eo
opinionem consistit in proportionem et figuram eorum: iam uero quibus tertius
et numerus unus pro se cuius unitas propter sui imperfectionem unitas ordinis
ab Aristote appellatur.

Oportet igitur accidens unum pro se negari de pluribus subiectis realiter distinctis
et diuersis: ergo numerus o potest de uno unum pro se.

R. igitur accidens unum pro se unum o potest de pluribus subiectis totalibus
et aequatis concedi: inaequalibus et partialibus nego: et hoc modo numerus
in pluribus realiter distinctis iuxta modum superiorum et nam ontis differet.
Oportet tertio numerus praedicamentalis coalescere ex multis ontibus in actu,
scilicet unitatibus gradatius: ergo o de uno unum pro se.

Et patet de Aristote multis in locis, ubi dicit de pluribus ontibus in actu o
fieri ens unum pro se.

Primum autem sunt omnes accipias tres formas et tres gradus separatas quales
sunt tres gradus conseruatae, quae libet et unitas actus: sed illis coalescit
numerus: ergo.

Ad hoc argumentum respondet aliqui dicens accidens de multis ontibus in actu
completis o fieri ens unum pro se concedunt: in completis, negant: unitates
in praedicamentales inquirunt et sunt ontia completa in gradibus gradatius continuae.

Ita in completa in gradibus gradatius differet: et sic constituunt numerum
ens unum pro se, sed haec responsio o uidetur sufficiens quare.

R. modo autem non unitates praedicamentales o sunt gradus continuae ut
gradatius, sed gradus addunt aliquid positum adducit, de ad gradus gradatius, ratio
cuius sunt dictae unitates entia in completa, et omnes unitates pro se partes, et gradus
coalescit numerus praedicamentalis quod o ens pro se ita expresse. Et hoc modo
uariis locis.

Oportet igitur numerus o habet partes pro ad unitates, ergo o abra pro gradibus gradatius.

Com o uidetur impossibile et om de pluribus unum fieri nisi illa sint unita.
Primum autem quod o contra rationem gradatius differet quod ens ratio sunt.

R. igitur accidens o habet partes unitas unione continui, concedo, unione
sufficiens ad unum ontis pro se, nego partes in numeri et o sunt unita.
Tunc hoc est in unita unione ordinis sufficiens ut conueniant tanquam
plura absolute sunt pro unum saltem differentium ratione unitatis officii.

Quaestio octaua.

Qua sit forma constitutiva

numeri praedicamentalis

Nota secundum hoc de duplicem: alia est forma totius resultans secundum totum de unione
formae cum materia qualis est ut in forma humanitas et in terminis terminis: alia
forma partis scilicet quae simul cum materia componit totum ut in eodem modo
habiles o de de hoc forma inquirimus.

Conclusio

Forma constitutiva numeri est ultimas unitas ut in terminis terminis unitas.
Haec conclusio est Aristoteli et Duns Scoti quod videtur per se et est
qui in ualde laborant assignanda illa ultima unitate.

Nota praetermissis deum placitis in totis nequidantes arbitratum quod libet unitatem
in numero = pariter ut et ex sua simul determinabilem et determin
atam ceterarum unitatum, sub dimensibus in foalitatibus: ac prout illas
omnes ad invicem sortiri rationem maiorem et minorem quod applicant ceteris. In
accommodato quodam exemplo de theologia desumpta contractus fuit
matrimonialis qui officialiter valeret ex consensibus viri et feminae
quorum alter quatenus determinat alterum habet rationem maiorem vel minorem
qui similiter ab altero determinatur habet rationem maiorem vel minorem
ita contingere dicimus in numero praedicta unitate ut ternario, cuius
Tertia unitas quatenus ab aliarum determinatur, dicitur ultima et foa
ternarii et quatenus ab aliis determinatur, dicitur maxima ut tres illae
unitates simul ad invicem determinentur et determinentur. Sic positis
probar conclusio: illa foa vel constitutiva quae constituit illam in sua officia
sed quilibet numerus constituitur in suo ad ultimam unitatem, quatenus
determinatur ceterarum: ergo ultima unitas modum de plicato et foa numeri
probat et ante cap. tertio ubi dicitur de destructa unitate ut quarta a quaternario
mutetur in quaternario et fiat ternarius, addita tunc unitate fiat quinarium:
ergo ultima quaternarii determinabit illum modo talis numeri:
probat pro quo cum sit plura unita constitutiva aliorum unitis per se, inde esse
alterum illorum habere rationem actus et aliorum rationem potius modo quo possunt
et consequenter rationem determinantis et determinabilis: sed unitates
constituant numerum in ratione unitis per se ergo altera illarum habet rationem actus
determinantis eadem, alia rationem potius determinabilis. Sed ultima habet et
ut determinans eadem, ut in ternario, tertia, quae determinat eam ad
constitutionem ternarii cum illa sublata tollatur proportionis et fiat binarius:
ergo ultima unitas modum de plicato et foa numeri.
obez primo ultima unitas et habet rationem maiorem in numero: ergo in eo nulla est
probat autem omnis foa partialis est subiecta in eo, cuius est foa, pro ultima unitas
in numero ut ternario et in duobus aliis subiectis: ergo.
Confirmatur: ultima unitas et foa ceterarum subiecta talis unitas et
vel ut ultimas neutrum dici potest: ergo.
Minor probatur pro prima parte: nam de unitatem et eam illi unitatibus.
probat pro foa parte unitas ultima habet ab illis numerante quod sit ultima.
ergo ut sit et foa ceterarum.
Sic patet foalitas omni numeri et ab illis independentem
et ergo minorem andens ad probationem diggo autem omnis foa actus et in formans
invisibile et per denominationem, concedo necessario intrinsecus nego unde et
ultima unitas et sit subiecta in aliis intrinsecus et in illis dependentibus et
in ratione determinantis sicut et illa in ratione determinabilis respiciunt
ultimam namque foam in ordine ad constitutionem numeri: quod sufficit ut habet
dicatur foa, et eam maiorem.
ad confir. maiorem et ergo andens pro sua parte ad eum probationem nego andens
nulla in illis numerante datur ultima unitas in numero.
Instituis primo si est ultima unitas, est assignabilis, sed nulla est assignabilis
ultima ut patet in numero ternario et in ratione unitas et habet potius
rationem maiorem quam unitas. B. cum una nihil habet quod subiecta altera.
ad illud argumentum respondet iohannes a. Thomas sic diggo andens: nulla est
assignabilis unitas, quae sit ultima foaliter, et quod ad effectum negat

Maaliter et identice: concedit.

igitur inter tres unitates illa ultima quae alias determinat et actualit,
et sane. Sicut eorum inter illas quae nam illa sit, quae habeat rationem ultimam.
An scilicet unitas A an unitas B, an unitas C. et assignari o potest: et illud ipsum
videmus in multis aliis exemplis, ut videmus aliquod manuum o finitum,
et p consequens habere principium et finem, quae nam uno pars eius
habeat rationem principii et quae nam finis, ignoratur. quae solutio probabilis
o hae ipse voluta.

R. igitur andens o in unitates habent rationem ultimam modo supra applicato.

Insuper igitur ergo numerus o habet unam formam.

R. igitur illatum: o habet unam formam, maaliter, translat: et qualiter rogo.

gabet. in ultimam unitatem quae maaliter dicitur o unitates.

Insuper tertio si quaelibet unitas habet rationem maiorem et formam unius numeri

Ternarius erit tres numeri ternarii. sed hoc a falsum: ergo et illud undesignatum.

maior probatur et tres — tri ubi si tres maiorem, et tres forma. sed in numero ternarii

Tres et maiorem et tres forma: sed in numero ergo et tres unitates et quaelibet habet rationem

maior et forma ergo sunt tres numeri.

ad hoc arguitur aliqui respondent. concedendo maiorem: sed o videtur satis contrarium inter

principii d. igitur ergo illi tres numeri ternarii vel in eodem subiecto vel in diversis.

Neutrum dici potest: ergo.

utrum minor pro parte illi numeri solo numero differunt sed idem d. igitur ergo

accidentia solo numero. et quoniam o possunt et in eodem subiecto ut ostenditur in libris

de generatione: ergo.

probat in proposita parte: quia unitas una o facit numerum: ergo debet et

numerus in illis subiectis in quibus et unitates, sed si in eodem subiecto unitatum.

Tres unitates formam aut tres forma: sed in eodem subiecto, ergo unitates numerus

in illis tribus subiectis: ergo in eodem subiecto adaequato.

R. igitur igitur maiorem ad probandum igitur minorem: in numero si tres maiorem forma

maaliter concedo, quia quaelibet unitas habet rationem maiorem et forma: si tres maiorem et forma

qualiter, rogo, quia cum sit unum compositum ex una maiorem et una forma, ergo

potest in exemplo prius allato de contractu matrimonii in quo et quaelibet contractus

tan unum quam mulieris habent rationem maiorem et forma. o si et duo contractus, sicut

ut duo matrimonia, sed unus contractus et unum matrimonium.

omnes igitur partes numeri o si unitates inter se, ut una recipitur in alia ergo o a aliqua

forma partialis illius constitutiva.

Cum patet: talis in compositum requirit unam unionem partium.

R. igitur andens o si unitate unionis physica, concedo unionem ordinis sufficienti

ad constitutionem unius per se, igitur unde negatur oia et probatur illius, talis in

unionem in sola compositio physica praequirit sicut et hoc et forma utriusque

Ad idem: in maiorem et forma solutio et assignata s. igitur ergo eius verba

referunt computantes etc.

Questio NONA

Anovatio sit legitima species quantitatis discretae.

Conclusio

Ora prædicamentalis è uera p[ro]p[ri]etate g[ra]t[is] d[is]cret[is]. Contra e[ss]entiam, s[an]ct[is] et quoniam et a. s. g[ra]t[is] app[ro]p[ri]et[is] t[er]m[in]is n[on] s[un]t n[on] s[un]t c[on]t[ra] e[ss]entiam t[er]m[in]is g[ra]t[is] t[er]m[in]is c[on]t[ra] e[ss]entiam p[ro]p[ri]etate i[n]telle[ct]ual[is].

Notandum p[ri]mo in hac ora d[omi]nus ut uel alia simili quatuor p[ar]tes c[on]siderari. p[ri]mam è aer p[er]cussus in quo r[ec]ipitur s[on]us c[on]t[ra] e[ss]entiam de motione lingue et palati. s[ec]undam è sonus ipse. Terciam motiones motus ipse aeris p[er]cussus. Quarta tandem durationes quadam seu extensiones syllabarum, s[ec]undum quas dicuntur longa uel breuia, magnæ uel parue, quæ p[ro]p[ri]etate p[er] durationes uocantur m[od]i et ab e[ss]entia m[od]i extensione seu dilatatione syllabæ, quæ maior è in longa quam in breui. s[ec]umitur unitas focalis orationis et officii illius p[re]st[is] ab ordine unitatum prædicamentalis officii numeri, unde s[ic]ut numerus prædicamentalis officii unitatis et multitudo unitatum ordinatarum, s[ic] et ora prædicamentalis officii multitudo durationum seu extensionum syllabarum s[ic]e insequuntur s[ec]undum consonantiam.

Notandum s[ec]undo ad huius m[od]i rationem tres requiri conditiones p[ar]tes ut componatur ex g[ra]t[is] continuis cuius prædicamentalis focaliter e[ss]entia unitatis et extensionem g[ra]t[is] unitatis, s[ec]undum cuius multitudo cunctarum uel instantium è ora.

s[ec]unda ut dicta g[ra]t[is] unitates sint successive p[er] g[ra]t[is] differt ora a numero coalescente de g[ra]t[is] permaneribus.

Tercia ut illa g[ra]t[is] unitates sint discretæ et diuise, ita ut inter unam et alteram prolationem syllabarum m[od]i è aliqua morula temporis p[er] quod differt ora a tempore q[uo]d è sit successiuum, t[er]cia t[er]m[in]is discretum, s[ec]undum continuum, nam q[uo]d dies æterna continuatur g[ra]t[is] unitates p[er] instanti, quod è unitatum quing[ua]ntum, et finis illius.

p[ro]bat[ur] aut[em] conclusio ora supra applicata, uelut ueram extensionem partium s[ec]et durationum, uel morularum syllabarum ordinatarum sibi succedentium, ergo è uera p[ro]p[ri]etate g[ra]t[is].

Confirmatur q[uo]d sit discretæ extensionis orationis prædicamentalis è s[ec]undum p[ar]tes uel continuas et è unitas ergo extensionis g[ra]t[is] discretæ.

p[ro]bat[ur] aut[em] p[ar]tes orationis p[er] diuersas morulas syllabarum, s[ec]undum inter eas morulas æquaguis p[ar]tes unitates cunctas cum sequantur ad dictas aeris p[er]cussiones, ergo si s[ic] continuatur et è unitas.

obes p[ri]mo ora è g[ra]t[is] p[er] se ergo è p[ro]p[ri]etate g[ra]t[is] prædicamentalis. p[ro]bat[ur] aut[em] illa è g[ra]t[is] coalescente, potest uel p[er] ordinati syllabarum, uel motus prolationis ad quas p[er]tinet duratio temporis, sed neutrum è g[ra]t[is] potest tribuere ora extensionem g[ra]t[is] unitatis partium, ergo.

p[ro]bat[ur] p[ar]tes quoad p[ri]mum s[ec]et, s[ec]et è g[ra]t[is] g[ra]t[is] p[ar]tes g[ra]t[is] unitates, quoad s[ec]undum patet q[uo]d motus alius è g[ra]t[is] p[ar]tes p[ar]tes.

et not[is] aut[em] et s[ic] p[ro]bat[ur] q[uo]d sit sufficiens enumerationis partium unitatis s[ic] extensionis illa seu dilatatio partium orationis supra applicata g[ra]t[is] ita p[ar]tes focaliter e[ss]entia.

obes s[ec]undo successive habent unitatem nisi uacat continuationis, sed ora è g[ra]t[is] habet similem unitatem, ergo.

maior constat in motu cuius p[ar]tes semel interruptæ è faciunt unum motum.

p[ro]bat[ur] nunc syllabæ, quæ s[un]t p[ar]tes orationis successive, è motus prolationis interruptæ ergo è habent unitatem continuationis.

R. magis minorem et eius prolationem syllaba em. et motus prolationis
sed soni potius quidam articulati consequentes motus prolationis, quae
sufficiens habet unitatem ad rationem per dixerat, et in illa per ordinabilem
autem prius et posterius pro ratione longitudinis et brevitas.

Disputatio Quarta

De procedimento ad aliquod seu relationis

Questi prima

Andenbur relations reales:

Nota primo uolacem meam diuini in uolacem et uolacem quod utrag sit patet ex dictis.
Ad hoc uolacem subdiuiditur in eudacem et in mendacem.

generata sine divina et ubi, quoniam persona divina refertur ad abram,
et differt ab illa realiter ut paternitas et filius.

proata d. ruf unus er daturce. d. ahim? que dinditur d. r. laom d. um d. rei,
et d. um d. d.

Absolutum, id est, sine conditione et illud, quod primario dicitur aliqd.
absolutum, id est, sine conditione et illud, quod primario dicitur aliqd.

Relatio quoniam est predicamentalis a cuius totum est ad aliud se habere.
Sed quia plura dicimus in Regula.

■ alio predicamentalis quidam in mutuum et o mutuum...

mutua et cui correspondet oppositum in alia instans, talis est pater matris
cui correspondet filius

Relatio 1^a mutua e cui 1^a correspondet velatio talis e velatio creaturae ad
creaturam in quo 1^a e velatio talis quod vocis atm, tandem velatio mutua.
Quid sit in velatione quinquarantia et disquinarantia.

maior & cui in tuo correspondet similis videtur, ut simile & simili simile.

posteriori. & cuius corruptionem et similes videtur ut paternitas et filiationis.

Nota bide de d. Thomas in parte quarta 28 art. pmo in corpore. qd si qd libet
propter camentum accidentis importet duplicem eonsequendum eo nigel qui
deputatur p l. ad in et primum son particularem unius cuius qui in corpore
accidentibus desumitur de proprio modo cuius nigel soni sive affertendi substantiam
vel in qd tate nigel. secundum illam in qualitate qualificando; in vclandi in
specialiter desumitur p ordinem ad de trans eum tum ad quem refert substantiam
nigel paternitatis quia nigel refertendi patrem ad filium in quo differt vclandi a
eius accidentibus absolutis. qd pua notat

Conclusio prima.

Sanctus et alii volentes conprehendere speciale nuncium non tam reale
tam formale rationem eam accidentis sunt ad in — primum rationis primum
rationis seu ad ad. hic a cor philosophorum genus cum Augusti. hic ut
geologorum cum. S. Thomas contra gentium; gustum et intellectum et primum

Acres.
pudor primo efficaciter quo ad primum partem: ante operationem intellectus dantur
habitudines reales quatenus totum est. Et ad aliud fit habere, ergo et reale;
Relatos constituentes speciales, quod faciemus acciderit.

probat autem ante illud petrus assimilatur magis paulo quam asino, ergo
ille ex natura unitatis similis magis ordinatur ad paulum, quam ad
asinum, sed ordinatio realis unius ad alterum est habitudo realis, ergo
confirmatur in diuinis et res res reales per quos diuine personae
referuntur ad unum ut in deo. Ergo in rebus creatis et in similibus realibus.
petrus enim in eo in petro aternus refertur ad filium eternum vel ad patrem aternum
gratiam illam realiter. Sed in rebus creatis pater uere et realiter gratia filium, ergo
probat per se partem. Etiam constituit determinationem praedicamentum accidentis realis.
ergo et realis est illud secundum ad in, sed est secundum ad ad.
probat etiam cum in eis reale et reale differant penitus, sicut in eo in
hoc aliquid reale et secundum ad ad ut aliquid reale. Resultat ergo dupliciter illa
ratio unica nam inde consequenter unum praedicamentum reale.

Conclusio secunda

Oes et populi reales secundum ad se praedicamentales et de hoc praedicamento ergo
probat breuiter realiter praedicamentales et simpliciter tales ergo et de hoc
praedicamento.
probat autem deo alia realia dicuntur reales secundum deum quia sunt reales simpliciter
talia.
Eodem patet et in aliquo praedicamento sola per se penitus illa qua simpliciter
participant rationem formalem illius ut in praedicamento substantiae sola substantia.
obes primo et Augusti quinto de Trinitate ubi docet ad rationem et ad motum per se
Resultat sine sub mutatione et quo sic loquitur argumentum: reale ad ueritatem sub
mutatione illius ergo illa reale, quae constituit praedicamentum substantiae.
etiam patet nullum in eis reale potest aduenire sub sine sine mutatione.
Andens praeterea quod sit Aristoteli, probat ratio per paries duos et albus
et sit aliquid paries albus ualens, statim paries duos et albus sit similis paries
ualens conueniens.
R. differt autem reale aduenit sub sine sine mutatione per se, concedo.
modali ergo, mutatio autem modalis adeo exiguam, ut non moratur nomen mutans.
Ad probationem ergo andens mutatur in modaliter paries duos et albus et sit albus ualens
habet se ut conditio sine quo mutaretur:

Sed de hoc superius infra.

obes pro sicut columna dicitur de tra, et paries dicitur uisus per denominationem
et in se ita dicitur paries similis alteri per denominationem et in se ita.
ergo similitudo est solum denominatio et in se ita.

R. ergo puritatem andens et paries in dicitur uisus a uisione ingenerante alteri,
Sed andens et paries in dicitur uisus similis a similitudine alia, sed per se
sine ingenerante. Unde deo dicitur ab alia similitudine, ergo saltem aliter
ingenerat et consequenter dicitur similitudo realis ex parte unius extremi
atque ita deus nunciat rationem ad denominationem et in se ita.

petes quod nam sit quod realissimum quibus praedicamentis.

R. ad rationem realem in eis cuius tota essentia est ad aliud per se habere.
probat quod realissimum debet participare rationem diuini: sed diuinum est ens
reale ut dictum est de substantia per se tractatus: ergo reale, quae pro ut
quod realissimum est nomen suum diuini, debet ad reale, et am eorum ad reale
reales et reales.
hoc obstat quod. Sed per se parte auctoris ad aut per se ponat hoc dixerim in inter
praedicamentum ad aliquid quod in aliis praedicamentis et per se ita
in hoc uerum est contra rationem.

Non inquam. ¶ Stat. g. a. y. Thomas ponit differenciam inter predicamentum ad aliquid
et alia predicamenta solum in eo, quod predicamentum ad aliquid iuxta modum
loquendi dicatur de aliquo ente v. c. q. nam illud est fabricat substantiam v. c. q.
o. m. dicitur substantificare ut ita loquar. n. e. c. e. e. t. u. s. ut absolute dicitur
qualitas s. e. e. m. addito; utrum v. c. q. absolute confusum appellari
debeat.

Sic. p. v. c. q. m. e. o. o. habet trum: ergo o. a. g. u. s. g. r. a. l. i. s. s. i. m. u. m. v. c. q.

R. d. i. s. s. e. d. o. a. n. d. e. n. s. o. habet trum ma. c. t. u. s. i. g. n. a. t. o. n. e. g. o. m. a. c. t. u. s. e. x. e. r. i. t. o. e. r. r. o. r. e. p. r. o.

qua solutione ade dicta d. g. e. q. u. a. s. t. p. a.

Sic. p. v. c. q. m. e. o. m. u. n. d. i. t. u. r. e. m. i. n. a. l. i. s. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. i. s. e. r. g. o. s. t. c. o. n. a.

R. d. i. s. s. e. d. o. a. n. d. e. n. s. v. c. q. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. s. m. u. n. d. i. t. u. r. e. m. i. n. a. l. i. s. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. i. s. n. e. g. o.

Transcendentalis, concedo.

Sic. i. n. c. o. n. c. l. u. s. i. o. n. e. r. e. i. n. e. s. t. o. t. a. o. f. f. i. a. e. a. d. a. l. i. u. d. q. d. g. a. b. e. r. e. i. n. t. e. l. l. i. g. e. p. r. o. p. t. e. r. a. d. m. v. c. q. m.

o. p. r. o. p. t. e. r. a. m. q. u. a. i. n. v. c. q. a. s. o. l. u. m. e. u. n. i. c. a. n. a. m. e. t. i. m. d. i. c. a. t. o. r. d. i. n. e. m. a. d. s. u. b. t. i. m.

g. e. l. e. i. n. v. c. q. o. o. p. p. o. t. e. a. b. s. t. r. a. h. i. b. i. l. i. s. e. u. o. o. a. d. p. o. d. i. n. i. p. s. a. v. c. q. m. e. l. u. d. i. t. u. r.

unde sicut dicuntur predicamenta s. e. t. o. h. s. d. i. v. e. r. g. a. e. t. i. n. a. l. o. q. u. a. v. c. q. m.

conveniant confuse, sic v. c. q. dicitur tota ad aliud.

Quaestio sda

Quae conditiones requiruntur ad v. c. q. m. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. s.

Conclusio prima

Subt. m. e. l. a. o. s. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. s. d. o. b. e. t. a. d. v. c. q. m.

p. r. o. p. t. e. r. v. c. q. m. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. s. e. u. s. i. t. a. c. c. i. d. e. n. s. v. c. q. m. n. e. g. u. s. s. u. b. t. i. m. i. n.

o. m. e. v. c. q. m. a. u. t. e. o. n. t. e.

Conclusio sda

D. o. b. e. t. e. t. i. n. s. u. b. t. i. m. v. c. q. m. p. r. o. p. t. e. r. a. d. i. n. d. i. a. d. m. o. d. u. m. s. i. n. d. v. c. q. m. v. c. q. m. p. r. o. p. t. e. r.

Quam subt. m. v. c. q. m. a. d. t. r. u. m.

p. r. o. p. t. e. r. e. i. p. s. a. n. a. a. v. c. q. m. s. i. c. e. t. i. n. e. u. m. p. i. t. o. r. d. o. i. n. t. e. r. d. u. o. s. i. n. g. v. c. q. m.

S. o. a. l. i. t. e. r. l. o. q. u. e. n. s. o. s. u. m. i. t. u. r. e. t. i. c. e. t. a. d. a. f. u. n. d. a. m. e. n. t. o. e. r. g. o. s. i. n. g. u. e. o.

I. n. t. e. l. l. i. g. a. t. u. r. a. l. i. q. u. i. d. v. c. q. m. q. u. o. d. s. i. t. v. c. q. m. s. i. n. d. v. c. q. m. q. u. a. r. e. n. e. p. p. r. i. a. t. t. r. u. m.

T. a. l. i. s. i. n. s. o. p. o. t. e. r. i. t. e. v. c. q. m.

Conclusio tertia

T. r. u. s. v. c. q. m. d. o. b. e. t. a. d. v. c. q. m. s. i. n. g. u. e. o.

p. r. o. p. t. e. r. g. a. v. c. q. m. v. c. q. m. s. i. t. a. l. i. s. c. o. n. d. i. t. i. o. n. i. s. u. t. a. d. q. u. i. p. r. o. d. u. c. t. i. o. n. e. m.

R. e. q. u. i. r. a. t. e. x. i. s. t. e. n. t. i. a. m. v. c. q. m. q. u. o. d. e. x. i. s. t. e. n. t. e. p. r. o. d. u. c. t. u. r. v. c. q. m. s. i. t. q. u. o. p. e. r. o. u. n. t. e.

p. e. t. i. t. t. u. m. g. a. a. l. i. a. s. a. c. t. u. s. e. n. t. i. n. f. i. n. i. t. e. e. v. c. q. m. i. n. e. o. d. e. m. s. u. b. t. i. m. s. i. n. g. u. e. o.

p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. p. o. t. e. r. i. t. a. d. v. c. q. m. v. c. q. m.

o. b. e. t. p. r. i. m. o. p. o. t. e. r. i. t. u. r. a. d. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. q. u. o. d. e. x. i. s. t. i. t. e. r. g. o. v. c. q. m. p. e. t. i. t. t. r. u. m.

R. e. a. l. i. t. e. r. e. x. i. s. t. e. n. t. e. m.

R. d. i. s. s. e. d. o. c. o. n. s. i. g. n. a. n. s. e. r. g. o. v. c. q. m. t. r. a. n. s. c. e. n. d. e. n. t. a. l. i. s. o. p. e. t. i. t. t. r. u. m. v. c. q. m.

e. x. i. s. t. e. n. t. e. m. c. o. n. c. e. d. o. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. s. n. e. g. o. s. e. n. t. e. m. v. c. q. m. v. c. q. m.

T. r. a. n. s. c. e. n. d. e. n. t. a. l. i. a. d. i. n. a. m. o. d. u. m. u. t. i. p. s. a. e. q. u. a. d. a. m. q. u. a. l. i. t. a. s. i. n. d. v. c. q. m.

p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. v. c. q. m. i. n. d. e. a. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. u. r. v. c. q. m. m. o. d. u. s. a. b. i. l. i. s. a. d.

o. b. t. i. n. u. m. r. a. n. g. u. a. m. i. n. m. o. d. u. s. a. m. i. s. e. d. n. u. n. e. r. e. q. u. i. r. i. t. u. r. t. r. a. s. e. x. i. s. t. e. n. s.

o. b. e. t. p. r. o. p. t. e. r. i. n. t. e. r. v. c. q. m. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. s. a. l. i. a. m. a. d. f. e. r. t. q. u. a. e. c. a. l. i. f. a. c. t. i. v. i.

a. d. c. a. l. i. f. a. c. t. i. b. i. l. i. s. s. e. d. c. a. l. i. f. a. c. t. i. b. i. l. i. s. o. e. x. i. s. t. i. t. e. r. g. o. o. r. e. q. u. i. r. i. t. u. r. e. x. i. s. t. e. n. t. i. a.

a. d. p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. a. l. i. a. m. v. c. q. m.

et per se ipsum ibi enumerare quoddam volacum, id est quod mutetur
in volacum, qualis est volacum ad caliditatem, id est assignat ibidem aliquas
impossibiles dicitur ergo constat quod si volacum non ponitur in predicamento.

Conclusio quarta

utrague extrema essent ad volacum distincta tam secundum volacum materiam,
quam secundum formam, id est in volacum subiecti et fundamenti.
probat inter extrema volacum debet ad oppositum volacum, sed eiusdem ad
se ipsum, id est oppositum: ergo extrema volacum debent ad se valere distincta.
ergo putet distinctionem inter volacum predicamentales et transcendentales.
pro quod priores supponunt aliquid absolutum, id est distinctum, id est posterius.
sed quod priores requirunt unum volacum distinctum id est posterius.
se idem ut distinctum a volacum quorum in volacum.

Tertio predicamentales respiciunt unum ut pure unum. transcendentales
autem respiciunt ipsum id est subiectum pure unum, sed ut subiectum vel finem vel
effectum, vel effectum.

Questio tertia

Quot sint fundamenta relationis

Cum volacum accipit unitatem suam a fundamento suo, id est a fundamento, in quo unitas sua
radicaliter illam praegestente idcirco quot sunt quae fundamentorum tot erant quae
Relationum. unde

Conclusio

Tria sunt fundamenta volacum, scilicet unitas et numerus, actus et passio, mensura
et mensurabile. et Aristoteles in Metaphysica et probatur solutione argumentorum
unde ostendit quod quod sit alia volacum ad gradum suum, id est possunt provenire in intelligentia
Nota quae sunt necessaria sunt circa singula fundamenta.
Primo circa unitatem quod unitas et numerus adverte sit per unitatem
intelligi unitatem transcendentalem cuius libet predicamenti unde unitas
est subiectum in fundamentum volacum id est unitatis unitas in unitate volacum
aequalitatis, et sic de aliis.
Secundo pars unitatis predicamenti et numerus predicamenti, qui in fundamentum
proportionum mathematicarum unde ad tales proportionem in volacum
supponuntur duo numeri predicamentales, tangit extrema.
Oportet pro volacum id est unitatis et inter se sit quae fundantur in unitate subiecti,
gratia et analogia sit hoc volacum, id est ergo idcirco assignatur unitas pro
fundamentum volacum realium.
probat autem si praedicta volacum sunt volacum, petrus et gradus
metaphysicos fundaret duos gradus volacum ut pote in volacum, id est autem
et unitas fundaret unum volacum id est unitatis specificum, cum petro quod
cum quo et analogia cum alio adine uno idem gradus potest fundare
Relationem id est unitatis et diversitatis, quod videtur ad metonymiam
ad deus inferitur gradus illos distinguere, parte rei, quod est contradictio de
distinctione facta.

Ad idcirco ostendit ad probationem amittit ad in petro duos gradus volacum in
plurivocitatem fundamentalem graduum et unitatum formalium, id est ad idcirco
ergo sequi distinctionem ad volacum inter gradus metaphysicos,
Quae distinctio realis in fundamentis sufficit ad distinctionem
plurivocitatem volacum realium: et videtur ergo cum fundamentis sint

principia volarum sicut sola naturalis distinctio motus sufficit ut de illis
Quia potest ut habitus accipiant inter se actualam, et volat. distinctio
et de una officia plures emanant passionis inter se volat. distinctio;
Etiam idem nota actionem de ratione fundandi volarum ratione officiantis
ad effectus - et paternitatis ad filium, et et transferit actio adque
permanere volarum, quia in de offe volarum in habere volarum fundandi
Sed sufficit quod tales rationes sint media, quibus volarum in substantia recipiuntur
Quae a substantia quod. Deinde specialiter volarum quibus quibus possunt
permanere o permanentibus rationibus fundandi quod est et necessaria
ad verum fieri et prodari, o vero ad ad datum defacto et permanentem.
Aliud a de rationibus fundandi aliarum volarum quia cum sint dea, p. p. p.
nullum includentes motum ut sic, deo permanentem et in facto in
constituunt fundamenta: proutque ad arum distinctio non def. et in
Actarum, nam distinctio albedine, distinctio similitudo.
petes, curam o sit ratio fundandi in aliis volaribus cum nisi extrema
Sint producta, nulla sit volar.
R. quod et ad hoc ut inter duo alba sit volar similitudines, et sic de ratione
necessaria sit productio extremorum, tamen conditio p. accidens tales
nihilominus actiones petuntur ab actione sim. om. p. impossibile illa alba
o sunt producta de differentia solent in similia sicut modo est: at vero
paternitas et alia volarum sit quibus ita necessario petunt productionem
ut quantum cum quibus duo ponantur cum p. activa, et passiva vel
Alia quavis dea permanente sit o aliorum const. p. p. p. actionem
et passionem, seu grave et gravi o potest ibi intelligi paternitas
aut filiatas et de contra quocumque alio p. p. p., ut posito grave et gravi,
statim intelligimus paternitatem et filiationem
inven. tertium fundamentum adverte de S. Thoma volarum vertigines
in hoc distinguere a volaribus precedentibus, quod volarum p. p. p. p.
sint mutuae de quibus fuerit volarum vero tertii quibus p. p. p. p.
Rao quibus dea cum in his volaribus sit intima cuiusque de p. p. p. p.
fundandi in quibus mensurabilis ab alia p. p. p. p. quae habet rationem
mensura de p. p. p. p. de regularitate ut in de mensurata sit utra
et volat. dependentia, saltem in quibus eae quasi de exemplis, et p.
consequens vero et volat. volarum, sicut conditiones supra applicatae
ad ista: at vero in de quod a mensura p. p. p. p. alterius ut sic
nulla de dependentia et consequenter in de volarum volat. p. p. p. p.

Relat. Vtrum relatio distinguitur a parte rei a suo fundamento.
Concl. Pugn.

Ratio distinguitur distinctioe reali modalis a suo fundamento
poterit potest dari fundamentum sine ratio ut albedo sine calore
similitudinis.
poterit idem ratio dependet realiter a suo fundamento ut a principio
sue emanationis ergo o eadem realiter cum alio.
poterit cum ga idem poterit realiter dependere a se ipsa alias item

potest autem eadem per se ipsius, quia sicut de qua dependet una in una
distinguntur, sic de qua dependent realiter, distinguuntur realiter.
putatur tertio specialiter de rebus fundatis in substantia in possibile. in
eodem parte ubi de substantia et accidentibus in se et
realiter in alio. ergo impossibile est quod sit realiter idem cum substantia,
quod est eius fundamentum.

Secus cum aduersarius voluit de accidentibus per se in se
sed contra est: quia voluit nullo cogitante intellectus datur a parte rei;
stat in patentibus, sine ulla fictione, ergo voluit de accidentibus

Logum.
Idem militat contra istam oppositionem auctoritas Aristoteli quia in illo
ponit volitionem inter praedicamenta accidentium, sed in
metaphysica ubi agit de entibus realibus, ergo voluit de vere ens reale
non confirmatur conclusio iam alius nulla foret via negandi volitionem
reales in de ad exorturam: quia iuxta sententiam aduersarii
in de ipse deus habens exorturas sibi coexistentes unde inferret
in deo aliquam realem compositionem. nec accidentalis sed in deo
constanter negant volitionem reales in deo ad inuentionem propter bene
habem ergo.

Obes pro patetibus indiuinis o distinguitur realiter ab officio ergo non
inuentus.

R. ergo etiam, ut dico disparitatem in deo est quod officium diuini sit
infinite in eo que omnis de propter eam o modum perfectionem tam
absolutam quam voluntariam si identitatem officio cum cum sit
finita nihil facit.

Obes pro exclusio quo cumq; per illud distinctio a tota entitate
etiam alborum aquae sunt simpliciter similia ergo frustra
multiplicatur entitas ad alios distincti.

R. quod in tali casu duo albi sunt itum fundametaliter similia
o am fortiter de si aliter ex epiat illud, fallitur. sicut ergo
ablata visibilitate a petro, erit quidem visibilis radicaliter. o vero
fortiter, ita in casu nostro.

fortiter aquae unum erit fortiter tale quale alterum, ergo fortiter
similia.

R. concessio antecedente ergo etiam, quia tale et quale dicuntur a qualitate
a voluntate unde cum aut Aristoteles, similia de diffinitione dicit primum
solas qualitates, ois intelligunt sane per voluntatem materialiter et
radicaliter, alioquin ipse voluit male distinguerent voluntatem fortiter
a qualitate.

Obes tertio voluit duplici assumptum o aliquid distinctum a qualitate
dupla: ergo et eadem.

putatur autem quia alias ad diuisionem qualitatis duplex in duas partes
quoniam ventur duae voluntates duplicitatis in singulis modis talibus, quod
est falsum.

R. ergo autem ad probationem ergo ad diuisionem qualitatis duplex in duas
partes similes diuisi voluntatem duplicitatis: et vero est quia duplicitas
o afficit nisi totum ergo in partibus o sufficienter delecta, ut illa deinde mota
ut duplex

Obes quanto similitudo aduonit fulto et quamgeia pind ulla fulto mutao
ergo o d' aliquid reale. extinetum = fulto: q' reale aduonit fulto
necesse est illud mutat.
p'lar andens aduonit oas ug duacensi dum produetur aliud ouum
in india similitudo, d'g fulto tollitur. sed ouum indium o habet
nim produendi in fulto tam uonoto: ergo.
A' n'go andens p' v'laem in aduonitum aliter se g'abet quam prius
o quidem p'ua dicta mutatione et p'ficiu sed modali: m'p' via, et
late sumpta sunt motu p'ficiu que n'g' alium d' gram modis aliter
fo galendi, nunc, quam ante. pro quo
nota q' duo forma productionis voluor considerari p' d' dupliciter
p' f'altiter q' d' radicaliter.
productio f'altis voluor in q' d' actu et complete p'bito t'ro uoluntat u'lae
qua uoluntat u'lae productio peculiaris et modorum qualis u'lae eius
origo o mutatur nomen productionis aut mutationis p'ficiu que p'ficiu
mutatio t'm compet' nobis qua p'amario m'nduntur et p' se o'ndu r'is
qua sunt t'm p' uoluntatiam aut eoriam na'les et ad p'ficiam
productionem aliorum con'guntur quales p' h' modi.
productio t'm radicalis u'lae q' d' actu produetur id quod e' radie et
fundamentum ne uoluti f'omeo u'lae figura n'om'p' d' qui potest aliud
simile produci.
p'et' quid ergo p'estit t'us u'lae ead' productionis t'm.
n. p' habere solo modo ut u'lonens p'ogibens: p'cut fere motu f'ipid'is
ad contrum absolute tribuitur quanti a quo (p'elugo m'p'edimento)
f'ervetur ad contrum u'ferenti t'm tale m'p'edimento tribuitur,
nisi ut u'lonens p'ogibens cum ergo u'lae similitudinis m'otuo duacens
sit radicaliter p'bita et solum m'p'edimento u'lae uoluntati f'auli defectu
t'm q' d' p'bita f'oe m'p'edimento u'bita p' p'otionem t'm uoluntat talis
u'lae uoluntat p' se f'olet t'ui galline duacens et p'arenti t'm
ut u'lonens p'ogibens.
Obes quinto ergo t'us iam de nouo t'us u'lae ead' infinitarum f'ermis u'lae
figu'um cum de nouo produetur aliqd' album alia u'lae qua t'la erant alba
de nouo u'feruntur ad istud album et istud ad illas, quod u'lae ad p'udum.
n. in solo fulto o p' d' plures u'lae eiusdem p'biti ut aliqd' d'ictur ad ead' q'
p'otione unius albi o uoluntat in alis albis plures u'lae similitudinis
sed p' u'laem qua erat in unoquoq' magis u'lonens u'feruntur ad illud
album quod de nouo produetur.
Dante esto quod f'oe u'lae f'altum o d' in conuonens q' p'otione unius albi
ut uoluntat u'lae o t'm = opugnat illam conuonem f'iat qua o;
p'ferunt plures ead' f'ie uti o. Verum d'urum assumptis mille
naas ut u'lonens d'ictaret illas et u'la illa d'missa uoluntat
mille f'altia in illis naas.
Dante t'm de facto cont'ngit quod q' d' p' solum mouendo agguat
f'altia p'ne o'ntitutes q' f'ie d'urum u'p'ietora indua mundi
p' no uam d'istantiam, quam habet ab unoquoq' ouum.

non potest dici: sed et mirum cum omni volatilis sit maxima unitas facillima
multiplicantur et accrescant numerum pene infinitum

Quæstio quinta
Vtrum relatio terminetur focaliter ad relatum
an ad absolutum

Nota ad quamlibet relationem quatuor potissimum requiruntur: scilicet subiectum in quo existit
quod ad quod terminatur scilicet correlativum, fundamentum, et rationem fundandi
ut patet in relatione paternitatis: ubi cuius, sed quia pater est subiectum pro
ratione fundamentum, relatio filiationis, sed filiationis trinus focalis: dico
focalis quia magis est cognominis: cum ergo loquimur de relationum istarum alius
Relatio ab eorum definitur constat quærimus an illud aliud debeat de
respectuum an ad absolutum ut in exemplo propositi an paternitas
Respiciat sed terminetur ad filium sub ratione filiationis quæ est ratio
relativa an sub ratione rationis generis quæ est ratio absoluta.

Conclusio prima

Relatio predicamentalis mutua terminatur ad relatum focaliter
quod dicitur. Thomas quomodo sequitur. cum dicitur.

quod illud est per se primo trinus volatilis, quod per se primo illi opponitur per
se secundum correlativum opposita ergo trinus ut sic debet de relationibus.
maior patet de Aristotele in post predicamentis ubi ponit relationa
sub oppositis. et minor patet quia unum unum est per se primo
opponitur sed relatio opponitur correlativo ergo est absolute.
Sed inde ratio activa ut quæ ad quod absolute in patre opponitur
rationi passive quæ est in filio, ergo similiter relatio quæ est in patre,
debet opponi relatio, quæ est in filio: alias si relatio patris opponitur
per se primo rationi passive: quæ est ad absolute suo per se pro
opponerentur uni scilicet paternitas et ratio activa opponerentur
rationi passive.

Conclusio secunda

probabilius videtur quod in relationibus terminatur per se in aliis et mutuis.
et datur trinus focalis correlativus, sed ita fundamentuliter propter
quod videtur deduci ex 8. Thomas in primum ad annibal dum dicitur. trinus
30 articulo per ad tertium, ubi asserit quod intelligitur propositio in trinus
filiarum relationum per effectum, et in re. significat quilibet relatio
opponitur alia relatio quæ ad quod in re ad quam relatio terminatur id est
per effectum ita est sicut in relatio per se in intelligente aliquid per relatio.
videtur et per addendum concisionem. quia focalis ratio trinus consistit in
oppositione ad suum correlativum: ut quicquid est oppositum in relationibus
et mutuis et immutatur in alio de se conueniens. Deus dicitur dominus sine
relatio et egrediens filius sine relatio filiationis sed ita per relatio
maternitatis existentem in dea in agere: quæ oia fundantur in trinus
quanto magis.
ob id per propositum fundamentum et ratio, videtur relatio ergo trinus unus
relatio est potest ad relatio opposita.

putatur eadem nam alias una velas oriretur de positione alterius et per
 consequens cum ista particula est importet eualitatem, et per consequens
 relationem o dicit simul nam, quod est contra Aristotem
 R. Ergo aduersus positionem fundamenti et hoc respicit velas per se
 Sumatur materialiter, sic concedo quod sumatur formaliter pro ut sic a nobis
 Sumatur, nego sic omni de hoc formaliter sumptis respicit velas per se
 trius formaliter includit velas omni unde potius et ipsa velas opposita
 ob id per se non fundandi in hoc, quia est aliquid absolutum a sufficiens eadem velas ergo
 est omni sufficiens ratione terminandi velas omni oppositam
 confirmatur fundamentum velas illud et sic et formaliter unde
 fundam. ante velas omni ergo sic omni trius debet per se intelligi formaliter
 constitutus in vasa trius ante velas in ipso velas omni
 R. Ergo conclusio est sufficiens ratione terminandi materialiter per se eualiter concedo
 formaliter nego quia ad confirmationem nego eorum et assigno dissimilitudinem
 Quia velas comparatur ad fundamentum ut ad eam finem et eualitatem
 et per consequens illud in totum et formaliter constitutum unde fundamentum et
 unde vasa formalis terminandi ad eam velas sed quasi conditio eam
 concomitans unde velas o perdet a trius formalis, sed ad trium, ut
 subtiliter legitur de prima prima pars. nec deservitur per aliquid sed ad
 aliud ad trius formalis videtur quamdam eualitatem vel ante eadem
 quod nunc, quam si de velas ad trius formalis et similes particulae important
 ob id tertio cum dicitur per se formaliter similis alteri per alteri illi aut
 et absolute
 putatur quia alias est sic sensus est alteri similis in similitudine, quod est falsum
 R. Ergo aduersus illud trius absolute absolutum, per sumatur similis formaliter
 R. Ratio nego. nam per se formaliter similis alteri per similitudinem
 per se absolute absolutum: si similia o sumantur formaliter, sed eualiter
 ita pro se fundantibus velas omni, qualiter est per se per se per se
 a eualiter, et eum dicitur simile a alteri simile, concedo.
 Dicitur tales per se sumi per se in tali sensu: cum ergo Aristoteles ait a solis
 Dicitur qualitatibus, sic est fundam. taliter, nam per se tales locutiones
 solum intendimus de ob care eualiter et per se radicis terminandis quae est
 ipsa velas est, ut ante dictum est, sicut per se per se per se per se
 propter talem eam radicem actionis assignat: et sic est ordinarius
 loquendi modus: si am dicat, hoc facis quia mihi placet, vel quia volo
 per se am et formalem agendi eam assignat sed est usurpato modo loquendi.

Quaestio sexta

Unde sumatur discipline numerica
 et specifica relationis

Inquirimus sic circa unitatem et diversitatem specificam duo: unum
 an sumatur a solo fundamento an omni a trius: Idem dato quod ab utroque
 Quomodo utrumque concurrat
 circa unitatem aut numerice solum quae est in sumatur a unitate
 Subiectum an per se sint numero plures, quam quaestio non solent aliqui
 sic trius pro ponere, an fecerit multiplicatis numero et multiplicentur
 numero velas et ut an multiplicatis sitis multiplicentur numero

pater nater in eodem 102.

Conclusio prima

Ad hoc specificatur = fundamentis et tunc a fundamento tanquam = eam
et principio specificante a tunc utroque ut a eam specificationem, sed
ut complemente et terminante rationem specificationis. ad eum illigiam.
Nota. qd fundamentum et tunc = ita concurrunt partialiter ut
fundamentum det partem specificationis et tunc omni partem, sed unum
qd totam dat specificationem in diversis gradibus eam. qd aliqui applicant
Secundo qd fundamentum conservat initium et tunc completum aliter
quod fundamentum = quia eam efficientis, et tunc regit eam formaliter
et tunc eam. alii qd fundamentum specificat ut materialiter in se
preexistens tunc cui proportionatur, et sic diversas formalitates
in diversam formalitatem convertitur.

putur conclusio tota ualida ualens a se fundamto, suam ordinem
ad tuum ergo ad suam specificationem requirit utrumq.

Andens patet et d'ignos uolens, cuius totum est in ad aliud se habere,
scilicet in unum.

obes primo o^a p^ocedens a p^omo p^ocedente, sed tunc volens o^a
prior volens; ergo.

prior velata; ergo
maior constat, quia specificans et eam dantes specificato: ut — causa
prior effectu. — et illa est velata, et simul nat. ergo velata —

prior effectu.
minor patet ex A. v. pte differente velatiua ad finem nat., ergo uelao
specificatur a tro.

■. Dignu minorem. Trupidesa foaliter conesto, maalter nego: igitur
 2. De la ametur huius primo foaliter et in rax in oppositi.

So mancher auch fundamentalster Teil e parte absoluti.

fundantur istam v. laudem **■** v. mercedi.

primo modo tunc concurrunt pure terminatus ad procreationem, et
caando illam, ga ut sic et purus tunc, et simul naa em vaioi
ut dicatur in octione.

Seto modo sumptus habere ut ea Pauli responsa et specificent
relatum, sicut utrum specificat quam et de fundamento et no-

coarsurgit unica vltio sps eifcundi vltio om, quatenus fundamentum continet inde trum in proportionem et virtute.

obes Jdo appropriatus = potest haberi specificatio, sed tunc J = proprius vel loci
ergo ab illo velao o potest specificari.

minor patet & dictis. minor probatur qd aliquis sumatur ppter appetita

R. 94, De nuncem ab appo, ito contraria aut pmutua uolent
haberi pmutatio concedi. ab appo, ito uolunt nro: Disparitas

g^o alia opposita solant suum oppositum ut albedo negredinem velus
causatem, g^o 00 ■ g^o 00m: oppositum am relative o tollit suum oppositum

sed ponit vel supponit ut filius patris

Oportet tertio tunc si purus tunc in relatione aliqui = puro tunc relatione
potest specificari: ergo.

probat minor specificare a quodam care, sed purus tunc nullam
causalitatem agere sed pure respicitur: ergo.

Concedo terminando et complendo sic nego. Itaque proprie dicitur quod relatio
specificatur a tunc sed ad tunc quod totum est relatio et ad aliud gendere
scilicet ad tunc.

Oportet quarto filius unicus = solus secundum se. Ergo nam offertur ad patrem
et matrem ergo relatio o specificatur a tunc.
Unde patet quod in filio est una naturae et per consequens una relatio quae
consequatur naturam.

probat tunc nihil potest specificari a pluribus speciebus, alioquin
fieret plures species sed paternitas et maternitas species differunt, ergo filius
o potest ab illis specificari.

Quod argumentum potest de argumento sic proponit duae species relationis o
possunt habere unum specificatum sed paternitas et maternitas
et duae species relationis, ergo o possunt habere specificationem unum
aliqui habent unum tunc scilicet filium ergo relatio o specificatur a tunc.
R. ergo coram ad probationem dispo. maiorem nihil potest specificari a
pluribus speciebus divinis ut tunc completis et ad aequales, sic concedo.
et ad aequales sic nego. Itaque paternitas et maternitas sunt quidem duae
quod aequales in filiis, sed non una ad aequales et completas
quia pater et mater sunt plures eae eiusdem ordinis ad eandem
et eam concurrentes et sic sunt quidem duae sed eae partiales et divisi-
bi. partiales, sed constituant integram eam et unum tunc
totalem, et quo facile respondetur potest ad argumentum de opposito propositum
quod duae species relationes partiales possunt habere unum tunc totalem
quales sunt paternitas et maternitas, o am duae species relationis totales.
Oportet contra partem idem fundamentum fundat diversas species relationis
ut eadem albedo fundat similitudinem eorum ad album et dissimilitudinem
ad contrarium, ergo relatio o specificatur a fundamento.

R. dispo. autem idem fundamentum proprium fundat diversas
species relationis. ergo: idem fundamentum remota sic concedo = g
et albedine fundamentum similitudinis et dissimilitudinis
om fundamentum a multitudine specificata unitas am specificata
et multitudine in qualitatibus speciebus differunt et quibus inferre
albedinem in fundamentum remotum similitudinis et dissimilitudinis.
circa eam dissimilitudinem qua versatur circa unitatem numericam
relationis, eius resolutione pendet a eadem illa quae est motus specificatus.

An accidentia induantur a subiectis ita ut duo numero accidentia o-
possint esse in eodem subiecto. ceterum hoc in presenti agendum est,
resolvimus in sententiam affirmativam Aristotelis et 3^a 7^a 1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a 101^a 102^a 103^a 104^a 105^a 106^a 107^a 108^a 109^a 110^a 111^a 112^a 113^a 114^a 115^a 116^a 117^a 118^a 119^a 120^a 121^a 122^a 123^a 124^a 125^a 126^a 127^a 128^a 129^a 130^a 131^a 132^a 133^a 134^a 135^a 136^a 137^a 138^a 139^a 140^a 141^a 142^a 143^a 144^a 145^a 146^a 147^a 148^a 149^a 150^a 151^a 152^a 153^a 154^a 155^a 156^a 157^a 158^a 159^a 160^a 161^a 162^a 163^a 164^a 165^a 166^a 167^a 168^a 169^a 170^a 171^a 172^a 173^a 174^a 175^a 176^a 177^a 178^a 179^a 180^a 181^a 182^a 183^a 184^a 185^a 186^a 187^a 188^a 189^a 190^a 191^a 192^a 193^a 194^a 195^a 196^a 197^a 198^a 199^a 200^a 201^a 202^a 203^a 204^a 205^a 206^a 207^a 208^a 209^a 210^a 211^a 212^a 213^a 214^a 215^a 216^a 217^a 218^a 219^a 220^a 221^a 222^a 223^a 224^a 225^a 226^a 227^a 228^a 229^a 230^a 231^a 232^a 233^a 234^a 235^a 236^a 237^a 238^a 239^a 240^a 241^a 242^a 243^a 244^a 245^a 246^a 247^a 248^a 249^a 250^a 251^a 252^a 253^a 254^a 255^a 256^a 257^a 258^a 259^a 260^a 261^a 262^a 263^a 264^a 265^a 266^a 267^a 268^a 269^a 270^a 271^a 272^a 273^a 274^a 275^a 276^a 277^a 278^a 279^a 280^a 281^a 282^a 283^a 284^a 285^a 286^a 287^a 288^a 289^a 290^a 291^a 292^a 293^a 294^a 295^a 296^a 297^a 298^a 299^a 300^a 301^a 302^a 303^a 304^a 305^a 306^a 307^a 308^a 309^a 310^a 311^a 312^a 313^a 314^a 315^a 316^a 317^a 318^a 319^a 320^a 321^a 322^a 323^a 324^a 325^a 326^a 327^a 328^a 329^a 330^a 331^a 332^a 333^a 334^a 335^a 336^a 337^a 338^a 339^a 340^a 341^a 342^a 343^a 344^a 345^a 346^a 347^a 348^a 349^a 350^a 351^a 352^a 353^a 354^a 355^a 356^a 357^a 358^a 359^a 360^a 361^a 362^a 363^a 364^a 365^a 366^a 367^a 368^a 369^a 370^a 371^a 372^a 373^a 374^a 375^a 376^a 377^a 378^a 379^a 380^a 381^a 382^a 383^a 384^a 385^a 386^a 387^a 388^a 389^a 390^a 391^a 392^a 393^a 394^a 395^a 396^a 397^a 398^a 399^a 400^a 401^a 402^a 403^a 404^a 405^a 406^a 407^a 408^a 409^a 410^a 411^a 412^a 413^a 414^a 415^a 416^a 417^a 418^a 419^a 420^a 421^a 422^a 423^a 424^a 425^a 426^a 427^a 428^a 429^a 430^a 431^a 432^a 433^a 434^a 435^a 436^a 437^a 438^a 439^a 440^a 441^a 442^a 443^a 444^a 445^a 446^a 447^a 448^a 449^a 450^a 451^a 452^a 453^a 454^a 455^a 456^a 457^a 458^a 459^a 460^a 461^a 462^a 463^a 464^a 465^a 466^a 467^a 468^a 469^a 470^a 471^a 472^a 473^a 474^a 475^a 476^a 477^a 478^a 479^a 480^a 481^a 482^a 483^a 484^a 485^a 486^a 487^a 488^a 489^a 490^a 491^a 492^a 493^a 494^a 495^a 496^a 497^a 498^a 499^a 500^a 501^a 502^a 503^a 504^a 505^a 506^a 507^a 508^a 509^a 510^a 511^a 512^a 513^a 514^a 515^a 516^a 517^a 518^a 519^a 520^a 521^a 522^a 523^a 524^a 525^a 526^a 527^a 528^a 529^a 530^a 531^a 532^a 533^a 534^a 535^a 536^a 537^a 538^a 539^a 540^a 541^a 542^a 543^a 544^a 545^a 546^a 547^a 548^a 549^a 550^a 551^a 552^a 553^a 554^a 555^a 556^a 557^a 558^a 559^a 560^a 561^a 562^a 563^a 564^a 565^a 566^a 567^a 568^a 569^a 570^a 571^a 572^a 573^a 574^a 575^a 576^a 577^a 578^a 579^a 580^a 581^a 582^a 583^a 584^a 585^a 586^a 587^a 588^a 589^a 590^a 591^a 592^a 593^a 594^a 595^a 596^a 597^a 598^a 599^a 600^a 601^a 602^a 603^a 604^a 605^a 606^a 607^a 608^a 609^a 610^a 611^a 612^a 613^a 614^a 615^a 616^a 617^a 618^a 619^a 620^a 621^a 622^a 623^a 624^a 625^a 626^a 627^a 628^a 629^a 630^a 631^a 632^a 633^a 634^a 635^a 636^a 637^a 638^a 639^a 640^a 641^a 642^a 643^a 644^a 645^a 646^a 647^a 648^a 649^a 650^a 651^a 652^a 653^a 654^a 655^a 656^a 657^a 658^a 659^a 660^a 661^a 662^a 663^a 664^a 665^a 666^a 667^a 668^a 669^a 670^a 671^a 672^a 673^a 674^a 675^a 676^a 677^a 678^a 679^a 680^a 681^a 682^a 683^a 684^a 685^a 686^a 687^a 688^a 689^a 690^a 691^a 692^a 693^a 694^a 695^a 696^a 697^a 698^a 699^a 700^a 701^a 702^a 703^a 704^a 705^a 706^a 707^a 708^a 709^a 710^a 711^a 712^a 713^a 714^a 715^a 716^a 717^a 718^a 719^a 720^a 721^a 722^a 723^a 724^a 725^a 726^a 727^a 728^a 729^a 730^a 731^a 732^a 733^a 734^a 735^a 736^a 737^a 738^a 739^a 740^a 741^a 742^a 743^a 744^a 745^a 746^a 747^a 748^a 749^a 750^a 751^a 752^a 753^a 754^a 755^a 756^a 757^a 758^a 759^a 760^a 761^a 762^a 763^a 764^a 765^a 766^a 767^a 768^a 769^a 770^a 771^a 772^a 773^a 774^a 775^a 776^a 777^a 778^a 779^a 780^a 781^a 782^a 783^a 784^a 785^a 786^a 787^a 788^a 789^a 790^a 791^a 792^a 793^a 794^a 795^a 796^a 797^a 798^a 799^a 800^a 801^a 802^a 803^a 804^a 805^a 806^a 807^a 808^a 809^a 810^a 811^a 812^a 813^a 814^a 815^a 816^a 817^a 818^a 819^a 820^a 821^a 822^a 823^a 824^a 825^a 826^a 827^a 828^a 829^a 830^a 831^a 832^a 833^a 834^a 835^a 836^a 837^a 838^a 839^a 840^a 841^a 842^a 843^a 844^a 845^a 846^a 847^a 848^a 849^a 850^a 851^a 852^a 853^a 854^a 855^a 856^a 857^a 858^a 859^a 860^a 861^a 862^a 863^a 864^a 865^a 866^a 867^a 868^a 869^a 870^a 871^a 872^a 873^a 874^a 875^a 876^a 877^a 878^a 879^a 880^a 881^a 882^a 883^a 884^a 885^a 886^a 887^a 888^a 889^a 890^a 891^a 892^a 893^a 894^a 895^a 896^a 897^a 898^a 899^a 900^a 901^a 902^a 903^a 904^a 905^a 906^a 907^a 908^a 909^a 910^a 911^a 912^a 913^a 914^a 915^a 916^a 917^a 918^a 919^a 920^a 921^a 922^a 923^a 924^a 925^a 926^a 927^a 928^a 929^a 930^a 931^a 932^a 933^a 934^a 935^a 936^a 937^a 938^a 939^a 940^a 941^a 942^a 943^a 944^a 945^a 946^a 947^a 948^a 949^a 950^a 951^a 952^a 953^a 954^a 955^a 956^a 957^a 958^a 959^a 960^a 961^a 962^a 963^a 964^a 965^a 966^a 967^a 968^a 969^a 970^a 971^a 972^a 973^a 974^a 975^a 976^a 977^a 978^a 979^a 980^a 981^a 982^a 983^a 984^a 985^a 986^a 987^a 988^a 989^a 990^a 991^a 992^a 993^a 994^a 995^a 996^a 997^a 998^a 999^a 1000^a

scdā nūq̄ p̄bū illa dōfīnō ē dōgēntīa quē datur p̄ effectū,
sed dōfīnō glītātis sic datur, q̄a particula illa a qua uel p̄ q̄m dōnotat
habitudinem eā sōlū dēmg ē ac p̄ dīcēremus: qualitas ē quā m̄gē
eā sōlū gualitē dīcuntur.

obē in illa dōfīnō ē cōmittitur ēīculū q̄a dōfīntur gualitātē p̄ gualē
ergo illa dōfīnō ē nūgātīa.

R. nūq̄ uīdē q̄a illa dōfīnō trādīt p̄ illud q̄ ē nobis nō tūc uīdēt
p̄ effectū, quī modī dōfīnāndī in dōfīnōibz dōgēntīis bonū ē a nōdē
q̄dēmo dōp̄tīatur p̄ idē sed eā p̄ effectū: nōq̄ p̄ ḡnotū dōfīntur
p̄ quē ḡnotū q̄a effectus quē ad nōs ē nōtīor eā.

Quaestio scdā

Utrum diuisio Qualitatis in quatuor

Wlgatas species sit bona

Conclusio vnica

Diuisio unitatis in eorū in quatuor wlgatas sp̄es ē adēquata et uniuersa.

ī eīz p̄sōsophorū opīnō p̄ncīpīs uīdētur dōgēptīs.
p̄bū p̄o p̄a p̄te ē s̄ Thoma p̄a p̄a q̄a q̄a quadragesima nona art̄ scdā
Qualitas in eorū ē accidētis modificatiuū et dēterminatiuū substantiā.
ergo quōt modīs cōtīgēt modificārī et dēterminārī substantiā dōtērent
sp̄es glītātis? sed q̄c cōtīgēt t̄m quatuor modīs: ergo quatuor s̄t
t̄m sp̄es glītātis.

p̄bū mīnor nām talis dēterminatiō, et modificatiō, uel gūntur mōdīz
ad nām subī in se uel sōm actiōem et passiōem, uel sōm
āritatē: s̄ p̄mū, cōstitūt p̄mām sp̄em glītātis: s̄ sōm, uel
cōsideratur sōm p̄ncīpīum actiōem et passiōis, et p̄cēstīūt
sōm sp̄em, uel sōm t̄m eorūdem et sic cōstitūt t̄m
sp̄em. s̄ t̄m, cōstitūtur quarta sp̄es, quā ē dēterminatiō
substantiā sōm p̄tes gualitātis, ut p̄tēbit m̄gē.

p̄bū p̄o p̄a p̄te: alitaz p̄dicatur dō s̄ngulīs p̄tībz officialitē
et uniuersa. ergo uniuersa in illas dīuiditur.

A. dēns p̄bū q̄c dī ē officialis p̄dicatiō habītus ē gualitātis, et eē.
obē p̄ntū sōm p̄tem arīstē hīc dīcētē ē am glītaz dōm
quā dīcuntur multipliciter: ergo dīuīsiō illa ē ē uniuersa, s̄d analogā
nām quā dīcuntur uniuersa sōm unū rāōm t̄m dīcuntur et ē
multipliciter.

R. dīgō cōsō ē analogā analogiā p̄gīcā, cōcedō, logica nōq̄
cōsōt am p̄ior analogiā in dōquod glītaz p̄p̄tīōnī mōdō uōp̄rīatur
q̄ una quā in alijs sp̄ēbz rāō in gualitū dīuīcūm q̄ eōdē
obē sp̄ēbz uā s̄ngulīs īguō, tēptē arīstē, cūbēt ēgūuocatiōes
ad sp̄es dīp̄ars p̄p̄tīōnē: s̄c am o obē uniuocatiōnī logica.

obē cōtrā p̄mām p̄tem: plurīmā glītates ē cōtīnētur sub
ā p̄gna sp̄ē ē assignatīs: ergo ista dīuīsiō ē ē adēquata.

probat autem non pulchritudo sanitas, propter intelligibiles et invisibiles,
possunt reduci ad aliquam speciem se assignatis, et non sunt vera genera, ergo.
R. ergo autem: et eius probatio pulchritudo in et sanitas et dispositiones
primae speciei ut docet appresso s. Thomas per se supra, cum afficiant
substantiam ut bene se habeat conformiter ad naturam suam, et sunt facile
mobiles ab illo.
Species vero intelligibiles impressae vel sunt dispositiones facile mobiles a subiecto
vel sunt de se species, ut potest genera se natura sua operativa, vel saltem
complementes potest operativa tanquam effectus earum.

Quaestio Tertia

Quid sint et quomodo differant inter se
singularum specierum membra gemina

pro intelligentia singularum notandum est primo de Aristotele quod in libro metaphysicae
habitu (qui denominatur ab habet) dicit tripliciter, prout est ipsum
habere: per inamplam significationem, prout in illo habere dicimus quidquid
possidemus quo eum modo ut pecunias, agrum et domum, et sic in per
predicamentum.
Secundo prout est quoddam medium inter habentem et rem habitam secundum quod
dicitur a rigine calceatibus, quae vasa constituit ultimum predicamentum.
Tertio prout est ad proprium pro de quod res se habet bene vel male aut
in se ipsa, aut in ordine ad aliud: et sic est per species cuius predicamenti
est idem modus sumitur dispositio: pro pro de qua est aliter secundum
Locum: quae vasa constituit predicamentum situm pro quatuor et aliter
Res absolute et in se considerata, et hoc pertinet ad eundem localem
qualitatem in eis.
Tertio tandem ut est affectio qua bene vel male se habet res, tum in se,
tum in ordine ad aliud et sic convenit aliquo modo cum tertia aceptione
habitus, unde officia cuius speciei pro ut competitur tam habitum, quam
dispositionem proprie dictam consistit in hoc quod sit qualitas sive dispositio
per se primo ordinata ad bene vel male ad naturam subiecti, vel secundum se
ut sanitas et pulchritudo, vel in ordine ad operationem ut ferax, et alii
et habitus, qui immediate afficiunt res.
Notandum pro circa secundam speciem, duplex est principium operationis
scilicet radicale, sive remotum, quale est rationale vel intellectus, et
voluntatis et primum sive locale per se intellectus, et voluntas, vel dictum
operatum: et deinde de eis potest: quae tribuit subiecto operari
efficitur, sicutur naturales potest, si cum imperfecte et debite,
dicuntur imperae, ut patet in per visum inuenit, et per se.
Notandum tertio circa tertiam speciem passionem sumi tripliciter.
primo pro receptione cuiuslibet affectus, ut predicamentum speciale.
Secundo pro receptione affectus regimini facta cum aliqua alteratione corporali,
ut tristitia sive melancholia et eadem.

Tertio pro qualitate qua est effectus passionis praecedentis, et rationis facit
de utraque, eandem de timore. et hoc est pars tertia speciei.

Notandum quarto speciem, qua est quarta species, sumi dupliciter.

primo late pro actu alicuius compositi substantialis, ut sit ovis forma substantialis,
vel accidentales qualia sit ovis accidentia cum substantiarum et forma
artefactorum.

Secundo proprie pro debita et ordinata dispositione partium qualitatis
in ordine ad se, secundum quam aliquis denominatur formosus, et si
sumitur in praesenti.

Totidem modis sumitur figura pro quatenus significat imaginem
sive signum alicuius rei quae vocatur existens transfiguratus.

Secundo pro qualitate resultantis de terminatione qualitatis, qualis sit figura
matematica ut triangulus et hoc acceptio est propria eius speciei.
Quibus praeterea

Conclusio prima

Habitus et dispositio proprie dicta differunt essentialiter ut dicitur per
subalterne qualitatis. Ita cum dicitur Thomas et Thomista.

Propter proprie dicta dispositio: nam si loquamur de illa secundum modum, ut
videntur differre solo accidente sicut perfectum et imperfectum intra
unam et eandem speciem, non est in fieri, et aliqua essentia habeat essentiam
substantiam, modum vero sine statum dispositionis, et contra.

primum patet in fronte loco habente essentiam legem et non contra substantiam,
statum vero dispositionis in eisdem specie, quia est utali subiecto facile
mobilis: secundum autem patet in infirmitate radicata, ut alicuius gidropici.
conclusio autem de utroque non potest de natura sua considerato procedat.

Itaque patet de hoc Thomas: habitus et dispositio proprie dicta differunt per
essentialem diviam: ergo essentialiter.

videtur autem habitus de natura sua esse a quo specificatur et diffingit
mobilis a subiecto, ut scia de ordine ad demonstrationem, qua est eius essentia:
sed dispositio de natura sua esse a facili mobilis a subiecto: ergo
habitus et dispositio differunt essentialiter.

ob hoc primo de Aristotele docente habitum dispositionem in unam speciem
Secundo quod omnes habitus sunt dispositiones. tertio dispositionem fieri
habitum, si plus radicatur in subiecto: ergo ex mente eius differunt essentialiter.

R. respondendo etiam ad primum locum aristotelis R. habitum et dispositionem
in unam speciem subalterne, et infirmam.

Ad secundum dico quod omnes habitus sunt dispositiones, si dispositio late sumatur,
et si sumatur proprie: dispositio enim late sumpta importat qualitatem

disponentem subiectum ut bene se habeat in ordine ad naturam vel
dispositionem, quae si sit immobilis, et habitus, ad alterum dico,
quod dispositio potest fieri habitus, et habitus dispositio secundum modum
et statum, et cum eodem essentialiter.

Conclusio sexta

Naalis pota et impotentia o differunt officialiter sed ita accidentaliter
probat impota naalis o dicit motum negatum sed potam debilem et
imperfectam: ergo differt a pota naali ita accidentaliter.
Anderi patet in gene. cuius pota usina et impota quam glorum d'o
Secundo solum negationem.
etiam probat quod perfectum et imperfectum intra eandem speciem
differunt ita accidentaliter ut puer et iuv.

Conclusio septima

passibilis glitas et passio differunt quod ita accidentaliter.
probat in hoc modo differunt quod passio transiunt ita officialiter sub tum,
passibilis vero glitas permanent ut patet pallore de motu cauto et
de naali completionis: sed illa et ita ducit ducit per se per modum
habentem dictas glitas: ergo differunt solum accidentaliter.
probat minor utraque habet eundem effectum solum quod in favore solum
pallidum.

Conclusio quarta

forma et figura differunt in inter se ita accidentaliter ita
5. Thomas Tertio contragentes cap. 109 ubi dicitur forma et figura
et hoc quod illa significat speciem uti physica et naturaliter unctam,
cum sensibilibus: figura vero mathematica et est abstracta ab illis.
ergo probat breviter conclusio: eadem et glitas speciem quae terminat
et diffinit quantitatem artificiatam interminatam speciem tria: et quae
terminat actionem artis et dat speciem arte facto: sed quae dicitur forma
et illa figura: ergo differunt ita accidentaliter.

Disputatio sexta

De sex ultimis praedicamentis

Quaestio prima

In quo formaliter consistat essentia
horum praedicamentorum

Conclusio prima

forma horum praedicamentorum o est relatio ipsi solum sibi sed entitates
absolutae o eorum. Thomistarum contra secundum.
probat per ultimum praedicamentum dicitur = praedicamento relatio
ergo o est relatio solum sibi ergo o est relatio solum sibi ut multo secus.
etiam patet aliter in constituant unum et idem praedicamentum
cum vobis

conclusio scda

Scda eorum predicamentorum est pura extrinseca rerum quas
 denominant, sed intrinsece voluta in subiectis ab aliquo extrinseco,
 ut ubi a loco.
 probatur qualiter: predicamenta sunt coordinationes quorum et personarum: sed quia ut
 species sunt propriae intrinsecae: ergo scda eorum predicamentorum sunt
 extrinsecae.
 Confirmatur denominationis extrinsecae nihil ponit in re denominata
 sed illa predicamenta ponunt aliquid: ergo.
 Inferitur scda predicamenta, et sunt officialiter absolute et
 extrinsecae includere in se simul etiam quosdam transcendentales
 ad extrinsecum illud a quo designantur: ut ubi ad locum.
 Obes primo petrum ut ubi in loco et ipse petrus non locus proprius:
 ergo et volens illius ad locum: sed scda et voluntas nisi petro existente
 in loco, nam petro existente et loco sine roma. statim confugit
 Relatio locati ad locum ergo ubi et volens extrinsecus adueniens et
 quidem et de edis.
 probatur per eam quia petrus et ingreditur locus ergo per hoc quod in illo,
 ut acquirit dictam voluntatem et est in illum cum deperdit.
 R. ergo etiam et in existia ubi in loco modo absolute ingreditur locato
 per modum scda extrinsecae includens in se etiam transcendentalem ad locum.
 Obes scda per ultima predicamenta dependent officialiter ab existia illius
 extrinsecae, ad quod ordinantur: ut ubi a loco ergo per istam etiam etiam
 probatur eia in hoc in differunt velaces scda et etiam dici quod
 requirunt illa existiam in se etiam et requirunt.
 R. ergo etiam ad probationem R. quod volens dependant ab existia
 illius extrinsecae provenire et de, quod sunt imperfecta entitatibus: quod et
 solis ipsi convenit sed om alii: unde fit ut et etiam etiam
 scda dici petant in actu existentem ut plurimum in se cum
 requirunt etiam scda et, et quatenus talia etiam sed quatenus
 imperfecta entia.
 Obes tertio de s. Thomas per parte quod est 1010 articulo tertio etiam
 mobile scda locum et in per ad aliquid intrinsecum sed solum
 ad aliquid extrinsecum scda locum. Idem dicit per contragentes
 cap tertio: sed et per hoc etiam et de ubi: ergo scda eorum
 predicamentorum sunt extrinsecae.
 R. s. Thomas sibi velle istam designare motum localem ab
 alteratione et augmenta que determinantur ad entitatem
 etiam intrinsecam mobili scda ad glitatem et glitatem.

Ad id videtur: quia in hoc illa accidentales dependentia videtur
retinenda, quia maiorem habent stabilitatem et finem, quod
existere non possunt ubi alio, quod a tempore, idcirco illi
Logorum quasi sunt denominationes retinendae, cum in o finit
Tales formaliter.

Le azioni e passione

obes pro duobus predicamentis o possunt convenire in aliquo univoco:
sed actio et passio conveniunt in aliquo univoco solum in eo
motus et dies: ergo ■ est duo predicamenta.

R. Sggo minor om actio et passio conveniunt = aliquo uniusco superiori
ergo: in aliquo quod se habet p modum post predicamenti concedo:
notus em in quo conveniunt actio et passio numeratur inter post
predicamenta, et ita in eo p identitatem mod o am p utilitatem.
obes pdo actio ingitur a actio a aliquid incompletum ergo o
constituit predicamentum.
probari autem qd ut actio o ingereat: atqui ingereat complet
accident: ergo.

R. Sgdo autem ad probationem neg: em autem: et dico actionem ut sic
ingereat et o significatur ut ingereat: sicut ergo vltas et dicit
ut ad et ut sic o ingereat dicit em de in pum quod ingereat
sic actio et dicit ad ab agente pum quod o significatur ingereat,
ut dicit vocem accidentis qd necessario alteri ingereat.

Questio Tertia

De ceteris

Vbi predicamentale dividitur in definitum et circumscriptum.

Vbi predicamentale, ut excludatur id quo dicitur ubi qd

Vbi circumscriptum id quo res ita in loco, ut nota

correspondent: isti loci, et partes singulis partibus qd conveniunt
solis corporibus ut sit in loco pbi connaturali.

Vbi definitum id p qd ut aliqua ita in loco, ut sit tota
ga toto et tota in singulis partibus loci et hoc conveniunt subtili
gmmatibus, ut ad vacua, angelos, et eam qd ubi o pertinet
ad hoc predicamentum.

De qdo nihil occurrit sic ppterale deputandum.

De situ difficultate an constituat speciale predicamentum

Distinctum a predicamento ubi: a quod.

R. affirmative

probari p doem predicamenta ergo situs e speciale predicamentum
a predicamento ubi distinctum

Confirmatur situs et ubi possunt valde separari ergo p
predicamenta distincta

probari autem potest quod mutare ubi: o mutato situ ut patet in

gelo qui trasitur veda ad naui dormiens.

obes situs e dispositio rei in loco cum tali partium dispositione
ergo o distinguitur ab ubi.

probari eia qd id ipsum importatur in ubi qd autem et o o modo.

R. nōdo eorū ad probandū sūgo andens sūta includit ubi
 naturaliter, concedo formaliter, nego: nam ubi formaliter dicitur a quo
 res locata ē in loco ita ut una pars illius sit extra locum
 alterius qd situs ē importat: qd uno unum sine altero dīo
 possit, dīctionem eorū ē nullā. qd patet in hōi, ^{qui} in loco
 dīo ē potest nisi sit qtu, et nō qtuas et ubi nō differunt
 qtuas dīo eorū, et dīo tali modo dīctum ē qd sūm longitudinem
 pertinet ad idem predicamentum qtuas ergo sūmter dīo in loco
 absolute, et dīo tali modo in loco ē eūdem predicamenti:
 atqui hoc dicunt situs et ubi ergo.
 R. sūgo andens si supponat pro eodem qd transiat dīo eorū,
 et tali modo ut sit alteri aequalis, nego, ita tamen se habent
 situs et ubi: illa ēm importat corpus dīo taliter in loco ut sit
 cum tali partium ordine, quo ubi abstractit.
 De habitu nihil speciale dicendum.

Finis Categoriarum Aristis
 A Reuerendo patre christophoro
 De Labatevie composuit
 ANNO 1666 Die octava
 Junii

Commentarius
 In libros De
 Interpretatione

PROE MIUM

obrem illorum librorum a enumeratione in eor. idcirco philosophus inferat illos
per germanias seu de interpretatione scilicet Logica quatenus deperire potest
per intentionem illorum nimirum compo. vel divisioni: enumerationem autem a
ovao adri. vel falsi significatiua enumerationis max. est nomen et verbum,
q. ovao: species, affirmatio et negatio passiones oppositio et contradio, veritas
et falsitas.

Libri primus

Capitulum primum

hoc capite praemittit philosophus tres suppositiones. pa. a. quae sunt in uocis
notionum animi si. notae: et ea, quae scribuntur, eorumque et in uocem
sensus a. uocis q. articulatae et instituta significantes et signa
conceptuum illorum et scriptura et signa uocum illarum.
Sed ut o. uocis et eadem littera ita nec eadem uocis quorum uocem
q. po. nota sit eadem uocis notiones animi et quorum q. similitudines
Res em. eadem. sensus a. o. nationes o. habent eadem litteras, nec
uocem, sed conceptus de rebus idem uidetur pro. u. q. similitudines et eadem.
Sed ut a. nota sit reposita uocis aut falsi, interdum uocis talis
ut alterum eorum si comparatur necessario sic et in uocem. idcirco
Quidam conceptus (puta simplices vel compositionis) uocis sit uocis uel falsi.
Quaedam uocis enumerationes tales et necessario uocis uel falsae: eodem
modo quaedam uocis ut simplices, ut nomen et uerbum optima enumerationem
simplicia uocis significant uocis uel falsum quaedam uocis uocis uel falsi
significant nomen enumerationes uocis quod idem de uocis
in scripto concluditur.

Capitulum secundum

De nomine.

Nomen a. uocis significatiua et instituta sine tempore cuius nulla
pars significat separata, finita, et uocata.
q. definiti a. uocis. uocis autem a. ponit procedens ab ore uocis et
imaginatione aliquid significandi: quo excludo q. aliarum rerum sonos,
ut campanarum, organorum, et similia.
et instituta scilicet sonus: a quo excludo uocis articulatas uocis,
et sonum naturaliter significantes et latentes, sonitus, et eam.
per particulam significantem excludo po. uocis articulatas spirituum, atq.
em sonum dormientium q. a. significant conceptus proferentis.
sed signa et pronomina, ut q. iste q. tam significant.
Quamuis significant sine tempore idcirco praeter praesentium significatum
o. importans eandem temporis diuina ut mensuram uocis, sine
excludo uocis q. dicit eandem temporis diuina uocis praesentis,
uel praeteritis uel futuri, ut mensuram uocis significata.

Nota nomen potest significare tempus primario, sed et potest significare
 secundario tempus dicitur sed et eorum.
 Tertio potest significare eorum tempus dicitur ut hoc dicitur, et aliter dicitur.
 sed et ut monstrum est per actionem quod est proprium verbi.
 cuius nulla pars significat separata: sed cuius nulla pars significat
 quidem separata quod significat coniuncta. per hanc particulam
 videtur etiam ut hoc albus cuius partes idem significant
 separata quod coniuncta. dicitur finita, quia excludit nomen
 infinitum. nota quia excludit casus obliquos.
 nomen infinitum sic ab aliis definitur, quod eque de quibus
 dicitur, et quae est quae est, ut hoc hoc sensus est, nomen
 infinitum est quod predicatur equaliter de regularibus tum fictis
 quam rebus, et ex hoc, cuius negationem importat. quae definitio
 Rigorosa loquendo est absolute perfecta quia ex una parte comprehendit
 aliqua nomina quae sunt infinita ut magnabile, opinabile, et eorum
 unde sic potest definitur: nomen infinitum est cui immediate
 praefigitur negatio: ut hoc hoc.
 Dicitur immediate qui sic praefigatur mediate et immediate copulae nullae
 Trans: nullum nomen infinitum est hoc hoc est verum.

Capitulum Tertium

De verbo

Verbum est nomen significativum et institutum et ad significandum tempus,
 cuius nulla pars significat separata finita et recta, et est semper
 nota eorum quae de altero dicuntur.
 patet ex dictis cuius definitio sensus usque ad haec verba: et est semper
 nota eorum et eorum quae sic intelliguntur: verbum significat semper
 conjunctionem praedicti cum subiecto: et quidem si sit verbum ad verbum
 cuiusmodi verbum est verbo significat praedictum et simul conjunctionem
 praedicti cum subiecto: ut petrus peribit etiam et petrus est peribens:
 si vero verbum sit substantivum id est quod significat existentiam substantiam,
 et eorum, ut subsisto, sum, et eorum, significat petrum praedictum, et
 ipsa copulae ut petrus existit agnoscit quia petrus est existens.
 per hanc particulam excludit etiam a definitione verbi casus obliquos verborum.
 Qualia sunt omnia tempora modorum praeter tempus praesentis indicativi
 modi: et verum est, quia omnes alii modi, ut praeteritum et futurum, non
 possunt praedicari per se, sed sunt dependentes a praesenti.
 Porro omnia participia sunt praesentis temporis quia non habent praedicari.
 et subiecto nisi mediante verbo substantivo ut hoc hoc ambulans,
 et hoc hoc. per hanc finem excluduntur verba infinita ut hoc peribit.

Notandum est verba infinita in vigore loqui et infinitari sed non
Verbi, quia potius habet rationem nominis ut sic petrus et scribit
Si et scribit sumatur infinita, copula et, et tempus per verbum
significatum infinitantur, sed scriptio quae est verbi et
nomen. Sicutum est si et scribit sumatur infinita, quia aliter
confundendum est, si sumatur adjectivum.
Adverte verbum habere quatuor significata: primum est actio unius
propria ut amo, significat amorem. secundum est Tempus quod monstrat
primum significatum. Tertium est copula. Quartum est modus finis
habitudinis, quam verbum importat ad illud, quod est principium actionis.
Primum et quantum sunt significata formalia verbi: nam amo praeter
amorem, importat omnem habitudinem ad principium suum amorem.
Tempus vero est significatum formaliter sed tamen confutatur et per
actionem sic et solum intelligitur per se actio sed per se sumpta.
Quo sensu quiesco, sto, et similes significant actionem.

Capitulum quartum.

De oratione enuntiatione et eius partibus.

Oratio est vox de instituto significans cuius aliqua pars significat
separata ut dictio et ut affirmatio vel negatio.
Sed definitur est vox, ad quam fit dictio.
petes primo an omnis pars orationis debeat significare ut dictio,
et negativus: nam illud complexum est hoc et oratio et tamen non est significans
ut dictio sed tamen est signum significans: potest enim aliqua eius significare
ut affirmatio vel negatio hoc est non est necesse. semper fit.
Oratio dividitur per imperfectam et perfectam.
imperfecta est quae cuius sensus suspenditur: ut apud virgilium, quae ego et cetera.
perfecta est quae gratum sensum perfectum in animo audientis ut hoc est adest.
Oratio perfecta subdividitur in enuntiativam et enuntiativam.
enuntiativa est, in qua est verum vel falsum: et quadrupliciter
scilicet imperativa, vocativa interrogativa et deprecativa.
enuntiativa est in qua verum est vel falsum et an veritas vel falsitas
est oratio ut in signo in intellectu ut in subiecto in ventu in obiecto vel causa.
Dividitur per affirmativam et negativam quae divisio est alibi satis
late tradita.
enuntiativa alia dicitur una, alia plures.
enuntiativa una est vel quae significat unum, vel per conjunctionem est una
ut hoc est adest.

Quinto capitis dicitur et affirmatio contraria opposita negationi, et
 negatio opposita affirmationi. Et cum quatuor modi enunciandi: aut in
 Enuntiatio, id est, quod est, aut est quod est, aut est quod non est, aut non
 est quod est.
 post hoc dixerit enuntiationes oppositas: sicut et affirmatio et negatio
 eiusdem de eodem. ambigua addidit: similiter eodem tempore eodem
 loco, et eadem. ut petrus est iustus, petrus non est iustus.
 Ex hac definitio patet multa requiri ad oppositionem enuntiationis.
 primo ut sit affirmatio et negatio, et propterea subalterna non sit opposita,
 quia nec amba affirmant, nec amba negant.
 Secundo ut sint eiusdem predicati de eodem subiecto, saltem quo ad significatum,
 et hoc variatur ut est. sicut iste contradicunt, et est est et auctus,
 aliquis ens est auctus. per hanc conditionem excludit ab oppositis
 subcontrarias simul utrasque: ut aliquis discipulus est doctus, aliquis
 discipulus non est doctus. subiectum enim (nomen discipulus) supponit pro
 discipulis, proinde non est eiusdem de eodem.
 Tercio ut subiectum et predicatum non sint equivoca.
 Quarto debent comparari ad idem.
 Quinto debent comparari secundum idem defectu cuius non sit opposita:
 petrus meretur laudem de virtute, ut non meretur laudem de culpa.
 Sexto debent esse oppositi quo ad personam unde non sit oppositum petrus
 habet remissum, et non habet se habet diligenter.

Septimo debet et comparari eodem tempore: defectu cuius et
opponuntur? Licetum est inferri earumque et o et licetum inferri earumque,
si tempus varietur.

Octavo debent comparari ad eundem locum sine quo opponuntur.
equivocus et congruus localiter, scilicet in celo, et o et equivocus localiter,
scilicet in firmamento.

Adde om ad novam oppositionem debere servari eundem suppositionem.

Summis oppositorum oppositio propositionum duobus modis spectari potest,
stricta, et late. Stricta sumitur qd o affirmatio, et negatio cum vicibus
conditionibus supra requisitis.

Late vero sumitur propter quaecumque vagantia enuntiationum, sine in glitute,
sine in qualitate, et ita recte assignantur quatuor genera oppositorum
enuntiationum scilicet contraria, contradictoria, subcontraria et subalterna.

Quorum duae ultimae adduntur propter quandam affinitatem cum prioribus,
et quia habent improprie sumptam oppositionem: nam subalterna o et
affirmatio et negatio, subcontraria o et eundem de eodem.

Contraria opposita et quarum una de universis enuntiatur absolute qd fit
et altera enuntiat qd o fiti ut ois homo est animal nullus homo est animal.

Contradictoria et affirmatio et negatio, quarum una enuntiatur absolute,
altera particulariter ut ois homo est animal aliquis homo o est animal vel contra
vel denique et affirmatio et negatio de eodem subto singulari: ut
petrus scribit, petrus o scribit.

Subcontraria et affirmatio et negatio, utique o veliter enuntiat de universis
qd fiti et quod o fiti: de o, et duae propositae particulares de subto cor: ut
aliquis homo est iustus, aliquis homo o est iustus.

Subalterna et propositae eiusdem glitatis o glitatis habentes idem subtum
predicatum vocantur am subalterna quia particularis subalterna
vel o continetur ut ois homo est iustus.

Leges subalternarum et oppositarum vide in libris priorum ubi de illis
actum est sicut et de equipollentia enuntiationum.

Capitulum sextum huius libri docet Aristoteles propositas de futuro contingenti
nec ad determinata veras, nec falsas, quod supra de amonabimus in
Questionibus.

Libri secundus

De enuntiationibus finitis et infinitis

Capitulum primum.

ostendit sic assignando duas regulas qdnam et inferre propositam infinitam
de finita, et vice versa.

Dicitur am proposita finita quae habet utrumque terminum finitum, ut homo est animal.

Infinita dicitur quae vel uno vel utroque tro constat infinito ut $g\bar{o}o \bar{a} o$
Legis vel $o \bar{a}al \bar{a} o \bar{g}o$. ut propositio sit infinita de parte subiecti negatio
non debet praepositi signum, sed subiecto immediate ut $g\bar{a}e. o \bar{o}g \bar{g}o \bar{a} \bar{a}al \bar{o} \bar{a}$
Infinita propositio, sed negatiua finita, aequualet omni isti aliquis $g\bar{o}o \bar{o} \bar{a} \bar{a}al$.
per regula. de affirmatiua finita legitime inferitur negatiua infinita
et contra: ut $g\bar{o}o \bar{a} \bar{a}al$: ergo $g\bar{o}o \bar{o} \bar{a} \bar{a}al$ et contra: $g\bar{o}o \bar{o} \bar{a} \bar{o} \bar{a}al$
ergo $g\bar{o}o \bar{o} \bar{a}al$.

Scilicet de negatiua finita legitime inferitur affirmatiua infinita, et contra
hinc. Bene sequitur $g\bar{o}o \bar{a} \bar{a}al$ ergo $g\bar{o}o \bar{o} \bar{a} \bar{a}al$ unde $g\bar{o}o \bar{a} \bar{a}al$
est $o \bar{a}al$ ergo $g\bar{o}o \bar{o} \bar{a} \bar{a}al$.

Nota primo propositio negatiua debere constare particula duplicatiua neg
praedicato coniuncta: hinc o sequitur $g\bar{o}o \bar{g}uatuor \bar{g}o \bar{o} \bar{a} \bar{a}al$, ergo $g\bar{o}o$
quatuor $g\bar{o}o \bar{a} \bar{o} \bar{a}al$: hoc similiter sequitur $petrus \bar{a} \bar{g}o \bar{a}al$, ergo
 $\bar{a} \bar{g}o \bar{a}al$.

Nota secundo totum praedicatum propositio affirmatiua infinita debere infinitari
acius o sequitur $amo \bar{o} \bar{a}al$ puta $h\bar{o}u\bar{a}m \bar{a}al$ ergo $\bar{o} \bar{a}al$
Nota tertio quod regulae istae non valent pro regulae de parte praedicati.
hinc o sequitur in flumine $pe \bar{o} \bar{a}al$ puta $lipides$ ergo $g\bar{o}o \bar{a}al$
 o $pe \bar{a}al$, quia prius o infinita de parte subiecti debet igitur sic
constitui o $pe \bar{a}al$ in flumine item $g\bar{a}e \bar{a}al$ o $u\bar{a}al$ possibile o
petuum o o $u\bar{a}al$, ergo o o $u\bar{a}al$ petuum o $u\bar{a}al$ $g\bar{a} \bar{a}al$ prius
propositio sic debet constitui petuum o $u\bar{a}al$ o $u\bar{a}al$.

Capitulum secundum

De regulis unius et o unius.

ostendit quatuor regulas quomodo valent etiam adiunctis ad coniuncta
et contra: quae regulae solent vocari unius et o unius, vel regulae
corum a diuersis ad coniuncta, et contra.

per regula pro diuersis ad coniuncta diuersa praedicata quae subiectus
et subiecto accidunt o possunt valere in unum praedicatum unde o
sequitur $g\bar{o}o \bar{a}al$ est magnus. et $g\bar{o}o \bar{a}al$ est philosophus, ergo $g\bar{o}o \bar{a}al$
est magnus philosophus.

Scilicet illa praedicata o coniunguntur quorum posterius contrahitur
actum in priori: unde o recte inferitur $petrus \bar{a} \bar{g}o$, $petrus \bar{a} \bar{a}al$,
ergo $petrus \bar{a} \bar{g}o \bar{a}al$: $g\bar{a}e \bar{a}al$ in $\bar{a} \bar{a}al$ aperta $\bar{a} \bar{a}al$.

Si vero prius contrahitur in posteriori, o dicitur $g\bar{a}e \bar{a}al$ $g\bar{a}e \bar{a}al$
 $petrus \bar{a} \bar{g}o$ ergo $petrus \bar{a} \bar{a}al \bar{g}o$ si in posteriori tunc propositio

Continetur prioris et dicitur negatio si conuertantur: ut si dicatur petrus est
nol. et vacat ergo petrus et vacat vacat.

prima regula pro conuertis ad diuisa praedicta composita de partibus
qua secundum sumptam repugnant et possunt diuidi: unde o sequitur,
quod si petrus est ergo est: ubi aliter datur pro appropria significati.
idem concludit de propositionibus in quibus aliqua vox affectus particula
diffinitione vel diminutione.

secunda regula illa praedicta et possunt diuidi, quorum unum dicitur
de subiecto alterius: sine o sequitur, et bonus philosophus, ergo bonus.
valeret hoc argumentum et uideretur quidem = conuertis ad diuisa si permanet
uocum eadem acceptio in diuisione ut patet hoc exemplo quod annus
albus designatur inus ergo joannes et albus.

Apud ultimum.

De modalibus.

Agitur sic de maiori propositum modalium.

propositum modale est quod enuntiant praedictum modo subiecto certo
et aliquo modo modi isti sunt quatuor de quibus in formula.

Nota qualitatem propositum modalis tam secundum affirmationem et negationem,
quam secundum ueritatem et falsitatem, deducendam est de modo, o de
dicto: o de in negandum ipsum dictum aliqualem in valore qualitatem
nemp affirmacionem et negationem deinde ueritatem et falsitatem propositum
modalis attendi debet de praedicatorum principali scilicet modo: quia et dictum
sit in se uerum erit in propositum falsum si modus, qui enuntiat,
dicto o competat.

Apud ultimum.

Deest negationem magis opponi affirmacioni eiusdem praedicti quam
affirmacionem contrarii praedicti: ut quia propositum abel et nullus magis
opponitur quod propositum abel o et nullus quam abel o et nullus: Ratio est,
quia de et o de eiusdem ueritatem magis repugnant quam ueritatem illius et de
contrarii ipsius.

Disputatio unica

in Libros peribermenis

Quaestio prima

Quid uoces et litterae significant

Conclusio prima

Voces et litterae significant de instituto hominum et dei. Adde dei propter
Linguam hebraicam, quae adeo instituta est ut sit infusa primis nostris
parentibus, et deinde propter varias linguas confusions babilonicae, et quibus
et Linguae quae modo sunt formatae per conuersionem diuersarum linguarum,
et novam aliquatam subinde variationem et mutationem.

Conclusio secunda

Voces unica significantia significant res et conceptus, sed immediate illas
mediate sed principaliter.

probat per partem ubi sunt plura subordinata eadem significantia significantur
ut vox, homo eadem significantia significat nomen humanum, et intuitum, sed
res et conceptus sunt subordinata, et conceptus immediate significantur,
et res mediantibus res ergo eadem significantia significantur.

secunda pars est de Thomae quasi de pro parte.

¶ vox non potest significare immediate conceptus et mediate res: ergo
si aliter est quod vox immediate significat conceptum et mediate rem,
et per consequens eadem significantia.

probat ostendens quod conceptus non est vox significata reflexa id est sit per nomen
conceptus: non est vox formalis significandi, quia hoc est impossibile non est conditio requirita
ad significandum de parte ubi significata, quia vox non significatur ut conceptus
sed ut significans. pro quia voces non significant modo conceptus audientis non
loquentis, non imponentis: ergo nullo.

probat ostendens pro prima parte, audientis non manifestat suos conceptus sed illi
manifestantur conceptus alterius.

probat deinde pro secunda parte quia si voces pronuntiantur a dormiente adque
significant.

patet pro tertia parte quia per vocem quae non videtur amari ipsius imponentis.

pro resolutione huius difficultatis nota significare unum mediante alio
per triplicem intelligi: primo mediante alio tanquam voce formalis,
non tanquam re significata, sic vox dicitur significare mediante
compositione.

secundo mediante alio ut vox representata tanquam primario et immediato
significato: pro homo significat immediate hominem in eo et mediate per ipsum
Tercio mediante alio non ut re significata sed ut principalis significans,
cuius vox est substitutum et quasi instrumentum quia ab ipso conceptu
mentis participat significantiam et sic vox significat conceptum quia medi-
us subrogatur ut supplet id ad quod conceptus pertingere non potest
sicut manifestare ulterius per praenotato

R. ergo ostendens id pro capite concedo ostendens pro duabus primis partibus
et nego pro tertia parte, et dico quod vox significat conceptum

Non ut rem significatum directe sed ut principale significatum,
et representat res ut conceptus o sumendo sicut duplicatus,
sed significatus et explicite eum conditione eum qua representantur.

Quaestio 5da

Quid sit veritas et falsitas

Nota triplicem esse veritatem prae in significando et hae in rebus et
scripturis.

5da in ostendo et dicitur veritas transcendentalis quia conuenit toti
Realitati, et proprietates sicut unum et bonum: vocaturq; fundamentalis
veritas et ab aliis causalibus quia eam veritatibus focalibus quae in illis
describuntur cum veritas transcendentalis conformitas veri cum ipsius
principiis ita ut res sit talis qualis sua principia se postulant.
sic ut dicimus verum aurum, verum amicum qui est talis qualis
Leges militiae se petunt, qui nempe o minus amorem et beneuolentiam
testatur in aduersitate, quam in prosperitate. aliqui enim dicunt eam
nihil aliud esse quam conformitatem realem vel appetituumalem quam
habet entitas ad suam ideam: id est ad conceptum mentis perfectum diuinum.
Sicut veritas in significando est conformitas signi ad significatum.
Tertia veritas est in representando sicut veritas cognoscitiva, et conformitas
propositionis eum re illa, et dicitur esset veritas focalis et de qua
potissimum sic quaeitur et igitur

Conclusio prima.

Veritas focalis est conformitas secundum aequationem ipsius cognoscentis obiectum
representantis eum ipso obiecto.

haec enim conformitas debet esse secundum entitatem, sed in uero
representationis: sicut enim dicimus illam esse ueram uigil effigiem quia
effigiem representat sicuti et sic dicimus illum conceptum habere
veritatem et esse uerum qui representat obiectum prout se est, et omni
conceptus quaedam mentis scriptura et uitalis imago ueri concepta.
propter conclusionem quod in tali conformitate veritas consistere debet
consistere in conformitate ueri illi ad illud obiectum: sed hoc est falsum ergo
propter minorem tunc cognitio dicitur uera quod commensuratur obiecto quod
cognoscit et postea ipsum obiectum concipitur commensurabile sibi ut
a parte ueri, et consequenter cognitio seu iudicium illud prius erit
focaliter uerum, quam dicta assimilatio ueri cognita ad se ipsam,
Quia similitudo ueri cognita ad se ipsam a parte ueri solum est res uera
additur ueritas et principaliter in illo, in uerum ut comparatur
ad illud obiectum.

obsequi veritas veri & eam veritatis in illud ergo veritas & principaliter in veritas
2a propter quod unumquodque & tale et illud magis.

R. nqdo etiam ad probationem dico quod illud acriora & sit in eas equivoce
Quales sit res ipse magnum efficiunt veritatem in illud et ideo veritas
convenit veritas p prius formaliter sed virtualiter Nam et casualiter
sicut medicina & formaliter sana gumis efficiat sanitatem aalis.
Concedo in quod veritas prius tempore sit in veritas suo modo,
nempe fundamentaliter et casualiter quam in illud sed non veritatis
perfectius salvatur in illud quam in veritas.

obsequi & veritas verum appropinquandi potest & appropinquando unum tantum ad
illud: ergo & sit vera & tali unum.

probat autem veritas cognoscitur potest & cognoscitur: sed & cognoscitur
quodam divinum: ergo & cognoscitur ordinem verum ad ipsum

R. nqdo autem ad probationem dico quod illud divinum dupliciter
cognoscitur uno modo in se ipso et sic cognoscitur. Beatis: alio modo
Respondendo ad numerum naale nostrum, quod & quodam participatio divini
Luminis et sic minor & falsa.

Conclusio scda

Falsitas & formalis deformitas et positiva inaequatio cognitionis cum suo obproprio
Nota triplicem esse falsitatem: prima & pure negativa id est pura negatio
conformitatis cum obto: sic autem cognitio & deformis cum obto & suo, quia illud &
Representat.

scda & privativa id est privatio adaequata conformitatis cum obto cognito.

Tertia & positiva id est positiva repugnans obto secundum totum id est in quod tendit
vel saltem secundum eius partem et sic dicitur error, ut per se dicta

Falsitas formalis: ut cum in mente per iudicium affirmativum componimus
ea in re quae sit diversa

priores vero falsitates sunt potius ignorantiae quam falsitates: sine conceptus
simpliciter & proprie dicuntur falsi & quo.

evellige nullam dari in veritas falsitatem transcendentalis, quia si sit
conspiceret in negatione intelligibilitatis rei sicut & in se sed hoc &
impossibile cum ea ens sit intelligibile.

petet primo quomodo distinguantur verum, certum evidens, et probabile.

R. modo quod veritas desumatur de conformitate inter actum intellectus
et eius obto: certitudo autem evidens et probabilitas de modo quo
intellectus nosse appropinquat obto. illa igitur cognitio dicitur vera
quae & conformis obto, illa dicitur certa de qua constat intellectus
certam esse veram illa dicitur evidens quae ultra certitudinem
habet manifestam et apparentem omnino suae veritatis securitatem

probabilis autem habet dubietatem.

petes ideo an veritas formalis sit aliquid super additum actui iudicij?

R. est entitatem quamdam relationem transcendentalem ab actu modaliter distinctam.

probat ad entitatem modalem quia veritas est perfectio intellectus, ergo debet aliquid reale.

probat ad relationem quia dependet ab obiecto.

probat ad relationem predicamentalem, sed transcendentalem? quia cognitio est vera formaliter, cum sit in obiecto = existat.

Questio Tertia

An veritas et falsitas inveniuntur in
Qualibet operatione mentis?

Conclusio

Veritas et falsitas inveniuntur in prima mentis operatione, scilicet in
idea et iudicio.

probat quia operatio prima simplex apprehensio rei quidditatem seu essentiam

respicit. ideo prima iudicium est rei ipsius, verum autem est id quod est,

et id quod non est, falsum est. ergo verum et falsum in apprehensione.

obes pro obiectum verum conuertuntur, aliquid in prima operatione reperitur
Ratio ostendit: ergo et ratio veri.

R. Dissolvendo ostendit obiectum et verum transcendentale conuertuntur,
concedo: obiectum et verum et formale conuertuntur, nego.

obes ideo veritas predicatur de rebus quae sunt a parte rei: ergo in prima
operatione mentis.

probat ostendit quia convenienter dicimus aurum igne purgatum esse
verum aurum, et aurum calidum esse falsum aurum.

R. Dissolvendo ostendit veritas transcendentalis, concedo predicamentalis nego
propter quod patet ad probationem responsio.

obes si in divisione et compositione intellectus est veritas operantur nos
in angelis daretur veritas nos in deo: sed hoc est falsum ergo.

R. maiorem intelligentiam esse istam rationem illius intellectus qui humanus est
vero in divinis et Angelicis: nam veritas et falsitas operantur in
intellectu componente et dividendo precise ratione divisionis et compositionis.

sed ratio iudicij

Questio quarta

An propositiones singulares de futuro
contingenti ante decretum divinum

affirmationem inferens sint determinatae
Verae vel falsae

PARAGRAPHVS PRIMVS

De quo consistat ratio futuritionis, siue futuri
 nota primo distinguenda in possibile, futurum, certo, et necessarium, determinate,
 et contingenter futurum.
 possibile est illud quod fieri potest tempore futuro et nullam habet determinationem
 in sua causa ut sit uel non sit, et per hoc differt a determinate futuro contingenti,
 quod est potest esse, et esse in tempore futuro, habeat tamen determinationem
 in sua causa contingenti, causa cuius uere dicitur futurum.
 Futurum uero certum et necessarium est quod certo et necessario erit habens
 certam et necessariam determinationem in sua causa, ut sortus solis
 crastinus.
 Nota secundo nos de futuro loqui posse dupliciter.
 primo de futuro quo ad id quod prout est modus dandi verum et sic
 proprie sumitur futuritio: sicut praesentialitas est modus ualens et
 significans rei praesentis.
 secundo possumus loqui de futuro quo ad enuntiationem et prout est
 modus enuntiandi sicut significandi, et tunc prout est modus dandi verum
 et sic ut in reperiatur in enuntiationibus ut regae proposita adam erit.
 Dico de proposito adam erit nam nihil refert quod adam futurus
 sit uel non sit, ut illa propositio dicatur de futuro quo ad modum enuntiandi,
 quia ad hoc sufficit ut constet uerbo futuri temporis, quod bene
 notandum est.
 Nota tertio quod male ponatur a quibusdam futurum quo ad modum
 dandi esse illud, quod aliquando habebit unam de istis ueris.
 prout est aristoteles de generatione et corruptione unde etiam apud aristoteli. Thomam,
 qui dicit quod aliquis uere dicatur futurus in eadem qui tamen non incedit
 ad uerum futura contingentia et in duplici deca quod est in se talia
 per accidens et ab extrinsecis: alia uero sunt per se et ab intrinsecis talia.
 Haec dissimilitudinis ostenditur ex dissimili effectibus contingentis: nam
 effectus contingens est qui ita fit aut fiet in causa sua propria ut prout
 ab illa absolute non fit quod accidit de duplici capite.
 primo de impedimento extrinsecis et extrinsecis uirtute causa qua
 quantum ad se habet determinatam uirtutem ad illum praedictum
 et sic modus contingentia ut non operatur in effectibus earum
 uirtutum inferiorum, ut patet in igne in combustionis qui quodammodo de
 se necessario operatur et comburit: quia tamen potest impediri ab
 operante per occursum alterius causa quod est quod talis effectus ab
 extrinsecis tamen sicut quodammodo potest dici contingens, solum
 per accidens impediatur combustio ab alia causa.

Scda & contingencia p^{re}via et p^{er} se quæ p^{ro}ducit ab intrinseca bonitate
potestate cum se se habet eam p^{re}via contingens ad suspendendum suum
concursum in oculis ^{potest} ad agendum.
Adverte s^{ec}undum p^{ro}pos^{it} singulares de futuro contingenti et eam alia
p^{ot}est dupliciter considerari.

p^o absolute et indenter ad actum liberum dei, quatenus dicunt
habitudinem ad eam contingentem s^{ec}undum liberam.

s^{ec}undum quatenus substat et consequuntur ad actum liberum dei, quo
desinit illa officie prodece, et et hoc modo ultimo determinate
sint futura? cum hoc in stat quod considerata p^{ro} modo ordine
ad eam p^{re}via contingentem et inefficentem, s^{ic} sint determinate
futura? ut o futura, sed manent eum in dea ad utrum libet.

Unde p^{ro}pos^{it} illa etiam donutians n^{on} de vera n^{on} de falsa & determinate.
Adverte tertio ipsam eam p^{re}via dupliciter p^{ot}est considerari.

primo ut illigitur iam determinata aut p^{er} ordinem ad actum liberum dei,
qui p^{er} se subpremitur aut v^{er}o effectus ipsius actus liberi dei
recepti intrinsece in eam p^{re}via.

s^{ec}undum p^{ot}est considerari s^{ec}undum se et absolute id est absq^{ue} ullo intrinseco
recepto, et absq^{ue} habitudine ad decretum dei.

Adverte quatuor^{to} questionem de p^{ro}pos^{it} singularibus etiam de v^{er}is
et p^{ro}pos^{it} v^{er}is de futuro contingenti s^{ec}undum p^{ro} se determinate vera vel falsa,
ut s^{ec}undum s^{ec}undum est albus, q^{ui} et p^{re}dicatum s^{ec}undum se sit accidens subti (considerato
in ordine v^{er}is, quodam modo impossibile & p^{ro} nam omⁿ s^{ec}undum est albus,
futura illam magis philosophorum quod n^{on} nunquam f^uit signum & facere
o p^{ro}pos^{it}.

Adverte quinto quod p^{re}via determinatio divina voluntatis circa effectus
producendos habere a causis s^{ec}undis, o tollat libertatem, sed potius perficiat,
et d^{ic}it o s^{ec}undum determinat eam ad effectum s^{ec}undum in s^{ec}undum in modum,
quo eam operatur ita ut eam necessariam s^{ec}undum determinet ut agat
necessario, liberam, ut agat libere.

Adverte sexto s^{ec}undum p^{ro}pos^{it} in sola s^{ec}undum s^{ec}undum et in
p^{re}senti m^oda concedendam absolute: idcirco talis effectus futurus s^{ec}undum q^{ui}
s^{ec}undum p^{re}definuit et novit o^m futurum effectum? s^{ec}undum am n^{on}
vera ut falsam? idcirco deus p^{re}definuit et novit effectum ut
futurum, q^{ui} in se futurus: et s^{ec}undum de p^{re}ssa mens s^{ec}undum Augustini,
s^{ec}undum s^{ec}undum ut ostendit s^{ec}undum p^{ar}te quæst 14

PARAGRAPHVS SDVS ARTICVLI RESOLVTIO

R. et dico pro ois propositis singularibus de futuro contingenti temporibus pro quo
libet instanti post eternum dei decretum determinate vera vel
determinate falsa. hæc conclusio certa apud ois catholicos imo
oia arguta quæ nobis obiciunt ad id arguendum, nihil aliud probant nisi hæc
conclusionem: quare per hæc conclusionem debet eis satisfieri.
notandum in prædicta conclusione, quod et hæc etiam nihil valens
futura contingentia habent veritatem determinatam per ordinem ad
determinationem dei: ergo habent etiam necessarium repugnans cum
contingentia quæ stante infalibilitate seu veritate determinata per
ordinem ad eam primam seu deum, potest ad hæc etiam
contingentia in effectu per ordinem ad eam primam secundam et tertiā
videns etiam futura contingentia habent veritatem determinatam
per ordinem ad suam eam primam naturam: ergo habent etiam necessarium
absolute repugnans cum contingentia.

Rao 1^a quæ quilibet modi veritas determinata videtur de determinatione
eius secundum se spectata, quæ negat etiam de se determinata quum sit
necessaria quæ eam necessaria et illam quæ de se per se natura sua
determinata ad unum.

Dico 2do ois enunciatio singularis de futuro contingenti secundum eam
eandem primam et contingens solum ab extrinseco dum modo conveniat ipsi
Rao futuri secundum veritatem determinatam vera vel falsa pro quo libet
instanti rationes sunt prævia ad dei decretum.

Adverte pro quod loquamur in hac conclusione de propositis de futuro
contingenti absolute præcendendo ab ois decreto.

Adverte 3do quod de illis propositis physicis per metaphisice loquimur
dum considerando ipsas verum officias secundum se: et sic loquuntur de illis
Aristoteles et S. Thomas, et vero 1do logice: nam aliud est attenditur
a 1do logice, aliud et valde inter se a physico: primus enim attenditur
de voluntate divina, vel decreto dei, vel seia divina et secundum hæc
de illis sententiam sententiam et iudicat de earum veritate:
ab physicis qui earum verum physicas et inferiores ita modo contemplatur
secundum quod de illis sententiam sententiam, quod optime adnotat
S. Thomas per parte quaest. 1^a art. 1^a ad secundum, cum dicit multa sunt
in mundo et seia et voluntate divina quæ continentur sub ordine
earum inferiorum sicut resurrectio lazari et aliquid resurrexerunt
et earum inferiores dicuntur potestate lazari resurrexerunt.

Rapportum vero ad eam normam et divinam voluntatem, poterat dici: Lazarus resurget.

probat per hoc, quod scilicet propositio de futuro quorum eam contingens
et extrinsecus, ut scilicet, velis, velis, ignis comburet sint determinata
veritatis, aut falsitatis: veritas propositio in eo consistit quod res ita
se habeat = parte rei, sicut annuntiatur in proposito se habere: sed
effectus futurus et o dum sit in se ipso, et in determinate in sua eam
qua eam, de qua sic cogitamus. Iste sic contingens, quia ab extrinsecus
impossibilis, et tamen ipsum se determinat ad necessarium
produendum talium effectum quod sufficit et cognoscitur ut sit vere
futurum secundum usum: ergo illa propositio est vera determinate.

maior et definitio veritatis: minor constat de vero futuro supra applicata.
probat per hoc, quod supponendo de dictis supra quod futurum secundum
sit praesens illud quod habet determinationem in sua eam ad fore
aut non fore, et si eam sit contingens.

Dici enim si eam sit contingens nam bene stat eam ad ab extrinsecus
contingentem, et ad determinatam ad aliquem effectum produendum:
nam hoc est ob contingentia legem de causis liberis, ut cum petrus
supponit se iterum eras ambulatum, effectus ille, quod ambulatio
dicitur determinatus in sua eam, et vere potest dici: petrus ambulabit
et si effectus est determinatus a deo.

probat propositio illa annuntiat determinationem ambulationis sed futurum verum, quia
ambulatio iam determinata est = sua eam: ergo illa propositio est ante dei
decretum vera.

Dico tertio propositio singulares de futuro contingenti ante decretum
determinationem inferens est determinata, vera vel falsa. de auctoritate
Libro per perhermenias, cap. 6. Thomas quoniam sequitur unanimiter et
suis discipulis, sequitur eum suis et eadem. quia conclusio simplicissima
deducitur ex sententia cum patrum.

probat per hoc, quod Thomas per sententiarum distinctione 33 quaestio per antea post
ad secundum, ubi sic dicit: futurum contingens est determinatum
antegressum scilicet, quia est determinatum et quaestio de malo
aut sic autem quia unum quod cognoscitur secundum quod est in statu est secundum
quod est in potestate ut dicitur nono metaphysicae unde et de qua est ad utrum libet
possunt cognosci in causis suis determinate sed sub distinctione, et potest
quod erunt vel non erunt.

probat per hoc, quod de sumpta de auctoritate loco citato: nam si propositio de
futuro contingenti se se et ex obiecto est determinate vera,
est oino necessaria et contingens: quod est completum aliter.

similiter si sit determinate falsa, est impossibile tibi proprio
nam illud quod de se est falsum impossibile est quod sit falsum.
& aduersariis hoc argutum conuincere propter hoc de futuro de
necessarium est suppositione sua necessitate eorum. o in hoc necessarium
est soluto sine necessitate consequentis: et hoc ulterius dicunt nullum
inde inferri conseq. qd inde posset inferri si esset necessaria absoluta,
nam illud quod de se falsum impossibile est quod sit falsum.

sed Antea & pro quod quous modi determinator utriusque propositionis definitio
videtur de determinatione eadem pro se prout se spectat, qua requiritur
de se determinata, quoniam sit necessaria pro eam necessaria s. illa,
qua de se per se omnia sua s. determinata ad unum: ergo talis propo-
sitionum habet necessitatem determinatam de se pro se sed simpliciter
et absolute quod negant aduersarii.

Contra 2° idem et simul probatur conclusio: nam si ante decretum dei,
jussu proprio ante ingressus esset per determinate uocatus: ergo et illud
predicatum de nra uia et p se competit subito: cum competit illi
in illo signo priori: uocis de aliqua eam officio: ergo competit illi
p se ab intrinseco, ac prout necessario simpliciter.

supponunt ad hoc argumentum aduersari proportionem illam non veram
independenter ab eo decreto sed ita a praedeterminante, quod
tollit libertatem, tam - decreto simultaneo & concurrente.

sed contra a quod decretum de concurrendo simultaneis o magis
gaferat futuritionem vel aequam futuritionem? decretum in illud
tale a, quod illo dominus Deus paratus sit concurrere ad hanc
actionem evocatur, aut oppositam, i. e. ad motum vel quietem.
Sed de illo latius libro 2do perficiorum.

probat tertio rursus ab eo quod nos est vel o et dicitur enuntiatio vera
vel falsa, sed nos significata per propositionem singularem de futuro
contingenti. Quia ita indeterminata ut o habeat determinationem ad
fore, vel o fore, neg in se, neg in sua causa, nam nos nos determinate
erit, nos determinate o erit, cum sit mere possibilis: ergo nos
propono illud enuntiatio est determinate vera, vel falsa.
probat ultimo quia ut illa propono antecessus erit vel o vera et
se, vel o supponit, o est se, quia est vera necessario et ita vera
ut o potest ad falsa: o est suppositione, quia illa supposito

Vel petetur de eā nūc vel de fda, o de pa ga supponitur
nihil determinasse illo priori circa futuritionem antecessi sed
mere indifferentem se habere: nūc de parte eā fda, ga nulla eā
fda somniat de productione antecessi ergo illa propositio nullomodo
determinate vera, aut determinate falsa.

ad hanc rationem respondent adversarii dum nihil determinasse pro
nunc, sed aliquid pro tunc determinasse.

sed hae responsio nulla est, nec intelligibilis nam hae propositio, antecessus erit
dum ipse nunc est nova: ergo nunc debet ad aliquid, unde petatur ista
veritas: sed pronuncie nihil est: ergo illa propositio o est vera.

Deinde nihil est omne quod constituat illam propositionem veram nunc pro tunc.
Nam nunc o est magis determinatio antecessi, quam o determinatio:
ergo nunc omne pro tunc nihil est omne a quo petatur veritas illius propositio.
Respondetis o nunc determinare, sed determinatum in sequenti
tempore dicitur.

sed hae responsio negatoria est et apertum evinculum committi, ga
propositionem de futuro explicat per propositionem de futuro de iure veritate
et eadem difficultas: quare omne a tali respondente = quo habeat quod
dum determinabit existit antecessi in futura tempore dicitur.
Si respondeat, ga supponat istam determinationem, iterum quare unde
habeat quam suppositionemque formo id est argumentum ac ostendat: vel
habet eā prima vel a fda: o a prima, ga indifferentis est ad
utrumque: nec omne a fda ga est omne individuum ut sepe o desinit
dum enunciatur res ad ea determinanda et ponenda: ergo illa
propositio, et similes = sunt determinate veritatis aut falsitatis.

PARAGRAPHVS Tertius

Solutio

Obes pro de dictis sequitur propositio de futuro necessario = ad determinate
necessarias, consequens est falsum: ergo.

probatur quodlibet nunc idem propositio de futuro contingenti o est determinate
vera, ga obitum o dum est determinatum: sed idem fit in his: ergo.

R. obitum de necessario determinatum in eā necessaria: quod
sufficit.

Obes sdo significat proferat hanc propositionem eras nova tertia pluit nullu
nova tertia erit determinatum hoc quod est pluvie, vel non pluvie.
ergo propositio hae enunciatur est determinate vera vel falsa.

probatur tota nam sicut propositio de praeterito sumit quam veritatem
determinatam ab obito quod determinate statuit: et prius de praesenti

Enunciabunt in futurum, quod o a modo futurum.

R. nōdo saguillam, ad probandum nōgo primam partem, et diggo sdam:
enunciabunt futurum = negativum, cuncto: contraria, vel ut alii loquuntur
positivum, nōgo: et sic propositio illa dicitur falsa negativum, o contraria.
o futurum igitur a duplici: aliud a negativum = futurum, quod d
indifferens ad futuritatem, vel o futuritatem, et tale d obtin
propositio, de futuro contingenti ante o d dicitur, aliud a o futurum
Contrarium, et illud presupponit d dicitur, quo eam prima vel sda
Determinat o ponere tale obtin.

obq tertio p p p p p, antichristus erit, antichristus o erit p
contradictoria ante o d dicitur: ergo altera illarum a
Determinate vera, altera determinate falsa.

patet etiam ex logo contradictoriarum, quae d ut altera sit vera
Determinate, altera falsa.

Confirmatur primo verum et falsum p p p p p sicut par
et impar, p p p p p numeri: sed impossibile a quod in aliquo
signo vacuo datur numerus qui o sit par vel impar, ergo impossibile a
quod in aliquo signo vacuo datur propositio de futuro contingenti quae
o sit determinate vera vel falsa.

Confirmatur sdo verum et falsum p p p p p sicut a vultem b
m d p, p contraria immediate, sicut sanum et aegrum vultem aelig:
sed inter contraria immediate o datur medium: ergo qualibet propositio
de futuro contingenti = quolibet signo vacuo a determinate vera vel
falsa.

R. nōdo eam ad probandum dupliciter R. p p quod de lege contradictoria
rum a quod sit vera sit vera altera dabit a falsa nec possum
dari simul vera vel falsa: o am quod una habeat determinatam
veritatem, et altera determinatam falsitatem, sed utraq potest o
indifferens ad veritatem et ad falsitatem.

R. sdo quod opponatur unam vel illi o determinate veram et
alteram falsam pro quolibet instanti temporis, o tū pro quolibet
instanti vacuo sed sufficit quod pro tunc opponatur ambas o simul
veras vel simul falsas.

ad primam confirmationem R. nōdo maiorem, qā par est impar p
p p p p p numeri, sicut risibile a passio fōis: unde
signato quo cum numero opponet ut in illo priori signo vacuo sit
par vel impar: veritas am determinata vel falsitas in futuris
contingentibus o a passio metaphysica nec consequitur propositum de
futuro contingenti de nāa vdi, qā futurum contingens o nāa.

sua σ habet et determinatum nec in σ est, sed id conjectura ex dolo et
divina voluntate! unde σ simile.

Ad eam confirmationem R. d. gdo maiorem adum et falsum sit contraria
immediata vñ propositio considerata secundum instantiale, concedo. qm̄ in
instantiali oia sūt positiua futura, aut positiua o futura cum sint
oia = deo pfecte praedeterminata ut ostendemus libro 2do physcorum;
et contraria immediata vñ propositio considerata secundum instans vādis,
et ante o decretum, nego: qm̄ pro eo instanti propositio da futuro
neg habet determinatam veritatem, vel falsitatem, sed ē indifferens
ad utramq.

o o f f futura contin. entia ante o m actum liberam durandis certitudinis
habent determinatam entitatem, ergo et determinatam cognoscibilitatem,
et unitatem.

propter antea, ante quolibet actum hoc diuinitia nostras cognetur ubi
cognetur & proprio necessario: ergo in illo priori uoluntate quo sua intelligitur
ante decretum, & determinate ubi aliqua pars illius.

probat totam ad unitatem totius diuinitatis necessario requiritur
unitas unius categorica: ergo res π illam enunciata qd ipse habet
determinatum est, et cognoscat.

R. ego intēsus ad revocacem negociam, et dico, quod veritas propositi
 Si non est, o retatur. — veritate categoricarum, sed ab impossibilitate
 ut utrag sit vera: quod non una sit vera determinate, et alia
 determinate falsa, habetur. — et verito, quod e regula veritatis pro
 de futuro contingenti.

FINIS Librorum
perhiemenias
Symposius
ANNO 1666
Die 18 Julii

Commentarius
in libros posteriorum
Liber primus

Caput primum.

Prout sic dari ueram feram illud actualom et ostendit quomodo componatur
praemittendo quatuor hypotheses in quae dividitur.

Prima est, quod disciplina quae ad artem et intelligentiam pertinet et
ante omnia sit cognita, id est, quod cognitio discursiva sit ex priori cognitione
secunda est, quod modis non esse a pota congruere de quibusdam quid sit? id est, cum

sint res incompletae sunt simpliciter. Sed in his de his ceteris intelliguntur
tunc praecognita sublimis questionis indicatum et principia ut in hac
demonstratione ut aut ualeat. visibile est hoc et aut ualeat ergo est
hoc et uisibile: duae praepropos neuntur principia de quibus inferuntur
praedicatum visibile: de quo cognoscitur debet quod sit hoc id est quod
significat sublimis et hoc: et de quo cognoscitur debet quod sit = sit.

Tertia praemissarum quaedam cognoscuntur ante conclusionem per
alium discursum scilicet propos uiles et obscuriores; alia in se
in ipso discursu innotescunt quales et propos singulares semper nota
quanta principia quibusque syllogismo concludat modo quodam si scire
dicendum est, siue alio modo scire. Sensus a conclusio quae discursum
inferuntur antequam inferatur ex praemissis tantum scitur tantum
noscitur: scitur enim in uile et confusum tanquam effectus in causa
noscitur autem formaliter et in se sunt = particulari.

Caput secundum

Prima demonstrationis munus est quare feram, definit ferre in concreto,
hoc modo scire a nosse eam propter quam. Res est, quoniam dicitur a
eius uile illam contingit aliter se habere. Definitio quae est = offe.
aliqua ponuntur loco duae. Primum quod uerba nosse eam propter
res et per secluditur cognitio quae uultur de cognoscere effectus, et
posteriori.

Tertia excluduntur opiniones quae acquiuntur medio probabili: quia tale
medium est sua rei.

Prout postrema uerba non tam contingit aliter se habere. Datur illi id quod
scitur debet ut necessarium, siue providere necessarium a talia. unde
excluditur cognitio uerum contrarium, quae aliter se habere possunt.

Notandum quod sunt dupliciter rationes aliquid scire: uno modo = priori, p-
caam p-ant et adagatam ut p- do scimus diem ad ga sol oritur etc. alio modo a
posteriori p- effectum, ut si colligimus solem eorundem etc. ga dies apparet,
similiter duplex a demonstratione scilicet demonstratio = priori seu propter qd,
aut eui sit, alia = posteriori seu demonstratio ga, ut si duabus demonstrationibus
sola demonstratio propter quod ap-rio sic dicitur demonstratio, et de ea posteriorum
agit aristoteles quam sic destruit p- caam finalem: demonstratio a syllogismo
scilicet cuius premissa grant generalisiam conclusionem cogitationem.

ita destruit p- caam maiorem a ga: demonstratio a syllogismo et ueris
premissis immediatis necessitatibus prioribus, et eam conclusionem: ut ad
Rationale ad a infibile, ut uis a aut uocale ergo ovis huius a uisibilis.
Verba desinunt applicant quales debeant ad premissa, nam p- debent
vera, ga allegari in illorum o sequitur conclusio uera nisi ad summam
generalem, o probetur, ga falsa premissa o p- caa probatur conclusio.
Sed debent ad p- et immediate, idem indemonstrabiles.

■ Quod si p- ad uocasse ad eam demonstrationem propter qd, ut
premissa sunt simpliciter, p- et indemonstrabiles in illa genera et ad
demonstrationem perfectissimam, hoc requiratur, sed sufficit quod sint et
premissis et immediatis adducta possint ad eas reduci aliter, qui illis utitur,
et idem hunc sensum applicant auctores illi, qui docent principia debere
ad indemonstrabilia: ga si premissa aliqua fuerit demonstrabilis, o erit
adque euidens ita saltem ut ualiant eam scire, nisi fuerit im-

demonstrata.

nota om- sic particulas illas primas et immediatas uere o differre: nam
propter illa o a immediate qd illa a alia prior p- quam probetur.
dicitur uero p- uero alium sub sequentium qua p- illam demonstrantur.
premissa demonstrationis debent ad eam in statu uol saltem uocare a
priori ut p- quis uelit quid nian demonstrare de deo o poterit ibi
operire ueram caam, sed ita uocem a priori seu caam aliquam
virtualom, sic demonstrat theologus deum ad eternum, ga = immutabilis.
Deinde premissa debent ad priores et rationes ipsa conclusione,
scilicet nati sed ponitur hac speciatim circa particulam de ueris,
secundum a ad sermonem de soli ueritate qua inuenitur de iudicio
de ueris p-um ad qd habet in se.

Aduerte pariter quoniam uocet dixisse de ueris, o de ueritibus ga
nulla propter a uerore altera, adeo premissa o p- ueriores conclusionem

2a. veritas habetur ex adaequatione intellectus ad obiectum: hae autem consistunt
in intelligibili. principia demonstrationis et propositiones immediatae, vel
pro ut eas definit. Item Aristes cap 8 principia et quae id est et
contingit demonstrari. utroque deservit et intelligenda in sensu superius
applicato.

principiorum autem aliud Thesis sunt propositio aliud axioma, aliud postulatum.
Thesis est propositio quae non potest a priori demonstrari in se ipsa et
principium, inde est necessesse qui deservit incipit scilicet scire cognoscere illam
propositionem, ut in dogma Thesis quae semper dicitur de specie, in physica nam est
principium motus et cetera.

Quinque modi autem propositiones possunt a posteriori demonstrari in propria se ipsa
eius et principia et aliquid Thesis potest a priori demonstrari in alia forma.
Axioma est principium indemonstrabile quod nescire et scire habere qui aliquid
dixerit. id est axioma est principium quod absolute requirit demonstrari debet
proagaberi a discipulo quamvis sciam quod nimirum cognoscitur lumine naturali
ad hoc ut qui incipit incipit tanquam incipit ad capiendum discipulinas
conclusiones: ut et hae propositiones ad totum et maius sua parte, sine
appetatur dignitas eo quod sit propositio etiam evidens et clara ut dignitas
cui statim assensus praebetur. Thesis dividitur in simplicem et deservit.

Simplicis est quae sumit alteram partem contradictionis, id est quae est
affirmativa vel negativa, ut semper quae dicitur de specie.
Deservit est quae sumit alteram partem contradictionis, id est quae non
affirmat non negat, ut ad vacua. unde et haec improprie et incoherenter
Thesis, eo nimirum sensu, quod apud facile fiat propositio.
postulatum est propositio demonstrabilis quae est bene nota respondententi.
sub finem cap confirmat Aristes praemissas debere esse notiores ipsa
conclusiones. probatque intellectum magis firmiter assentiri praemissis quam
conclusioni, cum sint illius eadem meta hoc axioma propter quod
unumquodque est tale et illud magis, quod ut bene percipitur: Monde
busum sed optimam ac vera doctrinam cunctum docentis valore
hoc axioma sed servata hae regula quoties nimirum potest totus
intellectus reflecti cum universitate super eam eam, ut Luna et
Lucida propter seipsum potest fieri reflectio in hunc modum: Luna et
Lucida quia sol est lucidus ergo sol est magis lucidus. concludit hoc
caput dicendo et fieri processum in inferentiam in principis sciendi,
et quaedam cognoscuntur per demonstrationem quaedam lumine naturali

Capitulum Tertium et quartum

hinc capitibus confirmat Aristoteles premissas debere esse necessarias quia
conclusio quae est effectus est necessaria multa tunc autem ad propriam
necessariam requiritur ut predicatum sit de omni re per se et utrum
predicatum seu dictum de omni re quod est semper in re ut autem per se
semper est dictum de omni re est predicatum quod in omnibus inferioribus habetur
et semper.

Differunt hoc dictum de omni re posteriorius et dicto de omni re priorius quod
per se requiritur signum utrum sonatur predicatum utrum continere subiectum
sic autem illud est requiritur: unde hoc propositio: hoc est albus est dictum
de omni re posteriorius et autem est idem nisi addatur signum utrum: hoc autem
propositio utrum hoc est albus est dictum de omni re quia predicatum est semper in re
subiecto: contra dictum de nullo sic est quod nulli est nunquam conuenit
ut angelus est hoc: sic tamen explicat Aristoteles hoc ad propositum
alterius docet tamen quatuor modos vendi per se.

per se primo modo est predicatum de omni re quod pertinet ad efficiendum subiecti
ut infans vel puer infans hoc in omni re propositio sit in primo modo vendi per se
utrum hoc est albus utrum hoc est vacuus utrum hoc est albus vacuus.

per se secundo modo est predicatum de omni re minus definitum vel descriptione
positum subiectum ut visibile est quale passio.

per se tertio modo est substantia quae est per se existens et in alio ut
subiecto in generatione.

per se quarto modo est substantia quod est per se causa praedicati et edificator
edificat medicum sana: fossor casu inueniens aurum est pertinet ad hunc
modum quia causa per se causa inuentionis respondet hoc tamen per accidens
ut sic quatuor modis duo priores sunt modi per se praedicandi.

secundus tamen ad distinctionem a primo uocatur a quibusdam modis per se inueniendi
tertius est modus per se vendi.

quartus per se eandem
ut autem propositio sit apta ad eundem demonstrationem debent esse
per se primo modo vel quarto modo.

Secundum definit Aristoteles utrum hoc modo: utrum est quod de omnibus et per se
et ipsum ipsum est dictum ut albus vacuus utrum hoc: ad hoc tamen
requiruntur conditiones, prima est ut sit dictum de omni re.

Secunda est ut sit per se primo modo vel quarto modo.

Stabant commemorata subiecta quatenus ipsum est in immediato et adequato

et sunt rationes proprias et communes.

Quare sic videtur quod si unum est, ergo si conuenit sibi ipsum quod ipsum est, immediate in se ipsum.

Similiter videtur quod potest et sic videtur quod immediate conuenit sibi tanquam subiecto immediato, et adaequato: et hoc patet de seipso, sicut videtur a porphyriano quod porphyrianum latius patet comprehendit in illa quae in se inquantum efficitur verum dogma praedicantur ut Album in se.

Ita sequitur cap. nihil habetur magis momenti quod sit superius explicatum.

Unde cum sum figuram ad modum acco- datam demonstrationibus propter quod ostendit, quod clarissimo concludit.

Idem ergo potissima demonstratio conclusio est in se affirmativa quae sic in sola sua figura concludit. attamen demonstratio est in se figura aptissime.

Capitulum Duodecesimum.

De seipso operatur ignorantia de eorum de illa in praesenti agit, docet de duplicem una quae vocatur praedicatio et de motu prima et eadem seipso in subiecto apto: altera dicitur praedicatio dispositionis et de propria motus affectu quae quae opinatur oppositum ueritati appellatur error, et haec sunt et duplex.

una syllogismo computata, alia solo iudicio. cap. 13 ostendit ignorantiam praedicatam sepe omni et defectu alius sensus, ut videtur et signis conuenit in se inquantum potest habere seiam de coloribus.

Cap. 14, 15, 16 nihil habetur magis momenti.

cap. 17 docet pro demonstrationem unam idem quae demonstrat de subiecto conueniibili et adaequato, qualis est in qua demonstratur videtur de seipso ad nobiliorum demonstrationem particulari idem in qua demonstrat passionem de subiecto conueniibili et adaequato. Qualis est illa quae demonstratur mobile de seipso.

Ad hoc vero cur videtur sit praestantior et pro quod habetur in seipso et plerumque quod seiam.

§ 10. q̄a m̄g. dicitur cur sit ea quæ demonstrat passionem d̄ p̄bto
p̄ suam immediatam et adæquatam.
Dicit § 10. demonstrationem affirmativam et præstantiorem negativam q̄a affirmat
et prior negat.
Dicit § 3. demonstrationem ostensivam d̄ directam et præstantiorem
indirectam, siue ea quæ ducit ad impossibile, q̄a ostensiva et prioribus
probat posteriora: altera vero et posterioribus priora.

Capitulum Decimum octavum

Disputatio vnica
Quaestio prima

An et quomodo differant

Nota autem in eadem assignasse duas aliquas inter demonstrationem $\gamma\alpha$, et
propter quid? $\gamma\epsilon\theta\beta$, quod demonstratio $\gamma\alpha$ procedat ab effectu? demonstratio
vero propter quid procedat a causa immediata.
Dico immediata, $\gamma\alpha$ a causa immediata procedit demonstratio $\gamma\alpha$: ubi $\gamma\alpha$ eadem est
non intelligitur sic ut illa causa quae est effectui $\gamma\epsilon\theta\beta$ qualis est inter eam et
effectum $\gamma\epsilon\theta\beta$ modum alia causa, $\gamma\alpha$ quae contingit ut eam sit quomodo imola,
et tandem demonstratio est propter quid ut $\gamma\epsilon\theta\beta$ per officium pulchri demonstramus
tertiam passionem, sed sic eam imola dem significat, quod o $\gamma\epsilon\theta\beta$ per se ostendit
huiusmodi am et illa, quae cum effectu o conuertuntur, ut exemplificat Ariste-
probando eandem r $\gamma\epsilon\theta\beta$ r $\gamma\alpha$ a $\gamma\alpha$, et om ualido? o a $\gamma\alpha$ ergo o $\gamma\epsilon\theta\beta$ r $\gamma\alpha$
o in ualido de contra, o r $\gamma\epsilon\theta\beta$ r $\gamma\alpha$, ergo o a $\gamma\alpha$ cum sint multo alia quae r $\gamma\epsilon\theta\beta$ r $\gamma\alpha$
si praemissis.

Conclusio

Demonstratio propter quid officialiter et ueriter $\gamma\epsilon\theta\beta$ differit officialiter a
demonstratione $\gamma\alpha$.
propter differant illae demonstrationes in modo faciendo scire eorumque diversis
praemissis et diuerso modo? nam demonstratio propter quid habet eam praemissis
et demonstratio $\gamma\alpha$ habet effectum.
obes po. Duae demonstrationes propter quid pertinentes ad diuersas scias constant
praemissis et modis magis distinctis, quam duae demonstrationes pertinentes ad
eandem sciam, quarum una sit demonstratio propter quid, et altera sit
demonstratio $\gamma\alpha$. sed priores dicuntur diuersae $\gamma\epsilon\theta\beta$ ergo om praemissas.
N. o sufficere simpliciter distinctionem secundum modum et substantiam, qualis
reperitur inter praemissas demonstrationum pertinentium ad distinctas scias
atque ut differant inter se officialiter: sed necesse est distingi in modo eandem
sciam, $\gamma\alpha$ ipsum finem respicit demonstratio: iam uero $\gamma\alpha$ in modo eandem
sciam differunt demonstratio propter quid et $\gamma\alpha$ officialiter. Deu dicuntur
differre officialiter.
obes magis est differentia inter demonstrationem ut sic et syllogismum topicum
quam inter demonstrationem $\gamma\alpha$, et propter quid sed demonstratio ut sic et
syllogismus topicus o differunt officialiter, ergo et ibi.
propter minor demonstratio ut sic et syllogismus topicus differunt solum de
parte maiori: $\gamma\alpha$ sicut demonstratio constat maiori necessaria syllogismus
uero topicus, maiori probabili, aliquid distinctio maioris a officialis eandem
dictum est, ergo et ibi.
concedendo syllogismum topicum et demonstr. tionem solum differre de parte maiori,
et in hoc syllogistica sine inuiellatua o differunt: ergo et diuersitatem
gellam de parte maiori sufficere ad inferendam distinctionem officalem
inter syllogismos. et rati o $\gamma\alpha$ cum diuersitas maiori in instrumentis eandem
diuersum modum arguendi finem, optime de parte maiori colligi potest

Demonstratio officialis inter instrumenta, quia instrumenta officialiter petunt
nam proportionata tam ad consequendum finem ut patet in mallo cono et
ferreo, qui habent eandem formam aeternam, et in differunt officialiter
quoniam ad instrumenti propter improprietatem in cono ad consequendum
finem ferrei, et talis est omnis improprietatis modus probabilis sine logice
ad consequendum finem demonstrationis.

petes utramvis demonstrationis propter quod et quia sit sufficientes et
ad aequata.

R. affirmativum: nam demonstratio propter quod est illa quae concludit
predicatum conclusionis pulchre ostendendo propter quod illud conueniens ut
constat ex dictis; unde quaecumque demonstratio est adducens propter quod
conclusionis est demonstratio quia, siue procedat per effectum, siue per causam
Remota tam, siue quocumque alio modo: sed illa sua demonstrationes
concludunt rationes contradictorie oppositas, ut patet: ergo requiritur
inter illas aliquid medium.

petes propter quod sit scilicet et qualis debeat?

nota propter nos sic agere de seipso propter dicta quae debet et certa evidens
et necessaria. notandum scilicet sumendum dupliciter scilicet pro actu scientifici
vel pro habitu propter dicitur scilicet actualis, posterior uero est
facultas quaedam in intellectu ad demonstrandum, et dicitur scilicet
habitu actualis.

Nota propter dupliciter nos demonstrare in cognitionem modum infallibilis.
propter uirtute luminis naturalis, qui illucius penetrat conuersionem
terminorum, ita ut habeat eundem, quod est clara manifestatio oculi in se.
sed uirtute luminis supernaturalis, ad fidem, quae certo cognoscimus
a deo reuelatum, quae cognoscit et sit propter conuersionem et in eundem,
quia per uiam o. inducitur ueritatem oculi in se, sed solum in auctoritate
evidentis. sic praemissis.

R. propter scilicet et habitum habitum et eundem per demonstrationem
Acquisitum. uidentia est conditio intrinseca scilicet naturalis quam
distinguit a uirtute et propter a conditio intrinseca scilicet = gre
propter pars quod est de cor. uim conuersionis: tunc quod scilicet naturalis debet
procedere de se per se notis sed illa est uidentia: ergo.
ita pars patet et zoologia in uita d. hominem et fere ceteros alios
et zoologos et propter nota scilicet, et in illius demonstrationes est
evidentes, quia non per procedunt de utraque ad alteram praemissa
et fide: ergo.

petes tertio quare debeat, et ob id scilicet?

R. propter deesse et necessarium quia scilicet debet et certa.

3do debere ad unum cum, sed saltem analogum, o agitur enim ga
de odo demonstrari debent proprietates eod. ergo debet habere
affiam aliquo modo unam. quod sufficit unitas analogica potest in
metaphysica quae considerat. dñs pro odo.

2tio debere ad unum dñs p se, et o p accidens: ga demonstrationes
quae fiunt in seia de odo: debent habere pro modo definitum odo:
sed odo p accidens o datur definitio: ergo.

quarto debere odo seiarum ad ut p plurimum unita, ga cognio
singularium, et nimis limitata. Deinde valde operosum foret
singularium cum servituri cognitionem.

Diei et plurimum, ga certum est id iis singularibus dari seiam
p applicatam seia de unita: sic ut proprietates eod, humanae
demonstrantur de sing. singularibus.

3do quod probabile est quod sing. singularia habere sibi proprias quasdam
affectiones consequentes suam individualitatem, ga to affectiones et nobis ignota
de de et angelis notissima.

QUESTIO 3da

Utrum scientia sit simplex qualitas.

Conclusio prima

ad constitutionem scientificam requiruntur species ordinatae et distinctae

patet ga scire est iudicare de aliqua passione p suas causas: iudicium autem
cum sit actus intellectus requirit fieri sine praedictis intelligibilibus quibus intellectus
rebetur, cum a principio sit tanquam tabula rasa, et pura p se ingre
geligibilium. Quod autem tales species requirantur cum actu ordine.
patet ga si quae sunt plura o possunt conuenire in actum unius speciei
nisi sint inter se ordinata sicut partes domus o possunt ad unum
domum concurrere nisi sint inter se convenienti ordine constitutae,
sed species plures in seia conveniuntur in actu unius speciei ergo
oportet inter se esse ordinatum quodam dispositum.
patet minor nam ad afferendum cuius conclusionis est hoc et visibile,
concurrunt species sensus, auditus, tactus, et visibiles: ut patet si
constituatur demonstratio et hoc ordine quodam, qui consistit in eo,
quod prius procedunt species praedicati et passionis demonstratae
post modum species propriae passionis.

Conclusio 2da

seia specialiter sumpta est species ordinata sed illa qualitas qua
quodammodo dependet ad iudicandum de conclusionibus per suas causas

probat scia in quadam glitas et subitus quo inclinamus ad iudicandum de
consequente conclusione in quam iudicamus: sed in species o inclinamus ad
iudicandum de obto sed solum ad apprehensum illud, et hoc appropinquatio
est praevogata ad iudicandum: ergo species ordinata o et scia sed glitas
probat minor nam species est in semina octonum et virtutes illorum.

Conclusio tertia

Scia o composita ex pluribus gestatibus et habitibus, sed o simplex
glitas. hoc conclusio o appressa. 5. Thomas pa scia quod si o appressa
probat vado desumpta de 3. Thomas loca est ad eadem proportionali
quod appressa et ostenditur scia ad suum obtem quod non illotina
eius o appressa ad suum sed pro illotina et tradit ad plura et diversa
obtem maalia: nihil omnino appressa sub una vado focali, et de o simplex
proa et glitas: et o scia, quamvis appressa plura obtem maalia
nihil omnino, quod sub una vado focali, o obtem simplex glitas.
confermatum. Logo us a una scia: ergo unus habitus, ergo una glitas.
obtem pro intra eandem sciam et plures actus proa distincti: ergo et
distincti habitus saltem partiales, et consequenter scia o glitas
composita ex pluribus habitibus.
probat et adens in Logo us actus quo demonstratio praedicabilia o quing,
et actus quo cognosce praedicamenta et deinde, disjunctus proa, quod
adversatur circa diversa obtem focalia et in distinctum modum.
Quod sufficit ad distinctionem praedicabilem in ipsos actus ut eundem.
a. Logo andens est plures actus distincti proa maalter et inae ali,
concedo: focaliter et inae actus praedicabili appressa obtem inae
focali, nego quod considerantur sub una vado focali, o in ordine.
Ad praedicabilem intentionem, sub qua praedicabilia et praedicamenta considerantur
Logo: unde eam quing modi actus eundem proa focaliter ab eundem
simpliciter habitum continent
gestatibus distinctio praedicabilem illorum actuum inter se, in si conveniant
in una vado obtem sufficientes ad eandem distinctos habitus, ergo solutio nulla
probat andens actus focalibus et temperantia producant duos habitus, et
si actus conveniant in una vado et voluntas scia inae boni ergo
similiter isti actus Logo et conveniant in una vado obtem quod non soli inter se
proa disjunctus producant duos habitus partiales.
a. quod aliqua, eandem praedicabilem distinctionem quod o distinctum
distinctionem habituum et contra: us ois mobile, us ois, et distinctum

Causa distinctionem habituum specificam, et per hoc, quia specifica
duo habet pro obiecto unum mobile, automatica ens quum et metaphysica ens
et sic, pertinent ad eandem speciem sunt intellectum: Similiter videtur
quod a obiectum intellectus, et bonum quod a obiectum voluntatis, caant
Distinctionem specierum ad hoc quod aliqua obiecta habituum distinctionem
possint efficere, cognoscitur quod habeant diversas rationes formales considerandi:
sicut a alia consideratio obiecti mobilis et obiecti ut sic: itaque quicquid
rationes diversas constituunt diversas habitus. quod posito

R. 1do addo videtur ad probandum negare eorundem, et de disparitatem:
Quia a diversis modis tendendi ipsius actus similitudinis in suum obiectum
ab actu temperantia, et sic constituunt diversas habitus actus
in rationes tendunt sub eodem ratione formali in obiectis in actibus
quicquid pro et habitus debet considerari ratione formali obiecti
per quod a proportio inter speciem et habitum quare obiecta obiectorum
actuum Loga a differuntur specie formaliter sed materialiter, nec
nec obiecta quod distinctio specifica sit distinctio formalis, nam quod
a formale unum illorum inter se, a materiale in ratione eorum formalis
obiecti pro habitus identitatis ponantur ad facile unumquodque
Difficultates obiectum et actum tendentium nulla sed intra
habitudinem eiusdem specie et plures et diversas difficultates,
quae unius debent, ad hoc ut species perfecte acquiratur: ergo ad illam
sic acquirendam debent dari plures habitus saltem partiales.

R. 2do addo maiorem habitus identitatis datur ad facile unumquodque
Difficultates pertinentes ad diversos actus et obiecta formalia adaequata
concedo: pertinentes ad diversos actus, et obiecta materialia et materialia
obiecti pro sanitas et pulcritudo et gestates eiusdem speciei atomae,
sed illa gestates et compositae, de pluribus partibus, sanitas ut
et pluribus humoribus ordinatis pulcritudo ex vicia partium ordinatis:
ergo compositae ex pluribus habitibus partialibus stat optime cum unitate
speciei, sicut pluralitas partium cum una sanitate et pulcritudine.
R. igitur negare minorem (sanitas enim et idem est de pulcritudine)
et plures sanitates et gestates partiales, sed una gestas simplex,
quae efficit temperamentum omnium gestatum, itaque ordinatio humorum
praesuppositum requiritur ad sanitatem, sed non a sanitas, sed alia
gestas simplex efficiens temperamentum omnium gestatum.

potest quomodo augeretur habitus scientie.

per demonstrationem scientie ad diversa alia, quae demonstratio est per additionem
aliquius qualitatis, sed per additionem noui cuiusdam numeri
actualitatis et perfectionis.

per hoc quod habitus per se habet demonstratur per nouam demonstrationem
ad nouam conclusionem, manet in se intrinsece et perfectior et actualior,
et ideo usque dum extendatur ad omnes conclusiones per se in se
perfecto quod fit per additionem numeri modi: de quo late in libro
de generatione.

QUESTIO TERTIA

Vnde petatur unitas generica et
specificae scientiarum.

Nota per aliam ad eandem ultimam simpliciter, aliam in genere vero, per considerationem
secundum proportionem quam habet ad habitum vel per se per
per ordinem secundum quod est in eo et ab hoc constat. per specificationem
secundum quod idem obiectum in genere vero potest considerari et ut in
universis generis.

Nota secundo ut aliquid sit obiectum debere esse immutabile et ad se ipsum
et determinatum, cum enim non sit varie mutabilis et contingibilis in se
quod obiectum per se simpliciter prout sic debet esse abstractum a materia.
est enim tripliciter gradus abstractionis scilicet iuxta triplicem materiam
aqua potest unum abstrahi, scilicet singularem sensibilem, et intelligibilem.
singularem dicitur id quod pertinet ad singularitatem rerum sensibilium,
ut homo, equus, et cetera, unde significat abstrahi a materia singulari
quae considerat res singulares in eo gradus abstractionis a materia
universali sensibili materia dicitur generaliter quae per se percipiuntur,
ut color, sonus et cetera prout mathematica quae considerat obiectum suum,
scilicet quantitatem sine talibus qualitatibus, ut superficiem abstrahi a materia
sensibili. et materia intelligibili: quia potest considerari superficies
sine ordine ad substantiam entitatem, cui inquitur? hoc materia intelligibilis
et ipsa substantia entitatem sine materia per se quae per se intelligibilis dicitur,
quod solo intellectu concipitur: unde mathematica abstrahit ab illa materia, quia
tractat de utraque, quatenus materia per se potest esse, ut de deo et angelis,
et quod in genere est in materia in genere. et hoc prout per se
dependet ab illa ut substantia generaliter actus, et similia.

propter abstractionem — maā possumus considerare — electum pro actu
 generis abstracti vel passiva pro radicaliter pro illa immutabilitate,
 quae communis obiecto per separationem vel — modum singularem.

Notandum quod sicut aliquid dicitur visibile per lumen, ita sic per
 aliquid cognoscitur per — intelligibile, eumque appellatur. unde quod aliquid
 cognoscibile in genere est actu seu — motum a maā. ideo actualitas ubi
 lumen appellatur. si quod ipse res cognoscitur, et ulterius quod res
 in actu si suam eam seu principium? ideo principium dicitur lumen
 per quod conclusio concipitur, et sic de abstractione, a — a et principis
 habetur tota ratio sub qua intelligibilitatis, seu sensibilibus.

■ et dico per rationem sub qua a qua sumitur unitas et distinctio numerorum
 scilicet, accipienda — ab abstractione — maā ac proinde illae species
 eorum eundem quod quae habebunt eandem abstractionem, quae obiectum
 constituitur in se sensibilibus per immutabilitatem, seu abstractionem a maā.
 ergo una ratio per rationem immutabilitatem quae — abstractio a tali maā
 ac proinde per abstractionem defumitur unitas quae.

Sic quia, et per species quae eandem abstractionem — maā et per
 species diversas sunt in abstractione a maā sensibili dantur — distinctio
 et mathematica: ergo per rationem immutabilitatem seu abstractionem ostenditur
 unitas species.

R. et dico per unitas vel distinctio species species scilicet defumitur debet de
 ratione, vel distinctio principiorum, intra eandem abstractionem.
 Tunc — principia erant singulae species maā sensibilibus, quod unum
 ostenditur de altero unde ambo de altero intra eandem abstractionem.
 Tunc autem diversa species per se non — ostenditur de aliis — de altero.
 nobis conclusio quae principia — tenet pertinet ad rationem sub qua
 principia — tenet, quatenus perit unum lumen in quod
 generatur et cognoscitur conclusio: sed principia quorum —
 ostenditur de alio pertinet ad idem, seu notius ostenditur ad
 eandem rationem lumen: quae per se — per se. D. quoniam per principia a
 primis virtutem ostendit et illuminandi conclusionem ostenditur.
 ob id per unitas et distinctio quae species scilicet sumitur de fine, ergo —
 sumitur de abstractione — maā.

nobis andon per species per se ostenditur quae a practica
 et distinctio finem: ergo.

R. ergo videtur ad probationem d. s. ergo videtur sequuntur quae remoto
 et subalternum. Quia tunc ob diversum finem, concedo quae pro neg.
 Distinctio enim qua procedit de fine & maiore illa qua procedit
 de obto ga. ^{scilicet} quid remotius et utilius un. scilicet quam obto.
 Quod finis propter dictum ac proinde eadem maiorem distinctionem.
 Obes pro fine divina et angelica d. g. un. ab humana propter hoc quod
 divina et angelica tendunt in obto. & simpliciter intelligitur
 humana vero a discursum: ergo un. et distinctio quae scilicet
 procedunt de modo tendendi in obto.
 R. propter finem divinam et angelicam analogice conuenire. ^{scilicet} propter finem
 Quia et ita differat plurimum pro.
 R. id quod angelica propter hoc quod est simpliciter ^{intelligitur} appropinquat obto.
 Discursiva plurimum differat ab humana, nam haec dicitur procedit
 a propter quod a principium valde remotum. ^{scilicet} proinde distinctum
 remotum et utrum eadem.
 Nota nos sic ut agere de propter speculationis pro ut nobis, om.
 de distinctibus propter hoc d. g. superiores.
 Obes tertio deus semper eodem modo immutabilis et ita dicitur de illo
 et videtur propter hoc finem om. propter ergo distinctio et sequuntur ab
 immutabilitate diversum.
 R. quod si res cognoscitur pro ut est in se eadem est immutabilis
 Res in se et ut sub a. medio cognoscitur: sed ga. contingit rem
 eiusdem immutabilitatis cognoscitur. Diversa media vel eadem
 diversae connotationis et effectus quae eodem modo illuminant
 et apparere faciunt obto. Ideo contingit de eadem et immutabilis,
 non eodem medio aut modo immutabili cognoscitur. Diversas propter hoc
 subest diversae immutabilitatis locali id est diversis modis suis principis
 sub diversae immutabilitatis conclusionibus illuminantibus et deductibus.

Quaestio quarta

Quae scilicet deinde sit subalternata et quae subalternans
 nota pro subalternationem propter dictum d. vero inter finis diversas quae
 eodem sibi in se subalternatur.
 Tribus modis contingit unam finem alteri subalternari, propter hoc finis
 Quod finis unius continetur sub fine alterius id ad illum ordinatur.

De ang. frena factoria subordinatur equitui, equituiq.
militari qd. p~~re~~cedit frena ordinatur ad ueloc. equitandum
facta equitatio ad uelocitatem
Sed una p~~er~~ se. frena aliorum subordinatur ueloc. principiorum qd. nuncium
sive principia et conclusiones demonstrata in alia p~~er~~ se.

Tertio vero obli, qd gert obtum unius continetur sub obto alterius et hoc dupliciter accidit, uno modo large gert id eo quod obtum unius continetur sub obto alterius officialiter, q-modo etiam continetur sub obto naali et deo gert id eo quod subalternatur pificia et gualiter ois gert in hoc gert subalternatur metaphisica quod e. in eo. Alio modo stricte gert quod obtum unius continetur sub obto alterius qd gert adit illi dnam accidentalem, et hoc modo musica subalternatur arithmetica qd obtum arithmetica et numerus, obtum musica et numerus sonorus.

Nota 2do subalternationem ex parte finis, nullo ex parte principiorum dum
facit sufficere ad subalternationem serarum quia quicquid subalternatio
reperitur inter partes singulorum pro, sic in — Loga pars quae est de
demonstratione subalternati parti, quae est de syllogismo
conclusio

Sciā subalternata pprie dicta ē illa quā obitū alterius sciā quā
 dicitur subalternans p̄ dīam accidentalem et sp̄alem vocem scibilis
 contractum considerat: unde sciā quārum obitū contractur officialiter
 sub obitū alterius impprie dicuntur subalternae.
 Nota quod accidens additum obitū superioris sciā debeat ēē tale ut de
 conjunctione ad obitū superioris sciā habeat sp̄ales passiones
 quae possunt de ipso demonstrari et consequenter sp̄ale quod scibilis
 constituit, ut patet in exemplo adducto: sonas enī sūt accidens nu-
 meri, et 4to de conjunctione ad ipsum videntur passiones
 sp̄ales nōpe p̄ti vel octavi.

propter nomen sibi ad octavum.
propter conclusio illa gerā dicitur in rigore subalternata quā ita
respondet ab alia ut si illi o subalternatur, o est gerā, nō habet
vim ad probandas suas conclusiones, unde in procedit quod accipiat
de subalternante principia, p quā procedat ad tales conclusiones
cognoscendas, sed hoc o invidetur in gerā cuius obtem continetur
affinitate sub octo alterius, sed solum qd contractus accidentaliter
modo applicato: ergo

probetur minor quod gradus unius scientie addit diuinitatem essentialem supra obiectum
 alterius scientie inferioris habet absque superiori unde probetur quas conclusiones
 nempe talem diuinitatem seu gradum essentialem, qui a uera principio passionum
 qua ab illo dimanant ita quod sit in inaccessibili o darentur alii gradus,
 adque haberet suas proprias passionem, ac proinde scientia sic inferior o
 accipit a superiori principia et consensum o dependet in suo esse
 ab illa sed gradus unius scientie addit supra obiectum alterius diuinitatem
 accidentalem, insum subiectum superioris pertinet ad principium
 propter quod passionem qua in scientia inferiori demonstratur, de tali
 materia estanda, si quidem ab hac in illam ueniuntur passionem illam in
 quantum si coniungitur obiectum superioris: quod si auferretur o
 dimanarent tales passionem: ergo scientia sic inferior o habet absque superiori
 unde probetur quas conclusiones, ac si consensum illa accipit principia
 pendet o in uero scientia.
 obijci stante nostra scientia obiectum scientia subalternat et ut ois p accidens,
 sed de isto si accidens o datur scientia: ergo et eadem.
 R. Solutio maiorem ut ois p accidens in quo uerbi, concedo in quo
 scilicet nego, nam et sonus additus numero faciat ut p accidens
 secundum essentiam, o in in quo scilicet, quia de facto tale obiectum
 habet proprietates et principia eorum qua sufficiunt ad uerum scientia.
 potest utrum in absentia subalternantis scientia possit acquiri subalternata.
 R. affirmatiue, sed o habet statum scientia donec illi subalternans
 coniungatur.

QUESTIO Quinta

Vtrum scientia et opinio possint simul
 consistere in eodem intellectu.

Nota pro de s. Thomas scientiam et opinionem sic diffinit quod scientia est assensus
 firmus, certus, iudicialis, opinio uero assensus incertus, iudicialis, et
 probabilis includens formidinem de opposito.
 Nota pro quaestione de anima et opinio possunt o simul in eodem intellectu
 eodem tempore circa eandem propositionem.

CONCLUSIO

Scientia et opinio prompta tam pro actibus quam pro habitibus o possunt o
 simul in eodem intellectu.
 probetur pro de Aristote si posteriorum cap 25 pro pra parte ad minimum.

propter hoc assensus scientificus et opinativus in eadem opinione habent proprietatem,
et effectus uno repugnantes et unus includit intrinsecam privationem alterius
ergo non possunt esse simul in eodem habitu.

eodem probetur. Antequam probetur quod assensus scientificus est iudicium quod res aliter
est potest se habere opinativus utro iudicat eandem non aliter se habere
per illum perfecte et totaliter convincitur intellectus per quod convincitur
sed iudicat per se in praestari assensum proprio contraria, quod illud
omnino certus est firmiter ad hoc et conclusionem, quod quies et incertus et
formidinem debet, id opposito, sed certitudo et incertitudo, firmitas
et formido, de convectum, et oia convectum omnino inter se opposuerunt
contradictoria vel privativa ergo repugnat ois actus de simul in
eodem actu.

propter hoc pars actus et habitus habent eandem rationem formalem attingendi
obtinere, et acquiruntur per idem medium et nascuntur ex eodem obiecto,
ergo eandem repugnantiam inveniunt, ac ipsi actus, ergo si actus
scientificus et opinativus repugnant inter se, omni habitus repugnabunt
obis habens habitum scientiam circa unam conclusionem potest illam
cognoscere et probare per medium contingens ut in hac propositione hoc est
admirativus, quam postquam quis novit per hanc demonstrationem
scientificam de discursum a admirativum aliquis hoc a discursum
ergo aliquis hoc a admirativus: potest iterum cognosci per hanc
syllogismum contingentem quod philosophus a admirativus: aliquis hoc a
philosophus, ergo aliquis hoc a admirativus: sed demonstratus erat scientiam
et argumentum probabile opinativum: ergo

¶ Sed minorum argumentum probabile prout opinativum ubi non impeditur
a demonstratione concedo minorum ubi impeditur nego minorum.
Nam cum demonstratio sit agens fortius efficacius producit suum
effectum, qui est scientifica cognitio, et quia haec cognitio tollit
assensum opinativum et formidolosum, sine quo quod demonstratio
impediat rationem probabilem ad suum effectum producat: unde
philosophus ad Thomam dicit introducta scientiam manere opinativam
priorem modo cognitionis et in ratione opinativis.
obis hoc cum maius et minus ut solus et cardela possunt esse
simul in eodem aere ergo omni scientia et opinio quae se habent
ut nunc maius et minus poterunt esse simul in eodem intellectu.
¶ Sed etiam et dico scientiam et opinativam non habere se quod ad oia
sicut nunc maius et minus, nam nunc prius habent se tamquam

Luce et obscuritas de parte perfectionis quam includit habet aliqualem rationem
Luminis cum sit quodam modo via scientiam tunc de intrinseco sua imperfectione
habet intime annexam incidentiam et obscuritatem sicut scientiam
claritatem; unde o et paritas in exemplo allato: Lumen in candore,
non a intrinseco obscurum sed in se a luce, quamvis parva
absque ulla mixture tenebrarum, et propterea non repugnat cum
Lumine solis: opinio vero intrinseca a luce adumbrata seu mixta
tenebris.

obes tertio et actus scientiae et opinionis o possint de simul nihil in-
prohibet habitus de simul. ergo
probat andens o repugnat dari, nam ad opposita ergo scientia et opinio.
R. nudo andens ad probationem dico siquidem nam probaret utique probaret
omni pro simul habitus scientiae et erroris circa idem. Unde o et paritas
quia pro est minus determinata quam habitus cum si datur ut
sint determinationes proarum, ut qui o potest eadem pro de simul
determinata perfectae, et imperfectae circa idem: ergo.

obes quarto potest de simul habitus fidei cum scientia: ergo et scientia
opinionem.

probat andens aliqui qui habet scientiam circa unum conclusionem de
fide amitteret fidem circa illam et non confertur o potest intueri
circa eam conclusionem.

R. nudo andens scilicet omni officialiter a obscura cum teste s. paulo sit
argutum o apparentium, scientia vero et cognitio evidens cognitio am-
videns et obscura de datione o possunt simul stare
ad probationem R. concedendo illum qui habet scientiam amisisse fidem
circa illam conclusionem o et non si sublata occasione merendi quia
ita potest de paratus animo iuxta si o haberet fidem aequae
certo assentiretur isti conclusioni quia a deo vouchata et ac nunc
facit per demonstrationem.

obes quinto potest fides de cum clara dei visione et videtur
doctore s. Thomas scilicet scientia quodammodo 175. quia autem 3 ad tertium
de baptismo s. pauli: ergo et eadem.

R. s. paulum in illo baptismo o vidisse autem o fidei omni praevident
divinam offam et ita habitum fidei mansisse quidem in dorum
quae o vidit o vero in dorum quae vidit, nisi in praeparatione animi

ob id facto auctoritatem. Tamen Aut tunc ad verum, non aut
omni de syllogismo dialectico cauta. I. una ad seiam quae n
demonstrationem acquiritur, quia h. acquisita potest remanere (cognio
quae i. n. syllogismus dialecticus quasi conclusio seiam demonstrationem
quae i. n. eam, quia illa qui cognoscit eam, et hoc dicitur potest
cognitione signa probabilia et h. procedit sensus dialecticus.

5. Thomam o. afferens quod acquisita seia potest remanere opinio
 sed quod potest remanere cognitio qua a n syllogismum dialecticum
 tra ut illa cognitio qua antea erat opinio o maneat in eod opinio
 sed in uacua cognitio: unde propter hoc o. Thomas, post qm
 dixisset opinio o syllogismo dialectico et ita postea acquisita iam
 seia, o. reassumpsit nomen opinio sed immutauit ⁱⁿ nomen
 cognitio: dicens potest remanere cognitio.

crystallos ex alio loco internum diffractione p^rimo p^a quaest p^a
tunc p^o, quaesto p^o ad quartum; ubi sic dicit opinio et scem
quomodo sint id eodem o^mnib^{us} s^cdum idem medium sed p^odum
differente et ideo possunt se simul.

8. 5. Doctorem mutasse sententiam iam senior factus cuius
evidens signum est quia illud ipsum argumentum cui ibidem respondet
seriam et optimam pro se simul, o uide seriam et fidem tibi
obiciat. Sda sda quæst pñ aut gto ad quantum, et quæst
decima quarta de veritate aut ad sctum, et respondet
utrumq. se impossibile.

Quod utrum habitus primorum principiorum sit et illi delectus et an
Deus novus et natus.

R. galinus primum principiorum \bar{o} \bar{a} ipse electus pro aequalitas
illi superaddita addito distincta \bar{a} Avitry et D. Tzomo.

R. p. 30 - a nobis realiter ingratum + p. 30 nolitis actionem acquiescentiam.

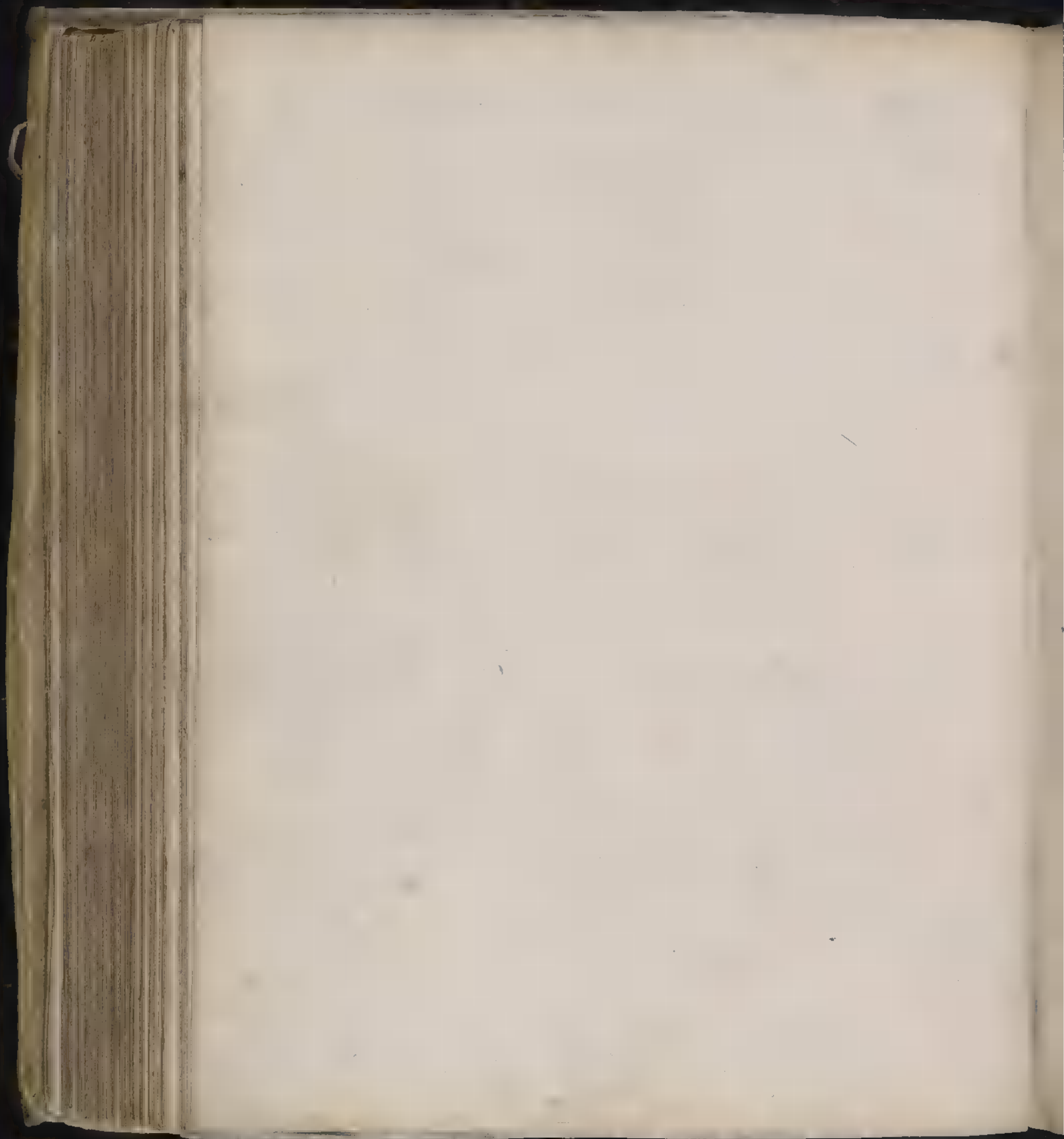
probat de S. Thoma 2do contra gentes. ubi dicit quod habitus primorum principiorum acceptio = sensibus et sic operatur quod sit effectus intellectus agentis. et sic.

gale urina Coga dicta sufficiant

#

Principis Totius Logicae
Impositus a Reuerendo
patre christophoro
De Labbaletrie

BREVES DIALECTICAE

Institutiones.

Proemium.

Dialecticam aggredientes ipsam naturam imitemur quae
a minoribus ad maiora progreditur: primum igitur
Tractatum de terminis, tanquam faciliorem instituamus,
Quas dictiones simplices uocant dialectici? consequemur
Acturi de propositionibus, ac tandem de Discursu, seu
argumentatione: quae omnia quantum nobis erit possibile
ad mentem Dni Thomae, et eius discipulorum
Tractabimus: quos in toto hoc discursu philosophico
sequi intendimus.

TRACTATUS PRIMVS

De Terminis

Articulus primus, quid sit Terminus

Terminus est signum ex quo simplex conficitur propositio.
Triplex igitur scilicet mentalis, uocalis, et scriptus.
Mentalis est notitia formaliter significativa seu conceptus,
ex quo simplex conficitur propositio ut conceptus qua conceptio
conuenit.
Vocalis est uox significativa ad placitum de qua simplex
conficitur propositio ut uox seu illa propositio seu a tal
Ius scriptus est scriptura ad placitum significativa
ex qua simplex conficitur propositio.

Dicitur in definitione tri de qua simpliciter conficitur propo-
sitione hoc ipsi soli competit et et propositio quandoque componit
propositionem compositam hypoteticam, nunquam tamen componit
simplicem.

Quæritur quid sit dicendum de hoc.

R. e. d. trium q. d. r. a. s. t. e. r. m. i. n. a. r. e. s. d. n. e. l. a. u. d. e. r. e.
propositionem, quod si d. o. facit, id est o. d. trium, ad
p. r. i. o. l. o. g. i. c. a. p. a. r. t. e. s. c. o. m. p. o. n. e. n. s. s. d. u. n. i. o. n. e. s. t. r. i. u. m. t. r. o. s.
Quia ipsam compositionem o. componit sed illius de trina
Tantum copulat.

Sic in hac propositione videtur habere rationem tri.

R. in hac propositione p. est o. terminare, et videtur,
quod subauditur p. existens: unde si resolvetur hæc
propositio s. o. d. sic resolvetur, s. o. d. existens, ubi
salis manifestum est p. o. terminare propositionem
sed tamen de trina unire.

Signum sic est id quod p. cognoscitur aliquid
Aliud a se representat, ut finis representat ignem.

ARTICVLVS S. d. u. s.

de Termino mentali.

Terminus mentalis dividitur p. in intuitivum et abstractivum.
Intuitivus est notitia rei presentis ut notitia caritatis.
Supra quam scribitur notitia patris quem conspicio.
Terminus abstractivus est cognitio rei absentis ut illa
quam Galileo de patre mortuo, q. a. et obieratur, m. d. a.
p. o. a. o. t. r. i. u. s. p. r. e. s. e. n. s. i. n. s. e. q. u. o. d. e. g. n. i. t. u. r.

Ad cognitionem intuitivam.
pō dividitur in ultimum et o. ultimum.
ultimus ē conceptus rei significat per trūm ut
conceptus. rei significat p. ēē trūm. gōō.
Non ultimus ē conceptus ipsius trūi ut significat,
et ille dicitur o. ultimus, qā intellectus illi
o. sistit p. ulterius trāsit ad rem signatam.
hō dividitur in reflexum et directum.
prior ē simplex representatio obiecti ut o.
a parte rei extra intellectum posterior ē
cognitio cogniti directe sicut cognitio qā
cognoscat nos cognoscere: u.g. conceptus gō
mihi simpliciter representat gōem, ē directus.
Et conceptus gō cognoscat mō cognoscere gōem,
ē reflexus: gñe. reflexus supponit speciem in
eodē intellectu directum, unde si petrus. d.g.
cognoscat lapidē et paulus cognoscat aliam.
Cognitionem directam petri ille actus pauli
ē erit actus reflexus p. simpliciter directus,
qā utraq. cognitio o. erit in eodē intellectu,
et tamen requiritur.

Articulus tertius

Dividitur pō in catogoriam et singatogoriam
et mixtum.
Catogoriam dicitur ē qui p. se sumptus aliquid significat
et potest sine alio ēē p. ēē dicitur vel subiectum
propositi ut hōō.
Singatogoriam ē qui p. se sumptus nihil significat sed tam
cum aliter adiuncto ē qā absolute nihil significat,
sed qā ita representat suum significatum.

Ut siue alterius conuersio o possit perfecte
intelligi et o possit id in propoe subiectum
vel predicatum: tales p[ro]p[os]it[io]es nullus et e[ss]e
nihilus & qui t[er]m[inu]m categoriam et sine categoriam
concludit, ut nemo, q[uod] idem & se nullus h[ab]eo,
semper id o o[mn]i tempore.

p[er] utrum in g[e]n[er]ali propoe petrus currit, sit
li currit sit t[er]m[inu]s metus, cum sic resoluitur
petrus & currens.

R. negat q[uia] li currit o resoluitur in duos
t[er]m[inu]s p[ro]p[os]it[io]is, s[ed] catm in unum t[er]m[inu]m ut
copulatio, copula autem o e[ss]e t[er]m[inu]s p[ro]p[os]it[io]is
t[er]m[inu]s, ad q[uod] catm ut dicitur t[er]m[inu]s metus debet
resolui in duos t[er]m[inu]s q[uod]m unus esset categoricus
et alius sine categoricus.

§ Dicitur in terminum in complexum et
Complexum. Complexus e[ss]e eius partes s[ed] p[er] s[ed]
significatue, ut hoc albus, vel o t[er]m[inu]s cui correspondet
in mente duplex conceptus. in complexu, eius
partes o significant separate, saltem locutionem
significationem totius, vel cui in mente correspondet
unus conceptus, ut pater domini et c[etera].
Nota q[uod] t[er]m[inu]s complexus distinguatur ab oratio
in eo q[uod] t[er]m[inu]s complexus sit aliquid imperfectum
et ordinabile ad propositionem faciendam, o
non oratio, que e[ss]e aliquid perfectum.

Nota p[ro]p[os]it[io] ad t[er]m[inu]m complexum tria requiri
primum e[ss]e q[uod] constat pluribus t[er]m[inu]s de modo
significandi unitis s[ed] s[ed] unus iohannes et
paulus o o[mn]is complexus

Idem est quod quilibet eius pars debet tam intra quam extra
seipsum habere diversam significacionem.
tertium - partes separatim sumptae debent aliud
significare quam coniunctim, per hoc excluduntur domus
regis et similes, quae se separatim aliud significant,
et non idem quando coniunctim.

Articulus quartus de termino

communi et singulari collectivo et diversivo.

Communis est qui significat plura diversim, ut quod nomen
hoc quia significat aliquid communicabile pluribus, unde
naturam humanam rationis cuius in proposito potest accipi
pro petro paulo et ceteris convenientibus mentali
significato. ad rationem vero communis est de necessitate quod
significent plura de facto et ex parte rei significate,
sed sufficit quod significant plura ex modo significandi.
unde solus nomen mundi et similes, si rei eorum quia est
sunt plures mundi, statim significant naturam illam
mundi, et si per deum potant darentur plures, de illis
verificaretur.

Terminus est dividitur in transcendentalis et
transcendentalis, et super transcendentalis.

transcendentalis est qui de omnibus et solus nomen
veris cui potest ut ens, verum, bonum.

Non transcendentalis est qui est de omnibus sed de rebus
unius tantum generis vel unius soli predicamento contemptis
affirmari potest, ut animal.

super transcendentalis est qui est solus de rebus veris et rebus
sed etiam de fictis sicut potest et imaginabile, mobile.

Quaror an duacum populus et similes sunt tri coes.
R. po. si duacum o. id est, quia o. potest affirmari
de pluribus diuisim et conuinctim tantum o. et
potest dici hoc domus et duacum ad hoc eius et
duacum, id tantum hoc et ista domus, hic et ille eius
constituunt duacum.

R. id est, quod populus potest sumi multipliciter,
po. respectu huius et illius populi ut duacum et
cameracum et sic et huius coes, quia potest de
pluribus diuisim affirmari, ut populus
cameracum et populus, et populus duacum et
populus.

Id est, potest sumi respectu petri pauli iohannis etc.
et sic o. et tri coes quia o. potest doctis affirmari
diuisim o. c. potest dici petrus et populus et
iohannes et populus, id tantum conuinctim, coes
petrus francus et coes et populus.

Terminus singularis est qui tantum de uno
affirmari hic autem o. quadruplex, alius deter-
minatus qui a grammaticis vocatur nomen
proprium. alius demonstratiuus, qui
affertur signis demonstratiuis ut hic homo.

alius singularis vagus, qui confuse rem representat
ut alius homo: hic tamen tantum o. et proprio
singularis id potius communis, quia et commu-
nicabilis uniuersis pluribus non supponit
suppositione singulari id coes dicitur tam
ad determinat singularem vagum quia preterea
communicabilem pluribus significat indeterminate
modum individuationis, propter quod o. potest
accipi pro proprio coes et uniuersali.

Quartus dicitur de singulari de suppositione,
cui et possit plura significare suppositione
tamen facta unum tantum significat, ut
Filius beata virginis.

Prus collectivus de qui in singulari numero
plura significat ita ut dicitur libet illum
in particulari o possit affirmari.
Prus diversus est qui unum in singulari vel plura
diversim significat, ut deo petrus et cetera

Articulus quintus de termino
absoluto et connotativo -
concreto et abstracto.

Absolutus est qui significat aliquid per modum per se
stantis et grammaticae substantivus dicitur quia
ab alio o dependet sicut sit substantia sicut
accidentis, ut deus, homo, albedo et cetera.
Connotativus est qui grammaticae adiectivus
dicitur et qui significat aliquid alteri ad rationem
vel saltem per modum adiacentis, ut album nigrum
et cetera quae verba significant albedo dicitur et
nigredinem ut in herentem subiectis. Hinc in
termino connotativo reperitur significatum, aliud
materiale, scilicet illud cui denotatur aliud
adiacere: aliud formale: scilicet illud quod denotatur
adiacere alteri: sic ut album et nigrum connotat
significat formaliter albedinem quae inest
parietis, et materialiter significat parietem, cui
inest albedo.

Terminus concretus est qui significat formam concretam sicut
ut connotatam subiecto ut album, deo et cetera qui significat
albedinem in subiecto et humanitatem in supposito.

Abstractus est qui significat formam secundum se ut albedo,
quantitas, et cetera. Hinc concretum habet duplex significatum,
formale scilicet ipsam formam, et materiale scilicet subiectum habens
illam. Tunc abstractus vero habet unicum, scilicet formam.
de quibus collige potest quod omnis tunc concretus est tunc
concretus est tunc contra rationem est, quia concretus significat
formam in se habentem subiecto quod ad rationem concretum sufficit,
est tunc omnis tunc concretus est concretus, quia sic debet
esse abstractus, concretus autem potest esse substantivus, ut homo.
Collige potest: omnis tunc abstractus est absolutus est tunc contra
quia ad rationem abstracti est tunc requiritur quod significat
formam est adiacentem alteri tamen propositum, id
preterea requiritur ut ita significet formam, quod ex modo
significandi representetur forma ut subsistens, ut substantivus
sumuntur.

Articulus secundus de termino finito
et infinito prime et secunde intentionis.

Finis est qui aliquid nomen determinate significat,
infinitus, qui est in sua significatione nihil determinatum
ut homo.
ad notandum est particulam, est, sumi dupliciter infinitanter
et neganter, infinitanter sumitur pro modo immediate
precedit nomen illumque affert tollendo eius significationem
determinatam, propter quod dicitur indeterminate esse
infinitate. Sumitur neganter pro modo in quo nomen
ad nomen quatenus copulat et nomen, quorum
componitur et copulatur nomen nomen facit pronomen
negativum, ut homo est falsus.

Terminus prima intentionis dicitur significans aliquid
secundum illud quod habet in se seu in proprio statu
secundae intentionis dicitur significans secundum
illud quod res habet per ordinem ad intellectum
ut videtur quod si est ista praedicata competunt
verba nisi quod unus apprehenduntur ad intellectum

Articulus secundus de termino
Univoco equivoco et analogo.

Terminus univocus est qui tribuitur pluribus eadem
propter significationes ut homo tu petri et pauli
id est significat plura sub eodem conceptu, sic quod
dico petrus est homo idem conceptus de petro quam de
paulo cum dico paulus est homo.

Terminus equivocus est qui tribuitur pluribus in diversis
significationibus, id est sub diverso conceptu et ratione,
ut vox canis quae significat domesticum canem et
celestem.

Nota primo de equivocationem sufficit pluralitas
conceptuum quorum unus per requiritur ultimatum,
unde licet ista vox homo significet unum significatum
moderante duplici conceptu, uno est ultimato scilicet ipsius
verbi altero ultimato scilicet ipsius rei per unum significatum
et conceptum, id est tam equivoca quia est representativum
significatum pluribus conceptibus ultimatis.

Nota secundo aliquid id est terminus equivocus aliquid predicari
equivocum: similiter et univocum id est et predicari
univocum: quia homo ut predicatur equivocum.

Et hanc uero et puto qd nō absolute consideratur
et uniuersal: se eandē predicatur uniuersal de hoc et
illo eandē uero absolute nō consideratur est
equivocus. et ergo inconueniens ab eandē uero sumi
uniuersal et equivocus sub diuerso uero ut patet in his
exemplis.

Primo analogus ē qui uelut pluribus partim in una
partim in diuersa significatione, ut sanum, primariū
et principaliter dicitur de animali et significat
sanitatem de pulsu uero et medicina dicitur secundario,
in quantum sit unum predicatum et alterum
effectum sanitatis in animali.

pro analogis et equivocis ^{propter} dantur due regulæ:
prima ē analogum p se sumptum stat pro suo
sanosiori significato. Dicitur si analogum ē restringitur
ad eum manus principale significatum, debet semper
propter pro principali uig. ~~offere~~ et analogum
ad imperatorem Romanum et hominem crudelē,
si uero ē restringatur propter aliū hōm crudelē,
debet accipi pro imperatore Romano.

Secunda in analogis et equivocis tota sit subta
quāta permittitur a suis predicationibus, id est qd
nomen significat plura determinatur ad standum
pro uno secundum dignitatem predicationis, ita ut si
predicatum exeat eandē uero minus principali
significato, substat pro minus principali
significato. uig. si dicam canis lucet, eandē ibi
accipitur pro eandē eandē, qā soli illi competit
lucore.

Articulus octavus de termino
quod est de termino ed donominante

Terminus donominans in termino est qui dicitur de subiecto
in quo est forma per terminum donominantem significata,
ut album, nam ille terminus dicitur de signo de pariete
et edat in quibus est forma set albedo.

Terminus de termino donominans est qui dicitur de subiecto
in quo est forma per terminum donominantem significatam
interius in summo de qua dici possunt de pariete reg.
in quibus terminus est forma per terminum donominantem
significatam in in summo pariete in quo qua hoc album
attinet.

Articulus nonus de terminis

Conversibilibus et oppositis

Termini conversibiles dicuntur que de se mutuo inferunt conversum
et de se mutuo dicuntur in quibus ut aal et sensum.
et de se dicuntur in recto ut aal et sensum.

Nota quod aliquid vult conversum uni termino et conversum terminis,
notum conversum alteri sine termino relatiui est et conversibiles
tum quod de se mutuo est predicantur in recto, et omni dicitur
pater est filius aut contra, sed pater est filius pater aut contra.
tum quod quod vult conversum uni et conversum terminis, est conversum
alteri, et cum bene sequitur pater est vult, ergo filius est vult
et cum bene sequitur in conversibilibus ut hic aal et vult
ergo sensum est vult propter necessitatem inter se

Conversum

et oppositum est qui nulla ratione inter se conversantur in de
set in quo est oppositum, ut hoc est et hoc.

sunt autem in quadruplici de qua primo est oppositum contradictoria,
ut vivens et non vivens

De oppositi primatiue, ut cæcus et uidens. Tertio
Contrariæ ut album et nigrum. quarto oppositi relatiue,
ut pater et filius. et hæc dixeruntur.

TRACTATUS 2us

De modis sciendi

ARTICULUS 1us

Quid sit modus sciendi et quotup sit

Modus sciendi et oratio alicuius ignoti manifestatiua,
oratio ponitur loco quæ sit dñm aliquid indifferens ad
orationem perfectam et imperfectam, et o ois modus
sciendi et oratio perfecta, ut patet in definitione et diuisione,
per quod in modus et oratio perfecta, et quidam imperfecta.
Loco dñæ ponitur hæc particula ignoti manifestatiua.
pro cuius intelligentia.

Nota p^o qd o ois oratio manifestans ignotum sit modus sciendi,
et illa tantum que se p^o precise et ex modo significandi est manifestatiua
ignoti. explicatur: ignorabas uir. petrum ambulare, et aliquid
quod tibi petrus ambulat tuas illa oratio o ois modus sciendi
eo qd p^o sit o sit manifestatiua ignoti: ista dñm. oratio o ois magis
Nota tibi manifestare id qd ignoras qm si illud ipsum
legeris in parua uel in libro, si tamen manifestat ignotum
et fuit p^o contrarium de ambulatione petri, hoc est per
accidentis et o habet deo p^o se auctoritate dñi contris illi
idem adhibet.

Nota p^o duplex est ignotum aliud completum aliud
in completum, in completum et hoc, completum ut qd o ois
Ripit. Manifestare dicimus qd rem in confuso et
in uideris latitantem in lucem adducimus.

Hinc modus serendi in illa oratio clarior et notior, in qua
aliquid de se igitur ignotum replicatur, ut hic in sensu uocellorum
q. lorum, oratio ignoti manifestativa. talis modus tripliciter
scilicet definitione, diuisione et argumentatione. Quibus sufficiens
diuisionis ostenditur, et diuisione ignoti manifestatur ratione:
si enim ignotum fuerit complexum, manifestatur argumentatione:
si uero fuerit incomplexum uel ignotum essentiam et illam
manifestat diuisione: uel partes, et illos manifestat diuisione:
ergo sicut nullum aliud ignotum datur quod manifestetur, ita
nullus datur alius modus serendi. et patet in hoc quasi
hoc essentiam ignotam manifestatur per definitionem secundo,
hoc est autem rationale: si partes ignotas, manifestantur hae
diuisione partium hoc alia est corpus alia autem spiritum
ignotas aliam passionem quae de illo praedicatur in hac propositio-
ne hoc est uisibile, manifestatur per hanc argumentationem, hoc autem
rationale est uisibile, omnis hoc est autem rationale, ergo omnis hoc est
Rationalis.

peres an omnis propositio sit modus serendi, cum uidetur manifestare
ignotum?

R. negatiue: Et enim aliquid manifestet ignotum hoc tamen
est habet et rationem suam, sed tantum habet diuisionem unum de
alio, sed aliquid manifestant ratione alius definitionis uel
diuisionis inclusae, alius enim ut non manifestaret ignotum,
daberet aliqua uia ostendere sic ut fiat per talem propositio-
nem asseritur, quod est per ipsam, sed per argumentationem.

Præter quando natura hoc sit cognita, tunc eius definitio
est erit amplius modus serendi, quia tunc est manifestabit
ignotum.

R. negando ante eadem ad probationem R. Et in illo casu est
manifestet satis est quod est ratio sua sit manifestativa,
sed ad rationem modi serendi sufficit, quia uerba definitionis
est dicunt aptum ad aptitudinem ut habet esse agram

ARTICVLVS 9us DE DEFINITIONE

Definitio est oratio nomen rei aut rei significationem reponens: in quibus
verbis duplex definitio insinuat: una quod rei aliorum quod nomen.

Definitio quod nomen est quod explicat significationem nominis, ut quod
applicatur fieri per loquimur, ad quod reducitur etymologiam.

Definitio quod rei est oratio explicans essentiam rei, sic ad rationem
applicat essentiam hominis. Hae triples sunt quiditativa, descriptiva
causalis prima explicat essentiam rei per suas partes intrinsecas
et extrinsecas: secunda per accidentia propria: tertia per causas
extrinsecas, quales sunt officiosae et finales.

Definitio quiditativa subdividitur in physicam et metaphysicam.
Hae datur per proprium genus et propriam diuisionem ut ad rationem.
Illa datur per partes physicas scilicet materiam et formam et
quibus ens naturale componitur, ut hae definitio hominis ens
naturale compositum de corpore et anima rationali: unde definitio
quae datur per partes componentes realiter et physice
compositum est definitio physica: et quae datur per ea
quae intrinsece constituent unum ens in suo genere dicitur
metaphysica.

Altera definitio est descriptiva, quae traditur per accidentia,
qua si sunt propria et dimanantia ab essentia rei, dicuntur
definitio descriptiva propria et prius ut quod ad rationem
et miratimum et cetera: si autem tradatur per accidentia
cetera, notius dicitur definitio accidentalis.

Definitio causalis est quae traditur per causas extrinsecas, scilicet
efficientem et finalem: ut anima est forma creata a deo
ad beatitudinem optinendam.

Ut autem quae definitiones sunt bonae debeant tradi per causam
 propriam definitionis, si enim eae sint communes cum aliis oporteret
 definitionem converteri cum definito ut de se patet, ut de eo praedicere
 per eam maiorem, scilicet maiorem primam, oporteret oporteret
 aliquid bene definiti nec similiter per eam offensionem
 committere.

ARTICULVS Tertius

Conditiones bonae definitionis

prima est ut definitio sit notior definito. ratio est quia definitio
 debet definitum suum distincte explicare, quod oporteret
 posset definitio scilicet sit agnus vel magis ignota, quam
 definitum suum.
 et hoc colligitur per nihil potest per se ipsum definiri, quia nihil est
 per se ipsum notius: colligitur secundo definitum oporteret per definitionem
 per se ipsum. colligitur tertio, oporteret duo per se mutuo definiendi
 saltem ordinari, quia illa duo vel duntaxat aequae nota vel
 unum erit ignotius, si scilicet agnus nota, neutrum poterit
 per alterum explicari, si unum duntaxat sit notius altero,
 si unum duntaxat sit notius altero, per consequens oporteret
 per alterum definiri.
 dicitur tamen ordinari, quia oporteret semper utrumque tum quia
 consideratione duntaxat unum potest esse notius altero, et
 alterum necessario consideratione notius ipsa: cum enim quia
 ut neutrum seorsum praedicatum, sit altero notius, quod probatur
 per primum cum aliis vocibus, potest constituisse complexum
 notius altero seorsum praedicatum: uti pauperes
 definitur quod per praedicatum et praedicatum per quod.

Secunda conditio est ut definitio sit adequata. id est non
superflua, nec diminuta, quia si sit superflua potius pareret
confusionem quam claritatem, si diminuta est et periculis
totam nam definiti.

Tertia conditio genus debet constare quo et ubi.
genus dicitur aliquod superius, et communius in quo
definitum continetur cum aliis. Ubi autem est illa pars qua
definitum ab aliis contextis in illo superiori distinguitur, in
illa definitione genus, aut vacante, aut in quo, quia est aliquid
superius in quo genus continetur cum aliis, et ubi vacante
vero est ubi, quia applicat nam genus, quatenus
distinguitur ab eis et eorum.

Quarta et ultima conditio ut definitio et definitum
dicantur converbiter, ut ut de quocumque predicatur
definitum, predicetur omni definitio, et contra. ut petrus
est homo, ergo est animal rationale et contra, cum omni definito
continetur essentia definiti, consequens est nulli alteri
posse convenire.

Iuxta has regulas duplex est modus argumentandi in definitis.
primus a definitione ad definitum, tam affirmative quam
negative et contra et bona eorum. ut animal rationale,
ergo est homo, et animal vacante, ergo est homo et contra.
secundus fere modus in idem vadit quod quod predicatur de
definitione, predicatur omni de definito, quod ille est.
De predicatis naturalibus, et vero de intentionibus et
predicatis vacis. et omni sequitur definitio et modus secundus.
ergo definitum est modus secundus. nec alii similes in
quibus predicatur predicantur secundum intentiones
Logice.

Divisio quid nominis & oratio vocem in suas significationes
distrahens ut si dicat canis aut significat canem latrabilem,
aut marinum, aut celivorem: Hanc divisionem quidam
philosophi dicunt esse subiecti reali in accidentia rationis,
quod significatio in vocibus & accidenti rationis proprium
in substantia reali vocis.

Circa divisionem quid rei nota, cum quod dividitur
appellari divisum, partes vero in quas dividitur
membra dividenda: orationem vero quae tales partes
repleat divisionem: cum ergo proprium sit divisionis
dividere totum in suas partes iuxta diversos modos
potius diverse sunt divisiones, unde si est totum &
triplex, potentiale scilicet actuale et accidentale, ita
etiam triplex & divisio, potentialis, actualis, accidentalis.
Divisio potentialis quae alio modo dicitur utilis, et illa quae totum
dividitur in partes quas sublo in potentia continent illa autem
triplex & alia quae in specie quod scilicet divisum essentialiter et
aequaliter reponitur in membris dividendis, ut
cum aër dividitur in hominem et equum et membra sunt

Divisionis vocatur partes subiectum.
Ad hanc reducitur illa quae quod dividitur in duas
ut quod dividitur in rationale et irrationale.
ergo quod dividitur in duas, scilicet proprium quod dividitur
ergo & differt a precedenti, scilicet proprium quod dividitur
in duas, scilicet & duas dividitur specie.
Alia divisio potentialis & quod analogum in sua analogata dividitur,
quod scilicet divisum & principaliter in uno membro dividendi
et minus principaliter in aliis, ut scilicet scilicet autem utilis
urina et medicina. in qua divisione divisum appellatur
analogum, et membra dividenda, analogata, scilicet
primum dicitur principale analogatum quod ratio analogi

quod simpliciter et absolute reperitur in aliis vero secundum
quod est per participationem a primo.

Divisio actualis est qua totum actualiter dividitur in partes
et quibus actu componitur, sicut sunt physice ut sunt alia pars
autem alia corpus: sicut metaphysice ut sunt alia pars actualis, alia,
passibile: sicut integrantes, ut sunt alia pars manus, alia per
alia caput. et ideo divisio actualis solet subdividi in
metaphysicam, physicam, et integram.

Divisio accidentalis est qua totum accidentale dividitur in suas
partes, que tripliciter contingit: primo quod dividitur
factum in accidentia ut corpus aliud album aliud nigrum
quod de contra, quod accidens dividitur in substantiam, ut album
aliud parietis aliud lac.

Porro quod accidens dividitur in accidentia, ut album aliud
calidum, aliud amarum. que tamen ultima divisio est

distinguitur ab enumeratis, nam si divisum sit de
officiis membrorum unum dividendum, ut in hoc, coloratum
aliud album, aliud nigrum, talis reducitur ad

divisionem quod in partibus, qua procedit ut si dicatur
color alius albedo alius nigrudo, que proprie est divisio

quod in partibus: sicut divisum est per de officia membrorum
dividentium per conungatur accidentaliter, ut

cum dicimus album aliud frigidum aliud calidum,
reducitur ad divisionem facti in accidentia, qua tunc
album quod divisum habet rationem facti in calidum, et

frigidum.

Articulus sextus

Conditiones bonae divisionis

Prima conditio singula membra debent esse diversa, nam
totum semper est magis sua parte.

Secunda: omnia membra dividenda simul sumpta adaequantur et
aequantur divisioni, qua est aliud in toto quam ipsius partes.

portu debent membra diuidentia habere, aliquam oppositioem
 saltem formalem quia de ratione partis est aliam partem excludere
 Ergo saltem formalem, quia diuisa membra diuidentia possunt
 Realiter eundem compotere, et tamen secundum eandem rationem
 sic diuiditur bonum in honestum, delectabile, et utile.
 omnia enim ista solum formaliter et per intellectum distinguuntur.
 Quarta debet tradi diuisio per pauca membra, ne multitudo
 confusionem pariat, et ideo in diuisione, unum membrum
 principale adfertur et loco aliorum membrorum negatio
 membri principalis: u.g. aut aliud rationale aliud irrationale
 ubi tamen nota irrationale est ad aliquid negatum, sed positum,
 scilicet diuinam gratiam oritur, quae exprimitur est aliquid negatum,
 respectu nominis proprii. ubi etiam omnia membra
 diuidentia sunt nota, potest tradi diuisio per multa membra
 sine ulla confusione.

Articulus septimus. Modi Argumentandi.

Circa diuisionem.

Modus triplex est: a diuiso ad omnia membra diuidentia
 et contra ualeat consequentia tam affirmatiue quam
 negatiue u.g. est aut ergo rationale uel irrationale: est rationale
 uel irrationale, ergo aut
 scilicet a membro diuidenti ad diuisum ualeat affirmatiue
 et tamen negatiue: a diuiso uero ad quodlibet membrum
 diuidentis ualeat negatiue et tamen affirmatiue u.g. est aut
 ergo non rationale, non irrationale
 perinde, a diuiso cum negatione unius uel plurium secundum
 qualitatem diuisionis, ad affirmacionem alterius membri
 assertantis, ualeat argumentatio, u.g. est aut est rationale ergo
 irrationale. et sic de ceteris

Articulus vetustus
De argumentatione

Argumentatio in qua unum de alio sequi demonstratur,
v.g. petrus ambulat ergo movetur. ex quo collige quod
ad argumentationem sufficiat quod unum de alio ex
possit inferri quocumque modo, sed necesse est ut applicetur
illatio et consequentia, propter quod est sic argumentatio,
petrus currit et movetur, quod est applicatur unum sequi de
alio.

tria reperiuntur in argumentatione, primum est antecedens,
sive propositio inferens: secundum est consequens sive propositio
quellata. tertium nota illationis. hoc autem nota triplex est
prima conditionalis in qua illatio fit per particulam si,
v.g. si homo currit movetur.

Secunda est rationalis, quae fit per particulam ergo, v.g. homo ergo
currit.

Tertia dicitur causalis, in qua illatio fit per particulam quia,
v.g. quia homo est rationalis, est sensibilis.

Quarta hanc triplicem illationem in triplice est argumentatio,
conditionalis rationalis et causalis.

Adverte quod ut argumentatio conditionalis sit bona, requiritur
quod antecedens et consequens sit verum, sed non quod sit bona
consequentia: hoc enim est bona argumentatio, si homo volat,
habet alas, si antecedens et consequens sit falsum.

Causalis autem ut antecedens sit bona consequentis rationalis, donec
requirit ut antecedens et consequens verum sit.

Argumentatio rationalis quadruplex est, syllogismus scilicet,
enthymema, inductio et exemplum de quibus scribitur

Traectatus tertius
De terminorum proprietatibus

Accidentia seu proprietates terminum sunt sex scilicet suppositio
status ampliatio restrictio id restrictio et appellatio de
quibus est.

Articulus primus

De suppositio.

Suppositio est acceptio vocis pro aliquo. ut. ois homo est animal,
vel homo accipitur pro omnibus hominibus.

Suppositio duplex est alia materialis alia formalis.

Materialis est acceptio vocis pro se ipsa tantum id est pro suis syllabis et
literis ut homo est diffinitum: suppositio formalis est acceptio vocis
pro suo significato, ut homo est animal.

Qualibet vox habet duo significata unum immediatum, alterum
mediatum: immediatum est vox significata precisa et abstracta
ab individuo sic homo pro significato immediato habet naturam humanam
in eo: pro mediate autem habet individua seu inferiora nate rationis,
scilicet ut petrus paulus et cetera.

Suppositio formalis dividitur in simplicem et personalem.

Suppositio formalis simplex est acceptio vocis pro suo significato immediato
ut. homo est animal.

Suppositio formalis personalis est acceptio vocis pro suo mediate significato,
ut. ois homo est animal, in qua propositio homo accipitur pro suo significato

mediato quia accipitur pro inferioribus individuis in quibus
reperitur immediatum significatum scilicet natura humana.

Suppositio personalis sic significat cognoscitur, primum est
si hoc dicitur aliquo signo vel universalis vel particulari;

ut. ois homo est animalis et cetera vel si manente sensu

propositionis addi possint aliquod signum.

Secundum 5 si trus sit pluralis numeri.

Tertius 5 si in locum tri possit poni inferioris vel denominatum, u.g. hoc 5 aal quod supponit dicitur petrus 5 aal. igitur adde oem propositionem singularem factam in qua 5 predicatur trus secundae intentionis habere substantiam supponens personaliter, u.g. petrus studet.

per personam sic 5 intelligitur rationalis natura indue substantia, 5 quilibet inferioris vel denominatum: u.g. albedo supponit personaliter pro hac et illa albedine: album pro hac et illo denominato.

Suppositio personalis dividitur in eodem et differentem:

Differentia 5 acceptio tri singularis personaliter accepta.

u.g. petrus 5 hoc dicitur personaliter accepta: si 5 accepta simpliciter u.g. petrus 5 indium, 5 suppositio simplex.

Suppositio eorum, 5 acceptio tri eorum pro oculis suis personaribus u.g. ois hoc euenit.

Articulus secundus

De suppositione accidentali et naturali.

Suppositio naturalis 5 acceptio tri pro oculis pro quibus Naturus 5 accipit, siue existant siue 5, quod contingit in proposito necessaria et naturali id 5 officiali: tunc 5 in copula 5 importat tempus sed unum tantum predicati cum subiecto, et ideo tales propositiones dicuntur absolutae a tempore, cum aeterna 5 uariantur pro determinato tempore sit ergo regula quod quicquid praedicatur 5 de intrinseca ratione subiecti seu de intrinseca adsignatione

Verbum absoluitur a tempore et factum supponit naturaliter
unde definitio intelligitur quod supponat tunc propter
connotationem intrinsecam ad eam aut propter intrinsecam
discrepantiam predicati cum subiecto propter aliquam
ampliationem, quia hoc in hac proposicione, ut hoc possibile
cubitus accipitur quidem pro oculis quibus natus est
accipitur tunc supponit naturaliter, sed accidentaliter
quia predicatum sibi currit accidentaliter si conuenit,
et illa acceptio pro oculis, est prouenit ratione predicati;
sed ratione ambulationis.

Suppositio accidentalis est acceptio tunc pro eo quod est dicitur
secundum tempus importatum per copulam vel secundum
exigentiam predicati: ut cum dicitur hoc est coloratum,
si hoc ratione coloris supponit pro desertoribus et
presentibus, ratio uero predicati subiectum supponit pro
uero, quia si mince est coloratum.

potest quomodo distinguantur hae tres, significatio,
suppositio, et uerificatio.

Ad quod significatio tunc sit ut quodam attributa uocis et sonum
in intellectu ad rem significandam, et quae semper ipsi
composita: suppositio est acceptio uocis pro aliquo et ipsius
significati, quae est conuenit tunc nisi in proposicione:
uerificatio autem est propria affectio tunc per integra proposicione,
est enim attributio predicati facta subiecto cum ueritate, quae fit
per copulam.

Articulus tertius
De reliquis Suppositionum diuisionibus

Suppositio eorum et quadruplices prima dicitur distributiva
secunda utilis, secunda copulata tertia determinata
quarta confusa de quibus priusquam tuo ordi and agamus,
videndum est quod sit defensio et assensus loquens.
Defensio et assensus loquens ut sit, est aliquid quod explicatio
suppositionis per enumerationem eorum pro quibus nec aliqua
supponit.

Defensio ergo est progressus ab utili ad inferiora contempta
sub illo, hoc modo est hoc est aal, ergo petrus est aal, hoc est aal, hoc
assensus contra progressus singularibus sufficienter enumeratis
ad universale ut quod hoc est aal petrus est aal, hoc est hoc est
ergo est hoc est aal.

Defensio et assensus est quadruplices, scilicet distributivus, secundum
copulativus, collectivus, secundum copulatus, disjunctivus, secundum
determinatus, disjunctus, secundum confusus. quorum duo
priores distributivus et collectivus sunt per partem unam
et duo alii posteriores per partem unam vel.

Nota primo particulam et sumi dupliciter primo copulativus secundum
copulativum, sumitur copulativus quod

et explicite coniungit integras propositiones ut petrus est hoc
et paulus est hoc et de hac exceptione particula et, inter assensus
et assensus copulativus.

sumitur copulativum, quando est coniungit integras propositiones sed tantum
partes subiecti vel predicati. ut quod dicitur, omnia elementa
sunt ignis et aer et terra et aqua, et de hac exceptionem procedit
assensus vel assensus copulativus.

Nota quod particulam vel, sumi etiam dupliciter disjunctivum quod
disiungit integras propositiones ut petrus est niger vel hoc est niger

Et oritur assensus diuinctus: sumitur disiunctum qd tantum
desiungit partes unius & troni. u.g. nauis e necessaria ad nauigandum,
ergo uel hoc uel ista e necessaria et sic fit assensus uel
dissensus disiunctus.

Nota tertio quod possit fieri assensus et dissensus in preposita
negativa si loco est ponatur particula uel.

Nota quarto diuinctum et intus dissensum disiunctum et
desiunctum: qd in disiunctio tunc conueniat alicui in
particulari in diuincto autem conueniat alicui particulari
sed tantum in confuso.

Nota quinto in his uerbis sic cognosce in copulato et de
singulis sed de omnibus simul sumptis: in copulatio de singulis
partibus copulatio enumeratis: in disiunctio de una sola
parte determinata: in diuincto et de unica sed de omnibus confuso
sumptis.

ARTICVLVS Quartus De signis

Signum sic est uox seu categoromatica significans eorundem
Acceptiorem uocis, u.g. ois nullus et eorundem. Diuiditur primo
in simplex u.g. ois et mixtum u.g. semper. Signum simplex
diuiditur primo in uerale, ut ois: et particulare, ut aliquis.
Diuiditur secundo in affirmatiuum, et negatiuum. Sic
statuuntur aliquot regule.

Prima e pro signis uerbis: signum uerale affirmatiuum
distribuit uox uocales et confundit compositas, id e facit subitum
supponere distributiuos, predicatum uox confuso, u.g.
ois hoc e aal, si hoc supponit distributiuos, et aal confuso.
describitur in supposito copulata que e uariatur ratio signi
uerbalis, u.g. ois apostoli dei sunt quod deum.

7
Si apostoli o supponit distributivum, sed copulativum si vero
signum fuerit utrumque negativum distribuit utrumque proximum ut
Remota sunt selectum. et praedictum u.g. nullus homo est equus
vel hoc et equus supponunt distributivum.

Secunda regula pro signis particularibus: signum particulare
affirmativum facit proximum terminum supponere determinatum
Remota vero relinquunt intactum, ut aliquis homo est animal,
homo supponit determinate, animal vero eodem modo se habet ac
si nullum esset signum. Si tamen signum fuerit particulare
negativum determinat quidem terminum proximum, terminum
vero remotum distribuit ratiō negans, ut aliquis homo non est
animal.

Tertia regula pro signis mixtis quibusdam et particulari:
Signa partim distribunt et partim determinant
proxima immediata u.g. alter malum distribuit et diiungit
quod cum dicitur alter oculus est dexter, sensus est eorum
duorum ipse vel illa est dexter.

Quarta regula pro mixtis ex termino categorico
et sine categorico: idem inveniendum de aliis rebus
categorica et sine categorica feruntur diuina, et ideo
si signum quod includit terminum mixtum sit utrumque affirmativum,
u.g. semper id est omni tempore distribuit terminum categoricum
utrumque cui coniungitur selectum tempus, alios vero confundit
u.g. semper homo disputat, et tempus distribuit utrumque, alii
autem rei ut homo confunduntur. quod autem signum est utrumque
negativum u.g. nunquam distribuit terminum categoricum (cum
quo coniungitur) quod alios terminos ut si dicas nunquam homo
disputat: et idem servata proportionem de aliis dicendum
est.

præterea ad formandum & primo hæc regulæ sũ intelligendæ
tam rã rorum qui ponuntur in ractõ qm̃ dorum qui ponuntur
qñ obliquo, unde in hæc præpõd, quibũs hominibũs dñus currit
Li gott sumitur distributivũ.

obserua sũ qd qdõ aliqd signum afficit unum trũ prius
Affectum aliquo alio signo qñ trũ habet suppositiõem
qñ signi qdõ æquivalat istis dñolus quibũs afficitur:
uq. non nullus sũ dormit: ista duo signa æquivalent signo
particulari affirmatiuõ, aliquis, et ita habebitur suppositio
dõ determinata, pro cuius intelligentia ad uerbo ad hæc
uozus.

õ õt; quiddam õ: õt õ, quasi nullus:
õ nullus, quidam: sũ nullus õ, ualẽt õt;
õ aliquis nullus: õ quidam õ ualẽt õt;
õ alter, neuter: neuter õ, præstat uterq.

ARTICVLVS Quintus

Qd sit suppositio distributiva sũ copulatiua
Suppositio distributiva & acceptio trũ pro suis inferioribus uel denominatis
copulatiua numerandis, uq. om̃o aal & uisibile, & aal sumitur
distributiuõ idẽ uinõ saliter pro oibũ inferioribus.
Distribuitur primo in uerlem absolutam simpliciter et in uerlem
accomodatã, uerles simpliciter & acceptio trũ pro oibũ omnino
inferioribus: uerles accomoda & acceptio trũ pro suis inferioribus
cum aliqua acceptiõne, uq. celum oia regit sũ pũterfo
infum.
Distribuitur sũ in uerlem pro singulis generum, et in uerlem pro
quibũ singularum. — uerles pro singulis qñũ & acceptio
trũ õ solum pro pũolus uerum õm̃ pro oibũ indiũ sarum,
uq. õõ allum & uisibile, qñ facit hunc sexum et hoc allum
et uisibile, et istud allum õõ uisibile et eõa

Veris pro gñis singulorum & acceptio vocis pro singulis
 species, o tñ pro singulis induit. u.g. oñ aal fuit in area
 hoc ē: sensus oñ ē qd dñs cñis species aalis aliqd fuit in
 in area noct.

Notæ siue regulæ suppositionis distributivæ, prima, si signum
 ur̄e affirmativum veli inmoderate præponatur, sumitur
 distributivum si vero ur̄e negativum vel particulare
 negativum ponatur, tri sequentes distribuantur, u.g. nullus
 hō ē planta: aliqua planta ē hō.

Secunda si uocē aliqua regatur ab aliquo comparativo vel
 superlativo, vel alia uocē significante excessum vel defectum,
 illa sumitur ur̄iter u.g. hō ē fortissimus bestiarum,
 Cursus ē fortior lupo, singulis proportionibus prædicta accipiuntur
 distributivum. ut tñ cōd intelligatur p̄ regula debet fieri
 Comparatio inter res diversæ speciei.

Tertia si supra easdem aliquam obliquam cadat dictio copulativa
 accipitur distributivum u.g. oñ aal præter hōm ē irracionalis,
 Lī hōm accipitur distributivum.

Quarta si particula copulativa u.g. solus vel tñ, præponatur subit,
 distribuit prædicatum u.g. solus hō ē rationalis tantum hō
 arguitur: qd si pronōs conuertuntur in ur̄es affirmativas.
 u.g. oñ rationale ē hō ut oñ qd loquitur ē hō.

Articulus sextus

De suppositione copulata Determinata et confusa

Suppositio copulata ē acceptio tri pro oñis significatis o
 sorsim sed simul sumptis u.g. oñ apostoli s̄ duodecim.
 Regula p̄a huius suppositionis ē qd p̄dicatum significat
 aliquot numerum ut in præcedenti de exemplo.
 Secunda si extremum constet pluribus vel interto copulatis,
 u.g. elementa s̄ ignis, aer, aqua, terra

~~Quarta regula~~

Petrus qd non supponuntur collat in ea illa scilicet quae
significant collectionem sive aggregationem quandam multorum,
ut civitas, exercitus, populus, et cetera.

R. primo si sumantur prout significant talem aggregationem supponunt
collectivum, ut q. populus dicitur confisus & bonus.

R. sdo si sumantur pro suis inferioribus sumuntur distributivum.

ut q. populus constat multitudine, quia tunc sensus qd hic
populus constat multitudine et iste populus constat multitudine, et cetera.

Suppositio determinata & acceptio tri pro suis significatis
sumptis seorsim et disjunctim, ut q. aliquis homo dicitur albus, id est
inferre ergo hic et iste et ille dicitur albus sed tamen vel hic homo dicitur albus,
vel iste homo dicitur albus et cetera.

prima regula cuius suppositionis & si propositio particularis vel
indefinita sit affirmativa, subitum sumitur determinate.

Idem si propositio negativa sit particularis vel indefinita subitum
illius accipitur indeterminate, ut q. aliquis homo non dicitur iustus.

Suppositio confusa & acceptio tri pro inferioribus disjunctim
convenit andis idem in qua subitum ita supponat pro inferioribus

ut de nullo in particulari verificetur, ut q. oculus non dicitur necessarius
ad videndum, calamus ad scribendum et cetera.

Idem potest magis verificari de hoc quam de illo talis modo
sed tantum de uno indeterminate et in confuso.

prima regula cuius suppositionis & predicatum propositionis
verbi affirmativum subitum confuse.

Idem subitum propositionis exclusivum sumitur confuso, ratio est quia
talis propositio potest converti in verbum affirmativum,

in qua subitum propositionis exclusivum dicitur predicatum.

tertia vocis quae reguntur a verbis determinatis promitto,
debeo, requiruntur et similibus sumuntur confuse, ergo qd
dicitur Debeo tibi equum vel equus non dicitur ad equitatem,

55 sensus quod dicitur vel sure vel istum quem determinate
sed aliquem in confuso.

Articulus septimus De statu et ampliatione

Statu est acceptio rei pro significato constante in tempore a comitari principationem.
comportata ut. ego sciet si ego sciet statum qui acceptus est pro significato
desistente sub differentia temporis per verbum sciet importata.
Ampliatio est acceptio rei ad plura quam stat in tempore connotata per copulam,
ut. fulgebant iusti si iusti ampliat ad presentes et futuros.
Ampliatio triplex est prima temporum tantum, que conuenit rei singularibus,
et si dicitur unius significati ampliare non possunt nisi secundum illius existiam
per diuersis temporibus. Secunda temporum et suppositorum, et hoc competit
rei collectivis qui cum multa in diuersis temporibus existant ignoscunt
operandi possunt ad significandum alia et alia supposita sub alio et alio
tempore, ut. impij moriuntur scilicet qui sunt vel deunt.
Tertia temporum et personarum, et hoc rei connotatiuis conuenit cum sit
sit acceptio ad plures temporis etiam, ratio fore connotata, et addidit
fuit nigrum scilicet quod nigrum fuit candidum, fuit nigrum.
Ampliatio secundum temporis diuisio quadruplex ad presentem, preteritum
futurum et possibile. pro quo sequuntur regulae et obseruanda.
prima regula. verbum preteriti temporis ammittit trum ad presentem
et preteritum, ut. iohannes ambulauit scilicet qui fuit et fuit.
Idem est de presentis imperfecto et iohannes ambulabat scilicet qui est
vel erat. Verbum autem futuri temporis ampliat ad presentem et
futurum ut. iohannes ambulabit scilicet qui est vel erit.
Secunda regula. verba significatiua rei destructionem vel
desinendi non ampliant ad presentem et preteritum. ut. domus
destruitur scilicet quod fuit: hoc regula habet etiam locum
in presentibus ut. liber est peritus, ut. et saluandus.
Tertia regula significatiua rei creationem non ampliat ad presentem et preteritum.

Ampliant ad presens et futurum u.g. Desico templum scilicet quod a
 uel erit: Petrus d. posteriori admo scilicet qui d. uel qui erit.
 Nota qd. Ampliantur ad presens et futurum hoc modo ante Christum
 d. posteriori Christo scilicet qui fuit, uel qui d. uel qui erit.
 Quarta uerbum potest et aduerbium possibiliter aduersari et nomina
 terminata in belis, ut possibilis, et in diuinis, u.g. concordatum
 corruptum, ampliant tres ad quatuor tempora scilicet, u.g. desico
 possibiliter disputat, scilicet qui d. uel fuit, uel erit uel possibilis d.
 Nota d. in significantiis animi in terminum actum u.g. uolo.
 intelligo amo, ampliat terminum sequentem usq. ad tempus imaginabile
 u.g. intelligo esse heremum scilicet quae d. uel fuit erit uel potest d. uel
 imaginatur d. scilicet. Item uerba gaudendi uidentis, et desiderandi
 gaudendi quidem quia gaudium o. d. nisi d. non presenti uel absenti
 quae uolens ut presens est, uidentis animi quia u. sic o. terminatur nisi ad
 presens: desiderandi in quod desiderium d. de non absenti nullus in
 desiderat d. d. habet.
 Regula argumenti in ampliationibus:
 Prima, a toto o. amplio ad amplum sequitur affirmatiue, unde ualens
 Petrus disputat ergo potest disputare: negatiue uero o. sequitur.
 Petrus o. disputat ergo o. potest disputare.
 Idem ad amplio ad o. amplum affirmatiue o. sequitur u.g. Petrus
 potest disputare ergo disputat ualeat tamen negatiue u.g. Petrus o. potest
 disputare ergo o. disputat eodem omni modo d. argumentum ab amplio
 ad o. amplum sicut a toto ad partem scilicet negatiue: ita o. amplio ad
 amplum sicut ab o. amplio quod scilicet affirmatiue.

Articulus octauus

De restrictione et distractione

Restrictio est limitatio uocis ad significanda potiora ratione alius
 determinationis u.g. ois homo qui legitime coronabitur
 hoc fit animi multis modis primo per additionem d. uel in eodem
 uerbo u.g. homo alius uerit. Item eodem uerbo quia pluraliter fones
 nulli ois restrictio u.g. ois homo o. alius. secundo

Secundo per additionem alicuius obliqui apparet de terminis secundum illud obliquum
quod dicitur eum propositum finem, ut omnis liber electionis est taliter scriptus.
Tertio per additionem substantivum, ut apostolus petrus fuit crucifixus.
Quarto per additionem adiectivi ut petrus dicitur ante scribit.
Quinto per implicationis copulam, ut omnes qui amant virtutem timet deum.
accidentem dialiectici copulam implicationis orationem interpretantur quae
de pronomine, relativo, et verbo in compositum.

Notanda sunt quinque determinatio, prima est restrictiva, in qua
dictum est, secunda ampliandi, id est extendens significationem rei cui
ad iungitur ad plura significata, ut pauper in proa dicitur.

Tertia est determinatio descriptiva, id est applicans aliquam affectionem
rei cui iungitur, ut asinus piger dormit.

Quarta est determinatio alienans, id est traducens rem a propria
significatione ad impropiam, quae alienatio fit tribus modis,
vel propter praedictum, ut homo dicitur: vel propter adiectum,
ut homo mortuus sepelitur: vel propter totius orationis usus loquendi,
ut petrus dicitur. Alia est alienatio quae dicitur distractio est in excipio
rei pro significatis deestantibus in alia temporis, id est in importat
per copulam principalem ut ecclesiam videtur claudere ambulat felix qui fuerunt.

Quinta determinatio est diminutio, id est quod dicitur totus est salus suam integram
significationem alicuius rationis adiuncti ut dicitur est albus secundum
densum, vel hialum. Quod simpliciter significat rem quae tota cum
maiori sua parte est alba, per illam additionem secundum deat, fit ut
significet id quod solum dicitur nam sui partem est albam, unde
rei diminuti vocantur dicta secundum quid.

ARTICULVS NONVS DE APPELLATIONE.

Appellatio est applicatio significati scilicet unius vocis ad significatum vel
mentale vel reale alterius vocis. Terminus cui applicat dicitur appellans
et semper adiectivus aut vari adiectivus, terminus autem cui applicatur dicitur
Appellatus et substantivus vel quasi substantivus ut plato et magnus.

Philosophus: si magnus applicat suum formale significatum philosophia,
unde petrus si sufficienter doctus, si sufficienter applicat suum formale
docto, et habet rationem adiectivam, et si sit, et si doctus cui applicatur
habet rationem substantivam, et si sit appellatio duplex in una formaliter
significatum formale in applicatione, formale alterius, ut petrus et bonus
musicius vel formale boni applicatur formale musici.
Alia est mentalis in qua formale in applicatione mentali alterius ut cognus et bonus,
vel bonitas est applicatur logice, sed suppositio habenti logice appellatio,
3do dividitur in realem et rationis appellatio realis, et 2do triplex
appellans significat ens reale et applicat illud significato alterius
in ut plato et magnus philosophus significat
Appellatio rationis est 2do triplex appellans ens rationis et illud applicat
significato alterius in ut homo et prius.
Regulae quibus cognoscuntur appellationes mentales et formales,
prima quod adiectivum ponitur a parte predicati et substantivum
a parte subiecti est appellatio ad formale substantivum sed applicatio
ad suppositum duplex, ut petrus cognus et bonus.
Secunda in propositionibus in quibus subiectum supponit suppositionem simplicem ut homo prius
3da quod substantivum et adiectivum ponuntur a parte eisdem extremis,
Sic appellatio adiectivi supra formale substantivum, ut petrus et magnus
cognus. Secunda in adiectivum habent per se parate ad substantivum
ita possit illud determinare ut petrus et niger cognus.
Tertia quod in connotatione additur reduplicatio in quantum prout
quid est ens, appellatio est formalis et dulcis in quantum dulcis et appetibile.
Quarta triplex significans vel terminus internus appellat supra obiectum
sive terminum in quo fertur, sub propria formalitate talis velut in
cognosce hominem de sub conceptu hominis: et hoc magis modo quod triplex
significans alium cognoscitur terminum significans terminum ad
ut cognosce papam de sub illa formalitate: in hoc vero papam
cognosce est appellat sub illa formalitate, sed affertur unitatem
illius si cognoscere illum hominem de papa.

Quinta predicatum per intentionis conuersionis rei significata
et nomen appellat supra primum significatum, quod facit
hunc suppositionem simplicem, et ita est conuersionis absolute supposito,
sed ut stat sub conceptu abstracto, ut hoc in proprio aal et gup.
predicatum aut per intentionis, quod ipsi non per nomen
conuersionis et per rei significata et appellat: ut si dicas li hoc
et dissolubum hoc aal et proprio, tunc faciunt suppositionem modalem
et additur una regula pro appellatione numeralium.
Nomina numeralia sunt in duplici dictione alia sunt primitiua, ut illa quae ab
aliis deriuantur, ut unum, duo, tria, et cetera. alia deriuantur per
quae sunt ab aliis deriuantur, ut unus, unus et cetera.
Nomina primitiua per se quod applicentur his substantiis et solum
appellant supra significatum modale, sed omnia supra facta et ideo
utrumque multiplicat, ut si dicas uideo tres homines, sensus est, uideo
tres supposita habentia tres humanitates: si uero talia nomina
applicentur his adiectiuis, solum appellant supra significatum
modale eorum, et illud tantum multiplicat, et uero significatum
formale, ut uidi duo alba, sensus est inuenisse duo subta habentia
albedinem, sunt et uideat eadem in utroque, sunt et propter hanc regulam
que proprio a supra inuenit sunt tres dii, quia uidetur hunc sensum in diuinis
sunt tria supposita habentia tres deitates, quod est contra fidem: quia uero est
catholica, in diuinis sunt tres diuini, tres sapientes, tres omnipotentes
tres eterni et cetera, si ista nomina sunt deriuata, et uero si sumantur
substantiua: et sic intelligendum est sanctus eternus in suo simbolo.
propter rationem similiter, si una persona diuina assumat plures
humanitates, et dicuntur plures homines, sicut uero contra: si plures
assument eandem humanitatem, possent tamen dici plures homines.
Si uero plures persone assumerent plures naturas, uero dicuntur
plures homines, cum tunc multiplicaretur significatum modale et formale,
quod requiritur ad multiplicationem in substantiis, ut dictum est,
Notandum quod in argumentatione et licet mutare appellationem,
unde et posuitur petrus et bonus, ergo et bonus. quia conuenit
audiente appellat supra eorum, in conueniente uero supra petrum

Similiter negativus o loquatur petrus o i conus cogit o go o i bonus,
propter eandem rationem.

Tractatus Quartus.

De propositionibus.

Articulus primus.

¶ In quo consistat formalis ratio propositionis

R. et dico primo formalis ratio propositionis sunt enuntiationes,
Consistit in actu iudicii imperfecto. pro cuius intelligentia
Nota primo dari duplicem actum iudicii, unum perfectum, aliorum
imperfectum: imperfectus est, quo connectuntur duo verba una mediante
copula, sine assensu aut dissensu, talis connectionis.
perfectus est quo fertur iudicium de tali connectione videndo,
ita est ut sit o i.

Nota secundo propositionem quae fit per actum iudicii imperfectum est affirmare
Aut negare unum de terminis de alio, ac proinde est continere
veritatem aut falsitatem auctam, per hunc modum unum de terminis
generis mediante copula, ad eam hunc respondentem aut significare
veritatem. de quo sequitur, quod sit propositio proprie sumpta est sit
a continua veritatis, et in illius significatura et representatione
deferat modo quo propositio vocalis representat mentaliter. si notatur
probat conclusio quia iudicium perfectum est assensus intellectus
circa aliquid quod sit exparte, talis assensus, atque sola veritas complura
enuntiata per propositionem est capax talis assensus, ergo iudicium perfectum
instructum circa complura veritatem significatam per propositionem:
ergo actus iudicii perfectus est posteriori propositioni et consequenter
ab illa determinatur.

maior patet: quia iudicium perfectum est in quo determinatur intellectus
assensu videlicet assensu, si videndo ita est ut sit o i: o potest
autem dicere, ita est ut sit o i, nisi de aliquo complura, si de aliquibus
unitis, quod sit per copulam, et hoc est propositio.

Confirmatur quia aliquid apprehenduntur a nobis per propositionem, sicut
in talibus dubiis, de quibus negamus ferre iudicium perfectum et
determinatum, ut supra sit parum.

Oportet primo quod potest ad veritatem saltem complexum actum iudicii
perfectum, ut qui si ratio propostus consistit in actu iudicii
imperfecto, daretur veritas vel falsitas ante iudicium perfectum,
ergo si consistit in iudicio imperfecto, sed perfecto.

R. Sed quod maiorum quod potest ad veritatem actum iudicatum ante
iudicium perfectum, concludo: veritas tamen representata et significata,
nego: nam negat S. Thomas dari veritatem in propostum per modum
representationis, sed per modum assensus.

Oportet secundum enumerationem sit per compositionem, atque compositio in actus
solum iudicii, ergo enumeratio consistit in actu procedente
iudicium.

R. Sed quod minorum: in actus solum iudicii perfecti, nego: solum
iudicii sunt perfecti sunt imperfecti, concludo: nam ut dicitur ut primo
notabili, omni actus imperfectus iudicii connectit duo extrema
inter alios de quod forat confusionem de veritate vel falsitate
talis confusionis. pro quo

Nota copulam per se esse duplex officium in propostum, aliquid
connectendo solum extrema inter se: aliquid et copulando
extrema inter se et apprimendo iudicium assertivum: ut
cum dico homo est animal, licet potest attendi quatuor copulas ad
cum homo et ibi ponitur primum munus. Unde potest considerari,
pro ut actum significat animal in hoc et hoc est secundum unum
munus. primum modus sufficit ad propostum, unde requiritur
secundus.

Oportet secundum rationem solum per se in eo pro ut abstracta a categoriis
et significatione, consistit in eo, quod sit oratio perfecta enunciativa
aliquid actum complexum in quo iudicium potest forari, et per
consequens utriusque significati.

per licet perfecta quod habet per modum, excludit orationes imperfectas,
scilicet quae non continent perfectum sensum in animo audientis, ut homo albus:
per reliquas quae continentur particularibus quae se habent loco dicitur,
excludit orationes perfectas quae non continent unam de illis ut sit oratio
necutiae, interrogativa et optativa.

per si actum complexum intelligo complexum tam per copulam
verbalium quae sunt prodeum solum solum quod per copulam hypoteticam
quae coniungit praedicatos categoricas inter se, de utroque in complexu potest

propter quod iudicium, ad id in ois ueritatibus aut falsitatibus non potest.
Ob id p^o si alia qua significat uerum aut falsum ergo est uerum uel falsum
significatum e^o non ponitur in definitione propriam p^o modum cuiusdam
dicta.

proinde uidetur qd iudicium perfectum qd distinguimus a iudicio imperfecto
requirit ad propriam significat uerum aut falsum ergo et ad
confirmatur qd si in uerum uel falsum significat ueritatem uel
falsitatem.

R. nōgo uidetur ad eius probationem ergo uidetur iudicium p^ofectum
significat eodem modo quo imperfectum nōgo diuerso modo loquendo
iudicium ergo p^ofectum significat uerum uel falsum assertiue
propter uero non p^ofectum ut significatiue ut dei superior
notabili idā p^ofecto solo modo representat et copulat predicatum
cum subiecto. iudicium autē supra hoc per obsecrationem de illa
unigena et hominum interesse qui modi significandi uerum et
falsum diuersi.

ad confirmationem R. qd nomina significant uerum uel falsum
ut nominaliter idā p^o modum cuius completi sunt tribus.
Ob id p^o in proprio nulla omnia ueritates uel falsitates
ergo p^ofecto est uerum uel falsum significatiue.
probat uidetur qd posset aliqua ueritas aut falsitas, et ostenditur
asserta qd deo potest, qd hoc est contra superiora dicta ubi
dicitur ueritatem assertam p^ofectum ad idā cum p^ofectum.
ut est ueritas representata uel significata p^o nōgo hoc dei potest
qd p^ofecto potest attingi per appropinquandum aliquam nullam
ueritatem aut falsitatem, saltem completam ergo in proprio nulla est
ueritas aut falsitas completa.

R. nōgo uidetur ad eius probationem nōgo minorem pro p^o parte
ad eius probationem ergo uidetur potest attingi proprio p^o
appropinquandum cum componendo nōgo uidetur eadem iam compositam
appropinquando sunt simpliciter sunt representando eodem, siquidem
p^ofecto p^o potest attingi p^o appropinquandum p^o appropinquando
componit hoc faciat proprio uniendo et conuocando predicatum
cum subiecto hoc itā representat intellectui.

prodictum et factum iam unita in copulam unde nulla propositio ex hoc
veritas vel falsitas de apprehensione sed de actu iudicii imperfecto
superius explicato.

oppositio de solutione iam dicta sequeretur de apprehensione iudicii
falsitatem ergo solutio nulla.

probat sequenda quia apprehensio potest attingere eam propositum
sive vero et verum, atqui illa propositio est falsa ut patet diffinitis
sive alio ergo et eadem.

¶ nunc sequenda ad probationem dispo minorum illa propositio est falsa
maius illa propositio quae attingitur ab apprehensione est diffinitis
sive alio unde eam hoc praeueniat condictio: Est falsa scilicet ut
apprehensio quasi ubi illa falsitas illi praeueniat ab apprehensione
habetur: apprehensio ergo nullam de se inducit veritatem vel
falsitatem sed eodem modo apprehendit et falsum et verum
eius simile est in visione modo ubi vides panem magni et
alium magnitudinem illa et albedo coniunguntur in pariete vado
nisi visionis sed visio mea utrumque attingit quia iam sit prius
coniuncta: et hoc idem fit quia visio et apprehensio est similis
cognitionis sunt in specie et obiectis et missas ad poam unde
prosupponunt utramque iam existentiam tam inveniunt illis utram
affertiam aut aliam formam; vel denominationem intrinsecam.
atque tertia propositio hypothetica modo conditionalis est propositio
atque significat verum aut falsum ergo est propositio significat
verum vel falsum.

probat minor, nihil ponit in re quod non valeret habere aliam
dispo minorem pure conditionalis quatenus est illativa prodicta
est significat verum vel falsum condictio quatenus est hypotheticam ergo,
nam habet veritatem hypotheticam seu compositam dicitur
propositionum.

¶ Dicitur factum propositio hypothetica copulativa ut patet currit de
quantitate diffinitis est dicitur veritatem diffinitam et veritatem
categoricam sed iam quamdam apprehensionem veritatum
categoriarum ergo et eadem
probat videtur potest enim exprimi hoc propositum categoricam utrumque propositum
¶ nunc ad aliam probationem dispo potest exprimi per unam categoricam

Hoc est per actum propositum, conde, per actum directum, nego: actus enim
Reflexus potest fieri in quolibet composita, in tollit distinctionem
verum a simplicibus.

Oportet quod nulla res potest defini per opposita alicui propositio definitur
per opposita sicut verum vel falsum, ergo male definitur.

R. distinguendo maiorem: res omnino absoluta non potest defini
per opposita, conde res dicens ordinem ad diversa nego res in qua
est comparabilis ad diversa in quidem in se determinata et in indeterminata
R. verum ad quae comparatur, sicut quantitas duorum modum in se
determinata, quodam comparatur cum aliis quantitatibus, et in
determinata equalis, sed equalis vel inaequalis. Similiter propositio
significat aliquid determinate, si enim illud significat pro alio, significat
verum: si significat aliter quam sit, significat falso.

Insuper propositio affirmativa in maiori natu, significat verum
sub falso ergo definitio non conuenit omnibus propositibus.

R. dicitur conuenire: non conuenit omnibus significat determinatum, conde:
non conuenit omnibus significat vel determinate vel distinctum, nego:
et de omni propositio significat aliquid completum, potest respondere
aliquando veritate determinate vnde maiori aliquid dicitur: et ista definitio
repleat propositum per suum actum quod est capax veri vel falsi, sicut
utrumque sine unius terminum.

Articulus secundus

Utrum una propositio sit uerior altera.

Nota primo quod ueritas reperitur in propositio tanquam in signo
quodam fundametaliter et in intellectu formaliter: consistit
enim in conformitate intellectus ad rem: falsitas uero in
differencia non appropinquat ab intellectu ad rem ipsam ut in
rem natura. sicut

Collige pro quod mensura ueritatis aut falsitatis propositio est natura
non significatae quae si sit conformis sibi ipsi ut significatur
per propositum, propositio est uera, et est conformis.
Collige pro quod ueritatem si definimus ad quatuor intellectus ad rem
ad proinde ueritatem ad aliquid appropriatum quod conformitatis
illa mensura consistit, et nota.

Collige tertio ueritatem dupliciter potest considerari, pro quantum
ad maiorem ueritatem et ad rem, quod est fundamentum et causa ueritatis.

Scdō quum ad forte, et o ē aliud quam ad equatio intellectus ad uerū, sed
scilicet intellectus indicat non sō ita habere ut nō sō habet a parte rei.
Hic suppositū.

Conclusio prima.

Una propoō ē uerius altera ueritate maiori uel eā, si fundamentaliter.
probat qā una propoō habet firmiter eā, sua ueritate, qā dicitur ē,
firmiter habet eā, sua ueritate qm illa hōc ē: qā ueritas ealiter
et fundamentaliter contrahitur in unione et terminum propoō, et
am maiore unio interpo dōi et eius offiam, qm inter ueritas et
offiam eius ē et ita maiorem suā firmiter eam et maius fundant
sua ueritate habet hōc propoō dicitur ē, qm ista hōc ē.

Conclusio 2da

una propoō ē uerius altera fortiter.
probat qā ueritas fortiter ē ad equatio intellectus ad uerū, sed tales
ad equatio ē fortiter magis et minus, cum consistat in indivisibili,
ergo et eā.
probat maiore qā assensu seu iudicium intellectus hōc omnino
ad equatur nōi erit falsum, ergo consistit in indivisibili et in omnia
ad equatione
obst po pfectione eā, pfectionem offium producit ergo maiore
ueritas eā, producit maiorem ueritatem fortiter.
probat qā ueritas eā, et eā ueritate fortiter ergo si una propoō
ut uerius altera ealiter erit om uerius fortiter.
R. qd pfectione eā producit pfectionem offium, quantum ad id
qd in indivisibili hōc ē quum ad id qd consistit in indivisibili: hōc
patet in igne nam maiore ignis ē maiorem producit ignem,
et quum ad offium ignis, qā eius offia in indivisibili consistit hōc
quantum ad ueritatem fortiter qum ad quantitatem calorem et eā,
et quum ueritatem magis et minus: sic pfectione ueritas fundamentaliter
eā pfectionem ueritatem fortiter qum ad id in quo ueritas ē
consistit in indivisibili, scilicet pmanentiā, nobilitatem, et eā,
qā una ueritas ē pmanentiā et nobilitate sicut et eius obitum
sed quum ad id qd in indivisibili ē ē una ealiter maiore altera.

Oportet quod una proprietas est magis falsa quam altera ergo similiter una magis vera.

probatur autem quod magis falsa est haec proprietas quod homo est lapis quam ista quod homo est iustus ergo et eadem.

R. potest negari autem scilicet dicatur quod falsitas valde quiescit et est magis et minus.

R. quod potest dici concedi autem et negari eadem dicendo quod falsitas sit aliquid absolutum: et tunc si pariter est quod falsitas consistat in adaequatione contingit autem aliquid multipliciter modo videtur et dicit Augustinus epistola decimam nona scilicet cum dicta sint equaliter vera et tunc sunt equaliter verae ergo potest dari una proprietas magis falsa quam altera, quod tamen potest in sagittante, cui tamen potest uno modo attingere sequuntur, et alio modo videtur variis modis.

Oportet tertio ipsa indimutabilis ad aequationem sunt veritates formales et causa et participata a deo: ergo magis indimutabilis veritates quam in creaturis, cum quo ad indimutabile, et sic in eo formaliter maiora sunt veritates una veritas quam alia.

R. concedendo autem et digne consequens, magis de parte latitudinis obiecti circa quod versatur veritas, magis de parte eorumque ita generalis et de parte entis et de dependentia ad participationem unius ab alio: unde quod veritas participata comparatur minor veritate et participata, quod quod utraque versatur circa deum vel deum, in hoc et datur latitudo, nec magis et minus et hoc tenet de parte obiecti et quod tenet de parte subiecti et correspondencia ad illud in veritate quod vero veritas sic attingens de deo recedens de deo est perfectior, firmior immutabilior, et eadem est quod in hoc datur magis et minus: inter eos veritas de deo datur exemplum in equalitate, sicut equalitas participatur ab equalitate quae est in deo, et ista exorta est minor infirmitate et minus est, et tamen in deo quod recedens a puncto equalitatis et conformitatis ad suum terminum si dicitur ab illo aliquo modo recederet, et esset equalitas, sed in equalitate.

Oportet quarto praemissae veritates conclusionem ergo una proprietas dicitur altera.

probatur autem quod conclusio est vera propter praemissas ergo praemissae veritates.

Probat eam de illo agromate propter qd unumqde et illud magis
R. nōdo andens ad cuius probationem nōgo eam hoc agromate
gustelligendum ē ut d. capae magis et minus cum ergo ueritas
foalis o. suscipiat magis uel minus o. potest una propositio d. magis
uel minus uera: poterit tñ illud agromate uerificare d. p. perfectione
p. manentia et nobilitate ueritatis qā in eis ueritas foalis admissit
magis et minus o. uero in sua ratione officiali: unde sequitur qd ueritas
p. amissarum qā d. ueritatis conclusionis eam, et firmior, nobilior et
magis cognita qm ueritas conclusionis: o. aī qd p. amissae sunt
uerores foaliter, qā in hoc o. d. magis uel minus.

ARTICULVS TERTIVS

An propositio sit simplicis qualitas
pro intelligentiā articuli nota p. q. uel quodlibet o. pro uero d.
propositio uocali et scripta qā consistit illas d. compositas, sed itē
de propositio mentali:
Nota p. qd propositio mentalis sit duplex foalis una, alia obliua
foalis et illa, quae ē foaliter et obliua in intellectu et
nihil aliud ē qm ipse conceptus taliter ordinatus et dispositus:
obliua aī nihil aliud ē qm uel significatus p. conceptum correspondens
propositio foali. d.
De propositio obliua o. d. dubium quon. sit composita, qā uel significata
p. hanc propositio hōc ē albus, o. d. uel una significata, sed qd
compositum ex substantia et accidente. unde t. r. quarta de propositio
mentalī foali. pro qua
Nota tertio qd propositio mentalis foalis sit adque duplex una
apprehensiuā, alia iudicatiua nam ad p. d. m. p. d. m. intellectus
duo spectant apprehensio et iudicium, et utrumq. ordinē nāc
presupponit ad nobis cognitionem simplicem: intellectus oī
qā p. d. m. operatione uel p. p. d. m. cognoscei simplices et apprehendit
qā p. d. m. componit ut d. uel prima apprehendendo d. m. d. m. iudicando
quod in p. d. m. operatione intellectus d. uel d. m. compositio uel
d. uel qā cū unico instanti temporis fuerit, ita in ydunum

pro supponatur alteri ordinis nati et de hac utraq[ue] propos[iti]o[n]e mentali;
Quid sit un[us] sit composita qualitas: pro qua
Nota q[uo]d duo[rum] p[ar]tes p[ar]tium modis p[ro]p[ri]is mentalom p[ro]p[ri]is diei
Qualitatem compositam p[ro]p[ri]am quasi illa sit unum q[uo]dam p[ar]te se conflatum
ex dualibus simplicibus appropinquat[ur] et similis p[er] se p[er] se et uolens
unum sit et dualibus aquis p[er] continuationem sit una aqua.
Sed potest dici composita et tamquam unum p[er] se sed uolens unum
Aggregatum p[er] accidens conflatum ex conceptu p[re]dicati, conceptu
subiecti, et conceptu iudicativo sunt copulae, uolens et uolens actus
distincti, sicut p[ro]p[ri]o uolens et complexum q[uo]dam, et uolens
sunt p[re]dicato, subiecto, et copula.
Sed dicitur sit

Conclusio prima
p[ro]p[ri]o mentalis iudicativa simpliciter dicitur a simplicibus qualitatibus,
et modo representatio compositionem admittat.
pro cuius intelligentia
Nota ex cautela cap[itu]li tertio de ente et diff[er]entia, ubi docet eum sancto
Thomas conceptum p[ar]tem et compositum ex conceptu g[en]eris et diff[er]entia, quae
compositio potest concepti dupliciter, p[ro] modo entis p[ro]p[ri]o modo.
representatio. Conceptus p[ar]ti et compositus p[ro] modo p[ar]ti p[ro]p[ri]o,
Quoniam conceptus simplicis p[ar]ti representat et id quod representat
conceptus g[en]eris et diff[er]entia: similiter in p[ro]posito, simplicis conceptus
p[ro]p[ri]o et simplicis sit in modo entis, representat in totum id quod
representabatur in p[ar]te operationis p[er] plures conceptus.
p[ar]te p[ar]tes conclusionis probat p[er] q[uo]d p[ro]p[ri]o iudicativa nihil aliud est
q[uam] iudicium quo affirmatur alicui p[ro]p[ri]o uel compositioni q[uo]d alii
uolent conceptum copulae in actu ex creito, ut cum induamus mente
zoo[m] ad act[us]: sed sic actus iudicis et simplicis actus intellectus, ergo
simplicis qualitas.

Probat p[ro]p[ri]o q[uo]d n[on] n[on] iudicis talis est, ut unus iudicis feratur in totum
omnino, sed hoc p[ro]p[ri]o est p[ro]p[ri]o si iudicium d[icitur] p[ro]p[ri]o
mentalibus componitur ex partibus: nam uel partes singulae
iudicis cadunt super totum omnino, uel singulae super singulas

Quis partes, si primum tunc. Si partes essent totalia iudicia et ita
oportet ut in pluribus. Idem enim potest dici quia singula
partes essentialiter cum modo sunt simplices, iudicio possunt
in iudicatur = quilibet pars per se sit, sed ante una uoce copulatur
alteri.

propter tertio refutando duos modos compositionis supra notatos.
Quarto notatos: primus quidem est fictitius et non intelligibilis
quomodo scilicet de dualis qualitatibus in se completis et una per
aduentum tertie. Idem uero et si possibile sit, uidetur in minus
conformis iudicio quod concipi potest ut quidam ad approbationem
superiorum et de conceptu iudicium foras.

Secunda pars conclusionis propter de dicta que uidebatur inter iudicia
nostrum et angelicum angelicum omni ita simplex est ut nullam
compositionem nec omni modo representet admittere. nostrum autem
iudicium includit partem uirtualem compositionem, et omni angelicum
intelligant compositum et compositum, hoc in se sit in compositione
quia de parte iudicii nulla est compositio, sed ita est pars per se unde
sicut materialia intelligunt immaterialia ita compositum sine compositum
quod intellectus uero humano est uirtutis compositum de parte iudicii,
quia intellectus non compositus componendo et diuidendo.

Conclusio 2da

propter approbationem in simplicibus qualitatibus pro cuius intelligit omnia
nota duplicem approbationem, primum quod quatuor et non per alios
significata abintus electa cognoscuntur, et hoc approbatio uirtutis
per operationem intellectus quod attingitur quod de se non. alia uero in
approbatio qua non approbationem totale significatum alienius proprium
et hoc approbationem Idem intellectus operationem pertinet, fit per
Actum diffinitum = proprium est: pro omni intellectus saltem totum
singulorum uocem uocem significatarum non ad hoc approbationem
totam proprium saltem ut proprium est, sed hoc pertinet per alium
actum proprium quod approbatio totalis significati proprium
Rationem omni rationem hanc approbationem diffinitum a propria

Appropinquatione predicati subiecti et copula procedunt ex eo quod intellectus
terminatur nisi ad unum, et sic non intelligit plura nisi ut unum
et per medium unius ut docet S. Thomas per partem 2am q. 85. articulo
4to et alibi passim.

Propter hoc auctoritate diuini Thomae per contragredientem eius 2am ubi
dicit: quod aliqua multa accipiuntur quocumque modo unita simul
intelliguntur simul omni intelligit totum continuum et partem post
partem; et similiter intelligit simul proprium id prius subiectum
et postea predicatum, quia secundum unam totius praedicti omnes partes
comprehendit ita dicitur Thomas.

propter hoc ratio: quia propositio vocalis habet unum totale significatum
distinctum a significato et rationem, sed illud significatum et
cognoscibile a nobis per aliquem actum distinctum a cognitione
eorum significatum per singula et rationem atque illa cognitio
erit unus actus, ergo simplex qualitas.

propter hoc: duo propositio indirectiva et simplex qualitas, quia unus
actus continetur unitati, ut falsitati et veritati, sed omni per unum
actum apprehendit intellectus praedictum unum subiectum et
copulam ut unita inter se, ergo omni illa est simplex qualitas.

Obes per 2am S. Thomae per partem 2am q. 85 articulo 4to ad primum
ubi sic dicit: quod qualis eamque multitudo actuum eadem compositio,
sed multitudo illorum quorum unum attribuitur alibi: ergo
secundum modum diuini Thomae in compositione intellectus est
multitudo conceptuum, ergo sic est simplex qualitas.

R. S. Thomam ubi docet quod compositio sit realiter multitudo
conceptuum, sed quod eadem est illa, quod unum est quod per
apprehendimus per primam apprehensionem intellectus
unus significatus per singulas partes, et de hoc apprehensione
caatur alia simplex qualitas apprehendens totale significatum
omnium. Unde indicamus de eius unitate vel falsitate
v.g. quod audimus hanc propositionem vocalem: homo est animal, scimus
per se habere diversos conceptus, scilicet subiecti, postea copula.

et deinde prædicti: isti tñ conceptus s̄ s̄t proprii qm̄ s̄
representant hōm̄ vñ aal: tñc uero s̄t proprii, qd̄
e illis producitur noua quedam qualitas quæ unæ significatione
totali representat hōm̄ vñ aal.

Ob id s̄t proprii uocales s̄ composita ex pluribus uerbis ergo in mentalis
ex pluribus conceptibus.

probat tñ qm̄ mentalis correspondet uocali; et sicut audimus tres uoces,
ita concipimus tria significata tribus conceptibus ergo et eadē.

R. nego etiam ad probationem disgo uocales correspondere mentalis
uocali quantum ad hoc qd̄ mentalis significat idem qd̄ uocalis edo
quantum ad hoc qd̄ mentalis significat idem et sicut una s̄ composita
ita et alia, nego: unde uorum s̄ qd̄ sicut audimus tres uoces formamus
tres conceptus illi tñ probant ad primam operationem intellectus
unde factus postea alius conceptus p̄ secundam operationem
intellectus qui plures illos actualiter continet et unit
representat p̄ modum unius, qd̄ alii p̄ se et p̄ modum pluriū
significabant.

Disce p̄ hoc qd̄ tres uoces sumantur ab intellectu ut coniuncte,
proprie uocalis componitur, itellae tres uoces dicuntur proprie, ergo
similiter tres conceptus qui p̄ primam operationem formantur
quorum postea coniunguntur et ordiuntur p̄ secundam operationem,
quorum postea coniunguntur et ordiuntur p̄ secundam operationem,
quorum postea coniunguntur et ordiuntur p̄ secundam operationem.

R. nego etiam disparitas s̄ audens: nam proprie uocalis significat
hōm̄ ad placentiam, et qd̄ habet præter uoces mōales, est aliqd̄
uocis: s̄t sic s̄ possunt significare aliud præter id ad qd̄ s̄
instituta: conceptus uero s̄ significat ex instituto, sed naturaliter,
et sic possunt significare significationem propriam ut sic.

Ob id tertio proprie s̄ ordo, sed id uocis oratio s̄ habere partes,
ergo habet partes, et sic s̄ composita.

R. disgo inuicem: id uocis oratio uocalis s̄ habere partes, eodē.
mentalis, nego.

Instituta proprie mentalis debet constare subto, regula et prædicto,
ergo om̄ illa debet habere partes.

R. qd dicitur constare fulto epula et predicato virtualiter, o am
necessarium. Et qd formaliter constat illis.

Obes quarto intellectus noster et formaliter compositivus, ito solum
obviamus id a o solum appropinquat ultimam compositionem, qd om facit
Angelus, sed om pluribus actibus et conceptibus appropinquat id
quod angelus unico actu, ergo a d dicitur qd unico actu formatur
proprium sic om o componeret formaliter se formaliter compararet
unum alteri sed solum virtualiter et ad dicitur Thomas compositionem
hanc intellectus p modum comparationis explicat o p modum
significandi unitatis, ut habet in multis locis, et patet in facto
notis significandi lictione ultima. Et videtur: qd illa compositio vel
divisio qua intellectus coniungit vel dividit sua concepta o it m
qz intellectus o in solus: consistit om in quadam duorum
comparatione conceptuum, sunt illa duo sint idem sicut om
sunt diversa: ita dicitur THOMAS ergo compositio et divisio o
consistit in una simplici qualitate sed in multis conceptibus
ordinatis et unitis.

R. nōdo totum, ad breviam R. cum distinctione: noster intellectus
o componeret formaliter formalitate plurimum entitatum, et
compositio ordinationis conceptuum, unde o formatione unius ex
pluribus pre suppositis, et quorum collatione et comparatione
formatur et resultat una tertia pars seu conceptus, nōdo:
hinc nota qd o negamus d. Thomas requirere comparationem
et collationem conceptuum ad formationem propriam, sed
Primum ex tali formatione et collatione produci unum verbum
seu conceptum qui dicitur p compositionis modo quo ipso dicitur
Thomas p parte qm 12 Arneulo qd quidam pvolus mentis
et unius factus pvolus mentis aucti.

Obes quinto intellectus humanus ut differt ab angelico tunc
intelligit componendo et dividendo qd predicatur attribuit
fulto, formando mentaliter enuntiationem propriam ergo illa o
o actus simplex sed compositus.

probat eam si esset simplex & distingueretur ab angelis.
R. in hoc intellectum humanum distingui ab angelis, qd
intellectus humanus cognoscit complexum ut eumq, sed unico
actu ea componendo, quia prius p. plures actus apprehendit erat,
qd & facit angelus, qui & solus habet conceptum unitatis
simplicis, sed nunc habet factum de pluribus inter collatis et
comparatis, sed de ipsa natura officiorum et inuisibili lumine
representando unum, representat oia quae illi conueniunt:
unde qd angelus intelligunt ut quodsi ordinis ut lapidem
& ad gratiam & componunt formaliter, sed tamen virtualiter
qd intelligunt in effectum lapidis & contineri gratiam & in
intelligunt causam p. effectus sed intelligunt effectus in ipsis causis.
Obes facta a simili: et syllogismus componitur de pluribus
propositis p. modum unius & tamen p. unicam finalitatem factae
sed p. plures ordinatus inter se: et similiter p. proprio giprotica,
angelorum categoria.

R. respondendo ad idem pro utraque parte et negando eam et affirmando
differentiam: nam proprio categoria illud qd p. se primo facit pda
operatio nostri intellectus, unde cum ista operatio producat unum et
conceptum distinctum a prima operatione oportet qd talem compositionem
formet p. productionem unius qualitatis, et tamen solam qd coniungat
conceptus primae operationis unitate ordinis: ad giproticas vero et
ad syllogismum & requiruntur noua qualitates producta p. modum
representandi, sed sufficit ordinatio sine transitu de uno in aliud
et solutio potest colligi de doctrina d. Thomae p. parte 2a q. 1
et articulo 5. ubi docet qd compositio intellectus & signum
identitatis deorum quae componuntur, nunc in intellectu ostendit
unum alteri nisi representando identitatem qua ununtur
praedicatum et subiectum in uno qd significatur p. modum habentis
et idem. hanc identitatem rationem inquit d. Thomas in intellectu noster
unum componit alteri praedicando quam identitatem tam in
praedicationibus accidentalibus substantiabilibus interuenire docet
d. Thomas p. parte 2a quaestio 19 articulo 3 et hanc unitatem
sive identitatem uixit contrariis p. compositionem de quo dicimus

Ad illa compositione que fit in identitatem et tuncorum vel
Promotionem identitatis fit sufficiens fundamentum ut unica
Representatio est illa partes identificate representantur:
Sicut in ipso totius representantur partes: in hypotetica vero
et in syllogismo o intercedit predicatio unius de altero, non
identitas et tuncorum sed plures propo. et tunc inter se ordinantur,
unde o. i. fundamentum attribuendi plus qm unitatem ordinis
inter ipsas propo.

Dico sequetur qd o. est focaliter in intellectu rationis unius, rationis
subti et predicati, qm idem entitatis conceptus o. potest ut id
de quo aliud dicitur. et id qd dicitur de alio.

R. hoc o. sequi, et dari predicatum et subti focaliter, tum
adventer ad formationem estus tum iam qd o. collatione
conceptuum focaliter propo. imo o. in ipso conceptu sui ipso
focaliter in qua representatur predicatum et subti in modum
unius, sicut in ipso montis auro representatur mons et aurum
et in ipso totius domus representantur fenestra et columna.

Articulus Quartus

An dentur propositiones eterne veritatis.

Conclusio prima.

propo. quiditativa et affirmativa et eterne veritatis: et deo
o. requirunt essentiam sui qm significant ad sui veritatem.
et Aristoteles po. posteriorum (ap. nono: ubi dicit definitio et
demonstratio est sempiterna. et in 5. Tigoma de veritate.
Quaest. sexta articulo po. ad nonum ubi dicitur dupliciter dicitur
aliquid incommutabile, uno modo propter incommutabilitatem nature,
sicut deus: alio modo propter necessitatem veritatis: ut g.
ista propo. o. totum i. maius sua parte.
plur. vero o. propo. categorica et cuius subti necessario
sequitur predicatum et necessaria et perpetua pro o. propo.
quiditativa et affirmativa et talis, ergo o. perpetua et eterne
veritatis. maior plur. et Aristoteles po. posteriorum cap. 4
ubi declarat sempiternitatem propo. attendi per
sequendum predicati ad subti unde dicit hanc o.

necessariam et sempiternam sicut adualem, quia bene sequitur. 2.
Sic ergo est uale.

Conclusio 3da

propositio in qua propria passio predicatur de suo subiecto, est aeterna
ueritatis.

plur. pro. propria passio est demonstrabilis de suo subiecto et est uisibilis, sed
demonstratio et scilicet est sempiternorum ergo talis propositio est
aeterna ueritatis.

plur. pro. haec est uera propositio, sicut necessario est uisibilis, ergo
haec est necessaria, sicut est uisibilis et per consequens sempiterna
et aeterna ueritatis.

obes. propria passio est separabilis a subiecto ergo constituit
propositionem aeternae ueritatis. probatur tunc quia si
separaretur non poterit predicari de suo subiecto cum illi non inest,
ergo tunc falsificabitur propositio et per consequens non est
aeternae ueritatis.

R. concesso quod tunc negat calumnias et similes, quod per proam
sui absolutam non potest separari a subiecto et non per
proam ordinariam quod sufficit ut propositio sit aeterna ueritatis
nam separata uisibilitate aut alia propria passione a subiecto
haec propositio est ad huc uera sicut est uisibilis quia non facit tunc
sensum quod in hoc existat uisibilitas, sed quod hoc est uera sua
doctrina sit uisibilitas, quod adhuc uerum est separata uisibilitate,
cum illi uerbum, est, absoluitur a tempore.

hinc collige hanc regulam rationalem quod quodcumque subiectum
non potest intelligi sub opposito predicato talis propositio est
et aeterna ueritatis unde haec est aeterna ueritatis sicut est
uisibilis quia non est intelligi sub opposito predicato scilicet sub
inuisibilitate haec autem in angelis et in animalibus rationalibus est et aeterna
ueritatis, quia tum angelus tum animal rationalis possunt optime
intelligi sub opposito predicato, scilicet sub eo uero, cum possit dari
effectus an simile.

Conclusio tertia.

propositio categorica de simpliciter inherencia uerbi,
cum praeiudicatum de officio uel de propria passio pulsi de aeterna
ueritate.

probatum quia alias haec duae essent simul uerba. *omnis homo est albus* et *haec homo est albus* et
alibi nullo modo existente: quia si id requiratur quod albedo in se existat
ut de illo praedicetur, erit uerba haec propositio *omnis homo est albus* quia albedo
erit aeterna ueritate: et similiter haec *homo est albus* quod albedo
existat in nullo modo existente.

Obiectum pro alio quod uel de uel de propositio dicitur uerba uel falsa ut saepe docet
Aristoteles ergo de existentiis uelut significatis per propositionem propositio
de uerba ergo de uerba sunt propositiones aeternae ueritatis.

R. per aristoteli loqui de propositionibus contingentibus, ut in tertia
conclusionem dictum est.

R. sed cum Quintano: aristoteli debere intelligi de de uel de
significati impleri per totum sed de uel de significati impleri per
totam propositionem cum uerbo in propositionibus necessariis ita ut
habeat sicut per propositionem significatur talis propositio
omnis aeternae ueritatis et de homine est existant.

Obiectum pro supposito quod petrus sit mortuus haec propositio erit falsa
petrus est homo, ergo de aeterna ueritate.

probatum ostendit de aristotele libro pro perigermenis capitulo de ueritate:
quod si signatur de homo mortuus ergo de homo in mortuum opponitur
sicut ergo haec est falsa homo mortuus est homo, ita ut haec petrus mortuus

est homo ostendit de probationem. alio modo de illa propositio petrus
est homo ostendit de probationem. alio modo de illa propositio petrus
mortuus est homo ita de haec petrus homo supposito quod sit mortuus quia
in se est absolute a tempore in se uerbo est absolute. sed
importat existentiam et mortuum in tempore presenti
ostendit in se a propositio est potest uti fieri si homo quia per se
mortuus alienatur saltem in se uerbo manet in sua principali
significatione.

Obiectum tertio haec propositio homo est uiuentis est officialis: sed illa est aeterna
ueritate, ergo omnes propositiones officiales de aeterna ueritate.

Probatum minor tum quia ad ueritatem in se requiritur unio ad eum
et tempore quia est ab aeterno: cum omni quia homo mortuus est per consequens

et semper vivens ad regem et proprios eterna vivit.

R. concedendo maiorem et negando minorem ad primam probationem dico
ad unitatem illius probationis propositis deo & mundo sive necessariam
congregationem aut unionem positivam inter corpora et animas suffragi
exterius sed sufficiens identitatem negativam praedicti et scilicet de negatione
diversitatis inter illa aeterna quae sunt ab eterno quia nec deo sunt aliquid
unius nec datus deo absque connectione ad et corporis sine patet ad primam
probationem — cadente illud in quod resolutur deo, aliusque et equivoce appellatur
deo proprio sive deo nunc deo & motus, quia quod motus dicitur deo
Articulus Quintus

Quo sensu & propositiones deantur eterna veritatis.

Nota qd in ueritate foali, qua ut ~~est~~ ^{operatur} in intellectu componitur et
diuidente qdo seipso affirmamus uel negamus conformiter ad uerum significat p
propositionem d. non considerari: primum e id qd foale e et p huc ueritas dicitur
et hoc e aliquid qm cognoscere unum e p ueritate et fulti qd patet ad in
intellectu unde si dicitur ab eterno intellectus cognoscere unum dabitur
im in eo foalit ueritas talis propositio scdm id qd e foale p
fundamentum eius illud sel: p huc qd fundatur ueritas foalis, eto u aliquid qm
cognectio illarum rerum inter qas fit enuntiatio, seu identitas p ueritate
et fulti

de sub^{ti}
 Nota pro Deinitatem istam qm possumus appellare ueritatem fundamentalem,
 uel duplicem, aliam positivam, aliam negativam tunc est identitas positiva
 inter aliqua qdo illa quadricantur idem uere habent eandem realitatem et
 unitatem sicut autem reale in petro dum existit uere habet unitatem et
 realitatem nate humana qua in eo est. Identitas uero negativa in rebus
 diuersitatibus inter aliqua ex tribus, scilicet diuersitas inter illas, qua identitas
 cum sit negatio, sequitur leges aliarum negationum unde tandem dicitur ueritate
 illa ex tribus, quidam est fuerit inter illas diuersitates qm neganti quare si
 ab eterno est fuit diuersitas inter aliqd predicatum et subiectum et est in eternum futurum
 ut contingit in propo^{si}tionibus necessariis et consequenter ab eterno negatio
 diuersitatis de identitate negativa inter tale predicatum et subiectum
 conclusio prima

Conclusio prima

propositio necessaria et generaliter ad quae dicuntur eterna veritates,
et ita interpretatur sed negativum. Hinc.
propter quod si quis datur aliquid deus contra deum politum a. eterno ergo
et cetera

plurimū quā interpretati^{catum et altum} garum propoosum quod ē aal, uol ē sensitiuum et similitum
necesse est nec tū, ne uisit ne potest ut aliqua diuersitas origo ab eterno
fuit negat talis diuersitatis et si consequens identitas negatiua sed que ē
eterna ueritatis negatiua origo et eoa.

plurimū quā ista propoos ē habent de se unde subdantur mutationes quod
ueritatem, nec determinant sibi aliqd tempus sedum quod fuit uice, sed
quomocumque sonantur significant aliquid sibi, ne potest intellectus
oppositum intelligere, quā uerbum in illis ē significat actualom et ualom
unumom et nomom in eo existentem, sed et in significat predicatum
de de raō sibi in affirmatiuis, et repugnans in negatiuis, origo et
eterna ueritatis negatiua.

Potes unde pronuntiat quod uerbum in illis propoos ē significat existentiā
et nomom et in contingentibus illam significat
et in affirmatiuis pronuntiare de ueritate seu connaturalitate subiecti cum
cum predicato: in negatiuis autem de reali repugnantia, quae cum
nubantur in contingentibus ē passum quod uerbum importari, unde in
illis uerbum ē absolutum a tempore sed significat et nomom
existentiā sedum aliquo tempore dicam.

Conclusio secunda.

Ha propoos ut sit in intellectu diuino sit eterna ueritatis focalis
positiua.

Præter quā talis propoos ut sunt in intellectu diuino existunt per totam
eternitatem origo et eoa.

Præter autem, quā focalis ueritas ē in ipsis rebus sed in intellectu
cognoscente cognitionem predicati et sibi sed intellectus diuinus
ab eterno cognoscit contradictionem predicati et sibi istarum propoosum,
origo ipse ab eterno fuerunt actu uera ueritate propria et focali.
maior constat ex dictis, minor præter quā propoos istae sit inuincibilia
necessaria, hæc proinde ē potuit intellectus diuinus ē uerfari
circa illa.

Dico omnes propositiones contingentes participant genere aternitatem
positivam quia veritas in illarum in intellectu divino ab eterno,
ergo hoc est speciale proprium necessarium.

R. propositiones contingentes participant genere aternitatem, cum omnes ab
intellectu divino cognoscantur, sed modo differuntur. ■ **necessarias**
Quod est veritas contingentium sit eterna in deo, in deo cognoscitur
illas propositiones verificari pro tota aternitate, sed non pro tempore
determinato: sit exemplum in hac propositione, hoc existit et in deo
ab eterno cognoscitur verificandum tamen id quod in illam propositionem
significatur in tamen cognoscitur ad verum nisi secundum aliquid tempus
determinatum, secundum illud post quo hoc coniungitur existit et
vero alium huius propositionis, hoc etiam cognoscitur ad verum sine illa
determinatione ad tempus quia veritas illa et alium alius propositionis a
tempore non dependet, et ita veritas prius ad equum potest intellectui
eterno, quod intellectus cum evadit non est semper, deo in accidenti
quod est ad equum semper intellectui evadit unde in intellectu
eterno hoc propositiones habentur quod postulant

Articulus Quartus factus

Qualis sit divisio propositionis in categoricam
et hypotheticam.

Nota pro quod propositio dividitur in categoricam et hypotheticam.
Categorice simplex est illa quae facta est propositio tanquam partibus
principalibus et copula tanquam coniunctione, ut hoc est talis propositio intelligitur
secundum aliquid contingere quod factum est unica ista dictio ut
per exemplum addito: aliquid una oratio, ut hoc niger facit orationem: aliquid
in una propositio, ut hoc qui est iustus debet deum et in illa
propositio copula vocatur implicationis copula et minus principalis,
quia de illa attenditur veritas vel falsitas.
propositio vero hypothetica composita est illa, quae constat ex pluribus
propositionibus tanquam partibus principalibus, aliquammodo coniunctis,

et quo ad unatq, u.g. petrus ambulat, et iohannes sedet: et quibus colligit
Dicitur uero inter categoricam et hypotheticam, qd categorica enuntiat
unum de alio tanqm predicatum de facto, qd eius copula e uerbum,
cuius munus e unire predicatum cum facto: hypotheticam uero enuntiat
unum de alio tanqm predicatum de facto, sed statuit coniunctionem
uel illam remouet inter duas propos, u.g. petrus ambulat et paulus
loquitur, quae solum dicit illas duas propos coniungi in ueritate et
et simul ueras.

Conclusio prima.

Diuisio propos in categoricam et hypotheticam e essentialis et gnet
In ppos habet tm modum analogae diuisionis.

Probatue pā pars auctoritate d. thome opusculo 4. q. 2. tractatu de
enuntiatione cap. sexto ubi prius dicit hanc diuisionem eā et analogi
in sua analogate, ubi licet tm modum designat: et postea subdit
hanc diuisionem diuidere ppos om quo ad substantiam qā diuidit tam
ex parte copulationis sicut coniunctionis: doneq dicit qd qdo interrogamus
quid sit ppos interrogamus de substantia ppos, et sic respondemus
q e categorica et hypothetica, ergo qui dicit hypotheticam ppos
dicit substantiam ppos.

probat pā pars ratio: ppos hypothetica, habet totum qd requiritur
ad essentialem rationem ppos independenter a categorica, ergo
independenter ab illa participat rationem ppos.

Probatu autem independenter ab illa enuntiat alium complexum
circa qd potest fore uerum, hoc significat uerum uel falsum
ergo et eā.

probatu autem, qā hoc ppos hypothetica si hoc uolat habet alia
significat ueritatem necessariam independenter a categoricis,
qā neutra categoricarum diuersa: et eadem e ratio de copulatione
et diiunctiua, qā haec hypothetica petrus currit et iohannes
sedet habet distinctam significationem a categoricis scilicet

utramque uero uerum & ueritas hypothetica quamuis ultrocius & e ueritas
ueritas quae & significatio reflexa et in actu signato exprimitur
per categoricam ueritatem uidetur habere utramque ueritatem & ueritatem & ueritatem
ueritas hypothetica quae & id quod per hypotheticam significatur, ergo propositio
hypothetica uniuersae conueniunt cum propositione categorica in ratione
propositionis sine.

Nota quod sicut ueritas complexa et incomposita uniuersae conueniunt, et unus
significatus est complexus, alius simpliciter: sic propositio categorica et hypothetica conueniunt
uniuersae in significando ueritatem, et una sit simplex, alia composita.
Tertia pars conclusionis probatur per auctoritatem D. Thome superius allata
per confirmationem per partem.

Probatur secundo ratio quia ex parte ueritatis significatae categorica et hypothetica se habent
tanquam unum et multa ergo habent aliquod modum analogiae.

Obiectum per hypotheticam est una ueritas simpliciter sed utrum una secundum quid, ergo est diuisio
uniuersa.

Probatur alterius unum per se sit ex ueritate per actus, seu facti et facti: adeoque
in propositionibus ex facto et praedicato, sed hypothetica constat quasi ex pluribus
similibus in actu ergo & plures simpliciter et una secundum quod, et sic diuisio
est analogia sicut diuiditur analogae res in unum et multa.

Confirmatur auctoritate D. Thome per per se monius editionis et 10.

Sicut cum Aristotele quod hypothetica est una simpliciter, sed una secundum quid.

Respondetur ad idem ad probationem disceptationis: unum per se sit ex ueritate per
et actus in linea entis conueniunt: in linea artificiali: ergo: hoc patet in domo

Quae est una simpliciter in linea artificiali: et unum cubiculum est
actus et facti ultorius unde cum hac diuisio est datur in gradibus sed in gradibus
artificiali: et hypothetica constat partibus quarum unam se habeat et
facti ultorius est obstat quin sit per se una propositio simpliciter quia copula
est facti partium et copula hypothetica est simpliciter. talis est et fundat ueritatem
unius simpliciter. quia copula categorica ergo admitti debet quod sit una

per se in linea entis et propositionis
ad confirmationem et auctoritatem D. Thome Responderi potest tripliciter,
primo quod D. Thomas considerat illas propositiones in linea entis, et uero in linea
artificiali: secundo quod per se ueritatem unum simpliciter et obstat
partibus et unum secundum quod, pro componi ex partibus

Tertio tandem quod intelligi videtur sit tantum loqui modo quod scilicet illa divisio
habet modum analogie, unde cum de re significatur per propositionem quia per propositionem
categoricam unum significatur et per hypotheticam multa. Et sic est divisio
in unum et multa ex parte rei significata: unde hypothetica propositio, dici
debet una secundum quod quantum est ex parte denotatis et unitatis orationis ut
significativa est absoluta. Dicitur autem una simpliciter quantum ad substantiam,
et ut significativa est complexi.

Obes propro hypothetica est et unusque mentis conceptus, sed plures
ordinati, atque categorica est unus, ergo est communis univoco.
Constat per categorica unitas suas partes unico conceptu et consequenter
unico est, hypothetica vero est unico est, sed unitate ordinis, est autem
aliud est si quod est unum per se et per accidentem intra unam eiusdem arte facti,
scilicet propositio enuntiabilis.

R. agdo patet etiam ad probationem dispo. andens hypothetica est unitas suas partes
unico est unitate, condo: est unitas suas partes unico est artificiali et logo
ex parte enuntiandi: nego: quia in illa ratio, hypothetica propositio est simpli-
citer una, sicut vas auri factum ex unica et continua quantitate
auri vel ex pluribus partibus diversis compactum.

Obes tertio propro hypothetica formaliter et officialiter componitur ex
categorica ergo est dissimilis illi condistincta. patet etiam: quia quod formaliter
componit aliud est condistinctum ut species, sed ut includens et inclusum.
Sicut male diceretur al in bonum et al in bonum andens omni constat quod
categorica componit hypotheticam est huius ratio alicuius quod sit male sed omni
formale, scilicet ratio significandi verum vel falsum quia ex unitate categoricam
est unitas hypothetica.

R. agdo andens ad probationem dispo. hypothetica componitur ex aliquo formali
categorica formaliter componente nego, ex aliquo formali materialiter ut
componente condo. pro cuius intelligentia

Adverte quod illud dicitur formaliter componere, quod omnis formalitas
et officia consistit in ratione partis, ut materia et forma in physico, et tale
est compositum contra totum, sed in illo includitur: quod vero componens

Est aliqd totum et solum illud qd sibi est formale et componit aliud specialiter
postulans p ipsum componi, id dicitur componere formaliter sed et m. materialiter
qd formaliter est pars et potest tale totum de spacijs condicijsa in sing quod
componitur sicut numerus binarius et ternarius et spacijs numeri et in
ternarius specialiter constituitur ex binario.
Nota qd enunciare possit considerari dupliciter, pro ut idem est qd affirmare
et negare, et hoc modo prius competit propositio categorica qd syncategorica.
Ido potest considerari magis absolute prout enunciare idem ac expr
imere unitatem completam sine bundare indicium de toto aliquo
completo, et sic tam p se et eque p competit propositio syncategorica
quam categorica.

ARTICULVS Septimus

Qualis sit Divisio propositionis in affirmativam
et negativam.

Conclusio prima

Divisio propositionis in affirmativam et negativam, specialis est generis
generis. Ita continetur demonstratur.

propter potest auctoritate D. Thomae p perigermosias secundum qua
ubi habetur divisio propositionis in affirmativam et negativam ad
universalem et generis in speciem.

propter pars vocat hoc divisio et partes formae specialis propositionis, ergo
est specialis.

propter aliud: hoc divisio est pars copulationem et momentum,
quoniam fundatur in communione vel discommunionem illorum
generum, sed hoc specialis enuntiationis consistit in ista unione
et momentum ergo et eadem.

propter minus qd tunc potest et specialiter enunciatur pars enuntiationis.
Ido intelliguntur unum et idem: ergo specialis divisio in ratione

Variis facit duam in modum enuntiationis.

Confirmatur hypothetica differt officialiter a categorica quia differt
in ratione et modo copulandi sed copulatio negativa officialiter differt
ab affirmativa siquidem illam totaliter destruit ergo et eadem.

probatur per istam partem quia tam propositio affirmativa quam negativa participant aequaliter
rationem officialis propositio. Sicut et orationem enuntiativam unius de altero ergo
est divisio univoca et gravis in species.

probatur etiam tam propria et officialiter propositio affirmativa enuntiat unum de
altero quam propositio negativa, sicut cum enuntiamus affirmativum secundum ad
sic enuntiamus negativum secundum ad idem lapis: ergo univoca conveniunt in
Ratione officiali propositio affirmativa et negativa.

obicitur per affirmativam et negativam sunt qualitates propositio, ergo sunt differentes
secundum qualitatem, ergo est officialiter.

probatur etiam quia differre secundum qualitatem est differre officialiter, qualitas
vero est officialis sed accidentaliter.

R. negando etiam, et eius probationem: qualitas vero est de officio propositio
affirmativa et negativa quia nihil aliud est quam talis vel talis
condemnitur — alium quod condemnitur est intrinsecum et officiali propositio,
unde est in eadem ratione qualitatis in propositioibus et aliis verbis, quae
dicuntur quales qualitate aliqua accidentali et separabili, et cum
petitur qualis est secundum et respondetur, talis ibi est qualitas est
accidentaliter.

obicitur secundo affirmativam et negativam, ergo est conveniunt univoca
in ratione propositio. Probatur etiam prioritas obstat univocationi
ergo et eadem. antequam enim videtur ad Aristotelem vel per

perihermenias capitulo quarto ubi sic habet. itaque per enuntiationem
affirmativam dante negatio ut libere per posterius eam negationem per
sub finem dicitur: constat enim affirmativam negativam prioriter.

et diffendo etiam affirmativam et negativam prioritate
perfectioris, tunc participationis gravis, negatio.

applicatur affirmativam et negativam multipliciter per simplicitate
et affirmativam simpliciter est negationem sit de affirmatione

Est aliquo superaddito. qdō ē prior cognitionis qā negatō cognoscitur
p̄ affirmationem et o de contra et do qdē proprietate loquitur arifoteles
Tertio significatio ut docet. s. Thomas libro p̄o perihormonas
cap. sexto nam affirmatio significat unum et negatō o dū quomōdū
am nōi particularis prius sit o dū quam oī, in absolute loquendo,
iū, semper praesit o dū aliter nihil posset produci: propterea dicit
aristoteles qdō metaphysicorum actus prior ē p̄o.

Qdō ē prior prioritate specificā, qā ē nobilior sp̄s: unum ē
prioritas et alie, o tollunt univocationem sicut in numero
binarium et ternarium: participant univocacionem numeri
et numerus binarius sit prior ternario.

Obes tertio propō in totō abstracta ab affirmativa et negativa, ergo
divisio o ē qdē in sp̄s.

Andens p̄bū oī propō ē affirmativa vel negativa, nam inter illas o
datur modum atq̄i propō in totō ē propō, ergo vel ē affirmativa vel
negativa, ut sic o abstracta ab illis.

R. p̄o argumenta ad qdōm sic oī p̄baretur vel o ē qdē ad illa vocabula
et irrationale qā vel = totū uere ē actū, actū am competitū ratione vel
irrationale.

R. qdō dīgdo maiorem: oī propō ē creita ē affirmativa vel negativa
tōdo, propō ut sic, ngo: itaq̄ uerum ē qd inter propōem affirmativam
et negativam o datur modum a parte nōi datur tñ p̄ intellectum,
sicut oī inter rationale et irrationale datur modum p̄ intellectum sicut
aliquid abstractum ab utroq̄.

Instans oī propō constans predicato et subto ē creita atq̄i
oī propō tñ ut sic qdē vel constet predicato et subto, ergo
creitas et consequenter erit affirmativa vel negativa.

R. dīgdo maiorem propō constans predicato et subto vel actu
signato vel creito, ngo: constans predicato et subto = actu

creito, tōdo. pro quo
Nota qd qdō definitio importat aliquod actum sicut actionem vel
quod actum, o debet eodem modo unificari de definito

propos it remoto non verificatur de definito primo in utroque signo et de
reductio actu et evento ut patet de definitione grif et notationis nam
relatio ut sic o habet unum et eventus qd alias darentur duo suprema
grā predictamonti valuationis, et habent signate de et significatur
requiri trum.

obes qto propter ab aristotele definitur p affirmatorem et negatorem
ergo affirmatio et negatio o p eius spēs.

probat eia qd qus o definitur per suas spēs.

R. aristoteles p illa verba o ut n definitur qd sed om dicitur qd.

Generalis propositio negativa o e alienius de aliquo orao, ergo o participat vnam
propositio ut sic.

probat andens qd sicut aristoteles propositio negativa e alienius ab aliquo.

probat eia qd propositio ut sic e orao alienius de aliquo.

R. negatio totam ad probationem dgd andens propositio ut sic e orao alienius de aliquo
abstrahens ab affirmatione et negatione: o abstrahens, ngo: unde hae

definitio propositio e orao alienius de aliquo, o importat identitatem praedicti
cum facto, sed abstrahit ab identitate utrumque utrumque habetur p

affirmativam et o identitate quae habetur p negativam.

obes quinto affirmatio et negatio applicantur p ad et o ad sed inter ad et
o ad o datur medium sine aliqd cor, abstrahens ab utroq ergo illa divisio
o a univoca cum nihil possit ad univocum ad illa.

R. negatio totam qd et inter ad et o ad o datur medium datur in inter
significare ut o significare ut selt significare exemplar, et tropa,

et unice illa: itaq ad et o ad opponuntur contradictorie ipsa vero

significatio affirmans et negans o opponuntur contradictorie sed

contraria, qd utraq significatio e positiva, et so habent sicut duae spēs

significationis artificiosae et complures et hae significatio complura

enuntiantur a nro illis cor

obes sexto o propter idem divisum duplici speciali divisione dividit

qd specialis divisio o qd dividunt qus et adaequato opponuntur inter se

contra idem qus sed propositio specialiter dividitur in categoricas et

significativas ergo o dividitur specialiter in affirmativas et

Negativam

R. Dico ergo consequens ergo propositio ut sit o dividitur essentialiter in affirmativam
et negativam transcat ergo propositio categorica o dividitur essentialiter
in affirmativam et negativam, nego: itaqz hae divisio o immoderata sed
o sub divisio: qd omni dividitur in categoricam et hypotheticam, qd categorica
dividitur in affirmativam et negativam.

Hinc nota qd propositio ut sit o confirmata sumpta ut scilicet intelligitur ad
qz ad propositum categoricam et hypotheticam consistens essentialiter in eo,
Qd sit oratio perfecta exprimens altum complexum — tunc qd potest fieri iudicium:
at vero propositio ut intelligitur qz ad affirmativam et negativam, et ut
categorica, non essentialiter consistit, qd sit oratio unus ad altero
enuntiatio.

Quasi talis o hypothetica dividitur in affirmativam et negativam ergo o
immoderata divisio.

R. hoc ita non solum ratione categoricarum sequitur, et hypotheticae o
negatur propositio unde qd sunt contradictoriae in hypotheticis negationes
ponuntur in categoricis ut in hac copulativa petrus currit et iohannes
Logit contradictoria autem o disjunctiva scilicet hoc petrus currit vel
iohannes o logit. Unde dato omni qd hypothetica dividatur in affirmativam,
et negativam nihilominus affirmatio et negatio hypotheticae o longe diversa
ab affirmatione et negatione categoricae, qd copula categorica o videtur
et copula hypothetica o videtur, ut et, vel, si, et similes.

Quaeritur an dentur propositioes mixtae qualitatis hoc o simul affirmativae
et negativae, quibus videtur hoc o petrus et o fuit albus quae ita
videtur una constans uno subiecto praedicato et uno iudicio iudicanti
part.

R. negativae, et ad propositum allegatam dico o virtualiter multiplicem
et ita constitui formaliter in una specie, scilicet affirmativae qd inferit
affirmativam et signum propositio quae inferit affirmativam ergo o
albus, et in specie negationis qd inferit negativam: et ut priore assignata
propositio possit inferre negativam scilicet ergo o fuit albus, in negatio

gab. jo. ut m. ma. litem.

Præter præpositio affirmativa et negativa possunt esse finem, ut
zoo = realis et zoo = irrealis et si consequens pertinet
ad eandem præpositioem quæ respiciunt idem objectum, debet esse sumitur præpositio.
R. hoc est de parte mæe et utro de parte fœe et artificiosus modi
enumerandi et sic præsentat dies eundem præpositioem postpositivam præ
diversæ præpositivæ sunt de eodem facto et mæe, potest fieri
Præmissa et syllogismus quæ in ratione artificiosa oratoris et poetæ
sunt diversæ præpositivæ postpositivæ possunt autem dici eundem rationem.

Articulus octavus

Qualis sit divisio præpositionis

in univalem et particularem.

Conclusio

Hæc divisio est accidentalis

probat per auctoritatem d. thome præ per hermonias sectionis octava
ut tunc dicitur et fieri ius modi divisionem præpositivam
compositionis quæ est illi officialis, sed ratio quantitatis quæ est illi
accidentalis.

probat per rationem: Quantitas præpositivæ supponit præpositivam constitutam
in præ officiali, et potest tota præpositivæ innumerari in indivisum
sine quantitate, ergo divisio præpositivæ est in univalem et particularem
et est officialis sed accidentalis: totum patet quia secundum illam officiali
innumeratur.

probat ostendens quia præpositio singularis est officialiter præpositio, et habet
totum quod requiritur ad officialem rationem præpositivæ sed illa est
quantitas, ergo quantitas est de ratione officiali præpositivæ, sed ipsa
habet accidentaliter competit.

probat tertio in omnibus aliis materiis divisio quæ fit per extensionem
aut contractionem ad plura vel potiora subiecta, est divisio accidentalis,
sed hæc in univalem et particularem est talis, ergo est accidentalis.

Obes po qd variat propoſitionem quo ad representationem et significationem
veritatis officialiter variat qd veritas et particularitas sic variat
propoſitionem ergo hae diuſio fit p[er] p[ar]tes d[ist]inctas officialis et p[er] consequens
et officialis.

pr[ae]ter maior q[uia] n[on] est magis intrinsecum et officialis propoſiti, quam ipsa
representatio et ordo p[re]dictationis ad veritatem tanquam ad finem.
pr[ae]ter em[m] minor q[uia] duobus modis euenit ut hae p[ro]p[os]itio
et falsa et q[uod] euenit: hae ut particularis et uera aliquid
q[uod] euenit ergo variat propoſitionem quoad representationem et
significationem veritatis

R[ati]o minor ad probandum d[ist]inge consequens ergo variat
propoſitionem quo ad significationem actus, concedo: variat ordinem
quod officialiter propoſiti ad veritatem, ergo itaq[ue] secundum q[uod] officialiter
fit officialis propoſiti, q[uia] veritas in actu et ex c[on]suetudine et accidentaliter, ut
more contingens unam propoſitionem ad veram vel falsam et hae
veritas variatur p[er] propoſiti particulares et ueritas; veritas vero vel
falsitas officialis propoſiti, et ordo conuentionis vel disconuentionis
petitus p[er] p[ar]tes copulam remouente vel attribuente predicatum subiecto
et hunc ordinem variat propoſiti affirmatiua et negatiua ratione enim
et p[er] p[ar]tes officialis propoſiti: et quantitas variat ut modo modum et
consonantiam significationis subiecti et p[er] consequens solum variat
accidentaliter

quasi officialis affirmatio et negatio variat qualitatem propoſiti quoad
predicatum seu q[uod] p[ar]tes subiecti veritas et particularitas variant
ratione h[ab]it et subiecti et em[m] h[ab]it supponere conu[er]se predicatum
ergo et eua.

pr[ae]ter tota et minus officialis et propoſiti subiectum quam predicatum
ergo hae diuſio et officialis.

R[ati]o p[ri]ma etiam ad probandum nego similiter totam q[uod] affectio
veritatis et particularitas h[ab]et et accidentaliter et in om[n]ib[us]

tam subti g^m predicati q^m o^m variant propo^m n^og quo ad sub^miam
n^og quo ad significationem et tota variatio e^t de parte n^oae.

Quaerit an dentur propo^m n^og quantitat^m, id^e an dentur propo^m
quae sint un^oes et simul particulares?

R. negative r^oo e^t, q^m si darentur tales, verificarentur duo
contradictoria de eodem ergo o^m datur propo^m n^og quantitat^m.
pr^oterea andens, q^m q^d predicatum tribuatur sub^mo un^oiter et
particulariter p^r eundem actum importat contradictoria verificari
de eodem nam predicatum tribu^m sub^mo particulariter sumpto
e^t ut^m tribu^m aliquibus inferioribus sub^mis et ut^m tribu^m uno
sub^mo un^oiter sumpto e^t o^m ut^m tribu^m aliquibus inferioribus sub^mis
atqui ut^m tribu^m et o^m ut^m tribu^m s^ut contradictoria ergo contradictoria
verificarentur de eodem.

Si u^o sub^mum potest affici signo un^oli et particulari, sed illud importat
propo^m n^og quantitat^m ergo datur talis propo^m.
pr^oterea maior q^m u^o in g^m propo^m, cuius u^o a^mli^o aliquis oculis d^o d^o d^o
sub^mum afficitur signo un^oli, q^d e^t signum un^oli et signo, aliquis, q^d e^t
signum particulare pro quo

Nota in aliquibus propo^mibus dari dupl^e sub^mum unum p^rprio
dictum aliud improprie: p^rprio dictum e^t illud q^d ponitur in recto
ordine constructionis ante copulam: improprie u^o dictum e^t illud
aggregatum de his quae ponuntur ante copulam sicut in recto
sicut in obliquo: unde

R. d^o d^o maiorom sub^mum p^rprio dictum potest affici signo
un^oli et particulari, n^og maiorom: sub^mum q^m p^rprio quam
improprie dictum afficitur signo particulari et un^oli, concedo:
Sed in un^oitatem vel particularitatem debere desumi
e^t signo afficiente sub^mum p^rprio dictum, et consequenter
propo^m p^rced^enta, est particularis, q^m sub^mum p^rprio

Dictum nomen oculus afficitur signo aliquis.
Insuper illa propositio potest dici unus ergo nulla solutio.
Præter eandem: potest enim dici maior alicuius syllogismi; ut in
barbara, ut sic eiusque nisi talis aliquis oculus ad dexteram sed est oculus
ergo cuiusvisque aliquis oculus ad dexteram.
R. ergo eandem ad probationem dico ad maiorem alicuius syllogismi.
In barbara quæ talis syllogismi nulli sit ratio fore eum in similibus
sint quatuor modi, videlicet oculus, dexteram, huius, talis.

ARTICVLVS NONVS

An eadem numero propositio possit
mutari de vera in falsam?

Nota pro quaestione ad de sola propositione mentali quæcumque sit contingens,
nam propositio mentalis necessaria s. d. vera potest ad falsam ut hoc est falsum
ut si est falsa potest ad veram ut hoc est verum ad aliam: unde talis dicitur
altera veritas vel falsitas.

Nota 2do de s. Thomas pro parte quaestione ibi articulo 8. quod veritas
possit variari dupliciter: uno modo ex parte intellectus quod scilicet
intellectus facit novam opinionem, et sic habente eodem modo:
ex parte animi ubi siue obiectum, modo manente eodem actu intellectus eos
ipsa mutatur ut si petrus currens dicat aliquis mentaliter hanc
propositionem petrus currit, deinde manente ad hanc cursu petri
facit hanc propositionem mentalem petrus non currit mutatur veritas
intellectus propositus ex parte intellectus. si vero persuerit in primo
actu et interim petrus desinat currere, tunc mutabitur veritas
talis propositionis ex parte obiecti.

Nota tertio. Quaestione procedere de cognitione perfecta et
continua qua distinctio intuemur actum in particulari
secundum conditiones extrinsecas et temporis determinati.

Quia eorum in talibus potest mutari uera in falsam per se non
procedere de propositione contingenti abstractiva et de presenti
vel futuro, et tamen de proposito, ad quod ut si fuerit uerum vel
falsum est de dabilis potest ergo notari sit

Conclusio unica

eodem numero propositio potest mutari de uera in falsam.

probat per auctoritatem aristotelis cap de sensu ubi habet, eadem ratio et
opinio potest transire de uera in falsam. et in diu. thesa. per perit.
Questio decima q. art. Quid ad eorum et carotani ibidem: et colligitur.

probat ratio idem patet potest succedere eadem alio modo et
negationem ergo similiter eadem propositio si continuatur per diuersa
constancia poterit in uno instanti dici uera et in altero falsa.

probat per eam ueritatem rationis. Ideo probat ratio ponamus ut si
petrus uideat per instanti et si instanti non uideat nichilominus
tamen per propositio petrus uidet mentaliter continuatur per duo instantia
per instanti erit uera quia erit conformis obiecto si autem instanti
erit falsa quia erit difformis obiecto.

obiectum per mutatur obiectum actus intellectus, ergo mutatur ipse actus.
probat audiens quia per instanti obiectum erat petrus uidens, et in si
petrus non uidens.

Contra probatur quia mutato obiecto mutatur actus, quia actus est concordantia
intellectus obiectum, ergo ubi datur idem obiectum, datur eadem
concordantia, et consequenter datur idem actus.

q. d. ergo consequenter ubi datur idem obiectum de terminum et modum,
datur idem actus iudicii ergo: ubi datur idem obiectum in terminum
et modum datur idem actus concedo pro quo

Nota dari duplex obiectum iudicii, unum in terminum quod ipsum
obiectum in se obiectum de modo non representati: alterum de terminum
quod est ipsum obiectum pro ut a parte ueri quod est specificatur

quod enim internum sed non ab oculo interno, et consequenter
mutato oculo interno mutatur ipsum iudicium. O enim mutato oculo
externo: unde et petrus aliter se habet in pio et se in instanti
a partem rei; et aliter se habet representatione: quod semper
representatur petrus cum cursu.

quastalis propositio significatur ab oculo externo ergo solutio nulla
prelucet audent: quod alias propositio semper vera fore in pio et se
quastanti: quod semper est conformis suo oculo. —
R. negat audent ad probationem dispo illam eadem: est conformis
cum oculo externo, nego: unde dico veritatem et falsitatem
est ostendam paucis conformitatem et dissimilitudinem intellectus
cum oculo externo quia ipsum iudicium tendit ad ad uel o ad rei.
vel se si aliqua similitudo posset mutari de uera in falsam magis
est ista petrus currit: atque hoc dici o potest, ergo et eadem.
Aut minor quod uel significat quod petrus currit in instanti, et in
quastanti, et alius instantibus eiusdem generis copulatiue uel disiunctiue,
uel quod solum currit in instanti, et determinate sed nullo modo
potest mutari de uera in falsam, ergo et eadem.

petrus ergo minor si pio modo significat, ergo uel currit in quolibet
quastanti illius aere et sic o potest o falsa, si in aliquo o currit
ergo o potest o uera, quia ad falsitatem illius copulatiue sufficit
quod in uno instanti o currit: si idem, hoc ipso quod in uno instanti currit
tunc si o currit in aliis instantibus eiusdem generis o potest o falsa
si quidem unum instans sufficit ad ueritatem significationis
disiunctiue si cum in nullo currit o potest o uera: si tertium
si significat quod currit etiam in instanti o a falsum, quia cursus o
sit in instanti ergo nunquam illa propositio potest transire de uera
in falsam.

et sensum illius propositiois o ad designatum fore et instantium
cuius pro quod pio tempore quo affirmatur in exercitio cursus
petri consistit affirmatio cum cursu petri,

et dico qd si daret affirmatio p modum bonam
currat petrus ut in pto d-eurrat in pto quadrante propo d-uerat
et in pto d-falsa immota manens in se p mutationem ex mngrei
et sic manet significatio et affirmatio, et modo potest ad equari
cum ut alio modo d, sic que potest mutari ueritas et falsitas
manente eadem propo d.

utq tertio ueritas d consistit in adaequatione iudicii cum alio maletur
et in d-ueri, qd focaliter et in d-ueri: qd sic considerata ueritate
quidam intellectus d potest idem iudicium mutare talom
ad adaequationem ergo d potest eadem propo d mutari transire d-ueri
in falsam.

p-ter minores obtum ut d-ueri focalis adaequationis iudicii, d-ueri
obum focaliter adaequatum quatenus terminat iudicium ut
cognitum, d-ueri consistens in d-ueri d-ueri et mutetur in d-ueri
d-ueri, manente eodem iudicio qd petrus eurrat semper manet
idem in d-ueri focalis, ergo si ueritas consistit in adaequatione
quidam cum alio, d-ueri in d-ueri focalis, d-ueri potest
manente eodem iudicio qd petrus eurrat mutari in adaequatione et
ueritas.

R pto d-ueri argumento reducere errorem p-terorum philosophorum
grum monent d-ueri. T-terius pto p-terum monent d-ueri. T-terius
d-ueri aliquid d-ueri in d-ueri qd sic d-ueri, qd qd sic uidetur nam
ueritas d-ueri consistit in adaequatione intellectus cum alio ut
cognito (sic d-ueri sola significatio saluatur, qd cum alio
quatenus d-ueri in d-ueri sicut cognosceretur, nam ab eo qd d-ueri d-ueri
d-ueri propo d-ueri uera uel falsa d-ueri alio qd cognosceretur sic d-ueri
qd et ueritas fit in intellectu sicut in pto d-ueri in alio
sicut in d-ueri utu Aristoteles caput d-ueri substantia pto p-terum
monent d-ueri septima.

R. sicut negatio minorum ad probationem suffragantem obtinere debet
adequatum quatenus terminat iudicium et ut cognitum si li ut cognitum sumatur
ad duplicatum et tanquam ratio factis sub qua, nego: si sumatur specificata hinc vel
tanquam cognitio est quatenus movet ad cognitionem adequatam cum re ut in se,
concedo, dico itaq. si veritas est petatur simpliciter ab obo in re ad cognitum, sed
ab obo cognito ad aequante cognitionem cum re ut in se, quia cognitio affirmat
et negat sic est vel sic est pro obo fuerit in se sicut affirmatur vel negatur,
et ad aequatur intellectus cum obo ad aequationem veritatis, sed ad aequationem
significationis ita.

Tractatus Quintus

De affectionibus propositionum

Articulus primus

Quid sit oppositio --

Nota nos ad proprias affectiones sicut oppositionem, equivocationem, et
conjunctionem. oppositio est triplex et contradictoria contraria et subcontraria
quarum sola contradictoria est propria dicti oppositio, ceterae autem sunt contrariae
et subcontrariae tales ita dicuntur per participationem et analogiam.
oppositio in eis definitur affirmatio et negatio eiusdem de eodem, et quae
colligitur quod copula principalis in una sit affirmativa et in altera negativa
non ut illa attendatur affirmatio vel negatio propositionis et propterea
haec propositiones se opponuntur, petrus qui disputat loquitur, petrus qui
disputat loquitur.

Collige sicut quod in utraque mandant idem predicatum et subiectum in nomine
ita significata in integritate in tempore et in loco ut defectu eiusdem
nominis haec propositiones se opponuntur, homo est albus, homo est non albus.
defectu eiusdem nominis significata tantis latet et tantis est latet, si in parte fiat
suppositio pro latet et in ista pro celo et si semper contingit in
tales equivocationes quod supponunt pro diversis significatis.
defectu integritatis illae se opponuntur, inquam altera deficit
aliqua pars vel modus predicati aut subiecti quae in orat in alia, itaq. quod
positum a parte subiecti vel predicati in una propositione tunc sit
casus obliquus tunc inordinatus, aut copula implicationis vel quod simili

Debet om̄ poni in alia ut sit oppositio
exple in signa quae afficiunt totam propositionem et reddunt aliam ueram
uel particularem, inquit aliquid uariatio: defectu cuius integritatis
hae propositiones ō opponuntur, petrus eurret petrus ō eurret uolenter: defectu imperis
hae om̄ ō opponuntur, petrus dormit petrus ō dormit si pro diuersis
imperibus supponant rationes loci, ut petrus ō in scola scilicet logice, et petrus ō
in scola scilicet physice pro quibus regula generalis est ut scilicet observetur
idem proprietatis terminorum scilicet suppositio ampliatio et cetera
oppositio sic applicata est quadruplex, scilicet contradictoria contraria, subcontra-
ria, et subalterna, quae ultima proprio oppositis dici ō debet
contradictoriae propositiones sunt, quarum una est ueris affirmativa, et alia
particularis negativa uel e contra: ut om̄s homo est doctus, et aliquis homo
doctus. Contrariae sunt quarum ambae sunt ueris una affirmativa et
alia negativa ut om̄s homo scribit nullus homo scribit
sub contrariae sunt propositiones particularis scilicet in ueris oppositae, ut
aliquis homo est doctus et aliquis homo non est doctus.
subalternae, sunt propositiones constantes eodem predicamento et subiecto
eiusdem qualitatis, sed diuersae quantitates, ut quarum una est
ueris et altera particularis utraque in uel affirmativa uel negativa,
ut om̄s homo est aalis et aliquis homo est aalis propositio quae ueris uocatur
subalternae, particularis subalternata. pro cuius maiori applicatione
nota quod quod in aliqua propositio subiectum est triplex, scilicet supponens personaliter,
ut fiat uera oppositio contradictoria, debet una esse ueris affirmativa,
et altera particularis negativa uel e contra, ut om̄s homo est aalis et aliquis
homo non est aalis: si autem sit triplex singularis aut triplex supponens simpliciter
uel collectiuum uel disiunctiuum uel determinate uel confuse,
quae om̄a quantum ad praeteritum institutum aequivalent reo singulari
tunc nulla fieri debet mutatio quantitas, ut om̄s apostoli sunt
duo decem om̄s apostoli ō sunt duo decem ō autem sic ō autem si aliquis
apostolus ō est duo decem et sic de reliquis alias duo contradictoria
possent uerificari de eodem: et ratio uulturum est, quia cum oppositis
contradictoria ō naturae modum, una debet totaliter negare
quod affirmat altera.

ARTICVLVS Secundus

Leges propositionum oppositarum

Præ contradietoriis non possunt esse simul veræ neque falsæ, sed necessario una est falsa et altera vera: ratio est quia cum sit impossibile idem simul esse et non esse, ita impossibile est idem affirmari et negari de eodem quod sequeretur idem esse et non esse arguendo a prædicanti ad modum.

Quia duæ contrariæ non possunt esse simul veræ, possunt tamen simul falsæ: ratio prædicta est quia si possent esse simul veræ sequeretur quod omnes contradietorie possent esse simul veræ quod ex veritate subalternantis sequitur veritas subalternate utique. Denique hoc est verum, quod si quodam currat nullus quodam currat, quæ sunt contrariæ: tunc bene sequitur ut si quodam currat, ergo aliquis quodam currat: hoc autem aliquis quodam currat est contradietoria illius negatiui nullus quodam currat, quoniam supponitur esse veram, si dardimus duæ contrariæ simul veras.

Idcirco ideo in contradietoriis non possunt amba esse veræ vel falsæ in qua eumque modum, quia in illis propositio affirmatiua totaliter remouetur per propositum negatiuum, sed idem contingit in contrariis ergo omnia non possunt esse simul falsæ in qualumque modum quia hoc propositum ut si quodam non autem totaliter remouetur per quæ nullus quodam non autem, siquidem inter illas nullum obtingitur modum.

Ita propositum affirmatiuum utrem præcise in quantum talium abstractendo ab hoc quod sit in tali vel tali modo non remoueri totaliter per negatiuum utrem nam inter esse et nullum datur modum, est aliquis: utque ita. Quæ utres secundum se habent modum et se consequuntur inter illas non totalis remouitio, ut videtur in hoc exemplo ut inde est iustus nullus quidam est iniustus, quia sunt duæ contrariæ quarum utraq potest esse falsa si scilicet aliquis inde sit iustus et aliquis iniustus.

Porro quod utres affirmatiua et negatiua sit in modo naturali, tunc Ratio modum nullum habent modum quia non est possibile utrumque utrem esse falsam, si aliqua particularis est necessario vera quodammodo.

Eadem ratio qua verum est aliquem hominem esse aial verum est in ratione
maia cum hominem esse aial, et propterea dicimus duas contrarias
est propositio esse falsas in maiia naturali, licet enim in maiia contingenti.
Tertia sub contraria possunt esse simul verae et am simul falsae quod
possint esse simul verae patet in his propositionibus aliquis homo est albus
aliquis homo est falsus quod constat esse veras quod non possint esse simul falsae,
et hoc probatur, quod si essent falsae contradictoriae essent simul verae,
et ratio est, quia ad falsitatem propositionis particularis negantur quod
praedicatum de nullo verificetur alias propositio esset vera, si vero
praedicatum de nullo verificetur, verum dicitur utique negare praedicatum
conuenire subiecto, si enim falsum est dicere quod aliquis homo currit, verum
erit dicere quod nullus homo currit vel si falsum est dicere quod aliquis homo
non currit verum erit dicere quod omnis homo currit quod est alterum
contradictorium, ergo si possent duae sub contrariae esse falsae, hoc ipso
duae contradictoriae essent verae.

Quarta, si subalternans sit vera omni subalterna nata erit vera: si in
subalterna nata sit vera, poterit subalternans esse falsa.
Adverte tamen haec esse esse veram oppositionem, cum non sit mutua
opugnancia in affirmatione et negatione, in veritate et falsitate,
sed potius subalternans inferat de se subalternatam tanquam
contentam sub se. veritas Regula patet in hoc exemplo, hoc propositio
omnis homo currit et subalternans et hoc aliquis homo currit et subalternata,
et si prima est vera, necesse est secundam esse veram, quia licet inferatur
secunda de prima: et secundam potest esse veram et prima falsa, quia potest aliquis
homo currere absque eo quod omnis homo currat, quae intelligenda sunt in maiia
contingenti, quia in aliis, aliud accidit ratione maiae.

Articulus tertius

Quenam propositio dicantur
vere oppositae.

Dico propropos contradictoria et uero opposita quia et uero affirmatio
et negatio eiusdem de eodem. similiter enim contraria propter eandem
rationem.

Dico 2do, sub contraria est opposita quia est de eodem nam cum possint
esse simul uerum, necesse est ut sumantur pro diuersis.

Dico propropos sub contraria est de eodem ergo et uero opposita.

probatu videtur quia utrobique subiectum sumitur particulariter.

R. 2do assumptum, est de eodem quo ad suppositionem concedo,
quo ad uerificationem, nego: nam utrisque datur de diuersis generibus

et subiecta illarum propropos eodem modo supponant.

Dico omni contradictoria et contraria est de eodem singulari ergo dicitur

R. ueritatem esse et omnem eorum impossibilitatem inde oriri quod scilicet

alioquin de eodem repugnantia dici possent si enim uis est repugnantia

ex duobus propropos ut bonum et album, nullus bonus et album simul esse possent

ex duobus ueris scilicet bonus et album et bonus et album: et idem

dicendum in contradictoriis.

Dico quarto subalterna est opposita: ratio est quia est affirmatio

negatio re consentur tamen ab Aristotele inter oppositas quia habent

quendam oppositionem secundum quod idem ratio quantitatis, in quantum

subalterna est uerbis subalternata uero particularis.

Articulus Quartus

De equipolentia

Equipolentia ut ipsum nomen sonat est aliud quam duarum

propropos uerum de eodem et tamen constantium prout uariationem

signi eiusdem sonus significatio sunt eadem uis duarum

propropos a diuersis signis pronuntians. ut autem propropos opposita

reddantur equipolentes, tres regulae sunt uersu compendiosa

debent observari pro contra die post, contra pro post

subalter.

Prima regula pro contradictoriis ad hoc ut duae propositiones contradictoriae
sint equipollentes, proponenda est negatio subiecto cuiuslibet illarum,
ut quae sit contradictoriae cuiuslibet eorum currit et evertit: si iam proponas
negationem alterius propositionis istarum, fiet equipollens cum altera ut
si dicas o omnes homines currit tandem uim habet ac illa aliquis homo non evertit.
Similiter si alteri contradictoriarum proponas negationem fiet equipollens
prae ut si dicas o aliquis non evertit aequalest huic ois homines currit: et hoc
significatur per primam particulam uersus supra assignati scilicet
prae contra die.

Secunda regula est pro contrariis ad hoc ut duae propositiones contrariae
reddantur equipollentes proponenda est negatio cuiuslibet subiectum
illarum ut patet in his propositionibus ois homo est animal nullus homo est animal,
quae sunt equipollentes si una ponatur negatio post subiectum dicendo
ois homo non est animal, sic enim aequalest alteri nullus homo est animal: et hoc
significatur per illam particulam post contra.

Tertia regula est pro subalternis ad hoc ut duae subalternae fiant
equipollentes proponenda est negatio cuiuslibet illarum una
ante subiectum et alia post subiectum quod indicant illa particula
prae post quae subalter ut ois homo currit aliquis homo evertit si
cuiuslibet illarum ut particulam affirmatiue proponas et
postponas negationem fiet equipollens huic subalternanti
ois homo currit: ratio est quia negatio reddit oppositum illius quod innuit,
si innuat propositionem particularem et subalternatam, reddit
illam ueram et subalternantem, et uice uersa unde quae diximus
supra de equipollentia signorum.
pro subcontrariis nulla assignatur regula quae quae possunt fieri
equipollentes ut consideranti patet.

ARTICULUS Quintus

De commerciorum proprietatibus

Conuorsio et mutatio unius ex termini totalis in alterum et terminum
totale uidetur subti in praedictum seruata qualitate et ueritate,
ut nullus homo est lapis, nullus lapis est homo: sensus definitionis
est quod maneat copula affirmativa aut negatiua utrobique et utraque
sit uera: ubi semper oportet diligenter attendere quod sit uere
subti et praedictum in propriis ut illa transmutentur et
est alia quia in hac propositio, caput habet hominem, si caput est subti,
est omne caput est habens hominem, sed homo est habens caput.
Conuorsio tripliciter est, mutua seu simpliciter est mutua seu praecedens et
per contrapositionem quia omne mutua est sed poenae extrema finita et
infinita.

Infinita.
Conuerſio ſimplex ē, in qua tranſmutatur ſubſt. et prædicatum manente
eadem quantitate ut nullus homo ē lupus ergo nullas lapſus ē homo: uel quidam
homo ē albus ergo quidam albus ē homo.

g^o & alius ergo q^odam aliam a g^o.
 Conuergio p^o accidens & q^o mutatur predicatum in sub^o & manente
 eadem quantitate ut in g^o & q^o & a^o potest conuerti ergo o^o a^o
 & g^o, s^o it^o in g^o ergo aliq^o a^o & g^o.

Nota hic breviter qd propositiones quae convertuntur simpliciter si sint
verae a fortiori possunt converti p accidens, qm particularis
continetur sub universali.

conuersione sub altero.
conuersione p^{er} contrapositionem, & mutatio praedicati in subiectum uariatis
his tri^{bus} p^{er} se finitum et infinitum, u. g. g. dicitur o^{mn}is homo & animal
bono sequitur ergo o^{mn}is & animal dicitur homo item aliquis homo & animal
ergo aliquid & animal dicitur homo. quae conuersione inuenta & ut suppleret
conuersionem mutuam in his quae mutuo conuerti & possunt s^{ecundum}
se: et ecce propria conuersione o^{mn}is & animal totum quod & manent idem
in se non de nouo sed & conuersione s^{ecundum} sensum mutatis tri^{bus} de
finitis in infinitos.

utilitas conuersionis meo stat qd docet facere etiam bonalem

Ab una propo^o in alteram mutato predicato in sub^o et de^o contr^o
Quarum p^a propo^o sumpta pro antecedenti uocatur conuersa
s^a uero quae sumitur pro consequenti uocatur conuertens.
Q^a ardens conuertitur in consequentem ut am^o melius et
facilius degnoscat^r quomodo et qua conuersione soluat^r
conuerti qualibet propo^o statuuntur sequentes regulae.

Articulus sextus

Regulae conuersionis

p^a propo^o u^ol^ois negatiua conuertitur: sic e^o u^ol^ois sequitur
nullus lapis e^o g^o ergo nullus g^o e^o lapis: r^o u^ol^ois q^o si^o sequi
etur contradictorium consequentis e^o ad mittendum, s^elt
aliquis g^o e^o lapis, qu^o e^o contradictoria illius p^a nullus
lapis e^o g^o ergo si^o conuertetur simpliciter d^ont dua
contradictoriae simul uer^o.

s^a propo^o particularis affirmatiua conuertitur simpliciter
u^ol^ois aliquis g^o e^o albus, ergo aliq^o album e^o g^o: nam si e^oia
e^o bona ergo eius contradictorium erit uerum, s^elt nullum
album e^o g^o qu^o e^o contradictoria illius p^a aliquis g^o albus
ergo isto casu d^ont duae contradictoriae simul uer^o.

tertia propo^o u^ol^ois affirmatiua et u^ol^ois negatiua conuertitur
p^a ardens u^ol^ois o^o g^o e^o a^ol ergo aliq^o a^ol e^o g^o qu^o si^o sequatur
contradictorium e^o concedendum s^elt nullum a^ol e^o g^o qu^o
e^o contraria illius p^a s^elt o^o g^o e^o a^ol, ergo d^ont isto casu dua
contrariae simul uer^o, q^o repugnat.

Quarta particularis negatiua et u^ol^ois affirmatiua conuertitur
p^a contrapositionem: u^ol^ois aliquis g^o o^o e^o albus, ergo aliq^o e^o album
e^o g^o o^o g^o, sic e^o conuertitur u^ol^ois affirmatiua ut o^o g^o
e^o albus ergo o^o e^o album e^o g^o: q^o e^o dem sensus poen^o tres
infinitos ac poen^o finitos, dum mutantur de^otrama.

poenae finitum et infinitum, quia ab uno ad aliud et mutua
relatio.

Servanda tamen eadem appellatio reduplicatio et ampliatio in conversione,
Quia quod est ratio reduplicatio est ualeat quod sum se est et alius, ergo sum
se est et alius quia sum se ualeat et alius ualeat et alius, sed indifferenter, idcirco
et eadem quia in consequenti affirmatur quod non reduplicatio conuenit
et alio modo: defectu ampliationis ualeat quod, sonus fuit puer ergo
puer fuit sonus, sed sic debet conuerti, ergo quod fuit puer fuit
fuit sonus, notandum tamen pro faciliori notitia et ad melius
notandumque regulas memoriter quatuor uocales a c e o designate

et his uersibus comprehendere.

affertur a negatur sed ueriter ambe

affertur q, negatur sed particulariter ambe

quod a significatur uerlem affirmatiua et uerlem negatiua:

q particularem affirmatiua, et particularem negatiua

quibus ut seratur quia conuersio cuiuslibet propositi conueniat

alius et uersus est conuersio comprehendens se

dei simpliciter, conuertitur. Huius p acci.

Asto p contra sic sit conuersio tota.

ubi li fdei designat quod uerlem negatiua et particularis affirmatiua

simpliciter conuertantur. Huius significat quod uerlem negatiua

possit conuerti p acci. uerlem affirmatiua semper p

Acci. conuertatur. Asto significat quod uerlem affirmatiua

et particularis negatiua possint conuerti p contrapositionem.

Articulus septimus

De propositionibus modalibus.

Modus ut dicitur S. Thomas opusculo 40. est aliud quam adiecti
ui determinatio. Et am multiplex pars qui modificat uerlem propositi:
scilicet qui modificat sunt restringit significationem uerlem, et petrus
currit adlociter, sed de his o agimus, quod o et uagunt propositum a ratione

proposui de uno ita ut alias regulas oppositionis vel aliquo contrahant
Tertius est qui afficit ipsam copulam et convenientiam prædicti ad subiectum
modificat et modificando addit aliqd pertinent ad utilitatem, unde
particularitatem ad affirmationem et negationem: et isti modi
faciunt proposui modales de quibus sic agimus: Et sunt quatuor
impossibile possibile necessarium et contingens: sine proprio modalis
et illa quæ uno de his modis afficitur.
Nota tamen hos modos sumi dupliciter: primo nominaliter, ut possibile necessarium
et cetera. Secundo adverbialiter ut possibiliter et cetera.
primo modo sunt prædicta in proposui modalibus ut petrum currere
possibile, ubi de illo scilicet petrum currere prædicatur, de contingens
et sic aliqd anteponatur modus proposui, ut contingens a petrum
currere, semper tamen modus est prædictum: primo modo igitur prædicta
sunt solum unionem prædicti cum subiecto modificanti, ut petrus
necessarius est currens, petrus contingenter currens.
proposui modalis dividitur in compositam et divisam.
Composita est, quæ facit sensum compositum divisam divisam
Sensus compositus proposui modalis fit, quando unitur tres sive quatuor
dicti sive significata facta pro eodem tempore, ut cæcum
videre est possibile, quæ sensus est quod sit impossibile quod cæcus dum
cæcus videat.
Sensus Divisus est quando proposui modalis unitur tres sive quatuor significata
facta pro diversis significatum facta prædicti unitur modis facti,
et consequenter pro diverso tempore, ut album possibiliter
nigrum id est quod res alba veliata albedine potest esse nigra
regula ad hæc est contingens cognoscendum hæc assignatur quod scilicet
tunc modalis reddit sensum compositum quod dictum subicitur
et modus prædictus in quo prædestinatum condemnari est
impossibile: tunc vero reddit sensum divisum quod modus
interponitur partibus dicti ut prædestinatus potest condemnari.
Et hoc genus est nam quod modus est prædictum in proposui

Modali; tunc totum dictum uero subiicitur et per consequens
modus predicatur de partibus simul sumptis et per modum unius,
ac proinde sensus erit illa duo simul de in compositibilia in facto,
in quo consistit sensum de compositum: ut uero quod modus interponitur
partibus dicti illa pars que est predicatum quasi separatur ab
altera que est subiectum et uelut regulas appellationis applicat suum
solum super maiore istius in quo consistit sensum de diuisum.

Articulus

De quantitate, qualitate oppositionis
et equipollentia modalium.

omissa propositio modali diuisa de eius quantitate, qualitate
oppositionis et equipollentia sicut de aliis categoriis
requerendum est. agemus solum de modali composita
pro eius explicatione.

notandum quod sicut in propositione simplici affirmatio uel negatio
attenditur ex copula principali, ita et in modali composita
in qua modus predicatur de dicto ut supra diximus, affirmatio
uel negatio attenditur per eandem copulam qua modus ipse enunciatur
de dicto, ideo quod modus est negatus, propositio modalis absolute
est negativa: et si dictum sit affirmatiuum sicut et contra.
Quia in dictum ipsum uero est pars propositi, deo de diuis affirmatio
et negatio, dicitur illa secundum quod affirmatiua uel negatiua,
et ideo quod dictum est affirmatiuum et modus negatus, solet
uocari affirmatiua de dicto et negatiua de modo et contra,
simpliciter tamen absolute dicenda affirmatiua uel negatiua
a modo, et non a dicto.

Circa quantitatem eodem modo philosophandum est, quia absolute attenditur
ex quantitate modi, et deo illa propositio appellatur simpliciter uel
eius modus est uel, et dictum sit particulare et deinde;

Et omni de quantitate dicti talis propositio secundum quod denominatur utriusque vel
particularis uti dicimus de qualitate. modus autem particularis et utriusque
applicat dialectici et proportionis quoniam habent illi modi eum signis, quoniam
hoc versus.

Ovis, necesse valet: impossibile, nullus:

possibile, quidam: quidam non possibile.

Quibus significatur quod necesse, est modus utriusque affirmativus, et assimilatur
signo ovis: impossibile, vero assimilatur signo nullus contingens autem
seu possibile assimilatur signo aliquis: et possibile non seu contingens non
assimilatur signo aliquis non.

pro cognitione veritatis et falsitatis propositum modicum notatur sequens

Regula propositio de possibili est vera quod sua de: non est possibile:

tunc autem falsa quod non est possibile: idem dicendum de contingenti:

propositio vero de impossibili est vera, quod eius de modo est impossibile,

et falsa quod non est impossibile et tandem propositio de necesse est vera,

et de eius de inde est necessaria, et falsa quod non est necessaria.

Nota autem omni propositio modicum vocamur de necessaria et omni

falsam autem impossibilem: ut petrum plerumque contingens illa

propositio est vera et necessaria, quia necessarium est quod plerumque conveniat

contingenter petro: et vas quibus tria propositio modalis solum

exprimit predicatum convenire subiecto sed est modum proprium

quo illi convenit et proinde si est vera est necessaria: si vero

falsa, impossibile. Item ad equipollentiam eodem modo

philosophandum ac de in propositis de modo proportionaliter

ad illos versus supra assignatos nam necesse equivalere possibile

non sicut ovis equivalere aliquis non: et idem dicendum de ceteris.

Vide articulum quartum de signis in tractatu tertio

Articulus nonus.

De propositionibus exponibilibus.

propositio exponibilis est illa que ratione alienius tunc importantis

trunc obscurum seu replicabilem pluribus propositis debet

exponi seu replicari: propter quod in dicitur univocaliter

hypothetica.

Est autem triplex exceptio exclusiva et reduplicativa.
Exclusiva est illa quae afficitur dictioni aliqua significante
Exclusionem, ut hinc dum dicitur solum et edam. hoc dicitur
potest se tenere vel ex parte subiecti, vel ex parte praedicati, si tendat
se ex parte praedicati, constituit propositionem de extremo excluso,
et facit sensum quod solum illud praedicatum competat subiecto, sicut
cum dicitur, petrus habet hinc duo brachia, significatur quod petrus
habeat duo brachia et non plura: si vero tendat se ex parte subiecti,
constituit propositionem absolute et simpliciter quod totam et facit
sensum quod tale praedicatum competat aliis subiectis: sicut cum
dicitur hinc homo est rationalis sensus est, quod homo sit rationalis et nihil
aliud ab homine sit rationale: de quo apparet quod propositio exclusiva
affirmativa debet deponi per duas categoricas copulativas sumptas,
quarum prima dicitur praedicatum de simplici seu simpliciter
praedicantur unum de alio, et affirmat praedicatum communem
subiecto, potestque converti in universalem affirmativam transmutatis
terminis propter quod dicimus, quod sit tantum, confundat terminum quod
immediato afficitur quia in sua convertente ille terminus afficitur
a hinc, afficitur mediate a signo veli affirmativo, quod est fundus
Secundo negat praedicatum commune alteri subiecto: et sic hinc
Alterius subiecti est universalis negativa: quae omnia potent in exemplo
Allato, hinc homo est rationalis sic omnia deponitur, homo est rationalis et nihil
aliud ab homine est rationale, et prima potest converti in hanc, omnia rationale
est homo

Dicimus de propositio exclusiva affirmativa: si est
negativa debet deponi per duas categoricas disjunctivas sumptas
Sicut si dicatur solus homo habet duos pedes sic omnia deponi debet,
vel homo est habet duos pedes, vel aliud ab homine habet duos pedes
Quarum prima est negativa, secunda affirmativa.
propositio exclusiva est quadruplex prima est affirmativa de modo adducto in verbo

Articulus Decimus

De exceptivis

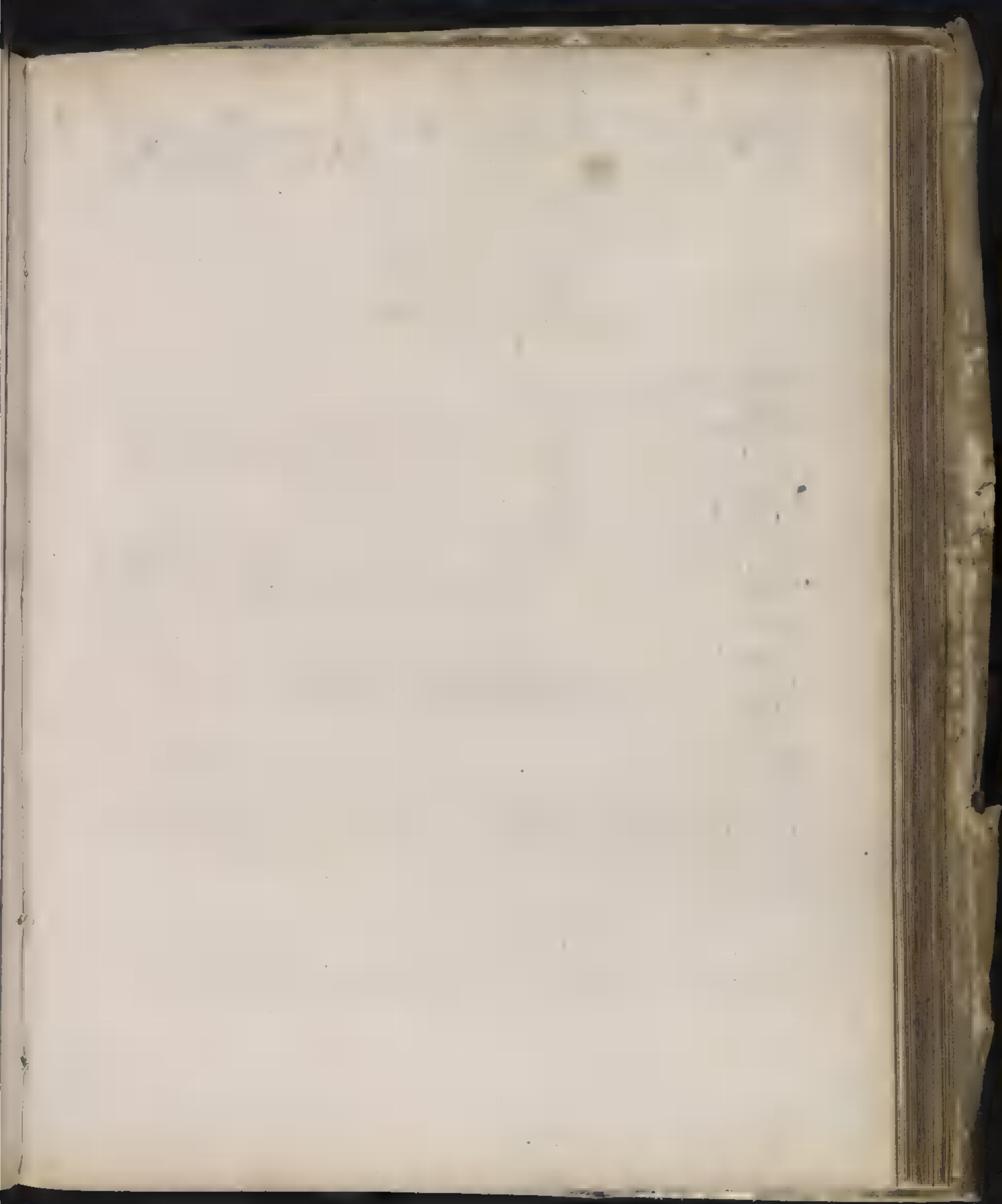
propositus exceptivus dicantur quia constant aliquo signo exceptivo
ide quo posito aliquid ab alio exceptitur, ut prater praterquam et eadem
quod est am tunc a quo fit exceptio debet esse veritas, et tunc qui exceptus
continetur sub illo, ut omnia aut prater quodam in irrationale, ubi quod qui
in tunc exceptus continetur sub alio, id est tunc a quo fit exceptio,
nam in istis exceptio quodammodo fit a quo fit exceptio, et
potest predicari de eo quod exceptus ut quod quod prater virtutem
in ratione, ubi virtutem continetur sub quodammodo. Exceptio autem ad presens
attinet, et in toto genere partem de transire, quando id a quo fit exceptio
debet notari signo veritatis et si notatur particulam signo dicitur impropria
exceptio ut aliquis prater petrum fuit dies.

Articulus undecimus

De reduplicativis

propositus reduplicativus est quia constant signo gominante seu
reduplicante: quod est quatenus, in quantum, quia, ut et eadem: ideo autem
dicantur reduplicativa, quia super trum praecedentem superponunt
aliquid, ipsum quasi repetunt et reduplicant, ut quod quatenus
quod est eadem discipline: particulariter, reduplicativum
praecedentem et denotat eadem cur quodammodo conueniat de eadem discipline.
Notandum tamen in signo gominante seu reduplicativo sumi dupliciter
seilicet reduplicativum et specificativum: Sumitur reduplicativum quod
significat et induit eadem id eadem de parte sicut cur et
predicatum conueniat aut ab eo conueniat, ut quod quatenus ratione
et ratione tunc vera sumitur specificativum quod significat eadem
eum predicatum sicut conueniat, ut quod quod quod est species: quod ut
eager sanatur, nam multitudo est de eadem sanitatis, sed cum multae
rationes possint considerari in quodammodo, ut quod sit doctus iustus et eadem, certa
aliqua ratio specificatur propter quam sanatur seilicet agnatio.
Notandum pro quod quatenus de propositum in qua est signum reduplicativum
possumus signum ablatum inferre propositum ut tamen signum sumitur
reduplicativum, quodammodo est possumus: tamen autem specificativum sumitur.

ut quod quatenus racionales a sensibiles possum inferre quod racionales a sensibiles,
et de sumitur reduplicatio: secus si dicam, quod quod a sensibiles, quod possum
dicere quod quod a sensibiles ergo sumitur ibi specificatione.

Tractatus sextus
De tertia mentis operatione
Sive de syllogismo
Articulus primus
Quod sit syllogismus.

Syllogismus est oratio in qua quibusdam positis aliud ab eis quae posita sunt
necessario accedit id quod sequitur.
Quae definitio est oratio reliquae particulae habent locum dicitur quia
melius intelliguntur singillatim explicandae sunt in illas particulas
Quibusdam positis intelliguntur praemissa in modo et figura vite
disposita in aliud ab eis quae posita sunt intelligitur conclusio
■ praemissis diversa nihil in se probat sed ipsum unde excluduntur
syllogismi probantes idem per idem, qui facti nominantur per necessarium
accedit intelligitur conclusio necessaria sequi ex praemissis vite
dispositis necessitate saltem rationis, si in se necessitate consequentis.
necessitas autem rationis, quae dicitur omni necessitas formalis sunt quod, ergo conclusio
sequitur ex praemissis propter solam formam syllogisticam et rationum
dispositionem et ratio magis sit falsa ut quod omnis planta est animal
sed quod arbor est planta,
ergo quod arbor est animal.
haec conclusio quae falsa est, concedi debet si concedantur
praemissae, necessitas in se sequitur ratio formae syllogisticae: necessitas
utroque consequentis, ergo conclusio necessario sequitur et propter
rationum dispositionem in modo et figura praecise sed propter
necessariam connectionem quam habent in inter se, ut
omne animal est vivens,
sed quod quod est vivens
ergo quod quod est animal.

haec conclusio est sequens ratio dispositionis rationum sed item
ad multum ut nota quia materialiter de novo magis est talis.

Tandem in definitione dicitur de qd sec sint idem qui praemissarum
hinc dispositarum
hic adducendum datur ma aligdo compoendi sub hac definitio.
Id est constet dualis tunc propositus explicite positus, tertiam in
qualitate qua posita est perfectus syllogismus, ut os g o a al ergo
petrus a al ga in illis dualibus sec tertia intelligitur petrus a g o,
quam si albas facit perfectum syllogismum.
Dicitur am syllogismus sicut qdlibet arte factum constare ma et for
ma idem duplex a remota et proxima: remota est tunc qui tunc
possunt eo tunc se repetantur in propositibus quorum duo sunt de terminis
et modis in conclusionem tertius vero est medium qd unatur in praemissis
cum istis de terminis: de terminis posita in maiori et in conclusionem
dicitur maior: posita in minori et in conclusionem dicitur minor: medium
am eis posita in praemissis nunquam in conclusionem ga infert
illam. Ma proxima est propositus tunc numero: quarum prima
ueatur maior: sda minor: tertia conclusio. sda enim aliud est sit
quam artificiale dispositio seu ordinatio ma ut debite possit inferre
et concludere iuxta duplicem maam a om duplex: pa ueatur
figura: qua est debita dispositio seu ordinatio terminum sdam
predicationem et subalternam et sec a triplici: pa in qua medium
subiicitur in maiori et praedicatur in minori: sda in qua medium
eis praedicatur: tertia in qua eis subiicitur. sda for ueatur
modus et a dispositio propositum sdam debita quantitatem et
qualitatem: qd debita qualitas et quantitas consistit in hoc
qd oq propositus o sint negativus uel oq particularis sed una
affirmativa et una saltem unly.
syllogismus sicut argumentatio o s propositus de qd in proposit
ostendatur ueritas et falsitas unde dicitur uera uel falsa in
argumentatione am ostendatur constas et malitia qua consistit
qd debita uel o debita dispositione terminum, et propterea dicimus
qd oia diuidatur in bonam et malam: o in ueram et falsam.

Articulus scilicet
De diuisione syllogismi

potest syllogismus dividi ex parte maiore et omni fœci ex parte maiore. Dividitur
ex eadem et expositivum eorum habet modum eorum et expositivum singulare.
Secundo dividitur in categoricum et hypotheticum affirmativum et negativum. Et
constantem propositibus categoricis et hypotheticis affirmativis et negativis
tertio dividitur in demonstrativum probabilem suppositivum et erroneum.
Demonstrativus constat maiore necessaria et gratiam. Probabilis, maiore
probabili seu contingenti, et gratiam opinionem. Et
suppositivus gratiam de exceptionem quia o servat rectas regulas suppositivas.
Erroneus constat maiore remota et gratiam errorem. unde demonstratio
et quod exprimitur sunt primis veris consistitur syllogismus, de cuius
premissis sit talis, vel ex talibus dividentur deducuntur, maiore dicitur
semper esse necessaria, ut

omne visibile est rationale
omnis homo est sensibilis
ergo omnis homo est rationalis.

Sciuntur per veram quia o habent eandem per quam probari possint ut
omne totum est maius sua parte. sine patet quare probari possint, illa sequuntur.
Sed principia deducuntur ut quod homo sit sensibilis, admirationis et alia.
Exemplum syllogismi probabilis ut.

omnis mater diligit filium
hec femina est mater
ergo hec diligit filium.

Exemplum syllogismi suppositivi sicut litigiosi.

Quidquid est caecum oculis habet oculos,
Lapis est caecum oculis
ergo lapis habet oculos.

Similes syllogismi tripliciter possunt esse utrosque, primo in maiore ut patet in
syllogismo iam assignato. Secundo in fœci ut

omnis pater diligit filium,
omnis mater diligit filium,
ergo omnis pater est mater

tertia tam in maiore quam in fœci

Quidquid est perdidisti habes
Contum aures perdidisti
ergo contum aures habes.

Exemplum syllogismi pseudographi

omnes semi-circuli sunt aequales
sed semi-circuli maiores sunt semi-circuli et minoris sunt semi-circuli
ergo sunt aequales.

Veri illud principium mathematicum male intelligitur, quia de semi-circulis
eiusdem circuli ita debet intelligi.

Ex parte figura dividitur in tres figuras articulo antecedenti
affignatas et quolibet figura in varios modos quorum alii utiles
sunt inutiles perfecti imperfecti, directi indirecti: modus utilis in quo
salvantur regulae necessariae ad bonam etiam modus perfectus, in quo
salvantur perfecte principia regulativa syllogismorum duobus postea:
directus ille in quo concluditur predicando maius extremum de
minori in conclusionem: inutiles, imperfecti, indirecti designandi et
contrarii modo.

Modi componendi tam utiles quam inutiles sunt quadraginta octo:
utiles sunt novem decem: novem in prima figura quorum quatuor
primi directi alii indirecti concludunt: notantur ergo versibus

Barbara ceclantur danti foris caralyton

Calantes dantis fabismo prapomocum.

Quatuor continentur in ista figuris tres expressi

et semper eamque septimo baroco darapti

et alii sex continentur intentia et versibus

solapton et semper danti locando foris

Ad notandum quod in istis versibus tres priorum syllabae cuiuslibet
designant tres propositiones syllogismi: et vocales contentae qualitatem
et quantitatem propositionum iuxta regulam supra datam
affert a rogat et sed. Articulus tertius

De principiis quibus innititur ars syllogizandi.

Quatuor principia genera qualia poster assignantur quorum duo
dixerunt pro concludentibus affirmativis alia duo pro
concludentibus negativis.

Primum in quo eumque sit eadem una tertio sit eadem inter se de quo
dixi extrema uniantur cum uno tertio per modum, cum uniantur inter se
dixit in illud medium ita ut unum quod nec formaliter nec materialiter
sit multiplex, quod vocat sanctus Thomas de unum ut et necesse est aspectu
unum et secundum unum sub una formalitate, et aliud sub alia et o
uniantur inter se sic sequitur ab.

Albedo ē relatio
albedo ē intensio
ergo relatio ē intensio.

Quia alio modo unetur relatio cum albedine alio modo intensio propter quod
sequitur quod identificantur inter se.
Secundum principium unum quod unum litter affirmatur de aliquo subiecto affirmatur
omni de eo contento sub illo unde si dicatur unum litter veritas de quo dicitur
omni diei de petro joanne et eda. tertium
Quod duo per se et completo ununtur inter se si unum illorum
distinguitur ab uno tertio dicitur et aliud distinguitur: ut quia petrus et joannes
ununtur et identificantur, si joannes distinguitur a lapide dicitur et petrus
distinguitur, unde bene sequitur nullus quoque lapis ergo petrus ē lapis.
Quartum principium quod unum litter negatur de aliquo subiecto, debet omni negari
de eo contento sub illo. hoc principium summo naturali innoscunt quia immediate
fundatur in illo universalissimo principio quod libet de utroque: unde syllogismi qui
immediate regulantur istis principibus, dicuntur perfecti, quod reperiuntur in quatuor
syllogismis per figurem quia in eis modum perfectum distribuitur in maiori in qua
stat unum litter de parte subiecti, et tunc postea in minori praedicatur, hoc
ipso similitudine ostenditur illud de quo praedicatur contineri sub sua veritate
et consequenter illi convenire quod modis unum litter posito praedicabatur et
negabatur in maiori et sic similitudine fit applicatio eorum quae dicuntur
vel negantur unum litter ad ea quae sub ipsius verbis continentur.

Articulus quartus

De regulis generalibus Syllogismorum

Regulae pro syllogismis aliae sunt generales et eorum omnes, aliae speciales pro qualibet
genere generalis et assignantur.

prima quod de puris particularibus aut indefinitis nihil sequitur:

Ratio quia modum non potest inferre et terna nisi completatur illa
et distribuat in illis sed si eorum proposita sunt particularis modum
non potest describi, ergo nec potest inferre et terna.

Secunda de puris negativis nihil sequitur: Ratio quia in conclusionem debet
inferri distinctio vel identificatio et terna inter se per se
quod alia distinguatur ab uno tertio, non sequitur distinguere aut

identificandi inter se, quia disparata se habere possunt ad illud
ergo debet unum saltem extremum uniri cum medio in aliquo
premissarum.
Tertio nullus terminus debet esse distributus in conclusione qui non sit distributus
in premissis: ratio est, quia alias argueretur a non distributo ad distributum.
Quarto medium debet intrare conclusionem, quia quilibet terminus est terminus
debet poni in syllogismo, sed medium si fuit positum in premissis, ergo
debet poni in conclusione. Deinde omni illo casu dem probatur si idem.
Quinto debet mutari suppositio termini, quia si unus terminus duobus modis supponeret
non esset unus terminus sed quatuor: hoc advertitur pro terminis æquivocis et analogis.

Regule speciales.

prima pro prima figura: in modis concludentibus directe maior potest
esse particularis, et minor potest esse negativa: Ratio prima pars est, quia
medium debet distribui in aliqua premissarum sed si maior sit particularis
non nulla poterit distribui, quia debet predicari in minori quæ est
affirmativa et subiecti in maiori, quæ illo casu est particularis.
Debetur huius conditionis sic syllogismus valet

Aliquid animal est homo
omne brutum est animal
ergo aliquid brutum est homo

Ratio secunda pars est quia nullus terminus debet distribui in conclusione qui non
fuerit distributus in premissis, sed si minor sit negativa distribuetur
Aliquis terminus in conclusione qui non fuerit distributus in premissis ergo
non
omne animal est vivens
nulla planta est animal
ergo nulla planta est vivens

Hæc regula comprehenditur generalis

si minor affirmans nec maior sit specialis

secunda regula est pro secunda figura: in qua potest utraque premissa

esse affirmativa et maior potest esse particularis: Ratio prima pars est

quia enim medium in utraque predicatur nulli distribuetur: defectus huius

ergo syllogismus valet

omne brutum est animal
omnis homo est animal
ergo omnis homo est brutum

Ratio 3^a per h^{oc} & q^{uod} tunc distribueretur aliquis tunc in conclusione
quod est distributus in praemissis ut

Aliquid aal o d rasale

o d 3° d rasale

ergo aliquis 3° o d aal

Haec regula comprehenditur hoc versu

Vna negans praeparat, ne maior sit specialis.

tertia & pro tertia figura: minor o potest ad negativa et conclusio

o potest ad nisi particularis: ratio prima parsu q^{uod} maior videtur

ad affirmativa ac proinde praedicatum illius o distribueretur

distribueretur cum in conclusione: defectu cuius o valet

O d 3° e aal,

nullus 3° o erutum

ergo aliquod erutum o aal.

Defectus 3^{ae} conditionis sic syllogismus in tertia figura o valet

O d 3° o d rasale

o d 3° o aal

ergo o d aal e rasale.

Haec regula hoc versu comprehenditur.

Sit minor affirmans conclusio sit specialis.

Nota quod medium in prima figura debet subici in maiori et predicari

in minori: in 3^a figura debet predicari tam in maiori quam in minori.

In tertia autem debet subici in utraque praemissa: sine

Syllogismus primae figura potest defini: hoc modo in quo potest

medium semel subicitur idq^{ue} in maiori et semel predicatur

in minori: sicut et consequenter syllogismus 3^{ae} figura in quo

medium semel predicatur in utraque praemissa: et syllogismus

ter tice figura in quo medium subicitur in utraque praemissa.

Articulus Quintus

De reductione syllogismorum

Reducere syllogismum est convertitatem syllogismi imperfecti ostendere perfectum

q^{uod} autem potest fieri dupliciter ostendit et si impossibile.

Reductio ostensiva est qua syllogismus imperfectus ad perfectum reducitur, in quo
eadem conclusio vel eorundem conclusionum inferuntur ostento eodem modo.
Duo autem sunt instrumenta, conversionis scilicet vel praemissarum transpositionis
vel utroque simul, ut ante ostendatur ad quomodum debet fieri reductio
ostensiva, modi imperfecti, attendenda sunt superiora vocabula syllogismorum
et litterae initiales modi imperfecti donotat modum perfectum ad quem fit
Reductio ab eadem littera incipientem nam primi syllogismi quatuor
perfecti incipiunt ab illis litteris consonantibus B, C, D, E. et ceteri alii
modi sive in prima sive in secunda vel tertia figura incipiunt ab aliqua
de dictis litteris, ad significandum quod quilibet modus ostensivus reducatur
ad illum qui incipit simili littera, unde ad barbara ostensivus reducat
Baralipon.

Nota tamen quod locando et baroco o reducuntur ostensivus ad barbara quia
possunt assumere contradictorium conclusionis quae tunc affirmativa,
ut ponatur in barbara, hoc autem quod reducere per impossibile scilicet assumendo
contradictorium conclusionis: idem dicitur de ceteris modis perfectis
ceteris dantur per se.

Deinde notanda sunt quatuor consonantes, scilicet P, M, E, quoniam in modis
imperfectis reperiuntur. Duae primae donotant conversionem, propositio
significat per vocalem immediate praecedentem: per simplicem et
scilicet per accidentem: tertia significat transpositionem praemissarum ut scilicet
maior fiat minor et contra: quarta in modis dictum donotat modum
quellum o per ad reducendum ostensivus, sed per impossibile quales sunt baroco et baroko quoniam
conversionem continentur.

S. nullo simpliciter nullo, per vero per accidens
M. nullo transponi et per impossibile duci:
Quia clariora sint aliqua exempla per nomen per in eadem.

Nullum animal est planta
omnis arbor est planta
ergo nulla arbor est animal.

Reducatur hic modus ad eorum
Nulla planta est animal
omnis arbor est planta
ergo nulla arbor est animal

Secundo in disparis. hoc modo. Aliquod animal est rationale
omne animal est vivens
ergo aliquod vivens est rationale.

Debet hic reduci ad syllogismum perfectum in dantur hoc modo
Omne animal est vivens
aliquid rationale est animal
ergo aliquid rationale est vivens.

Hæc reductio fundatur in hoc principio quod si sequitur ad consequens tunc argumentum
 sequitur ad antecedens eiusdem: quod cum imperfecti syllogismi conclusio sequatur
 Ex conversione terminorum præmissarum que ad præmissas referantur ut consequens
 recte in sequitur eadem conclusio de ipsius præmissis.
 Petes quomodo consonantia in Baralypton daretur conversionem præcedens quodam
 particulari affirmativa o conversionem præcedens.
 R. significare o conversionem syllogismi imperfecti sed perfecti qui in imperfecto
 constituitur conclusio igitur in Baralypton erit conversens et conclusio in Barbara
 erit conversæ.

Articulus sextus

De reductione præ impossibile

Reductio præ impossibile est quod sumpto contradictorio conclusionis negatur
 aliqua præmissa prius concessa probamus falsam esse aliquam aliam præmissam
 quam in utramque concesserat: ut si fiat syllogismus in Barbara

Aliquis homo est lapis,
 omnis homo est sensibilis
 ergo aliquid sensibilis est lapis.

Debet reduci ad Barbara præ impossibile hoc modo.

omne sensibilis est lapis
 omnis homo est sensibilis
 ergo omnis homo est lapis.

Hæc reductio degreditur ab ostensiva præ hoc quod illa solis syllogismus imperfectus
 competat hæc autem in perfectissimis aptari potest.

Utitur hoc fundamento de opposito consequentis recte sequitur oppositum
 antecedentis. ut cum agnoscamus quod in modis imperfectis trium figurarum

debet fieri talis reductio ad perfectos, notate quod regulas sequentibus quibus
 componuntur.

maior sit minor ut sit contradictio maior.

de ipsa eductes in quo convertitur ordo.

et illi quodam præpositi figuræ at præposita

servat maiorem variatque secundum minorem.

pro tertia:

tertia maiorem variat servatque minorem

ut autem agnoscatur ad quos modos perfectos reduci debent modi imperfecti

et hoc facilius colligi possit de præmissarum dispositione. Statet enim
 in quædam unum invenerunt

per hæc præmissas obicit terras præteritis quo tamen.

unius hoc artificium & duae primae vocis, scilicet per se
 Atque constantes quing. syllabis, et modis imperfectis, prim.
 figura correspondent: duae sequentes quatuor modis & de
 figurae: duae vocis ultima per modis imperfectis tertiae figurae
 prima vocalis correspondet primo modo et sic de reliquis:
 et vocales cumque vocis designat quantitatem et
 aetatem conclusionis modi perfecti, ad quem faciendum &
 Reductio, inq. si sit (A) designat conclusionem veralem
 affirmativam et denotat Barbara, ad quam reducitur
 Quartus modus secundus, ga & quarta consonans duarum
 primarum vocum quae ut dixerimus quantum modum imperfectum
 primae figurae: si ga utrius & affirmativa denotat
 Reducere ad Barbara, si vero (H) denotat Reducere
 primum modum, scilicet Baralipton denotat reduci ad edacem
 da & utrius negativam.

omne aal & substra
 ois goo & aal, ergo
 aliqua substra & goo.

Quia & primus modus imperfectus per figuram, denotatus per
 vocalem (H), non utique debet reduci per impossibile ad
 edacem hoc modo.

nulla substra & goo
 co aal & substra ergo
 nullum aal & goo.

ubi adverte contrariam conclusionem non loco maiorem
 dante maiorem sicut minorem, postremo & quidem
 contrariam minorem inferri, sed illud casu vertam.

Articulus septimus

De syllogismo expositivo

Syllogismus oppositorum ille a quo pro medio habet terminum
singularem: dicitur oppositorum, quia ut dicitur de Thomas primo
secundo in quodam sensibilibus resolutione quae res quasi definitur
opponit, ut

petrus est albus,

petrus est currens, ergo

ergo aliquod currens est albus.

Tales syllogismi sunt tres, scilicet tertia, scilicet figura, quia cum medium
sit terminus singularis, melius subicitur: in hoc syllogismo
debent servari tres conditiones, quae in aliis praeterea medium
debet potius singularis, quod non debet observari debet pro
tunc, quibus magis ille dicitur, et ista divina, alius, quae
pertinent ad absolute, ita sit singulares, quod aequaliter
sit tres, quia res ipsa concitantur pluribus personis, unde est
apti ad syllogismum oppositorum, unde est valet

sic Deus est pater

sic Deus est filius, ergo

filius est pater.

Quia medium est potius singularis, unde utendum est illo modo
Tanquam cum sit debet distribui, dico ergo quod a Deus est
pater, sed tunc praemissa sit falsum, debet est ille terminus
accipi pro eodem modo sit quatuor, ut quatuor sit
praeterea cum illi syllogismi sint in tertia figura, cavendum
est ne minor sit negativa intermedias tertia, figura,
itaque cuius est valet.

petrus est homo

petrus est paulus, ergo

paulus est homo

petrus est paulus

petrus est homo, ergo

aliquis homo est paulus

ARZULUS OCTAVUS.

De modo inveniendi medium

ad deconnexio

Intervallum medium & preter hoc alius quodammodo oppositum.
Summe pro medio unum tertium tertium, & eius varia dispositione
propter eadem conclusatur.

Tale medium tripliciter dicitur: primum dicitur ad alium, & tertium
qui inferat alium, ut inferiori superiori, sic ergo & ad alium
ad alium, & visibile. secundum dicitur confusum, ut & illud qui inferatur
et alio, ut superiori & inferiori, et convertibilis, & convertible.
ut alium vel rationale, ut ergo: quia ad hoc quod magis convertible
ad antecedentem et consequentem reducatur: tertium dicitur extrinsecum
sive expugnans, ut & tertium qui ad aliquo & primo affirmare, &
non potest ut ergo & tertium.

medium dicitur ergo, modo sumi debet pro quantitate et qualitate prout
in inferat, ut in inferat pro quo & per quodammodo assignatur regula.
pro ad conclusionem autem affirmativam, ergo sicut in barbara
propter summe medium contra subitum, et ad hoc ad pro maiorem inferat
conclusionem quam conclusionem ad alium & substantiam, dicitur sumi
pro medio corpus in inferat.

et alium & substantiam

ergo ergo & alium ergo

Ita ad conclusionem ad conclusionem particulari affirmativam
inferatur in praefigura ut in inferat contra medium, et tertium qui inferat
ad substantiam, et alium, et substantiam, et ad inferat quod alium alium
& substantiam, contra medium, et substantiam.

et possibile & substantiam

aliquid alium & possibile, ergo

aliquid alium & substantiam.

Si ergo inferatur inferat figura, et inferat medium, et alium, et tertium qui inferat
inferat & substantiam, et substantiam, et substantiam, et substantiam, et substantiam.

ut l. 500. ad inferendum — qd aliquid aal i substa.
 ois 500 i aal,
 ois 500 i substa, ergo
 aliquid aal i substa.

Tertia Regula ad concludendum velum — quam in casibus et colorant
 fumendum i modum — estvanum ad predicatum et consequ ad substa
 ut ad hanc: nullus 500 i lapis, fumendum i aal hoc modo.

nullus lapis i aal
 ois 500 i aal, ergo
 nullus 500 i lapis.

4 Regula ad concludendum velum — quam in colorantibus et canister
 fumendum i modum — estvanum ad substa consequ ad predi
 catum ut ad hanc: nullus 500 i lapis fumendum i modum in
 sensibilibus hoc modo.

nullum sensibile i 500,
 ois lapis i insensibilis, ergo
 nullus 500 i lapis.

5 ad concludendum particularem negam, fumendum i modum
 et consequ ad substa, et estvanum ad pred. catum ut ad hanc aal
 o i insensibilibus sumi debet 500 hoc modo.

nullus 500 i insensibilis,
 ois 500 i aal, ergo
 aal o i insensibilibus.

6 et ultima ad concludendum particularem affirmam ut — variatibus
 fumendum i modum — antea ad substa, et consequ ad pred. catum
 ut ad hanc: aliquid corpus i equus, fumendum pro modis aal hoc modo.

ois aal i corpus,
 ois equus i aal, ergo
 aliquid corpus i equus.

Tractatus huius

De natura discursus.

Discursus qui verba mentis operatur dicitur, & actus inferens
ignotum quod alio modo ex in antecedentibus indicia sunt & inde in
quodam casu, ut quod per partem illorum operationem apprehendimus hunc
Tunc quod, ut per aliam partem, affirmando vel de ipso quod, tunc ex ipso
quodam indicium, & inferimus quod quod sit consequens.
Nota ad discursum est item requiri d. multas preces sunt indicia. Sed
est quod unum indicium sit causa aliter, unde cum angelus indicat hanc
ipsius conclusionem in principio, ipsa cognoscit principiorum & causa cum
cognoscant conclusionem, ac proinde o. discursus. Illud ut
sumamus cum imperfecta indicat principia, necesse habet unum quod alio
inferre, ut ita cognoscit unum, & cum cognitionis aliter, quod o.
contingit in angelis, quia angelus dicitur & indicat quodam ex ubi hunc
indit ad vacatam, & ex parte ubi vacatam sit causa vacatam
libilitatis, sed aliter, unde ex no, quod ex parte sua, cum
percepit proprietatem hanc ab ipso dependere, & emanare.

Articulus primus.

De quo constat factus est discursus.

Nota in philosophia est discursus tria respicere per se autem contra se et coram
se quod factus possunt fieri tria namque indicia.
1. indicium antecedens manifeste sumptum per se et per se confidendum et
sunt ordinem ad consequens, sed et alii cognoscuntur intransitive.
2. indicium consequens manifeste sumptum per se ordinem ad antecedens.
3. indicium antecedens et consequens factus sumptum.
Indicium antecedens cum ordinem ad consequens.
Quanto indicium coram quo factus indicium dependente per ordinem consequens
ad antecedens, quia tunc factus sumptum, quod est aliter quod quod
habilitudo connectionis consequens cum antecedente, quod habilitudo non per se.

bona vel mala, nunquam te vera vel falsa, si stricte loquamur, gaudentes
et falsitas, et propter hoc propositis: propterea illabatur aliquid pro eorum gaudio
aliquid pro ut dicitur niam audentis seu actionem, quasi actualis et
si volubis quodammodo in quoniam si istorum consistat officium dixeris.

Con Caglio prima.

Hæc diffinitio consistit in iudicio an dicitur male heretice vel in consensu
 prout concursus et alij ex nolunt et alio nobis, sicut primum sit eam
 possessorum, sed in nostro istorum hoc videretur quod dicitur ordinem
 ad aliud, ergo in illis consistit hæc diffinitio.

Conclusio

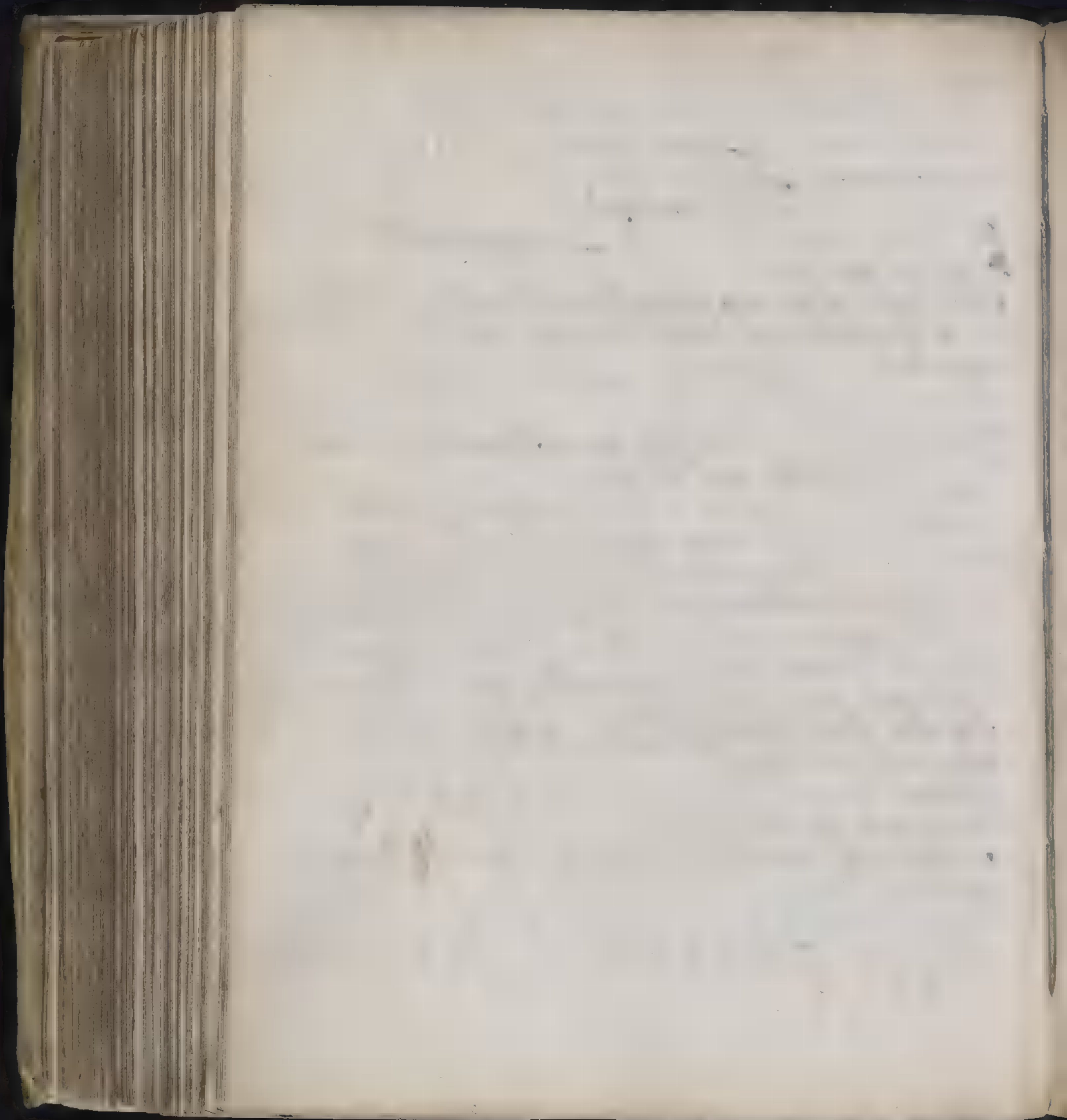
The disease to consist in undue and early foaliter sumpti.
 propter disease a copious use of atio. to my using of odine ad alund
 ergo to consist in the disease.
 The disease to consist in the disease.

omnes Autem vocat promissas ordinatas syllogismum, et danda in solis
promissis saluatur definitio syllogismi, ergo officium syllogismi consistit in
solo assensu, seu iudicio promissarum.

¶ Autem vocantur premissa ad maius syllogismum pro ut a spiritus
 generis virtualiter, quia intelligitur continetur tota in syllogismo
 et effectus attribuitur soli, quia a calidus (inse) virtualiter. Item
 unde omni in premissis continetur effectus syllogismi, ut ut a spiritus
 generis formaliter, sed virtualiter item, vel potest dici quod arbor hunc
 logice, id est syllogismo ut a spiritus generis, sed de illo ut
 gustum mortuum gerendi, quomodo se habet in solis premissis ut a spiritus
 ad inferendum conclusionem tanquam assertum.

Concise version

Ad 2° Si fuerit confessio in iudicio unde sit inter sumptus simul cum
corruptis inq^m unum q^d absoluit predicatum cum subto cum recipere
Ad ad aliud.

conclusio facta.

Discursus affertur consistit in manifestis rationibus sumptis quod inaffertur
conclusionis ut dependet ex premissis.
probat conclusio eadem cum rationibus alterius & discursus: sicut
dicitur manifestis ut dependet ex premissis & talis: ergo
probat minor ut manifestis cum aliorum quod autem possunt in discursu
obis pro quo dicitur patens aliter & discursus utrum, sicut & hoc patens
discursus utrum & aliter: ergo: ergo similiter cum dicitur affertur
conclusionis ut dependet ex premissis & discursus: sicut & hoc patens
discursus & dependet ex premissis ut aliter ut dicitur dependet ex premissis
ergo discursus consistit in manifestis rationibus sumptis quod inaffertur
R. ergo coram et assignando ut patet: sicut & talis ratio discursus utrum
et ipsa sola aliter cum in illa methodo ut patet, ut patet aliter utrum:
sed cum dicitur affertur conclusionis ut dependet ex premissis & discursus

Infans ergo indrem antem a de offia de curfus.

P. gmeliniana in *inf. infima* ergo.

pro solutione aliorum argumentorum, nota d. quod, cum debens ad eam
conclusionem illatam et alia nobis, quod d. carpus sic se gerit, fons,

una effectiva que concurreit d' atq^a effrenandum duplex e'
una que concurreit ut principium qd^e est uelut qd^e absolut et

Conclusio unica .

p. bar. So vaad ge constituit poam p modum for in actu pro concurreit
 cum re efficiunt ex ad actum p. n. ug spores caloris ge constituit

proam infirmam in actu po ad videndum, concurrebat cum effectibus ad
visionem; sed species, illigibiles promissae concurrebat et assensus illarum
constituent et detrahit illorum in actu po; ad eliciendum assensum
conclusionis, ergo concurrebat effectus ad illam actum po.

potest minor q̄ illi et nō eō considerat q̄ eō sufficienter detrahatur
in casu casu eō assensum conclusionis nisi infertur ipsa promissum,
cum sic sit in casu. ergo assensus extrinsecus non est ut vao fons
detrahens illud et constituit ipsum in actu.

pro id dicendum affirmativum conclusionis in notis quod affirmativum et conclusio
concurrit ut principium affirmativum quod id affirmativum conclusionis.

obis pro assensu nos missam deponit et debet illam deponere
sine et o alteri conclusioni. Et si non potest in eam

ergo affectiones quatuor in e concurrent affectiones, sed in e

R. d. d. incommensurabilis. Nam in duplici q. a. cap. 2. p. d. u. l. e. d. e. d. u. m. s. i. f. e. m. c. o. n. c. u. r. r. e. n. t. i. b. u. s. q. u. a. n. t. i. t. u. d. i. n. e. s. e. n. t. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. q. u. o. a. c. t. u. s. s. e. n. t. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e.

et concurrunt in quo est diffinitio, et manifestum ordinem ad illud bene
dum disponit ad productionem talium actuum, ita similiter assensus
promissarum in duplici hoc quo concurrunt, et principia que ingre-
duntur officium, et in quo est diffinitio, et manifestum ordinem ad illud bene
ad productionem assensus talis conclusionis, et de aliter.

68. Do potest constitutio in actu per se actum fieri, sed affertur
promissarum a actus. Ergo. Et sic. mentis operatio ergo stat.

[illegible]

omnes rationes cū affirmitate sunt in q̃da ex parte huius affirmitatis.
conclusionis in omni affirmatōe p̃cedit in q̃da ex parte huius affirmatōis
et concurreit affirmatō in omni conclusionis.

R. Dico minorum dum affertur conclusio o. affertur pro affirmum
 de aliter concedo: et naturaliter nego: quia igitur manifestum est
 in ista in illa qd. producit affertur conclusionis: et manifestum est
 detrahant illud ad talem affertur potius qm. alium,
 qd. circa dicitur causa efficiens, illius effectus, sicut in ista
 et postea est factum: sic affertur promissum, ha. detrahant illud,
 ut postea est factum sui dispositionem debet illud ad hanc
 conclusio potius qm. aliam producere.

Ob. qd. affertur promissum et medium quo illud tendit in
 affertur conclusionis, sed medium sine se habet passum qd. affirmum
 et cognoscitur in ordine ad aliud, qd. est passum se habere, ergo
 effectus promissum o. concurrens effectus ad affertur conclusionis.

R. Dico minorum. medium sine se habet passum, si sit medium
 se habere ex parte passum concedo: si sit medium se habere ex
 parte agentis nego. Ha. promissum est media de quibus ad conclusionem,
 o. in quibus ad conclusionem concurrunt effectus ad conclusionem
 media.

Articulus tertius.

An affertur promissum necessitat

ad affertur conclusionis.

Nota duo huiusmodi, scilicet, medium potest necessitari ad affertur conclusionis,
 uno modo quo ad satisfactionem, et alio modo quo ad exercitium.
 Exercitium necessitari potest modo, nullo et alio qm. o. potest habere
 affertur et effectum, actus sunt contrarii, dicitur necessitari
 contrarietate. Et cum ab obto sumant, prout dicitur necessitari
 satisfactionis et hoc modo ad effectum potest, ita se habet ut organum
 ad effectum, et postea effectus actum, et o. aliter, si tunc dicitur
 potest actum quod potest dicitur et o. aliter, ut affertur et nullatenus
 differtum sicut utantur circa bonum potest dicitur amorem et nullatenus
 o. am.

Idem modo illud etiam necessitari dicitur propter illud, nam actum o t
omittere, quia actus cum sint contradictorii dicuntur necessitate contradictionis.
Cumq. illi actus significant ex verum, proa dicitur d. necessitas quo ad
ex verum. quia duplici necessitate duplex opponitur illud, una
contradictoria, et quo ad specificationem, altera, altera contradictionis
et quo ad ex verum. et positis.

conclusio prima

posito assensu praeiudicem vero necessitatem illam quod ad specificationem
ad assensum conclusionis

propter quod sicut est habitus voluntatis ad bonum ita intellectus ad verum, sed
voluntas necessitatur quo ad specificationem veri boni, ad id quod non est
difficile bonum, ergo similiter intellectus in conclusionibus veris, quae leguntur
et veris promissis et talis non potest legi nisi una conclusio, necessitatur
quo ad specificationem.

probat per qd sequitur electionem per simul affirmativam duobus
contradictoriis qd est opposito contrarium. Ergo oppositum audentis
ergo si quis dicitur oppositum conclusionis affirmativae opposito audentis
cui antea tribuunt assensum in promissis. Ergo affirmativae duobus
contradictoriis nempe audenti, et eius opposito.

Conclusio

posito assensu pro messavum videndum, et necessarium illud
necessitate in quo ad quod hunc ad assensum conclusio.

5. gomme par part. gneiss de art. 10.

... ..

probat in uno, alibi cum multis potest alius. Igitur prosequitur
necessario est. Igitur cum multis potest assensu similes promissum
necessario est. Et assensu similes promissum

ob id proinde habet illudque dicitur, sicut voluntas dicit bonum,
sed non minus ad necessitatem volentes ad bonum, quo ad exercitium ab
aliquo bono ergo magis, etiam ab aliquo malo.
A maiorem habere partem quam ad aliqua, sed quod ad omnia, et omni in se
paritas, et sicut bonum est optimum vel ut sit ista verum est optimum
quodlibet. — hoc tamen videtur quod voluntas sit proa qualiter libera
quodlibet. — et proa voluntas magis, et deus et dominus malum
minus, magis et minus, et est omni fieri domum arguitur et
eandem comparat — in finem, quod sicut bonum est optimum
voluntatis, et coloratum est optimum ipsum, per multum particularis
bonum necessitate voluntatem, ergo magis coloratum proam signum.
Sed non arguitur nihil concluditur, quia est comoda paritas et
proa infima, ut proa intentiones nautis propter cibum ad agendum
non est necessaria videtur aliam sibi propositum, quia similiter
videtur et sic illud proposito evidenti promissionum affertur.
Ob positi evidenti affertur promissionum voluntas poterit imperare
etiam, ut suspendat talam actum, et ita impedire ergo.
Igitur autem poterit imperare ut suspendat actum et
imperare directe ergo indirecte contrario; unde potest dici quod
voluntas est subordinata imperio voluntatis, et deus suos actus,
sed item pro ad intendentes quod certum est, quia cum voluntas
operatur in incognitum semper presupponitur cognitio intellectus.
Independenter a voluntate operante ad fiat processus in infinitum
et ergo Thomas dicit pro de exercitium actus a voluntate
applicari ista intelligendus est in ord. quo ad actus in ordinem ad
acta immediata, ad quos actus et intentiones, et in ordinem ad opera
indirecta, quibus vapores, et ad quos destructus.

obis ad sequentia illorum fore non liberam, quia postea alius
complicis ad agendum poterit agere et o. q. q.

■ ergo coram ga. unum a requisitis in obis invidentibus et in
voluntas ■ impediatur.

obis pro illis etiam coram iudice ipse coram de iuramento
in unum. sedposito offensa promissarum probabilium, conseq.

R. ergo minorem, et eundem iudicium coram coram condeu
consequitur nego.

■ ergo? in omnia consequitur datur o. illatum aut
impediatur o. post, ergo in omnia consequitur eundem.

R. ergo paritatem: ga. cum iudicium coram, stat qd obitum pot
probabile, et in se adque obitum sine in voluntas potest
illatum et se alia determinandum, impediatur no. agatur
actum ga. ■ sequitur obitum et sequitur aligum iudicium in illatum
et saltem potest impediatur. in itaq. illatum et casu simili
currenti per glaciem ga. se ipsum cogitur o. potest, potest et
ab alio cogitur.

Seculus f.

An eodem instanti possit illatus promissus et
Conclusioni assentire?

Consequenter quoniam de assensu facti et instanti tempore,
da minus coram et qd illatus finit ter assentire promissis,
ad in mutualiter assentire conclusioni, et assentire
promissarum et priorum nra assensu conclusionis ga. eadem et prior
no. eff. act.

nota multa per illi simul ab intellectu duobus modis,

vel multa ut multa vel multa ut unum: primo modo multa intelligi
dicuntur quia per plures species intelligibiles intelliguntur,
secundo modo quia quasi per plures species coadunata intelliguntur.

Conclusio

Intellectus potest intelligere multa simul per modum multorum
hinc consequenter assensu locali premissarum et conclusionis informari
simul in eodem instanti.

probat per partem de premissis D. Thomas per partem quas est articulo 4°
ubi illam probat clarissimo in corpore hoc nunc impossibile est idem substantiam
simul per plures species unius generis et diversarum species generis
impossibile est quod idem corpus secundum idem simul coloratur diversis
coloribus vel figuratur diversis figuris et quia species intelligibiles multorum
ut multorum sunt unius generis et diversa species sunt omnes perfectiones unius
intellectus potest, et sunt diversae similitudines et representationes
rerum diversarum, ergo impossibile est quod idem intellectus per se fiat
diversis speciebus intelligibilibus ad intelligendum diversa materia.
Ista pars conclusionis clarissimo deducitur de parte quia assensu locali
premissarum et simul conclusionis est cognitio multorum ut multorum simul.
Iam species quas assensu locali premissis et conclusioni sunt omnia diversa,
ergo secundum mentem D. Thomas assensu locali utriusque localiter simul
est cognoscere multa ut multa, quod dicit implicare.

Ad hoc probatur quia contra premissarum et conclusionis est omnia diversa,
species autem intelligibiles idem omnia sunt eum omnia representato ergo species
intelligibiles premissarum omnia distincta a specie intelligibili
conclusionis, ergo intellectus informat simul assensu premissarum et
conclusionis intelligeret multa ut multa.
ob hoc per intellectus noster potest cognoscere distinctionem vel
comparationem duorum ergo potest cognoscere multa simul.
probat eadem quia potest cognoscere distinctionem vel comparisonem,
nisi cognoscat utrumque utrumque distinctum vel comparatum
sed potest cognoscere distinctionem vel comparisonem ergo scilicet
R. cum D. Thomas quas est articulo 4° ad tertium: quod quod
intellectus intelligit triam vel comparisonem unius ad alterum,
cognoscit utrumque triam vel comparisonem sub ratione istius
comparationis vel triae, sicut partes sub ratione totius cognoscuntur,
Iam nota est. Thomas eodem articulo ad tertium, dupliciter intelligi

Vno modo sub quadam confusione pro ut sit intoto et sic cognoscuntur
per unam formam totius quod est cognoscere multa per modum unius, hoc est
per unam speciem intelligibilem quod negat nostra conclusio.
Alio modo cognitione distincta secundum quod quilibet cognoscitur per suam
speciem et sic sunt simul intelliguntur quia quae per diversas species
intelligibiles intelliguntur sub ratione multorum intelliguntur
quod negat nostra conclusio eumque thema.
Obiectum vero implicat diversas formas ad simul intellectum, ut
habitu cognoscere et per se, ergo implicat diversas species intelligibiles
ad simul: probatur etiam a paritate rationis.
R. negando etiam et disparitatem in qua illi habitus et similes formae se continent
ex parte rationis et ex parte rei, unde fieri possunt dari plures
potestates et habitudines virtuales ad multa, ita multi habitus in
intellectu: species autem intelligibiles habent se per modum recipiendi
et ultimo completis rationem, unde implicat illas ad simul per rationem
ad ultimo completa et quod ultimo completa: ultimo completa
quia una species intelligibilis informatur: et ultimo completa, quia
per aliam speciem perficeretur et compleretur: unde sicut unus motus
potest duobus ultimis terminis terminari ita hoc idem intellectus simul
informari pluribus speciebus. Aristoteles autem intelligendus est in hoc
modo de simultate virtuali. Item quod dicit minorem ad simul eum
conclusionem.

Potes an intellectus unice cognitione et per unam speciem intelligibilem,
simul conclusionem et praemissas possit cognoscere formaliter?
R. negativum, et ratio est quia illa cognitio est simul discurfiva et
discurfiva, dependens, et dependens a se ipsa: discurfiva et
dependens, prout in conclusionem tendens et discurfiva et
dependens, prout in principia tendit, quae manifestam indentur
involuntate contradictionem.

Queritur an conclusio semper sit imperfectior et inerior praemissis.
R. affirmativa si intelligatur sub ratione quia conclusio est et aliunde
possit habere maiorem certitudinem, ut magis est certum deum esse totum
existens et in inferni potest deum esse ex eo quod sint creaturae, quatenus
vero conclusio, habet minorem certitudinem quam quaecumque praemissa ex qua
inferitur.

ARTICVLVS Quintus

Utrum Conversio proprie sit species Discursus

Conclusio est affirmativa discursus est una cognitio ex alia seu
unum iudicium ex alio sed conversio est iudicium ex alio distincto
gelatum ergo conversio est species discursus.

præbuit maior iudicium conuersionis et propter iudicium conuersionis.
Nam conuersioni præbuit assensus propter assensum conuersionis.
præbuit ergo iudicium conuersionis officialiter respiciet pro prædicato
et illatum et alio iudicio et quidem et alio diuersa ratione.
quod præbuit quia diuersa habetudo officialis ad altera mutat officium
iudiciorum, quia id iudicium officialiter respiciet prædicatum ut prædicatum,
et subiectum ut subiectum, sed iudicium illatum habet ^{præ} illud quod
inferens habet pro prædicato et sic ob illam habitudinem officialem
diuersam sit officialiter diuersa ratio sicut propostum sit diuersa
quæ respiciunt aliud subiectum et prædicatum.

obes in conuersione consequens et aliud ab eundem ergo et defensum
præbuit autem conuersionis et conuersionis et differunt quo ad rem
sed non quo ad modum enunciandi.

R. ergo autem ad probationem si ergo autem et differunt formaliter ergo
et differunt aliter conuersionis quod quidem sufficit alias sic syllogismus
et est utrumque defensum et aliter ratione et visibile et quod et aliter ratione
ergo et quod et visibile quia et non non eundem significat et alia
ratio et defensum nisi quia rationis formaliter diffinitur ab eundem.

quæstionibus et diffinitur aliter ergo non formaliter
præbuit etiam quia omnes actus specificantur ab omni altera autem et diffinitur
ergo non actus.

R. ergo etiam et ad probationem dico actus et specificantur ab omni aliter
sed formaliter, id est ad ordinem ad alterum qui ordo diuersus et potest et
alterum rationale sit idem. non tamen consensu dici potest quod illud idem
alterum ratione sit formaliter duo quia diuersus modus in illis actibus notari
respondendi in alterum ipsum alterum diuersificat: unde et aliud modus
respondendi in autem, et alius in consequens: sicut in conuersionem et
conuersionem quia non mutant officium quæ rationum mutatio sicut
sufficit ad diuersitatem proporum et iudiciorum, ita et sufficit
ad reddendam probationem conuersionem obsequiam, etiam et
deductionem conuersionem magis notæ et sic sunt defensum et sunt
omnes idem tamen quia sunt consequens ignotus deducendum et notari
autem.

petit an ontimoma syllogismus inductio et exemplum sunt species
argumentationis distinctæ a syllogismo.

R. utrumque de probabile probabilius tamen in ta autem diuisi ratione
et Aristotelis de species argumentationis duas officialiter distinctas,
scilicet syllogismum et inductionem: ontimoma autem a syllogismo et omni
ab inductione. tamen distinguit prædictum et factum et in prædictum

inter eandem formam de aristotele
sequendi scilicet per se cursum inquit rerum unum facimus aut syllogismum
aut inductionem et elatus per posterum eorum aut eodem modo omni
oratoris rationes persuadent, ~~quod~~ in persuadent exemplis quod est
inductionis aut entimomati quod est syllogismi ubi dicitur thomas
suetonius per hanc assertionem consummat quod ubi est unde patet quod
sicut entimoma est quidem syllogismus doctus utatur ita dicitur
Quaedam inductio imperfecta: ergo de mente aristotelis et d. thome
entimoma et exemplum o differunt essentialiter a syllogismo et
inductione: sed ut perfectum et imperfectum intra eandem formam
prebet rationem quia eadem dispositio premissarum quae inductitur in
syllogismo videtur inductitur in entimomate et idem dicendum de
inductione in exempli.

Anders probat pro sua parte, quia ad syllogistica illi principia instituitur
quae sunt eadem unum tertio et eadem inter se, ac proinde
repugnat de contrarietate unum inter se in conclusionem nisi prius
fuerint unita eum modis in premissis ad quod necessarium est duae
propositiones de parte antecedentis ut per se constat, ergo quod altera eorum
est o repraesentatur ut in entimomate contra subintelligitur et
consequenter a parte posteriori eadem est dispositio syllogismi et entimo-
matis. Anders probat pro sua parte quia inductio de pluribus
particularibus procedit ad universale, aqua perfectione deficit exemplum
si quidem de uno solum colligit aliud singulare eum in si adderentur
alia iam fieret imperfecta inductio ergo inductio est exemplum
Adversus forfuitur eandem formam seu dispositionem argumenti
solum formam et eum illa duae poenae perfectum et imperfectum
Quaeritur an detur quarta figura galeni distincta a tribus
aristotelicis.

Secunda dicitur figura galeni in qua medium iterum de terminis disponitur ut in
maiori propositio sit attributum in minori vero subiectum, ut

omnis homo est animal.

omne animal est sentiens

ergo aliquod sentiens est homo

ubi autem quod est medium predicatur in maiori et subiicitur in minori
ad quaesitum R. negativum,

probat auctoritate aristotelis qui primo priorum docet omni syllogismum
per aliquam trium figurarum hanc assignatarum formam debere.
probat per rationem, quia solum differunt accidentaliter et per solum

Præmissarum variationem reducitur ad primam faciendi. Dominorum
que in reuera o s minor qd habet maius extremum esse selt illud vñ
Qui prædicatur de medio maiorem et contra quæ variatio accidentalis
Semper om̄ modum manet in raod modum d. d. positione modum.
positio om̄ ista officialiter in hoc consistit quod in una præmissarum sit
subtū et maiā prædicatum p hoc om̄ quod in nulla sit extremum,
retinet modi positionem officialem: quod am sit in maiori subtū, aut
qd minori o tollit ab illo positionem modum et ideo d. variatio accidentalis
qñaliū am figunt modum o retinet positionem modum sed extremum,
et o extremum positione ultimū aut positione primū, sunt opposita.
Ratō ut sufficientes uariare officialiter positionem modum, et consequenter
Ratō figuræ qd om̄ d. positione primū habet raodm mād et
subtū in utraq. præmissarum, et qd d. positione ultimū habet raodm
prædicati et fōd quæ raodm sit oñno opposita.
Dicōs sola transpositio præmissarum variat modum ut patet in eod. are et
camostres ergo et eod.
R. nōdō andōs ad probatōm R. illa d. differre sola transpositione
præmissarum, sed insuper in uno maior d. affirmatiua in altero negatiua
quid nō loco pronuntietur sūd qdō ande camostres prædicatum
conclusionis negatiue de subtū eiusdem qd vñter tale prædicatum
coniungitur cum modum in maiori et subtū illud vñter remouetur
A modum in minori et e contra sit in eod. are ut dictum ē supra

Finis textus
ANNO 1686

Subreuerendo domino Carois
philosophiæ professore

proemium

philosophiæ inquit sapientissimus Seneca tres partes digerunt
naturalem moralem et civilem.

Intellectum scilicet eiusque operationes in modo sciendi dirigit de naturali

Monastica alio nomine et bene placito omnium philosophorum ethica dicitur. moris quoque
secundum se considerati componit, de quo merito reliquis duabus presupponi debet: nemo
enim aptus est ad familiam, et nempe ad ministrandam qui se ipsam regere nescit.
Secunda economica seu domestica in familia agenda occupatur.
tertia politica seu civilis nempe gubernanda praecepta tradit. Adhuc ceteris multa
scripsit Aristoteles, nos omittimus illis quae de economica et politica tractant quae
nos partem familias nos principem docere in animo illa solum persequimur,
quae de monastica seu ethica in decimo libro ad Nicomachum filium scripsit,
ut patet quae singulorum moris ad omnem virtutem et constantiam componant, in quo
omnis humanae vitae officia quatuor ad bonum privatum faciunt continentur:
et tam clarius et brevius totam discurramus omisso Aristotelis ordine
praecipua doctrina istius capita ad paucas dissertationes iuxta ordinem
quod scilicet receptum nunc abimus sit agitur.

Disputatio prima

Quaestio prima

Quod nam sit obitum philosophiae moralis

profectioni huius quaestiones resolutione resolvenda est. da quaedam obitum
dicta est in quaestionibus proemialibus totius: nota praeterea obitum aliterius
seire ad duplex, unum totale et adequatum, aliud parziale et inadequatum:
primum latitudinem seire ad aequat de ita ab illa respicitur ut praeter illud
nihil aliud consideret seire: secundum seire ad aequat sed et huius pars obitum totalis
vel praecipua, ut eorum in physice: vel minus praecipua, ut elementa
in eiusdem physice.

Nota ideo apud philosophos morales alias dici actiones bonas et alias humanas:
actiones bonas dicuntur illae quae procedunt ab eo et rationis indicio,
quales sunt necessariae ut nutritio respiratio, et indeliberate ut
fortuita frictio manus: actiones humanae dicuntur quae procedunt
ab eo et rationis indicio, quales sunt omnes liberae actiones:
ut amor virtutis odium peccati et similes.

Conclusio prima

Obitum morale philosophiae moralis est actiones humanae.
propter illud obitum morale aliterius seire quod est per se consideratur a seire,
sed ut substantia se ali, ut parios albus et obitum moris visionis morale
hinc secundum suam substantiam, quae usque solum terminatur ad partem
quatuor habet ordinem quam sustentat atque philosophia moralis
tota versatur ut rectificet et dirigat actiones humanas quatuor
substantia rectitudinibus et illius est. capax ergo ille est hinc obitum

Maale illius.

Conclusio secunda

Optimum sociale et adequatum philosophiae moralis sunt actiones humanae dirigibiles in ultimum finem, secundum prout possunt recte fieri secundum legem rationis in illum finem.

probat per, quia illud est optimum alienius scilicet eius cognitio intenditur et de quo proprietas in illa secula demonstratur, sed sub illa ratione in philosophia moralis actionem humanarum cognitio intenditur et de illis proprietas demonstratur ergo actiones humanae sub illa ratione sunt philosophiae moralis. probatur minor quia tota illius cura est proseriendi modos et regulas ut illae actiones bene et recte fieri possint et de illa demonstrat proprietas, ut passiones animi moderare actum virtuosum de proemio digno: ergo et eadem.

probat per quia actio humana quatenus dirigibilis in ultimum finem potest ad optimum alienius scilicet aliter quam quicquid ergo et eadem.

Obes per actiones humanae tractantur a philosophia ergo illa est optimum philosophiae moralis. probatur per quia unum est idem, scilicet optimum plerumque scilicet.

R. ergo etiam ad probationem de ratione unam et eandem rationem ad optimum maale dixerunt scilicet consideramus sub diversa ratione sociali: sic ergo ut corpus mobile tractatur a physica ut sonabilis a mathematica ut capax dominii a iuris prudentia, ut capax beatitudinis a theologia.

ita actiones humanae ut sunt actus vitales a physica tractantur ut dirigibiles in ultimum finem et recte factibiles secundum rectam rationem a moralis philosophia tractantur.

Obes secundo optimum scilicet debet id de quo aliud demonstratur, et id de quo aliud demonstratur, sed actiones humanae demonstrantur de bono ergo est optimum philosophiae moralis secundum bonum.

Confirmatur erga bonum id quod dirigitur, actiones autem sunt media et id quod dirigit bonum.

R. ergo minor: quia agit philosophia moralis de actionibus humanis prout sunt proprietas ab eis emanantes sed potius demonstrat aliquas proprietas de ipsis actionibus bonis: ut, quod sint liberae necessarias, bene vel male.

ad confirmationem R. quoniam de sublimi quod dirigitur est vero optimum immediatum, quia consideratur in eo immediate bonitas virtutis, sed in actionibus eius, unde est optimum remotum secundarium et remotum, immediatum autem optimum et primum ipse sunt actiones ut dirigibiles.

Nos ceptum quod in philosophia moralis agatur de actionibus virtutis quia de illis agit philosophia per se, sed per accidens de in ordine ad cognitionem et intelligentiam, sicut ut utuntur namque per se practica est et qualiter sane existimamus)

Deinde quid agendum et quid cavendum operatione quam dirigit.

Obes tertio per se presupponit suum optimum quod debet de prius illas, sed actiones et recte sunt posteriores ipsa philosophia moralis, quia fiunt recte prius, ergo est optimum.

R. per optimum presupponit ad seipsum secundum officium, et ad seipsum ut est virtus, quod patet per se, sed per seculum: nam possunt dari multa demonstrationes mathematicae, et optimum illius est a parte rei de se.

R. scilicet cum distinctione obiecti. debet ad prius scilicet in speculativis concedi
quod practici in bonum proprium & scilicet practica & presupponere suum obiectum, sed
videtur facere ut statua & obiectum artis statuarie quae in o praesupponitur
in artem sed ab ea perfectum.

Nunc obstat quod ab obiecto praescribitur scilicet et consequenter presupponatur ad
illam. dico si sufficere ut presupponatur ad illam o scilicet nalem deestiam
sed sub alia ratione: sufficit igitur ut praescribat praecedat praescriptum in
quo eadem finalis et obiectum et sit posteriori in gre eadem differentis, quo modo
statua & prior et posterior arte statuarie quam praescribitur ita in gre ma
philosophandum.

obest quanto exaltitudo finis finis ultimus & obiectum philosophiae moralis, ergo
est actiones. probatur autem quia observatur in gre scilicet.

R. quando autem, ad probationem dicitur autem de illa agitur per se, nego, quatenus
facit ad applicationem actionum humanarum ad quam diriguntur, concedo.
Et de hoc sequitur ut in gradi obiectum in obliquo.

Nunc obstat quod omnia quae tractantur in philosophia morali referantur
ad ultimum finem et exaltitudinem, quia o referuntur primario sed per se
quatenus ut dixerunt ad notitiam eius scilicet et metae quo diriguntur
actiones humane, et deinde ad illum oia o referuntur in gre obliquo,
sed in gre prius: unde si ualeret argumentum, sequeretur quod ultimus finis obiectum
scilicet scilicet obiectum quia oia referuntur ad ultimum finem, sic ut deum oia
referuntur, deus est o obiectum oia scilicet, quia o referuntur ad deum
in gre obliquo: unde actiones humane modo o praescriptae sunt obiectum in obliquo
et ad aequatum philosophiae moralis finis am & obiectum in obliquo et
scilicet.

pro pleniori quibus questionibus intelligentia dari. In obiectum duplicem
unam actionem quae ut respicit finem cui in gre oia & nominat illud
dirigens ut respicit obiectum vel passum: denominat illud in obiectum: et
in gre scilicet consideratione directionis passiva dici potest, et competit obliquo
artificialis quae a directione artis dicitur & in obiectum denominatur obliquo.
Nam cum actio dirigens alius cuius artis vel scilicet sit actus utalis respiciens
quod intellectus, quae cumque ab illa directione diriguntur, & nisi de transacta
denominantur: altera directione quam alii uideant propriam passivam, & potius
obliquo directionis actus: scilicet scilicet illam in obliquo in manum, et illa
quod oia & nalem a manum nalem distincta ut in obliquo artis denominatione.
scilicet domus: aliquid & scilicet variis, et in obliquo artis denominatione.
scilicet nam ut probatur per actum rationis tota considerat: aliquid nihil addit
distinctum philosophiae sed eorum quodam modum ut in proposito, & obliquo actionum
humanarum in obliquo per obliquo & quodam modum actionum ipsarum connotant
directionem obliquo scilicet dictamen rectae rationis, & illa scilicet & nalem, quae &
obiectum scilicet quod finis scilicet, et consequenter dirigibilitas actionum sub illa
habitudine: scilicet quodam intellectum per occasionem obliquo obliquo aliqua
entia rationis in obliquo in obliquo scilicet alias quae in obliquo obliquo in manum
ab ea nalem distinctus, actiones & gentium in passis rationis.

Appropinquat om̄ illos modos actionum quasi realiter distinctos ab illis directionem
Agentis subiecti in actionibus directis et ita confluent in tota ratione quae p̄ se
ad seipsum sed uel ad eam uel ad aliam seipam spectant. et p̄ se multae difficultates
circa hanc materiam resolui possunt

Quaestio secunda

An philosophia moralis sit ueri nominis scientia.

propter questionis intelligentiam unde quae dictast in loga de seia.

Conclusio

philosophia moralis seia p̄prio dicta.

propter p̄o q̄a habet oia ad seiam requisita n̄p̄e subiectum de quo quæstio præcedenti
principia dum n̄p̄p̄a et finis deus, uoluntas, uirtus, et cetera, tum complexa, ut
uniusq̄ suum tribuendum? bonum amplexandum malum fugiendum et cetera
p̄p̄tates de subiecto demonstrabiles n̄p̄e dirigens eam ad finem regens
passiones, actum uirtutis et cetera. In quo
p̄p̄tatur p̄o q̄a conclusiones quæ in philosophia morali traduntur p̄ tam
necessarias et demonstrabiles. Quam quæ in physica et logica ut q̄a
omnis actus bonus debet se conformis uolenti rationi,
sed actus uirtutis se bonus
ergo debet se conformis uolenti rationi.

obes p̄mo de alio mutabili et contingenti teste Aristotele, o datur seia, sed
actiones humane p̄ contingentes et mutabiles q̄a p̄ singulares, ergo de illis
datur seia

R. p̄o de illis minoribus actionibus humane p̄ contingentes q̄a possunt se de se de quo
ad seipsum concedo p̄ contingentes q̄a ad seipsum nego considerantur am̄ q̄a in
uolenti et in se pro ut abstractant ab hac et illa et sic p̄ singulares et contingentes
q̄a et contingat hanc et illam in particulari seipso, necessarium p̄ in seiam.
in eis consideratam habere certam naturam et proprietates ad ea propulantes,
ut ut q̄a honestam et laude dignam: q̄a habet ad principia et proprietates
et ipsas actionibus humane in eis p̄p̄tates, necessaria et in se seiam dicit
Aristoteles philosophiam rationalem uirtuti probabilitibus p̄p̄tibus rationibus q̄a de
seiam seipsum alias eorum seiam: uel q̄a prudentiam p̄p̄t habet
ad hoc ad seiam.

R. p̄o de singulis o datur seia seiam rationes fortitatis et uolubiles singulantes
sua p̄p̄tates concedo, seiam rationes eorum et necessaria in eis repertas, toti p̄p̄t
conuenientes, ergo: ut q̄a annos p̄p̄tates et eorum cursus an potest p̄p̄t
an restituit illos uel non, q̄a q̄a o omnino incertum et dependens
a libera uel uoluntate in utramq̄ partem flexibili p̄o q̄a restituit
debeat et restituitur eandem moratur certissimum et demonstrabile
p̄ q̄a p̄p̄tates suum uniusq̄ se tribuendum.

obes p̄o actiones humane p̄ maximae mutabiles, ergo de illis o datur
seia. p̄p̄tatur autem q̄a actio humana quæ nunc se honesta et
laudabilis si p̄p̄tatur sunt turpis et vituperio digna.

Confirmetur de Aristotele pro moralium cap 3 ubi dicitur. genera et uita
sola lege et intellectu sunt constare: leges autem variabiles et iudicia
communi, volubilia et incerta.

R. si ergo aduersus actiones humane et mutabiles in genere non sunt maxime,
concedo: in genere omnia sunt fortiter. ergo: bona actiones humane solum se
considerata possunt de bonis fieri turpes aut contra ut bene
probat argumentum et testimonium philosophi. sed ita est. item ut tum
male utique: summo eorum deventur sub illa ratione quae est dirigibilis,
sunt pro ut possunt recte fieri secundum rectam rationem in ultimum
finem sic supponuntur generare et illis competum necessarius quaedam
privatitas de illis demonstrabiles, ut laudabilitas recte factibiles
de utraque ac proinde pro ut substantia istius rationis fortiter, et mutabiles
sed necessarie propter eorum modum derivationis et eorum regulas
quae diriguntur.

Ober tertio Aristoteles confundit philosophiam moralem cum prudentia,
ergo illa est et fortiter.

R. prudentiam sumi in uoluntate modo primo late probabiliter dicitur
ad in particulari sic et nunc sit agendum quo sensu ait d. Thomas
sda pte 2a q. 47 art. 3, prudentiam est solum de singularium sit
in ultimum. quidem in d. inquit considerare principia rationis et
illa applicando ad opus sda pte pro habere dicitur.

in particulari sic et nunc agendum sit et hoc acceptio propria est.
et pro modo sumatur: ut Aristoteles passim usurpat eum sit habitus
dictumque in genere fortiter sit tum continetur sub prudentia
tangit habitus minus late patens sub ultimum. et posteriori modo
sumatur: ut sumi debet et habitus distinctus, cum ex parte eius
quod in generali illa quod in particulari sit agendum indicat: quae
distinctio probatur de eo quod multi sunt morales philosophi qui bene
iudicant de actibus generis eorum, ut sumi unicuique tribuendum, qui
in sit imprudentes quod in particulari iudicant contrarium dum
male uident et utuntur alio.

Quaestio tertia

An philosophia moralis sit practica uel speculativa scientia

Apertis quibusdam prius supponimus, alias speculativas alias practicas quibus eorum
cognoscere ueritatem ob aliquas proprietates de illo demonstrare, et eorum quod de
ratione eorum quod sit et aliqua cognitio illius in d. motum suum sub ratione uiri
tendere: dicitur autem potius hoc quod speculativa et non sua et sine intrinseco
ordinetur ultimum ad solam ueritatis cognitionem: practica uero et non sua ultra
cognitionem ueritatis fortiter intendit aliquas operationes, uel eliciendo actum
qui est praeis, uel dirigendo uel regulando praeis. Nota se
Nota sda duplicem de finem in seis aliis uocatur finis scilicet aliis finis

scientis: nec dicitur habitus speculativi et practici demonstranda et ex fine scientis
 quod et quomodo sibi quisque pro suo arbitrio proponit sed ex fine ad quem scia quilibet
 agere suum ordinatur. nam dicitur eorum quod demonstrantur ex eis quae ipsi sunt
 et accidentis sed per se illis pertinenti unde dicitur habitus practici et speculativi
 demonstranda et graditer ex fine proximo, sed ex principali sunt illi, fit
 proximus finis et habitus omni scia de qua hic praecipuus sermo,
 immundate procedit actus qui tam in practica quam in speculativa et
 actualis est cognitio: igitur in hoc differunt quod speculativa in illo actu
 longius eat tamquam in fine principali practica vero per illam cognitionem
 in opus tendat tamquam in finem principalem.

Nota est ex aristotele habitum practicum esse duplicem: actum et factum
 qui dirigit actiones immanentes quae transiunt in aeternam vitam
 hoc opus post se relinquunt ut sit intellectio est, voluntas est et cetera:
 factum est qui dirigit actiones transientes in aeternam vitam et opus
 post se relinquunt: talis est ars pictoris cuius opus in aeterna tabella
 post actionem se servat.

Conclusio

philosophia moralis est scia practica activa
 probatur per auctoritatem aristotelis et thomae qui agunt et proferre per parte quae per
 articulo quoque per verbis asserit omnia scia practica et de rebus operabilibus ab
 hoc ut moralis de actibus hominum et diffinitione de diffinitione.
 probatur per quod philosophia moralis habet pro fine suum principalem prae se finem
 operationem, quia tradit regulas bene vivendi, et secundum rectam rationem
 operandi ergo et cetera.

Nec obstat quod scia omni depleat naturam et proprietates sui obli
 et partium eius: quia hoc totum dirigitur ad opus incommutabilem
 tradantur regulae operandi secundum rectam rationem in qua quae debent
 conformari actibus hominum.
 quod enim sit activa patet quia dirigit actiones voluntatis quae sunt immanentes
 hoc transiunt in aeternam vitam.

obest per operationes rectae et sunt a philosophia morali, ergo est eius obiectum.
 et dicitur andreas sunt a philosophia morali tamquam a principio dicente, consider
 quia sic voluntate procedunt et sunt a philosophia morali tamquam a dirigente
 et dante regulas operis, ergo: illud enim sufficit ut pro fine intrinseco dicatur
 habere et intendere opus, cuius modi regulas praescribat quibus operatio
 regulatur.

et dicitur philosophia moralis procedit modo resolutivo sed scia sic procedens
 et speculativa ergo et cetera
 per dicitur de inferiori si in quibus modi resolutione enim quiescat concedo
 si ultimum ex fine intrinseco et movetur ad prae se finem, ergo:

con d. g. tur or scia considerans nam et et resolutario modo procedere in unde et
colligere d. nam speculatio a practica sicut me ex con ualif proprietate
et colligere distinctionem boni et mali.

Dico finis philosophia moralis et speculatiua nam sui obli, ergo nulla solutio.

R. Dico andens et finis principalis, ergo minus principalis, concedo: et finis an
principationi consumenda et distinctio practica et speculatiua.

Obes tertio prestantior et speculatio quam operatio ergo finis principalior philosophia
moralis et speculatio sui obli.

R. Dico andens uoliter et in aliqua ultra gloriatio et prestantius, quam illa
cognoscere, de quorum numero et uirtutes: ad q. in uirtutis cognitio nisi
cognitioni ad iungatur et actus. Sicut in libro molius et uti quam illam speculatiua.

Ita uirtutibus que et eibus ad, prestantius et uti qm contemplari.

Sicut philosophia moralis dirigit aliquas mollioribus actiones ergo et speculatiua.

R. Dico andens, dirigit aliquas operationes intellectus speculatiua, ergo
practici, concedo: q. docet quid sit imperium consultatio et simul et actus
qui et supponit speculatiua in ipso dictam potestate sumptam, prout
se extendit ad cognitionem ordinatam ad praxim, uolens unde dicitur prout
actus practici, uel qui ex natura sua recipit opus, uel qui aliqua modo uel arte
Regitur

Questio Quarta

An recte diuidatur philosophia in monasticam economicam et politicam

U. de premium supra et nota actiones humanas conuenire sicut uoluntatis prout
finitum agentis tripliciter: prout in se spectatur sicut ullo ordine ad
multitudinem sicut ut sicut et pars familie tertio prout et membrum uel
et igitur tripliciter officium sicut: erga seipsum, erga familiares erga eiuos.
triplex imperium tripliciter multitudinis, nostra, familia et uel: sicut
procuranda cum dispendio pa, tertium cum dispendio pete: unde aliud et
bonum uirum et aliud bonum patris familie, aliud bonum ciuem.

Conclusio.

R. recte diuidatur philosophia moralis in monasticam economicam et
politicam.

prout et notabili iamdato, q. cum scia dogmantur ab obli, recte colligitur
predicta diuisio propter diuersas in actionibus humanis rationes sicut quas
et in triplici illo statu diuersi modo diuisuntur.

Obes pro eadem et scia partem et totum, ergo superflua et diuisio illa.

R. Dico andens et eadem scia partem et totum q. totum et tale simpliciter
et partes eius habent eandem naturam et eandem eundem operationes
concedo: in totis sicut quid quorum partes habent diuersam naturam et

Diversa a toto operationes nō totum simpliciter tale ē ut compositione
ut hoc constans ea et corpore, ut continuatione ut primum & secundum.
totum sūm qd quod ē tale solo ordine pposito quous inter sūmculo et
huius totius partes habent aliquas operationes quae possunt attribui toti,
sicut et ipsum totum habet aliquas quae attribuntur partibus, propterea
Diversa ē utrorumq; consideratio: ut duellum tribuitur toti exercitui,
ut contra eius instructa et conflictus singularibus militibus: ita ut actiones
familiae singulis hominibus privatim consideratis, ita ut actiones
familiae proinde dicendum ē monasterium si praese consideretur, totum
partem economicam ut economicam ut partem politicam, sed utramq; se habere
ut quiddam totum, illa ad bonum proprium, hoc ad bonum familiae politicae aut ad bonum
ut utrumque igitur aristoteles dicit politicam imperare tum universis tum singulis,
intelligendum ē quatenus sit eius et pars civitatis etiam quatenus sit privati
et pars familiae

Disputatio sda

Questio prima

Nota primo. Ut bonum et ens diffiniantur nunc ratiocinata per unguem
nos. et supra bona et o p aliquid superadditum in d o eundem conceptum
formalem entis et boni, cum bonum sit proprietas entis: diffia am et proprietas
o p idem conceptus formalis.

Conclusio prima.

bonum & qd oia appetunt ita aristoteles pro ethicorum cap 1°
probat qd bonum est sua natura finali dicit conclusionem suam ad appetitum.
probat ostendens qd bonum differtur ab ente in qd estum ordinem ad
appetitum.

Conclusio secunda

Rationis iam data & officialis, ad descriptum et aposteriori scilicet et per
 propriam rationem.
 prout per appetitum dicitur consequitur bonum in sua officia constitutum.
 unde definitio boni officialis est bonum est quod cuiuslibet est conueniens.
 pro eius intelligentia.
 Nota bonum potest sumi dupliciter prout pro quod dicitur ac perfectum meta
 5. igitur in parte quinta articulo prout perfectum am uocat id cui nihil
 desuper secundum modum sue perfectionis. unde si dicitur nihil aut bonum est et integrum
 ut bonum potest uocari cui nihil desuper in arte pingendi.
 Secundo modo magis appropinquat pro eo quod a perfectum seu sufficiens ad perfectum
 aliud seu quod dicitur alteri conueniens, in quo scilicet et officialiter
 consistit ratio boni.
 ob id contra primam definitionem hanc definitio conuenit singulis bonis,
 ergo et bona.
 prout autem quia multa sunt bona quae singulis conueniunt igitur ratio
 conueniens bonum uoluntatem uocat ad superiorem locum quod igitur
 appetit.
 R. Dico autem conueniens singulis primario conueniens dicitur
 mediante bono in eo, igitur sufficit tamen cui conuenit singulis bonis
 Ratio sicut definitio boni primario conuenit boni in eo et de mediante
 singulis in particulari. potest enim dici quod definitio primario
 conuenit omnibus bonis, quia sicut definitio dicit collectionem omnium
 appetit omnium bonum, ita definitio dicit collectionem omnium bonorum.
 unde etiam accommodando dicente quod bonum est quod omnia appetunt quibus est bonum.
 ad probationem dico quod processum ad id distributo ad distributum. nam
 dicitur ac si diceretur igitur conueniens uoluntatem quae est bonum
 particulare ergo nullum bonum appetit. quia tota nullo modo potest.
 petes quoque gaudeat omnia bonum appetant pro eius ratione.
 Nota duplicem appetitum innatum et elicatum. innatus a propensione
 generata ab auctore naturae, quae unum quodque ad id quod sibi conueniens
 inclinatur. sic autem est tripliciter, more naturalis sensitiuus intellectiui.
 prout est appetitus innatus quo res abque ulla praeuia cognitione fortiter
 appetit quod sibi conueniens, hoc appetitum in philosophis magis dicitur
 appetitum secundum elementa locum naturalem.
 Secundus est qui fortiter in obiectum modica cognitione sensitiua ut gustus.
 tertius est quo res fertur in bonum sibi conueniens praeuia
 cognitione intellectiua nam hoc appetit sobrietatem.
 appetitus elicatus est ipse actus appetendi quo praeuia cognitione
 fertur in bonum obiectum cuiusmodi sit amor desiderium, spes et

Alia similes passiones quibus in res assensu vel intellectu propositas
actualiter tendimus: aliquo igitur eorum modorum sibi proportionato.
omnino bonum appetunt.

obes pro inanimata appetunt bonum ergo omnia appetunt bonum.
probat undens quia cognoscunt bonum sed appetitus fertur in
incognitum ergo et eadem.
R. Dico undens appetunt bonum appetitu elicto. concedo appetitu
naturalis, nego: et ad probationem dico undens appetitus fertur in
incognitum si a nullo sit cognitum. concedo: fertur in incognitum appetenti, nego:
verum quod a natura cognoscere bonum quia in bonum quod appetunt cognoscitur
ab alio nempe a deo vel inclinationis naturalis auctore, deus vero simpliciter
appetunt incognitum.

obes scilicet deus et angeli quibus nihil deest nihil appetunt ergo omnia bonum
appetunt. probat undens quia appetere significat defectum aliquem ergo
nihil appetunt.

R. nego undens: ad probationem dico undens appetere significat defectum
aliquem pro ut importat tendentiam et desiderium nisi ab ipso concedo:
et ut significat et importat quomodo actum appetitus in complacentia
et delectationis nisi simpliciter conuenientis et possit, ut angeli
sicut appetere deum quem inoffanter intuentur et in cuius visione
summonere delectantur similiter deus appetit omnia acta complacentiae
ut patet de sacris scripturis, sic et solus deus delectatur in quo
nisi complacui. igitur in definitione boni per appetunt intellige
quolibet actum appetitus prout circa rem abentem ut ipse
desiderium, sicut circa rem processum ut gaudium delectatio et eadem.

Quaestio secunda

An voluntas possit appetere malum quod malum.

Nota pro duplici actus voluntatis quibus fertur in rem aliquam,
alii sunt actus voluntatis pro prodeutionis quibus volentes ad obiectum
Rapiunt tales sunt amor, desiderium, spes delectatio et similes: alii sunt actus
voluntatis pro fugae quibus malum aueramus et respicimus tales sunt
odium timor et similes. sic et quaestio an voluntas possit tendere
in malum per actus fugae, nam de proportionibus constat voluntatem tam
naturaliter auergeri malum quam malum quam amplecti et tendere
in bonum quod bonum: sed an voluntas possit tendere actu processum
in malum quod malum.

Nota scilicet deo multo voluntatis quod est bonum prode consideratione, nempe
maale et foale sicut ut multo minus est talis coloris a maale ipsam
visibilitatem foale: ita maale voluntatis est bonitas sicut est talis praedicatio
considerata foale am et conuenientia pro appetibilitate: unde
quaestio est pro audit de maali sed de foale: nam potest voluntas

ferri in illud qd dicitur appetere malum sub aliqua ratione quod boni p[ro]p[ri]um
ergo differt appetitus elicitus a naturali qd naturalis semper peroratur in suum
obtinendum bonum qd dirigatur ab infalibili agente scilicet auctore
naturae et p[er] modum naturae de intrinseca inclinatione fertur in bonum
elicitus tamen appetitus o[mn]is semper in unum bonum sed aliquando in apparen-
tibus qd dirigatur a cognitione sensus et intellectus, quod potest falli
proponendo appetitui malum apprehensum ut bonum.

Conclusio

Voluntas o[mn]is potest appetere malum quod malum, ita dicitur Thomas p[ri]mo
secunda quaestio. 8. Art. 10. et Aristoteles p[ri]mo moralium cap. 10. qd
probat ratione qd nihil potest appeti qd o[mn]is o[mn]is appetibile, malum quia malum
et tales qd appetibiles s[un]t solum boni p[ro]p[ri]i videlicet ergo et eadem
probat eadem nulla p[ro]p[ri]a potest ferri extra solum obtinendum, sed solum bonum
o[mn]is actum voluntatis ergo et eadem.

probat s[ecundo] qd p[ro]p[ri]a aliqua dicitur indeterminata ad duos p[ro]p[ri]os actus
circa idem obtinendum debet determinari ab aliqua ratione locali de
parte obti[ne]ndi sed malum quod o[mn]is potest determinare voluntatem
ad sui p[ro]p[ri]am determinationem qd determinat ad actum fugae. Item am sub eadem
ratione locali o[mn]is potest determinare ad actus oppositos ergo et eadem.

obes p[ro]p[ri]a voluntatis s[un]t libera et domina suorum actuum ergo potest appetere
malum quia malum: qd ad appetendum suam libertatem poterit illud
facere.

R. diff[er]do andens voluntas s[un]t libera in latitudine sui obti[ne]ndi, concedo: extra
latitudinem sui obti[ne]ndi, ergo unde voluntas necessitatur ad bonum in eo quoad
sp[eci]ficacionem s[un]t am libera quo ad exercitium circa hoc vel illud bonum,
et contingit in casu arguti quod vellet ad experimentum suae libertatis
appetere malum qd sub illo ratione o[mn]is appeteret malum ut sic, sed sub ratione boni
qd in tali experimento consistit.

obes s[ecundo] eadem p[ro]p[ri]a versatur circa contraria ergo voluntas circa bonum et
malum.

probat andens qd p[ro]p[ri]a visiva circa album et nigrum versatur.

R. diff[er]do andens eadem p[ro]p[ri]a versatur circa contraria in genere, concedo:
in genere obti[ne]ndi, ergo: unde p[ro]p[ri]a visiva versatur circa album et nigrum,
o[mn]is sub illa ratione qua inter se pugnant, sed sub ratione visibilis in qua p[ro]p[ri]a
concordant: ita voluntas potest ferri in opposita sub ratione boni p[ro]p[ri]i
appetibilis.

obes tertio potest intelligi actus intelligere falsum quia falsum ergo voluntas
appetere malum quia malum.

probat eadem s[un]t substitutio rationis.

R. ergo paritatem et dando dissimilitudinem qd intelligi actus indicat
pro p[ro]p[ri]a s[un]t falsum o[mn]is intelligit falsum sed unum qd unum s[un]t

propter illam ad falsam potest in concipi aliqua ratio utriusque falso
dicitur aliqua immobilitas in mobilitate, aliqua constantia in fortuna inconstantia
aliqua constantia in moribus inconstantia, quatenus est utriusque illam ad naturam.
Deinde nullus actus est factus in falsum per affectum, sed per diffensum.
Ita omnis voluntas est factus in malum per actum perfectionis sed per actum fuga.
Obes quarto aliqui habitus utriusque inclinant ad malum ut incontinentia
ergo voluntas illis utens potest appetere malum.
R. d. q. d. o. andens habitus utriusque inclinant ad malum morale, concedo:
ad malum in eo, nego: unde malum morale potest attingi sub aliqua
ratio boni delectabilis ut alterius, ut fur dum furatur temerariam
appetitum eius fertur quidem in malum morale sed non sub ratione mali, sed
sub ratione proprii boni, quatenus scilicet per pecunias alienas potest proprium
suum commodum et voluptatem acquirere.
Obes quinto qui peccat ex malitia ex ignorantia ad malum id quod appetit, et
qui peccat contra conscientiam et rationis dictamen appetit malum formaliter,
ergo voluntas potest appetere malum quia malum.
propter rationem quia d. q. d. ut peccans ex malitia a peccante ex ignorantia quod prius
appetat malum quia malum posterior est item.
R. d. q. d. o. andens, nam et talis cognoscit ad malum et illicitum quod agit,
et in appetit illud nisi propter rationem quamdam boni, scilicet rationem delectabilem,
quam in peccato vel male ex estimat contineri. unde
ad probationem nego illam ad rationem inter utrumque peccantem, sed modo
differunt quod qui peccat ex malitia, exest actum peccati ex voluntate
et non delectabilem et prava sententia illum id de difflicere et lege prohiberi.
qui vero peccat ex ignorantia non habet voluntatem ita delectabilem, cum sit
et commissionis sed legis et legis ignarus.
petos quod si peccans ex malitia non intendat quia malum, quomodo dicitur malus.
R. d. o. ideo dicitur malus quia appetat malum quia malum, sed quia aliquid bonum
eandem et delectabilem appetit, quod non ut deo difflicere et lege prohiberi,
et proinde dicitur malus moraliter.
Obes sexto potest aliquis odio habere beatitudinem et illa velle carere
sed carentia beatitudinis nullam habet rationem boni, ergo potest appetere
malum quia malum.
R. d. q. d. o. minorem, et in carentia beatitudinis quatenus beatitudo est,
nullam habet rationem boni quatenus in beatitudo per laborem acquiri
debet si se privando voluptatibus carnalibus, tunc illa carentia habet
aliquam rationem boni et sub illa ratione desiderari potest.
Obes 7. qui se mutuo odio habent, optant sibi de decem bonorum et
fortune iacturam, proprium in mortem, sed hec omnia sunt mala, ergo
appetunt malum quia malum.
R. d. q. d. o. minorem hec omnia sunt mala in se, concedo: per malum appetit, si nego

Nec ulla qd appetat inimicum malum quia malum, ergo ratio appetendi
est malum.

R. ratio eorum, nam licet ratio duplicat rationem obiecti, scilicet, propter illud male
et fundamentum: quod nota ratio est cur appetat illud malum in hoc consistit, quod
sibi bonum reputet dum inimicatur malum, adeo ut malum sit res quae
appetatur, ratio vero appetendi bonitas propria appetens.

Item Dammati et Demones appetunt peccatum ut peccatum quia nonne
sunt illud displicere deo ergo appetunt malum quia malum.

R. ratio eorum nam Dammati in illo obiecto suae voluntatis appetunt
quoddam bonum ut aliqualem vindictam quod deo tanquam de inimico suo,
quoniam propter peccatum gravitatem quae illis horribilibus modis affligit,
summo odere, proinde cum sciunt valde se displicere peccatum, et odem
erga illud affectum appetunt illud tanquam malum inimici suum utro
bonum: peccatum itaque ut malum deest, habet sicut male bonum utro
desiderans putat sibi inde obviare ut facile.

Nec refert quod Dammati appetant id ut et per consequens malum ut malum.

Quia odem est malum nec habet ullam rationem boni.

R. illos appetere odem sub ratione boni, quia ut dicitur. homo appetitur odem,
et secundum se, propter accidens ingratum auferat aliqd malum, quia ablatio mali
est appetibile res Aristotele dicente carere malo habere rationem boni.

Quaestio tertia

AN voluntas possit appetere impossibile

Nota voluntatem duplicem appetitum — bonum tendere. Alius est appetitus efficax et absolutus
quo tendit voluntas ad utrum — rem secundum se, pro ut acquirendam et effectum ipso tendam
aut applicatur per quod actum volens cupio et dicitur voluntas seu desiderium perfectum ut
procedit a latere motorum ducentium in finem qui appetitur. Alius appetitus inefficax
sunt conditionatus, qui applicari solet per quod actum voluntatis vellem aut cupere:
vocaturque a. s. thoma voluntas incompleta ab aliis vellem quod tendit voluntas in rem
secundum quod consideratur: pro ut acquirendam vel efficiendam, quia aliquis vellet
cellam si esset possibilis.

Nota secundo duplicem quod impossibile unum dicitur absolute et per se tale, ut deum esse.
Aliud per accidens et ex suppositione quod est absolute signa sua tale sed positum
certa conditione et eventu: ut per se peccasse in adam dicitur impossibile. Per accidens
quia et aliquo possibile fuerit factum in suppositione temporis praeteriti impossibile
additur.

Conclusio prima

Voluntas non potest ferri per se in impossibile pro modo sumptum et cognitum ut tale.
bene in per accidens.

propter quod pars quae tale impossibile nihil habet propter ontatatis ergo nec bonitatis
ergo ut tale cognitum est appetibile neque actu inefficax: nam actus ille debet
ferri in rem habentem rationem entis et boni quia ratio oino velatur a
tali impossibili cogito ut tali.

potest scire per se quod damnati appetunt deum et non per se sed per accidens.
Desiderantes in liberari = poena qua cruciatur (quod per se amabile) per
accidens desiderant deum ad quatuor modos dei coniunctum cum privatione
poena qua se sua est impossibile sed non supposito in damnatis mortali
peccato; Ratio enim illa est impossibilis liberari a poena nota exigentiam
iustitiae divinae. **Conclusio secunda.**

Voluntas potest per se per actum modificari in impossibile cognitum quod est de se
non sua tale, sed per accidens.
propter per se tale impossibile est de se sua et secundum se sed non facta
suppositione, ergo potest secundum se terminare actum modificationis voluntatis, qui enim
tendat ad executionem, potest terminari ad obiectum secundum se consideratum
et sine particularibus circumstantiis.

propter secundum se ex praedicta constat nos saepe optare quaedam a nobis facta
ad imposita laetitia cum ad iudicantur morti ratione furti commissi illis
sed illud nunquam commississe.

Confirmatur, qui nunc dolent de peccatis vellet nunquam peccasse quatuor
et pro dolore = desiderium dei et remissionem peccatorum consequantur.
ob id per impossibile per accidens cognitum ut tale est dicit ordinem ad existiam
ergo est appetibile per se.

propter autem, impossibile per accidens postquam est sic redditum impossibile,
nunquam existit ergo est dicit ordinem ad existiam.

R. Sed ad autem impossibile per accidens est dicit ordinem ad existiam propter
quam conditionem positam qua redditur impossibile, concedo: est dicit ordinem
ad existiam et per se et ex sua natura, nego: quia ut sic est impossibile, inde conditio
apposita potest tollere naturam dei, unde intellectus iudicat rem possibilem
propter impossibilitatem illi per accidens coniunctam nunquam debere existere,
et pro ut substat illi suppositioni illam est appetit, in potest
recognitione bonitatem vel impossibilitate coniuncta illi per accidens
separatam et abstractam propter voluntati quae ut sic illam per se
appetit sed modificiter, propter precium iudicium de impossibilitate
per se per accidens coniuncta.

ob id secundo ex praedicta constat nos visum esse eam impossibile per se, ut eum
desideramus conditi mandatos ergo tale impossibile est appetibile per se.
quia nihil ibi intervenit ratione cuius sit appetibile per accidens.
R. Sed de oia: quia per se quis optat conditi in angelum, illud est opta per se
cum sua natura habeat repugnantiam ad existiam, et consequenter est
appetibile per se, sed non conditionaliter sed est possibile: quod autem
conditionaliter appetitur, est appetitur per se, ergo eadem conditio quicquid
appetibilitatem tollat.

QUESTIO QUARTA

AN VOLUNTAS SEMPER APPETAT BONUM PROPRIUM

Nota p^o qd ut voluntas dicatur appetere p^orium bonum, id est nosse ut appetat bonum particulare
 ipsius voluntatis p^o bonum ipsius suppositi. id est qd eius ipse est pars, cum omni ipsa sit inclinati-
 ois suppositi, unde inclinans ad id ad qd est contrarius supposito inclinat ad bonum p^orium,
 qd est includit particulare.

Nota s^o amorem amicitie id est unionem quandam amantis et amati in p^o amorem sunt
 quasi unum: id est in eis amoris ut amantem transformet in rem amatum, sic
 affectus coniungat: hinc amans fertur in bonum amati tanquam in bonum
 sua compatiens, et estimans sibi obtingere hoc ipso quo amicus obtingit, et sic
 illius bonum reputat suum, id est si nihil aliud inde sibi proveniat et consequenter
 sibi quodam modo p^orio id videtur. amor.

Amor concupiscentie id est in quo reperitur talis unio cum et unio inter
 amantem et rem amatum, et ideo bonum uti amato est confectur bonum amantis,
 qd amor fertur in bonum alterius, quatenus alterius bonum ad aliud distinctum sibi
 p^orium refertur: ita dominus appetit sanitatem per nos, id est qd estimat sanitatem
 servi id est p^orium suum bonum, sed qd est ea alterius boni sibi p^orii qd percipit dominus
 ex servi contrahentis laboribus.

Conclusio

Voluntas semper appetit bonum p^orium.
 probatur p^o qd appetitus semper fertur in illud quod est sibi contrarius ergo in bonum
 p^orium qd qd alius sequitur voluntatem p^o appetere malum quam malum p^o
 hoc dicimus supra impossibile ergo et est
 probatur sequela maioris, qd voluntas potest appetere malum quatenus inimico
 malum est ergo in illo casu si nulla boni p^orii ratio inveniatur, appetit malum
 sub ratione mali.

Obij sequitur de conclusione amoris amicitie id est distinguere ab amore concupiscentie
 sed hoc est falsum ergo et est.

probatur sequela maioris qd amore amicitie appetimus bonum amici id est querendo
 bonum nostrum p^orium: amore am concupiscentie appetimus bonum
 alterius quatenus utitur in nostrum p^orium commodum, ergo et est
 et p^odo maiorem ad probationem dico: distinctionem amicitie amicitie et
 concupiscentie in hoc id est consistere quod p^o amorem amicitie queramus
 bonum alterum et nullo modo nostrum: p^o amorem concupiscentie queramus
 p^orium bonum, id est alterum: sed in hoc p^ocessu quod in primo queramus bonum
 amicus id est alia d^oca quam qd eius bonum id est immediate nostrum, qd amicus
 noster id est quasi nos ipsi vel pars et dimidium nostri propter illam
 unionem affectivam que velut identificatur amans et amatum in amore
 am concupiscentie querimus bonum amici ut p^o illud addat ad nos
 aliud bonum, unde bonum amici quod hoc amore intendimus id estimamus
 id est immediate nostrum bonum sed quatenus eare potest aliud bonum
 nostrum.

Exempli patet nos utrobique querere bonum proprium sed diversa ratione

Questio Quinta

Quo modo dividatur Bonum

Similitur po bonum in naale et morale naale a quod conuenit Naale
ut sic id naaliter agenti et appetenti; ut sanitas et reliqua bona
qua naam pficiunt.

Novale d, quod communis nāc rāculi ut rali, dā quod communis gōi de
pictum rāculi cum libertate operanti in largitio elemosina.

Dei cunctarum, q̄a quod conuenit ~~de~~ humane ut dicitur, intentione uidet.

ergo statim o dictus bonum morale, iug. domine, culare steva

Ad hunc, l. libertate, quod quod est. Am rāo qd em pōd ē cum l. libertate

Agitur dicitur bonum morale, unde p illud nō movetur nō dōmineatur.

Exerunt ergo bonum morale et nāle in gōd; quod nāle uſſiciat nām ut
ſc, morale uero uſſiciat nām libens operantem.

5to Sui dicitur in bonum gnostum utile delectabile. gnostum est quod se
componit g^o cum ratione peranti; ut amaro dum haec ut ipsum gustum
talis et p^ocluso gustum. Commode ultimum vel delectationis debeat
g^oem.

Solubile ē quod propter adiunctam solvationem appetitur, ut chyl. & p. n. f.
quam naturā eā re.

ut si quod in ordine ad aliud appetitur, ad eum confectum
ordinatur ut per se amara quatenus conducit ad sanitatem consequendam.

et quod patet divisionem factam esse analogam, quia ratio divisionis principalis
Reperitur in uno de membris dividendis scilicet in bono honesto quam in
debetabili et utili. Ita S. Thomas expressis verbis per parte quatuor
art. 6. ad tertium occasione cuius divisionis fit
Questio cent.

Questio sexta

AN bonum utile habeat in se intrinsecam bonitatem —

while galeet intrinsica can consist of a distinct conillato finis.

puer p̄ auctoritate D. thoma. p̄a p̄dce quaff: & art sdo gis nobis:

Rae boni quod est obtemperare voluntatis in nonisurō solutione uno sed

omnis quæ ad finem suum valet quæ ad finem intelligit bonum utile
ergo bonum utile participat intrinsecam bonitatem.

probitur iude ubi eumq. & ratiō fœdalis oīe voluntatis. Cui a Constat intrinseca

in bono utili reperitur ratio finalis ad voluntatem ergo et ea

per bar minor, q̄a tñe in aliquo in uñter r̄ao foal of ob̄i al̄e uñg

proa quod prodest prodest actum istius proa pro bonum utile prodest

aliquom altum voluntatis nempe electro non ergo mille aperitur vas

salutis vlt. voluntatis, ergo conitaf intrin fecit

Confirmatur gā mlt media habuant intr mlt eam comitatem, sōnt

aequaliter utilia, ad eundem finem cum eadem eā finali est

undem effectum finalem sicut eadem eam finalis dat undem

...file cabinet only interests can be constant

~~Obel~~ ~~pro~~ bonum est analogum ad bonitatem delectabile ergo bonum
utile est et tale nisi per extrinsecam denominationem a bonitate finis
generis et delectabilis.

probat etiam quod analogum delectat ut prius et intrinseca mune, et
passivius et extrinseca malis.

R. ergo etiam ad eum probandum dico consequens analogum
attractionis debet esse intrinseca mune et extrinseca malis, concedo.
Analogum proportionalitatis, ergo unde ratio ostendit quod est analogum in
substantia et accidentibus, in utroque est intrinseca, nam in nostro casu.
Oportet quod tota appetibilitas mediorum est a fine, quia voluntas vult
media propter finem et rationem finis et est aliter, ergo media est
per motum motuum et finale voluntatis.

R. ergo consequens media est per motum motuum voluntatis per motum.
Concedo, concedo: sedarium, ergo: aliud est in nullo modo mouere
voluntatem nisi terminare finaliter eius actum, et aliud est mouere
nec terminare nisi per supposita motionem et terminationem finis.

Sicut patet a simili, conclusio enim cui assentimus propter
premissas ipsa est intelligibilis per se et finaliter, quamvis
dependenter a premissis unde medium erit appetibile per se
quamvis in ordine ad finem et propter finem.

Sicque tota appetibilitas rationis amaretur a sanitate ad quam
conducit, ergo tota appetibilitas mediorum est a fine.

R. ergo andens, si de intrinseca fiat sermo quod est efficacia
efficientis sanitate.

Sicque illa efficacia est a sanitate quod est finis ergo est extrinseca
rationi amare.

R. ergo andens illa efficacia est a sanitate tanquam a causa
finali extrinseca, concedo: tanquam a causa intrinseca dante
illam virtutem, ergo: et ergo bonitas mediorum sit a fine et
referatur ad finem et tunc inde sequitur illam esse ut illis
intrinsecam.

Obel ultimo. S. Thomas quia parte que est quinta articulo ad secundum
dicit utilia vero dicuntur quod habent in se unde seducuntur,
sed desiderantur solum ut sit ductoria in alterum ergo sunt
etiam utilia et habent in se extrinsecam bonitatem.

R. ergo sequens quod de predictis verbis d. Thomas non
colligitur utilia esse habens in se aliquid quod moueat voluntatem
et illa appetat propter se, habere in se aliquid quod illam

Monet ut appetantur propter aliud et illud est ipse intrinsecum.
Vg potio amara sicut intrinseca est effectiva sanitatis ita
quod intrinseca ad illam utilem utilitas cum illa bonitas cum sit
ratio appetendi propter bonum: nam potio contingere potio amara sumatur,
a parte respondetur propter sanitatem alterius in quibusdam quibus
sumatur propter sanitatem: quia utilis est ad illam ergo utilitas est ratio
appetendi et per consequens est bonitas: et cum sit intrinseca ea utili
sequitur quod eadem bonitas sit etiam intrinseca.

Disputatio tertia

De fine

Quid sit finis et distinguatur

A bono et quomodo causetur

Finis et bonum realiter sunt id unum et idem

Nota quod finis determinatur ad actum de cuius gratia fit aliquid.

Conclusio prima

Finis et bonum et realiter sunt id unum et idem. Sequitur tamen
virtualiter a parte rei et per intellectum rationis rationata sunt idem
quod finis et bonum.

Primum per partem bonum dicitur habitudinem convenientiam ad illud
bonum cuius est finis: finis vero habitudinem ad ea quae sunt ipsius gratia
qui totum enim sunt diversi ita et verum habitudines ad eandem
ergo bonum et finis diversi sicut sunt idem diversi rationes finales.
Primum per partem quia finis et bonum constituent unum alium integrum
et finale voluntatis in se obiectum bonum determinatur per finem
et ut exercito sine prout exercet rationem finis: et per gratiam boni per se et
finaliter considerati appetitur bonum sed quatenus inducit rationem ad finem.
Nota per finem est unam eandem voluntatem et perfectam, ab illo est utique
effectus per se dependet, qui a primo principio nam volens sumendi
medicinam per se dependet a sanitate quam eger intendit sed
illud a quo realiter et per se dependet effectus et eadem
Realiter et per se illud ergo est eadem.

Nota per finem habere duplem et unum in apprehensione

Quod dicitur est cognitum vel apprehensum et illud est denominationis
et intrinseca convenientis ut quae apparet subiectum et
et intrinseca apprehensione.

Nota tertio quod finis o potest ulla ratio rem curare nisi sit cognitus qd o aliter
novit quam p suam bonitatem et communitionem alliciendo voluntatem:
bonitas am o potest illam allicere nisi sit sit cognita voluntas am de lo
caca o fertur in incognitum.

RAO proxima caendi finis & conitas illius reddis unde quidam habet velquam
 pot. habere putatur.

Conclusio tertia

Dico s'dum philosophos finis dicitur Am mouere metaphisica ergo
o a caa realis. dicitur metaphisica in gre motus nobilis.

Si ergo eam realiter debet ~~et~~ principium finis am o ~~et~~ principium finis
potius ~~et~~ opponitur ergo o ~~et~~ eam.

R. ngdo coiam, ga et finis fit ultimus in voluntate, et consequenter
 o fit principium et tñ primus in intentione, et apprehensione
 agentis in quo sensu o principium et suam exerceat causalitatem.
 Et fit causalitas earum nostri o o instituti de plicare, et ad pfectum
 pertinet: gñaliter in causalitas o illud p quod oia quae prius erat
 tñ in pñ oia reducitur in actum, et fit actu eam illud
 et oñario super addit aliquid distinctum entitati eae: causalitas
 gñitur eae finalis, et ipsa met actio eae officionis prout procedit
 et dependet a finis oia ente et elliciente p suam bonitatem

caam efficientem ad operandum qua eadem actio sub alio
Quatenus nomen ab efficiente langram a principio effectus physico.
qualeto procedit dicitur eadem eadem efficientis. Sed quod in physico.
obesse quod eadem secundum suum ad reale. debet actus existere, sed finis
existit ergo eadem ergo eadem secundum ad reale.

R. Dico maiorem in alio eadem, concedo, infirmo, ergo alia in eadem.
caam, quia sit finis vero eadem eadem ut sit.

Obesse quod eadem finem eadem qui ad a parte rei modo potest ergo eadem eadem
ad quod habet in apprehensione.

R. Dico consequens per ad quod habet in apprehensione ut sic. ergo: per ad quod
habet in apprehensione et per eandem apprehensionem. Estimatur ad extra
etiam, concedo: quod esset adest sed motus physico. recte 3 - si uideat,
Nihil refert an finis sit uere bonus an uere possibilis uel secundum

Apparentiam. Et igitur finis o semper moueat secundum ad reale uere
futurum uel possibile a parte rei moueat in secundum ad obiectum.

Representatum ab intellectu ut uere reale saltem possibile, nam ut
R. Dico sic opponatur ad intentionalem et apprehensio.

Obesse tertio bonitas finis o moueat nisi quatenus apprehensa ergo
ad apprehensum habet per ut ratio bonitatis mouendi.

R. Dico andens si. l. quatenus, sed dupliciter rationem bonitatis ergo,
si per se sit conditionem sine qua o, concedo.

Obesse 4 appetitus specifice distinguuntur per diuersas cognitiones ergo
apprehensiones o sit ita conditiones sed obiecta formalia a quibus per
aliter differunt.

Primum andens quia appetitus rationalis differt
a sensitivo quod ille cognatur cognitionem intellectualem, sic uero
cognitionem sensum.

R. ergo andens quia appetitus distinctio formalis o o deumonda
formaliter et primario de obiecto in uoluntate apprehensa, sed
de diuersa obiecta secundum se: nam obiectum uoluntatis o bonum absolute
et uere: obiectum uero appetitus sensitiui o bonum sensibile
et singulare, quia obiecta secundum se habent diuersas formas seruarias.
o omne quod simile de diuersa conprossentis quod o obiectum gaudii
et bonum absens quod o obiectum sensitiui: quod illa se moueat ex
parte apprehensi boni ratione diuersi status in uere reali,
et o solum ratione diuersa apprehensionis.

Quaestio secunda

An omnes actiones humanae
sint propter finem

Nota pro illis cui actus non proprius humanus quia procedunt a
Voluntate deliberata habente liberam facultatem ad operandum
vel operandum cum sufficiente lumine de partem intellectus
ad consultandum et deliberandum de agendis rebus, et ad

Discernendum inter bonum et malum morale. De his procedit
titulus cuius quæstio quæ ut immediate a voluntate procedunt,
et dicuntur elicitæ, vel mediate et dicuntur imperatæ:

Nota pro agere propter finem et operari præsupposita intentione finis
ita ut agens motum a fine aliquid operetur sine gratia dupliciter
mouet finis aliquid agens vel modis sui desiderio ad inquisitionem
modiorum quibus assignatur vel solum modis cognitione sua constantis
et perfectioris, nam bonitas alienius nisi potest aliter et attrahere
ad sui amorem. Proinde actio et propter finem pro modo stricto
dicitur ad propter finem: sed modo, late.

CONCLUSIO

omnes actiones humane sunt propter finem.

probatur ratione. D. Thomas per secundam secundam quod per articulo primo, ob id
voluntatis libere operantis et finis prout de dicitur rationem finis in actu
de oreto, ergo cum omnes actiones humane procedant de voluntate
deliberata erunt propter finem.

probatur etiam quia ob id actiones alienius potest procedunt ab eis secundum
rationem formalem sui ob id ut postulat ratio formalis ob id, sed ratio
formalis finis in actu de oreto consistit. ergo quod sine gratia fiat
aliquid ergo omnes actiones humane sunt propter finem.

ob id pro intentione finis et actio humana sed illud et propter finem
ergo et idem probatur minor quia intentio finis procedit deliberationem
voluntatis sed ut aliqua actio sit propter finem debet procedere
et voluntate deliberata, ergo et idem.

R. ergo minorem ad cuius probationem dispo autem: intentio finis
procedit deliberationem voluntatis de modiorum electione,
concedo: procedit deliberationem de fine, sufficientem et
requisitam ad operandum bene vel male moraliter, ergo: quia
intentio finis, procedit a voluntate deliberata circa talem
vel talem finem.

Si quis ergo propter necessario presupponit intentionem finis ergo et ita -
 probatur autem quod operari propter finem est operari propter finem intentionem et voluntatem.
 R. quando autem, agere propter finem finis et modis qui desiderio presupponit
 intentionem finis concedo. Agere propter finem late media cognitio ut perfectionis
 et bonitatis finis, nego: utrumque autem modus agendi est finaliter propter finem
 cum procedat a voluntate deliberata cum omnibus requisitis ad agendum propter
 finem.
 Sic finis est habet rationem finis nisi in modiorum quae consuetudinis ipsius
 gratia sunt, ergo est habet rationem finis in intentionis quae praecedit ipsam media.
 R. quando autem: quia sufficit ut ad aliquam actionem sit propter finem et fiat media
 cognitione bonitatis et convenientiae ipsius finis.
 Obiectum secundum motum per se et multae aliae actiones ut mouere pedem et uare
 fustem et similes, sunt actiones humane sed illa est propter finem, ergo
 R. quando maiorem namque actiones humane est intelligimus actiones manantes ab
 eo comodo cum sed ab illo per intellectum et voluntatem deliberatam
 operante, ut patet ex per se notabili.
 Obiectum 3. potest aliqua actio imperata habere rationem ultimi finis - est etiam factio
 ordinata ad alium finem sed illa est propter finem ergo est actio humana
 et propter finem. Probatur minor quia ultimus finis est propter finem.
 R. quando minorem, ad probationem dispo autem finis est propter finem sub
 eadem ratione, concedo: sub diversis nego: duobus itaque modis potest
 considerari actio - est etiam factio. prout sub ordinatur actui voluntatis a
 a quo imperatur: sed praecipue et secundum se.
 prout modo et prout actio humana, quae procedit a voluntate deliberata
 sed omni modo est actio humana, sed habet rationem obiecti tum in actus voluntatis, quam
 sui ipsius quatenus si coniungitur. unde etiam factio est finis ultimus sumpta
 secundum se praecipue et pro ut habet rationem obiecti: et oritur autem propter finem
 quatenus subordinatur imperio voluntatis et habet rationem actionis humane

Quaestio tertia

AN INNANIMATA ET BRUTA AGANT PROPTER FINEM

Nota aliquam actionem prout est gratia finis dupliciter: prout ut agit a proprio agente
 sed ut sub ordinati superiori agentis prout modo propter finem finaliter
 2a prout ipsum mouet inalem finem agens: sed modo est ita finaliter propter finem
 2a agens mouetur ab alio.
 Deinde agens prout modo operatur propria inrute effectiva actionis est solum dum
 suam entitatem, sed quatenus est gratia finis atque ad media inrute vel prout
 habet prout obiecto finem sub ratione finis quale obiectum est respectu appetitus naturalis
 et sensibilibus

Conclusio

Quia est agens propter finem finaliter.
 Probatur quia est cognoscat finem finaliter id est propter rationem finis in modum

et comparant media inter se ergo o agunt propter finem facilius
per cur coram id dicitur fieri quia finis quod o illi propter tranatum ergo debet
cognosci propositio ad finem.

Confirmatur cognitio talis proportionis o proprium natura rationalis: illa cognitio
quod uidet solum comparationem finis et mediorum, sed illa collatio o officialiter
actus rationis et iudicii, ergo o competit brutis quia solum habent imaginationem.
Obes pro bruta appetunt oia quatenus habent rationem mediorum ergo cognoscunt
ea ut per media ergo finem ut finis: nam potest aliquis cognoscere media ut media
quin simul o cognoscat finem.

Pandens quia proposito paret eam alligato statim appetit et conatur vincula
disrumpere ut illum accipiat ergo appetit rptionem vinculorum tanquam medium
ad panem consequens non quia ante quiescebat. Similiter cum fructu festucas, o
colligit ut festucas sed quia apta sit ad constructionem nidi et se consequi
ut habent rationem medii.

R. quod videtur ad probandum ergo eandem moueri de desiderio panis ad vincula
rumpenda sed simul mouetur ad panem et vinculorum rptionem, quatenus
de illis unum integrum et totale obitum sui appetitus qualis est nec propter naturam
eandem tanquam duo oia habentia inter se ordinem finis et medii sed ut unum obitum
de quibus quibus partibus constitutum.

Obes pro eam appropinquat rptionem vinculorum sub ratione boni sed o ut sub
ratione boni consequi nec delectabilis quia sit cum labore et defatigatione ergo ut sit
ad aliud ordinatum ergo in quo medium rationis consistit.

R. quod sub ratione boni delectabilis appropinquat quia panis mouet eandem substantiam
rationem cum quo rptionem vinculorum tanquam unum et eandem appropinquat, et o
o sit ita manifesta delectatio euadendum in de aliquam quia natura inuoluntaria
ad conseruationem indur et propter delectationem inuoluntaria non quibus modi operis
negligenter ab animalibus.

Dices ibi o ratio medii ubi interuenit delectatio sed sit in nostro casu ergo o eam
propter minor quia si fructu colligit festucas quam lapidem ergo ibi interuenit
delectatio.

R. quod minor, nulla enim ibi o delectatio sed o nobis concipitur per modum delectationis

Quod delectatio sit actus rationis iudicantis et preferentis unam alteri cum
quidam libertate.

Sed si aliquis importune arguat in undinum festucas pro alio alio uobis
consequenter eligere.

R. o lapidem ferri potius in contrarium quam in celum: o in eligere.

Obes o bruta quia cum quadam libertate, ergo agunt propter finem
propter unde quia o necessario agunt proposito obitum, ergo eam oblatum panem
potest accipere ut o accipere ergo ita.

R. quod videtur potest oibus uoluntariis ad agendum necessario operantur bruta.

Ad probandum dico et verum aliquid p[ro]p[ri]o ob[er]e o[per]ante. hoc in o[per]e s[er]vante aut
quod dicitur p[ro]venit s[ed] q[uod] dicitur aliquid r[ati]o[n]is ut s[er]v[er]e p[ro]p[ri]a m[an]ifestata et
p[ro]p[or]tionata s[er]v[er]e ut q[uod] dicitur aliquid app[ro]p[ri]o ob[er]e s[er]vante et c[on]suetudinis q[uod] o[per]ante
semper habent q[uod] ob[er]e p[ro]p[ri]o s[ed] solum illis temporibus q[uod] s[er]v[er]e ordinem
n[on] ob[er]e et c[on]suetudinis.

ob[er]e q[uod] s[er]v[er]e cognoscunt c[on]suetudinem ob[er]um ad suam n[on]am et s[er]v[er]e r[ati]o[n]em
s[er]v[er]e in illa ergo agunt s[er]v[er]e p[ro]p[ri]o finem.

p[ro]batur etiam q[uod] in s[er]v[er]e dicitur agere p[ro]p[ri]o finem s[er]v[er]e s[er]v[er]e p[ro]p[ri]o s[er]v[er]e ab ob[er]e
media cognoscunt s[er]v[er]e c[on]suetudinis et c[on]suetudinis: ergo s[er]v[er]e in p[ro]p[ri]o s[er]v[er]e.

R. s[er]v[er]e m[an]ifesta s[er]v[er]e ob[er]e media cognoscunt c[on]suetudinem et suam n[on]am. ita ut ob[er]e
habent r[ati]o[n]em finis. sic n[on]o: quatenus habent r[ati]o[n]em boni, concedo: cum autem r[ati]o[n]em boni et
finis d[ist]inguantur. o[per]ante concluditur quod qui tendit in ob[er]e s[er]v[er]e boni, agit idem
p[ro]p[ri]o finem s[er]v[er]e. q[uod] am[en] d[ist]inguimus s[er]v[er]e agere s[er]v[er]e p[ro]p[ri]o finem
media cognoscunt c[on]suetudinis et c[on]suetudinis illius, intelligitur de m[an]ifesta ob[er]e ut
habet r[ati]o[n]em finis o[per]ante boni p[ro]p[ri]o: bonum enim ut bonum attrahit solum ad
simplicem tendentiam — ipsum absq[ue] r[ati]o[n]e g[ra]tillius fiat cognita p[ro]p[ri]o
ad ipsum: finis am[en] solum movet ut finis q[uod] movet agens ut aliquid operetur
cognita p[ro]p[ri]o ad ipsum quod sit finis movet ad d[ist]inctionem m[an]ifesta et
s[er]v[er]e d[ist]inguimus s[er]v[er]e sola cognoscunt c[on]suetudinis.

Dico attractio illa in appetitu brutorum ab ob[er]e o[per]ante alienius e[st] o[per]ante.

Alienius q[uam] finalis, ergo necessario p[ro]venit a fine ut habet r[ati]o[n]em finis.

R. quod et attractio illa sepi[us] estur p[ro]p[ri]o p[ro]dum et o[per]ante alienius e[st] o[per]ante q[uod] d[ist]inguimus
q[uod] illam d[ist]inguimus, sicut finalem attractionem p[ro]venire a fine et p[ro]p[ri]o
ab efficacia: in p[ro]p[ri]o o[per]ante et o[per]ante alienius e[st] o[per]ante s[ed] in hoc existit q[uod] unum
tendere in alterum o[per]ante quomodo cum s[ed] r[ati]o[n]em infirmum bonum et p[ro]p[ri]o ad q[uod]
satis e[st] unum o[per]ante c[on]suetudinis in ordine ad alterum.

Questio quarta

an deus aliquis ultimus finis humane vite

Finis ultimus e[st] duplex s[er]v[er]e simpliciter talis ad quem o[per]ante finis intermediis. et
t[er]m[in]a media referuntur ultimo vel referri possunt et in cuius ad optionem s[er]v[er]e
c[on]suetudinis effectus congruunt qualis e[st] deus, c[on]suetudinis o[per]ante et p[ro]p[ri]o s[er]v[er]e aliquid
complementum alteri ultimus s[er]v[er]e q[uod] quomodo p[ro]p[ri]o — particularibus
actionibus et p[ro]p[ri]a voluntate intendit, ut in eo s[er]v[er]e n[on] vultur
p[ro]p[ri]o s[er]v[er]e: qualis e[st] s[er]v[er]e s[er]v[er]e m[an]ifesta.

Nota etiam aliqua s[er]v[er]e finalis finis efficientes, duplex est inter se
subordinari: p[ro]p[ri]o et p[ro]p[ri]o accidens.

p[ro]p[ri]o subordinantur quarum una o[per]ante p[ro]p[ri]o nisi dependenter ab alia
vel ab eius virtute: ita e[st] s[er]v[er]e p[ro]p[ri]o subordinata e[st] p[ro]p[ri]o q[uod] s[er]v[er]e.

Virtute sua potest aliquid efficere: similiter in eadem finalibus
Quod unus finis dependenter ab alio mouet appetitum ut aliquid faciat
sine gratia, id est in eadem finaliter: tales sunt uacatio matris et tentatio
pulsus, potio amara purgatio et sanitas: quae cum mouent aegrotum
nisi dependenter a sanitate.

Finis subordinati per accidens dicuntur, quod unus est mouet rationem alterius
sed sine dependentia ab alio in eadem: ut si aegrotus sumat potionem
ut non sit sanus sed ut sit formosus vel alia de eadem.

Conclusio prima

Quod finis per se subordinatus semper datur ultimus sine imperatore
talis finis per se secundum quod facit in finibus per accidens subordinatis.
procuratur per auctoritatem. S. thomae per se quod per se. Et Aristoteles dicit
in per se.

procuratur ratio quia in finibus per se subordinatis potest dari propter aliquid in
infinitum ergo ad aliquem est determinandum qui alio est referatur, sed ille erit
ultimus, ergo et eadem.

procuratur autem quia finis subordinatus potest careere nisi virtute eius qui
per se caret, ergo si nullus sit ultimus finis qui per se potentius caret, sed
semper unus per alium in infinitum poterunt alii finis careere.

Confirmatur, potest fieri processus in infinitum in eadem efficientibus
ergo non in finalibus.

procuratur etiam quia sicut dato processu in infinitum efficientibus datur actio
quod est primum mouens a quo cetera agentia dependent, ita
potest dici actio per se est ultimus finis.

procuratur per se quia in finibus per accidens subordinatis, oportet ut virtus
aliquis supreni deferatur in alios inferiores infinitos si darentur
nam singuli virtute propria mouent absque dependentia unius ab alio, in
quo differunt a finibus per se subordinatis.

Obiecto dato uno ultimo fine potest fieri processus in infinitum
procedendo ad inferiores qui sunt inferiores actioni de eadem et ergo in
finibus per se subordinatis potest dari processus in infinitum

procuratur autem quia potest in numeris fieri processus in infinitum,
ascendendo a minoribus ad maiores: quia quolibet assignato numero
potest dari maior, et hoc quia maiores sunt etiam minorum: sed finis
viciniores actioni de eadem sunt etiam ultimi: nam ultimus est
appetitus propter ultimos finis: ergo multiplicari possunt finis
ultiores et propiniores in infinitum.

R. respondetur ad probationem assigno differentiam quod minor

numeri caant maiores et nullo modo maiores caant minores. De ascendendo
minoribus ad maiores = quibus est dependere potest dari processus in infinitum qui
processus potest dari tendendo = maioribus ad minores. propter ordinem causalitatis
quem habent minores in maiorem et ad unam partem unitatem tandem duononducent
et finibus aut et inferiores caentur a superioribus ordine intentionis,
necesse in superiores dependent et caentur ab inferioribus ordine executionis,
ita ut o perueniat ad superiores nisi per inferiores et sicut ad ultimum finem
et ultimus sicut, ita ad secundum tertius et ad tertium quartus et propterea nisi
sistatur in aliquo nunquam erit initium actionis.

Conclusio secunda

Datur unus ultimus finis simpliciter ad quomodo de natura sua uteretur
tamen ad perfectissimum.

probat per philosophi o de solo lumine naturali unanimi consensu in hanc
sententiam conspirarunt et in specificando illo finis magna fuit discussio.
probat per philosophi o de appetitu quo impellitur ad quodendum summum
bonum, unde unquam quiescit donec illo fiat ut ergo debet dari aliquid tale bonum,
quod finis dubio nihil aliud est quam ultimus finis simpliciter atque
frustrationis est ille appetitus.

Questio Quinta.

An unus hominis possint esse plures ultimi fines

Finis ultimus sic dicitur bonum cuius perfectum quod plene satiare potest
eos appetitum et aut finis ultimus duplex focalis unus volutus qui est
bonum perfectum ut per unde quod conuenit quod tandem illud sit in quo
boni reperiat et in quo finis focali in quo ois conueniunt quod ois
volunt sibi bene est.

Alter ultimus finis est materialis et particularis et est ipse in quo boni
focalis et volutus inuenitur finis illa res sit quid unum, videtur finis collectio
plurium ut voluptas et honor simul et in quo ois conueniunt quod alii
ultimum suum finem putant et deum alii voluptates et honores alii alia

Conclusio prima

Finis ultimus focaliter et in unum sumptus est potest dari nisi unus.
probat quia implicat quod latitudo constaret aut perfectionis possibilis acquiri o sit
una: quia posito quod sint duae neutra illarum contineret totam perfectionem possi-
bilem acquiri eundem deum datur perfectio prius ad alteram latitudinem

Conclusio secunda

Finis ultimus materialiter sumptus hoc sequentis lumen fidei vel noctem
Rationem naturalem et unius finis una res ut simpliciter nonne Deus o. Magnus.
probat per scripturas facit ista propter bonum ipsum creauit deus ergo et
bonum ut tandem ipso finis per se mandata diu obferunt.
in probat de illo quod dicitur: ecce est terra et terra ut cognoscat et domum suam,
ergo deus et lumen eius et nostra creatura finis ultimus finis.
probat per rationem quia ultimus est totum et perfectum bonum appetentis, sed inde
et ratio perfectissima boni ergo deus est noster ultimus finis

Conclusio tertia

hoo sequens rationem durante potest sibi res plures pro fine ultimo constituere
sive plures fines parciales, o in totales.

propter pa partem qd o implicat quod aliquis ignorantia vel errore ductus
existimet suum totum bonum o pro reperiri in aliqua una re simplici sed in
agregato ex multis itaut in qualibet datum pars, et in oibus totum reperitur.
propter qd pa partem qd tales fines sunt ultimi totales ut supponitur, o o dnt qd
unus o contineret constitutionem alterius ergo et eoa.

o b e s p o p o s i t u r p o t e s t f i n i u l f e r r i a d m u l t a p a e c a t a f i n e u l l a p a r t i s d i n a t i o n e
intentione ergo potest pro suo libitu sibi constituere plures ultimos fines ag. honorem,
divitias et voluptatem.

R. d i c e n d o c o n s e q u e n s p o t e s t s i b i c o n s t i t u e r e p l u r e s u l t i m o s f i n e s t o t a l e s n e g o :
parciales, concedo, et in margato assignantur plura, nempe honores divitias et voluptas
Qua o s t u n u m i n g r e r o i p o t e s t u n u m i n g r e u l t i m o f i n e s t a d a q u a t i .

Quia am ad illum qui committit plura peccata mortalia.

Ite peccatorem in illo casu o convertit ad oem immediatum cuiuscumq
peccati mortalis tanq ad suum finem ultimum simpliciter, sed tanq ad
partem sui boni quod quasi p partes intendit consequi in singulis oibz ad qua
convertitur et ita habet solum plures fines ultimos parciales:
totalis vero eius finis e suum bonum quod falso existimat consistere in aggregato
ex illis pluribus.

o b e s p o i n f r a p e c c a n s u n i a l i t e r h a b e t d u o s f i n e s u l t i m o s e r g o o i m p l i c a t
aliquem sibi constituere duos fines ultimos.

propter autem qd habet pro ultimo fine idem supponitur in remanere in
gratia et oem pro ultimo fine ex daturam, qd ad actio libera e propter finem,
illa am cum sit peccaminosa nequit habere eam pro fine ergo habet creaturam.

R. n d o a n d e n s a d p r o b a t i o n e m n o p o t e s t h a b e a t e r d a t u r a m p r o u l t i m o f i n e : e t o m
peccatum uniale cum sit conversio ad creaturam dicatur respicere
celam pro fine, ille t n f i n e s u l t i m o s o i n r a u s t i u n i a l i t e r p e c c a n s o i n
propter illud (omittit gratiam) ad hoc am ut aliqd sit ultimus finis requirit
ut oem intentionem ad se referat, vel saltem principalem intentionem
et unialiter peccat o refert suam principalem intentionem in
peccatum uniale.

pete quare creatura o sit partialis finis cum duo in illo casu,

R. qd finis partialis nunq in dominio alterius compartitur sed
e quid necessarius ut constituat cum altero partiali unum finem
totalem unde in illo casu t m i m p p r i e d i c i t u r f i n e s p a r t i a l i s i n g t u m
concludit in se aliqd bonitatis.

o b e s t e r t i o p o t e s t a l i q u i s s e i r e q u o d d u o h a b e a n t i n s e t o t u m b o n u m s u u m
totamq latitudinem ultimi finis et potest utraq disructum appetere,
ergo saltem potest hoo sibi proponere duos fines ultimos totales saltem
divinend.

R. n d o a n d e n s qd si quis seiat se o capacem utriusq oibz divinctum
seiat oem neutrum in particulari o totalem ultimum finem: qd
neutrum seorsim sumptum adimplebit totam capacitatem talis ho.

Qui d' capax utriusq. sit simul saltem diuinitudi: ergo si unum optineat
o quid fecit in uno sentit lo. pro. hoc nolito aliud affigui et deo nunquam fatialitur.
d' magis quam moa sub lunarium sub aliqua particulari. Hoc existens.

Disputatio quarta

de beatitudine

Beatitudo est status bonorum omnium aggregatione pfectus. In hoc libro de
consolatione philosophica prola sta et aristoteles po. etg. porro beatitudo
duplex d' obtinua una, alia foalis.

Obtinua fuit moalis. d' nos ipsa in qua summa felicitas consistit et cuius
ad optinend. sumus beat. d'

Foalis d' id p quod nostram beatitudinem obtinua consequimur fuit
id quo foaliter sumus beat. fuit d' ad optio summi boni d' satisfactio:
ut beatitudo = eterna anaxp. aurum, foalis d' ipsa possessio fuit fruitio
auri.

Questio prima

In quo consistat beatitudo obtinua

Nota po. ma d' bonorum gra. eterna corporis et a. d'.

Eterna sit potissimum diuitie, honor, potestas gloria.

Diuitie am sit in duplici d'ia p. d' thomam pa. p. d'ia quid sit d'ia act. 2.

Alia siqdem maales dicuntur, q. huius for subuenerunt ad tollendos defectus
maales ut sit si bi potus et eda.

Alia artificiales q. huius naa o. inuenerunt. Dum se sed ad societate = inter eos
conseruandam et ad facilitatem commutationis et commutationis bona
da que facilius comparanda, que ad usus humanas sit necessario p. d'ia
ipsi q. d' ad inuenerunt ut q. nummi huius ut illius p. d'ia, hoc ut illo
caractere insigniti.

Honor a. honor intia d' q. d'ia alieni in testimonium uirtutis et
d' collentia que in illo d'.

Gloria d' clara cum laude notitia fuit simile testimonium.

d' collentia a multis p. d'ia uerbo et fama celebratum.

Bona corporis sit pulcritudo, sanitas uia actus p. d'ia et eda.

Bona animi sit duplicia nemp. naalia que nobis = naa conferuntur.
iq. acumen intellectus tenacitas memoria propensio ad uirtutem.

Alia sit uicquista, ut f. d'ia et alia uirtutes naales intellectus et

uoluntatis q. huius addi possunt que diuinitus for communicantur, solum

uirtutes super naales: propter triplicia illa bonorum gra. tnd.

ed. d' d'ia et beatitudine fuerunt p. d'ia.

pa. affert beatitudinem consistere in bonis eternis, ut sit diuitia
honores, gloria, potestas: in q. huius suam ponunt felicitatem politici.

scdā beatitudinem in bonis corporis — elocut et quibus pōtētia boni — voluptuarii dicitur.
Tertia in bonis aē ut sit pōtētia et virtutes et quibus sit philosophi.

Conclusio prima

Beatitudo gōis nulla tōnus consistere potest in diuitiis.

pr̄cur q̄. 3. Thomas et d. Augustinus quod scilicet illos summum bonum o
potest ut quid deterius gōis, et nihil fiat melius conuictione deterius,
at diuitias sit inferiores ipso et ad sum oed inantur tanquam ad finem ergo
obes illud ecclesiasticū pōtētia dicitur p̄eunice ob adiunt oia ergo nulli
consistit beatitudo.

R. cum distinctione p̄eunice ob adiunt oia q̄tum ad multitudinem stultorum
quorum infinitus ē numerus sic concedo, q̄tum ad sapientes, nego:
unde proverbiorum dicitur tertio qd̄ prodest stulto diuitias habere,
cum sapientiam amare o pōtētia. Et sententia philosophi est quod pro
oboleus appietis si qua occurrunt sed qua latent inderitis,
miseri sit sordidi, turpes ad similitudinem paridum suorum
agtrinsu eul palti, o ē ista solida et p̄eunice felicitas.

Conclusio scdā.

Beatitudo o consistit in honore.

pr̄cur q̄ beatitudinem nihil ē melius sed honore datur aliqd̄ melius,
ergo in illo o consistit beatitudo.

pr̄cur minor q̄ honor ē signum solo modo virtutis et ex cellētia.

ergo virtus et ex cellētia p̄eunice supponuntur ut maius bonum ē
q̄dem dici potest. de gloria et fama.

pr̄cur scdō beatitudo pōtētia p̄eunice cap. 5. honor o ē in honore sed honorante,

Argui beatitudo debet ad in bono, ergo et cōm

hoc uofest quod deus o sit intrinsecus in bono. sufficit em ita dē

ut noqueat auferri honor am facillime auferatur. ut pōtētia dependens

a libero arbitrio o honorati sed honorantur.

Conclusio Tertia

Beatitudo o consistit in potestate et imperio.

pr̄cur q̄ potestas et imperium habent annos et angustates, odium,
timorem, iuxta illud cōm prolegium necessitudo multos timet quod
multi timēt.

Confirmatur de s̄d̄nca. simul ista posuit deus, odium et negum;

ergo cum beatitudo sit bonorum oium agguogatio mala oia excludens

q̄ potestate et imperio consistere noquit.

Conclusio quarta.

Beatitudo o consistit in aliquo bono corporis.

pr̄cur beatitudo ē bonum q̄d̄ propter se desideratur et o propter
aliud, sed bona corporis ordinantur ad bona ad sicut ad finem ergo
q̄ illis o consistit.

Confirmetur qd si illis confisteret o praestaret qd animantibus dignitate finis
cum da sint eora utriusq et p bona corporis a multis animalibus superatur qd
quarta qd uisus

nos aper auditu ling uisu finit gustu.

Ubi odoratu praecedit Aranea tactu.

Conclusio Quinta

Beatitudo consistit in uoluptate

probur po q scriptura sacra ad romanos po regnum dei o a se nro potus.

probur ratio beatitudo o summum bonum o m excludens molestiam sed magis
molestia uoluptatem committantur ergo in illa o consistit beatitudo.

probur minor uoluptas prudentia et ratio usum impedit aam in seruitutem

Redigit: ergo ut eam unde si beatos qd efficere posset nihil eam est quin potius
Quo beatia o dicantur.

Si aut nomine uoluptatis intelligatur delectatio aae, in illa o consistere uidetur
Beatitudo, qd talis uoluptas cum sit qd o bono possesse supponit aliud bonum
qn eius adaptione potius consisteret beatitudo.

Nec obsta quod ultimum = intentione o primum et principale in intentione
sed delectatio o ultimum in delectatione ergo oit primum in intentione
R. nro eam qd illud a prima o ualeat qd ultimum o delectatione pndet
ab alio in qre eae efficientis tunc oit illud a quo pendet oit primum in
ordine gratiae et intentionis simul

Conclusio sexta

Beatitudo o consistit in bonis aae.

probur qd bona aae oit officia ois poe habitus operatioes sed in nullo eorum consistit ergo oia

probur minor o in officia aae, nam de ipso qd quis oit qd oit beatus, o in poe.

propter eandem rationem: o in habitibus qd illi oit propter alind: o in operatione

da per operationem possidetur immediate beatitudo oitua

Conclusio ultima

Vera ut pfecta beatitudo in solo deo consistit.

probur de salmista satiabor eum apparuerit gloria tua. et alibi:

Qui replet in bonis desiderium tuum.

probur ratio qd deus o bonum sufficientissimum, cum in deo ois bonitas o pfectio,

ita ut nro possessus, o potest o excludere o malum, satiare pfecte appetitum
et consequenter o beatitudinem nostram oitua.

Questio secunda

In quo consistat beatitudo. localis

Nota po beatitudinem sic sumi dupliciter, pro statu et pro officio beatitudinis,

Quae inter se multum differunt: certum e in apud oes nulla requiri coexistentiam

beatitudinis completum et pfectum, quae o requiruntur ad eius officium o

ad statum beatitudinis pertinet carentia doloris et tristitia quae tñ o pertinet

ad eius officium nam Christus inter summos dolores et tristitias semper fuit beatus

Si aliquis gō et claudus sit aut cæcus ad eōg habeat statum gōis imperfectum
habet in offiā pfectam eum sit ad radale.

Nota qd beatitudinem fōalem p dūm offiā consistere in aliqua operatione,
qua summum bonum possideatur, eum beatitudo sit ultima gōis pfectio, sed
ultima gōis pfectio ē operatio ergo et eā o am consistit in aliqua pōa aut
habitu, pōa sū et habitus p dūm actus primi ordinati ad actus pōos
tanquam ad pfectionem ulteriorem.

Idē refert pō quod pōa et habitus sūt pfectiores actus entitativus sed m grē
entis nam actus ē sū pfectior pōa et habitu adaptius et possitius, sū
qn nōr consequendi et possidendi ultimum, quod sic magis attenditur.

Nec refert qd quod subiecta nō pōo ē pōt ordinari ad accedens nōpe
ad quam operatiōem eum pfectius ē ordinatur ad imperfectius.

R. sū sic ē ordinari pfectius ad imperfectius tanq in o lrum suum ultimum
sū in finem qui pōt sū in finem quo, sū tanq in illo quo optinet et
possideat finem illum ad quem ordinatur nōpe dūm.

Nota tertio operationem illam de ore procedere ab ipso beato: qm cum
gōa sit pfectissima possessio beatitudinis debet ē operatio pfectissima,
et consequenter vitalis ergo debet procedere ab ipso beato eum de rōe
actus vitalis sit procedere a principio interfecto.

Idē et dāremus, quod alii ostendunt, pōt aliquem consistit in actu pōo
entelligentem p operationem ab aliis productum: qm ille modus operandi
ē sū nōr sed pōtius contra aut saltem pater. nam idē in illo
ē pōt consistit operatio pfectissima.

Nota quarto operationem illam ē pōt ē alienius pōe pfectius sed sū rōale,
qā beatitudo ē operatio pōa creatura rōale qua tali, ergo debet ē a pōa
geli pōa a tali aliā sū pōa sū capacia beatitudinis.

Idē pōt intellectus dūari ut videt deum ut in pōo ergo oculus
corporalis sū poterit sic dūari.

R. hōdo coiam, disparitas ē quod dūm quatuor intelligibilis ē sit extrinsecum
intellectus qui pōt in cō intelligibile nō sū corporalis habet pro adagato sūctū
coloratum quod ē ē pōt consistit ad eōg sūctū auris ē pōt audire nec oculus
audire, ita nec oculus pōt deum videre qā ē extra limites sūctū.

Nota quinto ad statum completum beatitudinis concurrere plures actus pōam
Rōalium intellectus sē et voluntatis pō sū intellectus deum contemplatur
dūinde voluntas eum amat et in illo pōctatur. audietur angelus quōd
quod ē sū actus consistit offiā beatitudinis, ita ut illo habito pōctis
aliquis oibus pōctis beatus sit. qua dū ne pōt pōctissimum ē pōctentia.

pō s. hōma dicentis consistit in solo actu intellectus.

Sdā scōtū dicentis consistit in solo actu voluntatis nōpe in fruitione dei,
qui actus sū sūndem scōtū d. amor amittit. 4c.

tertia s. dūandū ē in solo actu intellectus et voluntatis nōpe in fruitione dei
actu tum intellectus tum voluntatis. sū pōctissimum ē

Conclusio prima

essentia beatitudinis consistit adaequate in solo actu voluntatis: nam
contra scriptum.

probur pro quod beatitudo finalis est consequentia et possessio summi boni; sed actus voluntatis
est talis ergo et eadem.

probur minor actus voluntatis est attrahit ad se magis sibi sibi presentis obtem
sed potius dicitur in obtem concipitur per modum impulsus naturalis et
consequenter eiusdem in rem amaram ergo actus voluntatis est consequentia
hoc possessio obtem.

Declaratur autem actus illa voluntatis vel sit desiderium vel gaudium
sive delectatio, vel amor obtem. desiderium quia supponit absentiam obtem
vel gaudium vel delectatio quia est quies in bono iam possessio ergo supponit

possessionem boni et consequenter est ipsa finalis possessio boni nam beatitudo:

omnis potest de amore quod quidem talis actus abstractat a presentia et absentia
obtem. posset enim quis ad beatum omni facit obtem atque adeo est possideatur
summum bonum sed hoc est impossibile ergo et eadem.

Conclusio secunda

Actus voluntatis non quidem partialiter pertinet ad essentiam beatitudinis; sed
tam consequentia et tanquam proprietas.

Quae conclusio etiam dicitur sequitur eum in actus voluntatis nullo modo
sunt consequentia et possessio summi boni; sed tam sequantur ad praedictam
possessionem, bonum sequitur illum tam consequi ad beatitudinem, etiam ad
essentiam pertinere. probur quod illud tam dicitur pertinere ad essentiam

etiam quod est per rationem ad quam alia consequuntur, quae autem consequuntur
habent rationem proprietatis atque ad contemplationem dei consequuntur
actus amoris et gaudii ergo illi actus est pertinent ad eius essentiam sed sunt
proprietates.

Conclusio tertia

essentia beatitudinis consistit in solo actu intellectus. ita. gregorius in 1. quodam
probur pro auctoritate scripturae saeculae iohannis 17. ubi dicitur ubi est spiritus
habet vitam aeternam ut cognoscant et verum deum; atque vita aeterna
est beatitudo ergo illa consistit in cognitione intellectus.

probur quod beatitudo essentialiter consistit in illo actu, qui est consequentia et possessio
summi boni; atque actus intellectus est talis ergo et eadem.

probur minor ille actus est consequentia et possessio summi boni qui facit illud
obtem presentis, et ita sibi nata intellectus; ut illo frui et habitari
possit, atque hoc facit actus intellectus qui deo dicitur appropinquatio et
conversio obtem ergo in illo consistit beatitudo finalis.

obtem voluntas est potius perfectior quam intellectus sed beatitudo
debet consistere in operatione potius perfectissimo.

ergo in actu voluntatis consistit.

R. primo modo videtur nam videtur quod intellectus et eius operationem simpliciter excedere perfectionem voluntatem et quocumque eius operatio hoc omni colligitur ex Aristotele qui ait contemplationem esse perfectissimam ad naturam intellectus et unde videtur naturaliter deinde quod intellectus habet obiectum perfectius se et utrum quod est simpliciter et abstractius bono modo perfectiorem habet tendendi in obiectum suum illud nempe ad se attrahendum voluntas autem attrahitur ab obiecto et quodam modo ab illo patitur: sed nobiliter agere ut attrahere quam patitur ergo et eadem. Adde quod voluntas ut pote potest esse in sua operatione dependens ab intellectu ipsam illuminante: intellectus vero sic dependet a voluntate quia primam suam operationem operatur est independentem ab illa. Neque refert quod voluntas et eius operatio sit formaliter libera etiam intellectus: et omni est liberum et perfectius necessarius ut patet in amore beatorum qui est sit necessarius et in perfectiore amore libero bonum viatorum.

R. secundo diffinuitur per intimam naturam assumptam, quia sine actu voluntatis sit perfectior actu intellectus suus et non quia in potest esse formaliter consentiens et possessio summi boni, qualis debet esse actus ille in quo consistit essentia beatitudinis. Obiectum igitur beatitudo est possessio ultimi finis ut sic ergo est actus voluntatis. prout cetera: quia ultimus finis ut sic est summum bonum ut sic atque soli actui voluntatis competit et possessionem summi boni bonum in se obiectum voluntatis et est intellectus ergo et eadem.

R. modo etiam ad probationem diffinitionis minorem si licet ut sic videtur est ratio formalis sub qua concedo: si videtur est ratio quae sunt obiectum quod, nego. Sensus est quod summum bonum ut sic sub ultima et finalissima ratione bonitatis non attingi potest a voluntate cuius obiectum formale quo est ratio boni: finalissima autem hanc rationem sub qua cum sit utrum quoddam et intelligibile, potest etiam ipsa attingi ab intellectu sicut ratio boni potest attingi a voluntate quia ipsa est quoddam bonum et appetibile: neque necessarium est ut sub eadem ratione soli possideatur aliqd obiectum sub qua fuerit appetitum, nam ut est appetitum a voluntate sub ratione desiderabilis ut ut sit attingitur tunc agitur sub ratione sapientiae.

Dices per eandem rationem possideatur aliqd bonum per quam appetitur, atque summum bonum appetitur per voluntatem ergo et eadem. prout maior cuiusque desiderii correspondet consecutio ergo per actum voluntatis qui supponit desiderium possideatur summum bonum.

R. diffinitio maiorem si subitum tamen habeat unam rationem, ut lapis qui per eandem rationem naturalem appetit contrarium fertur ad contrarium et modo quid sit sic concedo si habeat plures rationes nego, nam avarus per voluntatem appetit aurum illud tamen approperat et possidet per manum si per voluntatem appetitur beatitudo quae tamen per intellectum approperat.

Ad probationem maiorem R. correspondere consecutionem late sumptam ad aliquam ad implicationem cuiusque desiderii: etiam si tunc sumptam, quae sit utrum possideatur obiectum ut patet in presenti ubi nullus actus voluntatis potest dici consecutio strictae sumptae.

Obiectum tertio beatitudo est possessio dei ut in se est atque amor dei tendit quod illud ut in se est, etiam in ipso quae potius attingit illum ut in intellectu.

ergo beatitudo consistit in auctoritate et in intellectu.
R. ergo autem pro ista parte: nam iusto magis tendit in deum ut in se a se magis
videre in deum nihil aliud est quam deum unum in vultu obiecti intellectui dedit
unum in vultu et in intellectu. ita ut communis est se ipsum intellectui per modum
in obiectum per modum: amare vero est unum in vultu et in intellectu per modum
quod unum potest reperiri in inter res absentes.

Sed amor est in se unum sicut amari dicitur transformari in suam naturam
ergo et eadem.

R. in unum respectu per hoc quod movetur voluntatem et illam facit in obiectum
et illam quasi de se per se habere et unum in vultu et in intellectu: possit
per obiectum ad se et attrahit quod requiritur ad rationem formalem possessionis.

Obiectum quarto per beatitudinem intelligimus quidem appetitum in bono aliquo complete
satisfacere: et qui talis quidem est actus voluntatis nempe gaudium ergo et eadem.

R. ergo maiorem per beatitudinem sumptam proposita beatitudinis concedo
unum pro officio: statum in beatitudinis consistit in finali.

Satisfacere: officium in in radicali latetate id est in intellectu ad quem natura
per se per se et finalis gaudet ut quod est in intellectu complete: sicut ad rationem
sequitur visibile.

Obiectum quinto: beatitudo est ultima quod perfectio ut qui actus intellectus est ultima
quod perfectio: ergo et eadem.

probat minor quod utriusque quod in se ad actum ultimum in se non pendam amorem.

R. ergo maiorem est ultima quod perfectio id est est actus aliquis est in se: concedo.
est actus in se ultimus quo nullus ultior sequi possit ergo: alius in se sola delectatio
est officialiter beatitudo.

Sed actus intellectus ordinatur ad actum voluntatis nempe ad amorem atque
ultimus finis est potest ordinari ad aliud ergo et eadem.

R. ergo maiorem ordinatur ad amorem tanquam ad effectum: concedo.
tanquam ad finem: ergo sicut qui dirigere actionem suam ad bonum.

Sed et ordinare ad visibile tanquam ad finem et posterior sit quod et quod sit
eandem illius. Obiectum sexto: beatitudo consistit in perfectissima unione cum deo
atque aptus unum deo per actum intellectus finis et voluntatis quam per
actum solius intellectus ergo beatitudo consistit in actu utriusque per se.

R. ergo maiorem beatitudo consistit in perfectissima unione cum deo
et in se possessionis et consecutionis: concedo in unione
perfectissima et in se vel in se vel in se: ergo: debet ergo illa unio
in se et in se ad omnes modos unione: ergo et perfectissima in se et in se
aliis debet consistere in unione hypostatice: quia est in se perfectissima:
sed debet et in se in se in se et in se et in se: ergo et in se
unione quod habetur per actum voluntatis ut supra dictum est sed in se
unione quod habetur per intellectum unde per se hoc ergo et minor arguit
et eadem.

Obiectum septimo: beatitudo est ultima quod finis et perfectio beatitudinis est ultimus finis:
ut qui quod est gaudium de bono ad se ergo beatitudo consistit in actu
in se et in se.

R. negatur qd eum beatitudo correspondeat maxime. movetur am o finit. equalia
consequenter o u am beatitudo equalis. qd em patet se gounnigat cap-

In domo patris mei mansiones multe sunt item de illo sicut stella differt
 a stella in claritate ita et cetera
 Ad rationem dubitandi si illam diuisibilem participationem o prouidit ex
 parte obiecti, sed ex parte actus uidendi: sicut et claritas solis sit simplex et
 diuisibilis, inaequaliter tamen participatur ab aquila et noctua.
 Petes tertio an in eo sit appetitus naturalis ad beatitudinem?
 Propter quod o habere appetitum naturalem ad claram dei uisionem cum
 appetitus naturalis sit quidam pondus et inclinatio naturalis ipsi naturae mixta
 ab auctore naturae, in ordine ad suum bonum proprium et naturalem perfectionem
 sine ulla actu desiderii elicitio, qualis est appetitus lapidis ad centrum:
 hoc autem prout suam naturam instat suam naturalem uoluntatem o competens clara
 dei uisio recte. Et tunc per parte Quasi et autem o congruenter o habundantem
 nullum appetitum seu inclinationem naturalem ad diuersam uisionem:
 Frustratur enim de illo appetitus naturalis, cum naturaliter putatur o potest:
 sicut frustratur dei lapidis appetitus centri si ad illud naturaliter moueri
 o potest: et contra sicut naturaliter debetur lapidi ultima dispositio ad
 appropinquandum finem sui appetitus quod est grauitas ita hoc naturaliter debetur
 naturae quae est ultima dispositio ad beatitudinem, quod tamen falsum est
 hoc uisum quod deo dicatur naturaliter cupere beatitudinem:
 Et naturaliter o sumitur ibi pro ut opponitur supernaturali, sed contra
 naturalem deo o contra naturam deus satisficari quae nempe beatitudo consistit
 in actu intellectus cui competit deus et supernaturaliter: uero quod
 si deo quod habere quidam prout o obiectum naturalem, seu quod dum incompletum
 inclinationem naturalem deus ad beatitudinem, ad claram dei uisionem: quae autem
 prout obiectum naturalem o quidam modo positum sed proxima et immediata
 o repugnancia uoi ad aliquid quod potest fieri per ipsam et in ipsa,
 praesertim ab agente super naturali.
 prout quod prout intellectiva quae est in eo de natura sua, o uis quodam
 generata et incompleta ad claram dei uisionem: quae in eis praestatur
 et completur per numerum gloriae.
 Et et dicatur incompleta o propterea potest naturaliter compleri,
 quoniam o incompletum desideret naturaliter compleri: incompletio enim
 quae prouenit a natura, et o ab accidente: sicut et uis uidendi in noctua
 dicatur incompleta et tam claram uisionem solis quam est in aquila
 o potest tamen naturaliter prout uisus noctuae ita perfecte compleri sicut prout
 uisus aquilae.

Quaestio tertia
 De beatitudine
 naturali

Quaeritur quod praecedenti diximus non intelliguntur de beatitudine supernaali et cum proportionem
possint aptari. beatitudini naali sic in de beatitudine spiritualis parca dicimus.
Beatitudo naalis quod dicitur sanum bonum inter omnia ad quod homo secundum suam naturam, et deus
et elevatione gratiae et in paribus naturalibus constitutus potest contingere.

Conclusio prima

Beatitudo naalis consistit in contemplatione veram a natura abstractam.
probat: talis contemplatio est perfectio operis perfectissima naalis ergo in ea consistit beatitudo naalis.
probat: autem talis operatio habet unum perfectissimum scilicet deum, et alias substantias materialis
operantes: aliquid vero non habetur perfectio actus, ergo verum.

Conclusio secunda

Ad beatitudinem naalem requiruntur virtutes morales. ita Aristoteles qui dicit
beatitudinem in speculativam et practicam et per hanc nihil aliud vult quam virtutum
virtutum.

probat: nam quod aliud possit quis dici beatus et inter turpissimum addit in quidam
tam nova quidem animi pronuntiat a propriis et operatio virtutum.
confirmatur: quia actus virtutum sunt ornamenta ad quod debent dirigere beato.

Conclusio tertia

Ad statum beatitudinis naalis requiruntur aliqua bona tam corporis quam aeterna ut
moderata aliqua facultates sanitas et cetera.

probat: quia convenientia cuiusmodi bonorum possit inter turbare quidem beati, cum
in illo statu non in suis operibus dependeat corpore, si corpus aliqua molestia ut
fame frigore etiam inquietetur, non est facile impeditur in suis operibus.

Nec obstat quod quidam patres graviter reprobandant Aristotelem ita disponit putantur
in illi sancti patres Aristotelem constituisse beatitudinem in illis primariis et essentialibus. tam
dantes et consentientes ad potius dispositum id est tunc in propriis dispositionibus
ad faciliorem ad operam.

Disputatio quarta

De voluntario et involuntario.

Quaestio prima

Quid sit voluntarium, liberum, et violentum

respondetur in sumptionibus quae ad beatitudinem et finem ultimum hominis spectant
Respondetur ut de actibus humanis quibus ad illum pervenitur aut ad devocetur aliqua res
consequamur: sed quia actus sunt hominis ad bonum vel malum moraliter, respiciamus
sit voluntarium: ideo pro de voluntario dicendum occurrat simul et de involuntario ut contrarium
natura sed propria magis elucidetur.

Nota pro quod aliquid dicitur voluntarium ab ordine quomodo dicit ad voluntatem: aliquid enim potest dicitur
ordinem ad voluntatem vel sicut obtemperare ad primum et sic res voluntaria dicitur voluntaria
malius in voluntate vel ut operatio ad suum principium, et sic omnes operatio quae procedit a
voluntate dicitur voluntaria: eodem modo si ipsa voluntate immediate ut voluntates,
voluntates, amor, dicuntur actus directi si vero modice de aliis pro quod per applicationem
voluntatis operatio dicuntur actus imperati ut sit intellectio iuris, et cetera facta imperio
nota pro voluntatem secundum primum ceteram et ideo ponere in primum obtemperare praesupposita
cognitione illius ita ut obtemperare cognoscatur secundum suam naturam et circumstantias.
Quod notum est naturalis ut lapidis tendit in contrarium finem primum cognitionis contrarii.

Conclusio

voluntarium dicitur ab Aristotele libro de generatione capitulo 10. quod est principium intrinsecum cum cognitione
vel per singulorum in quibus est actio vel sit brevis voluntarium quod est a principio intrinsecum
eum cognitionis finis.

Ad voluntarium sumptum prout alibi nihil aliud requiritur quam ut actus procedat
a voluntate secundum proprium suum modum operandi scilicet cum cognoscitur finis.

atque hoc totum exprimitur in ista definitione ergo scilicet
probatur minus proprius modus operandi esse voluntatis et operari cum
cognoscitur finis scilicet ut ipsa voluntas a principio intrinseco
operanti, ergo ut eda.

probatur scilicet a contrariis involuntarium dicitur quod ab extrinseco
nisi infertur. unde quia accidit penitus ignorantiam infra dicitur.
ergo voluntarium est quod procedit a principio extrinseco. scilicet ut eda de his
collige per alii proprio muneri voluntarium ab involuntario proprio et
probatur cognoscitur ut voluntarium: unde quia hoc habet perfectam
cognoscitur actus humani sit proprio voluntariis. Dicitur autem quia o habent
perfectam cognitionem nisi valde imperfectam. ideo o. et dicitur o.
Quasi autem articulo 2.

Collige scilicet o voluntarium est liberum sed voluntarium comparari
ad liberum ut inferior ad superius nam liberum est voluntarium
o autem voluntarium ad liberum ut patet in amore beatorum
qui est voluntarius et o liber.

probatur quia ad voluntarium sufficit quod procedat a principio intrinseco
scilicet cognoscitur finis: nam aliquid aliud addit nomen procedere a
principio operante cum in divina et in determinata ergo scilicet eda.

probatur etiam cum aliquid includit gradum ut quod officium et supra illud
addit alium, prius illo gradus et prius in posterioribus atque per hoc
voluntarium igitur. Dicitur in necessitate liberum.

Actus liber est qui procedit a principio intrinseco operante cum materia
indeterminata circa illum actum, ita ut subiectis actibus nequeat ad
agendum possit agere et o agere.

Actus necessarius est qui procedit a non determinata circa actum
et per hoc scilicet sit per partem questionis quia queritur quid sit
liberum.

Conclusio scilicet

Voluntarium est quod procedit a principio extrinseco nihil conferente passio
ubi nihil conferente passio debet sumi positum et o solum negativum
sunt sentus sit quod voluntarium sit id quod infertur a principio
extrinseco contra inclinationem positam passio et o conferente passio
ut si quod lapis precipitatur sursum quia per gravitatem suam
venit, dicitur talis motus esse voluntarius involuntarius.

probatur autem idem voluntarium et involuntarium.

Q. igitur confundi, sed nemina o idem, nam involuntarium

Directur illud quod est contra inclinationem naturalem ut iam diximus
est motu lapidis sursum. involuntarium autem est contra appetitum
sensitive ut si oculi alterius se nimis aperiantur, directur illi
in se involuntaria quod est contra appetitum sensitive videtur.

Sic requiruntur conditiones ad voluntarium.

Prima est ut principium effectuum sit extra eum qui patitur involuntarium
scilicet ut factum illud quod patitur involuntarium est concurrens effectui
vivendo, sed non passivum recipiendo.

Tertia ut repugnet inclinationi facti patientis involuntarium, unde
motus ocularis mobilis, quod si directus inclinationem non repugnat
ad illum si directus naturalis non involuntarius sed preter naturam

Conclusio secunda

Si datur voluntarium in indirecte sine aliquo actu voluntatis saltem interpretativo in illius voluntarii.

probat quia si datur voluntarium in actu suo nisi sit voluntate vel qualiter vel virtualiter vel interpretativo operante ad quod omittitur ut dicimus in praecedente conclusione de voluntate formaliter operante ergo si ab illa interpretativo aut virtualiter operante.

non sufficit quod voluntas habeat se permittit: alias diceretur oia precepta de deo voluntaria. Sic voluntarium virtualiter dicitur quod si voluntas virtute prioris alicuius etiam formalis, ergo voluntarium indirecte includit omni actum formalem voluntatis.

R. si ergo andans: si li virtualiter sumatur proprie, concedo: si sumatur improprie et prout quidem si quod interpretativo: ergo per am modum includit actum, sed ut vox o, sed ad illud sufficit quodam dependentia = voluntate in quodam o = git cum potest et debet ut supradictum.

Conclusio tertia

Et post dari voluntarium indirecte sine formali ad advertentiam intellectus qui respicit ad ipsum in particulari de fine actuali: considerandum illius si potest in dari sine advertentia interpretativa aut virtuali: pro cuius evidentia.

Nota actum ut omissionis facere pro confusione triplex: pro eum ad advertentiam in potest et tunc audire missam hodie sic et nunc: et hoc de advertentia formalis.

Si de eum ad advertentiam in eum aliquos actus de preceptis ab ecclesia, et de advertentia qualis in quodam particulari ad in violo: sic in omissionis facere de advertentia interpretativa.

Inquit nomen de advertentia illa preceptorum ecclesie in confuso et in eum possum et de deo de advertentia in cognitionem obligationis audire hodie missam in particulari: et sic si habet intellectus ut prudenter advertenti potest quod advertat.

Ad hanc obligationem in particulari: et hoc de advertentia sine cognitione interpretativa. Tertio denique cum nec pro, nec pro modo advertentia ad advertentiam facere, et hoc modo nulla de advertentia, unde nec illud voluntarium in quodam indirecte.

probat per partem conclusionis omissionis quae fiunt per inadvertentiam inevitabilem de quod possumus habere notitiam ut quam omittimus dicuntur preaminoze et consequenter voluntatis atque nullus ibi habetur actus intellectus formalis terminatus ad actum.

quod in particulari ergo et eum voluntas ut potest voluntarie atque voluntas si potest operari sine ulla cognitione intellectus, eum inquit sit voluntas inquit sit praecognitum, ergo si o eum formali cognitione, saltem eum interpretativa aut virtuali.

Confirmatur ommissio precepti quae sine de advertentia de preaminoza, eum voluntas si habet more negative ad illam, sicut voluntas de advertentia ergo de voluntaria sine advertentia saltem interpretativa.

Sic ommissio de voluntaria nisi sit in potestate voluntatis excedere actum vel de excedere: sed sine cognitione terminata ad obitum in particulari.

de sine advertentia formalis de in potestate voluntatis excedere actum vel de excedere ergo et eum.

R. in de minorem: sufficit de ut sit cognitio obitum in confuso de qua potest intellectus facile de advertentia in cognitionem illius in particulari ut supra.

Secundum: obitum primo voluntarium dicitur quod procedit a voluntate ut a principio atque potest aliquid procedere a voluntate nisi sit operatio aliata.

ut imperata, aut saltem huius operatio ergo voluntarium includit actum. R. si ergo maiorem, quod procedit = voluntate directe vel indirecte, concedo.

Directe huius ergo: similiter si ergo minorem: si potest aliquid procedere a voluntate nisi sit operatio formalis aut interpretativa, concedo: nisi sit determinate.

formalis ergo.

ad 3. s. Thomas p[ro]bat q[uod] si articulo p[ro]bat o[mn]i d[omi]ni p[re]ceptum o[mn]issionis
 absq[ue] aliquo actu voluntatis. ergo absolute o[mn]i d[omi]ni voluntarium sine actu.
 p[ro]bat[ur] etia[m] q[uod] si ad malum voluntatur actus, multo magis ad bonum.
 R. d[ic]it[ur] q[uod] videtur sine aliquo actu qui se habet concomitant[er], translat[ur].
 sine aliquo actu terminato ad ipsam o[mn]issionem tanq[uam] d[omi]ni ead[em] nego: et d[ic]it[ur]
 hoc solum sic agimus.
 Obes[ur] r[ati]o volu[n]tas i[n]differens ad actum et o[mn]issionem actus utq[ue] p[ro]p[ri]a. i[n] superadditione
 q[ui] actus aliquis quo volit illam o[mn]issionem semper manet eod[em] modo ergo ut tollatur illa
 q[ui]d[em] requiritur aliquis actus terminatus ad o[mn]issionem.
 R. n[on] d[ic]it[ur] minorem q[uam] q[uod] o[mn]i d[omi]ni voluntatem, dicitur voluntarium intelligitur voluntas
 determinata ad ipsum rationem voluntatis interpretat[ur] q[uod] an requiratur ad hoc ut
 voluntas habeat hanc voluntatem interpretat[ur] iam d[ic]imus: unde fit

Subium
 An ad voluntarium indirecte requiratur tres ill[ae]
 scilicet conditiones sunt voluntas possit agere, o[mn]i agat
 et teneatur agere

De duobus prioribus nulla e[st] difficultas de tertia autem inter auctores m[ult]i
 disputant unde

Conclusio

Ad voluntarium indirecte sine ad hoc ut o[mn]issio et effectus ex ea consequens
 consideratur voluntarius requiritur ut voluntas teneatur agere id q[uod] potest et
 o[mn]i agit.
 p[ro]bat[ur] voluntas considerata in actu p[ro] i[n]differens ad agendum vel o[mn]i agendum
 o[mn]i i[n] principium actuali i[n] actu p[ro] sine sine f[aci]le sine interpretat[ur] actus et
 o[mn]issionis ergo necessarium e[st] ad tollendam illam i[n]diciam et ut voluntas
 reducatur ad actu p[ro] ad p[ro]p[ri]um ipsi aliq[ui]d superaddi: atq[ue] superadditum
 q[uod]d o[mn]i potest ad aliq[ui]d n[on] s[ic] eum q[uod]d o[mn]issio immediate comparatur ad
 voluntatem ergo dicit[ur] ad aliq[ui]d morale: sed o[mn]i aliud q[uam] obligatio agendi
 ex qua tanq[uam] e[st] conditione habet n[on] actus q[uod] sit a voluntate, sine q[uod]
 voluntas sit sine principium saltem interpretat[ur] ergo et ead[em]
 p[ro]bat[ur] hoc ultimum p[re]sumptum q[uia] nihil aliud assignabile e[st] p[re]ter
 p[re]dictum obligatio[n]em.
 Si ergo potest determinari voluntas p[er] advertentiam et cognosc[er]e q[uam] ante
 o[mn]i habebat ergo et ead[em]
 R. n[on] d[ic]it[ur] videtur q[uod] advertentia et cognosc[er]e o[mn]i o[mn]i determinat voluntatem
 sed t[ame]n proponant ipsi aliter, imo cum illa cognosc[er]e remanet ad hanc voluntas
 q[uod] sua i[n]diciam et in suo actu p[ri]mo.
 p[ro]bat[ur] p[ro]p[ri]o conclusio ex effectibus q[uod]d o[mn]i voluntarium in actu d[ic]ere debet ordinem
 ad voluntatem ut ad eam p[ro]p[ri]am vel moralem sed effectus ex o[mn]issione
 consequens o[mn]i potest d[ic]ere talen[te]m ordinem ad voluntatem nisi cum p[ro]p[ri]a
 agens ad sit obligatio ergo requiritur obligatio
 p[ro]bat[ur] minor voluntas o[mn]i influat p[er] p[ro]p[ri]um effectum q[uia] tunc est directe
 voluntarius) n[on] mediante o[mn]issione q[uia] si illum cum sit n[on] ad p[ri]vatis
 o[mn]i potest deferat influat positum ergo effectus o[mn]i d[ic]it ordinem ad
 ad voluntatem tanq[uam] ad eam p[ro]p[ri]am.
 q[uod] n[on] e[st] q[uod] sub ad eam moralem p[ro]bat[ur] effectus a p[ro]p[ri]o ad voluntatem
 nisi media o[mn]issione sed excluso p[re]cepto o[mn]i o[mn]issioni effectus nullam
 habet connectionem moralem cum o[mn]issione ergo o[mn]i p[ro]p[ri]a voluntate
 moraliter

probatur minus quia ommissio est bona vel mala moraliter sine leg. obligante
et respicitur
Declaratur hoc exemplo si duo eum aequali libertate et ad voluntaria omittant
claudere portas ecclesie alter tamen eum obligat claudendi alter vero si de
hoc omissione contingat aliquid subripi furto de ecclesia fuerit illud

Dicitur prius voluntarium posteriori vero
Necquamvis furtum in illa causa non ponitur posteriori ad culpam est tamen
illi voluntarium.

R. ergo assumptum est potest enim sic est eadem voluntaria et ammittenda
sine culpa cum sit diffonum rationi ergo si furtum est voluntarium est
culpabile.

Oportet potest agere voluntaria et o. gere voluntarie et contradictoria ergo
a. et utrum competit voluntati, ergo omni preceptum est obligatio de ipso quo
Voluntas cogit ab actu confectur est agere voluntarie. R. id est ad idem.
si est agere sumatur pro o. negatione concedo, andens et utramque eorum.
si est agere sumatur pro ut idem sit quod est principium interpretatum
o. agendi voluntarium, ergo. amittitur voluntatem consideratam
eum sua natura ad actum et omissionem et in quo acta pro habere negationem
actionis illa in negatione ad omissionem sufficit alias in uno et eodem
instanti ageretur infinitas omissiones voluntarias ut patet
ad id est absurdum.

Oportet potest voluntarium id est quod est in potestate voluntatis ut qui omittit in potestate
voluntatis absque ulla obligatione, o. mittendi, ergo. et eadem
potest minor voluntate a. ut qui libere tenet utrumque eorum quinto dicitur nobis de
voluntaria, quia possumus facere vel omittere.

R. id est in actu voluntarium in potestate id est quod est in potestate voluntatis, concedo.
Voluntarium in actu, nego nec plus a. ut Aristoteles.

Ad si inter ipsum agere de voluntario actu
R. eius dicti congrum est, quia nobis est voluntaria quia agimus cum potestates omittendi.
Eius probat nos sponte ad probos aut improbos, unde cum o. sumus voluntarii actu
tales de proli aut improli ut de quod sit in nostra potestate bene agere aut
omittere, sed de de ita bene agamus, ut possimus male agere sicut sit auctoritatem
a. in arguto allatam nihil contra nos probare.

Oportet rectis auditio facere. missa profano o. voluntaria ergo et eius omittit.
et id est eorum disparitas a. quod auditio facere sit effectus positivus voluntatis
omissio autem tamen privative potest a voluntate quia dependentia o. potest haberi
agere sine obligatione ut supra diximus.

Oportet potest omittit pendere a voluntate tanquam eadem privativa omni soluta
o. obligatio ergo et eadem.

probat andens preceptum nihil facit ad rationem voluntarii cum sit septemdecim,
ergo ipsa obligatio supponit voluntarium ergo illud o. facit.

Confirmatur potest illa omittit est libera ergo voluntaria.

probat andens qui ad advertens omittit auditionem facere die profano tam libere
operatur quam qui ad advertens omittit die festo, ergo et eadem.

R. ergo andens ad probandum ergo assumptum nam et preceptum est septemdecim
ad id est solo o. potest tribuere rationem voluntarii, potest tamen in eodem
negativa ad hoc ut aliquid censetur voluntarium in actu ut in facere
et est ad advertens in effectu omittit ad subsequente voluntarium
am quod supponit preceptum aut obligatio, et voluntarium in potestate

Quod sit postea voluntarium actu per ipsam obligationem, ut supra.
 Ad confirmacionem dispo. andreas: omissio sine obligatione potest esse libera in actu,
 Nego, in potestate, concedo: ad probacionem nego assumptum nam si cum sit aliquid
 voluntarium aut liberum nisi voluntas operetur in illud aliquam
 facultatem saltem interpretativam soluta am obligatione ponendi actum,
 voluntas potest operari ullam facultatem in actu ipsam omissionem ut
 iam sepe diximus consequenter potest dici agere voluntarie aut libere precisa
 obligatione.
 Obij. qui die profano tempore quo celebratur missa applicat se lusu,
 ponit voluntarie eam omissionem missae, atqui qui eam omissionem est voluntaria
 in ipsa omisso voluntaria est ergo potest dari voluntaria omisso sine
 obligatione.
 prout minor: in naturalibus eam potest et eam privationis quae est illononcessario
 sequitur prout eam gratiationis et eam corruptionis, ergo et eam.
 R. dispo. maiorem ponit voluntarie eam omissionem missae, naturaliter, unde in potestate
 concedo: naturaliter unde in actu, nego id est qui applicat se lusu tempore missae
 die profano in quo nulla est obligatio audiendi missam, ponit quidem aliquid
 impossibile cum missa, quod est id naturaliter eam omissionem unde eam
 omissionem in potestate, quae est eam actu si est obligatio: sed potest illam lusu
 quod impossibile cum missa quatenus est eam omissionem missae, naturaliter et
 in actu: quia ad hoc ut effectus positivus sit eam privationis naturaliter et in actu
 sufficit quod effectus positivus sit incompensabilis cum forma aut positivo quo
 privatur sed inquiratur ut appellat formam illam aut positivum vel saltem
 ut forma illa sit delectu pulchra ratio dispositionum privatum ad ipsam:
 aliam enim quolibet forma substantialis quae de novo introduceretur in materiam, est
 eam actu privationis totum formam possibilem quod est absurdum: prout dicitur
 forma ignis quae introducitur in materiam ligni putridi et tunc eam privationis
 forma ligni, unde omni admodum ad quam forte disposita erat illa materia ratio
 putrefactionis, est autem forma formae aut bonae: ita enim est privationis lusu sit
 quod impossibile naturaliter cum missa quia tunc est supponitur in pulchro delectu
 velum audiendi missam potest dici illis lusu eam formalis et actualis
 omissionis missae.
 Sed si quis tunc dixerit: etiam illam eam omissionem missae ut est privationis quae
 nullum est debitum: tamen eam omissionem pro ut est negatio
 R. nego assumptum cum omni ante lusu illum semper fuerit negatio conditionis
 cuius missa potest dici illa de novo eam a lusu cui presupponitur et
 Est haec solutio diligenter notanda et ut pote fundamentum solutionis multarum
 questionum in hac materia.

QUESTIO Tertia

AN voluntas

Nota primo magnum esse discrimen inter haec tria necessarii: impediri et cogi
 sunt violentia.
 Necessarii est determinari ad unum sine potestate oppositum: sicut capis
 necessarii ad motum idcirco.
 Impediri est habere obstaculum operis alienius actionis sine naturalis
 sunt praeter naturalis: sicut, eandem legatum impeditur ne currat: et capis
 non contra detentus non affondit sursum motu vacui.

Cogit. seu voluntari quae solum in de differunt qd cogit dicitur de uoluntatibus
Voluntarium autem de o uoluntatibus) I cum aliqd sponte est aliquam actionem
motum a principio de trinitate, ipso passo nō resistente ut dicimus supra quasi
Nota qd actum uoluntatis alios ad elicitos, alios imperatos: eliciti sunt
qui procedunt immediate ab ipsa uoluntate ut amor desiderium, spes &c &c
Imperati qui procedunt a uoluntate mediante alia potē ut uisio quae elicetur
ab oculo de imperio uoluntatis. his notatis

Conclusio prima

CONCLUSIO prima
potest voluntas egi quo ad actus imperatos, et quo ad eorum cessationem.
Prout voluntate nolente ut oculus videat, potest voluntas egi ad videndum,
si ut p^{er} vim apperientur patessere et q^{ui} actum de uter apperietur: idem
de auditu, tactu, similitur si voluntas velit ut pedes progrediantur.
oculus videat, potest impedire si nemp^e pedes ligentur oculis.
obes primo actus imperatus procedit = voluntate modiate et p^{er} consensum a
principio intrinsecum ergo o potest et voluntas.
R^{es} actum imperatum sic dici o qui actualiter procedat et imperetur a
voluntate sed qui sub actus p^{ro}cedat, quia ubi n^{on} sua debet operari imperio
Voluntatis.

obes p^o actus videndi oculo aperto o potest dici coactus, ergo voluntas o
potest cogi quod ad actus imperatos.
pr^obar autem ille actus fit p^o in inclinationem naturalem oculi a quo im procedit
nam a principio intrinseco ergo et ea-
R. n^odo autem: ad probandum d^ogo autem o a principio intrinseco immediato
et p^o in inclinationem p^oae particularis, concedo: a principio intrinseco
mediato, et p^o in inclinationem p^oae vultis n^ope voluntatis, proinde quod
habetur inclinatio totius suppositi, n^ogo: Et igitur possit admitti actum illum
videndi o et voluntatem vultis o et n^o voluntatis, cuius imperio
subduntur: quae p^oae vultis cum sit prestantior particulari absolute et
et simpliciter denominat suppositum co actum dum ipsa cogitur,
obstante quod p^oae individualis o pr^obar p^o in inclinationem suam
particularem.

Conclusio secunda

non potest voluntas cogi quae ad actus illicitos non quidem per se propter deum absolutum
 probatur primo implicat aliquem actum voluntatis ad illicitum et coactum
 probatur assumptum quia ille actus est voluntarius quia est a voluntate tangit
 principium intrinsecum ut supponitur et est voluntarius quia est a
 principio actus inde, atqui est a principio intrinsecum et est a
 principio intrinsecum sed ab actus inde est voluntarium et est voluntarium
 implicat contradictionem ergo et est.
 probatur secundo quod est essentialiter tale semper est tale, atqui actus voluntatis
 illicitus essentialiter est voluntarius, ergo semper est voluntarius.
 probatur minor quia actus illicitus voluntatis est intrinsecus et est
 voluntarius et est ratione huius quam super additi, sicuti hoc est intrinsecus
 et est ipso rationali ergo et est.
 ob hoc primo et voluntas non est essentialiter voluntaria sed est voluntaria
 a. ipso ratione separatus et est voluntaria a. ipso ratione separatus et est voluntaria
 facultate ponendi aliquid et actionem procedere a principio intrinsecum.

obsequio. Idcirco potest voluntati inconfessimae adienti aliquid obtemperare et petrum infundere
amorem ipsius petri ergo potest cogi. cum cogi nihil aliud sit quam trahi in actum contrarium
Contra inclinationem naturalem.

R. negdo autem ad probationem d'igo assumptum: contrariag^u = nullum in uoluntate
 contradictionem possunt et simul supernaturaliter concedo quia important aliquam
 inclinationem et accessus ad obiectum: diu tunc de uersio et recessus ab ob-
 iecto dici potest quod sic amor procederet effectiua a solo deo et sic oret accessus et
 effectus secundum idem principium effectiuium: nam cum amor sit actio ut talis dicit
 habente o am passiuum tunc.

Conclusio Tertia

prima pars patet ex supradictis.

In hoc primo articulo possit inferre uisibilia essentia.

R. affirmatives: eorum I in de mones et damnatos eogi' ad sustinendas poenas

infermi: ad vitam salvandam R. ad hoc ut avertatur dicitur pati incontinentiam
sufficere qd cogatur agere contra inclinationem competentem illi intransigentiam
loci. pprie.

Nota p^{ro} ad officio m^{un}ici palam n^{on} p^{ro} uolitionem officio m^{un}ici internam
p^{ro} ut uitalis uolitionis. Exp^{re}ssum a uolitione itus conatus q^{ui}us p^{ro} et tunc

officiarius referre et princeps notis

R. cum distinctione. si sit in contraria absoluta et esset resistentiā eam in
nomenclarium simpliciter: si aut sit in contraria secundum qd eam in
nomenclarium.

voluntarium, et simpliciter.

probat per pass malorum sine depponitur voluntario sicut in naali:
voluntarium sui

voluntarium omni et naturale. \blacklozenge $\overline{\text{p}}\text{er}$ sunt ad a principio intrinsecus voluntatum
in al. voluntatum cum voluntatione $\overline{\text{p}}\text{er}$ se ergo sicut voluntatum ead. in naturale
in quibus earent voluntatione

polus son part gō & fit alqd principium de kingdom propter qd dicitur

■ *Actus involuntarius* idem quod *actio* est pro eo quod effectus est ipso principio et minores sed a principio intrinsecus sine officio in se continetur et simpliciter voluntaria.

QUESTIO QVARTA

AN METVS CAUSET INVOLUNTARIUM

penitus quæstio. An actio quæ fit de motu ardente tanquam de causa et principio effectus, sed motus est sic ut metus abest actio est sic et tanquam actio illa sit simpliciter voluntaria. Vg. mercator propter compertam timorem mortem ut illum suadet prodeit moros suos et mare quas aliquoties multum amat nre proiiceret si tempestas abest. quæritur ergo quæ prodeitio morum in mare sit voluntaria.

Metus dicitur de instantis vel futuri periculi causa mentis perturbatio. Dicitur in metum gravem quod est nomen cadit in fortem et constantem nimen et in metum leuem qui cadit in eam remidum et inconstantem. quod præmissis

Conclusio

Ubi quæ sit de motu sit simpliciter voluntaria in voluntaria sit primum quid inde dicuntur motus involuntarios et involuntarios.

probat per quod motus sit voluntarius de dicuntur simpliciter voluntaria quæ sunt effectus circumstantiis nulli efficaciter voluntas, atqui ea quæ sunt de motu sit prodeitionem mare in mare in casu allato nult efficaciter voluntas ergo sit absolute et simpliciter voluntaria.

probat minor quod prodeitionem mare in mare magis prodeit mercatori quam dicitur oppositum quod eodem effectus ad illam se determinet et obliquatur.

Confirmatur si quis motu tormentorum abnegaret fidem graviter peccaret ergo illa de motu facta est ipsi voluntaria.

probat per pars quod si prodeitionem mare in mare voluntas refugit illa ut prodeitio morum in mare in se prodeita abstrahendo a tempestate est dupliciter voluntaria imo et cum tempestate voluntas habet fidem prodeitionem mare in mare voluntaria situm quid.

ergo in illius inofficacis voluntas potest dici in voluntaria situm quid. Obes per Aristotelem dicitur et sic est de. S. Thomas per se dicitur quod 1042 art. 2o dicunt ea quæ sunt de metu est de simpliciter voluntaria ergo et eadem.

R. si simpliciter voluntarium potest sumi dupliciter per pro de de voluntarium absque ulla admixtione involuntarii. Sed pro de quod de de maiori parte voluntarium et est primo sensu dicitur Aristotelem et S. Thomas de qua sumi de metu est de simpliciter voluntaria quod patet de metu ipsius S. Thomas per eadem si verbis quæ sunt de in morem est de simpliciter voluntaria sed mixta.

Obes per se dicitur de sum se tale est simpliciter tale, atqui in casu supra dicto pro deitio morum est situm se involuntaria ut dictum est ergo de simpliciter involuntaria.

R. ergo maiorem: nam de omnia summe de bona facta est propter vanam gloriam et de bona: nam quod est de actus humani est sunt circa alia situm se voluntaria sed voluntas sunt circumstantiis quæ sepe mutant ipsam.

Obes de de parte conclusionis ergo utitur quod quo maiore motus de magis sit involuntarium quod saltem de in prodeitio morum in mare de metu mortis est magis voluntaria quam de metu ulnensis.

R. ergo per quodam quod de dicimus motum est eadem involuntarium situm quid. Dicitur de eadem illius voluntas et per se situm se accedens de de de voluntarium effectum inofficacem qui quod de de se notat ut prodeitionem morum in mare metus ergo voluntas et per se de notus eadem voluntaria inquam inclinat voluntatem unde quo maiore motus de magis voluntaria de actu de

gele pro eodem qd nōmpe movet voluntatem ad illam actionem
 metus ē ab exteriori ergo ē potest ad eam voluntari
 R. equis confidens ē potest ad eam voluntari affectiva. concedo: eam motiva voluntatis,
 ut operetur aliter ut videtur actum voluntarium quomodo ē operatur nō.
 petes pō utrum metus ē de et a peccato?
 pro responsione sunt dua sequentes regulae. pā, quae fr immixta mala quae cumq; motu
 fiant sunt peccata, ut mortuum adulterium, lapsus omnia et cetera. qd
 qdōq; om in illis quae fr immixta mala metus minuat culpam.
 R. pā pāris ē qd quae fiant ex metu fr simpliciter voluntaria.
 R. qdōq; pāris ē qd motus minuat libertatem et de illa parte om
 minuit culpam.
 Idē regula in his quae fr immixta mala qdōq; metus operatur a tota culpa qdōq; ē.
 de quo theologo in tractatu de aegibus. petes pō
 petes pō an contractus facti ex metu sunt validi.
 R. contractus qui fiant ex metu in gravi ē sunt validi. Idē nō aliud d. secundum a;
 si pōdetur ius positivum inquit irritantur contractus matrimoniales et gravi metu
 pāris, et his promissiones, iuramentis, solutiones honorum, necessarias, rationum traditiones,
 vota, sorum, foederes, professiones et cetera.

Quaestio Quinta

An concupiscentia tollat aut minuat rationem voluntari.

p. concupiscentiam sic intelligatur ē affectus voluntatis ut voluit modum ad passionem
 motio appetitus sensitivi inclinantis voluntatem ad bonum aliqd oblectabile.

Conclusio prima

quod sit de concupiscentia est simpliciter et absolute voluntarium, nō ē
 gndivete involuntarium aut om pōm quid. d. s. Thomas pā ista quae p. art. 7.
 p. pā pāris qd sit de concupiscentia ē sit de repugnantiā voluntatis cōter
 loquendo pō potius de maiori inclinatione cum pāritate et meritudine ergo pōda.
 p. pā pāris et simul ostenditur d. xia inter duas sunt de metu et quae sunt
 de concupiscentia pā ultimum motuum actionis quae sit de metu ē aliqd
 bonum affogendum qd p se voluntatem alliciat tanq; oblectabile p se ipsum
 pō potius ē aliqd qd representatur malum pōm se, pōm appropinquat minus
 malum et ut necessarium ad fugiendum maius malum, movet etiam ut d. xia
 maius mali, unde solet enotare affectum aliquem repugnantiem, nōd eius
 potest dici aliquo modo involuntaria.
 at nōd qd sit de concupiscentia p se voluntatem alliciat ut bonum oblectabile.
 pōm se ut pōm ut aliqd utile ad consequendum aliud bonum cuius consecutio
 nata sit ad ferre meritudinem.

p. pā pāris qd sit aliqd de concupiscentia potest ad aliquis affectus inefficax
 repugnans actioni quae sit, ut d. xia qd concupiscentia offendit eum
 potest, nō solet habere remotionem concupiscentiae.

R. hoc ē mere p accidens ad concupiscentiam, nō cōter. pōm cum p se
 loquendo talis affectus repugnans inclinatur. dum aliqd sit de metu.
 motuum om actionis quae sit de metu ē minus malum ut sic qd d. pōm
 parere irrationem aut repugnantiā motuum om sing qd sit de concupiscentia
 ē bonum aliqd affogendum, cuius pōm ad ferre meritudinem.

Conclusio pda

concupiscentia minuit rationem liberi auct. nō rationem voluntari.

propter quod pars quae movetur inordinat voluntatis tum illum quodammodo vaporem
tum efficiens ut intellectus ita attente consideret rationem quae illum melius
posset vel ad actum contrarium vel ad cessandum ab actu quod fit. unde quod fit
de concupiscentia o. et aliam peccatum atque si foret sine concupiscentia, quod
tunc o. et tanta libertas. ergo et ita.

Voluntas ergo magis voluntaria
probat auctorem p. 18 f. 1. g. ma. gis articulo 1. do. eodem modo g. m. f. r. t. a
heret o. p. p. e. t. a. d. f. o. r. r. i. a. t. i. o. e. u. r. f. i. r. e. t. f. a. c. i. l. i. u. s. i. n. t. e. n. s. i. o. n. i. s. e. t. e. o. d. a. —

probat minor pro p^a parte ga facit ut actus sit minus de intrinseca
conclusionis, eum ipse sit intrinseca faciat et voluntas mouetur magis.
Et alio quam se ipse moueat.

gentilium utrum ut confitetur nunc in montes in alto.
 R. ergo minorem pro utraque parte ut probarem de parte ergo affirmativam.
 Si ergo, intrinsecum inclinatione semper ut atque ex impetu interno voluntatis

pertinet ad ad rationem libere, qua sublata potest manere completa et
perfecta — voluntaria, ut patet in amore beatifico, qui cum sit propriissime
et intus in melioratione in priori sensu nullo in modo est cum in dea,
cum sit summe necessarius. — non vero concupiscentia dei deest voluntati
securus in proposito, quia o mouet ut assequatur et quasi primum impellens,
sed et fortius proponens utrum et mutans quodam modo voluntatem
ut se ipsam ad augmentum ad augmentum moueat de se modo quoque
a se mouet per concilium.

g^o namque possunt in oppositum actionis et voluntatem consuetudine
g^o maiori in d^o concedo: sed hoc o^o contra conclusionem p^o in facit
ut intellectus sic et nunc consideret o^o bonitatem, facit
consequenter ut voluntas magis feratur in illam: vel in d^o dicat,
concupiscit autem avertere intellectum ne cognoscat rationem boni honesti
o^o vero boni desiderabilis.

R. nōdo coram ad probandū dīgo assumptum: o liberum ē aliqd
voluntarium, concedo spt o ē voluntarium, nego et hoc o ē libera
absolute et formaliter voluntarium, sed potius materialiter id aliqd
quod ē voluntarium: sicut qui minuit pallorem ut inducat
rubredinem, minuit qdē aliqd qd ē coloratum, o tñ dicitur.

minuere coloratum fortiter sed magis augere.

QUESTIO SEXTA

AN IGNORANTIA CAUSET INVOLUNTARIUM

pro appensione aduerte ignorantiam de p[er]uentionem p[er]ia eorum qua
adignis natus e[st] scire. Iam triplas q[ui]ntum ad p[ro]fens p[ro]p[ri]um:
n[on]pe andens conueniens, et conueniens: a tripl[ic]i modo p[er] se habere
potest ad actus uoluntatis n[on]pe andens conueniens, et
conueniens.
Ignorantia andens e[st] que om[n]i motum uoluntatis antecedit ita
ut o[mn]i loquatur de uoluntate tanq[ua]m eius effectus, e[st] it[em] e[ss]e operis,
ingitum p[ro] adde[re], opus o[mn]i foret ut si quis uenator adhibita
sufficiens diligentia uolens occidere feram, occidat — i[st]um suum
q[ui] filia latitantem ista ignorantia dicitur andens q[ui]a nullo modo
de uoluntate, et de e[ss]e operis q[ui]d o[mn]i foret si sciret ubi
amicum suum latero. idem e[st] de ignorantia cir[ca] eum p[er]stantia,
ut aliquis putans occidere hominem latente, occidit clericum: et sit
h[uius] homicidii, o[mn]i in reus fuerit legi.
et sic ignorantia dicitur iusta probabilis inuincibilis inculpabilis
et e[ss]e q[ui]a n[on]pe om[n]i adhibita sufficienti diligentia o[mn]i potest uinci
n[on]e superari.
Ignorantia conueniens e[st] que n[on] e[st] uoluntaria n[on] e[ss]e operis q[ui]d sit,
ita t[ame]n e[st] conueniens operis ut si adde[re]t om[n]i opus foret ut
aliquis adhibet diligentiam ne quom occidat iaculando bombardam
q[ui] filia occidit in inimicum latitantem, quom om[n]i occidisset si
sciret ubi latitare: illa ignorantia cum o[mn]i procedat a uoluntate
n[on]e om[n]i sit e[ss]e operis dicitur conueniens, q[ui]a si loquatur ita
conueniens ut o[mn]i accedens ad illud opus.
Ignorantia conueniens e[st] que loquitur aliquo modo ad uoluntatem
tanq[ua]m eius effectus, et de e[ss]e operis, ut si quis p[er] sonitum
apprehendat bombardam in plateam solitam frequentantem, et occidat
unum hominem quem si sciret transire o[mn]i deprehendisset dicitur.
habere ignorantiam consequentem que alias dicitur in iusta
improbabilis inuincibilis, culpabilis et e[ss]e q[ui]d si deprehendere noluerit
de maximis an aliquis transiret, o[mn]i ignorantia dicitur uoluntaria
qua om[n]i dicitur affectata qualom om[n]i habent illi qui deprehendere
nolunt interrogare an sit ieiunium ut comedant carnes
quas t[ame]n o[mn]i comedere si peruenit ad ieiunium. Iustro de
negligentia nullum adhibuit diligentiam, o[mn]i ignorantia inducit
voluntaria que alias dicitur crassa: si don[ic] aliam diligentiam
adhibuit o[mn]i sufficientem, dicitur ignorantia e[ss]e. hoc posito

Conclusio prima

Ignorantia undique eadem ^{involuntarium} simpliciter ita s. Thomas sic ait
 probur ga actus ex illa ignorantia sequens non est cum cognitione non de
 gentrisque inclinatione voluntatis, imo si ad est scia in operante
 sine ignorantie opposita nullo modo. pug. perpetratur quis potius voluntas
 actus positus. dicitur otur. ergo uod dicit opus simpliciter involuntarium
 o quidem voluntas, et scilicet et quasi est aliquis actus scilicet quo voluntas
 non dicitur, sed interpretatur et moraliter inquit ad est talis
 actus? si ad est scia, quam ignorantia nemo uult.

Conclusio secunda

Ignorantia concomitans non facit opus de voluntate non involuntarium
 probur prima pars ga obiectum innumeliter o cognitum
 otum confuge, uel in se, uel in sua caa ergo o potest
 de involuntarium.

probur 2da pars actus ille egredere futurus si adisset ignorantia quam si
 adisset non in eo connotatur illa. opugnans voluntatis in officio, ergo
 e unde illud opus sit involuntarium saltem positus, quamvis in potest o debeat
 dici involuntarium negativum. d. o voluntarium.

Confirmatur ga illa ignorantia si habet more p. accidens sine ad actum sine ad
 effectum ex eo consequentem, ergo non facit voluntarium nec involuntarium.
 Si. os sic habetur voluntas obediendi inimicum ag. et actualis occisio, ergo illa
 obficio involuntaria.

R. ngdo etiam ga voluntas et moraliter et p. accidens si habet actum actuali
 occisio. o in influat in illum actum qui positus fuit independenter ab illa
 voluntate. dicitur in illum actum, quidem sicut quam substantiam ga certum e
 qd sic sit voluntarius) sed p. duum aliquid circumstantiam aut effectum
 nomen quatenus e occisio inimici.
 eodem modo sequendum a. de acta in tota hoc quod est.

Conclusio tertia

Ignorantia consequens sine directe, sine indirecte uolita facit opus simpliciter
 voluntarium in involuntarium a. in quid.
 probur 1a pars ga opus de tali ignorantia positum attente obsequens circumstantiis
 sic et nunc congetur voluntarium ga cum illa ignorantia connotatur
 interpretatur et moraliter voluntaria operans ex tali ignorantia
 p. inde p. habet ac si operaretur ex tali scia in ordine ad hoc ut opus
 connotatur existeret ut voluntatis sine et potest si imputari ut ex
 supra dictis patet ga nomen poterat et debebat talis ignorantiam notare.
 probur 2da pars ga voluntas congetur habere quamdam repugnantiam
 sicut in i. eff. ead. ad illud pug. et si ad est talis ignorantia voluntas

Neg intellectus neg appetitus sensitivus nec alia qualicumque sua intrinseca aut
 extrinseca ex parte possunt movere directe et immediate voluntatem ad exercitium
 actus sed ipsa se ipsam movet
 prout ergo posita motione intellectus aut appetitus sensitivi vel cuiuslibet alterius
 potest evadere vel necessario obediens voluntas vel o si primum ergo o est libera
 secundum ergo o movetur officie ad exercitium. Sed etiam in merita
 voluntatem mouente agitur in propriis.
 Sic directe et immediate, quia eorum est voluntatem per indirecte et
 immediate moveri sicut a corporibus celestibus sicut ab angelis efficiendo
 per aliquam humorum alterationem in corpore humano qui humores interdum
 generant appetitum qui ita recipitur per ea cur aliquid appetatur ab intellectu
 ut convenienter et ab eodem proponatur voluntati ut talis ad quod
 appetendum se determinat voluntas, libere tamen et o necessario:
 et sic habet voluntatem se ipsam movere ad exercitium, quia ut nunc se
 applicat ad operandum.

Disputatio sexta

De actibus humanis in specie.

Quaestio prima

Quoniam

Nota est actus voluntatis motus et humanos deinde vel circa finem vel circa
 media de prioribus saepe est agimus: de posterioribus in sequenti unde sit
 Conclusio.

Generaliter loquendo tres actus voluntatis circa finem primo simplex
 amor sive complacentia, secundo desiderium sive intentio, tertio voluntas
 sive fruitio.
 Declaratur quia finis potest considerari tripliciter prout bonus absolute et
 secundum se prout ut per modum acquiescentis, tertio utramque actus, scilicet et possessus
 triplici autem illi considerationi apte correspondet tripliciter actus assignatus,
 nec ullus alius fingi potest itaque
 primo simplex complacentia sive amor in actus voluntatis tendens in finem
 ut bonum secundum se abstractendo ab eius praesentia vel absentia et nullum
 dicens ordinem ad media.
 secundo intentio est actus voluntatis, qui respicit finem ut assignandum prout bonum
 sive beatitudinem et desiderium finis officie et tale ut dicitur in voluntas
 alunde o impedita movetur ut dicitur in media ad finem consequendum
 prout officialiter differt a simplici amore finis.
 Tertio fruitio sive voluntas et gaudium, in qua est quies voluntatis in bono
 iam possessa: quies autem illa actus voluntatis est ut significatur voluntatem
 o se habere in bono possidendo et ut assignatur omni a quiete in actibus, qua consistit
 in mora carentia actus voluntatis et in hac actus simpliciter in officio prout quodam
 in eius o moveatur voluntas ad quodam assignandum: variatur et ipsi
 conunctum desiderium officie ut non bonum optentum.

simplici complacentia opponitur odium desiderio sine intentioni fuga: satisfactioni.
Tristitia odium & simplex avaritia mali abstractio ab omni bono vel abstractio
fuga & efficacia voluntatis mali in ordine ad illud vitandum tristitia & utilitas
inquietudo voluntatis orta ex praesentia mali: duplicentis et non vitabilis.
obes primo intendere & ordinare media in finem: Agni ordinare & actus intellectus
ergo intentio & actus voluntatis.

R. Dico maiorem & ordinare & caliter, nego: praesuppositum et antecedens concedo:
goe & intendere praesupponit et ordinatur ut intellectus sed & & praesupponit
ordinatio: sicut in libro primo vnde dicitur qd discursus praesupponit quidem
affirmative notum sed & ex ipso motum.

Obes qd intendit & oculis motus Agni oculis pertinet ad intellectum et & ad
voluntatem, ergo intentio & actus intellectus et & voluntatis.

R. Dico maiorem & oculis motus praesupponit, nego: improprie et metaphorice, concedo:
et goe & goe ad cognitionem pertinet sed quia cognitionem praesupponit
comparantem finem cum modis quum sequitur voluntas ut ex qua movetur
invenit media appropinquat ad finem.

petebat aliquis possit plura simul intendere?

R. affirmo idq. unum actum si illa plura sunt sibi subordinata quod patet ex eo
quod aliquis praedigit unum alterum qd utitur & finis qd ad plura ordinatur
ergo plura illa simul intendit. Dicoque in plura simul potest intendere
actibus intendere quorum voluntas cupit & ut quidam qui videtur ad salutem
et videtur parantes et se extrahere.

Quaestio 8da.

Quanam actus vergentur circa media

actus tam voluntatis quam intellectus circa media videtur quum consentant.
Sed consultatio consensus, electio, imperium, et usus: ubi in fine &
intendit consultatur de mediis voluntas sit afficitur. et dicitur quia vel
necessaria vel magis utilia sit in ordine ad finem et dicitur qd imperium se
aliquis potest movere ad eorum modorum resolutionem.

primo igitur consultatio & actus intellectus quo media ad finem utilia
voluntati proponuntur, et tum inter se tum cum fine componuntur:
inter se eorum habet in rebus dubiis et incertis.

Secundo consensus & actus voluntatis, quo voluntas acquiescit et complacet
sibi in modo qd per consultationem propositum ut proportionatum ad
finem consequendum.

Tertio, electio & actus voluntatis quo accipit unum medium pro
alio in ordine ad finem: et quae electio & propter dicta et praesupposita
sunt latius sumatur & actus voluntatis quo efficaciter amplexatur
medium propter finem, quoniam actum aliqui cum consensu confundunt pro quo-

Nota primo, electionem & quidem includens & caliter actum intellectus,
gelum in praesupponere, et quidem tale, qui sit & intentioni et
quidem de utilitate uniusmodi pro altero, loquenda namque
de electione praesupposita: nam si eligere & unum accipere
alio veli: unde si unum sit medium ad aliquum finem

5. sicut fructus dicta electio: notabit in agere dei electio tunc sumpta
 in quantum est volitio et acceptatio modi propter finem.
 Quod autem electio includat formaliter actum intellectus, hoc illum tunc
 presupponat: aliquis indicat unum modum esse utilem ad finem,
 propter quod ergo aliquis indicat unum modum esse utilem ad finem,
 tunc confectus illud designat nisi de facto illud acceptet et applicet
 sibi, acceptatio autem est actus voluntatis ergo et eadem.
 propter maiorem examinatorum ut dum episcopi doctorem et dignitatem
 sacerdotem proponunt ad pastorem optinendum, tunc consentunt designat
 sed solus episcopus propter presentationem et propositum erigit signum.
 Ita in presentia proportionaliter dicendum.
 Sicque apparet uti sumitur = forma sed actus intellectus est forma electionis secundum
 et tunc ergo electio est actus intellectus.
 R. Ergo maiorem sumitur = forma intrinseca, concedo: sed intrinseca nego.
 forma autem intrinseca est actus voluntatis quia electio per se est, sed intrinseca
 autem actus intellectus, in quantum intellectus dirigunt, ordinat et perficit
 electionem. per se igitur ratio formae intrinsecae est actus per se in se, ratio
 autem formae extrinsecae est actus voluntatis in quantum imperatur a voluntate
 quae apponit illi actui determinationem et formam quandam extrinsecam
 in quantum actus per se superioris habet rationem formae in actus per se inferioris.
 Nota ergo per ordinem electio sit actus valde distinctus ab intentione finis et hoc
 in alio ut unus et idem actus valde sit electio et intentio finis si nunc uno et
 eodem actu feramur in finem aequandum per certum modum: ut cum quis vult
 occidere hominem gladio, ille in actus differunt = primo quod electio quia per se distinctus
 rubrum in quantum solus sub una consideratione tendit in finem et sub alia tendit in modum.
 Quarto: quantum ad usum notamus quod dupliciter, primo actus, et est applicatio
 libera per se ad suam operationem unde sic est actus voluntatis applicantis per se
 et virtutem ad ponendum modum in ordine ad finem ut dandum est ad per se
 actus voluntatis quae applicatio per se locomotivam ad novendum per se dicitur usus
 electus.
 Ergo sumitur usus passivus et ita est actus imperatus a voluntate et hoc modo
 usum dicitur usus passivus, quatenus sit est libera voluntatis applicatio.
 Sed usum actus sic agitur, tunc obtemperat per modum, videtur enim immediate
 circa actiones nostras quae sunt modum ad consequendum finem ultimum
 et ex consequenti videtur dicitur electio electio, pro ut illas ad nostras
 actiones obtemperamus, vel pro ut sit materia nostrarum actionum, quare
 nulla ratio uti dicimus nisi sit subiecta nostrae voluntati quod multis modis
 fieri potest: primo ut est instrumentum ut malleus per se ut materia vel
 obtemperat: Tercio ergo ut ipsa nobis est utilis quomodo utimur de moribus libro secundo
 utimur enim sole, quatenus in nostra est potestatem est illum nobis sed nos
 quod applicare: utimur enim angelis et sanctis quatenus volumus unam
 apponere ex illis et eadem.
 Quantum ad distinctionem inter electionem et usum nota electionem
 fieri per se dupliciter primo quasi abstractam determinando modum,
 et tunc per se singulas particulares et circumstantias sic et nunc et eadem.

Alio modo cum determinatione in particulari si priori modo sumatur
 Siquis electio ab usu ga qd si talis electionis poa o applicatur ad usum
 ita potius sit o a m no cessarium electionem sic procedere usum potest om
 intellectus determinare o solum modum, sed et oq ex eumstantia imo
 et et adiectum ita ut voluntas eodem instanti eligat et modum et adiectum
 et que casu o videtur distinguere usum ab electione ga qd si talis electionis poa
 actio poa oq obstantis: unde electiones videtur ita differre poens
 maiorem determinationem circumstantiarum.

Nota dñg electionem ad et m circumstantia duo circa finem.
 prout ga consultatio que no cessario precedit electionem, presupponit aliquid
 principium quid in operabilibus o finis ergo electio om presupponit
 intentionem finis ergo utatur ita circa media nunqm circa finem ultimum:
 utrum circa finem o ultimos eligendo sed ut ordinantur in ultionem finem,
 et sic induunt rationem media.

Sicq potest quis ex duobus finibus ultimis sibi o subordinatis accipere
 unum pro altero ergo electio o utatur ita circa media.
 R. nqd etiam cum illi om duo finis o possint ad nisi male ut appradit
 constat ordinantur ad finem ultimum scilicet et in utrius ad sibi
 bono ad absolute, addo tunc subdunt rationem media ad finem, et sic illa
 deliberatio et electio fit de modis.

Quæstio tertia

Quid sit imperium et eius potestas

Imperium dicitur actus qui sibi ipse imperat et de electionem modorum o qui actus o primi
 sicut sit dñs dñs fac hoc.
 Suppliciter potest sumi, imperia selt, et sic imperare nihil aliud a, quam vñm unam
 mouere aliam d o applicare ad opus qd pcedit competet voluntati, ga solus
 voluntatis d applicare ad opus poas inferiores ad opus ga d primum mouens
 ga in eis selt pñs acci und ego d. Thomas dicit imperium pcedit ad voluntatem
 intelligitur selt selt pñs applicatione ad opus.
 Sed sumitur pñs quia dñs dicit trina selt ordinationem intentionem seu
 de non rationem, et motionem: Et ga postiori acceptione disputamus: ga
 om dicit aliam motionem, et aliqua motio o actus voluntatis putant aliqui
 imperium equaliter procedere ab intellectu et voluntate tanquam ab
 adæquata sui oia.

Conclusio

Imperium pñs dictum a dñs et officialiter actus intellectus presupposito
 in actu voluntatis ad de electionem mouentis.
 prout prima pars ga imperare o ordinare pñs aliquid imperatur
 ad aliquid o agendum illi intimando et denotando: Atqui denotare et
 ordinare et actus intellectus ergo et eda.
 prout pda pars ga pñs mouens in pñs acci o mouet nisi voluntate mouentis pñs
 primum am mouens quoad de electionem o voluntas: ergo intellectus o potest
 mouere imperatius, nisi presupposito actu voluntatis.
 R. in fine inferior imperium om dñs dicitur actus voluntatis.
 selt om presupponit ita et connotat alias om oq actus intellectus pñs

De quorum numero imperium est omni electio et voluntate, cum possint de
nisi praesupposito actu illius, quod in se falsum, nam electio est ab effectu
connotando et praesupponendo actum voluntatis.
Si ergo deus de actu imperium actus voluntatis intelligi debet ad sensum iam dictum
scilicet remote praesuppositum et connotatum vel ut supra diximus improprie.
ad cuius doctrinam complementum.
Nota ante electionem praecedere iudicium practicum electus et post electionem
abstractam sine qua ab operatione operis abstracta assignatur ad hoc aliud.
iudicium practicum quod de natura praecedat electionem quam supra diximus
confundi cum usu actus.

Electio autem magis practicum quam immediatius attingit opus, ut ois dicitur circumstantias
necessarias ad opus operationem, unde fit ut vehementius et citius moueat
voluntatem, quam si sit in se, sed virtute electionis, nam facta mouet illam.
Rao autem cur requiratur primum illud iudicium practicum, est quia ante omni actum
voluntatis, debet praecedere iudicium electus illi consentandum, quo dirigatur
et eliminetur, sed usus actus est actus voluntatis qui aliquid addit electioni
abstractae iam factae, ergo requirit aliquod iudicium videns quod voto dictum
practica practicum, quia nempe inclinat ad de electionem operis, et principia
ad vincendum difficultatem, quae tempore operationis magis urget, quam in
consultatione et electione abstracta.

Admirationem propter hoc duo iudicia repentur in nobis actus ille quem operemur cum
nobis eum ita loquimur fac hoc ut quidam faciat: qui actus est iudicium sed interius quaedam
locutio quae hoc sibi applicat vel rationem operis ad voluntatem operis ordinandi,
sicut omni operis cum aliis loquimur exultando vel imperando vel optando, ita
in interioribus nobis eum: et hoc locutio est actus electus, cum quia fit per conceptus
anteriores cum omni quia est appressio primum iudicii et affectus.
Magis videtur quod sic actus fac hoc, hoc sit appressio, unde iudicium unde de purgus
qui soli actus ad illud pertinet ut recte dicitur: quia illi tres actus
magis pertinent ad rationem speculationis ut sunt alii qui dici possunt
peruenire ad rationem practica, quia per tam sunt cognoscitui quam impulsui
et talis est actus imperii, actus orationis, et cetera. Si ita imperium videtur et
interpretetur dicitur ergo in primam partem quaest. 17

Actus per in se ipso dicta dicitur per se non apparere.
R. absolute est de necessarium ad hoc utilem ut voluntas ipsa et totus homo magis
mouatur et citius aggredietur opus magis possit audire, quia ergo hoc sibi sic
habet quodam modo actum ut rationem et sit sibi suggestio.
Actus per autem praeter illa duo iudicia est de electionem de tur alius actus qui sit
imperium.

R. ad hoc iudicium est de tur omni solum potest apprehendere, iudicare et exprimere
Quia omni sufficienter habentur per praedictos actus.
De dictis operis imperium potest competere civitatis quia nempe de rationis operis
et sic est possunt ordinare quod tam requiratur ad imperium

Quaestio 4a

An de de unicum motum ad finem efficaciter intentum
electio sit libera.

aliē modo sumitur ~~et~~ ^{est} huius

Legal elections and acceptance sum in the
ad nort and southward letter in the

conchusio

Itaque et nunc gaudeamus. Sit hic nunc consequendus electio modii

puber gdu pnan gā punnecittā aue. ...

Libera. Primo punctu. potest ad alio loco exte...

P. Sifondo undens o' noyest absolute et simpliciter necessitanti can edo:

de suppositione sibi libera qualis e intentio officii & inis in eo

48. ad illam & unicuique ut eligat quod libet. 1772. 1. 1. 8.

Et nō pōtō autēntē illi oīē iſte ager d' intēdit off'icē p'p'riū p'p'riatōm.

potest idem unicum modum respicere alias omni intendet. Efficaciter
vero efficaciter, ad idem modum in

Adversus similes intentiones officiorum —

Si uero medium, fit nomen difficile. Abacum quodammodo. Stellatantia quod

tertio quia in doctrina a se magis et magis abstrahuntur

aliquid ~~et~~ ^{et} ~~crucis~~ ^{crucis} ~~inter~~ ^{inter} ~~medium~~ ^{medium} ad beatitudinem cordis uendam quam

R. degli andanti opera assoluta ed immutabile nel tempo e nello spazio.

concedo ne cessaria et suppositione quae nobis sit libera, nunc! cum omnia

Suppono qd tollat libertatem ut ante diximus, nōq̄ em tollit naturā
mortalitatis.

Disputatio septima.
De aetate humana.

De moralitate actuum humanorum.

Quaestio prima

In quo consistat moralitas actionis humanae

Nota primo actum humanum duplex habere: natiue unum qd est ipsa entitas naturalis et passiva actus: aliud morale qd est accidens qd dum per nos accidit actus actionis humanae fundatur in eo natiue ipsius existens et ab ipso quod modus dicitur moralitas.

Nota sdo modum illum sine moralitate solum competere actionibus humanis sed non vobis, habitibus et obiectis tanquam principis ubi fit, et factus cognita moralitate sine o agimus, sdo de moralitate actum id est de sua intentione dante actibus ad morale in eo prout abstractit = suis pfectibus nempe bonitate et malitia morali: itaqz contrahitur hic in quo consistit illa moralitas an tota libertate actionis, an in ordine ad obiectum.

Conclusio prima

ad moralitatem requiritur libertas tanquam fundamentum aut conditio sine qua o.

probat qd actus necessarii o procedunt ab his ut dicit agens morale: cum pot constituantur in vobis agentis morales prout dicitur ad regulas morum, regulam am o habent locum in actionum necessariarum, ergo et o.

confirmatur actiones necessariae o per capaces bonitatis aut malitiae, laudis aut utuperii, quae sunt bonae aut proprietales actus morales ergo et o.

Conclusio sda

ad morale actionum humanarum o consistit totaliter in libertate

probat qd potest dari eadem libertas cum diversa moralitate, ergo moralitas o consistit in libertate.

probat anders agens volens furandi ad formicandum habet eandem quod libertatem, et tamen habet diversas moralitates, nempe malitias furti et fornicationis.

confirmatur ga manente eadem libertate potest mutari moralitas id est potest fieri aliquis de bono malus ut signis die cuius uesperis comodat carnes, et

gelum commestionem contrahit post duodecimam, ille actus qui ante duodecimam erat bonus, fit malus post duodecimam propter prohibitionem et in eadem a libertas ergo moralitas o consistit in libertate.

probat qd potest intelligi libertas sine lege = vna omni ad agendum nullam habet connectionem cum lege atqz o morale non potest ad finem lege ergo ad morale o consistit totaliter in libertate.

probat minus qd sine lege o potest ad bonitatem aut malitiam quae consistunt in conformitate aut difformitate ad legem: bonitas am et malitia pfectus moralitatis ergo ad morale o potest ad finem lege cum o potest ad finem sine pfectibus.

Conclusio tertia

esse morale consistit in ordine actus ad obiectum morale sicut sicut qd a factum regulis morum.

probat qd auctoritate s. Thomas dicens actum humanum dici morale ab obiecto ad obiectum ad principium actionum humanarum, qd est vobis.

probat sdo. vobis: actus pfectus dicitur officialiter et intrinsece ab ordine ad obiectum

post actio moralis est actio ergo quod est actus ab ordine ad obiectum morale, et
consequenter moralitas consistit in tali ordine.
obicitur pro eo morale consistit in ordine ad suum principium morale id est ad voluntatem
quatenus intendit ad actum suum et praesupponitur ad ipsum per modum principii
subordinaturque tanquam regula, ut obligata, sicut dicitur in dicto quod ad agere
volens agere ergo est consistit in ordine ad obiectum morale.
probat autem quod voluntas de illa subordinatione habet ad formaliter principium
morale ergo omnis actio voluntatis habet ad morale ab habitudine ad voluntatem
ita subordinatum, tanquam ad suum principium.
probat haec etiam quod qualibet actio habet formaliter eundem saltem gradum et eodem
modo ad suum principium ut est actio vitalis, quae dicitur talis est ordinis
ad principium vitale.
R. negat autem, ad probationem dico consequens: actio habet ad morale ab ordine
ad principium in quo est efficiens, concedo in quo est formalis: nego.
non actio vitalis aliter habet suam unitatem quam principium.
ergo et principium morale sicut voluntas subordinata dicitur voluntati
producat et efficiat actionem moralem comparaturque ad actionem ut
causa et efficiens et formalis: sicut illegitimus dicitur non licet et efficiat
aliquid quod applicat ad ordinem et in se habet formaliter aliquid quod est malum
tunc autem sicut obiectum actionis comparatur ad illam ut finis, complet enim
et determinat perfectam quam habet in se in se ad ipsum ad hoc ab
causa ad illam formaliter et determinatur actio moralis.
obicitur pro eo quod actus humanus est liber, et moralis ergo moralitas
consistit in sola libertate.
probat autem quod de ipso quo actus fit liber et dicitur de ordine mere naturali ergo et con-
R. negat autem ad probationem dico autem, quod actus est ordinis mere naturali
sunt amentales, concedo formaliter, nego: et in libertas sit conditio
necessaria et fundamentum moralitatis et in ipsa formaliter: imo ut dicitur,
Libertas potius ad quod naturae quam ad quod moris pertinet.
Nec actus libero, praeter quod cum alio coniunguntur propter virtutes et rationes morales,
ergo et officia.
probat autem quod actus liber imputatur ad culpam vel proemium.
R. negat autem ad probationem dico assumptum imputatur ad culpam aut
proemium ratione libertatis praeter, nego: ratione ordinis ad obiectum morale
cui ordinatur coniungitur cum libertate et concedo: imo si daretur
actus liber sine tali ordine, et tunc non esset liber vel dominus.
quodlibet est per libertatem sicut dominus nostrorum actionum ergo per se
Libertatem actio constituitur modo modis.
R. dico autem quod dominus nostrorum actionum dominus naturalis, concedo, moralis, nego:
dominium naturale illud est quo homo utitur per se et actionibus ratione conjunctionis
naturalis quam habet cum ipsis, dominium vero morale per quod homo utitur eisdem
cum subiectione ad regulas morum.

Ex dictis colligitur ad morale ad denominationem extrinsecam non velut rationem
vere in actus humani quatenus morales valent et intrinsecas dicunt ordinem
ad obiectum velatum ad voluntatem rationem eodem prorsus modo quo motus naturalis dicitur
ordinem ad terminum qui tamen motus valent et intrinsecas specificatur ab illo
termino.

Confirmatur, omnis actio participat a principio a quo obicitur intrinsecam
habitudinem ad obiectum illius cum sit aliud quam actualis intentionis
principii in finem obiectum: sed habitudo actus ad obiectum principii moralis
est ipsum obiectum morale sicut habitudo visionis ad obiectum visus est ipsum obiectum
visionis, ergo ad morale est quod valent et intrinsecum actui.

Quæstio sexta

In quo consistat bonitas moralis.

Agere transimus ad species scilicet ab ad morale ad bonitatem et malitiam: itaque
notetur in actu moraliter bene plura reperiri, primum actus ingere rationem
Amorem, vel voluntas dandi obsequium secundum collectionem cum circumstantiis
actum quod requiruntur ad perfectionem actus.

Secundum rationem conformitatis ad voluntatem rationem et legem.

Conclusio prima

Ad bonitatem actus moralis semper videtur requiratur collectio obiecti
hinc et circumstantiarum secundum voluntatem rationem, in hoc tamen ratione focalis
bonitatis moralis consistit.

Præterea pars gradus quæ sunt ad aliquam circumstantiam actus est et conformis
Rationi ad obiectum malum omni confugit et quo debet defectu ergo in
bonitatem requiritur illa collectio.

Præterea secundum gradus gradus moralitatis differtur valenter in tota illa
collectione, ergo omni ab illa differt debet gradus specificus bonitatis.

Cum idem sit valenter cum gradu quicquid, alius omni idem differtur et
differtur valenter ab alio.

Conclusio secunda

Ratio focalis bonitatis moralis est valens, intrinsecam, ingere actibus

obicitur in voluntate, et tamen per modum forme obsoletæ sed per modum rationis.

Præterea pars gradus gradus moralitatis a valens ergo et specificus

Præterea secundum partem, scilicet quod sit intrinsecum et denominationis extrinsecam.

Quia actio humana sumit suam bonitatem moralem ex obiecto ergo bonitas
moralis est aliquid superadditum ipsi actioni humane.

Præterea ratio quod id quod actus sumit a suo obiecto a modo secundum quod
sua parte attingit suum obiectum ergo a denominationis extrinsecam.

Præterea tertia pars obiectum est obiectum quasi focalis extrinsecum tamen rationis focalis

Sicut specificatio nis actus, atque forma extrinsecam potest esse ratio

Alicuius valens absolute sed tamen virtutis ad illam ergo illa ratio

focalis quæ sumitur ab obiecto tanquam a forma extrinsecam tamen quod

obsoletum sed velatum ad ipsum obiectum

probat minor cum vocalis extrinseca ita ponit ad eam commensurata rationis
ad ipsam formam ingitur respectus ad eam in commensurata mensura
exigentiam) sed hoc commensuratio est habitudo transcendentalis, ergo.

CONCLUSIO TERTIA

Ratio illa in qua consistit ratio formalis bonitatis moralis est in ratione
predicamentalis sed transcendentalis quia terminatur immediate
ad rationem vel legem sed ad obiectum ut conforme vel contra rationem vel legem.
probat per partem obiecti potest esse per entitatem et per rationem autem datur
ab ipso agente saltem in ordine sui sunt entitates morales: sed hoc est communis
Ratio predicamentalis quia nunquam fit per se ergo ordo ille est in predicamentalis.
Quod autem sit transcendentalis probat entitas illa est in ratione et per
officiis quia nulla ratio respiciat aliquid extrinsecum quod est in ratione
simpliciter absolutum) sed habet quod sit quibus per rationem rationis quam alterius
intra latitudinem suam officii vel exigentiam alicuius extrinseci
ratione obiecti sui quod respicit est ut correlativum, et per rationem sed
potius ut mensuram cui debet commensurari ut ab ea perficiatur
saltem extrinsece et in hoc consistit ordo sine ratione transcendentalis.
probat per partem actionis specificantur ad obiectum ergo omnis actio bona moralis
specificabitur ad obiectum moraliter bene id est quatenus est conforme vel contra rationem et legem
praecipientem vel prohibentem ergo est ab illa lege vel ratione rationis immediate
obes per variationem in habitudine ad legem actus fit de bono malus, ergo bonitas
petitur immediate ab ordine ad ipsam legem sine ad rationem rationem.
et ergo suppositum supponitur in in ardente quod potest fieri variatio legis sine
variatione obiecti moralis, quod est falsum et manifestum de ipso quod variatur per rationem.
Variatur obiectum in modo namque in modo moris quia sunt obiectum ipsum specificatur
ad ordinem dicitur ad rationem rationem et legem. unde mutato specificatur
mutatur specificatum. quod ergo variata lege mutatur actus fit immediate
propter mutationem obiecti modice utro propter legem.
obes per ad bonitatem moralem actus est sufficit bonitas obiecti, sed omnis
requiruntur obiecti circumstantiae, quarum si una deficiat actus erit malus
quod illud malum confurget de singulis defectibus ergo bonitas moralis actus
est consistit in ordine transcendentali ad obiectum.
Ratio etiam quia obiectum sic est sumitur nuda et pro ut excludit circumstantias,
sed pro ut illas includit et idem est quod volitum quia nomen obiectum est
volitum nuda et selectum sed cum obiectis suis circumstantiis.
obes per ratio per rationem rationem mensurabilis ad mensuram
predicamentalis, utique bonitas moralis consistit in conformitate ad
rationem rationem tanquam ad mensuram ergo illa ratio est predicamentalis
et est transcendentalis.
et diffinitionem: consistit in conformitate formalis ergo: in conformitate
fundamentalis concedo: unde est conformitatem ad rationem rationem
specificatur ordinare ipse rationem conformitatis quia immediate tractatur ad
rationem rationem et dicitur predicamentalis, sed fundamentum eius est
respicit obiectum cui per rationem est commensuratum rationem rationem per rationem
Quae sunt necessaria de parte obiecti ut actus bene fiat

Itaque dum dicuntur actus in tantum ad bonum
s. l. ita intelligatur ad conformitatem formali et denotat rationem
formalem denotatis sed potius signum a posteriori quo significamus
actus ad bonum quia nomen cum retinet illa conformitatem consequentem
Recte. et illam rationem per signum significatur illa connotatio.

Quaestio Tertia

In quo consistat malitia moralis

In positivo et in privativo.

Haec quaestio intelligitur de actu formali et positivo quem vocant peccatum
omissionis ut furtum odium dei et eorum. nam in peccato omissionis
malitiam est in quo positivum nemo controuertit. queritur ergo an
malitia qua est in tali peccato omissionis consistat in ordine positivo
ad obiectum de se vel rationi an in privatione virtutinis debita in tali
actu.

Conclusio

Malitia moralis consistit in privatione virtutinis debita in tali actu.
probat. de 5. Thomas per partem quaest. quinta articulo tertio ad primum
Nullum ens dicitur malum in quantum est ens sed in quantum caret quodam
bono sicut bonum dicitur malum in quantum caret de virtutibus. item eiusdem
partis quaest. viginti et primo. potest de quo malum significat
quoddam ens aut quendam formam seu naturam relinquitur ergo quod est
in malo significatur quoddam absentia boni et art. 5. in hoc consistit
ratio mali ut aliquid deficiat a bono.

probat. ratio. id est ens positivum quod est a deo et a deo creatum atque
peccatum secundum rationem suam formalem est a deo creatum, ergo ens
positivum. maior et minor per fidei, etiam clara est
Respondent aduersarii ad ens positivum positivum in a deo, etiam
ens positivum morale quale est illud in quo constituitur ratio formalis
malitia moralis sed contra quia est ens utrum sit positivum ut sit
et aliquid distinctum a deo atque a se ergo ab eo quod est universalis causa
et essentiae utraque et positivum realiter a se distincto ergo secundum morale sit positivum
positivum est a deo.

Confirmatur actio moralis ut talis ut habet totum quod habere debet ut
ad illi aliquid si primum, in bonum, si secundum, et malum ergo malitia consistit
in privatione alicuius necessarii.
probat. quarto peccatum actus moralis a regula defectuosus, atque ut actus
moralis est peccatum ergo ut a regula defectuosus atque defectuositas
consistit in privatione virtutinis ergo malitia consistit in privatione conformitatis
ad regulam.

et sic primo actus malus non aliter participat officialiter rationem eorum actus
moralis, alius impossibile est quod positivum quale est ens morale in eo.

Contrarij p[ro]p[ri]um p[ri]vatiuam cum p[ri]vatio sit negat[i]o et remotio s[ecundum] o[mn]ia
ergo impossibile e[st] malitiam moralem consistere in p[ri]vatione.

R. n[on] e[st] eor[um]dem: sit e[ss]e transitus ab actu morali sive a malo concreto
sumptum ad malum abstracte sumptum sive ad malitiam: dicitur aut[em] o[mn]i
malum concrete sumptum sive actum malum d[iv]idere e[ss]e morale
Quod e[st] q[uod] p[ro]positum: et o[mn]i ipsum malum q[uod] e[st] p[ro]p[ri]um includere
A. q[uod] p[ro]positum rati[on]e cuius d[iv]idat[ur] in unum et c[on]stitutat p[ro]p[ri]um.
et hoc c[on]formiter ad mentem: s[ecundum] Thomas qui quaestione unica d[icitur]
in virtutibus in e[ss]e articulo s[ecundum] ad quintum malum inquit o[mn]i c[on]stitutit
p[ro]p[ri]um rati[on]e p[ri]vatioe s[ecundum] rati[on]e d[icitur] q[uod] p[ri]vatioe substantia
itum in p[ro]p[ri]um d[iv]isione trigesima quarta articulo s[ecundum] ad tertium.
malum p[ro]p[ri]e vel abstracte sumptum e[st] d[iv]isio p[ro]p[ri]a q[uod] malum
p[ro]p[ri]e vel concrete sumptum: et mox subdit mala actio p[ro]p[ri]a
et ordine ad finem in d[iv]isio cui[us] admixtio p[ri]vatioe p[ro]p[ri]e d[icitur] q[uod] v[er]o
mali incidit unde patet q[uod] o[mn]i p[ri]vatioe d[iv]idit[ur] et c[on]stitutat
p[ro]p[ri]um morale s[ecundum] p[ro]p[ri]e ordinis ad finem quemdam cum p[ri]vatioe
et h[ab]itudine.

malum igitur et malitia in hoc differunt q[uod] malitia sit p[ri]vatioe d[iv]isio
ordinis: malum aut[em] sit actus p[ri]vatioe substantia et et factus s[ecundum]
affinitat[em] rati[on]e mali moralis sive p[ro]p[ri]e consistit in illa p[ri]vatioe mo
dit illa p[ri]vatioe qua et c[on]stitutat p[ro]p[ri]um in rati[on]e p[ro]p[ri]e d[iv]isioe
q[uod] ab e[ss]e d[icitur] q[uod] o[mn]i p[ro]p[ri]um, illud t[ame]n q[uod] c[on]stitutit p[ro]p[ri]um
in rati[on]e et determinata quadam p[ro]p[ri]e et d[iv]isio illud ubi alio
p[ro]p[ri]e d[iv]isioe p[ro]p[ri]e et p[ri]vatioe boni in rati[on]e s[ecundum] q[uod] d[icitur] determinata
p[ri]vatioe p[ri]vatioe et h[ab]itudine tali vel tali v[er]o d[iv]isioe commune quae inordinata
Actui sive conuersioni ad bonum commutabile unde o[mn]i si conuersio d[icitur]
conuersio q[uod] sit p[ro]p[ri]um, conuersio t[ame]n dat conuersio q[uod] sit tale p[ro]p[ri]um.
et q[uod] sit in rati[on]e p[ro]p[ri]um consistere in p[ro]p[ri]e simul et p[ri]vatioe
agnaliter.

nam contra a q[uod] p[ri]vatioe sit p[ri]ncipale et ob hoc solo g[er]atur
n[on] s[ecundum] malitia id e[ss]e q[uod] g[er]atur ex parte p[ro]p[ri]e totum bonum a
ut d[icitur] d[icitur] Thomas p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e arti[culo] p[ro]p[ri]e ad finem q[uod] n[on] e[st] is.
malum q[uod] d[icitur] d[iv]isio c[on]stitutiva in moralibus a quoddam bonum commune
p[ri]vatioe alterius boni ubi p[ro]p[ri]e quoddam bonum intelligit id q[uod] e[st] p[ro]p[ri]um
quod qu[od] in se quoddam bonum s[ecundum] malum quo ut substantia
p[ro]p[ri]e p[ri]vatioe et ut rati[on]e tribuit p[ro]p[ri]e g[er]atur et actus ubi et
a c[on]stitutum et d[iv]isio p[ro]p[ri]e c[on]stitutioe a p[ro]p[ri]e c[on]stitutioe
et unius p[ro]p[ri]e c[on]stitutioe ab alio.
ob hoc s[ecundum] in p[ro]p[ri]e o[mn]i d[iv]isio p[ro]p[ri]e malitia sit o[mn]i conuersio, ergo
p[ro]p[ri]um consistit in actu p[ro]p[ri]e s[ecundum] in conuersione.

A. d[icitur] d[icitur] aut[em] s[ecundum] o[mn]i conuersio rati[on]e sui p[ro]p[ri]e mala, n[on] p[ro]p[ri]e
p[ri]vatioe indifferenter adiuncta, concedo unde si p[ro]p[ri]e impossibile d[icitur]
conuersio sine conuersione et p[ri]vatioe o[mn]i mala.
ob hoc tertio malum morale debet d[iv]isio voluntarium, a t[ame]n p[ri]vatioe boni
o[mn]i a voluntaria cum sit p[ro]p[ri]e intentionem operantis, ergo malitia
moralis o[mn]i consistit in p[ri]vatioe

R. n. g. d. o. m. i. n. o. r. e. m. e. t. a. m. o. g. i. t. d. i. r. e. c. t. e. e. t. f. o. a. l. i. t. e. r. u. o. l. i. t. a. c. o. n. s. e. t. u. r.
 i. n. d. i. r. e. c. t. e. i. n. t. e. r. p. r. e. t. a. t. u. d. u. o. l. i. t. a. e. t. u. o. l. u. n. t. a. r. i. a. q. u. a. n. o. m. p. e. p. o. c. c. a. t. u. r.
 m. a. g. i. s. o. b. i. g. i. t. d. i. f. f. o. r. m. i. l. a. t. e. m. p. o. c. c. a. t. i. m. e. u. r. v. e. r. o. q. u. e. m. a. b. a. c. t. u. p. o. s. s. e. u. t.
 q. u. o. n. i. t. s. t. h. o. m. a. s. q. u. a. s. i. t. e. r. t. i. a. d. e. m. a. l. o. a. r. t. i. s. d. o. a. d. p. r. i. m. u. m.

¶ s. e. c. u. n. d. u. m. p. r. i. m. a. r. i. a. o. i. n. t. e. n. t. a. n. i. s. p. a. c. c. i. d. e. n. s. i. n. t. e. n. t. a. d. i. r. e. c. t. a. p. a. s. s. a.
 q. u. a. s. i. t. 72. a. r. t. p. o. s. t. a. t. q. u. i. s. p. a. r. t. o. s. u. m. i. t. u. r. a. b. d. o. q. u. o. d. p. a. c. c. i. d. e. n. s. i. p. a. a. b. d. o.

¶ s. e. c. u. n. d. u. m. e. r. g. o. o. d. e. b. e. t. s. u. m. i. a. n. e. g. a. t. i. v. e. s. e. d. a. p. p. o. s. i. t. i. v. o.
 R. d. i. s. t. i. n. g. u. o. m. i. n. o. r. e. m. q. u. i. l. l. u. d. p. a. c. c. i. d. e. n. s. i. e. t. i. l. l. u. d. p. p. e. i. n. g. r. e. d. i. a. n. t. u. r. u. a. c. t. u. s. s. o. l. o. m.
 s. p. e. c. i. f. i. c. a. t. i. v. a. m. c. o. n. c. e. d. o. s. i. o. i. n. g. r. e. d. i. a. n. t. u. r. n. o. g. o. u. o. l. u. n. t. a. r. i. u. m. a. m. i. o. s. u. t. e. n. e. t.
 s. p. a. r. t. e. o. b. i. s. p. p. e. c. i. f. i. c. a. n. t. i. s. u. t. u. a. o. f. o. a. l. i. s. p. p. e. c. i. f. i. c. a. n. t. s. s. e. d. u. t. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. i. o.
 R. q. u. i. s. t. i. t. u. t. a. q. u. a. s. u. s. s. i. c. i. o. n. e. r. e. u. s. p. e. n. i. t. u. r. q. u. o. d. d. i. s. t. i. n. g. u. o. i. n. t. e. n. d. a. t. u. r. s. a. l. t. e. m. p. a. c. c. i. d. e. n. s. i.
 i. d. e. m. i. n. d. i. r. e. c. t. e. e. t. i. n. t. e. r. p. r. e. t. a. t. i. v. a.

¶ s. i. m. i. l. i. t. e. r. u. a. o. s. p. p. e. c. i. f. i. c. a. t. i. v. a. p. o. c. c. a. t. i. o. a. t. t. r. i. b. u. i. t. u. r. p. o. e. n. i. s. s. o. l. a. m. p. r. i. m. a. r. i. a. m. p. o. c. c. a. t. i. o. n. i. s.
 p. o. e. n. i. s. i. n. d. i. b. i. t. u. m. p. r. o. u. t. s. u. b. s. t. r. a. t. u. m. t. a. l. i. p. r. i. m. a. r. i. o.

¶ o. b. i. e. c. t. o. p. r. i. m. a. r. i. a. c. o. n. s. i. s. t. i. t. i. t. i. n. p. r. i. m. a. r. i. a. i. o. i. n. d. e. p. o. t. a. t. u. r. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e.
 d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. p. o. c. c. a. t. o. r. u. m. s. i. d. e. m. u. i. r. t. u. t. i. o. p. p. o. s. i. t. u. m. e. u. m. i. n. u. t. u. o. s. i. t. p. r. i. m. a. r. i. a. o.
 o. u. i. s. d. e. m. u. o. c. t. i. t. u. d. i. n. i. s. u. t. u. g. i. n. u. a. r. i. t. i. a. e. t. p. r. o. d. i. g. a. l. i. t. a. t. e. q. u. a. c. o. p. p. o. n. u. n. t. u. r.
 i. d. e. m. u. i. r. t. u. t. i. s. p. e. r. b. e. r. a. l. i. t. a. t. i. s. e. t. s. i. m. p. r. i. m. a. r. i. a. o. o. u. i. s. d. e. m. u. o. c. t. i. t. u. d. i. n. i. s.

R. n. g. d. o. a. n. d. e. n. s. d. e. s. u. m. i. t. u. r. a. d. i. n. t. e. n. t. i. o. p. o. c. c. a. t. o. r. u. m. p. o. s. i. t. i. c. a. a. s. o. l. a. p. r. i. m. a. r. i. a. o. p. o. d. a. b.
 a. c. t. u. p. o. s. i. t. u. o. u. t. s. u. b. s. t. r. a. t. o. t. a. l. i. u. t. t. a. l. i. p. r. i. m. a. r. i. a. o. n. i. q. u. o. q. u. i. d. e. m. p. r. i. m. a. r. i. a. o. n. e. s. o. s. o. l. u. m. d. i. s. t. i. n. c. t. u. n. t. u. r.
 e. t. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. u. o. a. l. i. s. p. o. a. r. u. m. s. e. d. o. m. i. n. t. u. i. r. t. u. a. l. i. u. n. d. e. g. d. o. d. u. o. i. n. t. i. a. s. i. d. e. m. u. i. r. t. u. t. i. s.
 o. p. p. o. n. u. n. t. u. r. e. t. e. a. d. e. m. p. r. i. m. a. r. i. a. o. n. e. t. a. t. e. u. i. r. t. u. t. i. s. q. u. a. a. b. s. o. l. u. t. a. e. t. u. o. l. u. n. t. a. r. i. a. i. n. t. i. c. a.
 ¶ i. n. i. l. l. a. u. i. r. t. u. t. e. s. g. a. b. e. t. u. i. r. t. u. a. l. e. m. q. u. a. n. d. a. m. d. u. p. l. i. c. e. m. r. a. c. i. o. n. e. s. i. d. e. m. q. u. a. r. u. m. u. o. m.
 h. e. c. d. e. b. e. t. o. c. c. i. d. e. r. e. e. t. s. i. m. u. l. u. m. o. d. e. b. e. t. d. e. f. i. c. i. e. r. e. i. d. e. o. o. m. i. n. d. u. d. e. m. u. i. r. t. u. t. e.
 s. u. s. s. i. c. i. o. n. e. s. f. u. n. d. a. m. e. n. t. u. m. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. s. e. l. l. a. r. u. m. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. u. m. p. r. i. m. a. r. i. a. o. n. u. m.

¶ s. e. c. u. n. d. u. m. q. u. o. m. o. d. o. d. i. c. a. m. u. s. m. a. l. i. t. i. a. m. f. o. a. l. e. m. c. o. n. s. i. s. t. e. r. e. i. n. p. r. i. m. a. r. i. a. o. n. e. u. o. c. t. i. t. u. d. i. n. i. s. d. e. b. i. t. a.
 p. r. o. u. t. a. c. t. u. i. c. u. m. f. i. n. t. m. u. l. t. i. a. c. t. u. s. q. u. i. s. t. i. t. i. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. m. a. l. i. s. e. t. q. u. o. d. s. p. r. o. p. r. i. a. t. i. n. d. e. d. i. c. i. t.
 ¶ o. b. i. t. u. m. e. o. d. i. n. e. m. a. d. u. o. c. t. a. m. r. a. c. i. o. n. e. m. u. t. u. g. o. d. i. u. m. d. e. i. e. t. e. l. l. a.

¶ R. d. e. b. i. t. u. d. i. n. e. m. e. l. l. a. m. d. o. d. i. c. i. t. u. i. c. o. n. s. i. d. e. r. a. t. o. s. i. d. e. m. s. u. a. m. s. u. b. s. t. i. t. u. t. i. a. m. s. i. d. e. m. q. u. a. m.
 n. u. l. l. u. s. a. c. t. u. s. i. n. t. r. i. n. s. e. c. t. u. s. o. f. f. i. c. i. a. l. i. t. e. r. e. t. o. g. n. a. s. u. a. a. m. a. l. u. s. u. n. d. e. o. i. n. o. d. e. b. e. t. u. r.
 ¶ d. e. b. i. t. u. d. o. q. u. a. c. u. m. a. l. i. q. u. i. a. c. t. u. i. d. e. o. d. i. c. i. t. u. r. m. a. l. u. s. q. u. o. d. e. m. a. f. f. i. r. m. a. t. s. t. h. o. m. a. s.
 q. u. e. s. t. 79. a. r. t. s. e. c. u. n. d. o. d. i. c. i. t. u. s. d. e. m. u. i. r. t. u. t. i. s. o. i. s. o. i. n. o. a. c. t. i. o. n. i. s. i. n. g. r. a. m. a. c. t. i. o.
 a. d. r. a. c. i. o. n. e. m. d. u. b. i. t. a. n. d. i. d. i. c. o. o. d. i. u. m. d. e. i. e. t. f. r. o. n. t. i. a. q. u. a. d. e. u. n. t. u. r. i. n. t. r. i. n. s. e. c. t. u. s. m. a. l. a.
 o. b. i. t. u. m. s. u. m. i. s. i. d. e. m. s. u. b. s. t. i. t. u. t. i. a. m. a. c. t. u. s. s. e. d. s. i. m. u. l. e. u. m. d. e. f. o. r. m. i. t. a. t. e. q. u. a. i. n. q. u. a. s. i.
 q. u. o. d. a. m. a. c. c. i. d. e. n. s. i. n. s. e. p. a. r. a. b. i. l. e. a. t. u. l. i. a. c. t. u. r. a. c. i. o. n. e. m. i. n. s. e. p. a. r. a. b. i. l. i. t. a. t. e. s. d. e. u. n. t. u. r.
 i. s. t. a. i. n. t. r. i. n. s. e. c. t. u. s. o. f. f. i. c. i. a. l. i. t. e. r. m. a. l. a. a. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. m. d. o. r. u. m. a. q. u. o. d. p. o. t. e. s. t.
 s. e. p. a. r. a. r. i. t. e. l. i. s. d. e. f. o. r. m. i. t. a. t. e. s. u. t. g. o. m. i. c. i. d. i. u. m. q. u. o. d. p. o. t. e. s. t. f. i. d. e. r. i. a. c. c. e. d. e. n. t. e. r. a. c. i. o. n. i. b. i. l. i.
 c. a. a.

Quaestio Quarta

An actus humani sumant suam bonitatem et
 malitiam ex obiecto

Conclusio

actus humani sumant suam bonitatem et malitiam ex primario
 ex obiecto

probat q. a. i. n. d. e. s. u. m. i. d. e. b. e. t. b. o. n. i. t. a. t. e. m. e. t. m. a. l. i. t. i. a. p. r. i. m. a. r. i. a. a. c. t. i. o. n. i. s. h. u. m. a. n. a. e.
 u. n. d. e. p. e. s. u. m. i. t. u. r. o. i. n. s. p. r. o. p. r. i. a. t. i. s. a. t. q. u. i. s. p. r. o. p. r. i. a. t. u. s. h. u. m. a. n. i. d. e. f. o. r. m. i. t. u. r. a. d. o. b. i. e. c. t. o.
 s. i. c. u. t. i. s. p. e. c. i. s. m. o. t. u. s. d. e. t. r. o. e. r. g. o. b. o. n. i. t. a. t. e. m. e. t. m. a. l. i. t. i. a. a. c. t. u. s. h. u. m. a. n. i. p. o. t. e. s. t. a. d.
 e. o. b. i. e. c. t. o.

probat maior quod bonitas aut malitia actus humani petenda a re plenitudine
boni aut ex defectu illius plenitudinis atque primum quod pertinet ad
plenitudinem boni aut illius defectum sicut quod datur spiritui actui, nempe
obtinere ergo bonitas aut malitia primaria actus humani petuntur ex obto.
confermatur quod sicut in naturalibus primum quod datur spiritui a sua ratione.
In moralibus et obto sicut omnes res naturales se habent ad suam formam specificam
ita et actio moralis ad suum obto quod est eius forma saltem agnoscenda.
Nota in obto sic est summi absolute et secundum se in ordine naturae sicut ut in ingre
moris, quatenus nempe a consuetudine vel disconsuetudine vel a voluntate.
Unde est hoc circa quodam versatur commensuratum sit in se aliquid ex bonum
actui ex illi commensuratum versatur circa illud obto diffinitione ad rationem
Unde dicitur obto suum disconsuetudinem sine fit ut sit in eodem obto sunt
disconsuetudine ad rationem sicut in re facta furto ablatum, in actus
qui versatur circa tale obto habet. Quorsam malitiam! ut in furto
aut facta malitiam furto et furtum. itaque bonitas et malitia moralis
et in obto est formaliter, sed equaliter id est quantum in ea in actu uno
formaliter sicut dicitur bonitas et in malis tunc in fundamento et in actu
in cognitione vero formaliter. itaque in furto.
Obto primo actio humana habet per se et sine ergo a obto.
Orbita coram quod finis et obto et diversa.
R. quod coram ad probationem dicitur assumptum finis operis sicut in terminis deus
et obto et diversa, ergo finis et terminus sicut operantis et obto
et diversa concedo primariam spiritui petuntur ex fine in terminis deo et
operis sicut in quod finis operis sicut obto et finis operantis et diversa
finis operis datur primariam et officialem spiritui finis am agnoscendum
sine operantis datur actui spiritui quia illi spiritui obto suum primarium
considerate a accidentaria quod nempe ordo ad rationem suam agnoscendum
tenet se ex parte circumstantiarum.
Obto secundo actio humana habet habet primam suam bonitatem aut malitiam
ex ordine ad legem aeternam ergo a obto.
R. quod coram habet omni ex utroque cum subordinatione immediate quidem
ex obto, modiate vero tamen ex parte et suprema regula et lege aeterna
quatenus nempe obto a conformis vel contra naturam, quod coram in natura vel contra,
quod habet dictam conformem legi divinae sicut naturaliter sine
per doctrinam aut alio quocumque modo nobis notificata.
Obto tertio actus aeternus a obto actus interior atque actus interior
a habet suam spiritui a actu aeterno cum potius actus aeternus habeat
ab interiori ergo spiritui a petuntur ab obto.
R. quod minorem, nam sibi mutuo dant spiritui sed in diversis gradibus eorum
actus omni aeternus in quantum a prior in intentione et habet rationem obto.
Datur spiritui actui interiori in quantum eorum formalis saltem agnoscenda: interior
omni actus quatenus a prior in agnoscenda et eorum actus aeterni datur illis
spiritui in quantum eorum efficientis.

Quaestio Quinta
An actio humana habeat omni bonitatem et
malitiam ex circumstantiis?

Obes sdo obtem uel e conforme uel e uacuo i uel e e conforme. aliqui
 si e conforme e bonum, si e e conforme e malum ergo o u obtem
 uel e bonum uel malum.
 R. sddo maiorem pro sda parte si e e conforme sumatur prout
 qd e propinatione conformitatis debita in d qd uocamus
 diffinitionem nego si e e conforme sumatur negatiue pro negatiue
 conformitatis om e debita in d, concedo: sed tunc falsa e minor pro
 sda parte qd o o d id qd o habet conformitatem ad uel tam uacuum
 e malum sed illud quod dicit ordinem ad uel tam uacuum et consequenter
 debet habere talom conformitatem sicut qd de quod sicut o uideat
 dicitur o eus qd nomen e debetur illi infio istam obtem qd o dicitur
 uel tam uacuum ad uacuum et conformia uacuo et sicut diffinitio qd
 o debetur illi talis conformitas ad qd nomen e mala.
 Obes tertio ois actus humanus uel habet bonum finem uel e ergo
 bonus uel malus.
 R. nego uideat qd pignatur de fine intrinseco, idem e qd obtem, quod
 dicimus pro o indifferens: sed ut tempore, o uel actus consideratus
 sicut pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 sicut pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 Obes quarto quilibet species potest uolueri: nalogis in d ergo si potest dari
 actus indifferens sicut pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 sequentem conclusionem.
 R. sddo uideat qd potest uolueri in indus sicut pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 considerationem, nego: multa in qd in species consideratis sicut pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 que o sicut in indus qd communicabilitas, contragibilibus ad inferiorem
 et edam sic igitur sic in illa indus competet pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 competet indus sicut pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 et irracionalis et qd ad qd uel illud indus illa sicut in dria o
 competit nunc potest competere inferioribus. unde
 nota sano indus o uel pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 ad indifferens, sed o uel nomen negatio determinationis ad alterutram
 sicut aut o dicit pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 in nunquam potest contrahi ad uacuum uel irracionalis qd quod
 conuenit aliam uel pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.
 conuenit illa ergo indus nihil aliud e quam determinatio
 cum pignatur de parte uel dicit ordinem ad finem extrinsecum.

Questio septima
 An possit dari aliquis actus indifferens
 in indurduo.

sensus questionis e an possit dari aliquis actus humanus de facto
 cum deliberatione uacuo qui o sicut bonus uel malus bonitate
 aut malitia o supernaali id e in ordine ad meritum

Aut immeritum sed moraliter id est in ordine ad virtutem rationis

Conclusio

Non potest dari actus indifferentes in duobus

prout per omnes actus factus in induo vel habet bonum finem et ad
circumstantias illas debitas, vel non habet: si habet est bonus, si non
habet, est malus atque inter habere et non habere non datur
medium ergo non datur actus inter bonum et malum medium
sive indifferentes.

Sed non debetur unicuique actui bonus finis ergo propter
positum boni finis non utitur actus.

prout eorum quod non utitur actus propter absentiam circumstantie
non debite.

prout autem per quod non unde petatur illa obligatio.

Sed si est aliquid preceptum est naturale vel positivum neutrum
dici potest ergo ut est.

prout minor quod alias sequeretur quod si fore continuo deesse
quippe qui excedant multas actiones illas non ordinando in bonum
finem ut si per motio pedis fricatio manuum et cetera.

R. ergo autem ad primam probationem nego assumptum non obligatio omni

illa petatur ex hoc natura qui cum de iudicio non agat,

finem rationis consentaneum præfigere debet et hoc

prout nam auctor nature videtur agentibus naturalibus indidit melius ad

Quasdam a natura sua indistinctas quibus videtur suis actibus tendant

in fines nature sue proportionatos ergo non fortiori respondens et

dedisse ex natura naturaliter et moraliter agentis determinacionem

sive preceptum tendendi per omnes suos actus in finem nature sue

convenientem id est virtutem rationis consentaneum.

Ad secundam probationem dico preceptum illud est naturale ut patet ex iam dictis:

quod preceptum omni virtualiter continetur in primo precepto decalogi,

Diliges dominum deum tuum ex toto corde et cetera. Ex quo manifeste

sequitur quod si deus sit super omnia diligendus omnes humane actiones

sint in illum diligende.

ergo inde sequitur quod continuo peccatores cum non continuo agant

et deliberatione sed frequentius ex imaginatione ut in actionibus supra

memoratis.

Sicut per hoc non tenetur semper deliberate agere ergo omni non

Tenetur cum deliberate agere agere propter finem.

prout eorum quod cum conuenit naturali nature agere deliberate quam

ordinare actiones suas in bonum finem.

R. nōdo etiam ad p^{ro}batōem dico diffinitatem ad q^d q^{uo}d o^{mn}is habeat
semper in sua potestate deliberare agere, q^{uia} nōmpo r^{ati}o alligata v^{el} sensibus,
quos saepe contingit agere sine ulla deliberatōe. Dum autem voluntas
deliberate agit semper in p^{ro}p^{ri}is v^{el} potestate actionem suam dirigere
et ordinare in bonum finem.
pr^obat p^{ro} conclusio

Quia cum pro actu principali habet malum praesens actus illi oppositus
debetur de circa bonum praesens: sed circa bonum praesens est potestatem
appetitum irascibilis qui pro actu habet bonum arduum: bonum in
praesens est propter quod praesens est definit de arduum.
potestatem seu genus si appetitus dicuntur passiones.
et quia semper sunt cum aliqua mutatione et passione corporali accidenti
vel subsequente tanquam causa vel effectus quo aliqua corporis natura
transmutantur et praecipue cor: cuius quatuor motus distinguuntur scilicet
contractio dilataio elevatio et depressio.
Amor desiderium et gaudium sunt cum dilatatione cordis quia semper
dilaturatur cor ad recipiendum bonum: odium fuga et tristitia sunt cum
contractione quia contrahitur cor ut excludat malum. Spes audacia et
ira sunt cum elevatione cordis quasi conantis superare difficultatem.
Desperatio et timor cum depressione cordis quasi succumbentis difficultati.
Tunc fit ut veludant quaedam inditia passionum in facie nam
in amore desiderio et gaudio nonnulla compositur. de fuga et
tristitia contrahitur: spe et audacia tollitur: in desperatione et
timore vivitur: in ira semper pallidetur.

Quaestio 3da

De passionibus in particulari

De his quae praecedenti quaestione digimus facillimum erit uniuscuiusque
passionum in particulari nam cognoscere.
Primo amor et actus appetitus consistit circa bonum simpliciter de
abstractum a praesenti vel ab actu.
Si appetitus consistit excluditur cum amor vacantis qui est in voluntate
ut differat ab eo quod sequatur cognoscere elevatus de est liberatum
Amor move naturalis qui nihil aliud est quam potentia quoddam naturale amantis
in rem amabilem.
Amor duplex est amicitia scilicet et concupiscentia de quibus supra.
Amori opponitur odium quod est actus appetitus consistit sine alienatione
et avertit quoddam mali simpliciter de abstractis a praesenti et
ab actu.
odium duplex est amor finis nempe quod finis est et amor finis quod non est
in malum ut supplicium et odium inimicitiae quod alteri malum volumus.
Desiderium est appetitus rei bonae absens ut fiat praesens.
Fuga est aversio a malo absente et imminente ut fiat praesens.
Desolatio est vitalis quies appetitus in bono praesente.
Tristitia est vitalis inquietudo appetitus de malo praesente.
Specie motus appetitus consistit circa bonum arduum possibile
haberi et futurum.

Desperatio est aversio quaedam a bono ut impossibili acquiri propter
eius diffinitivam
audacia est appetitus passivus negligens malum aliud imminens
et contra illud tendens ut bonum aliud congruatur.

Timor est aversio appetitus a malo imminenti qui in se resisti possit
si a malo imminenti: quia malum in se absens timetur: si in
dum in se resisti possit: quia si in se resisti possit consideratur quodam modo
praesens et sic tristitia potius dicitur quam timor: unde a malo agens
tam dicitur quod timor sit tristitia inchoata.
qua denique est actus appetitus sensitivus insurgentis ad repellendum
malum iam praesens, vel ut alii est appetitus undetate sumenda de
malo praesente.

petes utroque passiones sint malae.

R. ut se o. ut malae sed potest esse bonas et malas semper versantur
circa bonum commensurans vel discommensurans: et si mensuram valet
aut excedant aut non excedant.

propter quod in sacra scriptura laudantur aliquae passiones ut zelus
propter deum et tristitia matutina.

propter quod quia cum deus sit causa passionum ut pote omnium nostrum
sequeretur ut eam mali ut sic.

ut passiones vocantur virtutes autem ut se o. ut malae.

R. ut virtutes autem quod sunt limites virtutum ut adunt. In se
sunt quod o. excedunt sine.

collige sapientem o. ut expertem passionum propter considerationem
quatenus perveniunt iudicium valet quia tunc pro motus mere
natales nec boni nec mali: o. defectum libertatis.

sed si considerentur quatenus obtemperant valet nec ab eis
deserunt et sic bonae et sanctae laudabiles.

Disputatio nona

De virtutibus in genere

Quaestio prima

Quid sit virtus et quod tripliciter.

virtus in genere est inquit quaedam habitus qui per se additur ad unum ad opera sua bene
praestanda.

virtus dividitur in intellectuales et morales.

Intellectualis est qua perficit intellectum in cognitione veri ut per se logica metaphysica etc.
moralis sunt appetitus: qua perficit voluntatem in prosecutione boni perfecti
scilicet honesti vel boni simpliciter et sic addit alio quodam illam habentem
simpliciter bonum et o. tamquam primum quod perficit intellectuales per se in logica

facit ut bonum bonum (regum) ut am bonum simpliciter).
 Virtus moralis et habitus bonus operativus boni actus: vel est habitus qui
 facit bonum habitum et eius opus ita. Thomas et Aristoteles per se operum
 ubi aut si virtutes non sunt effectus, non facultates de per se habitus
 non effugit.
 prout per se habitus operativus (per se per se) definitur habitus qui non per se
 prout per se operatur ut per se habitus permanentis bene diffinitionem quam
 ad ordinem ad operativum: quia per se definitur habitus operativus: ergo et eadem.
 Quod per se operativus actus boni (quod est divina, prout, quia in eo diffinitur
 ab habitu virtutis, qui est operativus mali actus: divina producit actus
 virtutis. ut in quo ad habitum per se omni quo ad bonitatem moralem.
 Inter omni definitur virtus moralis ab Aristotele per se operum cupit per se
 virtutis et habitus electivus in modicestate consistens secundum determinationem
 viri sapientis. Dicitur habitus electivus quia inclinat ad virtutem
 electionem per electionem am. solum intelligitur electio per se sumpta
 que ut in modicorum o omni ad illam ut inclinat virtus moralis: per se omni
 eligitur intensio finis determinationis quia omni dici solet ab Aristotele
 electio.
 Dicitur omni in modicestate consistens ad perfectionem habitus virtutis
 qui a modicestate deficit vel per se defectum vel per se defectum.
 Dicitur ad virtutem in modicestate consistens sapientis ut intelligatur
 modicestatem in qua virtus consistit o debere ut de natura virtutis.
 Forte per se accidentis per se comparatione subiecti de arbitrio et iudicio viri
 prudentis, quia non per se virtutis alteri o nimium, alteri parum.
 Dicitur, Dicitur virtus moralis in illas quae versantur circa operativum
 quibus per se immediate diriguntur et ordinantur ad alios, quales sunt iustitia,
 pietas et eadem et illas quae circa perfectionem operativum per se versantur.
 Quarum virtutudo consistit in ordine ad ipsum operativum, tales sunt
 fortitudo, temperantia et eadem.
 Quod si virtus moralis paulo latius recipiatur prout officit virtutudinem
 in moribus, ita ut comprehendatur prudentia, quae dirigit actiones
 voluntatis quamvis in illa subiectetur. tunc recte dividitur in
 Quatuor virtutes cardinales, scilicet prudentiam, iustitiam,
 fortitudinem, et temperantiam, sic dictas propter eorum
 essentialitatem cum sint quasi cardines circa quos versantur.

Quaestio 5da

An virtus moralis possit inclinare ad actum
 malum moraliter?

Nota actum per se ad virtutem modis malum per se et octo per se malum, ut
 virtutem, modicestatem, et eadem per se et eorumstantia ad modicestatem
 octo in differentia ut commutatio carnis in die recte dicitur.

Tertio de eumstantia admodum obto bono sedum se negat facta
contra supprecoris mandatum.

conclusio prima

non potest virtus inclinare ad actum intransitum et de bono suo malum.
probat quia specificatum virtutis est bonitas moralis ad quam inclinat
in eo enim suggeritur virtus specificata a iustitia quod virtus ad bonum
virtutum am inclinet ad malum morale. ergo habitus virtutis non potest
inclinare nisi ad obitum bonum moraliter.
probat etiam quia alias virtus equaderetur similiter obiti sui goalis.
Quod est impossibile: sicut non potest habitus iustitiae inclinare ad bonum,
nec habitus pietatis inclinare ad evocem ad eum omni modum, quo
potest pro infima tendere in obitum suum nisi sub ratione infibilibis.
confirmatur quia habitus non potest inclinare nisi ad actus proprios similis
et eis quibus productus est, atque habitus virtutis non sunt productus ab
actu intransitum malo, ergo et eorum.

conclusio secunda

Non potest habitus virtutis inclinare in actum de quacumque
eius eumstantia malum.
probat quia obitum actus in individuo est eumstantia sedum se sed pro ut
inceptum suis eumstantiis consentientibus unum in vado obiti, ergo
si virtus non potest inclinare ad actum intransitum et de obito malum,
nec omni poterit ad actum de eumstantia malum.
probat etiam quia malitia promouens de eumstantia, tam repugnat
rationi specificata virtutis, quam malitia obiti ergo si non potest inclinare
ad unum nec poterit ad aliud.
obit pro habitus idem potest ut successivum modo bonus modo malus
ergo habitus virtutis potest inclinare ad malum.
probat undem quia habitus commendandi carnes temperate de terra
quadragesimam, omni inclinat ad illas commendandas temperate.
in quadragesima atque de terra quadragesimam ille actus bonus
et in quadragesima malus ergo idem habitus inclinat modo ad
bonum modo ad malum.
R. ergo undem ad probacionem dico quod eumstantia habitus est idem et
indebita: ratio est quia sicut per actus virtutis possunt comparari dispositiones
quodam corporis quae facili sunt postea ad actum virtutis, sicut
actus rationis faciunt bonum ad actus similitudinis: Nam
actus virtutis possunt eumstantia quaedam dispositiones corporales

qua subserviant in actibus virtutis ut in casu allato per actus temperantiae
ita regulatur appetitus sensitivus ut non appetat nisi moderatum
Cibum quocumque tempore apponatur. quod autem domus habitus virtutis
Temperantiae operetur, fit propter mutationem operis.

Sicque idem actus potest fieri de bono malus ergo omnis habitus.
R. ergo etiam disparitas est, quod bonitas et malitia sint accidentia
agitatione actus considerato secundum se: unde illo permanente eodem
eodem substantiam, possunt mutari bonitas et malitia. in omni habitus
et intrinseca et divina essentialis, unde non potest mutari virtus habitus
permanente sicut non potest auferri vacante alicui manente: virtus enim
Talis est quae ex omni ratione qua divina concurrat ad substantiam actus, non
ita concurrat ad solam substantiam, sed ad illam rationem bonitatis moralis,
quam primario respiciunt unde ablata bonitate moralis iam non potest
concurrere ad substantiam actus, quia acquiritur per actus qui respiciunt
obitum praecise rationis bonitatis: hoc autem diligenter notandum est,
cum sit fundamentum principale conclusionis.

Constat poterit saltem virtus concurrere ad actum malum. rationem
habituum, et in rationem habituum virtuosum.

R. ergo assumptum: cum omni gradus virtutis et praecise sint unum
et idem, non potest unum concurrere sine alio fieri non potest
ita concurrere ad ullam operationem bonam nisi curat omni rationem, et
et quae operationes non potius approprientur quam alteri.

Ob hoc pro praeccepta possunt bene impleri per actus bonos secundum
substantiam et habeant eundem instantiam. aliam ergo praecceptum
quodam per unum factum ob unam gloriam, ergo omni virtus
potest inclinare ad actus de obiecto bonos et virtutes aliquas
circumstantia.

R. ergo etiam: disparitas est praeccepta non dantur de actibus virtutem
solum ut talibus, sed ut moraliter, unde etiam dicitur
quod modus ad implendum praecceptum non cadat sub praeccepto et sic.

Thomas per se dicit quod modus faciendi actum iustitiae, fit quod
fieri secundum ordinem iuris, non autem quod procedat ab habitu iustitiae.
Habitus autem virtutis pro obiecto suo formaliter habet bonum, sicut conforme
rectae rationi, quod tale est non potest, ubi ubi unica talis circumstantia,

et malum confertur de singulis defectibus.

Vitium quod opponitur virtuti est habitus operativus actus mali:
et ideo de illo proportionaliter sicut de virtute philosophandum est,

Quod scilicet o possit concurrere ad actum bonum, et eo-
petes quod non sit subiectum virtutis.

R. ad voluntatem quod actus virtutis o actus moraliter bonus, ergo
elicitus o voluntate: atqui actus quod habitus in illa non agna-
fuerunt producti ergo actus eliciti a voluntate quod habitum
in ipsa voluntate.

Secus voluntas o potest o determinata ad bonum rationis, ergo o
quodget habitibus ad ulteriorem determinationem per appetitus.
R. voluntatem potest considerari dupliciter potest o non potest o
voluntas secundum potest rationis liberam: si accipitur ut o non, sic
fertur per se in bonum rationis quod. Tamen prout ut o rationalis,
quod est in bonum appetitus sensuum removendo o incommoda
corporei: si utro accipitur ut o voluntas tendit in bonum sensuum,
sed cum multiplici inclinatione et induit ad obiecta particularia,
in quorum moribus saepe patitur difficultates unde fit ut habeat
pro capite habitum, ut tollatur illa induit et superentur
difficultates.

Quaestio tertia

AN virtus consistat in medio?

Nota primo duobus modis potest intelligi virtutem consistere
in medio: primo quo ad substantiam quod essentiam, si videtur virtus
idem se sit quod medium inter duas alias virtutes extremas,
quod sibi oppositas, ut liberalitas in medio consistit, quod o quod
medium inter prodigalitatem et avaritiam, qui sit duas virtutes
eiusdem virtutis oppositas: et hoc sensu o ois virtus habet medium.
Secundo quo ad obiectum: si videtur obiectum virtutis o o defectum
habeat o o excessum, sed sit quasi medium inter utrumque.
Nota secundo medium esse duplex aliud o medium rationis aliud rationis
medium rationis o aequalitas operis vel rationis cum alterius iure, sicut o aequalitas
rationis ad rem abstractam, a persona et aliis ois conditionibus.
Et hoc medium rationis o figuratum et invariabile ut o aequalitas proportionis
cum damno illato pro, item aequalitas pretii cum re vendita unde
quod quod iusto venditur pauperi hoc affibit, o potest iusto vendi diviti
quod o iusto affibit. hoc medium convenit virtutibus, quia versantur
circa alterum ut iustitia et illi annexis.
medium rationis sic dictum quod prudenti iudicio statuitur o aequalitas
rationis, cum exigentia aut debito operantis, a tota persona et variis ois
conditionibus et circumstantiis: sicut bonitas o aequalitas quod
commensuratio obiecti cum persona, ut aequalitas sibi cum commedente,
quod hoc autem oportet attendere personam et varias circumstantias

Quod uni sufficit, alteri parum est, alteri nimium et eadem.
Item quod tibi nunc sufficit eris erit parum vel nimium quibus notatis.

CONCLUSIO

Omnis virtus moralis consistit in medio, illae quidem quae versantur circa
passiones in medio rationis; aliae autem quae versantur ad alterum in
habitu in medio rationis.
probat per hoc quod si quis virtus moralis est habitus vel actus in
medio virtutis consistens secundum determinationem sapientis.
probat per hoc quod ad primam partem, quia omne bonum quod moraliter est, quale est
obtinere virtutis consistit in adaequatione ad regulam, ut ut nec
deficiat, nec excedat ergo consistit in medio.
Quod ad secundam partem patet de notabili per hoc.
probat tertio quia omnis virtus inclinat ad actus in quibus secundum prudentiam
Regulam nulla dea circumstantia inchoat, nec ulla redundat ergo
omnes habent medium vel ut notatis.

Expositio ultima

De virtutibus in specie.

Quaestio prima

Quid sit prudentia et quod eius officium est.

Dicimus supra virtutem moralem paulo latius sumptam dividi in quatuor
virtutes quas propter eorum excellentiam cardinales vocant, scilicet
prudentiam, fortitudinem, et temperantiam.

Dici virtutem paulo latius sumptam, quia prudentia non est virtus
moralis simpliciter, sed est virtus directiva de o[mn]i habitus voluntatis
a qua eliciuntur actus morales, sed est habitus intellectus, qui propter
comperium et electionem morum dicitur moralis directiva et
dam ob rem de ea sic agimus.

prudentia recte dicitur ab Aristote habitus agendi simul cum
recta ratio circa ea quae sunt bona vel mala.

Dicitur habitus agendi, et practicus ut dicitur habitus speculativus
ordinatus ad praxim. Dicitur enim agendi, et est sciendi ut dicitur
ab arte quae est habitus factorius operis operarii. Item dicitur vera cum ratio
ut excludantur habitus falsi et erronei. Quod prudentia non possit
habere falsum speculativum, sed quia cognitio eius practica est semper vera
si est conformis rectae rationi, quoniam in eo falsa si sit de bono
incommensurabili, ut prudentia docet sapientiam a sacerdote missa
instructa in adorandam et a parte ubi est sit conservata

Prædictas particularis circa ea quæ sunt bona vel mala agitur alii
solutus intellectuales utrorum quæ sunt et currant de prodictis actuum
humanorum et habitus Reges perfecti et eorum
prudentia officium est post bonam consultationem et tractum de
agendis iudicium inuenire et præfigere modum ceteris virtutibus
id est quidnam in singulis functionibus sit vici consentandum, et periculis
et periculum, nec per defectum: eius est omni disponere de modis in
ordine ad finem et hunc finem utitur illis tribus actibus scilicet
iudicio, consilio et locutione interna, de quibus supra
est tempestivo Aristotelem manus illius est imperare aliis virtutibus et ad
fecerit dirigere.
Distinguitur igitur prudentia in solitariam prout personalem quæ quis
agit se ipsum et gubernatorem, quæ videtur multitudo, quæ dicitur
in partes subitivas id est quasi quæ in species.
gubernat vici et quadruplices, scilicet economica quæ est familia civiles
gubernativa: militaris quæ est agere militare recte dirigit,
politica regnativas sine regis latus seu regalis est per quam principes
respublice prospiciendo condunt leges bonas, et utiles et politicas
simpliciter dicta quæ videtur civitates et curat leges observari.
Inter has sola prudentia personalis absolute dici debet prudentia,
quæ ab illa sola dicitur simpliciter prudens, et sine illa nullus
neque domi neque in civitate, neque in militia potest esse prudens.
Distinguitur igitur prudentia in octo partes in quales, id est in octo
mentis functiones sine quibus non consistit perfectus usus prudentie.
prædicta memoria, quæ est facultas recolendi præterita
secunda celeritas quæ est cognitio præsentium, tertia docilitas id est
promptitudo ad docendum. quarta solertia id est promptitudo ad
gubernandum. Quinta vero id est promptitudo ad colligendum et alio.
 sexta providentia id est ordinatio modiorum ad finem.
 septima circumspectio id est consideratio omnium circumstantiarum.
 octava denique cautio id est cura ne aliqua incommoda incurrantur
quæ partes octo non desiderantur simul in prudentia ut si una defuit
non sit perfecta et integra prudentia. Denique partes prædictas
prudentia est syncretis quæ est leuon quoddam et perspicacia ad
recte iudicandum de conclusione alterius consilii an sit bona
ne dubia quæ est facultas ad bene iudicandum de illis quæ
lege aliqua definita sunt et gnome quæ est verum iudicium
an sit bonum id est illius quod nulla lege decretum est sed

sed iudicio prudentis viri idem equitatem uarij definiri debet

Quaestio 5da

Quid iustitia et quotuplex.

Iustitia pro ut dicitur specialis uirtus distincta a ceteris, et constant et perpetua
= luntas ut suum unicuique tribuendi.

Propter uoluntas colligitur actus uoluntarius per necessitatem et perpetua.

Colligitur actum illum uoluntarium debere semper continuari sed

colligitur accomode idem uoluntas ut suum unicuique tribuendi semper.

Quotus unicuique fore occasio sepe auferet.

Propter ut suum unicuique tribuendi significatur maius et optimum iustitia

quod ut ut suum iustum debitum de stricta obligatio legalis cum

debitum de caritate, pietate, honestate et cetera: quia uirtutes illae et

reddant unicuique quod suum est, hoc faciunt per accedens et de alio

motivo quam de stricta obligatio, unde colligit iustitiam et specialem

uirtutem ab alijs distinctam quia ut suum unicuique reddere dicit

specialem conformitatem ad uocem suam.

Iustitia est duplex, generalis particularis

generalis est quae directam per prudentiam per se habet suum in ordine ad bonum commune

particularis est quae directam per prudentiam monasticam suum singularem dirigat

suum in ordine ad aliam personam particularem.

Iustitia particularis subdividitur in distributivam et commutativam:

Iustitia distributiva est, quae servatur debita proportio inter res distributas

et personas cum suis conditionibus quibus res distribuuntur, quae dicitur

proportio geometrica: ut si sint centum aurei distribuendi in unam

cohortem militum, similes habeat unum, satellites habeat duo, signifer

Tres, capitaneus quatuor, et sic proportionaliter ita ut sit inter

personas et distinctio sit proportio inter munera.

commutativa est quae servatur aequalitas ut ad rem nulla habita ratio

personarum quae dicitur proportio arithmetica ut si merces ualeant

decem aureis solvantur a qualibet persona decem = unde colligitur

Iustitiam distributivam et commutativam differunt specie quodnam

habent obiecta plane diversa.

Potes an iustitia legalis differatur officialiter ab alijs uirtutibus?

R. affirmatiue quia pro obiecto habet bonum commune alia autem uirtutes

bonum particulare quae inter se officialiter differant.

nam offert pro iustitiam dicere iustitiam legalem esse partem

uirtutis, sed totam uirtutem, ad eam autem distinctam ab alijs

uirtutibus, colligendum est autem uirtutes quod iustitia legalis sit

omnis uirtus officialiter, sed non participatur, inquit participatur.

Ad oī alia virtute quo et oīs virtutes apte et ab illa diriguntur in suum finem. Non refert sūo eundem Aristem dicere virtutem fortitudinis et circa pericula belli, quae effundantur propter bonum eorū: nam fortitudo p se sicut alia oīs virtutes quo et subest iustitiae, legali imperanti, a qua denominari possunt iustitiae, sicut alia quaevis virtus a egestate directatur. Dicitur autem egestas.

Quaestio Tertia

De fortitudine et temperantia.

Fortitudo est virtus firmans animum circa ardua ab aucto sūo obsequio. Sic dicitur, est mediocritas inter timorem et audaciam. vel sic. Virtus consistens in moderata timore et audacia circa res terribiles et mediocritas circa pericula mortis propter bonum finem susceptum. Fortitudinis duo sunt actus praecipui, agere et pati fortiter. Aggredi vel sustinere, sustinendo in difficultatem superat, Aggrediendo autem periculum audaciam moderatur. Et sic duobus subalternis quod difficilius est, agere et pati. Inter actus fortitudinis praecipuum est martirium, quod est dicitur actus egestatis, id est illigendum et superiorem quae dicitur, pect imperatorem, o am dicitur, et in imperatorem a egestate dicitur et a fortitudine.

Temperantia est virtus qua servatur mediocritas circa voluntates praesentim tactus et gustus. Sicut igitur officium a adhibere circa quosmodi voluntates medium rationis id est tale quod pectetur ex circumstantiis et persona utente id est addebatilibus. Dicit in dēfiniōe circa voluntates tactus et gustus quia magis circa eos servatur temperantia, o am p se circa voluntates aliorum sensuum, unde dicit philosophus, quod qui consumit diem in fabulis inveniendis aut audiendis, o est intemperans. Sed negat: ad hanc virtutem pertinent tanquam partes eius subtrahere abstinentia qua constituit modicam in cibo: sobrietas in potu, castitas qua rerum honestarum concupiscentiam cogit, qua omni virginitas est, uirginitas uirginalis, et matrimonialis: et tandem pudicitia qua moderatur signa aeterna libidinis pect tactus impudicos, appetitus, et oia. Temperantia voluit comites et mansuetudo, modestia, humilitas, contrapelia id est moderatio uelut quos, simplicitas ornatus, et oia quorum oīum dēfiniōes vide apud P. Thomam 2da 2da.

Quaestio quarta et ultima

An virtutes morales sint inter se connesae

ergatur per quatuor de virtutibus moralibus acquisitis. Am.
o am. de intellectualibus quas virtutum est o se connegetur
nampe versantur circa objecta nullo modo inter se connegetur
ut patet in theologia et geometria.

inter eas autem virtutes morales quaedam sunt quae conveniunt sibi
considerato solum statum quendam minoris, ut magnanimitas,
magnificencia, paupertas voluntaria, et cetera.

Aliae sunt quae sibi solum quae vel statui ceteris competunt
quales sunt quatuor virtutes cardinales. de quibus solis et
illis annexis. deinde procedit quaestio praefata.

Nota virtutem moralem aliam esse perfectam,
aliam imperfectam.

nihil est excludendum nec amissum

Quaestio autem de sumitur per nos quatuor virtutes aut intentionem ut et dicatur illa
virtus perfecta quae est multum intensa imperfecta vero quae est in gradu remissa.
Sed imperfecta dicitur quodammodo qualitas quaedam inclinans ad opus quod est de genere
bonorum, cum si est inclinans ad bonum et bene fiat, sunt interim qualitates
quales sunt in nobis a natura, sunt ad assuetudinem. et illae virtutes sunt
necessario inter se connegetur ut patet per rationem aliquam de quali
completionem collas qui sunt et amari.

perfecta virtus, est habitus inclinans ad bonum bene operandum in
quovis casu et quovis circumstantia, ita ut quavis superata
difficultate producat actus suos cum magna facilitate.

Conclusio.

Virtutes morales sumptae pro statu perfecto sunt necessario connegetur
inter se: ita ut qui unam habeat habeat et reliquas. ita. Thomas
prima secundae quaestione quinquagesima octava et alii ceteri.

probatur ergo de una virtute perfecta est quod inclinot ad proprium
actum prompto constantem et indelictabiliter. et ad unum
temperantia perfecta requiritur ut inclinot ad actum temperantia
sibi ad sumptionem cibi et potus recte rationi consentandam ita
constantem quidem et firmiter ut illum actum in quovis eventu et
casu occurrente facile exercere queat. sed ad hoc requiritur
prudencia et conservium aliarum virtutum: alias enim si quod
quodcumque casum est difficilem conservetur. a temperantia
sumptione cibi temperantia est virtus perfecta ergo virtutes sunt
inter se connegetur

poterit minor quia ut supra diximus de istis virtutibus a habitibus
electuribus in mediocritate consistentibus, solum determinationem sapientibus:
nam cum perfecta prudentia de in quocumque casu et maiore ferro rectum
iudicium de rebus agendis: iudicium autem, eundem potest recte ferri
nisi aliarum virtutum ope cogubentur passiones quae animum
perbulant rancorem et pericant et equam rerum estimationem
peraduntur: ergo nulla virtus potest esse sine prudentia nec prudentia
sine aliis virtutibus ergo omnes sunt simul connexae.

Confirmatur, perfecta virtus inclinat ad utinandum bonum sibi
proximum atque omnes solum passiones illi virtuti directae, oppositae
impediunt bonum illius proximum sed omnia alia quaeque est in se,
ergo indiget omnia aliis virtutibus ad passiones illas subigandas ut ad
castitatem omnia solum impeditur. per passionum concupiscentiam sed omnia per
passiones timoris, auaritia, et cetera. Ita ut castitas omnia solum constituitur
propter inordinatas passiones, concupiscentiam, sed omnia propter
inordinatum timorem, aut nimium affectum ad pecuniam, et cetera
ergo omnia debet muniri praesidio aliarum virtutum ut sese in praesentia
perfecto conservabit.

quidem dicendum est de aliis virtutibus ergo omnes sunt simul connexae.

Obes per virtutes et perfectiones partiales in se, atque virtutes
partiales omnia necessario inter se conneduntur sicut ut virtus,
sine prope vicina potest ad in se sine prope vicina, ergo una virtus
moralis potest omnia ad sine alia.

Et igitur minorum virtutes partiales omnia necessario inter se conneduntur
per omnia et maiore circa quas versantur. nullam habent inter se
connectionem et subordinationem, concedo minorem: si habeantur
unde cum virtutem prope vicina nihil habeat connexionis et subordinationis
cum omni prope vicina nihil mirum si connedantur, et ob
eandem eamque omnia virtutes intellectuales conneduntur, quia omnia
eandem nihil habent inter se eamque patet in omni theologia et
matematica. in virtutibus autem moralibus aliter se ut habent ut patet
de probandi conclusionibus.

Si addi potest, quod virtutes intellectuales versantur circa unum
et alia prope circa omnia particularia: virtutes autem morales circa
bonum, quod debet consistere in integra eam, unde si propter defectum
et ceterum alterius virtutis aliquid deficiat una virtute, iam omnia est
perfecta virtus.

Sicque si sunt tales connexiones inter virtutes ut velut interdependentur
vel ut dependuntur: atque hoc de omni potest argui et cetera.

potest minor qa potest una virtus intendi nec extendi, nisi p actum
similem, atq aliqua virtutes habent o[mn]ia atq adeo actus o[mn]i
dissimiles, ergo o[mn]i possunt intendi atq om extendi p illas.

R. n[on]do minorem ad proband[um] d[ic]to consequat[ur] o[mn]i possunt intendi aut
extendi p se et formaliter, concedo p accidentem et occasionalem, in

q[uo]dum remoueat p[ro]videntia extensionem intentionem, n[on]do: et ad
hoc m[od]o requiruntur consocium aliarum virtutum.

Castalis prudentia potest in delectis alicuius virtutis remouere p[ro]videntia
et sic saltem operari cum magna facilitate in aliquas virtutes,
ergo potest requiruntur alia virtutes.

R. prudentiam potest aliquas circumstantias disponere, et aliqua
impedimenta remouere, sed o[mn]i qa multa dependent de
habitu aliarum virtutum ad prompto operandum, ut ad usum suum
eius p[ro]videndum, si illa sit auarus, erit impedimentum defectu
liberalitatis. Similiter ut supra dictum est ista prudentia o[mn]i potest
p[ro]ferre ad eade[m] quos actus, nisi delectis passionibus quod potest
fieri sine aliis virtutibus.

Obes ultime virtutes morales requiruntur delectis, atq[ue]
potest quis p[er] se delectis aliqua virtute o[mn]i p[er] delectis alia, ergo
potest acquirere unam sine alia.

R. d[ic]to contr[ari]o: ergo potest consequi unam sine alia in statu
imperfecto, concedo: statu p[er]fecto: n[on]do itaq[ue] p[er]fecto et ut
in mai[or]e temperantia et o[mn]i fortitudinis acquireret quamdam

dispositionem et inclinationem ad actus temperantia et o[mn]i fortitudinis,
sed o[mn]i statu p[er]fecto qa est con[i]uncta cum
prudentia et est sibi sufficiens ad se conservandum, in quo
statu p[er]fecto.

petes an idem dicendum sit de virtutibus, an p[er]fectis sunt om[n]i inter se con[i]unctae?

R. negativ[us]

Commentarius

Dividuntur igitur libri: topicus de locis: quod locos dialecticos assignent.

Loci autem dialectici sunt notae quaedam quibus intellectus noster movetur ad argumentorum inventionem: vel potius sunt sedes sine ipsis auri Argumentorum de quibus ad usum aliquem probandum vel impugnandum componi possunt argumenta.

Dividitur ab Aristotele in octo libros, in quorum primo agit de syllogismo

Dialectico primumque, deinde principis, tam remotis quae sunt praedicata, quoniam praedicata sunt propositiones et problemata, alius autem sequentibus libris agit de variis locis dialecticis, quos vero convenientis causa totum

tractatum in duas partes dividimus in prima syllogismi dialectici naturam, in secunda locos dialecticos applicabimus.

Huius tractatus utilitatem insinuant finis proprius quoniam a syllogismo Dialectici cognoscit et remotus finis, qui a facilitate de qualibet re probabiliter disputandi.

DE PRIMO

Hoc caput assignat Aristoteles octavam horum librorum quod a syllogismo dialectico, quia primo inquit philosophus in hoc tractatu Atque illud cuius inquitur cognitio in aliquo tractatu, a octavo sequens tractatus ergo syllogismus dialecticus a octavo huius tractatus. Collige nam locos quam reliqua quae sic tractantur a octavo sed de his hoc sine agit ut habeatur perfecta cognitio syllogismi Dialectici et facilitas ad applicandum ipsum ad usum, quae perfecta cognitio et facilitas non possunt haberi sine istis locis.

De ostendit quod syllogismus dialecticus sit aliquid determinatum et vagum: et omni hoc verum sit in genere vero, et in genere obliquo, in quo vero est vere determinatum, quod sufficit ad octavam scilicet ut patet discurrenti per obliqua singularum scilicet quoniam determinatio in obliquo habetur per quod via de quibus agit per se a aliqua scilicet, attingantur ab illa sub eadem ratione scilicet.

petes utrum Loga quo ad hanc partem sit vera.
R. affirmatiue ga quo ad hanc partem demonstrat proprietates
de obo ergo est vera.
probat A n d e n s ga concludit grat opinionem de syllogismo dialectico
hoc modo.

Syllogismus de probabilibus collectus quod opinionem
atque syllogismus dialecticus est falsus,
ergo syllogismus dialecticus quod opinionem.

obes obtem eiuslibet proa debet de aliquid necessarium atque quod
probabile (qualia in syllogismo dialectico) o potest de necessarium,
ergo si agat de syllogismo dialectico o potest de forma quo ad hanc partem.
R. si qda confeg ergo si agat de syllogismo probabili sunt dialectico
probabiliter, o potest de vera concedo: si identitico o potest de
vera nego: simile a de obo physica, quod in obo mobile et
confegter mutabile, ga ita agit physica de ipso immutabiliter,
et modo identitico, a vera, ergo similiter ga ita agit de
syllogismo dialectico immutabiliter et modo identitico, erit vera
ut patet de dicto syllogismo.

Dividit sic Arqtes syllogismum in quatuor membra, ga ita in libris
priorum, secundum membrorum nam attingimus questionem eam ga
omittimus.

petes quae sint probabilia.

vera est quae videntur oculis pluribus, aut sapientibus, et sic aut
oculis, aut plurimis, aut magis notis et illustribus.

Quadragesimus p tres priores particulas importat tres probabilium
species et om totidem p tres posteriores.

petes quid probabiles proponere.

R. illas de quas inducentes et cum fondine de opposito
affertur illud.

CAPUT secundum et tertium

cap sdo docet dialecticam de utilem, po ad disputationes
academicas sdo ad consultationes ga admp in illis de stabilidna
ppria sententia et asolenda alidna, tertio ad physicas
disceplinas.

Docet postea illum habendum ad bonum dialecticum, o qui semper
quod opinionem, sed qui nihil mittit suam, quae roquuntur ad
quantam opinionem, sicuti o solus ille dicendus de solus medicus

Qui semper sanet equatum, sed qui adhibet oia necessaria ad eius
sanationem, et a. sanetur.

cap. tertio assignat duplicem syllogismi dialectici nam, remotam
scilicet et propinquam.

propinqua et proposita, et problemata, quae quidem eo ipsa sunt idem differunt
in ratione propositi in dialectica illa a qua subalterutra parte contradictionis
adferitur ut illi assentiantur, et unica interrogatio profertur ut in
a. l. vocale definitio 501.

problema est quod adferitur sub utraque parte contradictionis tanquam
conclusio neutramque partem disputanda, et duplici interrogatio
profertur, ut in a. l. vocale definitio 501, an o.

colligitur ex his propositis et problemata se pari numero, quia nempe de
propositionibus possunt fieri problemata, mutato solo interrogandi
modo.

Nota tamen dum dictum est propositum et problemata idem realiter esse
quod debere tamen eiusdem modi circa quam versantur et problemata
et proposita si enim illa formaliter sumamus, et realiter et specie differere
nihil est: proinde quidem quia diversimode attingunt eam: realiter
novi, quia problema aliqd addit supra propositum, ut constet ex
definitionibus et exemplis antea datis.

Nam remota syllogismi dialectici et quatuor praedicata topica
scilicet genus, definitio, privium et accidentis. et quibus problemata oia
virtute saltem conficiuntur ut si dicas ane somnus a. l. vel o. 2.
sequeretur genus hoc explicito et virtuale: nam sic dicas a. l. ane quissos
an o. 2. quæreretur genus hoc explicito, absque alio dictum problema 501,
Aliud problema definitionis, aliud privium, aliud accidentis.

petes an praedicata illa topica sunt illa quatuor.
a. affirmata. probatur quia quicquid movet et ordinat praedicatur in propositis
vel problemate a. vel genus vel definitio vel privium vel accidentis,
vel aliqd ad unum eorum reducibile: sic dicitur quia reducitur
ad genus praedicata, uti et species ad definitionem, cum qua constituitur.
sufficiens autem quicquid praedicationis a. quia quicquid dicitur de aliquo
dicitur conuersim, vel o. conuersim: si conuersim vel dicitur
essentialiter, et a. definitio, vel accidentaliter, et a. privium.
si o. conuersim vel dicitur essentialiter et a. genus vel accidentaliter
et a. accidentis.

per predicatum sic intelligitur unum eorum natum dici de multis univoca
sive sit complexus ut definitio sive incomplexus: unde omnia predicata
topica possunt de predicabilia porphyriana, quia sola incompleta
avertentem recipiunt in ordine ad predicamenta.

CAPITULUM QUARTUM

hoc caput definit Aristoteles predicata topica et in primis definitionem hoc modo.
Definitio est oratio quid erat de applicans. Definitum est definitio officialis:
quod definitum est oratio imperfecta, nam definitio proprie utitur potest de
partibus propriis, ut patet in hac propositione homo est animal rationale. dicitur
construitur in reliquis particulis quid erat de significans, id est
applicans totam et solam uti officium unde descriptiones omnes et
definitiones utriusque excluduntur.

Definitio coniungitur problema singulum et diversum nam cum quaeritur
de aliquo — sit idem an diversum quaeritur an habeat eandem
definitionem, an diversam ipsi idem et diversum intelligitur numero, nam
si quaeratur an aliqua sint eadem quae vel accidente o quaeritur an
habeant eandem definitiones.

primum est quod o applicat quid erat de, soli autem in de ac ineffim
deus dicitur, ut visibile in sensu.

per nam particulam excluditur definitio quae solam uti officium applicat:
per soli autem in de excluditur omnia alia predicata imo et definitio quae nec
quod nec definitio infert, id est infertur: accidens vero o uni soli
sed pluribus in de.

quod eodem modo definitur sic ac apud porphyrii
accidentis duas affert definitiones o dissimiles porphyrianae.

Deinde annexit Aristoteles accidenti problema comparativum: ut an
voluntas sit virtus suavior cuius visio, quia sola accidentia
suscipiunt magis et minus.

CAPITULUM QUINTUM

ostendit problema ceterorum predicatorum aliquo modo vocari
ad definitionem eo quod reselluntur sicut problema definitionis:
ut si probaveris aliquid o non soli nec de definitionem, nec
primum ostendes: si o potest predicari inquit o de definitionem negas:
si absolute o in de tunc, inde de definitionem: nec accidens: o in de
eo si inferatur omnia problema ad unum vocanda

2a et eodem modo refellantur quo problemata. **Definitio** o. h. eodem
modo construuntur.

Caput sextum

Tradit tres modos eiusdem aliqua om. et eadem numero propterque:
modi om. diversorum et tres, nam quod modis unum oppositorum,
tot modis dicitur et aliud eadem numero et quorum nomina plura ut
utro una: alia et eodem numero nomine et ut una verbis idem significantibus
repleta utrisque et indumentum alia de finis ut definita et diu definitio
Et inde eadem numero et propter et diu subiectum vel duo propter eiusdem
subiecti, ut bonum et visibile admiratum: item subiectum et accidens vel duo
accidentia eiusdem subiecti ut pomum et dulce, vel album et dulce vel lactis.
Definitio assignata qualiter convenit oibus his modis cum in his nomina sint
plura ut am. una saltem manifeste, quod sufficit, unde probat Aristoteles
accidens et subiectum et eadem numero quia subiectum vocamus nomine
accidentis quod ignoramus propter eius nomen, dicimus om. respondeat
qui stat vel qui sedet.
eadem species et quia plura quam sint species differunt, ut petrus et
paulus.

Eadem generis et quia sub eodem genere ponuntur ut albedo et nigredo.
Aristoteles una diffinitio quoniam sibi obicit Aristoteles contra substantiam
modorum eiusdem: dua partes aqua eiusdem fontis, separata plus
conveniunt quam partes aqua diversorum fontium ergo inter
numericam et specificam identitatem datur media identitas.
a. o. plus convenire specifica et officiali similitudine vel convenientia,
convenit am. accidentali.

Diversa numero et plura individua eiusdem speciei infima ut petrus
et paulus.

Diversa species et plures species vel plura individua specierum diversarum.
Quia quae o. differunt ut bonum et brutum ut petrus et lucas.
Diversa genera et diversorum generum inferiora ut bonum et albedo.
possunt praedicta sumi latius ita ut diversa numero sint quae o. possunt
Affirmari de pomis quia sunt individua, sunt species, sunt genera,
genera am. diversa sunt sunt infra suprema quia diversa, ut substantia et quantitas
sunt sunt illorum generum inferiora.

Caput septimum

probat hoc cum qualiter numerum praedicatorum pro inductione
hoc modo

Ois propositio dialectica et ea problema est vel ad definitum vel proprium vel quod
vel accidentem: ergo et ea. Deinde probat syllogismo in hunc modum.
ois propositio dialectica vel problematica solum constituitur de praedicato
quod praedicatur conuersim vel de conuersim,
aliqui de praedicatum quod sic praedicatur vel de definito vel proprio vel quod
vel accidentem: ergo et ea.

CAPITULUM OCTAVUM.

hoc capitulo definitur propositio dialectica et problema.
propositio dialectica est interrogatio probabilis aut oculus aut plerique aut
sapientibus atque in iis vel oculis vel nobilissimis a cuius opinio est aliena
qua definitur. definitio probabilium differt solo interrogandi modo.
hoc propositio diuiditur in probabilem propter se et probabilem propter
aliud. propositio probabilis propter se a cuius probabilitas aueritur de ipsa
ratio et connotatione trium. ut oculus mater diligit filium.
probabilis propter aliud illa est quae quidem indicatur utraque de ratione
et connotatione trium sed propter aliam per se probabilitatem,
de qua deducitur, ab hoc tripliciter propter similitudinem ut est hoc
idem a sensus contrariorum quae a probabilitate propter similitudinem
cum ista probabili, contrariorum eadem a seia, quia ita se habet
sensui ad sensibilia sicut seia ad sensibilia propter contrarietatem
et a seia quae habet triam contrarium in propositis propter probabilitatem
contradictoria innotatum ut mater diligit filium, ergo mater
odio est habet filium. sequitur in hoc axiomate de quo dicitur
unum contrariorum de eodem negatur et alterum.
Tertio propter auctoritatem et illa propositio cui assentimur,
de approbatur ab illis qui sunt istius artis periti et eum iudicamus
propter fieri per artem iocundum aurum propter auctoritatem
similium.
problema seu agnoscendum est praedicatio intendens vel ad definitionem et
fugam, vel ad veritatem et seiam, aut per se aut ut adiuvans
ad aliquid quiusmodi de quo nunc utomodo opinantur, aut contraria
plerique sapientibus dissentientibus.
Dei praedicatio quae ponitur loco quod illigatur interrogatio sub utraque
parte contradictionis, hinc excluditur propositio dialectica.

ad id est de prece interrogat utrumque partis contradietionis: unde
propos dialctica et problema se habent ut eodentia et opposita,
nam et aliqd problema quod o potest ad propos dialctica et messin
datur aliqua propos dialctica que o potest fieri problema ut ea
que videtur obvia, et in probabiliter, inq. ita se honorandi,
quod o callidus.

Hec partes sunt quae sequuntur indicant in. per problema.

Primum morale seu practicum per hae verba intendens ad electionem et fugam,
ut sit ne voluptas eligenda an o. secundum speculativum, seu theoreticum,
illud, ad veritatem et verum per hae ut constat ne scilicet de commentis,
an non: Tertium a legem per hae verba ut adiuvans ad aliquid talium
ad adiuvans seu ad speculandum seu ad movens, ita ad utrumque multo loga
ut sit ne tres sunt syllogismorum figurae, an plures.

Ceterae partes desumptae nam problematis applicentur nam per illas particulas
de quo neutro modo operantur hoc, significatur problema de debere et
ambiguum ut in neutram partem animum declinet, ut an ardua
maris, sint pari numero, an o, vel ita ut aliud contrariant sapientes
et aliud vulgares et plebei et sic contrariis sapientibus quod indicatur
illud contrarie plerisque et eadem.
propositio vero quae semper a problema est opinio admirabilis alicuius
philosophi secundum philosophiam id est a opinio auctoris eorum
ceterorum sapientum opinioni contraria, qualis est hae Newtonis sententia
resurgetis ad singulas separatas.

Commentarius in octum et reliquos libros Topiceorum. De locis.

sciendum argumentationem ordinarie fieri per contrarium, et intentum
dialctici ad munire arguta ad quod minus quibusdam signis utitur:
ut cognoscat quodnam argutum magis accommodatum debeat fore.
illa signa dialctici vocant locos: locus autem desinitur sedes arguti
quae duplex est, una scilicet et duae sunt.
Locus una est pro quodam qualis per se nota cuius veritati plures
argumentationes dialcticae inveniuntur, ut cui convenit definitio,
convenit et definitum: quiddam remouetur a quo remouetur et a
pro: vocatur om dignitas et axioma.

^{verus.}
Prima nota quaedam continens plures notas, ut locus a definitio.
Vocatur prima nota quia multis modis inter se distinctis eorundem tribuit
appellationem.

Locus est triplex internus, externus et modus quia diversitas desumitur
ex habitudine tri inferentis ad illatum, quia eadem habitudine denotatur per
propositionem ut cum dicimus locus = definitio, intelligimus habitudinem definitiois
Locus ad definitum ex qua desumuntur arguta quae uno loco
comparantur.

Locus internus est ex quo desumuntur arguta intrinseca.

per argutum intrinsecum intellige illud in quo tri inferens est intrinsecus
essens ut in loco a definitio ubi definitio (quae est tri inferens) est
intrinseca definitio, quod est tri illatus.

Locus externus est ex quo arguta extrinseca oriuntur, id est quorum tri
inferens est extrinsecus illato ut locus a repugnantibus.

Locus modus est ex quo arguta partim intrinseca partim extrinseca
oriuntur, ut locus a coniunctis.

Et si ambo loci argumentantur affirmativum et negativum. affirmativum quidem si
antecedens sit affirmativum negativum si negativum.

utrumque sit tribus modis scilicet ex parte subiecti praedicati et utriusque.

ex parte subiecti argumentamur si tri inferens sit subiectum, ut cum dico
de creatis ad videndum deum ergo et pagani.

ex parte praedicati si tri inferens sit praedicatum, ut cum dico planta est animal,
ergo planta est vivens.

ex parte utriusque si praedicatum et subiectum sint tri inferens, quod
contingit dum sit duo tri inferentes, duo illati, et nullus cois, ut
sobrietatis est sanitatis parens, ergo sobrietatis est morborum parens.

Tri inferens ille dicitur qui utri ponitur in antecedente, illatus qui utri
in consequente, cois qui est antecedente et consequente ponitur.

De Locis Internis.

De Definitione.

Locus a definitione est habitudine definitiois ad definitum, ubi per locum intellige
eandem habitudinem, quae est inter definitum et definitum et cuius
habitudinis officium desumuntur arguta secundum hunc locum, et iuxta hanc
normam alias locorum proprios definire poteris.

A Definitio repliciter argumentamur, ex parte fultis affirmare ut contemplatio
perum naturam et incunda, ergo peritia et incunda.
negativa: ut habitus male operandi o facile destruantur ergo virtus o facile
destruitur uestro hoc agnomia qd dicitur vel negatur de Definitio, negatur
vel dicitur de Definitio.

Ex parte predicat utrog modo uestro hoc agnomia de quocumq dicitur vel
negatur Definitio de eodem dicitur vel negatur Definitum.

Tertio ex parte utriusq p. Definitio dicitur vel negatur de Definitio et
Definitum de Definitio: ut inq suum cuiq tribuere o d. nuntiam
facere, ergo iustitia o d. iniustitia. similiter vice versa, a Definitio ad
Definitum tot modis argumur, sed variis: nam varo contingit et Definitum
sit notius Definitio. que om pertinet locus descriptionis quo utimur
eum nos latet uestro Definitio, et iisdem modis dirigitur.
similiter ab etymologia seu notatione, ex quo firmum ducitur argutum
eum notatio o conuersibilis et nam rei notata significat, quod
frequentius sit = nominibus vobis et prius: ut auctor sapientia debet
et modestus, ergo philosophus debet et modestus: mgo et si illa
Divinitus imponantur ut greges de saluator, abrogam pater
multitudinis.

habet eandem modum ac locus = Definitio si vero o conuersatur notatio
cum notato, invalida erant argumentationes, nam falso probaret
Alexandrum magnum fuisse philippum pa amatorem equorum.

Ab etymologia nominis octo colligimus aliam merito vel = modo
Tribui nomina respondentis ut sic o immutata existit ergo o d.
Dignus nomine christiani.

ad hunc locum advocari possunt loci = dicitur ad differentes, appropinquate
Ad fultum cum quo conuertitur = conuersatilibus: qd in his oibus
= ad = a = argumentandi vobis.

Locus a toto veli

seu = gre ad speciem.

In praesenti sumitur qd pro quousq magis et speciem pro quousq minus
eor unde dicitur in inferiorum speciem et speciem in induorum, et
proprietates quales in subtorum particularium ponantur qd etiam
ad quae = deferantur conuersus speciem.

argumur am a quo ad speciem dupliciter vel utque distributo vel
a quo o distributo.

A quo distributo tribus modis a parte predicati, subiecti, et utriusque,
Tam affirmatiue quam negatiue. ista sunt axiomata.
Si quicquam affirmatur vel negatur quod distributum de eodem dicitur.
vel negatur quolibet eius speciei. ut Deus odio habet omnem peccatorem
ergo et furem. nulla planta est aal ergo nulla planta est 500.
Si quod distributum dicitur vel negatur de altero quo distributo qualibet
eius speciei dicitur vel negatur de qualibet eius specie. ut omnis 500 habet
omnem sensum ergo cecus habet olfactum. nullum aal est planta. ergo
nullus 500 est quereus. ad hunc locum pertinet locus utotus in quantitate
ad partem: totum enim in quantitate nihil aliud est quam superius dictum
verbe quoddam signo vel notatum, ut omnis virtus pars est quantitate et
quolibet inferius seu minus tot comparatur ad magis tot distributum.
ergo eodem argumentandi modo ac in prioribus.

Huc omni pertinet locus a toto in tempore vel loco, quod est vocabula
significanti tempus vel locum veliter in his sic arguimus.
posito toto in loco vel tempore, ponuntur omnes eius partes ut Deus est
ubique ergo interea. ceteri semper fuerunt, ergo tempore existit.
A quo est distributo argumentamur ad omnes species sub denominatione. item,
ut aliquid aal est quadrupes ergo vel brutum vel 500 est quadrupes, idem.
hoc axioma quidquid dicitur vel negatur de quo predicatum sumptum dicitur vel
negatur de aliqua eius specie, unde est et argumentari ad eam aliquam
speciem, id est in voce inferius quendam aal est immortalis ergo aal bruti est
et immortalis.

A specie ad quod distributum est et arguere: id est in significatione omnis 500 est vocalis
ergo omnis aal est vocalis et in ualbat enumeranda et omnes species. et
et tunc dicitur inductio.

A specie ad quod distributum tribus modis argumentamur: affirmatiue et
negatiue a parte subiecti 500 est vocalis ergo aliquid aal est vocalis: de parte
predicati petrus est 500 ergo est aal: de parte utriusque, aliquid inuenit est
nigrum ergo aliqua substantia est colorata.

Huc spectat locus a parte in quantitate, parte in tempore et loco,
et genus est et argumentari nisi enumerentur omnes partes, vel apponatur
negatio ad impedientem distributionem ut Deus est in toto terra aere
et reliquis locis. ergo est ubique. Aristoteles igitur asseruit mundum fuisse

Ab aeterno. o digit unum ergo a vestes o semper digit unum.

Locus a toto in modum ad partem.

Totum in modo e. tunc res sine restrictione positus comparatus ad eundem cum restrictione positum.

part in modo e. tunc restrictus comparatus ad eundem o restrictum. ug 500
e totum in modo, 500 doctus e part in modo.

eodem e. sic argumentandi ratio sicut in loco = que ad speciem: videndum.

Si ut determinas constituens partem in modo sit restringens, o am
alienans vel diminuens, o omi sequitur ut si o albus solum dentes
ergo e albus: similiter eademer e 500 mortuus ergo e 500.

Subst om supponi existia partis in modo unde o sequitur ois 500 e
sensitivus ergo 500 quadrupes e sensitivus ergo o datur 500 quadrupes.
A parte in modo ad totum argumentamur ut a pda ad gus.

Locus a toto integrali

Ad partem

Totum integrale quod conflatur ex partibus partibus de quitate
habentibus.

part integralis e. quia sua quitate cum aliis partibus absoluit
quitate totius ug 500 e totum integrale, caput vero strategia et con
st partes integrales quarum alia e. necessitate ad conservand totius
ut caput, cor, cerebrum in 500 alia, solum pertinent ad ornatum
ut digitus oculi et con.

argumentamur a partibus necessariis iuxta duas moas.

posito toto integrali ponuntur ois eius partes necessariae ug e domus
ergo e fundamentum, et parietes, et tectum.

sublato toto tollitur aliqua pars necessaria ug oia domus, ergo toll ois
fundamentum vel tectum et con.

A partibus integralibus ad totum argumentamur iuxta has moas.

positis oibus partibus necessariis (illige coniectis et debito ordine
dispositis) ponitur totum. ug e fundamentum, parietes et tectum
ergo e domus.

Abata una parte necessaria auferitur totum, ug o e fundamentum
ergo e domus.

Locus a causa materiali

Maā simpliciter accipitur pro pro maā in qua pōt promissio ex qua
Tertio pro maā circa quam, pro presenti agitur de maā ex qua
qua duplex ē permanens et transiens.

permanens ē qua uōmanet in effectu et lignum in seummo,

Transiens ē qua o manet in composito ut pgarina in pane.

Ab hoc loco argumentamur iuxta has mōas.

posita maā potest poni effectus qd ē ex parte maā ut ē lignum
ergo potest fieri seummo.

Sublata maā o potest fieri effectus: illige de maā nō effectus
et nō pōt evadere, nam effectus maā colligitur impossibilitas
effectus nō dei.

Abblata maā permanente, tollitur effectus: illige si sit nō effectus
ut o ē ferrum: ergo o ē gladius.

si maā transiens o fuerit o ē effectus ut o fuit pgarina: ergo o ē

panis et pparitate maā colligitur pparitas effectus ut ferrum ē

durum ergo gladius durus ē et eodem modo de minori vel maiori

prestantia maā maior vel minor prestantia effectus colligitur
ut aurum ē prestantius argento ergo nummus aureus argenteus:

nisi in abunde impedimentum auriatur o ē in sequente maā

ceteri ē prestantior maā solis, ergo calum ē prestantius qd ē.

Locus A causa locali.

Loca in qua dat ut vbi illam a ceteris distinguit
duplex ē effectus et accidentalis

Acaā locali argumentamur iuxta has mōas. si posita caā locali ponitur
effectus ut ē caā leonis ergo ē leo. Illige de locis dependentibus nō effectus

A maā, o in pparitate ē caā casualis, ergo qd.

qd. Illige de locis casualiter existentibus, nam supernaturaliter sine subto

existentes, effectum localem o tribuunt: albedo in sine subto o facit

Album. Tertio de loca actu coniuncta maā vel p modum informantis
vel ingredientis.

3da, sublata caā locali tollitur effectus, ut o ē albedo ergo o ē

Album: Tertia enim loca ē prestantior et ipsum prestantius, et qd pparitas
ut caā qd ē prestantior loca calis ergo qd ē cal.

Ab effectu autem hoc modo posito effectu ponitur causa sublato tollitur,
praesentia effectus praesentiam causae demonstrat.

Locus ab inesse ad denominari

Ab hoc loco argumentamur quod de in existentia forma in pulchro
colligimus predicamentum concretum, ut in pariete est albedo ergo paries
est albus: ut sit generum argumentum, observandum est ratio.

Primo ut forma insit sufficienter idem satis ostensa, satis intensa,
et satis diu: forma namque satis ostensa quando habet maiorem partem
subiecti capacis in se unde sequitur utrumque albedo in dentibus,
ergo est albus.

Secundo subiecti capacis est visus in oculo petri, ergo petrus est visus,
quod petrus est subiectum capax visus item secundum oculum.

Satis intensa dicitur quod non ultra modum graduum intensius
unde sequitur aqua tepida non calida, ergo est calida.

Quoniam satis diu quod secundum modum loqui satis diu in se et illo concreto
denominari potest: sicut sequitur petrus de timore est pallidus, ergo
petrus est pallidus, quia hoc concretum significat pallorem permanentem.

Quoniam autem forma debet inesse ut denominet, usus docuit.

Secundo ut sumatur proprium et admodum concretum forma, id est in
sequitur dormienti in visus, ergo dormiens videtur: videtur enim
concretum visus, sed visus: concretum autem visus est visus vel
aptus ad videndum.

Tertio non obstat modus loqui, unde sequitur turpis non forma, ergo
Turpis est formosus, quia secundum modum loqui latro pulcherrimus est concretum
Adaequatum turpitudini.

Quarto ut sumatur concretum utriusque denominans unde
sequitur aer non sonus, ergo aer sonat quia si sonat
denominat pulchrum soni sed causam efficientem.

Quinto ut modus denominandi respondeat modo in existentia,
hoc est si forma insit accidentaliter concretum denominet
accidentaliter. si essentialiter denominet essentialiter, unde sequitur
accidens non color ergo albedo est colorata quia in existente modus
respondendi est essentialis, contra modus predicandi est accidentalis.

proportio o sequitur in curva d aureum ergo curva o aurea,
non aureum e in curva o triplex hoc e o p modum partis
scilicet am concordantiam denuciat inter se o p modum partis
q significat id quod o aureo componitur. hic locus pertinet ad eam
scilicet abstractum in d aduati fca conuerti.

Locus a causa officiente.

ponitur hic locus inter intermedios, id quod officientis et finalis sint eae
intermedie, sed ut de oibus casus simul tractetur.

causa igitur officientis e a qua aliquid fit, ut duplex vel necessaria sunt
qua o potest ad effectus, ut contra, ut fortis solis in diu; vel
sufficientis tunc qua sine effectu ad o potest sed aene effectus sine ipsa
ut regulatio in motu.

Agimus hic de casus naturaliter agentibus o liberis, ab hoc igitur argumur
iuxta hoc axioma.

posita causa necessaria ponitur effectus, et contra ut sol ovis d,
ergo dies vel dies e ergo fortis e sol.

pro sublatu causa necessaria tollitur effectus et contra.

Tertio posita causa sufficienti, ponitur effectus o contra, ut
decolatus e ergo obit. o p sequitur obit ergo decollatus e.

Quarto sublatu causa officientis o necessaria tollitur effectus, sed
sublato effectu tollitur causa sufficientis: unde o sequitur, o e

decolatus ergo e interit: sed bene o interit ergo o decollatus.

Sub dicitur officientis in eam in actu, et eam in pota: ut qua
dumprone possumuntur q alioru mod.

pa posita causa in actu ponitur effectus in actu et contra:

ut e pingens, ergo fit imago, et contra.

pro sublatu causa in actu tollitur effectus in actu et contra:

ut o e pingens ergo o fit imago et eua.

Tertio posita causa in pota ponitur effectus ut e p. t. t.
ergo fieri potest imago.

Quarto sublatu causa in pota o potest ad effectus, ut o e
p. t. t., ergo o potest fieri imago.

Primo alius modus arguendi quo de gestate effectus agnoscimus

relativam eam iuxta hoc axioma

propter quod unumquodque est tale ut illud magis. ut ignis calfacit
aquam, ergo ignis est calidus. sed ut bona sit ratio debet fieri
processus ad agens unumquemque ad agens quod producit effectum
eiusdem generis cum ipso principio agendi: unde o sequitur
sol calfacit, ergo est calidus. quia sol est agens a quo unumquemque
potest in diei quod sit sit calidus virtualiter et imminenter.

Locus a potestate ad actum.

Actus ipse ad causam efficientem adducitur. cuius ratio est quia de quo cum
negatur potestas, id eodem negatur et actus ut existit o potuit necesse est
procedit: o est contra. sed de quo cum affirmatur actus
affirmatur et potestas o est contra. ut deus facit miraculum ergo potest
facere. quod probatur autem illud axioma frustra o potestas quia o adducitur
ad actum: quod o debet fieri debet ut ut frustratur potestas quia o ad unum
saltem actum adducitur. ut patet in aliis similibus. ergo o potestas non potest
deus facit o potest ergo potest. unde o potest. unde o potest. unde o potest.

Locus a causa finali.

finis est de cuius potestate aliquid sit. illi rationem pendet effectus finalis sunt medium
ad finem ordinatum.

ab hoc loco argumentamur quod qualis est finis talia et media ad finem ordinata,
ut hoc loco argumentamur quod qualis est finis talia et media ad finem ordinata,

ut beatitudo est appetenda ergo iustus est appetenda. ubi.

notatur ut accipitur medium quod de natura sua se o potest accidens

ordinatur ad finem: unde o sequitur hominibus est laudanda ergo

servari ut de hominibus est laudandum: quia finem ordinatur ut o potest

Accidens est prava servantis intentione.

sed si finis sit possibilis, media sunt possibilis: et est contra: ut potest
salvari ergo adimplere mandata.

Tertio finis ordinato essant media, ut beati iudicant deum ergo o

faciunt amplius praesentiam. quod illige de modis quibus conservatur.

finis o am de illis quibus conservantur: unde o valet potest et factus

ergo o eget amplius studio: quia doctrina conservatur studio.

et predictis modis alia possunt fieri quae conservantur comparantibus: ut

cuius finis est motus et ipsum motus: cuius prior et ipsum prior.

cuius optimus et ipsum optimum, cuius passum et ipsum passum.

propter oibus causis hoc axioma eadem ut quidquid est causa eadem est o potest

causa eadem, ut sol est causa caloris: calor est causa vitae: ergo

sol est causa vitae.

Illige de causa et causalitate eodemque causa, quae sit o causa effectus

scilicet unde o sequitur potio a eam sanitatis et sanitas a eam potione
ergo sanitas a eam sanitatis ga potio a eam sanitatis inque eam
sanitatis et sanitas a eam potione inque eam finalis.

Locus a gratione corruptione et usu.

gratio a productio alienius uoi, corruptio a uoi alienius destructio.
Ufus a applicatio uoi ad suum finem.

A gratione arguuntur hoc modo: cuius gratio p se bona et ipsum bonum:
ut naturas efficit bona sunt ergo et ipse bonus. cuius malus et ipsum malum:
sicutus antiegrit erit malus, ergo et ipse.

A corruptione hoc modo cuius corruptio p se mala et ipsum bonum.
ut mors s. Thomas Theologus nocuit, ergo et ipse profuit. cuius
corruptio bona et ipsum malum, ut mors peccatorum deest et
uolunt, ergo ipse perniciosa.

Observandum uero ut procedat argumentatio a corruptione
bona vel mala p accidens, sed p se, id quod uides malum, ga
aufert bonum quod p substantiam corruptionis praestabatur nec
qua uides a bona ga aufert malum quod p substantiam corruptionis
praestabatur.

A b usu sic arguuntur, cuius usus bonus et ipsum bonum:
ut usus logica a bonus ergo logica bona. cuius malus et ipsum malum:
ut peccare a malum, ergo et peccatum.

Cautionem ut non pro usu sumatur abusus: unde o sequitur quod
sacris litteris suas confirmant errores ergo sacra littera perniciosa:
uti uino bonum a ergo inebriari bonum a ga inebriari o a
uti, sed abuti uino. dicitur p se ga uoi male potest ad bonum
usus p eadem unde o sequitur crudelitatem tyranni profuit
martyribus, ergo tyrannus fuit bonus: ga p occidens oritur illa bonitas
crudelitatis et circumstantia martyrum.

Locus ab antecedente et consequente.

Antecedens sumitur dupliciter po scilicet quod posito aliud necessario ponitur
ut hoc a antecedens ad hoc: uulnus letale ad mortem.

Secundo dicitur antecedens res illa sine qua alia existere non potest, ut
fundamentum a antecedens ad domum.

A b antecedente sic arguuntur po posito antecedente necessario ponitur
consequens: ut sublato antecedente necessario tollitur consequens

Et a 500 ergo a aal: o m sequitur o a 500 ergo a aal: ga &
 opposito andentis o sequitur oppositum consequens.
 100 posito consequens o necessario ponitur andentis, sed sublato consequente
 tollitur andentis ga & opposito consequens vero inferitur oppositum
 Andentis: unde a sequitur a aal ergo a 500: eundem tamen o a aal ergo a
 500: unde a posteriori quod non arguimus sublato andente tollitur
 consequens o m posito andente necessario ponitur consequens: unde a
 sequitur o si flores, ergo a erant fructus: o m si flores ergo
 erant fructus.
 100 posito a sequitur ponitur andentis: o m sublato consequente statim tollitur
 Andentis: ut bene sequitur o doctus ergo studuit: o m sequitur,
 ita doctus ergo o studuit.

Locus = ceteris accidentibus

Ceteris accidentibus est quae utriusque habent inter se connectionem
 talis est signa et quae probabilis coniectura deducitur sine praecedenti
 ut eadem appere vult: ergo eas est serenum: sine subiecto
 igitur sic dicitur a bene mortuus ergo eundem modo sunt in comitatu
 ante, ut patet ergo a sibi male conatus

Locus ex ternis

De his ab auctoritate auctoritas est duplex. Prima est quae
 constantia demonstratur arguta et humana, a qua probabilis
 30 in efficacia quoniam ponderis suavis afferentis aut
 ingentis auctoritas. eandem tamen a ut argumentum ab auctoritate
 arguta.

Locus a simili

Similia est quae utriusque aut probabilitatis sine similem habent
 eandem: magis qualis quibus locis a similem similem a vao a
 Adulter arbores plerumque arguunt ergo unde praevarum solum
 Adulterum corrigi possunt ingentem.

Patet autem predicatum communis utriusque magis illius in quo est similia
 alioquin o valet, quoniam a magnus psychologus ergo et petrus
 ita nua humana in quo est similem o a eandem sufficientem illius
 predicati quae a vocantur arguta a pari, quae ab his differunt
 quod o non similem sed parum sine utriusque habent eandem.

Item arguta = comparativus ad positiva et contraria. a comparativus
ad positivum arguitur affirmative. Item: ad positivum ad comparativum
negativa. Item, ut a meliore ergo bonus. Item bonus: ergo a
melior: cavendum ad comparativus sumatur improprie de pro
opposito sumpto cum adverbio minus ut melior pro minus malo:
Item valet furtum a melius homicidio ergo furtum a bonum.

Locus a proportionione

proportio a comparatione similitudinis cum similitudine: quod scilicet
duo tri significatur eodem modo se habere ad unum eodemque
eodem modo se habet pauper ad mortalitatem sicut et dives
sed ille a mortalis: ergo et sic.

Similiter si duo tri significatur eodem modo se habere ad invicem,
quo se habent alii duo ut sicut se habet domina ad ancillam,
ita vas ad appetitum, sed domina a imperare ancilla: ergo
Rasus a imperare appetitus.

Arguta ab hoc loco differunt ab argutis a simili una proportio qua
similitudinem habetudo de proutur.

Locus a maiori et minori

maius in praesenti illud dicitur quod a minori similis: minus
quod a minus non simile.

arguitur a maiori tribus modis ex parte subiecti, predicati et utriusque
negativum Item meta hoc axiomata: si quod minus simile videtur ad
idrum, ade illud quod non simile videtur ad idrum. et simpliciter

ex parte subiecti: nix o potest magnum pondus, ergo nix puer
ex parte predicati o potest pati idrum minus, ergo multo
minus montem. ex parte utriusque Aristoteles o potest non una
parte cognoscere ergo multo minus nos possumus nos ois parte
cognoscere. ab hoc

Ab hoc loco a arguitur affirmative o in se arguitur non robustus
potest ducentas libras ferre, ergo et puer.

quod minus modi argumentationibus antequam supponendum est ad tangit
notum, vel tanquam ab oppugnantem ad nullum.

A minori ad minus argumenta affirmative sicut hoc axiomata:
si quod minus simile videtur idrum a multo magis quod videtur
idrum simile, idrum erit ut puer potest magnum pondus ferre

ergo multo magis nix volastus.

Locus ■ repugnantibus et disparatis.

Agenscum repugnantibus arguuntur ex affirmatōe unius colligentes
negatōem alterius iuxta hoc axioma. Si quocumque affirmatur unum
repugnantium, id eodem negatur alterum, ut petrus dormit, ergo
non vigilat.

Oppositivum quatuor est quia videtur contraria, velativa, privativa et
contradictoria. Velativa oppositis hoc p[ro]p[ri]um est ut positio unius
positiōem alterius inferat, ablatio unius alterum tollat, ut
pater, ergo et filius: ergo ■ et pater ergo et filius.

Circa contraria hoc observandum quod a negatōe unius contrarii
ad alterius affirmatōem eruat argumentum in contrariis immediatis
si subiectum sumatur eapud, ut petrus ■ et sanus ergo et infirmus.

Idem de eo quod unum contrarium alicui

idem conuenire potest et de contra de eo quod ■ conuenire oportet.

Colligimus, nam alterum conuenire potest ut petrus et sanus ergo potest
infirmus.

Quo quidem est quia contraria apta est negari circa idem subiectum, ut
nisi unum contrariorum negit subiecto a natura. ■ Si patitur sol et calidus
ergo potest et frigidus circa.

Circa privantia hoc observandum quod a negatōe unius arguuntur et

Affirmatōem alterius posito subiecto eapud et tempore ■ natura determinato.

unde ■ patitur capis et videt ergo et caecus quia ■ et subiectum eapud.

Similiter catulus die nō ■ videt ergo et caecus: quia ■ accipitur tempus
et natura determinatum, si ■ dicas post novum diem ■ videt Catulus,
ergo et caecus, p[ro]p[ri]o patitur.

Quia contradi. contrariis semper recte patitur ex negatōe unius affirmatōe
alterius quia nullum est assignabile medium.

Argumenta quatuor deducta ab oppositis ita procedunt ex parte unius
extremi et igitur alius quidam modus arguendi, quo ex duobus oppositis
duo idem opposita inferantur de quo agit philosophus p[ri]mo it[er]um,
cum induat species argumentatōis dicitur una vocatur co[m]m[un]is
eiusdem ordinis et in qua ex duobus oppositis inferantur duo illis
opposita eodem ordine, hoc est ita ut subiectum consequens opponatur
subiecto antecedenti, et predicatum predicato. alia vocatur unius ordinis
in qua subiectum antecedens opponitur predicato consequenti et predicatum

Cum idem sit modus arguendi utriusq.

pro arguitur ab illis de parte unius extremi tribuendo aliquid de notans
bonum vel malum, vel aliquid aequivalens utriusque sane inquam: cum quo
cogaret unum conjugatorum vel eorum cum de cogaret et alterum, ut
scilicet de laudanda, ergo scilicet de laudandis: peccatum de diffinitio
ergo et peccator.

Secundo de parte utriusque - duobus abstractis ad duo concreta, vel contra,
ut albedo et color, ergo albedo et coloratum.

observandum tamen pro ut sumatur abstracta vel concreta substantivum
et si in se habetur humanitas et a alitas ergo homo et a al.

observandum etiam ut sumatur concretum inaequatum ut inproposito
et hoc ergo turpis et formosus.

observa etiam ut antequam sit propositio procedens, sicut talis in qua
predicatum commutat subiecto vultu tertii, vel eorum subiecti, unde o sequitur
Album et dulce ergo albedo et dulcedo: debet igitur propositio de
affinitate deinde debent affirmari coniugata una et vocis et in unde o
volat somnus et reprobandum ergo non somnolentus.

Locus de divisione

Agitur hic de divisione totius utriusque in partes substantivas: nominis
aut totius utriusque scilicet quodlibet magis eorum sicut sit genus vel
species, vel substantivum vel accidentis, vel accidentis vel substantivum vel
divisum unum accidentis vel alterius.

pro magis affirmato divisio et negatio omnium membrorum dividendis,
excepto uno concludit quod reliquum est, ut si quis est a al et o et
homo ergo et brutum.

ita magis, a quo veniuntur omnia membra dividendia, ab eodem
convenitur divisum ut planta, et hoc inde brutum: ergo o et
argumentum ab affirmato unius membri ad negationem alterius,
conducitur ad eorum repugnantiam.

Commentarius solonorum Aristot.

Sollogismus solonius de quo sic agitur. ut alius quis in fraudem
inducatur sed ut ne ipse inducatur, et evadat ad id ad quod nulla
ratio induitur. Sophismus appellatur qui est obitum fori ab uno
fines per se et sophismatis cognitio et motus, eiusdem solutio.

Ad argutis et cum in sophismatis cogitur ad invicem admittere
contradictorium, aut contrarium eius quod ante concessit aut arguit.

Falsum est, cum quis cogitur admittere manifeste falsum aut negare
manifeste verum in captivose argumentatione.

Inopinabile est admittere id quod est fere contra omnium sapientum opinionem
et saltem praesentium, cum quibus disputatur.

Sollogismus est quo in sophismatis cogitur ad invicem admittere dictum
praecantem contra regulas artis grammaticae.

Nugae et inutilis eiusdem verbi. et petitio ad quam sophista adigit
Respondentem ut explodatur.

Fallacia aequivocae est, quae videtur de voce ambiguitate, eo quod plura,
eaeque diversa significat.

Fallacia amphibologia est, quae videtur de ambiguitate orationis plures
sensus habentis.

Fallacia compositae videtur cum de oratione videtur in sensu diverso videtur

et alium in sensu composito. fallacia divisiuae, quod de oratione videtur
in sensu composito inferitur falsa in sensu diverso.

Fallacia accidentis est, quae videtur de voce aliqua quae eadem nomen
sedum litteras et syllabas de diversitate tamen accidentis vel moti
pronuntiandi diversam sortitur significacionem.

Fallacia accidentis videtur et hoc quod in re male inferitur aliquid
convenire vel non, et eo quod conveniat dicitur accidenti. per accidentem sic illud
et illud quod aliquo modo diffinitur ab altero, id est de tunc praedicari
potest sive essentialiter sive accidentaliter modo. et tunc totum est.

Fallacia dicti praedicti quod est de dicto praedicti quod verum,
proceditur ad dictum simpliciter falsum.

Fallacia dicti simpliciter est, et cum de dicto simpliciter videtur sit
propositus ad dictum praedicti quod falsum.

Fallacia ignovae solonius est, quod est petitio quod videtur et

Contradictorium illius quod prius fuerat assertum, vnde $q \rightarrow p$ &
fallacia petitionis principii & qdo audens o & probatum confertur, qdo
Audens & idem, id est notus, vel ag notum ac consequens
fallacia confertur & de eodem definitur confertur, ut reciproci cum
Audente ita ut fiat de audente posita confertur, ita de conferte
posita audens, aut de opposito audentis oppositum confertur
fallacia ad causam ut una sit cum falsis conclusionis attribuitur
Alieni propositi in audente posita, quae utraque eam o & p. commissura
Dicitur sine qua o inferri potest conclusio. praemissa o eam & sine qua
de sequitur conclusio.

Fallacia plurium interrogantium ut unus d. de eod. ad plures
interrogantes datur tunc unica responsio.

Interrogatio una d. quae unum id uno d. nuntiatur an Aristes
sit philosophus.

Interrogatio plures ut inq. plura de uno vel unum de
pluribus, vel plura de pluribus, saltem unum alter
interrogantur. huc tres modi assignantur qbus aliquis
simpliciter respondens sine affirmando, sine negando,
cui posita exemplum p. d. est ne Aristes philosophus
et v. d. d. p. d. si simpliciter affirmes, inferet sophista
ergo Aristes & v. d. d. p. d. si neges, inferet ergo o &
philosophus.

exemplum p. d. a. ne socrates et plato homines s. affirmes,
inferet sophista, ergo qui illos occidit unum hominem occidit.
si neges, ergo o & homines.

exemplum tertium: d. ne plato et Ctesiphilus equi
equus: si affirmes, inferet sophista ergo plato & equus
et Ctesiphilus & equus: si neges, ergo plato & d. equus, ne
Ctesiphilus & equus.

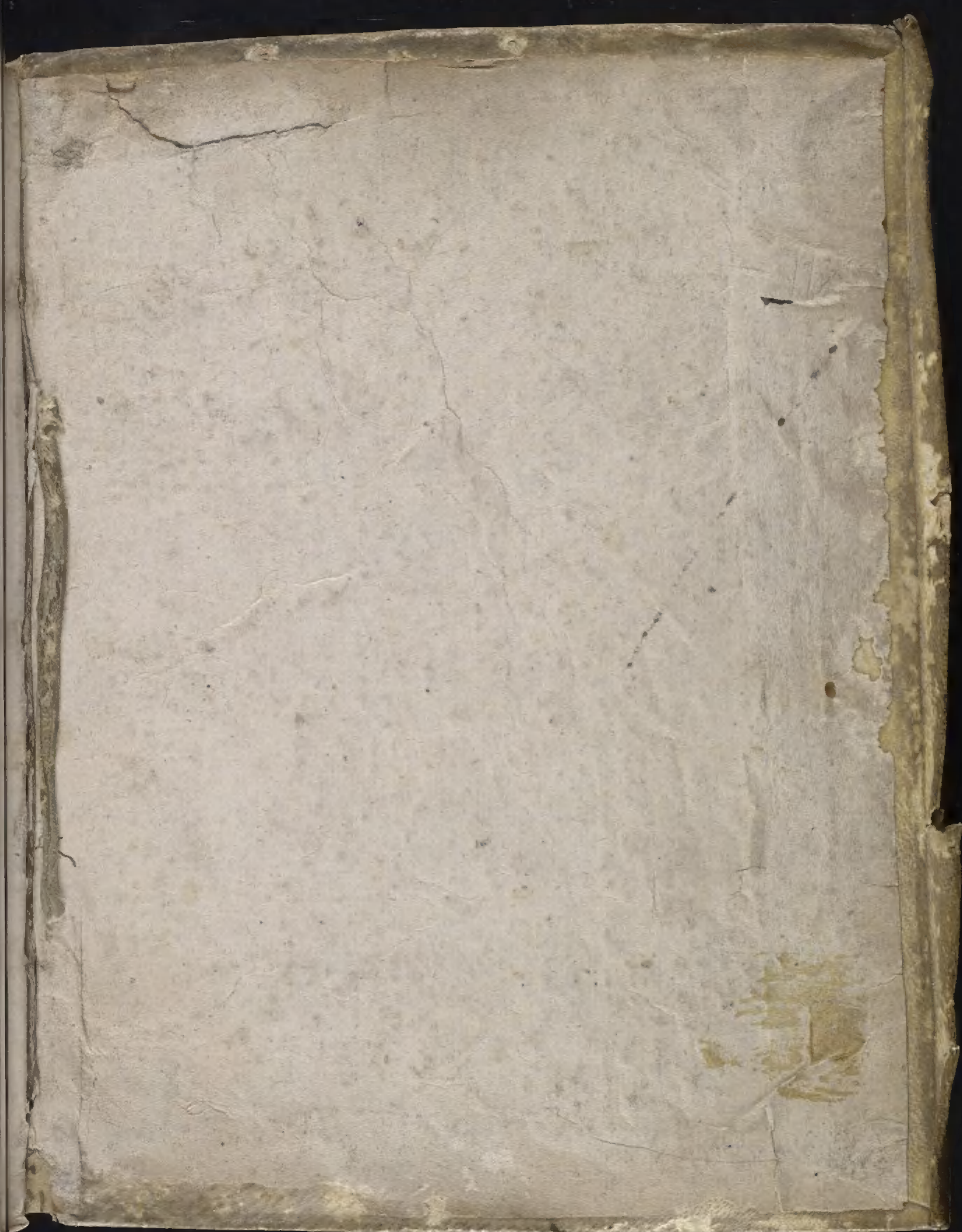
Ad evitandam hanc fallaciam cum distinctione partes
responsionis adaptandas ut partibus interrogantis.

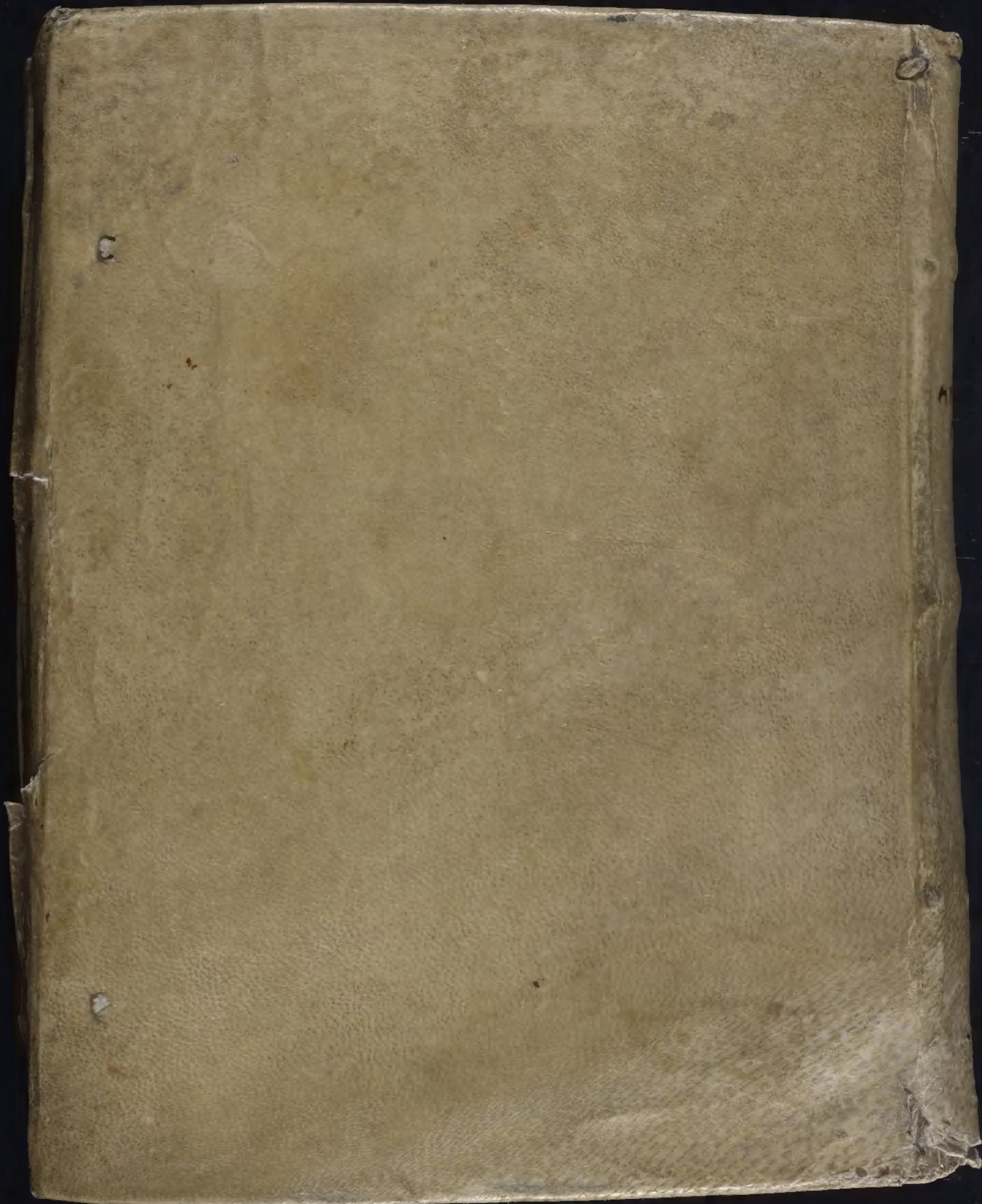

~~Handwritten scribbles~~

Elaboratum
per quellas
Si quis Cuncta sciat me superaro scid

inis
coronata
opus

MS.
LOGICA
ARISTOTELIS
PORPHIRII
ETC.

1666